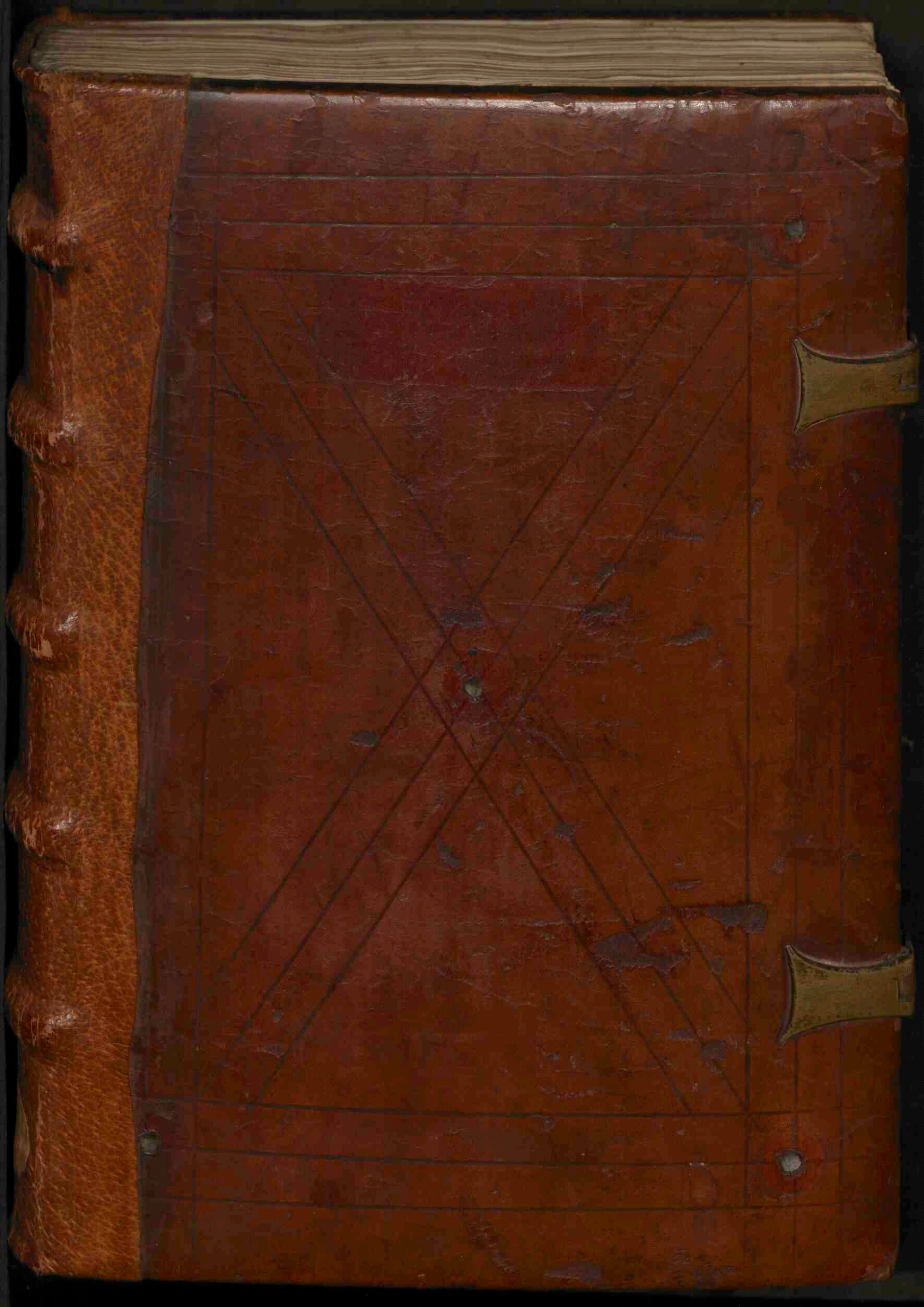
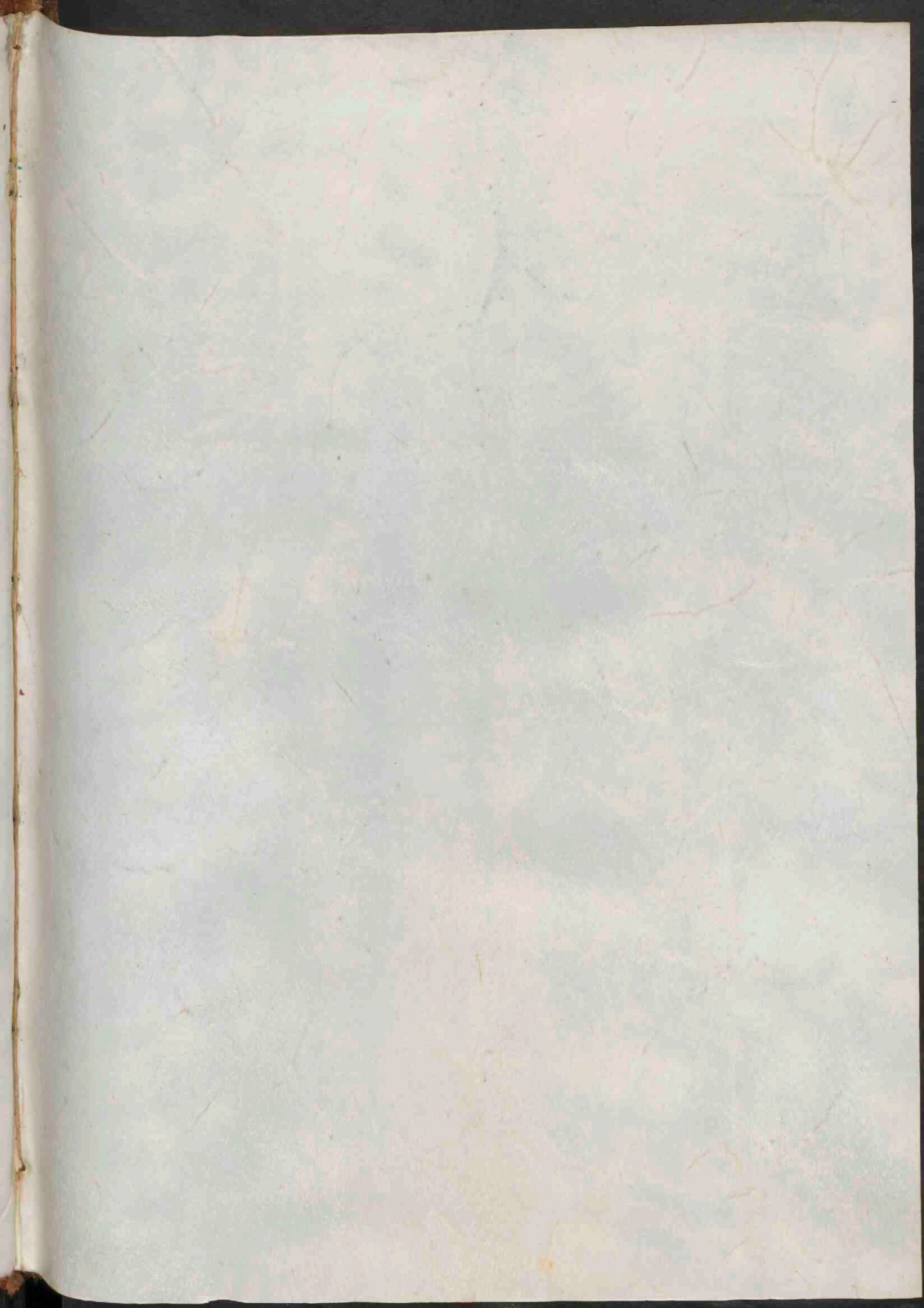

Liber de illustribus viris ordinis Cisterciensis.

<https://hdl.handle.net/1874/327863>

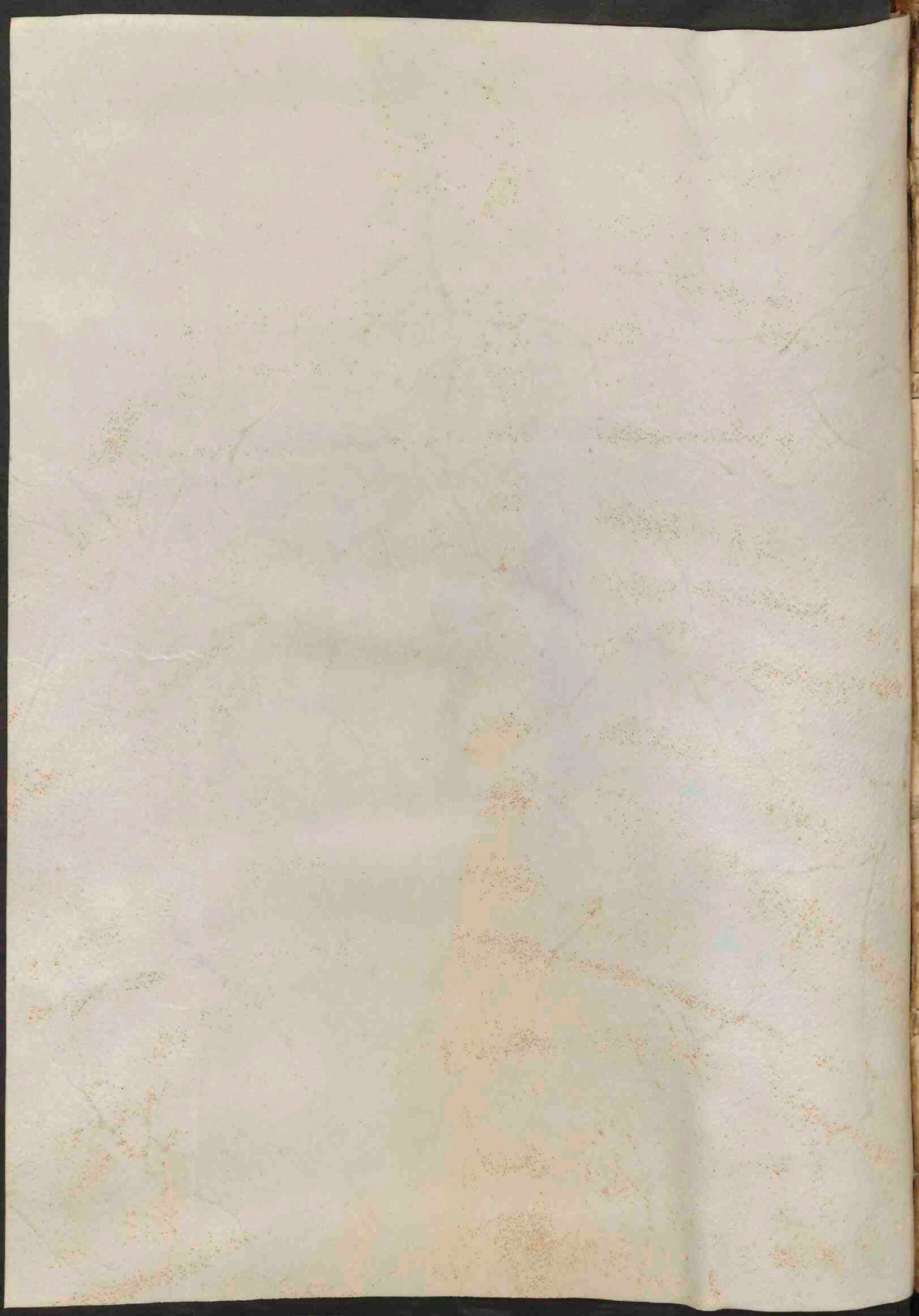
Hs. 3. H. 8

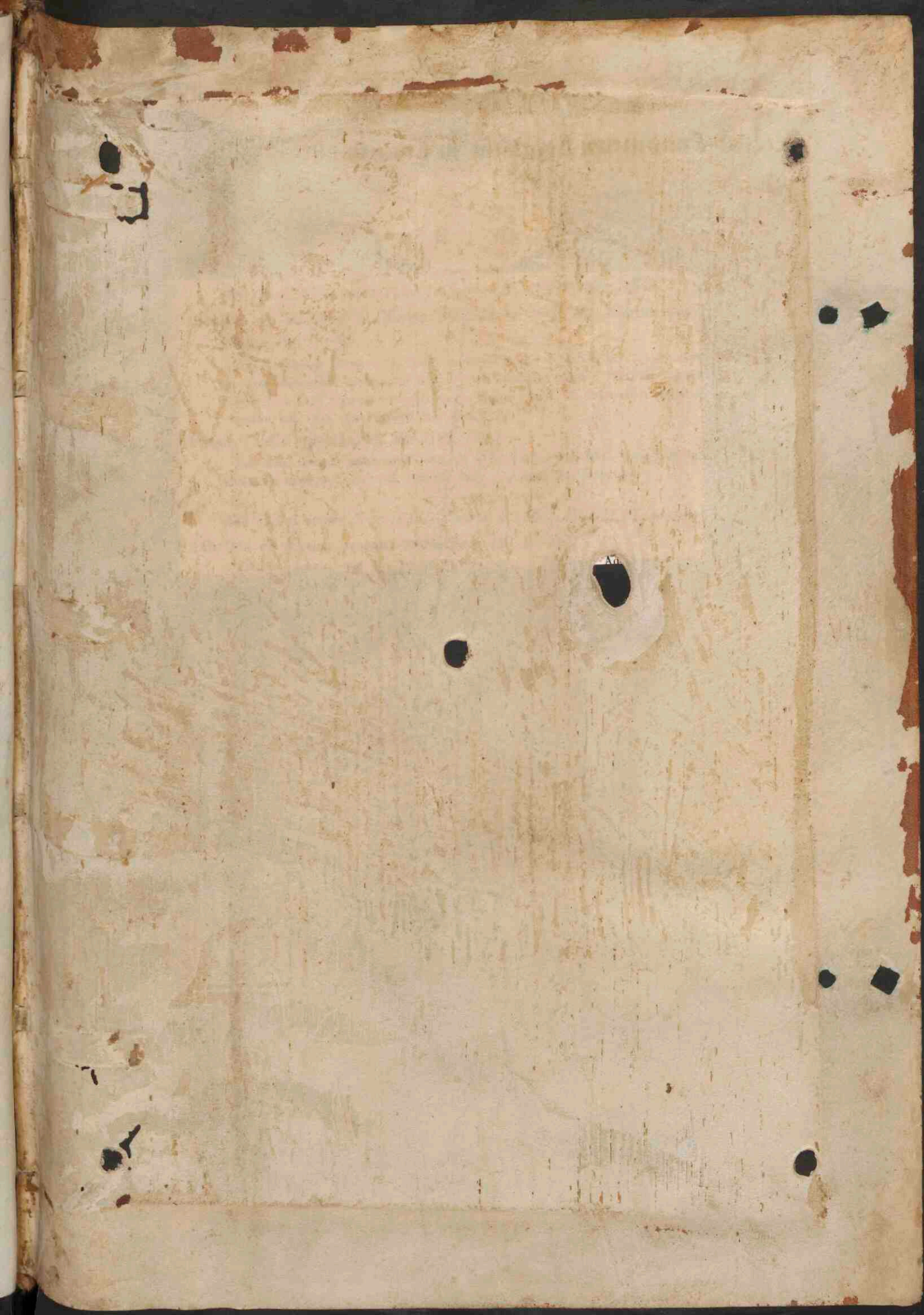
Behandelt mit 'Cire 212'

nov. 1908

Hayya Kwidi (?)

03480 - 28431

Liber Canonicoꝝ Regulariũ In Traiecto

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
Nº. 130.

Hs.
3 H 8

341 (Eccl. 130, antea 294h.) Membr. fol. 155 ff. 2 col. 1453.

Liber de illustribus viris ordinis Cisterciensis, fol. 1—127b.

Fol. 1a. Incipit prologus ... versifice editus. Quisquis ad eternam cupiens per-
tingere vitam, cet. Fol. 3a. Inc. narracio de inicio cysteriensis ordinis, cet.
Fol. 127b. Explicit Liber de illustribus viris ord. cystere. Anno inc. dñi Mº CCCCº Lijº
in die sancti martiris Felicis etc..... scriptus per manus fratris Theoderici
Ghysberti.

S. Hieronymus, Liber de viris illustribus, fol. 128—140b.

Fol. 140b. Explicit liber beati iheronimi de viris illustribus Anno dni Mº CCCCº Lijº
Scriptus per manus fratris Theoderici Ghysberti canonici regularis in traiecto.

Eusebius Emisenus, Homiliae X ad monachos, fol. 141a—155b.

Fol. 155b. Expliciunt 10 omelie beati eusebij ad monachos compl. per fratrem
Theoderici Ghysberti, cet.

„Liber Canonicoꝝ Regularium in Traiecto.”

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the middle of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the lower-left quadrant of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Iy gtmēē

De illustribus viris ordinis castrensis
Ihōm⁹ de illustribus viris
Decē omelie beati eusebii

n°. 256. o.

N°. 294. h.

In apit. plogus scriptis opus vltice editus

Disquis ad etna cupiens ptinge vita
Curre felice monachi cotendis agone
Et teneas rcm deuotans deuia cursum
Sectai veteru sacagas vestigia prin
Quo tibi trita via cauto moderamine trita

Gaudia cet regni qd' spondet gna xpi
Nam dubiu tenie callem si cepeis ire
Qui capiut aias pdomibz arma multas
Iug' cia iugulu vix: are videbe celu
Hinc merito scis pi hortatur bndcis
Nil monachu face nisi qd' pres tenuere
Quid sic iusticie noim solet amichlæ
Et monachos studia maior spue sacra
Frena q' lasciuie vite lazando pice
Ergo mandata quisq's tenet iuolata
Quisq's triumphales digne deludat agones
Ante deū clarus sercto nitido redemptus
Iaude placet gemina qu' sibi vendicat astra
Et bñ viuendi formā dat poltreitati
At cont' stulte mudi qui feruet amore
Tereus ad vicia vtutu spuit honesta
Ad pietatis iners opus ad sua sollers cōmoda
Hunc horrenda iunus rapit iclemētia mortis
Digna q' fert aiaz confusio cauteriata
Namq' voluptates carnis sectando fugaces
In pucto misera baratri descendit ad yma
Que male dū vixit vestigia feda reliquit
Seq' secuturis iter obstruxit g'uitatis
Sed licet atra lues sceleis confūdere calles
Iusticie soleat xps tū hos iterū dat
Carpe dirco's illos quos ceuset amicos
Pūcis rō probat hoc tibi t'pis ergo
Sensu sollerti cur hec p'missim' audi
Dū qd' eat legis qd' mox qd' p'bitatis
Confunde s vere lasciuia falsq' nefas q'
Sic corrupisset vt vix spēs supellet
Virq' licet velles int' multos repire
Qui mōchus frūis mōchi vigilaret iact'
Alma dei bonitas hoim miserata ruinas
Complanat suus iter incendit pietatis
Hinc tibi pro voto clact' c'ltius ordo

Quē velut in tenebus radiando nitefcere cuius
De p eū sūm⁹ aiāz milia xpūs
Plurima lucret⁹ rabuli fraus aduictilet²
Qui licet infestus cūctis niniūq; molestus
Inster xpicolis ē lucta cū specialis
Cont⁹ cysti p felloz ordinis illi
Quosq; flere videt sua iura tyrānica frendet
Et nimis impaciens furtiuāq; retia terit
Ilaqueare cupit quos xpī g⁹cia munit
Sed nil proficiet metuenda nec agnūa vincet
Cūq; sic ecclā nū niniū spectiosa
Ordinib; varijs sed nō p⁹are negabis
Hūc quē deuote cōmendat munia vite
Qui magis fructificat grandis quē cet⁹ honestat
Hoc cysterceses excellent ordine frēs
Quos labor attenuat sacer et pia pena cōuat
Hic hic si sapias vestigia sacra requiras
Religionis at hic spes certa salutis et istic
Impolluta via p quā cūlitur ad astra
Et nū intent⁹ scrutae volūis hui⁹
Tertū quo plane valida pandā rōne
Principū scelebus viceq; gaudia celis
Partit⁹ tris pat⁹ incrementa salutis
Hic q; sublimes hēm⁹ cystia flores
Iam dudū sterilis producit rite doceris
Cuius mellifluus mūdi p clymata frctus
Emillos plos pascit recreans moribūdos
Ut capiant vitam quā temerere supnā
Pstrām sobolem docet hic te pagina mrem
Pstrām letis gualle p oia votis
Inclita qū dom⁹ cystercia nobile pignus
Edidit et claraualle bis terq; btām
Et solem mūdo pietatis fudit ab aluo
Hanc vallem clarā meritis clarill⁹ abbas
Fecit opem miseris saluatricē sceleratis
Hic p⁹m gesta describūt veneranda
Quos vtriusq; dom⁹ regimē tenuisse probam⁹
Quiq; suis ope xpī se stigmata ferre
Monstrarūt ecclis patrando qsona dōis
Post clareuallē senior⁹ strēnuitatis
Icō restis adest que lca relcāq; prodest

Hys quibus illecebre carnis nō p̄ualuē
 Quo sponsa sponsus vocat hic ē misticoꝝ
 Hic diuersax virtutū spirat amomū
 Hinc noua dat poma sc̄i feruoris aroma
 Inde rose fulgēt pacie lilia caudent
 Castrorū retineus viole dat purpura mites
 Cūcta q̄ celestis vnauc plantaria p̄is
 Deliy infusa que p̄fert vallis opima
 Virtutūq̄ viros meritis sc̄it eē vtōs
 Ipsoꝝ q̄ vita tibi sit rogo lēo vna
 Iureq̄ censoris viciosos corripit mores
 De castitatis affāb; hys mereris
 Int̄ purpureas iūgi sup̄ alstra caenas
 Illic vca salus illic sine morte iuuent
 Iux̄ indeficiens carne p̄cordia mulcens
 Dulcis amor x̄pi dans gaudia pace phēni
 Om̄e qd̄ est triste sciet illic vita p̄lle
 Hūc igit̄ quisq̄ vlt̄ hys intēde sc̄ptis
 Horib; et vita p̄bet ista sibi fore grata
 Et qd̄ mirat̄ in p̄ib; ip̄e sequat̄
 Ast piger et torpens et in herti corpe stertens
 Ora suspirans arencia pectora gestans
 Cui sacri studia feruoris sūt odiosa
 Illius a manib; procul auolet iste libellus
Explicit prologus

Incipit narratio de iūno cypriensis ord̄is qualis p̄s n̄r̄ de molitūmēli cenobio p̄
 p̄uitate ord̄is sc̄dm̄ tenore egl̄e sc̄i b̄nd̄i c̄mp̄ant̄ egl̄i. fecit̄ c̄p̄t̄e eccl̄az sc̄ta
 uert̄ que ē n̄r̄ om̄i n̄r̄m̄ qm̄ ex ip̄a t̄p̄ de fonte puillio riuuli n̄ctaz eccl̄az ord̄is
 n̄r̄i diruati sūt. et de nouellis reuēdis atq̄ in oī religioe q̄spiciū p̄lois que
 in c̄p̄to et in claualle claruerūt // **Ed̄ d̄ns ih̄s xp̄s doct̄na sua for-**
ma p̄t̄e p̄n̄e tradidit Caplū p̄mū : Distinctio Prima

Ternus deus et̄m̄ dei filius d̄ns n̄r̄ ih̄s xp̄s crea-
 tor: om̄i rerū. redemptor: om̄i fidelū. dū in dieb;
 hūilitatis sue salutē oparet̄ in medio t̄e: salu-
 tare p̄t̄e p̄n̄e viā m̄do p̄dicauit. dices **P**enitē-
 agite: appin̄q̄bit em̄ regnū celoz **G**ras inestimā-
 bili m̄re dei. qui seruenoz tandē ocl̄o respiciens
 miser gen̄ filioꝝ adam. districtoz legis q̄ ocl̄m̄
 pro ocl̄o. dente pro dente. om̄m̄tāq̄ talionē. p̄ oī excessu im̄leicordi-
 ter id̄tebat: p̄ icarnatā vbi dulcedinē t̄p̄auit dicens **P**enitentiā

agite. Ne uo imberilles hoies ad v
bu pnie id e pena tenendi treret
mor ubo consolatoruo. ubo omi
acceptoe digno pmissu sine seuei
tate dulcorae cuant subiugens
Appinabit em regnu celoz. Es
em sanu sapiens. licet infirm
licet delicat sic. no patient pmo
gratater. pntis pene monetauc
um pondus sustineat. no solu
ut eternitate futue vite pene fu
giat. veruena ut celestis regni
nuq finendi pnceps fiat. De
ru q btis baptista et pcurfor
dnu iohes. in ordie pcurli ois
sue pniaz pdicas. dignos em
dem pnie fecis agi censuit. qre
du sumope nobis e qlit formu
la pte pnie. que ad dignos p
merendu fructus sufficiens esse
videat. Sed ubi formulā hanc
dignu qrimu. q in ipius ma
gistroz ingri dnu nri ihu xpi
dictis et factis. Cu ei quida
possessiones hns multas adno
quesisset. qd faciendo vita etna
possidet. et dñs mandata legis
ei pposuisset. illeq se oia a iuue
tute sua seruasse dixisset. sub
iurit dñs. Adhuc unu tibi dee
Si vis pfcus ee. vade et vende
oia que hes et da paupibz. et
veni sequere me. et habebis
thesaurz in celo. Ille vero qui no
se sed sua. et illa no tota sed
ex pte et pte satis modica. vi
delicet decimas pmitias. cetis
q legales oblacoēs offerre co
sueuat. et hoc magnu a quid
ee putabat. audies verbu co
sumate iusticie resiliit. et thes

cor in tram abijt trahis: qz nuni
ru testante veritate. q diuicias quas
hnt affectuose diligut. defici le
saluant. O q alacer affectus cat
btis petr. o q largo celestis
grae rore pfusus. ab estu munda
ne cupiditatis refriguet: qui
de se suisq discipulis ta huiliter
q fiduciale dno dicebat. Ecce
nos reliquim oia: et secuti su
im te. Hic plane forin pte pe
nitentie reppem. qua saluator
consiliu salutis qrenti sualio.
discipulis eam sequentibz se tradi
dit: licet legam nonullos in
dicis et in oi gla mudi conti
nent. et huilit virille. Sed qz
puilegia paucor. coem legem
no faciut: tucius multo qcaz
cellitudme pfciois sectari co
nant. obaudiut voci dnu in
ewangelio dicentis. Si qs non
abrenuiciauerit oibz q possidet:
no pt me. ee discipulus. **Et a**
pmitia eam ois vite fdmo cepit
et q hic mollice religiois istinuo
pnapu. supserit. Caplin. 21
Grimuo decebat ut lu
mi priu sapia que p
fte iusticie noim fce
ueneat. hanc in ipo stati ual
centis ecce pusillo grege signa
ter iprimet. quatin vniuersi
qui eoz exemplo puocati. via
arduā et angustā incede ppo
nent. tante maiestatis iform
magistrio tantoz eam prim ex
emplo roborati. via dnu dila
tato corde current: dicentes cu
ps. dno. Propt uba labioru
tuoz dne. ego custodiui vias

3
Duras: sciens quoniam centuplum quod
promissum reddes: et insuper vitam et
nam adicias. Passio vero in car-
ne domino postquam a mortuis resurrex-
it: et in celum ascendit: discipulis
etiam spiritum sanctum quem promissum fuerat
multiplicatis iam credentium tur-
bis: clarius eiusdem spiritus vite quam
promissum fuerat: dicitur: nitor eluce-
re: cum sicut testatur lucas multi-
tudinis credentium esse cor unum et
animam unam: nec quisquam eorum suum a-
liquod esse dicebat: herat illi omnia com-
munia. Possessores etiam agrorum et domo-
rum: vendebant quae possidebant: po-
nentes pretia autem pedes apostolorum.
Quantam vero reverentiam in cordi-
bus non credentium sublimis illa
consuetudo generaret: testatur idem
beatus lucas: cum dicit: quod ceterorum vero
audebat se coniungere illis: sed mag-
nificabat eos plus. Nec solum
iherosolymis haec scola promitti-
ue erat celestibus instituebat
discipulis: verum etiam antho-
nie sub iugis paulo et bar-
naba gloriosissime floruit: ibi
quod discipuli primo appellati sunt
christiani. Philo quoque disertissi-
mus iudeorum in libro quem theonica
vita peritularit: de ferventibus
eorum in domino studiis multa conscrip-
sit: monachorum etiam cenobitarumque
nomen: vitam et institutionem
ab eis exordium suscipisse perspicuum
est. Ceterum disseminato verbo di-
per unam regionem: cum iam in
omnem terram exisset sonus predicatio-
nis apostolorum: nec erat ut archa
sancta esset que prestantissime huius reli-
gionis titulo: in superioribus suis

angusta vinitatis cubitum proficie-
bat: dilatato caritatis sinu in-
ferioribus suis pusillanimes: et
ad perfectioris celsitudinem nunquam pro-
ueos colligeret: quoniam omnipotentis
dei misericordia: non solum homines: sed et
ipsa quorum iumenta idem tenebre
pulvis se ex infirmitate fedan-
tes dignantissime saluaret.
Hinc iam vobis illa respublica
quam dominus ihesus christus institueat
et spiritus sanctus roboraret: in qua
cum nullus quod quod possidet: nemo
tamen esset egenus inter illos: cepit ad
privatas res distrahere: ceperunt
quod christiani substantias licent uti:
sic tamen ut terna celestibus non pro-
uehant: sed temporalia vobis dispensa-
to: facilius ad celestia perveniret.
*Et monasterii ordo per beatum antho-
nium ceterorumque sanctos priores roboratus exel-
lent claruit. Capitulum iii*

Hicet vero imperatorum mul-
titudinem condescendens
inter cetera remissioris
vite laxavit habenas: tamen ab
ipso nascentis ecclesie principio: usque
ad haec nostra tempora nunquam defuerunt
viri virtutum: qui ferventissimo
domini amoris igne flagrantibus:
remissioris quoque vite blandimen-
ta respicientes: totius vite ritum
domine que sola perfectae pacis quam dominus
ihesus christus predicavit stabile funda-
mentum est: indefenso pietatis
studio: tenuerunt: et postis
suis tenendam multiplicibus sanctae
consuetudinis regulis et exemplis
tradiderunt. Inter quos primi vel
principales extiterunt: anthonius:
pachomius: basilis: quorum priores

anthoniū nō armeto neq; litta
sed spū dei vni sc̄pta lege ca
tatis in corde suo remans.
p̄f̄illime cōsacōis sue p̄f̄al
limos discipulos reliq; q̄les
fuerūt machaius. p̄f̄uici.
p̄ambo. ysidorus. alij q̄ q̄
plures qui mōstior p̄ egyptū
et thebayā p̄es effecti cater
ualq; inuābilū monachoz
p̄ t̄mte p̄f̄e p̄uie ducētes: de
mūdo cuius p̄ncipe diabolo
cū suis oib; gl̄dissime tūp̄ha
rūt. **P**achomiū vō cū sc̄is ecc
aplica gracia insignis. sc̄p̄lit
monachoz r̄gulas quas ange
lo dictante didicēat: ad quas
institucōez. infinitā multatū.
Dm̄e viuoz lapidū poliens
muris celestis ih̄lm̄ reedificā
dis cōuerit. **H**ic etiā basilī
cesariens̄ eccl̄e ep̄s doctor erumi
us sc̄p̄lit monachoz r̄gulā
q̄ sicut testat̄ n̄ h̄c̄is pat̄ b̄n̄
dicty r̄ssima nō est vite hūa
ne: p̄ quā ad celestē p̄riā sine
offensioē p̄ueniat. **A**d hor̄ ita
q̄ tam venēabilū p̄m̄ idcu
menta et exempla v̄tutū. cō
orientalis eccl̄a multo tpe p̄ mo
nastice r̄ligionis sectatores in
sunt floruit: sicut etiā pau
lo an̄ h̄c̄ n̄rā tpa b̄tē memo
rie ancelinū. p̄m̄ h̄aueber
gen̄ ep̄s. postmodū rauēnas
archiep̄s disputacōe quā ip̄e
cū grecis de p̄tinacia siluatiā
eoz habitā. eleganti stilo con
sc̄p̄lit. testat̄ est. **H**ic cū esset
a lothario xp̄ianissio rōnoz
impatore ad calo ioh̄em con

statinopolitaniū ip̄atore apo
crifarius nullus et subtilit̄
diuisaz r̄ligionū statuta scru
taret̄: vidit ī mōst̄io qd̄ p̄a
tocracou. r̄ oipotētis di. sep
tingētos ferme mōchos sub
regula b̄ti anthoniū d̄nd̄ mili
tantes. In cenobio quoq; qd̄ phi
loanchēopon. r̄ amantis hōez
di. vidit it̄ quingētos mō
chos sub r̄glā sc̄i pachomiū do
m̄io sermentes. **V**idit etiā qm̄
plūia mōstia sub r̄glā b̄ti b̄ali
h̄ iugū d̄m̄ suauit̄ portantes.
De institucōe et auctoritate r̄gu
le sc̄i p̄ris n̄r̄i b̄ndicti quō p̄ gr̄a rei
floruit et usq; hodie floet. **E** in

Dns n̄r̄ ih̄s xp̄s q̄ sac
tissime hūanitas sue
p̄ncipa orientē illust
uit. quos digniores et sublimi
ores in eccl̄a sua habuit b̄t̄illi
mos videlicet ap̄loz p̄ncipes pe
trū et paulū vice sua destina
uit occidenti: quate occidēt
p̄pli p̄ciolū fidei archanū. qd̄
petrū nō p̄ carne et sanguine
sed p̄ inspiracōez. cūm̄ p̄ris
accepit. et itē ewangelū qd̄
paulū nō ab hoīe nec p̄ hōez
sed p̄ reuelacōne ih̄u xp̄i didi
cerat. sp̄us sc̄i magist̄io edocti
cū p̄lis orientis in eandē fidei
plenitudine cōcurrerit: et sic
de oib; vna xp̄i d̄m̄ spon̄sa nō
h̄is maculā aut rugā efficit.
Porro eadē gr̄a q̄ ad instituen
tam roborandāq; mōstia or
dinis disciplinā p̄d̄cōs sc̄os
p̄es cōtulit orienti: nō infe
rioris meiti virū in dignacōe

mūe sue progauit occidē. scilicet
mū videlicet p̄m̄ n̄m̄ b̄ndc̄m̄:
qui nō solum anthoni et bali
h̄ spū vineciā testante b̄to p̄
gregorio iustoz om̄i spū pleny
t̄p̄ sidus putillimū et lucidif
simū singulari progatiua sc̄i
tatis superexcellenti puritate cō
ulacois. signoz deniq̄ miacu
lorūq̄ inestimabili gl̄a ab oc
cidente vsq̄ orientē clarissime
refulcit: ita ut q̄q̄ oriens in
diuisis p̄tibz diuisis caelinati
bus h̄re se gaudeat: hoc totū in
vno sc̄illimo p̄re suo b̄ndc̄o ius
toz om̄i spū pleno se possidere
occidēs nō imēito gl̄etur. **D**scrip
sit nāq̄ iste reuerenti p̄i n̄r̄ mō
choz regulā quā diuturno vir
tutū exercicio nō p̄ hoem sed per
victionē ip̄i qui docet hoiem
sc̄iam didicit: in qua miabil
artifex sp̄s sc̄s sumā p̄fōnē et
moderatissimā discretōnē tā sub
tili cōnerione copulauit: ut
quātūcūq̄ r̄ligioz in ea iueiat v̄n̄
adhuc p̄ficiat: quātūcūq̄ pu
sillaninus a infirmū. infirmi
tatis sue in ea eque r̄media i
ueniat. **Q**uis ei v̄n̄grā ad
iusticie tenar. q̄s sc̄e r̄ligiois a
dō feruēs emulatoz eit. cui si
grā duce datū fuit vt p̄n̄ ḡd̄
hūilitatis. q̄ in regia describū
tur ascendat: et si crescentibz
meitis eatenz p̄fecerit ut ad sex
tū et septimū. idē ad vltimū
p̄m̄. et ad p̄m̄ sc̄di senarū gra
dū pueniat. qui nūis p̄fōnē
significās et in hys gradibz hūi
litatis gemiat: dilcōnē dei et

primū que ē p̄fōis sumā p̄ r̄gu
lā doctoris demōstrat: nōne si
se sine dissilacōe respiciat si cūc
tos infirmātis cōlctie angulos
diligent̄ exerciciat: nōne nūm̄
vires suas metiens. des̄inḡ se
ricus cōtinuo lugēs exclamabit
cū aplo. q̄ q̄ putat se aliq̄ esse
cū nichil sit ip̄e se seducat. **R**is
rursū adō delicat: et infirm̄ eit:
ut in obseruācijs r̄gule ieiunioz
suoz vigiliāz et labor. cetāz q̄
institucōnū infirmitatis con
grua r̄media nō iueniat. **Q**uo
circa q̄ illem legislatoz i vltio
capitulo euuldē r̄gle dicit. in
ea nō oem̄ iusticie obseruacōez
eē descriptā. et vocat eā m̄imā
inchoacōis r̄gulā et ad p̄fōis
fastigiū tendere volētes. mittit
ad doctnas veterē et r̄gulas pa
tr̄z cēstante b̄to b̄nardo tā hūi
litatis facit: ne videlicet in descri
bendo r̄gulā videret se veteribz
p̄tibz arroganti equat: studens
et in hoc hūilitati cōsulcie sue
puidere. **S**tus quoq̄ gregori vir
aplicus nō m̄ meito q̄ officio cō
mendat eā sermone eē luculē
tā: discretōe p̄cipua: latēt aut
toitate sua suades mōchis. vt
r̄lictis cetāz institucōnū cōlue
tudinibz. min̄ fortasse discre
tis. r̄gulā deo dilā p̄is b̄ndā.
discretōe p̄cipua. deuoto corde
susciperēt: et ad eynomā cūc
tū vice sue ordinē r̄fōrēt. **I**n
concilio quoq̄ qd̄ postmodū in
gallis celebratū est cōi decreto
sanctū ē. vt monachi p̄ p̄uici
as gallie et grāuie degentes

relictis q̄ cet̄az r̄gular̄ institut̄
in oib; cenobis suis reglam p̄
d̄i p̄is r̄cipent: et in om̄i con-
suet̄e sua formā ab eo p̄ceptā
obseruaret. Ad hui; itaq; sancte
regule exemplar pla p̄ ytalīā
mōstia corra. multa quoq; p̄
uenabile p̄m̄ de nouo cōstruc-
ta sūt: in quib; multitudines
mōchoz in sp̄u hūilitatis d̄no
seruientes. tamq; veri israelite
dignos p̄m̄e fr̄c̄is faciebant.

*Et h̄nc b̄ndictus rogatu cenoma-
nensis ep̄i s̄m̄ disciplin̄ suā maurū
cā s̄c̄andi cenobij ad p̄tes gallie di-
verit. Caplm̄ qūntū*

Dec̄ solū ytalīa. v̄m̄
ec̄iā gallie t̄na diuisio
sacre hui; r̄ligionis
bono odore resp̄ta: iugū d̄ni
suaue et on̄ eius leue sc̄e vide-
lic; r̄gule instituta suscipe lau-
dabili delictio gestiebat. V̄n̄
accidit ut vir magnific; cenoma-
nensis v̄bis ep̄is legatos
suos ad venabile p̄m̄ b̄ndictū
dirigēt. flodegarū suū archi-
dyaconū. et harderardū vice do-
minū suū. deuotissīā instancīa
petens q̄t̄i a quos mōstij sui. ei
fr̄es cūmittē dignaret: q̄ sibi
in galliaz p̄tib; cenobia sc̄dm̄
instituta regle sc̄i p̄is edifica-
rent. H̄c̄s v̄o b̄ndict̄s cōuocās dil-
cipulū suū maurū quē ab itan-
cia i cōre dei educauerat ip̄m̄
cū aliis religiosis fr̄ib; ad galli-
az p̄tes direxit: vbi ec̄iā cenobīū
r̄ligiōe p̄ic̄ et diuicis clar̄
construxit: magneq; multitu-
dis mōchoz p̄i effc̄is. signis et

ūctib; oīz q̄euit in pace. Fert̄
q̄ in eodē mōstio libra panis et
cinnam v̄m̄. quā sc̄is illuc trā-
misit b̄ndict̄s. in mēoriā anti-
q̄tatis atq; ob tantā p̄is r̄uerē-
tiā. v̄sq; hodie r̄seruet. Ab h̄ic
p̄ v̄m̄itas galliaz p̄uicias cre-
uit et multiplicata ē r̄ligio mō-
choz sub r̄gula p̄is b̄ndict̄i. x̄po
d̄no v̄o regi militancū: multi
q̄ ad eā d̄na gr̄a inspirati cōflu-
ebant: qui sacre disciplinē offi-
cys exercitati de tra cordis sui
fr̄m̄ boni opis affebāt i pacia.
Verū succedenti t̄pe irruenti-
bus m̄t gallias barbaris cū d̄ns
p̄c̄a ppli sui multiplici pagano-
rū incursiōe castigae decerneret:
multa ec̄iā cenobia sc̄oz a igne
cremata. a ad solū v̄sq; destruc-
ta sūt: que v̄o remanserāt. in
tantā negligenciā r̄soluta sunt
vt antiq; r̄ligiōis vestigiū v̄r̄
in aiquib; mōst̄eris iueniretur.
Cet̄m̄ gr̄a d̄ni ih̄u x̄pi quē admo-
dū ec̄am suā. refrigerate cari-
tate et hūitante inq̄tate varijs
tribulacōib; flagellari p̄mittit
nec t̄n̄ v̄m̄q; ab ea v̄lcera m̄ie
sue claudit: ita v̄m̄q; ordinē
mōst̄icū p̄ infirmitatis huāne
corruptōne cōtinue ruente. t̄p̄-
orib; oportunitis p̄ viros v̄ctū
r̄staurae nō desinit.

*Et h̄nc odo cluniacensis abbas or-
dinē mōst̄icū collapsū p̄ gr̄am dei
r̄staurae reuocauit. Caplm̄ vi.*

Dicitur est q̄ b̄ndictus odo uobi-
lissimi illi cluniacensis
cenobij r̄cō: eximi-
us. ad t̄m̄ sc̄itatis apicē excreuit:

vt ordinē mōsticiū cpib; suis oīo
in p̄ceptis r̄uentē. sed in grām li
bi a dno collatā p̄ oīa in anti
quū sacre r̄ligiois vigore r̄stau
rauit. Et em̄ de ruina mox tē
poris illi; breuē dicam; cū ce
pisset istē venabilis odo ī mō
sterns suis. districtoem disci
plīe regulais rigide sicut opor
tebat tenē: alij quidā mōstici
videntes quōstā de fr̄ib; et locu
lares suos lauātes v̄l vngētes
seu alia quel; vilia opa faciē
tes. silenciū etiā studiose te
nentes. et si uicē fuisset. lignis
pro ūbis vtētes: nimio iracū
die felle cōmoti. **Q**uifilices in
quint; q; facitis: **Q**ue lex quis
ordo p̄cipit: vt tā vililib; et ser
uilib; opib; insistas: **U**bi q;
so scriptā hoc iubet: vt manib;
Pro lingua vtamur: **N**ōne ip̄i
creatori iuriā facē cōuicium?
qui r̄ictio nali vsu lingue et vo
cis organo: manib; irōnabi
liter tumultuamur. **S**ed v̄r b̄s
disputator et p̄sēdo mōchor
garrulitatē p̄uipendēs: fr̄es
suos ut in meli; p̄ficēnt ūbo
et exemplo cōmouebat. **S**icut
bi etiā a religiof viris vocat;
fuisse ip̄ig; p̄gebat: et cenō
bia a dissoluta ad districtō
nem ordīs reuocabat: aut no
ua fundabat. **P**lane qm̄ rigi
de monachi ip̄ig; disciplīe cen
surā tenuerit: p̄ hoc v̄nū v̄tu
tis eoz iudiciū. qd̄ ad demō
strandā in eis ai cōstāciā re
ferre volumus inotescē potit
Quānā nāq; vice dū quidā

ex eis it̄ agēnt medns noctis
tenebris a p̄donib; c̄uenti. cū
suis oib; capiūt: trahūt. spo
liant. otumelys afficiūt: ad
vltimū ī vincta quicūt: p̄do
nib; sane mirantib; p̄t̄ et in
dignantib; qd̄ ī tantis malis
ip̄is a se illatis. ne v̄nū quid
verbū ab eis vllatē extorq̄re
potuisset. **T**amq; em̄ mutiet
elugues seu dāpna et otuelias
nō sentientes in silencio dura
bant: quousq; noctue et ma
tutine laud̄ solēpnitate pacta
aurora quoq; radios suos vi
brante linguā ad loquēd̄ lau
dabili discretōe soluerēt: quā
pus laudabiliora censura p̄
tiorē dei et ordīs disciplinam
coertuerat. **N**ec mō in gallis
ordīs sacri statū repauit sed
etiā in ytalīa: ad sp̄ale quoz
s̄i b̄ndi cenobiū in franca
vbi sicut dicit̄ sac̄tissimū cor
pus eius r̄quiescit. ip̄o b̄tillio
p̄e b̄ndi iuitate p̄erit: sic
in gestis eiusd̄ s̄i odois iue
nit. **C**ū em̄ quādā die mōchi
eiusd̄ loci in claustro seden
tes. concētoib; et scurrilita
tib; occupari nō erubesceret:
s̄s p̄ b̄ndictus cuiā mōcho
ante portā mōstern; visibilis
appuit dicens ad eū **V**ade et
dic fr̄ib; istis q; p̄s̄is morib;
suis nimū me cont̄stāt: id̄
q; iā n̄c vada et adducā v̄rū
qdā sed in cor meū de aq̄tania
quate p̄s̄os istos corripiat:
et ordīs disciplinā in hoc meo
mōstio restauret. **S**tupet ille

celeiq; gdu ad frēs ueniens qd
spūalis eoz pī mādauat qctis
audientib; refert: cōstnatoloz
et attonitos reddit vniū los
Quiebant tū int se cū mag
ua āntracōe q̄suam eēt. de qd
pī sēs dixisset: ipm q̄ licud p
modū rei exiō docuit bēn o
donē fore crepidi suspirabant
Deuocissim; itaq; pīs vīdā pe
dissequus odo ueniēs ad p̄dic
tū locū licet p multas t̄bula
coēs et q̄tuelias quas ab illis
qui p̄uicōsā libitātē mag^o q̄
regulais uite districtoz dilige
bant pass^o ē: tū p̄grāz dei et
adimcorū s̄ā b̄ndicti. laudabi
lit̄ satis ordīs disciplinā i eod
mōstio r̄formauit **C**etū spā
le euuld^o dō dila p̄s otonis ce
uobiū qd^o dūniacū dī qd q̄ v̄l
q̄ hodie mari^o et nobilissimū
refulget maria multitudīne
fr̄m possessōib; dicens et glōia
sed et monasteriū de quo p̄
odo cū fr̄ib; suis dūniacū seces
sit q̄ p̄ cōsumatē ab iūcio e
ligiois fuit q̄q; p̄fā et deo dig
ni in eis claruerunt viri: lris
t̄ditū sanū **D**ū et uobis duo
iocūda valde miracula excep
ta huc n̄rō opusculo inferē
placet: q̄tin; p̄uidēs l̄cō: ext̄ms
duob; cetā p̄uendē valeat

*De fr̄e in cui⁹ manu mīce panis
in p̄nolas margaritas conuile lūt
Capitū septimū*

Quoniam eāt mōstēz q̄
ad mensā sedentib; re
fr̄oe pacta micās q̄ de
fragmetis panū deiciant di

ligent colligent et iūment: ne
uel in hoc negligentū rei corā
dō iuenerent **A**ccidit aut̄ quadā
die vt vn; ex fr̄ib; cōscie sue
nō itūolus seruatoz: erat cū
cetis ad mensā residēs. refectōe
pacta micās: cōsuetudinē
collcās replicatis in volam
digitis manu clausas teneret
atq; cū multa cordis dulcedine
l̄cōm intēdēt: sed pulq; eas in
sumēt repete ad iutū poris
l̄cōz l̄cōne finiuit **F**rat̄ aut̄
in se ruerlus obstupuit: neg
ligēcie sue reatū nō sine mag
no timore recognouit **Q**uid
tū agēt: nec reice eas nec lu
uē iam licebat: n̄m; v̄t bi
q̄ piculo p̄uicacōis occurrē
te **I**ta; clausas manu tenet:
cogitās h̄ar negligentē culpā
nō n̄ p̄ cōfessiois et p̄uie reme
dūi aboleri posse **D**ictis v̄o
gēns ligno cōfessiois fr̄o p̄
ore in p̄tē t̄hit: et cadens in
facie veniā petit cū multa cor
dis simplicitate negligentā
suā manifestās **P**riore aut̄
culpā e^o licud dignū eat cor
ripiente. et q̄ de micis fecalib;
ingrente: ecce inq; dūe h̄c i
manu mea sūt **C**ūq; p̄or p̄
peret vt eas oūdēt: ille exserto
brachio manu aperuit: et
ecce in vola eius pro micis i
vente sūt p̄iose uigante
Benā laudabile fr̄is hui⁹
feruore attendē dignent^o q̄dā
negligentes fr̄es: qui fr̄uita
l̄cōne si forte offulā i manu
habuerit quā edere uolunt

aut si in cyphulo aliqui imaleit
 qd' ebibe cupiant. si respiciu fio-
 ris. id face no verent? cu vtiq;
 sacri ordi's coluetudo t'at: vt
 ex quo lco: incepit dice tu aut
 due. nemem q'q' tibi aut po-
 tus sume debere. Sed q' puta-
 m. q're opte d's tam gloriosu
 miraculu et sicud videbatur
 m'm' n'cin in t'bi q' minus
 face voluit? Vtiq' p'p'ea vt
 palā cūctis inotesceret? q'tū
 sibi placeant frēs i cōgregacō
 ne feruentes spū: q' non solū
 maiora. sed etiā mīma man-
 data p'p' tiorē ip'i cū sollicitu-
 dine custodiūt. *De frē mouēte*
q' vadit multitudiē candidatorū
ad se venire Capitulu octa.

Hacer quidā uim
 in cluniaco cū lauda-
 bilit' in oī feruore et de-
 uocoe sacre religiois vitā suā
 colūmallet: tacty ifirmitate
 pemptoria. ad extrema deduc-
 tus ē. *Eug'nam morti primū*
agonizaret: apertis oclōs vidit
magna multitudinē mōchorū
 ad se mirantē: q' omis candidis
 vestib; iduti erant. illo suo ge-
 nē vestimēti qd' v'su eccl'astico al-
 ba vocat: sicut solēt cōuen-
 tus ordi's illi. i p'cipuis solē-
 nitatib; rueltri. Quos cū
 videret: putās cōuetū frim
 esse mirari valde cepit cur
 ad se ruelstia itraent: et ifir-
 maio sibi assilenti q' cū q'
 tā indignacōe dixit. *Ed ē*
knie frat qd' video? Cū at-
ten' solebat cōuetus n' ad

frim moriente ruelstis venie:
 rudente ifirmaio et dicēte.
 quentū frim nūdū venisse?
 q' est inqt qd' loqueis? Rōne
 turbā magnā frim cū me vi-
 deo: q' omis candidissis albis
 ruelstia sūt. et ad erequias
 meas celebrātas. mutuo se
 pueniūt. *Ed cū ifirmariū*
audiss' sed nil tale ip'e videt:
 icellerit religiosū frim visio-
 nē v'torū spūū vidē. *Postmo-*
dū scā illa aia carne solū ē:
 et de cōualle ploacois. de tab-
 naculis cedat. hoc ē de migredie
 p'cā ad candidatos ciues celest-
 tis ih'lm quos adh' i carne vi-
 uēs vidē merueat. felicit' vt c'
 diuū tūlmiguit. *Prefato v'co*
cluniacensi cenobio p' r'uen-
tissim' p'rim' odonē. p'fuerūt ab-
bates religiois conspicu' q'
 cū p'cipui fuerūt scī et deo dig-
 ni maiol; et odilo: modius
 quoz t'pib; v'ctus hugo: q' ordiēz
 cluniacensē longe lateq' p' v'
 mīse europa tras. et itulas
 pagantes: in cōtānatū mōl-
 tici ordiis t'nuite subdit suis
 tradidit. In eadē quoq' mag-
 na et eligiosa domo int' ceterā
 spūalis vite exercicia salubri-
 ma et oī pietate plena coluetu-
 do toleuit: vt pro libeandis aia-
 bz fidelū defūctorū scā illa frim
 multitudo deuotis p'ab; nullā
 rūq' celebracōib; sollicitate i'vigi-
 let: et aut penis addictas mi-
 tiget: aut penis oib; absolutas
 in r'que tūltri obtineant. *Sed*
et p' cotidiana oronū p'faloz

q̄ istanciam sollempnia pro fide-
lib; defunctis officia certis tyib;
p̄ annu fieri pia patru sollemp-
tia in ead' domo decreuit: ita
vt sollempnis dies fidelium animarum
q̄ p̄ festu omni sc̄oz. sc̄a. vni.
iustalis ecc̄a celebri officio page
consuevit a cluniacensi ecc̄a in-
uicem sup̄fuisse dicat. *Quo b̄s
hugo cluniacensis abbas palinai
curauit Capitulum ix.*

Uerū quā b̄s hugonis
q̄ modno tpe cluniacē
si cenobio laudabilit
p̄fuit meliorē fecim. vni e
niactin ad utilitatē legētiū
memorabim. qd' tāto erit io
cūdius. q̄nto recentior tpe
hoc gestū eē constat: qd'q̄ ve-
nēabilis viri guillemi quō-
dā sup̄nois sc̄e genouese pi-
lius. postea vō abbatis pacti-
ci q̄ eē de ordie domi sc̄i victois
c̄ta relacōe cognouim. Apud
p̄lyoz citatē. extat cenobiū
regulariū canonicoz: in quo
quidē de fr̄ib; eiusd' cōgregacō-
nis palisi adēe dissolutus ia-
cebat: vt sine adminiculo al-
teri de lūlo surgē nō valeret
Venāt forte illuc venābilis
hugo cluniacēsis abbas De cō-
aduētū fr̄es plinū exhilara-
ti: spem recipiendē sanitatē
ifirmo fr̄i nō nūmā recepērt
Igit' accedentes ad vix dei sup-
plicat' postulabāt: q̄ti apud
ōipotentē d̄m sanitatē fr̄i
diutina egredie laboranti su-
is p̄ab; obtine dignat' Fer-
tur aut in eodē mōstio eē me-

dia ps calule b̄i pet' apli: q̄ sic
dignū ē a fr̄ib; in magna ve-
neracōe habet. Sc̄s ergo d̄m
qd' a fr̄na caritate petebatur
negatē nō potuit: sed p̄ salute
fr̄is ifirmi d̄m clemētiā itūno
pietatis affrū rogabat. Deniq;
celebratis sacrosctis multijs. ac-
cedens ad altare. sup̄ d̄cām p̄cē
calule b̄i pet' reuenit in tūlit'
veniensq; ad ifirmū sac' eū vel-
te operuit: tenēsq; manū eius
antiphonā illā moderate voce
cepit cantāe. petrus apls dicit
palinco duobus v̄bis in ea cō-
mutatis. sc̄ilicet p̄ dicit dicit:
et pro enea roberto: vocabat'
idem ifirm' robertus Cūq; te-
nēdo manū eius cantat'. pe-
trus apls dicit palinco. rober-
te surge et sterne tibi. cōtinuo
surrexit om̄i mēbroz debilita-
te p̄sus fugata: cūctiq; q̄ ade-
rant glorificauerūt d̄m: q̄ v̄cutē
b̄i apli sui petri p̄ meita ve-
nābilis hugois declarae dig-
natus est. Tanto tpe facili'
abbas sc̄s tā gloriolū niactin
a d̄na largitate ipetratē potuit:
q̄to hoc non suis mētis sed sp̄a-
lis paciū sui b̄i pet' apli v̄ti-
a assignauit: cū r̄ueniēdo nomē
se attitulatā eē nobil' ecc̄a cluniacē-
sis gl̄at': cūq; sacre veniacoī
fr̄m vniūilitas deuotillie d̄igi-
lat. Sub talib; itaq; tā sc̄is et
in d̄i r̄ligiōe cōspicius p̄ribus
cluniacēsis ordō clauillime re-
fultit: multiq; extitit odo: vi-
te i vitā: ita etiā ut b̄s henrico
ronoz ipato: augustus eiusdē

nois scds cur meona apud dm
et hoies in bndoe e. audies fa-
ma religiois illi. cluacu adit?
oblatis qz donariis et redditibz
put nupiale magnificaa de-
cebat: frat: se ordibz deuotil
sine cometauit. Libet uc si
opcio taet. cu bro petro excla-
mae: et dice dno. Dne: bonu
est nos hic ee. Bonu eet utiqz
oibus ad mollice religiois api-
ce venietibz: ut ordis disciplina
p scds pres ad lineam vitatis
corra et rnuata iguilla pdu-
raet: et pullata letali negligē-
cia. feruor sacre religiois per-
oia ubiqz viget. Sed qz agim?
cu sub sole nullu in eode statu
pmaue posse sapiēs plangat?
Ed agim? q negligēcia q pch
dolor in ipa quoqz religiosoru
cōsuetudē dephendit. ad vicia-
tā proclius ē. De semel et ve-
scō: sed ve tno. De tibi negligē-
cia mat' dissolutiois. rubigo
mētū. tinea cordū. morū cor-
ruptio. disciplie effugacō. reli-
gionis subūlio. vtiutū cūuacō.
mala bestia. wlpecula callidil-
lunia. q tanta dololitate excimi-
nas vestigia tua. ut mordens
nō sentiaris: demolies nō vide-
ais: et nō ū gūllio dāpno pac-
to rephendais: quā mala fe-
cisti: quā mala facis: quā
mala qd' d's aūtat. nō tmeito
fūra tumeris. Omqz detesta-
ta negligēcia. q modica. q cri-
gua. q nullū momētū. videris
in oculis hominū: ita ut etiā re-
phensione vix digna iudicis:

7.
sed oī qui te tā modicā spuit
paulati decidit. Quis crederet
si expicuaa fidē nō facēt. gut-
tula cū pūū stillae leni lapsu
cepit. Duriciā lapidis penetrē
posse? vel qz anulū nouū et ri-
gidū digito imitti videns eū v-
su cōsumi posse putat. Attū
vū est qd' dicit. q gutta cauat
lapidē. consumit anulū vsu. sic
etiā q sine magno cordis dolore
dice nō possum. negligēcia pau-
lati sub mētis: religionē extimāt.
Sanguilluge due sūt filie. ait sa-
piens: dicentes. affer. affer. O
quā sūt qui latas h' scd' vias que
ad mortē rhuē deseruissē. et artā
angustā q viā q ad vitā ducit app-
hendisse vident? sed qz pessime
h' sanguilluge. detestande h' me-
triciā id ē negligēcia q plerū mī-
me demittit. quānt ex ea vīpēo
semie duas. filias ipā mīe sua
deiores. voluptatē scz et vanta-
tē: q sine cessatōe. sine omī pilus
ut polacōe clamāt mīe mīi sue
dicentes. affer. affer. Iti sūt q se-
gregāt semetipos aīales spm nō
habentes: q habitū religiois gel-
tātes mentiri dō p tonsurā nos-
cūt. q nō dūctis sed suis iclusi
ouilibz. pro lege hūc delictior
voluptatē. q cū nutri tērent
in croceis. amplexant stercoā:
q locati in loco pascue cotidie
mutant de pascuis in pascua. et
tū moriūt fame: quoz abus ē
radix iunipeoz. et silique porco-
rū: quoz vinū ē fel draconū de
botro pūatacois amāissimo?
qui cū castionā corpis et scimo-

nam sps pfectant: exemplū tū
mulieris neq̄ et p̄cas imitari nō
verent: q̄ comedit in occulto. et
ēgens os suū dicit. nō sū opata
malū: q̄ in h̄ mōi letant: et eē
sub sentib; dissolutōis delicias pu
tant. Et q̄ faciet miserū cū sp̄ite
cepit deus. Certe reb; ipis expi
mur quā nō imelto p̄ha plaur
erit. obscuratū eē aurū: mutatū
colorē optimū: dispersos lapides
scūarij in capite oīm platearū
Sed nō est nr̄m mortalius alie
na bina carpe: ne forte dicat et
de nobis. q̄ sup̄ientib; oculis ma
la nr̄a reticentes. i alioz vicis
cernam; acite. Legat q̄ voluerit
apologeticū b̄i verūdi. que sc̄p̄
sit ad venābile guillerimū sanc
ti theod̄ici abbate: ibi inuēiet q̄
mō obscuratū sit aux mutatus
sic color optimus: ibi inq̄ inue
niet quō nobilis illa religio clu
niacensis ord̄is de qua multa iam
dixim; q̄ p̄gnus et adultinis
consuetudinib; s̄mo desolatōibus
fultata et obnubilata a p̄stina
sue puitatis sc̄itac̄iq; itegritate de
gnauit. Sed quorsū ista? Ed
itendim; alt̄i ord̄is. et prius
p̄fallimā religionē. et postmo
dū miserimā quā hodie oculis
nr̄is c̄nim; dissolutōne r̄plicā
do et inculcādo. R̄im; ad hoc
n̄tit; int̄cio. vt nos q̄ p̄ grā
dei i renouato. et ad c̄mitē vitas
p̄ c̄st̄ienses p̄s cor̄cō mōsti
co ord̄ie dn̄o militam; ex alio
rū ruina cauciores eff̄i. laue
r; manus nr̄as i sanguīe p̄cōz.
et semp̄ m̄iores s̄im; ad b̄s p̄

ur b̄ndic̄is i r̄gula p̄cipit. negli
gētiā et obliuionē oīno fugē. ul
lud etiā aplicū q̄tinue r̄unime?
qui stat videat ne cadat: c̄tillime
scientes quā res agit nr̄a. p̄es
dū proxim; ardet. *Qualit̄ fr̄es
q̄ c̄st̄iense ordinē futauerit ad
huc i molisno degētes dina grā
sūt illud. Caplin f. 11*

Sed iā nūc ope p̄cū re
or: guacoib; futis dili
gētius describe: qualit̄
c̄st̄iēlis ord̄o sup̄sit exordiū: q̄
q̄ copiosa b̄ndicōe. grā dei a p̄i
cipio sui p̄fusus sit: sicut p̄ti
p̄ lr̄az monimēta. Edidit viri
tū. q̄ ab iūcio sacre h̄ religionis
auctores extite: p̄ti vō maiorū
relacōe didicim;: q̄ti h̄i q̄s in
sc̄lis sup̄uēturis dina grā ad
ordinē nr̄m vocāe dignabit li
hanc nr̄e puitatis paginā. quā
ad ipōz consolacōne elaboram;
m; lege dignū durerit cōside
rantes qm̄ nobili r̄gū mamilla
lactata s̄ue erubescat filij dege
neres iueniri. Porro ad hoc o
pus nō solū deuocō et utilitas re
tū nos d̄vitat: v̄m etiā n̄ctas
nōnulla cōpellit. Monachi nā
q̄ nigri ord̄is marie i p̄uic̄is
germanie degētes v̄bitiq; uel
apud quosq; possūt sacro or
dini nr̄o derogare nō cessant:
asserentes sc̄os p̄s nr̄os cū sc̄a
talo et mobia cont̄ voluntate
abbatis sui de molisueli cenō
bio egressos fuisse: quoz qm̄ sit
ipudens mendaciū sublequetis
narracōis tert; re gestā enudi
catus pandēs manifeste declabit

Holita nāq; nri est dina faue
te grā. nō solū plenissimā racōe.
vin etiā gūillime auctoritatis
pondē. obstruē os loquētū in
qua: frīb; quoz nris q' her atte?
fortassis. adro pspicue nō noue
rant. ad refellendū maliciose
detractois fallitate instrumeta
sūce veritatis testimonio sub
nra contrade. **S**erua sp̄ stul
te emulacois impietas? que cū
oculis videat. racōe p̄bet. Dīno
pit et huāno iudicio cōstien
tem ordinē sup candelabrū v
tutis et hōris exaltatū vt luce
at omīb; qui in domo dei sunt:
clādestinis tū susurrīs ab eius
amore et veniacoē nitit' auer
te quos p̄t' quasi sibi tantū ho
noris accedat: qm̄tū p̄ior fame
derogae potuit. **V**erū qui scōz
sūam. apli. nō qui seipm̄ cō
mēdat probat' ē. sed que d's cō
mendat': postq; lris sūm̄ pon
tificis cardinalū quoz et epōz
qui negociū tante pietatis
tractauerūt dūderim? q' rona
bilit' q'q; auctoris abilit' huā
no iudicio p̄bat' et appbat'
sit iudicio sui cōstienilis or
do: consequent' etiā demon
strāe curabim'. qualis di
no iudicio appbat' sit. **C**ūc
tis namq; sanū sapientib;
liquet oipotentē dīn appba
re religionē: qua tāns ca
rismatū bñd' cōib; a p̄ncipi
o sui p̄fundē. et in qua tan
tos tānteq; p̄fois et scita
tis narareos suscitae dig
natus est. **S**ed q's digne el

2.
tūmāe ne dicā referre sufficiat
q' p̄clare ī dūis mūdi p̄tibus
non solū ī maiorib; verū etiā
ī minorib; quibullib; cōstienens
ordinis domib; sacre religionis
vigor effulserit? q' sublimes ī
virtutib; q' graues et hūiles ī
morib; exiterit plati? q' deuo
ti et ad voluntariā paup̄tate
p̄p̄o toleratā paacētissimū
atq; ad oē opus bonū pati sub
diti? q' crebus reuelacoib; su
p̄nis q' vilitacoib; religiose or
dinis p̄sone sint gloriificate?
q'q; multi sp̄tānee tribulaco
nis angustia decocti felia decel
su absq; igne purgatorio. qd'
quidē in alio gñe homū rarissi
mū est. cūlierūt ad terrā vi
uēciū ad videndū deū deorū ī
sp̄onē. **R**etū illustriū p̄sonaz
copia nos ad loquēdū inopes
fecisse videat. postq; ad exalta
randū deuotos et ad reprimē
dū detractores falliloquos. ex
ordinū sacri ordinis diligētē
desp̄sem? etiā de reuerentis
sioz patrū quorūcūq; videl; ab
batū cōstercy. atq; clāuallis
virtutū studis aliq; breuē
p̄stigem? senioz quoz q' in
clāualle purissime religio
nis imitatores estā. memo
riam sui postis in benedcō
nē reliquere? quati' p̄hec
fidelis quilib; et deuotus p̄fi
ciat in fide roboratq; īfidelis
aut et detractor. lūidū cordis
oculū purgās religiose ordini
nequaq; detrahe sed magis
religioz deuocōnē imitari

consuecat: a certe palatis
veritatis radius reuerbeat
maliciose derogacois mace-
ria sibi subtracta ee cota-
bescens igenulcat. Si que
vero mouet qd clareuallen-
cu tm et no ena csterciu-
su senior mentione feci.
nouit nos ut ecce clareual-
lis alupnos uror senior sa-
tra studia familiar. et effi-
caus iuestigare potuisse:
nec ea que de paucor lincea
conuifacoie seu felici consu-
macoie ad absolucioe spo-
sionis ure desplun. inuia-
bilu seruor dei qui tam i-
csterao qm vniuersitate sacri
ordinis spuales agones virili-
ter desudarut puidicac litan.
Cu igit sicut supdixim. in
tm negligencie corpore mol-
ticus ordo colapsus fuisset.
vt uementibz ad consilionem
non tam pfaus qua pcliu
multis in locis iunhere vi-
deret. nec spes ulla rstaui-
racois vspiam arrideret:
opius deus qui seruos suos
ab eterno pscitos i tpe vocat
et iustificat vt ietnu qng gli-
ficet. Du mediu silenciu tene-
rent oia spm scm suu de ser-
tis celestibus a regalibz sedi-
bus milit i corda quorudam
feru: qui i cenobio quoda de-
gebant qd i burgundie pti-
bus litu molim vocatur
Hic itaqz seru dei pauci mu-
mero sed igne illo que dñs
ihesus xpi mittit in tra et

vlte vehement accendi. fortit
inflamati. du cotidianas re-
gule lcones in capitulo au-
dient. et aliud regula pa-
pere. atqz aliud consuetudi-
nes ordinis tenie qpendent
guillime constabant. vi-
dentes se cetos q monachos
regula vti pris bnda solep-
ni pfessione seruacuos fore
pmissille: sed scdm institu-
ta eius nequaquam viuere. p-
mit ergo puati sepius int-
se colloquentes tulgessione
sua coquebant. et quona-
mox huius tanti mali reme-
diu inuenie possent sollicite
tractabant. Cu vero postea
verbu effusu esset i publicu
cetis qui carnales erant nec po-
teant dice cu plia q de excello
milit igne i ossibz meis et eru-
diuit me. seruos dei deridere
modisqz oibus quibz poterat
vt a tam sco pposito cessarent
infestae ceperunt. At illi q spi-
ritu dei agebant et ppterea li-
beri erat non curates eoru
maluolas isectacoes. toto
metis anulu ad diu conuerli
pibz instantillis postulabat:
vt dñi pietas eos ad tale locu
digere dignact. in quo vota
labioz suoz q scdm regula
firmaueant sed no seruauerat
reddere possent. Deim conse-
rantes qd aplis mouet. no oi
spui ee credendu. et qd regula
qua modis oibz pfcie seruae
cupiebat. pcepit corripu eu
qui sine pmissione abbatis

quippiam facere preloperit. abbate
 suum humiliter adit: de transgressione
 regule querimoniam ponit:
 voti sui feruentissimum desiderium
 pandit: et ut eius consilio pietatis
 et auxilio quod spiritu sancto inspirante
 mente conceperat perficere possit
 suppliciter precatur. Ratu
 vero dei ad horam copunctus abbas
 ille positum seruum dei laudat:
 et non solum consilium auxiliumque
 se prebiturum. vinctam seipsum
 id iudicium conuictum eorum in tanta
 poito futurum firmissime pol-
 licetur. Quo audito humiles
 spiritu sancto. fratres illi magnifice corro-
 borati sunt: cum primum intelligentes
 quod uerba a domino egressus est sermo in
 conspectu cordis sui in desiderio tali
 secuti sunt: sed certam dei uim
 uirtute operantis in eis. **¶ Dñs**
robertus abbas et fratres cum eo resi-
derunt inouate monastice religio-
nis hantes. legati aplice sedis
adierunt. Caplin xi

Hic magnanimes
 uiri inuicibilium mili-
 tum christi. duces et sig-
 niferi futuri non tam nouarum quam
 magnarum rerum totique mundo pro-
 futurarum cupidum: cum assiduo trac-
 tatu quereret ut se qualiter id quod
 cupiebant congruenter ad effectum
 perducerent: quidam rois: et ego
 prudente adit loca uel ordinis
 sui mutatione absque sedis appli-
 ce consensu se plane nequaquam de-
 bere. Erat tunc in galliarum partibus
 sedis aplice legatus venerabilis
 hugo lugdunensis archiepiscopus:
 uir religione prudentia ac

auctore uenerandus. Hic pater ab-
 bas et fratres qui desiderio inouate mo-
 nasticæ religionis fragrabat ad-
 eunt: estus et in uota cordium su-
 orum humiliter pandunt et consuetudi-
 nes ordinis a regula quam erant per-
 fecti nimium discrepare cognos-
 cunt: et propterea manifeste puerum
 me se sciens incurrisse dolere fa-
 tent. Adducunt proinde se uita sua ex
 integro secundum instituta regule
 sancti patris sui beati ordinis uel-
 le. et ut eis ad hoc liberius ex-
 quodum idem legatus sui unanimi-
 bus robur apostolica auctore porrigat
 constant flagunt. Dñs autem lega-
 tus cum esset prudens et discretus co-
 sideratis subtilius allegacionibus
 eorum laudabiliter eos moueri per-
 uincunt: uerborumque spiritualibus
 uotis. letis auspiciis fauere. ta-
 li epistola eos ad id perficiendum to-
 ta libertate quod pia mente accepe-
 rant exortat. **¶ Epistola hugonis**
aplice sedis legati per quam cyst-
erensis ordinis exordia sua auctori-
tate fundantur. Caplin xii

Hugho lugdunensis archi-
 episcopus et aplice sedis lega-
 tus: roberto molismen-
 ti abbati et fratribus cum eo secundum re-
 gulam sancti beati deo seruire cupien-
 tibus. Notum sit omnibus de sancte matris ec-
 clesie profectum gaudentibus uos et quos-
 dam filios uros molismensem cenobium
 fratres lugduni in presentia nostra asse-
 disse: ac regulam beati in beato
 quam illuculque tepide ac negligenter
 in eodem monasterio tenueratis
 arcius deinceps atque profectius in-
 here uelle perfectos fuisse. **¶ Dñs**

in loco p̄d̄o p̄libus impediē-
tibus causis constat adimple-
ri nō posse: nos utiq; p̄ris sa-
luti v̄z in recedendū atq; illuc
remanēcū p̄videntes: in locū
aliū quē vobis largitas d̄na
designavit vos declināc: ibiq;
saluberris atq; quicquid d̄no fa-
mulari v̄ale duxi: fore. **V**obis
tūc p̄ntib; robro abbati: fr̄ibus
quoq; albeico. odoni. iohi. stepha-
no. leraldo petro sed et omnibus
quos regl̄at et cōi cōsilio vob̄
sonāc decreveritis hoc sc̄m p̄oli-
tū servāc et cōsiliū: et ut
in hoc p̄venētis p̄cipim; et aūc-
te applica p̄ sigilli nr̄i impressio-
nē i p̄petuū cōfirmam;. **P**ost
hec p̄refat; abbas et sui: tanta
sic tali aūcte freti molissimū re-
dierūt et de illo fr̄m collegio lo-
cios r̄missioris vite blandicias
respuētes ad p̄uitatē simplicitatē
q; sacre religionis regule pure
simplicatq; tenentā p̄mpto aīo
flagrantes elegerūt: ita ut int̄
eos qui legato lugdunū aliterat
et illos q; de cenobio v̄oti s̄ v̄igi-
ti et v̄n; monachi cent qui p̄ro-
ris vice et regl̄e s̄ p̄ris v̄ndicti
ad litterā tenētē delid̄io. artāc
angustā viā ingressi sūt. **E**ua-
l̄ et quoro aīo d̄nice incarnatōis
s̄ p̄ris cōstāens ord̄is remolissimū
egit h̄mū cōstāens adierūt. **E**ri

Anno igit ab incarnatō-
ne d̄ni aī xviii d̄ns
robro molissimū cenō-
biū in ep̄atu ligonēli fundatū ab-
bas. et cū eo fr̄es quor; deus cre-
avit corda. malentes cū dilcō

p̄re suo b̄ndicō. p̄ deo laborib; fati-
gari q; vite hui; modis resolu-
te molissimū egressi sūt: atq; ad
locū quē p̄posito suo cōgruū. iā
aī p̄ gr̄am dei p̄vidēat. idē ad
h̄mū q; cōstāens dicebat. alaciter
decederāt. **Q**ui locus i ep̄atu
cabilonēli situs. et p̄ nemois sp̄i-
uaz; densitate tūc ep̄is accessu
hōim i solitus: a solis habitaba-
feris. **A**d h̄c itaq; locū horrois
et vaste solitudinis viri dei ven-
entes: tantoq; illū religioni
quā iā dudū mēte conceperāt
et p̄ quā illuc advenerāt ha-
biliorē. q̄to sc̄larib; d̄spirabili-
orem et inaccessibiliorē itelligē-
tes: nemois ac sp̄maz; densita-
te p̄cisa ac remota mōsteriū ubi
d̄ volūtate cabilonēlis ep̄i et
cōsensu illi. cui i p̄e locus eāt
construē ceperūt. **E**odē itaq; an-
no quo p̄d̄irunt. **D**uotercio kl̄as
ap̄lis solēp̄m die natalis sc̄illi-
ni b̄ndicō. quē geminata leticia
tūc celebrē reddiderāt ob d̄nicā
palmar; q; ip̄m occurrat: letan-
tib; āgelis cābescētib; temōib;
cōstāens d̄m; ac p̄ hoc totius
cōstāens ord̄is religio p̄ viros
ad xp̄ianā philosophiam pe-
nitens expeditos ex ord̄iū sup̄-
lit; p̄vidētī sane cōsilio ut q;
canonē d̄m; servat; cūctiq;
vite sue ord̄inē sc̄dām formā
in regl̄a p̄ceptā disponēc
uerāt: hoc in e; potissimū na-
tali qui legē p̄ sp̄m v̄nificatē
ad multor; salutē d̄ceat felici
omne nichoaret. **E**cce s̄m;
et etū pastor q; relictis i sup̄-

nis motibus in eterne viriditatis
 pascuis bñs ouibz dignacōe sue
 grē descendit. vñā in hac lacrimaz
 valle q̄rere errante nouo miseracō
 nis ordine caulas pietatis statu
 ens signū salutis sup eas exalta
 uit: quat̄ ouicide ip̄i moribū
 te et languitē q̄ sp̄mas cupidi
 tatū et voluptū carnaliū irre
 nte p̄ siluas vicioz vagabatur
 audientes voce turturis ad cau
 las pietatis vītātis veri samarita
 ni stabulū. vmo p̄uie oleoq̄ r̄mul
 lionis p̄coz curante intraret: de
 uūq̄ salutis signū vacat̄ apphen
 deret. *Dicitur enī in iudicio in gracie
 nascente. p̄o duo saluatore nro
 mūdus dū ueliet̄. p̄ignū r̄temp
 tois noue r̄pacōis antiq̄ felicitā
 tis etne suscepit: sic in diebus
 istis nouissimis: r̄frigescente iā
 caritate. et habūtate v̄lq̄quaq̄
 mīgtate. om̄p̄ et misericors de
 iūste grē sue leniariū plantauit
 in hēmo cystrieli. qd̄ sp̄s sc̄i plu
 uia irrigatū sp̄ualis p̄nguedinis
 largitūmā sup̄lit incrementū: cre
 cētis et p̄ficiēs ī arborē grante pul
 chra et fructifera mūnis: ita ut
 diuisaz nacōnū poli t̄bus et ligue
 sub vmbra illiū requiesce atq̄ te
 frū ip̄i se faciat̄ gratulent̄. licet
 vō frūis iste p̄ labore p̄uie amari
 tate faciat̄ ventrē carnalis r̄cupie
 tū q̄ mel dulcis ē in ore p̄ficiētis
 conscie. Cetū dñs archiepc̄. aplice
 sedis legatus cuī b̄ndicōe p̄cepto
 et aūte. t̄cū bonū stabile futūm
 tū accēpant cōsuetū pauptatē
 seruoꝝ rei et q̄ in loco sc̄ili quē or
 cupauerūt p̄: sus n̄ subsiste nec*

edificia cōstruē possent. n̄ p̄sone
 acū potētis ānuuclō fulcrent̄
 sc̄plit ad illustre p̄ncipē odone et
 burgūdie Ducē petēs et suatēs q̄t
 paupes xp̄i zelū glē et mōstia or
 dñis h̄ntes fouēt et manu tene
 ret: eozq̄ n̄tātibz sc̄dm magi
 ficentiā p̄ncipat̄ sui subueniet
 Cui p̄ncipi et cōsilio dñs odo
 burgūdie dur aciescens. fratrū
 etiā illoꝝ feruore et deuocōe telec
 tatus mōstia lignēū qd̄ ip̄i in
 pauptate sua itēpant de suis in
 pendis totū cōlūmauit: eozq̄
 ibitē in oibz n̄tātis diu p̄cura
 uit: fr̄is et petoꝝibus habūte
 subleuauit. *Et loūis ille
 consensu cabiloneū ep̄i ad cui
 diocelīm p̄hebat: anno itē ī abbatā
 surrexit et de r̄cellū abbat̄is illi
 adueniat. Capitū r̄m*

Adem tpe abbas q̄ ad
 ueniat ab ep̄o cabilone
 si ad cui diocelīm lo
 cus tpe p̄tuebat. vgam pastora
 lem cū cura aiāz iūllu p̄diti le
 gati suscepit: et monachos qui
 sc̄ti adueniant in eodē loco sta
 bilitatē firmāe regulat̄ fecit:
 sicq̄ ec̄cā illa dīno p̄t et hūano fa
 uore vallata applica quoq̄ aūte
 munita ī abbatā sc̄dm regulā
 sc̄i p̄s b̄ndi disponētā surrexit
 Hanc uō nō mltō p̄ h̄ elapso tpe
 spacio. molismēles monachū vō
 litate dñi gaudridi abbat̄is sui q̄
 robberto succelleat. nūcios ad rō
 uā curiā testimarūt a dno papa
 vrbano ip̄ortue postulātes: qua
 tū p̄fatus abbas rob̄to loco p̄st
 uo idē molismēli ec̄clē redieret.

Quorū iportunitate dñs papa
deuotus mandauit legato suo ve
nerabili sc̄ hugoni ut si fieri pos
set itē abbas reueret̄ et mōchi
hēmū diligentes in pace cōsiste
rent. *De p̄monōe b̄i stephani
sc̄di c̄strensis abbatis et qualia
statuta ip̄e nouello adh̄ ordi sup
addidit q̄lit̄ at̄ sub eo m̄l̄aplicam
sit ordo et q̄b̄ v̄t̄mb̄ clarueit. C̄v*

Dicitur decessū p̄m̄ sui pal
toris c̄strensis c̄m̄ adh̄
paup̄ et modica cōueit de elcōe
abbatis sine p̄sonaz acceptōne
t̄tatura. Et mediante gr̄a sp̄i sc̄i
elegerū virū bonū nomīe stepha
nū natione anglicū qui cū eis de
molilino exierat virū cōspicue
sc̄itatis om̄i q̄ v̄tutū gr̄a decora
tū hēmū amatore: et feruentis
suum sc̄e paup̄tatis emulatore.
Hic b̄t̄s vir in adolescentia su
a exiens de terra et cognacōe su
a: limū sc̄orū ap̄loz p̄grinus
adit. In quo itinē non otiosus fa
bulis sicut fieri solet occupabat̄
sed cū socio suo d̄nis laudibus
vacās: psalteriū ex integro coti
die decantabat. *De regnacois at̄
voto pacto. cū ab v̄be r̄diens
gallias int̄sset. sup̄d̄m̄ mōste
riū molilimū adit: ibiq̄ sac̄rū
monast̄ici ordinis habitū susce
pit. Postmodū v̄o cū v̄b̄ū iuo
uātē r̄ligionis in eadē domo mo
tū fūisset. ip̄e p̄m̄ int̄ p̄mos fer
uētissimo studio laborauit ac
modis om̄ib̄ iustit̄ ut locus et
ordo c̄strensis iustit̄ et p̄mo
dū ordinatē dō pastor et doctor
erim̄ eāt iustit̄endus. C̄v*

cū tonante dñō sicut p̄tati sum̄
fr̄m̄ sui. sicut t̄q̄ fidelis et p̄uēt̄
dispensator: cepit illuc deuotissi
ma mēt̄s intencōe citare q̄lit̄
ordinē suū nouit̄ f̄tatu. et ad
huc i multis vacillante. quippe
nondū p̄t̄is et merā paup̄tate
et dolentibus illit̄atib̄ exaltū
i melius p̄uehēt et extollēt: tali
q̄ moderamine roborat̄. ut dñō
ih̄u xp̄o fr̄m̄ plimū asserere va
leret. *Conuocatis itaq̄ fr̄ibus su
is et h̄ito cū eis cōsilio tā ip̄e q̄
fr̄es eius indixerūt ne dux fr̄e
illius seu alius p̄nceps curiam
suā aliquo tpe in illa ec̄c̄a tene
ret: sicut antea in solempnitati
bus agē solebant. De m̄ ne qd̄
i domo dei in qua die ac nocte dō
deuote seruire cupiebant r̄ma
neret. qd̄ sup̄bia aut sup̄fluita
tē redoleret. aut paup̄tate v̄tū
tū custodē quā sponte ip̄t̄ deū e
legerat aliqui corrumpēt. cōfir
mauerūt ne retineret cruces au
reas vel argēteas sed t̄m̄ ligneas
coloribus rep̄tas. neq̄ candelabra
p̄ter unū ferreū. neq̄ turibula
nisi cuprea vel ferrea. neq̄ ca
sulas n̄ de fustaneo vel lino cū
palleo aureo et argenteo: neq̄ al
bas vel amictus nisi de lino. sicut
sine palleo aureo et argenteo.
Dallea v̄o oīa et cap̄as atq̄ dal
maticas t̄uicas q̄ et toto d̄ni
serūt. calices t̄m̄ non aureos s̄
argenteos et si fieri p̄t̄ deauratos
fistulā argenteā et si possibile
esset deauratā. stolas quoq̄ ac
manipulos de pallio t̄m̄ sine
auro et argento retinuerūt.*

Valle aut altariū vitelino
fient et plane sine pictura sta-
tuerūt: et apulle ad mīsteriū al-
taris sine auro et argento ceūt
Hys et huiusmodi scīs et deopla-
tis institutis nouū ordinē suū
serui dei roborantes et ex hys q̄
pius in vltu habuerāt alia quide
tamq̄ vere huilitati contraria pe-
nitentiā putantes. alia vō meliori-
bus et scām paupertatē magis re-
dolentibus cōsuetudinib; cōmutā-
tes potius praua voluptatū idi-
cā cōtinēre. et alpa vanitatis
et supbie ī vias planas iusticie:
ita vt scdm̄ p̄phā; etiā dicitur ī hac
via errare nō possēt. **Q**uā in ordi-
ne cōstituenti r̄ligioe exulta disci-
pline. fructus reddūt cōtinēre qui
si alibi locati ceūt. vbi disciplinē
rigor. viget: p̄ voluptatē et car-
nalū delictiorū monstruosa por-
tēta facile p̄cipitarent. **Q**ua p̄
nequaq̄ putandū est scām ordinē
vri adinēre eē hōm. sed vere
sp̄ scā magister traditū. q̄ sacre
religiois cautores que negligētia
cordis huāni ab adoleſcentia in ma-
lū p̄ni demigrare nō cessat. t̄pib;
oportunitis p̄ iuiles seruos suos
repare nō desinit. vt nō gloriēt
in cōsp̄cū dñi ois caro: et longe
sit ab oibus r̄ligiosis blasphemā
illa vox de sua prudentia et dul-
tria p̄sumētū. et dicētū. **M**an-
uā exalta: et nō dñs fecit hec
dñia. **C**ū itaq̄ venerabilis
abbas stephan⁹. et fr̄es eius co-
tidianis v̄tutū incrementis ī me-
lius p̄ficerēt. et felici experientia
p̄barent. quā bona erat negotia

no eoz. t̄as scilicet trena. t̄palia
atq; caduca. et reape celestia etna
dina. vñū erat qd̄ sp̄itale eoz erul-
tationē inc̄polebat. et nō mediocri
t̄stiae subtebat. qd̄ sc̄; raro quis
illis diebus ad eos causa cōuēſio-
nis veniebat. **D**uri em̄ scā thesau-
rū v̄tutū celitus iuētū successorib;
suis ad multoz salutē. p̄futuoz cō-
mittē gestiebāt. sed fere oīs vitē-
tes et audientes vite eoz a sp̄itate
t̄olica et quasi t̄audita. plus corde
et corpe se elongare q̄ app̄ximare
eis festinabāt: et de p̄leuēancia eoz
penitus respabāt. **S**ed dei oīpotē-
tis mīa qui hanc mīlicia sp̄itale
seruis suis inspirare dignatus est
ad multoz p̄f̄tū magnifice eam
āplificare et cōlūmare decreuit:
sicut sequētia declarabit. **N**am cū
fē ostio resp̄arōis app̄inquātes te-
notissimis p̄ribus ad dñm cla-
marent. p̄ eo q̄ p̄ne successorib;
carerēt. p̄c̄tes ut viscera miseri-
cordie sue sup̄ eos dñs effunderet
dignaret. meritis et p̄c̄ib; vt cre-
dunt. b̄st̄ie dei genitris et v̄gis
maie c̄ sc̄o noīe sp̄enaliū ordo
iū attitulatū ē. nec nō et sc̄illimū
p̄is b̄nd̄i c̄ r̄gulā se p̄d̄a fr̄es
ex integro seruatiōs p̄miserāt.
exaudiuit dñs p̄ces eoz. **E**t sus-
citauit dñs sp̄is p̄ni iunioris
cui nomē bernardus q̄ cū c̄er ad-
oleſcēs nobilis delicat⁹ et l̄ratus
tā valido igne dñi amoris accen-
sus est. vt r̄ictis vniuersis mūdi
voluptatib; et dicitis. eccl̄asticis
quoz dignitatib; artificiam cōi-
lacionē c̄stercienſiū tāq̄ p̄mitie
frugū dñi deuoto aīo p̄ponēt mu-

tari. **Q**uoniam mirabilis est deus in operibus
suis. quod veloxit currit sermo eius.
quod facilia sibi fore temerant. cum vo-
luit quod apud homines impossibilia sunt.
Cum enim non solum nobiles et diuites
sed etiam mediocres. ipsi quoque pau-
peres videntes ordinis aspirantem de-
tractaret accedere ad eos. ille tamen tener
et delicatus iuuenis quasi de cella vi-
naria puenientis se gratie tui egres-
sus. iebnat. vno quod lenificat cor
hominis feruens et estuas turbat et pro-
ditabat vbiu vocacionis quod in lecto
cordis sibilo aure tenuis audie-
rat. cupiens et alijs propinac sicut
scriptum est. Qui audit dicat veni.
Vbi finem est ut allocutus sibi fratri-
bus suis. propinquis. et amicis. alijs
quod nobilibus. litteratis et potentibus in
seculo vixis. xxi. simul in ecclesia cyster-
ciensi cellam nouiciorum alacritate intraret
et in spiritu fortitudinis contra vicia car-
nis. et icantemta malignorum spirituum
inacipientes decertare et suadebat ceteris
hominibus. non vbiis sed fratribus omnem inam al-
pitare ordinis quam refugiebant. non esse
aliud nisi iugum domini suauis. et omnis
eius leue. Quorum exemplo puocant
multa multitudo hominum diuise etatis
et conditionis nobiles et ignobiles me-
diocres pauperes. ita stabulum illud
christi panis innocentie eius obuolutum
repleuerunt ut frater illo tedio et deli-
pacione postestatis afflictos mira-
biliter lenificaret. et tempore stagno ro-
nabiliter piscium penulis pie intercessionis
et squamis sancte operacionis fontaniam
sua reclantia riuuli multorum teno-
briorum exultantes uniuersas omdum
orbis partes occuparent. **Quod dominus
Stephanus dilacionem sui ordinis**

Dno reuelate et defuncto fratri sibi vigi-
lanti appute cognouit. **Cap. xvi**

Hanc inspiratam digne uisitacionis
gratia dominus humiliter seruo suo domino
abbati stephano paulo antequam fieret
clementissima reuelacione ponde dig-
natus est. Cum enim sicut super titulum
sui merore afficeretur. pro eo quod succel-
loribus suis pene careret. accidit ut
vni ex eis patris vite cursu colum-
mato tanquam emente milicie famulus
in gaudium domini sui introducendus
et laboris sui brauium recepturus
mori apprimaret. Cum tamen iam tertia
mens ageret venabilis abbas tedio deli-
pacione postestatis nimium afflicto. au-
sus est aliquid plume quod quiete tenui-
tati assedi potuisset. si non pietas
intercessionis plume tunc errulasset. Cum
enim constaret quod quod agant homines in-
terio inditatem omnis. credimus quod coram
oculis domini pietas intercessionis. et di-
re articulus ueritatis. neum exlu-
dit plupacionis. Dum itaque sicut pfati
sumus frater ille in extremis positus fuit
vite pistolaret accedere ad eum abbas
sanctus talia locutus est. **Vides** kmie
in quieto tedio et tedioe mentis vlla
mur quod arta et angusta via quam
in regula nobis bassumus pro noster be-
nedictus. posuit ingressi sumus. sed
vix hec vna cofisacio teo placet nec
ue non satis nobis constat. plerum
cum ab omnibus vicinis. monachis tanquam
nouarum rerum aduictores. et sancta
licilimatis quod intercessores diuidite
mur. **D**up oia vobis meo accerbil-
limi iaculo tussigitur. ut in pau-
citas vna quam singli cotidie mo-
te inueniente tollunt e medio et
sicut valde ptime sco nobiscum hec

12.
p̄ nec nouit̄ cepta r̄ligio sine accipi
et qm̄ p̄sonas industrias et ad hū
litate sc̄e paupertatis itouens usq̄ ad
p̄ns d̄ns allonae nobiscū nequaq̄
dignatus ē: p̄ quas n̄re institutiois
formulā ad posteros trāsmittē va
leam̄. **Qua** p̄t̄ in noie d̄ni nostri
ih̄u xp̄i p̄ cui amore artā et anḡ
tam viam quā ip̄e in euangelio
sequacib; suis p̄ponit̄ ingressū su
m̄: T̄b̄tute obedie tibi p̄cipio. q̄n̄
nus post obitū tuū t̄pe et mō quo
ciuit̄ d̄ni n̄ri ih̄u xp̄i gr̄a terrene
rit̄ ad nos ēteas: et te statu n̄ro q̄
tū p̄p̄ n̄ra voluit̄ nos ētos facias
Cui eger faciā inq̄ libent̄ d̄ne
p̄: qd̄ p̄cipis: si tū p̄ab; tuos ad
iutus mantatū tuū effectui n̄ra
capare valuerō **Dixit** et p̄ mo
dicū de cōualle p̄loratiois ad mō
tē gaudiū: ad mōtē et̄ne b̄t̄t̄adi
nis felicit̄ inq̄uit̄ **Pauca** post
hoc fluxerāt dies et venabilis ab
bas cū couētū frat̄z illo labore poli
tus sicut̄ moris eāt̄ paulandi te
terat signū: ip̄e quo; paululā r̄
morus ab aliis meditacōi insit̄es
caput̄ cooptus capud̄ sedebat̄
et ecce frat̄ ille defūctus magna
claitatis gl̄a p̄fusus ip̄ente corā
eo assistit̄: ita tū ut magis i aere
ferri q̄ in t̄ra cōsistē videret̄ **Req̄**
situs quō se habet̄ uel qualit̄ sibi
eēt̄ respondit̄ **Bene** optie p̄: hū
milit̄ est̄: hū sit̄ et tibi q̄ p̄doct̄nā
et sollicitudinē tuā illi r̄terminabil̄
gaudiū: illi r̄cōp̄rehensibil̄ p̄as di
que exsuperat̄ oēm̄ sensū p̄cipiū
merit̄: p̄ qua ad p̄scenta duos
nouo ordinis n̄ri labores patient̄
et hūilit̄ sustinuit̄ **Et** nūc̄ iuxta

p̄ceptū tuū r̄on: gr̄a et m̄iam d̄ni
n̄ri ih̄u xp̄i tibi p̄: et fr̄ib; tuis au
nūciās **Quia** vero p̄cepas ut te sta
tu v̄ro vos cōficare teberē: sc̄iatis
et om̄i scrupulo dubietatis exclu
so: certū tenentis: q̄ sc̄a et deo pla
cens est̄ vita v̄ra et cōsiliacō **Por**
ro merore quītē nō relinquēt̄a p̄c
teitate: p̄cordia tua nimis tepal
cit̄ q̄ tota a te repelle: et i iubilū et
exultacōne sp̄itale euade: qm̄ ad
huc̄ dicit̄ filii sterilitatis tue i au
rib; tuis **Augustus** ē nobis locus:
fac sp̄aciū ut habitare possimus
Ecce cū iā ex hoc nūc̄ t̄pe magni
ficabit̄ d̄ns face vobiscū mittēs
vobis p̄sonas multas int̄ quas
erūt̄ nobiles et lr̄ati viri plini
qui ita domū istā replebāt̄: ut hūc̄
tamq̄ ex amia ap̄ū estuancia et te
d̄stantia euolabāt̄: plimas m̄di
p̄tes penetrēt̄: et te senie d̄ni bene
d̄o qd̄ in loco p̄ gr̄a eius coaliuit̄
multiplices aiaz sc̄az manipulos
te vniūsis m̄di p̄ab; collcōs celest̄
tib; granar̄is inferāt̄ **His** auditis
abbas sc̄us gaudiō et exultacōe r̄ple
tus: diuine pietati gr̄as et t̄mus
medullis cordis retulit̄: felici ex
p̄imēto p̄bas q̄ veāat̄ scripta tes
tat̄ qm̄ nō deliquit̄ d̄ns sp̄erātes
in se **Dabac** interī nūci; celest̄is
abire: sed b̄ndicōe sine p̄is sp̄ita
lis qd̄ mix d̄cū est̄ m̄ime p̄sūp̄lit̄
Dixit itaq̄ abbati t̄p̄c ē d̄ne p̄:
ut reūtar̄ ad eū qui me misit̄: et
p̄t̄ea peto q̄n̄ b̄ndicōe tua me
firmatū dimittas **Cui** stupēs
et pauēs abbas r̄ndit̄ **Qd̄** ē que
lo qd̄ loq̄ris? **Tu** de corrupcōne
ad r̄corrupcōne: de v̄itate ad v̄c̄

tate. te tenebris ad lucē. te morte ad
vitā. tūcisti? et a me q̄ sub hīs oibz
adhuc miserabiliter gemo bñdōne
petis? Hoc cōt̄ oēm iuris et rois
integritatē eē videt? Ego potius a te te
beo bñdica: et p̄tē obsecro te ut
bñdicas michi. Cui ille. Non ita
cōueit p̄? Tibi em̄ a dño collata
est bñdicendi p̄tās. utpote in apice
dignitatis et sp̄italis magistrū
cōstitutū. in vō discipulo tuo q̄ p̄
salutare torturā tuā mūdi huius
iniquamētā deuictam. bñdōne a
te accipe optabile ē. Nec em̄ proli
hic rētam y bñdōne tuā merue
ro. Abbas nāq̄ stupore et amira
tōe repletus nec ausus ē vlt̄ p̄tina
cū teniti eleuata manu bñdicere
ei. sicq̄ scā aīa illa disparēs. spe
nē visibile quā assūperat secretis
inuisibilibz. restituit. Alia vice tūcā
ex eistē fr̄ibz. viā vniūse carnis in
gressuro appuit. Inuā multitudi
hōm̄. p̄e oratorū in eistē templi
ad fontē quēcā lucidissimū lauans
vestimēta sua. et in ipā visione.
Dm̄ ē ei: q̄ fons ille fons enon vo
caret? Sed cū indicasset abbati
p̄tāz intellexit vir magnificus.
Dinā p̄ hoc cōsolacōem significā
ri. et multū iā tūc qd̄ te p̄missio
ne sed magis postea te exhibicōe
letatus grās agit deo. Nam p̄ cō
tinuos t̄m̄ ānos pacāz. et fidem
seruoz suoz dñs p̄ varias tribula
cōnes. et multā paupertatē p̄bal
set et fideles eos inuenisset. xv̄mo
tenū a cōstitucōe dom̄ c̄ltaenlis
āno. sup̄dictas p̄sonas eis mittēdo
visitauit illos orēs ex alto. In ipis
em̄ diebus. ī pratis vineis et agris

curtibz. q̄ catē ecclā creuit: nec tū eti
gione decreuit. De eo q̄ bñs abbas
stephanus quēcā secreta nouit sui
p̄ sp̄m̄ p̄phene reprehendit. C. xv̄ij

Dec̄ dñm̄ bernardus clare
uallensis postmodū ecclē
p̄m̄ futurū abbas. cū apud cyst
cū adhuc nouicius eēt: solitū
erat diebz. singulis p̄ aīa matris
sue. vii p̄niales p̄s in silentio di
cere. Die vō quatā cū sup̄dros p̄s
post cōpletorū inchoasset. omi
lit eos p̄ obliuionē. nescio an p̄
sopnolentiā aūq̄ p̄dixisset. ve
nientibz ad stratiū suū. quiete sopo
rifera mēbra refecit: et solitā re
fertōne p̄nti plene non ipendit.
Abbas vō cognita p̄ sp̄m̄ negligē
tia: die postea cōuenit eū dicens
Frat̄ v̄narte v̄brnā queso illos
p̄s tuos hest̄na die dimisit a
cui eos cōmentasti? Sed audi
ens atolestens ut eat v̄cāus et
timoratus erubuit: et cep̄ m̄ se
inūando cogitē et dice. Dne d̄s quō
palā sc̄m̄ ē v̄bū istud: de quo in
soli cōscius eram? Et intelligēs
a viro sp̄itali se eē reprehensū. p̄
adit ad p̄tes eius negligentiā
q̄fites atq̄ indulgentiā petens.
Qua facile ipetrata. curauit de
inceps in huiusmōi cāpuatis q̄m
publicas obseruacōibz sollicitio:
inueniri. et que consulta cōe ser
uata p̄soluisset: nō facile tras
gredi. Caplin xv̄ij

Muerat aliquū langūe p̄t
p̄m̄ paup̄ abbas stephanus
et p̄t̄ inopiā dom̄ cellerarius.
cui ex p̄cepto r̄gule pauper et i
firmoz cura incubebat. nil ad

manu habebat. vñ paupi et firmo
 abbati suo qualiterq; laici redulū
 pparat et sincera caritate abbate
 suū diligēs discurrebat si forte ali
 tibi aliq; iueniet. vñ caritate que
 inq; artebat etiā foris oriteret. Cū
 ecce quetā gaudis aus aduolat
 nō mediocri q̄ntitatis piscē vñ
 gub; ferens que cōtinuo corā mi
 rantiū frat; oculis pietat et escl
 lit: copiosa p̄tā celeratō relin
 ques. vñ abbas sui mimicōne
 sufficient puitet. **Caplin xix**

Istabat aliquā sacrosctā so
 lepnitas penthecostes: et i
 p̄a sacraclia die vix tanti pa
 nes iueniri in eate domo poterant
 qui fr̄ib; sufficeret. Cū vō fr̄es ve
 hement' exultati tamq; si de ipsa
 paup̄tate sua quā p̄ deū sustine
 bāt saginarent: nullā tate so
 lepnitatis cū summa deuotōe i ubi
 lo cordis tantatē ceperūt: et ecce
 nodū finita in illa de p̄mptuari
 is gr̄e dei largā b̄ndicōne repente
 vñ nō spabat sibi tūsmilla cū
 multa gr̄az actōe susceperūt. In
 hīs et similib; vir dei p̄entes q̄
 veant sc̄ptā dicit: qm̄ nichil de
 est timēbz dñi. largitatē etiā mi
 seacōnū dñi sup se et sup fratres
 vehement' amirās: magis ac ma
 gis in sc̄a religione p̄ficiēbat: et
 v̄tē paup̄tatis angustis glāba
 licit in quib; diuicis. **Caplin xx**

Quētin quī nō surdus
 Auditor: sc̄e r̄gule fuit p̄a
 pientis vt sic stem' ad psallend'
 vt mens nr̄a cōcordet voci nr̄e:
 et eo qd' subdm' liquebit. Nos
 erati ei vt sc̄a collatōe cū certam

intraēt ostiū eate manu tenet. et
 digitis firmi q̄ p̄ signo p̄met li
 aut solent hoies signū aut nodū
 face quati' p̄ hoc amōiti meōne
 arcus ip̄mant: qd' obliuiscā no
 lūt. Cūq; hoc frequēt' facēt qdā
 die vñ te fr̄ib; cui familiaritas
 ausū p̄bebat: inq; rogabat eū cur
 facēt. Cui p̄ sc̄s oib; inq; cogitatō
 nib; quas ex iūcto officio p̄dis
 pōne tom' p̄ die admittē cogor:
 dico vt foris emanent nec me
 cū p̄sus ingredi p̄sumāt: sed ex
 spectet quousq; cras. dicta p̄ma
 hic eas iueniā. **Ed' audies frater**
 ille multū edificat' ē: nimir' in
 telligens sc̄a conūlatōem cōem
 cetoz negligentiā tūscendisse.

Quante vero **Caplin xxi**
 hūilitatis fuit hic v̄ pastor:
 nō incenāi q̄q; odio habuit oēs
 fastū supbie ferula pastoralis e'
 cū qua in festiuis p̄cessionib; ince
 de solebat. satis indicat: que usq;
 hodie i ḡsticuli secretario ob r̄ue
 rencia tantū p̄is cōseruata et in
 magna v̄neacōe habita nō mul
 tū a cōibus sustentozis. quib; se
 nes et debiles iūti ferre solent dis
 tac videt. **Hic est b̄ssimū p̄is nr̄i**
 buardi in sc̄a religione p̄: hic tam
 p̄ctis inq; p̄ctissimū h̄c discipu
 lū meruit: quoz doctrina et exem
 plis usq; hodie inuā captiuita
 tis vasa regi supbie idē diabolo
 auferūt: et xp̄o dño vō r̄gi hū
 litatis incorporant. **De eo qd' cū**
 tom' ḡsticulis ad vltimā paup̄ta
 tē reuicisset. v̄neabil' abbas steph'
 milit' fr̄e; quetā ad p̄ctas nūdiās
 p̄apies ut fr̄ib; nacta emēt nil ei

penurie traxit p̄ sp̄m̄ p̄phete q̄nta ei
p̄spe affutis p̄dicēs Caplā xxv

Quotā tpe cū domus cōstitū
lis magna fuisset paup̄ta
te restricta. venerabilis abbas ste
phan⁹ vocavit unū ex fr̄ib⁹ suis:
et loquēs ad eū in sp̄u dei dixit.
Dices km̄ie fr̄ q̄ magna coartati
sum⁹ inopia. et p̄e est ut fr̄es n̄r̄i
fame et fr̄igōe. ceteriq̄ molestis p̄
clitent⁹: n̄ eis cōcite subueniatur.
Vade ergo ad n̄diuas vercellianā q̄
p̄rie instans et cōpares ibi quadri
gas tres. et earū singlis tuos equos
fortes atq̄ tractores: quib⁹ maxie
indigemus ad onca n̄ra cōportāda.
Cūq̄ quadrigas illas p̄ans et a
linētis aliis q̄ rebus n̄r̄is onca
neis: adducēs eas tertiū cū gaudio
et p̄sp̄itate euertere ad nos. Respo
dens aut̄ frat̄ dixit. Datus sū dñe
p̄ ut tuis inſionib⁹ obsequar: si
p̄tū tereis ad illa subſidia cōpar
ta. Cui venerandus abbas in pau
ptate sua te miā dei magnificē p̄
sumēs: r̄ndit. De fr̄e scias q̄ cū sol
licitus et anrius q̄rere v̄n̄ n̄citat
bus fr̄m̄ urōz subuenire: tres t̄n̄
tenari in totā domo ista r̄pti sūt.
Hos si volucis tolle: reliqua v̄o q̄
cūq̄ refucinet̄ dñi n̄r̄i gr̄a p̄uice
bit. Securus itaq̄ vade q̄ mittet an
gelū suū t̄cū: et p̄sp̄er faciet iter tu
um. Postis itaq̄ frat̄. cū vercellian
cū p̄uenisset: a quorā v̄o fideli et
timorato hospicio suscept⁹ ē. Ex
dū itineis eius causas et fr̄m̄ indi
genā agnouisset: abnt in illanti
ad quētā locupletissimū hoīem
finitimū suū qui desp̄ate languēs
ac penē iā morēs: facultates suas

paup̄ib⁹ erogabat. Cumq̄ cōstitū
cū monachorū quorū iā in p̄rib⁹
illis. scitas celebris habebat. citē
infirmo penuriā inditasset. v̄o
tus est ad domū eius sup̄ditis fr̄
tātāmq̄ penurie sumā in elemo
sinā ab ip̄o inouente crepit. vt
cūcta que ei iurerat ab̄s suffia
ent̄ ex ea cōparuit. Acceptis igitur
tribus redis cū re quadrigatus eq̄s.
onāuit atq̄ onāuit eas: cūctis q̄
fr̄m̄ v̄libus oportuna ē cognouit
et ita qui vacuus venat̄ sedm̄ pro
pheteā abbatis. plenus et gaudens
ad suos r̄meant. Cūq̄ cōstitū ap
p̄inquaret: n̄cū milit quī ab
bati significaret eius aduentū. p̄t
et p̄uentū. Quo audito venerabi
lis p̄: exultauit in dño vehement⁹:
et cōuocatis ī v̄nū fr̄ib⁹ ait. Deus
miseratōnū dñs: deus miseratō
nū libere ac libealiter egit. De libe
ralit̄ ve elegant̄ egit. nobiscū dñe
p̄ciator: et pastor: n̄r̄. sapiens ma
nū tuā: et implens b̄ndictōe tua pe
nuriā n̄rām. Cū ordinata p̄el
sione occurrerit obviam fr̄i v̄sq̄
ad portā ita ut ip̄e abbas p̄ceder
indutus vestib⁹: sacris cū pastora
li v̄ga: m̄stris p̄cedentib⁹: cū cū
cruce et aqua b̄ndictā. Exceperūt
ergo solepuit et cū multa gr̄a: ū
actōe elemosinā illā nō vt ab hoīe
p̄lātā. sed t̄p̄ celitus missā. b̄ndictō
nē a dño: et miām a deo salutarī
suo. Porro vir iste p̄uicēs et sp̄ita
lis sicut intelligi datur in hac t̄ā
celebi susceptōe b̄ficij. filios
suos tam p̄uicēs q̄ posteros amo
nē voluit vt h̄ miraculū gr̄am
iugi meditacōe cōtinerent: atq̄

et eo discedit in cunctis necessitatibus
 suis pia confidentia plurime de mi-
 sericordia dei quae nunquam deserit speran-
 tes in se: sed est semper pauperum suo-
 rum pullum consolator atque adiutor:
 in oporuitatibus in ebullacoe **Ab** 10
 ergo die et demitaps sicut in illa
 domo largiente dno spitalia sy-
 habudat ita no defecerunt et cpa-
 lia bona quibus iur ordinis insti-
 tuta parcas in oib; obseruet **De**
eo qd cisterciensis ecclie cenobia in
diuisis epantibus firmuit et insti-
toe gnalis capli et te pulceno qd
dnus abbd stephanus cu coalibatib;
suas a sede aplice pmeruit **Ex p m**

Dicitur dicitur largiente gra-
 tiente mudo plonax in qd
 ceteraenli ecclie cepit iam in-
 multax filiaz letari que pus leri-
 tate sua merendo toluerat cepit
 caa vinea illa dmi labadch longe
 laterq; pagines suas emittit et in
 diuisis locis diuisis qd regionib; cui-
 rates refugij constituit: ut qui lan-
 gine aiaz fudissent ad illas con-
 fugientes p morte lami pontificis
 qui p ppin langne semel introuit
 in sancta: etna redempcone et eri-
 ly sui petra absolucone inuenie
 merentur Hanc abbatie quas ea-
 dem ecclie in diuisis epantib; ordina-
 uit tam larga potentia bndicoe
 dmi credebatur in dies: ut ab illo tpe
 quo futata e firmitas que epino
 genuta filia domi cisterciensis et pul-
 chre significacoe nois sui firmitate
 et stabilitate ordinis iam tunc pfi-
 guabat in illos que de cetero spa-
 lit fut emilli et ceteros qui ex eultre
 fut exorti: infra octo anos in ce-

uobia constructa fuerint inuenta
 Iocundum namq; satis spectaculo et
 hoc vallum prius bndi imitatores
 et tunc qui vna et iudicata ipi toto
 conamine mentis emulari cupiebant
 ut sicut ille statutus pabus in mo-
 stria construxit quibus pcepta regule
 sue succida tradidit: sic et isti inuo-
 uacoe ordinis sedm eantē regula in
 cenobia statuerunt que in similitudie
 in aploz xpc spūs scī gna dehuata
 salutis poculū uniuerso mudo pma-
 reut **Di**u etia aūq; abbacie cister-
 ciensis flore incipient: ruenatillimq;
 pi stephanus cu consilio firmi suoz
 decretū qd carta caritatis vocatur
 spū scō inspirato exarauit in quo
 totum qualic cenobia ordinis nri
 p diuisas mudi ptes pagata diuisis
 quo: linguis diuisa mirabili carita-
 tis gnerione et honore iuncte exhibi-
 coe coglutinata: vna ecclie vna orto
 vni deniq; corpus in xpo efficiant
 Hoc vō decretū ppta cartā caritatis
 appellari censuit qd eius statutū ois
 exactoris gnamē ppulsans: solā cai-
 tate et aiaz salute in diuis et hūa-
 nis sequit **I**ur cetera laue que in car-
 ta caritatis ob pacis caritatisq; custo-
 dia discipline et sacri ordinis cen-
 surā conseruantā mirabili puiden-
 cia hā viri fraterū ipi digesta sūt
 hoc pcpū in omni acceptōne dig-
 nū inuenit: ut cūcti abbates ordinis
 cisterciensis semel p annū apud col-
 tertū cōuenientes gnale capidū in-
 celebrēt et de totius vite sue ordie
 ac indissolubili pace int se custodi-
 enta diligentissime tractēt: quati-
 tenoz viuendi sepius explicat ac
 dinarū septiaz auctoritate cono-

boratus. nō facile tepē sed p̄ mil-
ta plimoz̄ suoz̄ spacia possit
vigē. Hec ergo rōe ex tūc usq̄ ad
hec tpa. iucidi p̄s̄ cōstientis or-
dinis semel p̄ annū m̄rem suā vili-
tant. gnale capitū celebrāt. et
vinctōne s̄a sp̄s̄ edocti. capla q̄
in libro diffiniciōnū plenū descp̄
ta q̄tinent. tamq̄ confecta ex di-
uisis sp̄ibus antidota. salua aiāz
p̄s̄us uctā: p̄ vniūsa cōgregaciō-
nū nr̄az̄ fr̄uitatē tencuta tenuit
Considerans aut̄ p̄s̄ p̄i stephanū
talia consulta nequaq̄ absq̄ sed
aplice auct̄e actitari. p̄cessione
quoz̄ sui religioſū imitatus cre-
plū. cū inuencia coabbati et fra-
trū suoz̄ romā misit ad dno ka-
lirro sedis aplice pontifice suppli-
cit petens: quati⁹ ca que ip̄e cū
coabbatib; et fr̄ib; suis ad robo-
randū mōstia ordiſ dilaplinā
statuēt. aplice auct̄e ipectū ra-
ta et icomolla fore decerner̄. Cui⁹
petitiōnī s̄m̄ pontifex clement
annuens: ad q̄firmaciōne ordiſ
tē decretū p̄mūlgauit. **Decretū
calixti pape Caplin xxvii**
Calixtus ep̄us seru⁹ seruoz̄
dei. kn̄is in x̄po filius stepho
venabili cōstientis mōstien abba-
ti et eius fr̄ib; salutē et aplicā b̄n-
edictiōne. Ad hoc i aplicē sedis r̄gimē
duo disponētē p̄moti cōspicimur
ut ip̄o p̄stante religionē augē et
que r̄ca atq; ad salutē aiāz statu-
ta sūt: nr̄i debeam⁹ auct̄e officij
firmatē. Idco fili i x̄po kn̄i peti-
tiōi vr̄e caritate debita iptinuit
assensū: et eligiōnī vr̄e p̄no cō-
gūlantes assētū: dei op̄i qd̄ cepit

tis. manū nr̄e cōfirmaciōis appon-
im⁹. **D**iquit assensu et delib̄acōe
cōi abbatū et fr̄m mōstior vr̄oz̄
et ep̄oz̄ in quoz̄ p̄ochis eadē mō-
stia cōtinent. quēdā de obseruaciōe
r̄gule b̄ti b̄ndi et de aliis nō nullis
que ordini vr̄o et loco uctā virebā-
tur capla statulit: que nimirū
ad maiorē mōstien quietē et religio-
nis obseruaciā auct̄e sedis apli-
ce penas cōfirmari. Nos q̄ vr̄o p̄o-
fctū in dno cōgūlantes. capla il-
la et constituciōne auct̄e aplica
confirmari: et oīa in p̄petuū ra-
ta p̄manē decerni: illud oīmo-
dis plibentes. ne abbas aliquis
monachos vr̄os siue regulari cō-
munitaciōe suscipiat. **I**udicium
etiā ne q̄s cōs̄los lapsos vel p̄f-
sos vr̄os: ad habitandū suscipere
siue p̄missiōe vr̄a plumat. **S**i q̄
igi⁹ eccl̄astica secularis ve p̄sona
nr̄e huic cōfirmaciōi. et vr̄e con-
stituciōi temeritate aliqua ob-
uiare plupserit: t̄p̄ monastie
religiōnis et q̄etis p̄turbat̄ r̄:
auct̄e b̄tor̄ petri et pauli et nr̄a
donec satisfaciat excoicaciōis gla-
dio feriat. **C**ui vr̄o cōseruato: ex-
titeit: oīpotentis dei. sc̄oz̄ q̄ aplō
vr̄i eius b̄ndictiōne consequatur.
De eo q̄ b̄tus pater stephanū
successoris sui idignitate p̄ sp̄m
agnouit. **Caplin xxv**
Cui aut̄ b̄tus p̄i stephanū
officiū sibi cōmissū sc̄dm
verā huilitatis d̄ni nr̄i ih̄u ep̄i
regulā strenue amūtrasset. lo-
go cōfectus senio. ita vt caligaret
oculi eius et videre non posset:
curā pasto:alē deposuit: soli tō

et sibi p sacre contēplacōis gustū
vacare desiderans **S**uccellitq; ei
quidā indignū honore noie viui
to: q; totis exteriōib; ad instar
sepulchri dealbati nō mediocritē
pollens: inter eant putredie vicio
rū sortens **C**ūq; in ipō pmoctōis
sue erodis fratru pfectioēs de mo
re suscipit: item dei famulū stepha
nū spū vidit inuicidū spū ad illū
uementē: atq; in eius os ingredie
tem **D**ix mensis p̄tererat vni; et
ecce euclante dno et deuudata ē ipu
ritas eius: et eradicata ē mor de
padiso dei plantacio spuria: quā
p̄ celestis nō plantauerat **I**ustā
te vō tpe quo emeritor laborū se
ner: in gaudiū dñi sui introdu
rendus et tē vltimo paupertatis
locū quē scdm consiliū saluato
ris in hoc mūdo elegerat ad sū
mū p̄familias quiuuū ascensurū
decumberet: auenerūt fr̄es: q̄tā
enā ex abbatib; sui ordinis quoz
nis eo tpe usq; ad tē extremū
tradit: vt amicu fidelem et p̄m
hūillimū ep̄atantē deuotissimus
obsequijs et p̄tib; p̄lequerent
Cūq; iam in agonia constitutus
morti appuraret ceperūt fr̄es
m̄ se loquētes tanti meiti hoie:
v̄ficare: dicentes cū p̄ge posse
addiri: q; tū fr̄m in cōmā dei ipi
bus suis fecisset **Q**uo illo audi
to recollēo p̄o ut potat spū: q̄
inrepatio voce dixit ad illos
Facite fr̄es: tacete **C**id ē qd loq
mū: **I**n ueritate dico vobis: q;
sic trepidus et sollicitus ad di
uato quali q; nūq; aliq; boni fe
cerim **N**am et si boni aliq; i me

fuit: vel si fecis aliq; p puitate
meā puenie potuit edopante
grā dei: timeo et valde ḡremisio
ne forte inuis Digne inuis ve hū
lit eandē grā: apud me retinueri
Hoc ergo p̄fē hūilitatis scuto q̄
in ore sonabat et in corde vigebat
inuitū hoem eruit: et oīa neq̄
sima adularij tela q̄uis ignea
q̄uis sulphurea potēt expellens
accras p̄tates p̄traulit: et ad por
tas paradisi coronandus ascendit
Sacri corpus ēerumie: ut p̄de
cessoris ipi; reliquias ueneābilē
q̄dite sūt: vt quib; in hac vita v
nus eāt spūs et vna fides: sic enā
in et̄na v̄titudine nō disp̄ar glo
ria **A**mē **D**e vita et moib; **R**ueñ
nlli **f**altrardi **c**ystienis abbas **C**erri
Faltrardi cystienis ab
bas: edificacōe plena et vti
litati legencū actōmota religiolus
quitam et vacis restionij mōchus
clacualleus cōsēp̄it: qui enā fami
liatate tanti viri h̄c meruit: s̄
et nōnulla de seniorib; clacuallis
f̄m̄iacōe digna sicut in libello ip
sius digesta inuenim; hūic opi nro
inserim;: vt q̄ ille sp̄m et alius
narracōib; p̄m̄pta posuit: hic i
ordine r̄tacta: et sibi sibi copla
ta clari; elucelcāt: et ad v̄alitacē
legencū magis proficiāt **D**ix s̄o
scribit **V**eneābilis ac p̄ie mēorie
faltrardus quidā cystienis ab̄is
erumie sc̄itatis: nobilis quidē ḡne
sed mor elegancia nobilio: fuit
Cum liberalib; studiis nō medio
crit̄ inuicāt: sacris tū lr̄is: arde
tion relidelo sp̄ inhelit: ita v̄tū

postmodum sapia et etate proficit eas
potulis et manibus incessanter haret.
et ne ad mensam quiete sine lege divina
discubere vellet. **Q**uo non modo faciebat
in propria domo vineam in scolis pere-
gruando. **H**ic cum esset abbas cambertonensis
tercentente pie medone dno robto
q' b'ro bernardo successerat: et eius est
ad regimē clareuallis. **A**d quā tū electo
ne venie dissimulavit quous et noie
vocaret: timens utiq' ne hoc illi annu-
teret: qd' semp' amittere verebat. **D**um
tū atq' legati clareuallenses ad eū i-
quirendū puerire potuissent: gar-
rula fama p'volante cognouit: q'
in eius p'sonā omīs unānimit' conue-
nissent. **H**oc itaq' rumore turbata
et anxius fugā arripuit: veniensq'
ad domū vallis s'c'i petri qd' ē mona-
steriū ordiis cartulicenis: p' dies ali-
quos ibitē latuit. **D**um tū dnu noctuq'
in orōe p'sister: factus est i' mētis
excessu. **E**t ecce appuit ei in magna
gloria vgo puerpa d'na angelorū:
portās in manib' regem gl'e puillū
suū ihū. **Q**uā cū vidisset p'adit
ad pedes eius: oblectans ut sui milt-
reret. **C**ui b'ra vgo v'ndit. **Q**uo tur-
batus o homo: **E**t ipones in vltimo
ipi' velud alci symeonu nobile illā
sarcinā quā gestabat: ait. **A**ccepe
filiū meū: et serua nū illū. **Q**uo b'ro
sublata ē visio ab oculis: et edicens
ad seipm' itellerit qm' a dno egres-
sus est sermo: et q' v' filij dei et mē-
bra xpi' eēt qui eius p'uidencie cō-
mittebant. **H**ac igit' tam leta visi-
one p'monitus iā nō est ausus vlt'
rcalitrare: ne vider' ordinatōi di-
velle r'fiste. **A**dscepto aut' tā
nifignis cenobij regimē q' discere

tū q' sollicitū q'q' benignissimū
pastore exhibuit se: nō est urē sim-
plicitatis expone. **N**am q' admo-
dū alios p'cellerat officio dignita-
tis: ita etiā p'cedebat religiois cre-
pio: et merito s'c'itatis. **C**astus pius
et hūilis mansuetus atq' modestus:
sup' omīs quos in diebus eius vidit
se mememini. **P**er amonā vō ut
ait ille seuerus tē b'ro i'ntino nō ē
i'ntē in eo laudare: cū adhuc in s'c'io
positus ita frugalit' vixit: ut nō
scolasticus sed mōchus putaretur.
Nam sicut ip'e quibusdā i'ntimis
suis secreta i'notuit: b'icmū aut' cō-
uisione suā licet etate i'ndū adul-
tus ut abstruēte operā tedit: ut
nūq' voluit paucē saltē et saqua la-
turari. **C**arniū aut' edulū quous i'
ipō tpe pene vlt' ad mortē egrotat.
set nūq' s'c'ie acq'ieuit. **I**am vō mō-
chus factus q' sobrie viuēdo p'uo q' ri-
gite abstinento corpus in seruitute
relegerit: sup' se tēo dicit: q' ut vin-
fateat vehemētor extitit in hac
pte. **H**atis etēū illū sup' hūilissimū
notam: quippe qui plurib' annis
eidem m'icula sua milt'ram. **N**ā
cū in seipō vitia carnis sue sine
milt'acōne p'sequēt: ipi' quoq' mi-
seri carni cui i'ualit in s'c'it' m'ū q'
oportebat cōpati vixebat. **C**erim
in exte'iorū habitu et cultu p' offi-
cū sui dignitate q' hūilis et q' tē-
pans extitit hoc vno qd' dicitur.
sū. facile adūte erit. **Q**uātā liq'
tem die cū vestitus mōchus i' l'c'
lo illi' cucullā. nescio an tūcā qua
ipam i'ndui vellet solito melius
cucullā appoliuisset: increpauit eū
p' audiente me et dixit. **Q**uid ē

16.
Dilecti mi frat qd' face cupis? ut a
one fratru' uxor me separet? et
notabili hitu me colores? An q' ab
batis uoie cenleor? p'p'ea mochtus
ce no' tebeo? R'iq' idico constitutus
sa' m'iter et seruus alioz. ut lauci
o'ibz epulis tebeam saginari? et
tulcoribz uestibz ornari? **H**i ergo
mediligis. si pacē meā quis? et p'cep
tis meis obedire no' desinas: p'cor atz
p'cipio. ne id amplius face' uelis. **R**a
tū ego sum oim' m'um' et ap' d'ni idig
nus: magnū m' ē si cōi oim' victu
atq' uestitu suo honoratus. **E**t quo
cū allūpt' sū ad r'gimē aiāz. hoc
vni est qd' p' cetis tūmū sp' et timco:
ne occasione hui' am'istracois. pau
pem uita' quā p'fellus sū telerā. et
monachi p'mū p'ram. **H**ic itaq' di
leus a teo et hoibz t'at'inatū tonis
excellent' adornatus no' solū u'bo et
exemplo subditos i'formabat: uin
etā g'atissima corpis hitudine. mi
ra teuocōe intuentes afficiabat. **T**a
ta liquit' spūs pacti grā in ipius
ultu angelico radiabat. ut u'z pol
let' fidelū aiquo' delictabili e' a sp'cū
saciarū: p'ferta q' p'uitate' aīni eius?
singulare' mansuetudine cogitabāt:
quā in erceliori hoīe uelud in p'p'o si
gillo d'ni i'p'ellā cernebant. **C**a

His uirtū ornamentis **plm' xxvii**
decorat' uir ueneandus: cū pal
toie uacuet' c'ylt'ienlis ecclā q' ē mat
d'ni nr' sū: abbates et monachi qui
elcōe m'ferāt bono otore uirtū e'
illcī: pari uoto coiq' cōsilio ipm
c'ylt'ienlis cenobii ac totiq' ordinis
p'iem uniu'sale' elegerūt. **Q**uo re
gimē suscepto? magnū ut credid' eo
f'ra' f'etillet: nisi p'mis nr'is erigentibz

tā cito subtract' fuisset. **H**ed' q' quia
es scāllima uita diuici' frui digni
no' fuim': p'p'ala ē uelud a terente
Dū adhuc ordiret' **I**p'e uo' cōsumat'
in breui et pleuit' t'pa multa. placi
ta cū car'eo aiā e' et angelico con
f'ortio digna. **D**e cui' felia tūlitu
mor' futūo? autā de senioribz clac
uallis b'f'e uideb' m'cōne petro colo
lano de quo in consequētibz aliqua
dicem': f'ra' ē hui' mōi cūclatio

Videbat in visu noctis et ecce
in nubibus celi filius rei scōz f'req'
na comitante de celo adueiens: et
in ip'o aere cōsistens in throno gl'e
residebat: et splendor' ex eo p'cedens
mūdiū illūabat. **P**orro ad t'ert'era'
illius maiestatis monumētū q'dā
gloriosissimū a in aere suspensū
appebat: qd' m'uro ope fabricatū:
t'ruentū oclōs ualde del'cābat. **A**t uo'
fores basilic' aū clac' uallis multū
tūto p'multū serus imūabilis affil
tebat: q' sur'ū erectis u'ltibz r'gem
gl'e d'ni nr' in ihū xp'm ipm' q'
mansolūū intente r'p'icēbāt. **P**re
fatus aut' monachi' petrus accedēs
ad eandē turmā: de sepulchro illo
qd' corā d'no appebat cepit m'roga
re q' eēt: aut q' significaret. **T**unc
vnu' ex eis r'ndit. **D**e sepulchro illud
de quo s'isat'is scias eē cū q'dā uiri
scā de t'ra p'ime allūmēdi: te au'
tūlitū magna in p'tibz istis? lon
ge lateq' desolatio erit: cui' enam
uors futūa est in consp'cū d'ni p'a
osa et in consp'cū hoīm p'clara. **T**ūl
acta aut' uisione? senior qui uideat
eam cepit de ea cogitando turbā:
et m'ctus eē. **I**n trallano aut' cū
ego uidissem eū obnubilato u'ltu

animi dolentis iudicia p̄tendente:
suscitatus sū ab eo mesitudis ip-
sius causā. Cūq; rogatus multū
tandū exposuit in p̄ordine quā
videat: ego sciens eā multa grā
p̄ditū et magnis consolacōibus
a dño frequenter hō:atū cogitavi
et credidi. q; ubū qd viderat hō
tam scīs tamq; p̄tūs nō poterat
oīno nō impleri. Evolutis autē
postea curat et dieb; eae repete
p̄dit aures nrās de iop̄iatis. estē
scīssimū abis obitu rumor scīssī-
simū quo scīore a multis retro
dieb; in tpe illo accidisse nō cre-
dim; neq; in p̄tib; istis: neq; i
vniūso ordine cōstituti. Vintū
iū p̄dē ruelacōis modū mors il-
li v̄t v̄t confidim; in consp̄cū do-
mini extitit p̄nola: et in cōsp̄cū
hōm̄ celebris atq; p̄clara. Nam
cū p̄lius pro negocijs monastij
ac totū ordinis sui dño ip̄e alexā-
dro assistet. cor̄rept; egritudine
lecto decubuit et infra quātū die
scō sine quereur. Hinc autē decēte
te tota romane curie dignitas
assitit: ita ut ip̄e quo; dñs ip̄a
pp̄us illā manib; ibigens atq;
aplica b̄ndicōe ammunens; mag-
no pietatis affectū mouenti p̄pa-
teret: et mortuo ḡtularer. Et
nō solū aplic; v̄m̄cā p̄ssimū
francoz rex ludouicus qui et ip̄e
p̄us erat cū sua nichilomin; tu-
ria planctu magno scīssimū vi-
rū quasi p̄m̄ caissimū plaur̄t:
multas q; sup eū lacrimas fudit.
Tandē v̄o sac̄rū corpus ex cyster-
ciū relatū ē: magna q; deuocōe
tumulatū. Constat ergo quia

felix cōsummaco scī p̄is ip̄a q;
claritas celeberrimi funeris te-
signata fuit euident: in sple-
dore ip̄is p̄osissimū et corā teo
positi monumenti. **C**illā q; te-
cotē p̄e p̄ssimo visionē breuit
refero te qua q̄uis metū halro
quis eā viderit: etū cū hō q; eā
a plurib; et pluries audisse uicā
tigit ferūt in regione anglie quē
tam religiosū magneq; v̄tutis vi-
rū existere. q; in ip̄a die qua b̄s
barnard; abbas in claualle te
mūto migruit cū eēt in anglia
vidit in sp̄ū marīm quētā ange-
lū te celo trāsmisū. marīam nich-
ilomin; aiā; quātā te tra allumē-
te: et eā cū ingenti gaudio lectū
ad astra ferentē. Postmodū v̄o
cū hic te quo loquunt b̄s falstrar-
Dus abbas ericer a corpe eadē die
vidit ille q; sup eūte angelū ad
tras reseruentē: allumptaq; ex ea
quātā aiām ad celi fatigia sub-
leuantē. **E**ne q̄uis magna atq;
p̄clara vitet: p̄oris tū magnitudi-
dini mūne capietur. **H**ec te b̄s
simi p̄is q̄lacōe. p̄iosa q; mor-
te eius succincta v̄lacōe dilleru-
nō vt illius vitā. et opa que v̄aq;
magna sūt et meā oīno p̄uitatē
excedentia stilo cōphendē cūta i-
tentere: sed vt ea solūmō q; uel
in soli vel paucas metū nota ce-
scribā lrāz monumentis fōdita
ne perirent. **D**e mirabili con-
uersione dñi alexandri cys-
tencis abbatis. **C**aplin xxviii
Aud colonīā agrippinā
que est i signis metropol'
gimac̄e sc̄ie: fuit inḡ quitam

alexander nomine: canonicus doctorque
famulissimus in eadem urbe accidit at
ut rei famulus b[e]n[e]dictus barnardus clau
uallensis abbas in b[e]n[e]dicto s[e]c[un]do p[ro]p[ri]o eu
genio g[ra]m[m]aticam in g[ra]m[m]aticis d[omi]no sol
lomitauu iter c[on]tracto impatori
et ip[s]o t[er]re p[ro]dicatur. Cuius ibid[em]
signis et virtutibus inuis coruscant:
viteus ip[s]ator mirabilia magna
que d[omi]n[u]s p[ro] eu ostendebat: c[on]p[re]hensus
corde crucis signu[m] de manu illi
accepit: d[omi]no solim[us] p[ro]fecturus
Nec distulit hoc item facere i[n]iuncta
hoim[m] multitudine: ita ut incredibi
li fidei ardore succenti scissuras et
frimbrias de vestimentis facili rei
q[ui] p[ro] hoc op[er]e noua frequet[er] accipe
rogebat: v[er]o q[ui] certati diripient:
s[e]c[un]d[u]m infelices arbitra[n]t[ur] q[ui]cu[m]q[ue]
de indumentis eius fruges h[ab]ere non
merent[ur]. Multi quoq[ue] ex eis nobi
les ac sapientes viri p[ro] manu illi
sele d[omi]no redderunt qui i[n] clauual
lem ab eo deducti et monachi sc[ilicet]
marum tenuerunt in ecc[lesi]a dei fructu
tu attulerunt. Ex quibus etiam extitit
v[er]o sup[er]uicoratus vir nobilis alex
ander: q[ui] eo t[em]p[or]e iuuenis et sc[ilicet]aris
s[er]u[us] tyoturgens dicitur q[ui] t[em]p[or]e
in honore infans adornatus nich
ilomin[us] quisiou[us] qua[m] no[n] cogitabat:
sed deus qui c[on]p[re]hendit sapietes
in astucia sua mirabili hoc ordine
sicut sequentia declarabit adimplet
Cum enim b[e]n[e]dictus p[ro] b[e]n[e]dictus
dus ip[s]um de c[on]silio monuisset
ille sc[ilicet]ari sc[ilicet]ia uel opulencia tu
mens: r[ati]o[n]e se ad p[ro]p[ri]os nil inu
cogitauit uel velle: q[ui] habitum lunc
monachale. Eade[m] igit[ur] nocte cu[m]
membra sopori dedisset appuit

7.
ei in visione idem homo dei eri
gens eum de grabato in quo g[ra]uiter
laugues iace[re] videbat: ac restitue
sanitati. Deum tulit hitu[m] suu[m] q[ui]
ip[s]e indutus erat: et ex eo c[on]terit
alexandru[m]. Cum cu[m] eade[m] hitu[m] se
mel et s[e]c[un]do r[ati]o[n]e ab huicis suis
idignati a[n]i[m]o ep[iscop]ulisset: etia[m] t[em]p[or]e
vice collo[rum] et t[em]p[or]e et corpi valet
allicitu[m] ap[er]t[us] est c[on]tinere. Deum
p[ro] suis baculu[m] que[m] manu tene
bat ip[s]ius manu[m] tradens futile
placatus g[ra]m[m] tendit: et ita
abire p[re]cepit. Eugilans at alex
ander: nichil adhuc p[ro] h[ab]it[us] re
uelat[i]o[n]e mollesce[re] poterat: sed in
eade[m] animi duricia p[er]sistebat.
Eodem v[er]o die cu[m] ille b[e]n[e]dictus
abbas ad mensa[m] recu[ber]eret: ob
latus e[st] ei piscis q[ui] parca no[m]i[n]atur
ut ex eo reficeret. Quo viso vir
nu[m] erectis in celu[m] oculis sup[er] eu
tem piscem dicitur orauit: et b[e]n[e]dixit
dicens illu[m] p[ro]fato alexandro p[ro] p[ro]p[ri]a
tia t[em]p[or]e. Que[m] cu[m] ille gustare
inaperit ad p[ro]p[ri]u[m] ilico morsu[m] me
ruit i[n] semetip[s]o felicit[er] expe[re]i: q[ui]te
v[er]itas e[st] o[mn]i[u]m famuli dei. Nam re
pente mutat[us] in aliu[m] viru[m] c[on]p[re]h
tus e[st] valte: et cepit vbertim sup[er]
eundem piscem lacrimas fundere. Mira
bat[ur] v[er]o seip[s]um: uelutens q[ui] h[ab]eret vel
tur flet. Eade[m] r[ati]o[n]e uisio[n]is
q[ui] nocte p[re]t[er]ita uiderat: itellerit
a d[omi]no gratuita e[st] misericordie se e[st]
p[ro]uentu[m]. Cu[m] sup[er]ue uocionu[m] ex uita
mo corde g[ra]m[m] agens: b[e]n[e]d[ic]to dei fau
lo i[n] g[ra]m[m] se reddidit. A quo benign
ne susceptus: et in claualle mo[n]ach[us]
fais et demiceps g[ra]m[m] illuc pastor:
effais adeo in l[ib]eritate uite p[ro]fecit: ut

postmodū fiet cystitensis abbas re
nobis ac totius ordinis p̄i vniuersalis
nos sicut ab eodē dei fauilo audiui
alexandrio: fidei elatione depulsum
*De reuelatione quā b̄tis xp̄ianus mō
chus de dno abbate reynardo et ostē
quētū vitē meruit Cap. xxx*

Raynardus vir uenerandus
quondam abbas cystit̄ audies
famā b̄tis xp̄iani monachi:
virū tam sanū uiderē et alloqui cupi
ebat. Scripsit itaq; dno abbati re
molūne. sub cuius cūcā istem dno
xp̄ianus cāt: q̄tū ip̄m sibi cū reue
rencia t̄smitteret. Quo acato uno
te fr̄ib; quē ad hoc p̄dneū eē scie
bat: eūtem dei fauilo ip̄i quenta
uit: ut sicut sibi p̄ceptū fuat ad
domū cystitensem duceret. Dū uero
quarta die it̄ agit et sedm̄ estima
toem̄ t̄pis r̄gularē horā sextā siml̄
dixissent. r̄traxit sese monachus
qui cū uiro dei ibat i p̄tē ut horā de
dnā nr̄a secreto singl̄i p̄ se p̄falle
rent: q̄ nodū tata erat licentia ho
ras de b̄ra uigine publice cantandi.
Vir autē dñi dū solus p̄cederet sub
ito in excessū mentis captus ē: et sil
lanti; lacrimas oculis. faae quoq;
ad celū erecta in diuisa mutabat:
ita ut equo quo ueliebat vir herēt.
Ed monachus alt̄ cūcens licet mil
tū timēt ne forte de equo labetur.
tū tans honorē deo nō p̄lūp̄it p̄p̄
accēdere. sed patient̄ expectabat:
quē res eritū habitū foret. Cūq;
post modū leuor ad se reuēsus
fuisse. locū itineis ei; r̄uent̄ accē
dens cepit hūilit̄ petē quāt si aq̄
ad honorē dei et ad edificatōem p̄i
mi p̄tines uidisset: sibi p̄ante dig

naret. Tūc dñi famulū hylai uolū
tūdit. frat̄ m̄ dilect̄. quānā rogo
p̄te sita ē domū cystitensis? Et cū
nūq; cystitū uidisset. nec unq; per
uiam qua illic itur. ambulasset.
in diram p̄tensa manu ad illā pla
gam teli ubi ip̄m cenobiū ē situm
se gūit et dixit. Nōne in hac p̄te?
Cūq; monachus ammirans diceret.
etiā sc̄i p̄. ille iubilū cordis et ore
erūpens. o b̄tis m̄q; fr̄es qui cystitū
habitāt. o q̄ b̄tis ē fac̄ ille quentū.
qui dno tam siuce q̄ deuote die uor
tuq; teleruie cōtendit. Et quibus ad
monachū mō ait cū sicut uidisti
in excessū mentis uenisse. raptū
sū in spū cystitū. et uidi quētū mō
chorū in choro ordine suo stantē.
multa clauitate p̄fulū. laudes deo
deuotissime p̄soluente. Dūq; eū
uō quentū. uidi aliū quentū sc̄oz
angeloz. eodem ordine stantū q̄ etiā
multo maioris lucis clauitate radian
tes: fr̄m deuotiōi q̄stulā uidebant.
Porro in superior illo loco chorū. u
di dñm̄ abbate. quali in stallo suo
stantē q̄ et ip̄e cōpetētī gl̄a cūctatus
magne lucis radios emittebat. Cū
q; frat̄ ille quēret. uerū nā uidisset
dñm̄ abbate pari cū sc̄is angelis
clauitate r̄fulgentē: r̄dit leuor.
Dicte tebes q; in hac mortali uita
et corruptibili q̄tūcūq; q̄s p̄ficiat
nō potit pari cū sc̄is angelis clauita
tis gl̄a uelari. Audiens frat̄ ille hec
multū edificatus ē: et indubitant̄
agnouit dñm̄ abbate cystitensem
magnum apud deū meriti esse. *De
uisione p̄ quā quibus ē dno iohēs quo
tā cystitens̄ mōchus p̄ ea ep̄us va
lentini emē Cap. lxx*

Uir vite venerabilis iohannis episcopi
 qui de ordine cystercienſi al-
 ſupius valentiniana ſatis ſtrictue
 verit etiam. dū ad huc eēt ſcāis
 poſuit in aīo ſuo vanitatē ſeculi
 abicere: et hūc rēligionis accepto ſer-
 uie dno in ordine et in domo cys-
 tencſi. Cūq; hoc qd' ſalubrit' poſu-
 erat. p negligentiā differret: tep'
 paulatī in mente ipſi' feruor: ille
 bone intēctōnis tepelctē. Interi vō
 pfectus ē ad ſcū iacobū orōis gna
 Cū tū ab illa pēgrinatōe regres-
 ſus fuisset in domū ſuā eadē noc-
 te appuit ei p viſionē dñs ih̄s xp̄s:
 tū bñs aplis ſuis petro et iacobo.
 Porro bñs iacobus libru' quētā
 hēbat pulcherrimū quē et aptū corā
 dno tenebat: in quo emittens nomē
 cleici erat cōſcriptū. Et ait dñs
 ad ſcū petru' Dele nomē eius de
 libro meo: quū rēleuit a poſito
 ſuo. Ait dñs aut bñs iacobus ad
 dñm ait. Obſecro dñe: pte illi q
 pēgrinatus ē: iamq; ſc̄pm corri-
 gē ſeſtinabit. Cūq; pōctis cleicus pa-
 uens et tremēs hoc ipm affmāto p-
 mittet: dñs ait. Et q̄s me inde ſecu-
 rā faceret. Rēdit bñs iacobus. Do-
 mie ego ſiteuillo: illi ſū Eugilās
 aut item cleicus dū ſcū iſta mīaret:
 itū mor obdormiēs: vidit eandē
 viſionē. Cūq; bñs petrus ſup̄dic-
 tū libru' tenēt aptū corā dno: illo
 tū ubi fuāt nomē cleici erarātū.
 appuit huiusmodi uſceptio. Aure
 mulas aureas faciētib: vermi-
 culatas argento. Tū ſacta vō vi-
 ſione expgeſcūs et grām dei vocā-
 tē ſe toto aīo ſc̄ctus. elictis vni-
 ſis mūdi vanitatib: ad domū cys-

tencſem ſeſtinant' acceſſit: ibiq;
 pbatus et fidelis iuētus mōchitū
 hūc ſuſcepit. In qua enā domo
 religioe et ſapīa p̄ſtans: fr̄s ē
 poſtmodū abbas bouenallis. In
 vō aſſūpt' ē enā ad ep̄atū valētue
 vrbis: quē p ānos plūmos ſtrictue
 rēgens multis ibi aduſitates p te-
 ſenſioe iuſticie colāuit. Attendant
 queſo iſtud qui bonū aliq; ponūt.
 ſacē et ad eſtū pducē negligūt? q
 nullo ſe reatu conſtrigi putāt. ſi
 bonū qd' ſacē poſuerāt nō ſoluāt
 dñmō nō voueant: tū maīſte be-
 atus gregorius docet. q: ſi q̄s i mi-
 nori bono cōſtitut' maī' aliquod
 bonū ſacē ponat. iā ſibi mi' bo-
 nū illicitū fecit. et ſi nō ſoluat qd'
 poſuit. q̄nis in oculis homī i mi-
 nori bono ſtāe videat. iā tū i oca-
 lis oīa cūctis dei a maior bono ce-
 cidit: q nō ſolū opm vīcā cogi-
 tādū et intēctōm cordis uidet-
 ventur' eſt. Certe iſte ſeruus dei
 de quo loqm' nullū votū feciſſe ſa-
 tur ſed tū q poſuerat ſimplicit'
 p negligentiā diſtulit. ei tū ſub-
 tiliffim' ille ſcrutator cordiū: h̄o
 ita penſauit. ut eū de libro vite
 p̄cepillet deleri ſi bonū qd' mente
 gēpat. q̄ totius effectui mancipa-
 re curallet. Hec pauca que de vti-
 tib: fuerēt iſtū mox p̄m cys̄tencſ
 cenobij ad nrām noticiā puenit
 potuerūt. fidelī r̄lacōe p̄ſtrūim' q
 ctiffime ſcientes q ſc̄ſſima dom' q
 illa p̄ſis et iū oī religioe cōſūma-
 tis viris clarueit: ad quoz v̄tutes
 iueſtigandas p̄uitatē nrām mū' q
 p̄toncā fuille profitemur

Mō

*Explicat distinctio prima. Incipit
liber de virtutibus et mirabilibus
viri patris nostri Bernardi primi clauall-
is abbatis Capitulum primum*

Distinctio prima largiente gratia sicut
super medraunum
vineam domini sabaoth
coloniensis
vaticinet ecclesiam
pagines suas e-
mittit cepit. fuitatis iam domibus de
mitate et ponciatio. ficio loco in
noie scilicet et individue civitatis anno
ab incarnatione domini. Et fuitata
est domus clauallis: cui etiam bene me-
more domus stephani cythraensis ab-
bas beatissimum patrem nostrum Bernardum
primum ordinavit abbatem. De cuius
amabili consilio. singulari sci-
tate spiritus signor atque virtuti pro-
gatiua. liber licet vite plenius
dixit: tunc aqua quibus per nulla
sunt. ad mediana tanti viri filii et
ad edificandam legentium scribere
agrum puto: ne in hoc libello. quod
de viris virtuti audit. splendoris
sua voluptuosa cui vniuersitas or-
ditus nostri inuit. Sub silencio
fuisse vitam. Accidit aqua in clara-
ualle dum nulla in conuentu celebraet
eote venerabili patre pater: ut loco ewa-
gelio. factis manibus lauandis a-
qua per negligencia recesserit. Que cum
aliquantulum diuina expectaret: que
tus interius vltis vltis: ad orientem
stabat. Cumque per sanctis in stallo suo
ante gradum prebiterii staret motus
quarta ante paucos dies defunctus ei vi-
sibiliter apparuit: et stans contra eum
caput quasi rictu arguendo mouere ce-

pit. Que factus dei videns agno-
uit: et quare caput contra se agnoscit
quiescit. Cui ille. Si sciretis quos
tos et quales sonos habetis in celis:
profecto cauere vobis ab omni negli-
gentia. Quod ubi sanctis gratant au-
diens: respondit. De ne putas quod
qui in hoc monasterio sunt fratres salua-
bitur. Etiam inquit saluabuntur. Et non
solum ipsi: sed et omnes qui in ordine
nostro obediunt et humiliter fuerint qui-
sati: saluabuntur. Recordatus vero
pius pater quanta frater que per negligencia
et duricia cordis sui frequenter
corripi oportebat et ob hoc super eo
multum constabat: subintulit
dicens. Nunc te salute fratres illius
et aliquid nostri. Respondit. Respondeo tibi
dei. Quo audito vir domini gaudens
est: et tanto alacris cum fratribus suis
per verba laborum domini custodiebat vi-
as duras: quanto citius spem in ce-
lis etne sine suo reposita tenebat.

*De quanta quies in claraualle
fuit. Capitulum. ij.*

Defunctus est quanta vice quer-
sus quanta in claraualle
Cum concurrentibus fratribus amicitia
nis officium et more fieri monachorum
quanta senior magne religionis vir
audiuit turbas demonum perterritus
as suas recedentium: cum magno stre-
pitu vociferante clamare et dicere
Eya mo bene eya mo bene. Solum modo
de hac mala valle: vna animam in
noie sortis parte acquiescit. Cum vero
item senior qui heret audierat per noc-
tis quiete sopori membra redidit:
fuit defunctus ei in visu apparuit tristis
et lugubris vultu dicens ad eum. Quia
audisti heri demones te meis super

pluribus exultantes: veni et vite que tri-
bili consumeto dei omnipotentis iusto iudi-
cio traditur. Et dixit ei ad puteum
quodam magne latitudinis: et horre-
re profunditatis: et dixit ei. Ecce in hunc
puteum frequenter a demonibus mittor: quod
tanta est crudelitas: ut si operari-
tur malle centies ab hominibus: quod lencl
a demonibus: hic imugi. Mane autem factum
dum quod audierat et vidit: profatus scior:
vbi prius in arto fuerat: licet ipse quod
per spiritum ea cognovisset: ieremuit et ait
Dico quod nisi gravis causa esset: nunquam
demonces tale ausum pluplisset. Ita
quod caplin fratrum ingressus coram omnibus
calamitate fratrum testificatus exponit: et
hinc salubri exhortatione singulorum con-
suetas quoniam mouebat ut cauti in
vita sancte eligendis ambularerent: multa
esse malitiam demonum erga omnes christi-
anos: tum papue contra monasteria religio-
nis professorum affirmans. Postquam fratres
ante in supplicibus constitute subuenire
eos aduersus mones: psalmis et oroni-
bus multas quoque celebracionibus: iram
domini placare hortatur: si forte prius per
pullatam periculis eorum per singularem hostie
imolacionem: iram tantam demonum superbi-
am debellare: et ab eorum nequam fratres
animam dignaretur liberare. Quod cum
fratres deuotione facerent: paucis evolu-
tis diebus: istem facti defuncti superditi
seniori iteato appuit: hilaritate
voluit statum suum melioratum esse sig-
nificans. Querente vero sene quomodo se ha-
beret: respondit. Deo gratias habere. Quis
requisitus quomodo liberatus esset: ait. Ve-
ni et vite. Et continuo in eduxit eum in
oratorium eiusdem loci: vbi ad singula
altaia sacerdotes stabant hostie imo-
lacionem cum a teuotione celebrantes

Ecce inquam hec sunt arma gratie dei: quibus
creptus sum: hec est vita mie dei que inuici-
bilis permanet: hec hostia illa singula-
ris que totam peccata mundi tollit. Et vere
dico tibi: quod huius armis gratie dei: huius
viti mie dei huius hostie salutari non
est quod quod resistere valet: nisi cor: ipse
Euigilans autem seuerus de liberacione
ante fratres oppido gauisus est: modum quod
visionis eiusdem certis fratribus exponens:
tanto eos deuotiones ad imolacionem
hostie salutis iudicium: quod totius
eius efficaciam in fratribus ereptione meru-
erat expiri. De eo quod beatus Bernardus
singulos angelos iuxta singulos mon-
achos vidit. Caplin in.

Intererat aliquando nocturnis vigi-
liis per sanctos: ea pietate et de-
uotione qua solebat: deo tantum nota et
sibi. Cumque in sola psalmodie modu-
lacione vigilas prelaeret: aperuit dominus
oculos eius: et ecce respiciens vidit
singulos angelos iuxta singulos mona-
chos stantes: et quosque eorum psallebat
in cedulis in die notacionum tantum diligenter
expicientes: ut nec minima sillam quod
tuncquam negligent ommitteret. Scribe-
bant vero diuiso modo. Nam quidam eorum
scribebant auro: alij argento: non ul-
li atramento: aliqui etiam aqua: quidam
vero penitus nihil scribebant. Spiritus autem
qui hoc reuelabat: intelligentiam quoque
diuinitatis scripte cordi eius inspira-
bat. Cum enim auro scribebant feruoris
simum in dei seruitio studium: et abso-
lutam cordis intentionem in hijs que
psallebant ligebant. Cum autem argen-
to: minorem quidem feruorem: puram tamen
psallenciam deuotionem reuelabat. Qui
vero atramento: continuum quorundam
bone voluntatis usum in psalmodia:

licet nō cū multa deuotiōe notabāt
Sed qui aqua scribebant: exprimebāt
eos qui sompnolentia seu pigritia p̄l
si uel uanus cogitacōib; a se abducti
vident quātē aliq̄ sonare: sed cor eoz
longius abstractū p̄sus nō cōcordat
uocē. Et o mīa rei clementia. Dicitur
enī nullū malū īpunitū: ita nullū
bonū q̄ntūcūq; modicū: q̄ntūcūq; neg
ligent fr̄m: erit irremiātū. Certū
illū qui nūl scribebāt: lamētabilem
quorūcūq; cordis diuiciā r̄darguebāt
qui oblit; p̄fessōis sue: timoris rei
imēores: aut letali sopno p̄na se vo
lūtate īngūt: aut cū vigilātes
clauso ore uanus et uoxis cogitacō
nib; nō ex īfirmūitate sed ex uolūta
ria intencōe occupant: et in cōspā
dūi cōnt̄ legis p̄ceptū apparē uacuū
nō p̄tinent. Pater itaq; sc̄is qui
hęc uidebat r̄cordat; suē illū qm̄
om̄s am̄stratorū spūs s̄c̄i: ī m̄s
terū nullū p̄ eos q̄ hēditatē capuūt
salutis: licet p̄ficiētiā cōgrūlaba
tur feruori sic pat̄no pietatis affrū
tēficiētiā miscēbat tepiditātē
Elebrabant. **Caplin iii**
Aliq̄n̄ solēpnes uigilie: et uir
dūi cū cetis fr̄ib; aderat. Cūq; īnq̄
te reū laudam; cantāet: uidit sc̄os
angelos multa claritate fulgentes
nurs enā uol; alacritate deuotos: qui
utrūq; choros p̄currētes: mō hūc mō
illū excitabāt cantātib; atērat: et
q̄ cōgrūlantes astabant: et ut dūi
mus ille īgn̄ īnq̄ cū deuotiōe p̄stantē
tur modis oib; elaborāe satagebāt.
Intellerit ergo uir sc̄is illū īnq̄ uē
cē familiārē ipis: quos tanta īstā
tia uidebat opam tace: quāt; a fr̄i
bus ad honore rei cū feruore deuotiōis

cantāet. Cūcā enā fr̄i sp̄itali uicē
concessū ē dū itēm īnq̄ inciperet
q̄ ab ore incipientis flāma magni
splendoris erūpebat: et sursum q̄scē
tebat. **Caplin quātū**

Liquēte aliq̄n̄ ōbū rei fr̄ibus
h̄cō uirarto cū uehēmēt uiciā
carpet: terrore tremendi iudicij di
mentib; tēuētē sensit in sp̄ū quōstā
te sedentib; q̄nt in q̄stencijs suis t̄
uari: et fere in baratrū respacōis
plabi. Tūc uo sp̄ū frat̄ne caritatis
totū flāmetēs: miātib; oib; qui ad
erāt in hęc ūba: p̄rupit. Quid ē q̄
lic in cōsc̄ijs uis turbamū fr̄es me
Et q̄ enormitatē et uolūtātē cū
nū uox lic ituenū: ut merhausta
uiscrā miscētiā dūi obliuiscamū.
In ueritate dico uobis q; si fili; ille
p̄dicōis iudas q̄ uendidit et r̄didit
dūm: in hac xpi scola ceteret: et hu
ic ordini īcorporat; cēt; p̄ p̄ntiam
ueniā cōsequeret. Audito itaq; tā
magnifico consolacōis ōbō: non so
lū illi qui p̄ p̄sillanimitate spūs s̄c̄i
fere resp̄rabāt: sed et om̄s qui atērat
in spem diuē gr̄e r̄sp̄rantes diuī glo
rificabāt. **Caplin vi**

Quātā monachus hūc s̄c̄issimū
p̄p̄is p̄ fallacias demonū: et p̄
p̄p̄is sensus simplicitatē in tātā cor
dis īopiā deuenēat ut dicit panem
et uinū aqua murtū que p̄ponūt in
altari: nequaq; **Substā** tūsubstā
nari posse in uerū corpus et sang
uē dūi nr̄i ihū xpi. Cūa p̄ eadem
uiscrā sac̄mēta: tamq̄ nūl p̄fici
tūa sibi: sumē resp̄nebat. **Nota**
tus tenūq; a fr̄ib; q̄ sac̄mētis altaris
nō p̄ncipat;: quēnt̄ secreto a sem
oribus suis. **Requisitus causā nō**

negat: dicit se sacramentis nequā fide
 adhibere. **¶** Suis: totentibus et monentibus
 dū nō acquiescēt? nec scāz septuag
 testimonius in medio plans trectet:
 ad uenēbilitē abbacē res delata est.
¶ Cūq; uocatus uenisset et abis scūs
 scdm tatā sibi sapiam itacelitate
 illi cōfutat: ille rōdit. Ego nul
 lis assercionib; ad hoc potō induci
 ut panē et uinū que in altari ponū
 tur trectā ēē uin corpus et sanguē
 xpī: et p̄tēā scō me ad ifernā tel
 lensurū. **¶** Sed audies uir tē? sicut
 semp rebus in arto poitis miabile
 solebat auctē oñtē: dicit. **¶** Suid:
 Monachus meus infernū telen
 dete. **¶** Absit. **¶** Si tu fide nō habes p̄ uir
 tutē obediēcie p̄cipio tibi: uate cō
 munita fide mea. **¶** Sp̄iū p̄m: o
 uē sapientē medicū grāz p̄ uirtū
 nē gr̄ie docentē lere omib; quali
 infirmātiū tēptatōib; meterite
 bēt. **¶** Non dicit fuge hētie uate
 rapnate: r̄cete p̄uice? sed cōfident
 dicit uate q̄ita fide mea trectēs in
 dubitant p̄uulū filiū suū que sa
 cri te lere q̄ uolua p̄uarebat t̄uocē
 xp̄is in eo formaret: sicut uequa q̄
 a uiscēib; caritatis sue sic nec a fū
 tatiūto fidei sue alienū exiit. **¶** Con
 strictus itaq; uirtute obediēcie mona
 chus penitē sine fide ut sibi uidebat
 ad altare accessit: q̄mūtauit et p̄ uir
 tē obic scāq; p̄ris meita q̄festim illūa
 tus fide sacramentoz scēpit: quā eadē
 t̄uēntiā usq; in diem mortis sue con
 seruauit. **¶ Caplin viij**

¶ Sed meynardus quōtā abbas
 te moris qd ē mōstēiū uiciniū
 clāuāq; uir religiosus miabile qd
 tam rē quā te alio r̄tūlit: fāiliarib;

scūs? quā tū sibi met euenisse pu
 tam? ita dicens. **¶** Notus ē in mō
 chus qui uirū bernardū abbacē a
 quā repit in eadē solū orantē. **¶** Cui
 cū p̄stratū ēēt aū altare: apparēbat
 ei ibi quētā crux tū suo crucifixo.
 sup pauimētū posita corā illo: q̄
 istem uir uirillim; deuotissime ato
 rabat ac t̄olauabat. **¶** Porro ipa
 maicstas sepatis brachis a coru
 bus crucis: uidebatur eūte tēi famu
 lū amplecti atq; alitige sibi. **¶** Quod
 tū monachus ille aliq̄diu t̄erret?
 p̄ nimia āmīatōē stupidus hēbat:
 et q̄i terra se erat. **¶** Tante uō metucēs
 ne p̄m suū offēdet? si eū ueluti
 secretoz suoz expro:ato rē ita sibi
 tē p̄mo imūcē cōspicit sicut ab
 t̄ellit: intelligens nūm; ac scēns
 tē illo homīe scō qd uē sup hoīne
 ēēt corā ip̄i oīo atq; cōuersatio

¶ **Caplin viij**
 p̄ scūs ad uisitandū frēs su
 os mētentes in agro. **¶** Sed qm̄ ifirm
 erat et p̄tes ire nō potāt: p̄erit
 in a sello. **¶** Porro monachus quidā
 tū eo tūc ambulās atq; alinū minās
 tū ab olim patēt morbū cadutū sū
 ito corā eo in ip̄o itūc corruit? et
 cepit ab eadē epileucia q̄uit corquet:
 quo uiso uir scūs q̄toluit ei. **¶** Sū et tē
 p̄catē d̄m̄ pro eo: ut passio illa
 nō apphēdet: amplius impulū. **¶** Igi
 tur ab eodē tpe usq; ad diem mortis
 sue p̄ r̄ et eo amplius annos quib;
 postea lupurit? tantū est ei qd antea
 non habebat: qd q̄ cetis epileucias
 uir aq̄ cōtingit. **¶** Quotiens enī ex
 eodē morbo eadē t̄ebat passionē
 ip̄am p̄ aliquitū t̄pis sp̄atiū p̄sen
 tēbat? ita ut oportune possēt lēo

terribere: et repetitū talis elusione
iugit p̄raue. Et quātē p̄i sc̄is q̄ hoc ei
mūn̄ ad n̄o ip̄trauit? credi q̄ per
frat̄m ei sanitatē obtinē potuisset:
si hoc saluti aīe ip̄ius expedie cog
nouisset. Sed quū homo ille ḡius mo
rib; ad portantā et duri admodū co
dis cāci? tū saluandū. et v̄ga correc
tiois. et vacill; consolatiois semp̄ ne
cessaria v̄tebant: concessū ē ei mise
ricordit̄ ut subitanci talis p̄iculū
p̄scento iugit declinat: et salute
ri morbi stimulo nō carēt. **De visi
tatione agonizantis Caplin 4**

Quitam te fr̄ibus clauallibus cū
ēēt positus in extremis: ingres
sus ē ad eū visitandū b̄tus b̄nardus
post cōpletorū. Et videns hominē mor
ti proximū iamq̄ miḡturū: dixit
ad eū. Hosti hūic frat̄ q̄ quent̄ n̄r
mō fatigatus ē labore: et iā post mo
dicū habet ad vigilias surgē. Et si
te interū obdormire oporteat illum
suā intrūpē dormitōnē nimīū vera
bitur: et p̄e graues vigilias nimis
sompnolent̄ crequet. De ergo b̄n sic
tibi? et et̄nalit̄ v̄uas in fra v̄uen
cū ad quā ingreteris pollutentā: in
noīe d̄ni n̄ri ih̄u xp̄i p̄cipio t̄ q̄tin
ulq̄ ad horā d̄ni officij exspectes
nos. Cū eger r̄ndit. f̄aāā d̄nē libe
ter ut imp̄asti: si tū voto meo tuis
p̄cibus suffragiis. Ab̄it itaq̄ ab
bas sc̄is cū silencio in dormitorio
et ille qui extremū fere anhelitū
trahebat: nō obiit aū tūū consti
tutū. **M**or nāq̄ ut signū ad vigi
lias pulsai cepit: pulsata est etiā
tabula et ille discessit. **E**d nō mōtm̄
te isto fr̄e? v̄uenā te plūib; alijs
pluricos accidit: ut ad nutū et volū

tatē b̄ssimū p̄is finis eoz prote
laetur. **Caplin deamū**
Quā audisset aliquū virū d̄ni q̄
tam te filius suis sp̄italibus
virū bonū et religiosū nullū ab eo
Inormamiam de sp̄ata ibatē egerit
d̄nē laborantē. tetreuit mitte et i
d̄nē cū ad se. ut deuotus fr̄ in midu
lo suo morēt: et delicta sibi sepul
tia nō puaret. **D**icitū v̄n̄ de fr̄at̄r
bus eius carnalib; noīe v̄ido. n̄teba
tur hūic obuiāe consilio? q̄ cū eēt
v̄n̄ et p̄uicōib; clauallis: intēdebat
ut creto p̄e s̄iptū et labori. Cū cū
p̄tinat̄ hūic mōi p̄luacioni iustit̄:
dixit ad eū b̄tus b̄nardus. Nāq̄ tibi
maior cūa ē de pecūia et iūmētis? q̄
de fr̄ibus tuis? **Q**uia ergo nō vis ut
fr̄es n̄ri nobiscū requiescant? v̄alle
ista: nec tūp̄e requiescas in ea. **E**t
sc̄iū ē ita. **N**am istem v̄ido q̄ q̄ alias
vir bonū et religiosū eēt: tū ut s̄mo
sā implet: nō est cōsūmatus t̄ clara
uallē? sed apud pontificiū p̄nēt̄
egritudie lecto tēdūit: ibiq̄ dis
ponēte teo tūm vite sue et locū sepul
ture accepit. **De triēna moratione
s̄i b̄nardi in roma Caplin xi**
Uenēabilis p̄: b̄nardus cū
fuisse in v̄be roma atq̄ in p̄tibus
yralie p̄ s̄c̄nato saluante petri leo
nis: in quo v̄telic; ope eūde famu
lū suū ep̄us d̄ns magnifice honesta
uit: t̄dem t̄ulus claruallē itari
p̄ fr̄am orōnē caplin fr̄at̄rū intro
uit. **E**t q̄ fr̄agatus ex itinē d̄ni lo
qui nō potat. breuē quītē sermonē
sed consolatioē plenū p̄tulit: ita di
cens. **B**ūdais teus q̄ vos dilectissimos
fr̄es meos in r̄ddidit: et me qualēcūq̄

premi vram vobis. Ego quate filio
quos p hoc tenniu vilis fueri loqe
remota a vobis: no tu putetis me sp
absente fuisse. **H**eratis eni q ebus vi
rib; interu rulus lu ad vos visitans
domu ista. officinas q pambulās?
et semp exhilatus et consolati ab celli:
vitens vnamunitate atq instancā
vram in pposito ordis ur. **I**mmūa lūc
illa que ille faūlus rei dicit et fecit:
in quib; manifeste appaebat eū pphali
grā predictū? multoacis ibi presentē
eū ee in spū. ubi absens corpe videba?
nūltatq abscondita et ean longius
posita dno ruelante cognosce: que
ipm late putabant? **H**ec aut signu
firmit nobis dūs gerardus? quoda
abbas longipontis? qui vni ex anti
quis senoi; clauallis: dca et facta
sa pris audiose rimai satagebat.
Ipo quoq; rēte audiu q iste rei
scūs dū in quoda mōthoz caplo ver
bū rei p dicitur. duo ex frīb; illis qui
aterant. viderūt eū in sublellio i quo
residebat in aere suspensū: et q me
mensura vni; pedis a terra subleua
tū.

Capitulum 11

Iste fidelis et prudens dispensa
tor: anone dūte. quoda tpe p
caulis ecclie solito diuina foris mora
tus fuat? siquidē p pace facienda p
firmate isaracento: p hēlibus cōsu
tandis: frequēt et mantato sūni
pontificis. licet iunissim; exire co
gebat. **E**xplicatis itaq; causaz uer
bus pro quib; exeat ad mōsteriū re
litur: et q; pāus oportūtas datur
cellā nouicōz ingredit: quati; na
uelli et reni filioi quos lacte nutre
bat? quito diuina sacre exhortacōis
ipius dulcedie caruerant: tanto

copiosius ab vbeib; consolacōis eius
ificent. **E**uagpālū eni p; scūs eribat
semē vbi rei semitabat sup omīs aqis
et vix vni; absq; fenore spitalis luci
idibat plens cellā pbacōis multitu
dine nouicōz? quoz nūis aqū usq;
ad centū extendeba? ita ut ad horas
dini officij nouicōis repletib; excep
tis paucis semouib; qui discipline p
uerebant: mōchi stare foras cogent.
Cū ergo sicut p dicitur? cellā nouicō
rū intrasset: et in lingua sua illa
placabili et edificatōna tictos hyla
res. et ad obseruancā sacri ppoliti
feruētiores rōdidisset: vni; ex eis se
orsū ruoracō dicit ad eū. **F**ili hūie
Dū tibi hec tristitia que tūmos rēcel
sus cordis tui tam pūctose repasci
tur? **N**ouicio aut pre vēcundia vit
aliq; loqui audente? aut ille vē mūis
et hūilis corde: qui se pastore et nō
nūcēnariū ouibus exhibē nouerat.
Duo fili dūillime. scō ea que arca
te agunt: et ptea patna pietatis t
cōpacō: affcū. **I**n hac nāq; tanta mo
ra absentie mee. cū rēlitterantissima
semp in fratrū meoz pūna corpa
li care cōpulsus fuisset. et p dū
grā concessū m esset. et qd corpa
lit nō poterā spitalit suplere? re
diens q; in spū singlās curē officia
uas qualis se frēs haberet. diligen
tius explorās: etiā ad cellā nouicō
rū accessi. **I**n qua cū vni;cos tūmo
re rei exultantes et ad pūic labores
accinctos iuenissem: te solū nūna
tristitia repire considerās igemū.
Cūq; blandiendo tibi ee in astūgere
vellem. tu me adūlacus et faciem a
me autens amāissime flebas: ita
ut cuculla nrā lacrimis tuis rēfūctur

Her dicens p̄i sc̄is et salutib; mo-
nitis aggressus captiuū merore
fugauit: et in sp̄italis leticie liber-
tatem iā p̄ene tristitia absorbtū r̄-
uocauit. **De mirabilis deus i sc̄is**
sc̄is. v̄e ineffabilis deus: ineffabilia
opa eius. Quid em̄ in hoc b̄st̄io
p̄e n̄o magis amiret uelno au q̄
tantā et tam insolitā grām a d̄no
pape nō semel sed pluries meruit:
seu q̄ tam excellentē grām p̄cip̄es
nō eā apud se seruauit teste q̄ sc̄ia
sed nec paucis t̄m familiaib; suis
eam r̄uelauit qd̄ certe et ip̄m sine
p̄iculo vir fieri posse videt: v̄m i pub-
lico cōuentu sicut sup̄ r̄tulū corā
vniuersitate fr̄m eā sibi collatā esse
manifestauit: et t̄i mentē ādeo in-
timore t̄i solitātā habuit: ut vani-
tatis sp̄ū pulsari neq̄q̄ timet. In-
uenit eā in gestis h̄m̄ b̄i viri qd̄
adhuc in carne regens nouitio tu-
tam in claualle grauit̄ egrotanti
cū multitudine monachoz in sp̄ū
app̄uit: p̄dicens ei q̄ quita die fo-
ret moritur: et q̄ ip̄a quita die so-
le iam ad occasū vergente visitās
eū iussit confitē et nichil timere:
sed recte p̄tin̄tur su p̄tingē ad do-
minū ih̄m xp̄m: et offerre ei huilē
sue clauallensis familie salutacō-
nem. **Ad quā vocē nouitū qua po-
tuit capitis inclinacōe et motu
ānuēs labioz: clausis oculis eadē
hora obtorruit in d̄no.** **Et b̄s**
bnardus causa exigēte parvulus
Quata p̄t̄a ad h̄t. **Et**
vix cū vir d̄ni bnardus cā en-
gente p̄lius adisset: rogatu clericoz
ingressus ē t̄e more sc̄olas eoz. **Quib;**
ōntens formā v̄e philosophie mo-

uebat eos attendere m̄di cōtēpti:
te subeūta pio xp̄o d̄no voluntaria
paupertate. **Explicit** v̄o sermone
cū nemo ex eis quētur tristis eḡ-
sus ē: eo q̄ p̄ter votā et p̄ter solitū
id ei audisset. **Veniens** ad to m̄ū
tūm archidiaconi qui cū ad hol-
piciū suū traxerat: sc̄ssit iō: aco-
rū ibit̄ constitutū. **Cūq;** cepisset
orare in sp̄ū vehemēt̄: vald̄ illū
cōp̄ictōe totū in lacrimis r̄soluit̄
ē: ita ut genua et singultus q̄s
colhibē non potat foris audiri cō-
tingēt. **Quo** p̄to p̄fatus archidia-
conus a locis eius maḡe incepit:
quenā eēt tanta causa m̄d̄is. **Ac**
pōdit. **Q**uā v̄n̄ ex eis vir religioz
quōtā abbas fulmāa noie remal-
dus qui secretoz faūli t̄i magis cō-
suis erat: et eius eāā r̄latu ista q̄s
nouitū: dixit ad eū. **Homo** iste
mirabilis: totū igne caritatis accē-
sus: et totus in deo absorbtus: nil
aliud i m̄do t̄elidēat n̄ t̄m̄o v̄t
valeat errantes ad viā v̄itatis re-
ducē: et eoz aīas xp̄o acquirē. **Et**
m̄o v̄bū vite sc̄lauit in sc̄olis: et t̄e
cōsiliōe clericoz fr̄m v̄bi sui non
r̄cepit t̄m̄ sibi putat iratū: cui ho-
die in sua p̄dicacōe nō p̄sentit r̄l-
p̄tū. **Hic** ista p̄cella genuitū: h̄t
effusio lacrimaz. **P**ente nūc cūllē
sp̄eō: q̄ hodie nā sc̄litate crastine
satisficōis v̄bertas grandi f̄ndē ap̄e
sabit. **Maue** itaq; fr̄o cū sc̄olas r̄pe-
tisset p̄dicato: egregio: ad m̄tū to-
m̄ū uauē cogitacōis d̄xit in altū:
et sacre doctrine r̄cia lacrauit in cap-
turā. **Finis** v̄o sermōe: plim̄ ex eis
tem clericis p̄ manū illius sese d̄no
reddiderūt. **Quos** ille p̄tin̄te m̄ū

Di piculo tñ de marinis fluctib; ex
tractos et vehiculis cōductis ipolitos:
in saluatorū clāuallis i ferre non
distulit. **T**antū egressus de ciuitate:
cū comitatu suo vsq; ad villā sã dyo
nisi venit: ibiq; pnoctauit. **H**ūmo
do mane cū eū recto itinē pfecturū
frēs illi estimaret: dicit. **R**etēdū
ē nobis omnib; p̄ suis q; sūt adhuc ibi
aliqui ex nr̄is: quos etiā oportet nos
in abdūre et iuge hinc ouili dūto:
ut fiat vn̄ grex et vn̄ pastor. **C**um
ergo cepissent introire i ciuitatē: vi
dit clericos tres a longe in occurſū ei
uenientes: dicitq; ad suos suos.
Expediunt nos dñs: iāq; i viā nol
tra p̄ficatē. **E**cce isti sūt clēi: p̄
quos venim; **I**lli uo accedentes cū
eū ad eē cognoscerēt: gaudi sūt gau
dio magno et dixerūt. **Q**uā de litera
tus aduenis v̄ssime p̄: q; p̄oitū
nr̄m eāt adire te: et v̄r̄ putabam;
abeūtē consequi posse. **C**ui r̄s dicit
it ad illos. **E**t ego nouerā dīcāssimū:
p̄tēā festinabā cū panib; occurrē
fugientib; vobis. **G**radiam; itaq; li
mul: croq; p̄ grāā dei ductor; itinēris
v̄ā. **A**ductis ergo cētis sup̄noctans se
cuti sūt hominē sc̄m adherētēs ei: et
sub disciplina maditēy eius sp̄italē
militiā erēcentes cētis dieb; vice
sue. **Caplin xiiii**

A dū dōne hui; sã p̄is.
quidā aliqñ nouicū e; vete
rē hoīem cū actib; suis eruentes no
uū qui sc̄m deū creat; est in iusti
tia et s̄itate v̄itatis induerūt. **D**e
quib; v̄r̄ b̄s in sp̄u dei loquēs p̄dit
it om̄s eos grām sp̄italis dignitatē
adep̄tios: et nomē et officū abba
tis sortituros. **C**ūq; succēdētib; ānis

tpib; oportūis. in singlis eoz v̄bū p̄
phēcie hui; effectui manapact; v̄n;
ex eis noīe petrus quē in suetia ad
domū noue vallis abbas sc̄s dixerāt
post obitū ip̄i p̄ ānos q; pluēs usq;
ad senectā. p̄mo pene detreptā eratē
absq; hoc munē grē v̄rit; eo q; simpli
cioris eēt ne: et ad tantū officū amil
trandū mun; p̄done; estimat; **H**ed
q̄d; **R**ūq; uel in extremis finib; mū
di latēs uel quous etans ignota sul
tinēs oipotēciā sã sp̄s effugē potuer;
quomū; implet; de eo qd; pos; p̄phete
sui b̄nardi itē sp̄s tāto tū p̄durat;
Deniq; tantū t̄pis sp̄atū cū iā fere
in obliuionē venisset qd; de hoc colū
vine simplicitate hoīe sc̄s p̄ p̄dix
rat; accidit; frēs de quatā domo noue
vallis in itula que gotlādia dicit;
sita delitua pastor; sc̄m grāalē cō
suetudinē ordinis ad uirēin suā i
currēt; q̄tū; p̄ p̄uidentā et solli
tudine p̄is abbas domū ip̄ozū
dignū dispensator; cōstituetur. **E**t vo
lente dño sine cui; nutu nec foliū ar
boris nec vn̄ passerū in trā cadit;
tam p̄ū abbat; q; cētis qui elcōi intē
rant; placuit; ut p̄dctū senē in hanc
p̄tē sollicitudis allumerēt; q̄ tanto
fiducialius de pietate dei sc̄m inuq;
p̄is sui meitis q̄fider; q̄to huil; de
sua insufficientia diffidet; **E**t v̄bi fac
tū est et v̄bū qd; olim sc̄s p̄durat;
ad mēōriā r̄uocātū v̄biq; diuulgatū
ē miāta sūt om̄s qui audierūt; dicē
tes p̄mōrōnē tā leuis et simplicas
hoīs. ad hoc tū dīna dispensatōe
fuisse p̄uictū; ne ex oib; q; p̄ sp̄m p̄phe
cie locut; ē hō dei vnū saltē iora uel
vn̄ aper; incallum prolata vitere
tur. **Caplin xv**

Ontigit aq̄m cūte dei faulū:
pro quibulā negotijs adie to
mitē theobaldū Cūq̄ appin̄ret op
pato ubi ille tūc eāt obuiā hūit tur
bā hōim copioā q̄ iubente comite
latrone quēta facinorolū atq̄ famo
sū: ad supplicū p̄thebant Quo vi
lo clementillū p̄ apphētes manu
sua lorū quo erat miser astrictus:
ait tortoib; eius **D**imittē n̄ sic arū
istū: ego enī volo manib; meis sus
pendē eū **A**udies autē comes aduētū
hoīs dei: festinā illuc occurrē ei
Miro nāq̄ tenocōis affcū semp eū
dilerit: atq̄ eū honorauit Cūq̄ fu
nē vidē in manu ei; quo latrone p̄
se thebati et horruit vehemēt: et dix
it **H**eu venēabilis p̄: q̄b est qd̄ facē
voluisti? **E**t q̄ enī furtiferū istū
milites q̄tēpuatū: a porta m̄fci re
uocadi? **N**ūq̄ eū saluū facē potis
q̄ iā totū diabolū effcē: **D**espata
est iā penitē correptio illi;: nec unq̄
bū facē potit n̄ momento **H**inc ergo
dūc p̄: sine p̄ditōis hoīem p̄ditūri:
quū de pestifera vita ei; multorū vita
p̄clitatur **H**is autē p̄ scis dixit
Dno quidē vior optime scio hūc la
trone eē sceleratissimū: oīnq̄ tor
mentorū acbitate dignissimū **S**ō
me ergo cristines huiusmodi p̄cō
rem ip̄unitū velle relinquē: quin
pōnā cogno eū tortoib; tradē: et dig
nā et eo carpe vltionē: que vnaq̄tā
to dignior: erit q̄to dicitur nior:
Tu illū decreuās breu supplicio
et momentaneo itēitu q̄lūmari: s̄
et ego facā eū dūctio cruciati et
morte longissima mori **T**u fur
tis appensū p̄ vniū aut p̄ plimos di
es mortuū in patibulo manē p̄mit

tes: ego cruce affixū p̄ ānos plimos
facā in pena iugit vniū et pendē
Quo audito princeps xp̄ianissimū
siluit: nec ausus ē vlt̄ cont̄dicē ser
monib; sc̄ **P**riū ergo benignissū
p̄ eruta tūca sua induit ex ea cap
tūū suū: et attōsa coma capitis
eius sonant illū oculi dūctō de lu
po facēs agnū: de latrone quī sū **C**ui
venēs tū co ad clarā ualle frūs ē te
nceps obediens usq̄ ad mortē: pul
chre noīs sui et h̄mologīā expmēs
in constācia p̄positi sui constācia
enī vocabat **I**taq̄ xxx n̄ fallor: et
eo amplius ānos in ordie sup̄uicēs
m̄guit ad d̄nū: qui eū p̄ mēta be
atissimū p̄is n̄ri a duplici morte
corpis videlic; et aīe misericordit̄ cer
pe dignatus est **Capitūm xii**

Domno reinaldo eius sup̄ men
tionē sc̄am̄ indicāte cognou
m̄ qd̄ faml̄s dei v̄uardo cū venisset
aq̄m mediolanū p̄ r̄cōaliando sc̄al
mare petri leonis: cū tāta erulacōe
vniūlor susceptus ē: ut tota ciuitas
se p̄ vniā leuā rueret̄ occurū eius
multa nō cor p̄ quatuor: aut quicq̄ mi
hāia passerūt **I**taq̄ deniq̄ sibi in p̄o
cōplacuerūt: ut cū eū antea nō vidit̄
sent̄ ingressū in urbē mori archiep̄m
vnanimi cōsensu rapent pōnā q̄ e
ligerēt **E**t cū ille r̄causasset: pati
erāt oīno vniū facē nisi fugā latēt
eualisset **C**ū ergo ibidē sederet in q̄
tam amplissima domo tāta circa
eū eāt hōim multitudo: ut nullus
ingredi posset **I**ntēa quā de auib;
eulstē v̄bis vestitū et vltū hōrabilis
cū rei hoīem adire oīmodis cupēt et
nūq̄ aditū repiret̄: medys se turbis
igellit manib; ac pedib; reptās et

sup colla serentiu gradies: quousq
 ad ipm que relucebat pueret. Cum
 apprehendisset petes ei: cepit eos mia
 tenore amplecti ac deolculari. **Ed**
 vites sup dictus reinaldus q pms al
 listebat: accessit ut amoueret eu: sa
 ens utiq q vir lais humilimo venea
 nobz et obsequis nimis gnabatur
 Meo qilus dixit ad eu. **Dimitte**
 me obsecro dimitte vite et tangere ho
 mine pmiu teo: et de aplia viru
Dico em tibi et in fite xpiana testi
 ficor: q vidi illu me aplos xpi. **Ed**
 audiens monach: ille mirage: et
 cupies pleni nolle volebat ab eo
 mpre modu visiois hui: sed p pu
 tore p astantes no pluplio. **Veru**
 in magna certille reuelacone ipa:
 itissime credidit: pro qua vir ille
 tam vehement affectu erat erga fa
 milia dei. **De legato domini pa**
pe Caplin xvii

Quotam tpe cu legatu dnu pa
 pe aliq epi pro cofutata here
 ti manicheoz ad pres tholosanas
 san dnu vnaudu teni traherit: pa
 uerit ei frs equitaturu solito me
 uore: que tam longo itine suffice
 posset. **Qui** cu ad illas pres comuta
 ab: epis reuenisset: heretiquita quo
 ta monach: nig: tur aut apostota
 vils et corate heretoz pnceps: cog
 nito aduocu famli dei: verita e a fa
 ne e: scens q no posset i hite sa
 pientie et spui qui in eo loquebat
 fute maturata fuga delituit et
 nime potuit usq eo tpe repiri.
 huius glorificauit dñs seruū suū in
 conspu toa ppli et pncipi terre:
 faciens cotidie p manu illius signa
 et pdigna magna in plebe. **Et** fa

cile credi ptiqta turbaz ifinitas
 aplicū virū tota plequebat. **Dū**
 alij erudicōne alij aiacōne: vniūsi
 bndicōne ab eo postularēt. **Quarta**
 igit die pnti inuicabili hoū multitu
 dine: cū eos de fite catholica cōseruā
 ta et inuicā heretoz societate vitan
 ta quomouisset: contigit atē quētā
 de heretias illis qui potentior: tetis atq
 puatencio: virebat. **Qui** cū amaro
 otulo enēt veniōne quā dei famlo
 plius impendebat moliebat: aliq a
 ge vū claitate opiniois eius aliqua
 ting obnubilaēt: et taret maclam i
 gla illi. **Tamq** expletis oibz q ad pns
 ncia virebant: vir dei equū suū ac
 centat: ut abiret. **Et** ecce p dñs here
 ticq quali colub tortuosq erecto capi
 te venit an hoicm dei: et clamās co
 rā omūbz ait. **Dñe** abbas sciat q
 caballus mgrī nri qui tā mal vob
 appet: nō ita teruicolq et pinguis ē:
 sicut iste sompes v: **Quo** audito
 vir mitis et paciens rōdit mor:
 trāquillo vltu et aīo dices. **Nō** dif
 fiteor amice qd astruis: vintū scie
 te quent: q inuētū istud de quo
 michi insultas vntū est aiāl: vniū
 itaq ex illis qua natura pna atq vē
 tri obedia fuit. **Ed** si pro libitu
 suo cōedit atq pinguelat: nichil
 inde iusticia ledit: nichil dō offen
 dit: q inuētū qd suū ē facit. **P**
 inde nō erim arguendi i iudicio
 dei: ego et mgrī tuus de tūcibz in
 mētoz: sed vniūquisq de collo suo
 iudicabit. **Sic** si placet respice
 collū meū et vite si grossius est col
 lo mgrī tu: inde me iuste forsita
 rephente ponis. **Hoc** itaq dicto ca
 pucū eruit et capite deuitato usq

ad humeros appuit ipsi collu ut car
 pductu et gale? qd qms eet carmb;
 crelu et tenue: eat tu ex dono celesti
 pulchru et candidu nimis licut col
 lu oloris **Ed** ai vident vniuli qui
 aterant letati sut leticia magna
 bndicentes dnm? qui dedit in ore
 famli sui ta patu et quemens rulu:
 va confutetur et obstruet os loque
 tis iniqua **Capitulu xviii**

Quoniam adhuc in eate regione re
 uentissu pi morat et tpi ex
 aplis vni cituret p castella et ciuita
 tes euangelizanto et curanto omis
 languores? hereticoz quoq turpillia
 deliramenta itarguento quicento co
 futanto: accidit ut itea quita in via
 ma eate qpta fama vntu atq signo
 ru q p man hois dei multiplicabat
 p dies? spe raiante sanuitatis aiary
 eate dei famliu adire receuit: si for
 te bnficio celestis gre que p ipm mi
 seris mortalib; copose ebuebatur
 sibi quoq; certitatis maligne teresa
 lumie dulce rstituetur **Acceleras itaz**
 et vbi na scru dei reperie possi colli
 citus inqrens audiuit eu in quora
 celebri quentu i medio magne mul
 titudis gliste: vbiq; vte dilemiiare
Quo ai pedib; offentes et anhelas
 curres puenisset: tristi rurnoe pael
 litur? qm vir dmi ia mte rcesseat: et
 ad alia loca trilingueat **Quid tu**
 ager? **D**iquite desideru rapienre
 sanuitatis ai eu vltis curre copel
 leret? tenuissime tenebre que oclis
 eius obfeterant: pigrui et minus
 expeditu reddebant **Cuq;** itefanoe
 mentis multa tencia gtabelat? **U**
 ito diua gra inspuit et de meritis
 btillimu viri spem toto corde cona

piens: cullantib; ait **F**lago per
 miam dei ducite me ad locu illu: i
 quo hoiem dei detulle uel ledille cal
 lume satis **Ed** ai veniuolena coz
 q aterat qtruno qsecutu fuisset veni
 ens ad locu toto corpe in tra pster
 mit miraq; reuocoe puluere ipm in
 quo sacra vni dei vestigia deterat
 teofulanto: dnu quoq; nuam p me
 rita serui sui enurus imploranto.
Ed ai diua facer: et te po pulue
 fite plenus oculos suos cofraet? i
 pente miserate dno q scitate famli
 sui licet absentis eia in hac gra re
 clare dignat e: lumie oclor rere
 pit **Quod** frim no solu catholicas or
 thodore fidei firmametu contulit:
 vneca malignoziis heretis confu
 lionis et ohybrui nota adaurit **Le**
 tin quis digne rferre suffiaat q fu
 dat in huilitate submissa i rurnoe
 pauid? cu spectoe fuit hic vir bts
 in omi gla et honore quo colebat
 a plis tibus; et linguis quocunq;
 negotioz et raltioz causa reuenie
 contigisset **Et** em te certaz rignou
 nacoib; racea qui catholice fidei
 puitate illustrabant: certe hi ipi
 galcome ppli quos te fauab; pui
 distime hereseos p: saus ubo pdica
 rois signis et eia prodigis admira
 dis tpi de ventre inferi ruocabat
 ipm tanto reuocois feruoe venera
 bant: ut certus aliq; ipocritati
 coz et in cathedra rlitens seipm
 volutari coz erponet **Tanta** q fuit
 multitudo irruentiu plor bndictio
 ne poltenciu ac sacras man rcalau
 lanciu ut tenerrima p: susq; atte
 nuata carne ipius copressione et
 ipetu trebro teofulantiu ferre non

valente manus et brachia sacra in mo-
 du pugnorum itumescerent? et ubi alibi
 necrone tibi p' virtute que te illo eribat
 p'riabat. in te ipse debilitatus et penitus
 quassatus gressus corporis molestias sus-
 tinet p' oia b'ndico teus qui in his no-
 vissimis diebus in cistacensi ordine ta-
 p're eligionis et gl'imate iusticie ho-
 mine suscitatus dignatus est: p' que mo-
 uasticus ordo in antiquu sacre religio-
 nis vigore floreat: et cetera dei p' apli-
 ca gra'ia ipi collata diuine mie b'nficia
 plima consequetur **De mortuo que**

br'is Bernardus suscitauit. C. 115
Querra iherosolymorum tpe quoti-
 occupantibus sarracenis br'is
 Bernardus cui' animam xpiane consolacois
 gladi' a'bitate singulari p'ferat' cu'
 quaq' dilatares ad vltimita salua-
 tois iuriam et ad expugnaco'ne' g'ens
 incredule turbas fidelium no' v'bis cu'
 sed signis et virtutib; hortabat' accidit
 aut' eu' in alemanniam venie' et egrediente
 die quarta te friburgh oppido meo: abi-
 li in p'tib; brilsandie consulto a qua-
 ra henrico viro nobili et ad huc iuue-
 culo ad quata mansione ipi' vbi erat
 in vespa puortandu' reduci copiosa
 multitudo eu' sequere Ca' aut' item
 henrici accepto ia' crucis signaculo
 no' equitate sed pedib; p'oliisset nec
 te tunc expensas apparatu collo' p'
 poite p'guacois it' arripet' Alrenso
 igit' equo secutus e' cu' p'nu' abentem
 Dites hoc et iudis quata vir helyal
 sermes eiusse henrici: ho' tota' p'uita-
 tis amator? et boni tota' incredulu'
 i' seruū dei: aut' ite mo' et dyabolū
 illū sequū: et ipse vos dyabolū appre-
 hentat' Alate vō due muliercule vei-
 entes int' se reportabat' t'na' p'edū et

quorūta' mebroz restituta' officio et g'it-
 ta: virūq' dei rogare volebant. ut cala-
 mitate infine et vaulaz angustias
 ciuacois optate i' medio releuaret. Por-
 ro henric' hanc iuuenis et misertus
 egra' inq' sup' collū equi mei in porri-
 gite et vos ad seruū dñi p'pantes sub-
 sidū i'plorate. Prefatus ergo sermens
 ad hoc pietatis opus dñi sui indignas
 et ipacēs vsquequaq' ipm' i'uetoe argu-
 it acriorē quasi ad incantatoe' et ma-
 leficiū et mentū eiusor' eēt' misam te-
 latur'. Cui henric' no' inq' sed defero
 ut ad b'ndico'ne' viri dei r'cipet' sancta-
 te' et ex cistacina salutis eius fiducia
 tibi polliceor: qd' si ca' no' sanauit: equū
 cui misereor' t'bitabo. Verbu' igit' hoc il-
 le g'ulauit et gratia' accipiens: tota' dif-
 fidencia' faciente v'itis risit p'it' et irri-
 sit: ca' de n'aco'e' diffidens q' te equi accep-
 toe' p'gaudens. Illa uō dū ad san' dñi
 relata fuisset et restituta' b'ndico'ne' illi'
 adepta illico surrexit i' columnis: alie-
 no sicut ia' atton' multio no' gestantia
 Dicens hoc sermes sepefat' i' ipetu
 sps maligni que' gebat' in pectoe' fel-
 tinant' ut' q'us in facie viri dei q'q'
 neq'us vel turpius aspreat' sathana
 g'cepisset intei': in ipm' toto tonamie
 maledices et quicquid iactitac'e' dñi
 vltione dñi p'nu' occurrere? ipse r'et'
 corruit t'lipm': et ceruice collisa
 spm' exalauit. Dū subito lametate
 mortis eius dolore p'cuss' henric' ca-
 su huc lugubre et octalū nūtiat'
 abbat' i' supplicat' ut' cu' paululu' pro-
 cellisset: ad ta' t'ite spectadū i'incat'
 Dicere quoz eode' henrico hoc ei p'p'te
 vos accidit qm' i' vos blasphem' eē
 no' timuit: heu inq' dñe ut' p' me quis-
 piā moriat' Retrogress' igit' ad oroez

in qua sola in omni difficultate fidebat
se cōtulit: et ad longitudinē unius p̄
n̄i sup̄ eū silent orant et mox p̄cepit
astantibus illū erigē qui erectus ut pote
iā defunctus capud carēs cernens fuff
gio quāquāsi agebat miserabili tē
flexu. Rursus q̄ aut tenete firmū ei
capud. Demū appropiās et salua
sua cuius medianali vinctōe p̄lepius
vtebat: loca lesure delinēs et cōlig
nās in noīe dñi aut surge. Et itē
In noīe p̄is et filij et spūs s̄a: tens
spūs tuū ē redcat. Illo vō icepto mox
spūs s̄is ē in aīz vmentē: uel potē
rediuuā mirantibus p̄ gaudio et in
celū voces ac laudes attollentibus vni
ūlis qui aterāt et videhāt tā mani
feste q̄ miraculose mortuū ēuisse.
Interrogatū demū ab eodē scō dei quō
viturus q̄ acturus eēt in reliquū. Dñe
ait mō quō uisēs: vniā fatiā q̄
q̄ p̄cipies q̄q̄ voles. Ab astantibus
enā iquisitū vtz eēt iam mortuus:
mortuū inq̄ erā et suām tēpnacōis
accepterā ac nisi abbas scīs festinat
set occurre. irruentibus erā ad inf
na ducendū. Ad exhortationē quoq̄
quorūcūq̄ astantū crucis signatū
acceptit: et cū ceteris iherosolimā est
profertis. Henricus iste in eodē itinere
deo et b̄o b̄nardo se reddidit: et i cla
raualle postmodū monachus eī fuit.
Hoc ip̄e miraculū cū fidelibus oculis eēt
intuitus crederet septoribus vite s̄a p̄is
eē notissimū reprehensio tantē fuisse
silent omisū indoluit: et ad glām
dei et s̄a sui sicut p̄sentance fuit
cōtemplatū narravit ut in quāta
glā sit habendus quē ita glorifica
uit altissim⁹ audiat et itelligat oīs
gnācio ī sc̄m seculi secūta.

**Item De obitu beati bernardi
abbatis Caplin et**

Dilectus a deo et hominibus venerabilis
p̄ b̄nardo dū in claualle sua fe
liciter consummasset dies suos: plenus
dies sed plenior: ut utū equieunt ī pa
te ad cui⁹ exitū ep̄i et abbates: alijsq̄
religiosi viri multi quēnē. Cūq̄ p̄ bi
dū ereque celebraret tanta hominū
multitudo quēnē: ut pene nulla ep̄is
nulla fr̄ib; tūcna habēt. Nā grā
sanitātū q̄ affiat vno: nūq̄ r̄ellit
a defuncto. Cū enī sc̄m corpus sacra
lib; indumentis recēnt ornātū rueta
ta facie manib; quo; discōptis ī me
dio positū eēt? fē quidē ex dūctio
et ḡm morbo epileptice tētrū vneit
et quilit accētens: p̄cū sc̄m t̄p̄ ad h
vneit lacrimolis p̄ib; et sui miserēt
orac̄ cepit: nec potat p̄is p̄ ad h
ī medio filiorū positū tā ḡnē filij sui
talamitate dūctare sed t̄p̄ dicit. fi
li ego dormio et cor meū vigilat: n̄
mo qd̄ petebat p̄ grā dei cōcessit.
Nam ex illa hora fē iste p̄fē cōualu
it: et abbatē sc̄m vneit post mortē fe
licis experientia didicit. Pr̄dic enā
q̄ ḡteret p̄aolissim⁹ ille thesaur⁹ pu
er quidā de viculo prioris aduenit: p̄
silitate neruoz aridū hūs brachiū
et manū cōtractā. Cui etati et debili
tati qui p̄ntes aterāt cōpalli tanto
hūt fiduciam⁹ ad sacri corporis tactū
iuitanē post horā orōis nonā: q̄ to
id min⁹ in oēs etas p̄ se p̄sumē au
tebat. Vbi vno brachiū aridū bra
chio scō et manū cōtracta manū be
nedicē applicata ē: repente vigore
natiūe r̄teūte brachiū cōualuit et
manū libe ḡterētis et r̄flectēs digi
tos sub oculis tot⁹ multitudinis

que factū fuit quāquēcūq; cōcederet
p̄tē lauitatē restituta est. In cuius tūc
nōne tunc illud fuit ē clamor: oīm q̄
aterant uociferantiū in laute rei: ut
ux potuit frū disciplina ep̄mere
Supuēiente nocte allatus est alius
toto corpe debilis paduit loculo et
corā p̄fallentib; erecta ē: cōductus
ad altā. Deū uō dñs cōstituentis q̄
nū plūib; alijs abbatib; sui ordīs ad
requias uiri rei aduencat cōstitras
tamā importūtatē tumultuatis ppli
et ex p̄tib; futūa conuicis uolūnt
tūc cepit ne si crebescerentib; signis
tā intollābilis plōz turba cōcurrēt:
eaz uolūntate disciplina periret: ordi
dñs et sc̄ religiois feruor: in corē lo
co replet. Quāpter habita sup hoc
relibētiōe: fuerent naetens p̄ uirtutē
obediē ne signa ultēis facēt inhibuit
Deū dicit aplūs de dño nō ih̄s
q̄ fuit est obediens p̄ usq; ad mortē
et illi exēplo legislator: n̄ sc̄is b̄
dictus obiam nobis usq; ad mortē i
gula p̄ponat: sc̄a et uē hūilis aīa p̄
tris n̄i mortali hōi enā post mortē
carnis obediens fuit. Nam signa q̄
hic rōdiacē cepant ita cessauit: ut ex
illa die et deinceps nūq; publica mīa
cula facē uisus sūt: licet q̄bulq; facili
bus p̄apue sui ordīs fr̄ib; p̄ uariis
ignoditātib; ad se clamātib; usq; ho
die recē non possit. Namq; sola illa
signa que disciplina ordīs p̄ turbas
currētū plōz minuerēt: tōmū q̄
nūsem si uolūntē manifestū ē. Quo
litis rehinc p̄ tūstū b̄i uiri plūibus
annis: eāt in ytalīa matrona quētā
quā correptā spūs maligni atrocit̄
uēre cepit. Quo tā lamētābili talu
ppinqui et amia eius uehement̄ cōst̄

nat: si quid rimedi foret sedula medi
tatioe pensae ceperunt. Eāt aut in uicinis
eoz renouū q̄tā ordīs cōstituentis. Et
sicut mētib; in angustia cōstitutis spes
uicēq; cōcepta solet parē fiduciā:
ad eantē tōmū remōtā illā tā cūcti
ouis dūcē cōi cōsilio terreuerēt. Ad
et frū ē. Dilite: misera ad portā: et ali
qui et sūt comitantib; q̄ tū malū abba
ti et fr̄ibus nūtiaret opēq; flagitaret
nūtiat. Abbas uō quōstā te senioib;
quos magis nouat spūales allumens:
tū cruce dñi et sc̄oz r̄liquis egredit̄
ad pacētē. Cūq; maligni ille spūs p̄
dñi cruce et sacra sc̄oz p̄guōa quira
tus nū mouēt: r̄cordat̄ ē abbas h̄re
se uenēntas r̄liquias de capillis et
barba sc̄i b̄nardi: quas corē in fallo:
āno ad caplin uatēs in clāuallē p̄ b̄
ductōe accēpat et ad tutelā q̄tūue se
cū ferebat. Et nū dicens manus sub tu
nulla silent̄ misit: q̄tū exēctis h̄is
reliquis remōtiū p̄ has uiget. Ad
p̄st̄er ille lūcis oculis r̄phendit ce
pit q̄tūuo sc̄bellū pedib; terē: spūta
iātē toa? quōq; corpis uicēcenti motu
q̄ into patēt̄ p̄tebat into. Et eripēs
in uocē? ep̄a m̄q; abbatule q̄ uis face
re. Quid mō mali cont̄ me sub illa
ueste tua machinais. Frustra nite
ris: incallū laboras. serua b̄nardi
tuū: nec eū p̄hites q̄q; Dicens uō
abbate p̄ dñi gnā et h̄m̄ sc̄lūm uo
ri mēta mō egredicis: ille r̄ndit.
Quid? An erudit tibi? q̄ p̄hibitū
ē ei signū facē? Hoc ergo sciens:
sc̄ur̄ in hoc meo cōmūlio r̄quēl
ro. Iudicis aut abbas et fr̄es qui
cū eo erāt her̄ s̄ba ualē mīati sūt:
q̄ salis spūs neq; mēdictū illud in
sc̄utū sue r̄fensiois tam r̄cler̄iter

inuenit. Her nos te utitur; hāc unā ab
bans breuit pstruunt dū mīa; pol
tulant: quā dūcillimū pīs meitis
et pīs; nos ab omī malo custodiat
et post tanti pōmī sacra vestigia dūc
grē spīs legētes etūc vite pīcipio nō
fraudat cōcētat. **De dno roberto
scō clacualis abbate et de noui
cō q' exhortatione ei' p' grande
miraculū in sancto pposito con
firmatus est. Caplin xxi**

Succellit hāc anno pī vnarto
in egimie clacualensis tenobis
dōm' robtus abbas de dūnis: cōplāto
nē vi uel vii ānis aūq' ipā p'mocio sic
ret dūis fūelac dignat' est. Cū enī aū
tanti t'pīs spātū duo te frīb; mōsterū
clacualis de felicit; actib; dūcā abbat
sui berūmī colloq'rent: scis ne ait vnū
ad alterū q'tū t'pīs iste p' n'r ad h' victu
rus sit? **Itō vō uelac se rīcēte: ego
scis inq' q' lex uel vii ānos victur' est:
et q' robt' dūis q' hodie ē abbas de dūnis
in hui' mōsterū egimie succēdē debet.**
**Quod vbi deo donante frā est item
religiosus abbas pastoralē curā tāto
hūmīl' exercuit: quāto se inferiorē meitis
p'cessori suo iudicauit. Cūto enī e
minētoēs penlabat vītes illi' qui
p'cessat tāto in se magis respiciēbat
q' q' boni face potat. Sic q' frā est
vt cū magne rīgionis specimē dāet:
q'parōē tā melioris in oculis suis ipā
sibi vita vilescēt. Hui' venābilis ab
bans t'pīb; cāt in mōsterio clacualis
rīgionis quātā monachus qui vidit
glōsam quātā visionē: quā ad cō
solacōnē hūmīs sue clacualensis fa
milie dūis oūte dignat' est. Vm fr
ille qui eandē visionē vidē meruit?
v't'z dormitās au plene vigilans eā**

pareit mētū habet: magis aūc vigilās
et in extasim raptus vidisse se credidit.
**Igit' scia scia pasche cū eēt ad vigili
as in choro clacualensi: scā est sup
eū ibi man' dūc. Et ecce surū in ae
re cōt' medū chori: appuit cūterā
refulgens atq' glōsa: que pūte fami
liā in psalmis et pīs et canticis hū
talib; scō nōi suo cōfiteutē vīdit:
et vīuificē crucis signaculū semel ac
scō longo t'pū sup eam impellit.
Spīs aūc multā loquebat' in co:
te vidētis her: atq' dicebat. **Itō ē
brachū dūcātis: nec est t'p'tā oīpo
tentis. Eadem itaq' die conuūsus est
vī nobiliss' andreas vīdūmīlis ar
chidiacon' qui causa orōis illuc adue
nerat: nec tā aliq' ad pīs cōūsiōis
p'positū habebat. Sed cū orōnū suffra
gia petitur' caplin introisset: vidētis
scē illi' multū ordīnē: et velut ange
licā qūlacōnē spūctū est vehemēter
et insilient in se spū dūc: mutāt' est
in vīrū altū. Tanto uenūq' feruōē
inādū reseruit: ut ne ad horā quātem
uel pro amītis salutandis uel pro to
mo reb' q' disponendis ad suos re
mearet: sed in atnēti oīā rūpēto ma
gis q' coluēto reliquit: ut xpō crucis
adhēret. Et aūc genua crucis sp'et
sio euētuā' apparēt: alī quātā dūc
gaustidus uoie cū eo se reddidit: ge
uere quātē hūmīs: sed p'bita te mor
et glōsa conuūsiōe fo: sitā nō infior.
**Ambo igit' intrātes ambo sūm' in
ordīne p'fueāntes bonā militā
militauerūt: iamq' cōlūmato itā
mīe bādōis etūc p'ncipes exstūt.
Porro p'fat' andreas multa t' noui
tate cōūsiōis sue tēptamēta sustinuit
it' sed t'p'tā celestis que bādōis******

teterat: eū in omnib; allecū cōseruauit
 Eāt enī quasi tenerum ligni vniuers
 mollis et delicatus nimis ut tanto glō
 sius in eo terra dūi triumphat quāto
 firmitus eāt vasculū in quo virtutem
 opabat. Cū enī teneitūmē p̄stine cō
 uersiois egre rediret et nouit inchoa
 te labore nimis arduū r̄putat: cogi
 tauit ut loth q̄ egressus de sodomis nō
 posset aiām suā in monte saluāe vā
 et p̄soluit ad aliquē r̄missiois obser
 uantiae ordinē reclināe. Ad cū sp̄ita
 lī p̄ suo venēabili robōe iā sepius
 iudicasset: et eius salutaib; monitis
 ab hac intencōe petē aliquādiu cohi
 buisset: tūc vna die victus a pulil
 lanimitate sp̄s et r̄p̄estate: renūcia
 uic ei q̄ iam nō potat amplius susti
 nere. Tūc abbas p̄abus et blandicijs
 m̄stis extorsit ab eo ut sibi ip̄i vinū fa
 cēt: et vsq; ad diē t̄nū paciām tenēt.
 Quo tūc v̄ impetrato caplin fra
 t̄rū ingressus orōnē cōuentui addidit
 cōstituit pro eo fieri. Ip̄e enī pius pat
 toto mentis ānīu ḡulus ad dūm de
 uotissimis p̄ab; orabat: ut ouiculā
 quā diaboli rapē conabat: dñs sua
 misericordia cōseruāe dignaret. Ca
 tem itaq; die cū istem nouicijs ad
 mensā accēdēt pilorū edulū appoli
 tū repit: qd' gen' legumīs ita p̄ cetis
 omnib; fastidie solebat: ut etiā nau
 scam ei puocaret inidū. Intutus vō
 pulmētū qd' nimū abhorrebat con
 turbat: et v̄ fame cōpellente
 v̄ mte aliq; lumētū r̄luctanti Roma
 cho p̄luatē potat. Et o d̄s bone q̄ di
 ues es in m̄ia tenēis et delicatis morē
 gerens v̄ in omnib; cōsilū volūtatis
 tue adimpleat: et san̄ nomē tuū glo
 rificet. Prefatus vō nouicijs cū cibū

26.
 sibi iūcū v̄ tenuit gustatē cepisset: mi
 rabile quāto in eo sensit suauitatē: ita
 ut carnū uel piscū etū saporis illi p̄
 tancia v̄uicet. Ad vbi r̄p̄hendit: ac
 cepto protin' cocleari catinū p̄pus ad
 mouit: oblitus q̄ p̄p̄onomie coctionē
 legumīs vorauit vsq; ad fundū. Int'
 etendū aut digiti frequēt in os mitte
 bat: exultimās se r̄p̄hendē posse cre
 mia laudi: in quo legumē illud fr̄uū
 esse putabat. Finita aut ēfectioē festi
 uant' abbatē adijt collate p̄quies
 v̄rū nā p̄cepisset pulmentū illud sa
 grinē uel q̄us alia p̄inguedie p̄ ip̄
 sū ex industria condiri. Nō vero ne
 gante: cōuenti sūt etiā super hoc pul
 mentarij. Tūc et ip̄i p̄testati sūt in ve
 ritate: nil in eo p̄ter sal et aquā ip̄o
 sisse. Quo audito neophit' ille dīne
 circa se v̄ilitatōis miraculū let' adū
 cit: et ḡnas agens deo: reinceps a p̄oi
 co ordīs mouēi nō potuit. Cūq; magno
 teri munē scā et etiā die et multo post
 ea tpe p̄d̄cām suauitatē in eiusmodi
 cibarijs p̄sentiret: inḡta tūc tū expi
 enna didiat q̄ potēs est dñs cū voluit
 ad cōseruacōne seruoꝝ suozū eantē sa
 poris ḡciā cōferre legumīb; et olerib;
 quā carnib; et piscib; indidit. Dūc
 et sepe dicebat q̄ magis nūc t̄lcābat
 in comestione piscoz et olerū: q̄ ante fa
 ciebat in comestacōe alialiū et venacōe.
De seniore qui apostat **an'**
tan monachi in spū p̄uidit
et cam domino roberto abbat
dit caplin xij
 Et qm̄ iocundū satis eremplū
 te hys duob; athletis xp̄i retuli
 in q̄ ad matandū tenēds et delicatos ne
 cōdūsiōne t̄fugiāt: qm̄ nō est iualita
 man' dū ad tenendū roborandū et

confirmandū in sacro ordine spūlib; re-
linquos? nūc ite nimis exemplū te ali-
is duob; subiam? q̄ suscepto religionis
habitu edierūt retro p̄ sathana. ne
forte q̄s s̄o ordine itopari cōtinuo se-
cūitate sibi p̄mittat? cū tūc p̄mū ma-
ad forma mittē tebeat: et n̄ legitie cō-
ueit coronā p̄positā nūme q̄ sequatur
Cū tūc de seniorib; clauallensis
tenob; guilleam? noie r̄ignone p̄ie
et etate p̄uertus? quē enā dñs rob̄y
abbas ob ip̄i s̄citate plimū venera-
bat? p̄miente corp̄is molesta quadā
vice in infirmitoio recūbebat. Nocte
vō quadā postmatutias quiescentib;
tenis infirmus: ip̄e sicut erat feruēt-
sim? moe solito vigilabat et orabat
in lecto. Et ecce p̄ ostiū infirmitoio de-
monū int̄is? oculis eius manifeste
app̄uit: in vestitu et vltu fornicarie mu-
heris. **E**ne corā eo r̄siliens: t̄rubat
oberrās et quali aq̄ue querēs. **E**rat
autē in medio toni? lampas accēsa
que copiose r̄fulgens: petulantis
illius monstri motus et gestus lasci-
uos apte videri faciebat. **I**bat ergo
fatastica met̄re obtutu girovago
cūcta plustrans et singloz pene lectu-
los explorās q̄s torruēt: q̄s vigilaēt
diligent? inuestigās? si quē forte ibitē
te suis agnoscerēt: si quis blandienti
ac lenocināti cōsentendo occurrēt:
illū cito p̄ciens: hūc morosū? t̄mens
ultū relonge vilitans: illi magis app̄-
aus? manu? quo; m̄dū vltq; ad ora q̄
elocentiū mollit̄ applicās: nichil itac-
tū nichil indiscussū r̄linquē volebat.
et qd̄ p̄ suggestionē semp̄ int̄eis acti-
tat: hoc p̄mittēte duō ad amonico-
nē ur̄ā; in oculis sp̄italis illius viri vi-
sibilit̄ ex̄tebat. **C**autē vō quē q̄re-

bat ostēns: salutar ante l̄m̄. **E**at autē
iuuenis mōstus: et nouit monachū a-
tus. **T**ūc illa p̄ra manu r̄erta a p̄reca-
pitis optoio parūp̄ amouit: et tactu
leui pulsitās tormentē: clara voce
sic ait. **O** homo insensate? q̄ hic hēs
facē? **S**urge releit̄ et sequē me: d̄
enā sono tuo vt exeat post te. **E**go autē
fons ad ianuā p̄stolabor vos. **H**or-
itaq; d̄ito? p̄uicat̄ belua festinant̄
recessit: et p̄ ostiū qd̄ int̄ueat̄ ex̄it.
Ergo p̄ctis vō iuuenis reledit in l̄o
et fronte manib; frictās huc illucq;
r̄spicebat: scie cupiēs q̄s cū exat̄
let. **C**ui cū uenē t̄nēt? capite it̄m r̄-
clinato obdormiuit: sed nō in d̄no.
Mane igit̄ facto v̄u dei qui talia vi-
teat: abbat̄ suo pie videlicet: m̄d̄ne
duō rob̄ro rei geste ordinē int̄imat.
Ille vō tamq; bon? pastor: sollicitus
ne aq̄ue de sibi creditis duib; p̄rēt:
iuuenē sup̄ cogitacoib; suis seareca-
cōuenit diligē? amouet: t̄na? in-
struit: accepitq; ab eo r̄sū q̄ nulla
turp̄ cogitacoē aliq̄ten? p̄l̄sactur.
vin ad p̄leuācūā p̄positū sui volū-
tate firmissima trahētur: sed uent̄
ta ē iniquitas sibi. **E**rat enī cordi eius p̄l-
tente diabolo cōfessiois adit̄ obstruc-
tus: ne p̄ viā p̄nē portā venie saluta-
ris ingrederēt. **C**ū ergo abbas p̄d̄o v̄o
dei iuuenis r̄sū r̄simasset: ille r̄ā-
dit. **E**xpectate paulisp̄: et ex facti fi-
ne p̄habitis vin cē qd̄ d̄iet. **C**uid̄ mil-
ta? **N**on multa fluxerāt dies: et ecce
iuuenis ille libidiniū firmit̄ agitat̄
imēor tremēdi iudicij dei p̄fessiois
vinclm̄ rupit: et ad vomitū seculi
r̄sū ap̄ostota vilis efficit̄: et sic
temū fantastice illius m̄ct̄is ceduc-
tio dephendit. **P**orro sono ille quē

secu educe nullus fuit ipe cu eo noua
 erant: et sacru hitu licet frustra cu
 eo susceperat. **C**um ad alia tris nullus
 domi ai audisset locu suu ingu ordi
 nis abierit: tunc ipe rupto p fessio
 nis vinculo cu eo apostotae no distu
 lit. **H**ic patent motus q sps form
 racois ille qui scdm ppham sufflat pru
 uas in fornate virulentas carnalis
 voluptatis delicias in cordib; eoz ac
 tentat: et p hoc utrosq; sedurat. **C**u
 merita bñe negat neq; qm scdm
 suam bñ rob neq; testiduloz eius
 pleri snt: qd longe facit ab infinis
 seruis suis omip et misericors dñs

**De iocunda visione qua dñs
 abbas robertus in obitu curia
 spitalis viri vidit. C. xxii**

Quia de spitalib; filiis bñilli
 in prius robti cu via angusta
 et ardua que ducit ad vitam interclina
 bili studio curauit: tunc placuit
 dño laborib; eius sine sponē: ut ipate
 tidipm obdormēs equiesceret. **C**ū iam
 instaret hora qua de mudi hui; studio
 euocad: et ad celeste brauiū eēt
 iudicandus: dñs abbas cū cetis fribus
 gria quietis in lectulo suo se collocauit
 rat: et ecce sopor dñi irruit sup eū vi
 ditq; in cōpms duos pulcherrimos ato
 lescentes vltu et habitu insignitē elu
 centes q; quasi lilia rosas et violas ac
 diuisi gñs flores in choro clauallen
 si copiose sygebant: ita ut pauime
 tū omie pictū ac varijs colorib; venul
 ratū eē videret. **Q**uo viso miratus ē val
 te et q; simplicitate ordis zelans: dixit
 ad eos. **Q**uid vob; visū ē o homi in
 uenes cont cōsuetudinē nrām pau
 metū hoc florib; sternerē? et mōstreo
 mō hui; mōi nouitate inducē? **M**u

hō dixerūt ad eū. **N**oli ista mirari neq;
 molestus nob; sis in hac erecutione offi
 cij nrī: qm mō iam in choro isto cele
 brabit noua ciuitā noui scā festiui
 tas de cui; solēpnitate gaudebūt ange
 li: et sup teo recantabit in syon. **A**d
 huc loquebant illi et sūm vidētis: et
 audientis hec in amuācōe rapiebat: et
 cū ecce cōtatū tabule crepitū excitat
 dormientē et ut festiuitatē quā celebra
 dā int; in spū cognouit foris scdm
 dignitatē officij sui erequet signo cō
 suetudinaio iuitat. **A**ccurrēs ergo cū
 cetis frīb; pperant venit ad eū: et cū
 magna reuocōe comētauit: aiāz er:
 ctissime credēs atq; cōfitens q; hic eāt
 nouus ille scūs de quo in equē astu
 mēto angeli scā nouā festiuitatē et
 nouū gaudiū ecēt illico celebraturi.
O bñ et vē bñ quos elegisti et assūp
 sisti dñe: q; nūc in hac vita p ardore
 piūe eaten; retroquirit in se oēm scōriā
 pā: ut in illa vita ad quā pro pātis
 vite mortē trāsilitur in qua dñs abluit
 scōtes filiaz syon tremēto spū iudicij
 et spū ardoris purgacōe nō egeant: s;
 mox sine oī obstaculo delā ad bñitadi
 nis equē ptingāt. **H**ic itaq; mēo
 rie dñs; robertus scds clauallis abbas
 cū talentū sibi creditū in lucrū aiāz
 fidelit; prudent; et hūilit; expendisset
 in gaudiū dñi sui introduct; ē: scdm
 mī pdecessois sui et si nō par meritis
 tū bñitudini quiet; ut simul cū eo gau
 deat in celis: cōm tā eligiosa aggrega
 cōe dign; successor eē meruerat i tris
Reliquē corpis eius cōditū sūt i monu
 mēto qd cōstructū ē in muro claustri
 clauallis ppe ostiū eāt: vbi alij pfecti
 viri et vē dō digni monachi equiescūt:
 te q; i cōsequētib; aqua dicent;

De dno pontio quinto claciuall' abbate postea clarimontis epo

Quero loco p̄fuit **Caplin xxiii**
claciuallensi renobio b̄n̄s ai oi
reuerentia noīandus fastardus cui⁹
sup̄ fecim⁹ mentionē quo ad r̄gimen
p̄strensis ecclē sicut sup̄iora declarāt
assumpto: d̄ns gauridus quōdā notari⁹
sc̄i p̄ris n̄ri b̄uardi plimūq; ab eo di-
lectus q̄ enā vltimos tres libros vite eius
mellifluo sermōe describit: q̄ita multu
cōe pastor et abbas claciuallis subroga-
tus est. **Q**uo post āq̄utos ānos ce-
tente. uenēabilis ponti⁹ grandis silue
abbas. merito eligionis et p̄utētie sue
cōmū abbati et frat̄ claciuallēnū elec-
tōe ad hui⁹ officii dignitatē sublimat⁹
ē. **I**ste seruus dei d̄ni adhuc eēt monach⁹
in domo grandis silue que ē vna te fi-
liab; claciuallis in p̄tib; thololams in
qua enā cōstat multos p̄clai et magni
meiti viros ab inicio fuisse. studebat
om̄ib; modis m̄dū sibi seip̄m cru-
cifigē m̄lto vicia carnis et cordis efc-
tare: uotis ac sacri teliterij suspirijs ad
celestē patriā anhelat. tenoz quos sp̄ita-
les et eligiōe cōspicuos eē nouat. amiti-
cias et familiaritates auite expete. qua-
tū ip̄oz exemplis et exhortatiōib; ro-
borato. r̄nouat̄ in sp̄i mentis sue re-
die in die cotidianūq; p̄ficiēs incremē-
tis: ad v̄e phie sc̄iam cōstendēt. **I**nt̄ ce-
tros v̄e vni sp̄eciali⁹ adhelit. q̄ nouicōz
ingr̄ eāt in eadē domo vir erime sacatis:
et in om̄i b̄n̄tū p̄uitate f̄itatus. **H**ic
ergo velut emētōz labor̄ sener cepit
te r̄que felicitatis etne cogitat. vniūsa
que m̄di et carnis sūt fastidie: ad xpi
d̄ni b̄fissimā p̄ficiā totis medullis cor-
dis suspirat. feruētissimū h̄is telitēū
dissolui et ai xpo eē: hoc enā m̄tomagis

melius ip̄oz in hoc sp̄italis teliterij a-
gone constituto. et dicente cotidie in oīo
vib; suis. q̄n veniā et appaēbo aū facit
te: sup̄uenit sac̄tiss̄ dies cene d̄ni:
in quo solēpuit sicut moris ē quētis
ad mentā d̄nicā accētē vniūsalq; sac̄-
mētis p̄cipalē debebat. **C**ūq; iam vlti-
ret hora d̄ni officij sac̄tici: et fr̄es ad
papientā sac̄ā ḡionē in ordie suo ad
altare accētēt: ip̄e quoq; int̄ cetōs accē-
lit. **D**ni munis p̄iceps si ḡctico. **S**up̄
ta igit̄ sac̄a cōione cū adhuc eantē cu-
charitā salutarē in ore tenēt: p̄ me-
uarrabili dulcedie d̄ne dilectis liquē-
frā est aīa eius in ip̄o: et p̄ impaciā sa-
cri teliterij admonēs gutturi suo digni-
tū petiuit aīe sue ut morēt: h̄mōdi
orōne fundēs ad d̄m̄. **D**ne ih̄u xpi si
li dei vni saluator: gn̄is h̄m̄i q̄ h̄ant
purissimā et innocētissimā carnē quā
indign⁹ lūmē p̄sūpli et imaculatē et
itēmerate maie v̄gis v̄cō pro nobis
p̄dōib; lūmē dignat̄es si ē uō disp̄i-
cet ista p̄nno q̄lūsiq; sermū tuū p̄p̄o:
et supplico pietatis tue cleuēcie. quātū
p̄meatū gutturi hui⁹ p̄ qd̄ n̄it̄ tibi
celestē. panē vite etne traicē debeo: t̄c-
nū panē seu q̄cūq; aliā t̄renā v̄b̄m̄ te-
cetō nullo mō transie p̄mittas. **E**t hec
dicēs: hostiā salutis quā ore tenebat:
cū lūma alacitate et tenociōe ad itēciō-
ra pot̄ aīe q̄ corp̄is fierit. **C**ōtinuo
itaq; tanq̄ si d̄ns respondēt ei. fiat t̄
sicut petiti. eadē hora. et cotē in loco
virib; corp̄is cepit repente telitū. et
die t̄na hoc ē sabbo sc̄o pasche obdō:
m̄uit in d̄no. vltū illo quē tātis sul-
piris et uotis quelierat etnalit̄ sac̄atū.
Dns: in quē telitēant angeli. p̄spirere
Hic vir qui sic impleuit telitēū suū:
felix orō que tā celerē sue p̄nnois

cōsequi meruit effm̄. **C**orro p̄cōs
 dñs poncus tūc euistē monastij mōch̄
 qui cū v̄itē diligebat. et infirmatī ac
 moriēti sedulū ministrū deuotus impē
 rebat: p̄cōctatus est cū v̄itū corpali mo
 lestia grauit̄ p̄meret̄. Ille v̄o r̄ndit se
 placidū et trāquillū existē: nichil q̄ se
 t̄re molestie: n̄ tū in guttate vbi digi
 tū appoluerat. ibi se aliquā t̄p̄e tolē dice
 bat. **C**ūq̄ istē dñs poncus mira deuotō
 ne ita tam felicit̄ moriēte afficet̄ ac
 cessit ad eū. et cū magna cont̄oē cordi
 int̄mis p̄abz rogauit. ut si p̄ dñā cō
 cessionē fieri posset post mortē ad se r̄
 uertēt̄. et de hys q̄ ita se gererent̄ eū cō
 firmet̄. **E**uo am̄icte post paucos dies cor
 p̄is sine ad frēm p̄dām r̄uertit̄ cū mag
 na claritate r̄fulgēs. et quali cristallus a
 vitrū puillimū toto corp̄e trāslucēs: Dix
 it ad eū. **R**on̄ tibi facio h̄m̄e: q̄ miserā
 te dñō in magna susceptis sū b̄titudie
Corpus v̄o istud in quo me cōspicis col
 latū ē in v̄sq̄ ad diē ḡualis r̄lurrectōis
 in qua p̄p̄ corpus qd̄ mō v̄m̄bz scater
 et in puluere redigit̄ r̄cupabo: it̄pali
 glā p̄stancius atq̄ p̄clarus isto. **I**n hoc
 aut̄ interī suauissime r̄quiesco: qd̄ p̄ a
 n̄ia in actōmodū et ita trāslucidū ē:
 vt de singlis membris et de cūctis p̄tibus
 eius. q̄i de oculis eius clarissime ceruā. et
 totū corpus ita in sic v̄ndit̄: ac si esset
 oculis vn̄. **C**et̄m in pede v̄no euistē
 purissimū et trāslucidū corp̄is appebat ob
 scūritas auulstā niacide: de qua tristi a
 liquitū v̄ltu sic locuti ē. **M**acida ista
 quā cernis cōtracta ē a me p̄ negligēciā
 meā co v̄cleret q̄ ad laborē cōdianū ali
 quā leguit̄ incēdē solebam: nec cōuentū
 frēm ad opus manū exēcūtē eo feruore
 quo debebam sequebar. **H**ec et alia mi
 rāq̄ miranta p̄cōs mōcho aīa illa scā

inotuit: tantēq̄ ab eo r̄cedens magnifice
 edificatū cōsolatū q̄ dimisit. **A**tentat̄ q̄
 so illud qui nō solū ad laborē leguit̄ ince
 dere: v̄m̄cā pro fr̄uola quauis occasio
 ne a cōi labore colēt̄ r̄manē: cū itū sit
 oēm ordis institucōnē scām et deo placē
 rem eē: nec sine ḡu p̄ncipio aīax negli
 gi posse. **D**e fr̄e moriente qui eter
 ne b̄titudinis glām p̄paratā sibi
 et p̄monstratā dñō poncus abba
 n̄ manifestauit. **C**aplin̄ xxv.

Amulus dñi poncus qui p̄dām
 visionē ad cōsolatōnē nrām qui
 in ordie castrensi pondus diei et estus
 portam̄ vitē meruit cū succedē t̄p̄e p̄
 ficentibz melius ad r̄gimē euistē r̄tē al
 lūptus fuisset: locū dignitatis cōdiguis
 adornabat moribz: pastoralē quidē curā
 debita aīte exēcūs: sed omis māluētū
 dñe et inuocēciā nō amittēs. **F**rā est aut̄
 ut in diebus placōis eius dñs oculis
 dispensatōe tremētoz iudicōz suoz
 in eantē domū imittēt mortalitatē vehe
 ment̄ crassantē ita vt inē duos mēses
 et cūc et v̄ frēs de medio tollentur. **C**ui
 fere omis cū tanto pietatis r̄sēdēio tormi
 tionē accipiebāt: quasi iam r̄elictis p̄u
 dissent se p̄ m̄scias hui⁹ vite cōtinuo
 b̄titudinis et̄ne vite p̄cipēs futuros. **E**t
 multi quidē ex eis celestē grā sibi p̄ferē
 t̄ā p̄uiderūt: et p̄uisam accipe merue
 rūt. **D**e nūc v̄bis fide faciam: exempli
 gracia pauca de plibz r̄fem̄. **E**rat
 ibidē mōchus quidā p̄batissime ḡilacōis:
 qui in p̄fata mortalitate r̄fictus ē. **H**ic
 itaq̄ cū iam ad horā v̄ltimā r̄uenisset:
 pullata ē tabula p̄ cōpletōrū et quene
 rūt frēs ad eius exitū muniendū. **C**an
 tantibz aut̄ mōchis ita illū letauā et
 psalmos et ip̄e cōfortatus a dñō voce qua
 poterat cū alijs psallebat. **E**xplicata v̄cō

psalmodia tōnū abbas ponca? signo fēd
 pcepit quēru abire eo q̄ infimū psallentē
 aspiciat et putaret eū adhuc aliq̄ dūi spī
 tū trahē. **Quo** tū fē ille vidēt? p̄trusa
 manu significavit abbati. ut faceret
 eos adhuc ibidē sublitē paululū: q̄
 sciebat se ad p̄ctū in modico migra
 turū. **Cernēs** itaq̄ abbas feruētissimū
 virū q̄ p̄t̄ r̄gulais disciplinē tenuerā
 p̄r̄cōpletorū etiā in mortis articulo si
 leuciū frange uollet p̄ gaudio se hinc
 nō potuit: sed rupto ip̄e silencio et p̄
 misso b̄dicate ait. **Obsecro** dilc̄issime
 frat̄. q̄ video d̄m̄ eē teū ut iudices no
 bis si tibi euclatū est aliq̄ de illa b̄n̄ spe
 quā expectas ut et uos valeam? i d̄no
 respiciat: et tibi p̄t̄ agatur. **Tūc** item
 infirmū r̄d̄it. **De** ea que polatis d̄no
 p̄r̄ respondeā breuit̄. **Scitis** me uidisse
 que loqui nō h̄at. **Quintū** hoc unū dicere
 possū q̄ si horū hoīm meita solus ego
 t̄l̄scenterē. necdū unq̄ dignū existerē ad
 ipsa erue b̄n̄d̄is gl̄am: que p̄parata
 est et p̄mōstrata est n̄ r̄iamq̄ habitu
 ro. **Et** tū hoc dixisset: obdormiuit in
 d̄no. **De fr̄e pusillanime quē**
Dns abbas poncaus magnifice
ad p̄niam aiāuit. C. xvvi

Frat̄er quātā magne r̄ligionis in
 eorū tūc renobis tegebat noīe b̄
 nardū. hic in p̄ncipio ḡl̄ionis sue. dū
 p̄d̄z suor̄ enormitate districtiq̄ iudic̄
 equitate attēn̄ m̄t̄ tanta formidine
 motū ē: ut inresp̄cōnē p̄modū labēt̄
Quo r̄opto uenēabilis abbas illi p̄c̄n̄
 exemplis c̄monitis multis ei p̄suadere
 conabat̄ q̄ cōfessus et penitēs quilibet
 q̄r̄t̄ibz reus: nūq̄ indulgentia p̄uac̄t̄
Et tū necdū ei hoc nō satisfact̄ possit:
 adiecit et ait. **Ego** saluus tue fideiussorē
 me cōstituo. et aiā mea pro tua r̄quirat̄:

d̄m̄o obediēs p̄t̄neres in ordīe isto. **Hac**
 ergo p̄missiōe fē ille magnifice roboat̄
 sp̄m̄ diffidentie a quo impugnabat̄ peni
 tus expugnauit. et c̄ultrās in d̄no cū cre
 more uiam et iudiciū deinceps c̄tare
 consuevit. **Quo** tū eēt nobilis quē illā
 tū ḡnditate arbitrat̄: n̄ pro xp̄o paupe
 rē fieri et seruire paup̄bz. **Erat** eū infir
 manus paup̄m in hospicio reputat̄. **Quo**
 officiosissime sup̄intērens. nō sicut extra
 neis et mendicantibz seruiebat: sed t̄p̄
 d̄nis suis et t̄p̄ mēbris fili dei. **Si** quē
 int̄ eos morbidū. si quē uolcōsū et v̄mi
 bus scaturientē aspiciat. hinc oēm pie
 tatis opam ip̄entens: abluētō tergeu
 to r̄focillando quasi uir egrotātī filio
 iugit̄ assistebat. **Quo** hec et hys lilia dei
 faulū agē nō cessat̄: contigit eū in
 p̄d̄cā mōilitate migrat̄ ad d̄m̄. **Cū** eī
 uat̄ soros suos condie subēhi. et ip̄e
 desidebat desideo magno d̄icolū liliē:
 et eē cū xp̄o. **Et** pius uō d̄ns q̄ semp̄ p̄
 to ē corde cōt̄is et sp̄u cōbūlat̄is serui
 lis suis: recepit adimple desideriū eius
Quota uō febricla p̄ua. cū tenuit̄ egro
 t̄cē cepisset: lecto terribuit. **Cūq̄** d̄ns ab
 bas intrasset ad uisitandū illū: m̄ta
 bat̄ q̄ homo feruētissimū tā leui occasiōe
 lecto terinēt̄. **Quo** subitēs aiebat̄. **Re**
 meas frat̄ in bernarte? q̄ nō nō mo
 reis: sed adhuc comesturus es nobis
 tū de fabis et oleibz n̄ris. **Ipe** uō r̄d̄it.
Non timeo p̄r̄ nō timeo sed cōt̄o in
 d̄no: q̄ n̄ime iam fraudabo: a desideo
 meo. **Quid** multa? **Post** quatuor: aut
 quicq̄ dies scintilla tremit̄ in itenti
 um magnū: et fr̄a est penitōria febris:
 que effimera putabat̄. **Tūc** p̄m̄ iudi
 cū abbas reprehendit̄: et fr̄is suam
 quā de ip̄o p̄t̄leat̄ p̄uale agnouit. **Ip̄**
 p̄m̄quēte aut̄ hora migrat̄is: inuoc̄t̄

est frater oleo lacrimentali. **E**xpleta uero
unctione factus est stans in spiritu: et raptus
in contemplatione per multum tempus spatium
iacuit sine sensu et sine motu: ita ut
pene mortuo sibi videretur. **I**uxta ergo
aperta sunt ei celi: et reuelata facie meruit
inspirare gloriam dei: adeo ut dixit pollet
Vidi dominum facie ad faciem: et salua facta
est anima mea. **C**umque per multam horam qua-
si exanimis iactis secreta celi non presump-
tione sed gratia duce rimaretur: tunc
non se tueri usque ipsa hilaritate volens ubi
non fuisse satis indicavit. **A**d quem per
se per accedens interrogavit quod se habe-
ret. **C**ui respondens: homo iniquus est dominus
per indulgentiam dei. **E**t nunc hunc
per absolvo te a debito sponsois tue:
multas gratias agens sollicitudini tue
ita me peccatore. **I**ure enim permissor absol-
uit: quia permissiois enim exhibitio iam tene-
bas aut per se obligatiois sue qua
se pro eorum fratre iherosalem fecerat obli-
viam: unde loquitur. **T**unc frater expectat
suis commouerat illum et ait. **E**rgo
ne erudit tibi: quod admodum olim sa-
lutis mee iherosalem te constituit. **A**b
illa ergo fidelitate securus te facio: quia
iam te saluatore mea per misericordiam domini nostri
iesu christi securus existo. **T**um vero abbas
sollicitam inquisitionem cepit ab eo interrogare:
quoniam non id potuisset agnoscere. **R**espon-
dit enim modis omnibus dixit reuolaret inueniens ab-
bas nil se per se per se proficere: in nomine domini
per virtute obsequii precepit: quatinus ea que
videret ad edificationem et consolationem
multorum exponeret. **Q**uo audito frater
ille infinis: ita affectus est. **C**um virtus
obsequii veritate me scilicet prohibet: rem-
ittitur sicut vobis: cui fortasse fidem
dubiam adhibebitis. **S**ed ut testimonium
vni hoc credibile faciam. **S**citote quod cum

finis dicti etiam finis vite accipiam. **R**ouirigi
dilectio vestra me licet miserum et indignum dominum
et saluatore meo iesu christo fuisse peritatum
vidisse illum facie ad faciem: non tamen in sua
diuinitate: sed tamen in illa beatissime humani-
tatis forma quam dignatus est pro nobis
assumere. **C**uius benignissima indulgen-
tia remissionem peccatorum accepit: et spem fe-
licitatis eterne per gratiam ipsius in sinu meo re-
positam habeo. **E**t ipse etiam sanctissimo deo
audiuimus: quod omnes qui obediētes in isto
ordine usque ad mortem perseverabunt: salutem
eternam ab ipso consequentur. **S**unt fratres autem nos-
tros qui te secundo migraverunt in magna
benignitate pausantes asperari: et meum
etiam locum: quem me eos miserante dominus iam
nunc sortiturus sum perueni. **C**um ergo ista
dixisset obtinuit: statimque felicem animam
reddidit. **I**terumque ad priorem fra-
tres: et cum hoc penitente perueniamus
facie dei in confessione et in cordis contri-
tione: quatinus postmodum cum eo meam
mur facie dei videre in cordis iubilo
et spiritus exultatione. **D**e sedem dei testimo-
nium regnum celorum vni patitur: et per vio-
lenciam diripiunt. **E**cce magnus iste peccator
quod initio confessionis per se inuoluntate et
enormitate criminum suorum diserte sicut
oportebat confitendus pene in desperatione
ne lapsus fuerat. **D**igna gratia illuminatus e-
rexit se contra se stans in lacrimis et in
luctu penitentis: infirmantibusque sedula ser-
uati exhibitioe sacrificium cordis contri-
et spiritus humiliati deo cotidie immolare:
atque facie quam unum timebat irata.
quod modis omnibus sibi placere satagebat.
ad consolationem omnium ve penitentium ad
huc in hoc fragili mortalitatis corpore
positus non solum placatum vixit: vinctam
benignissima lenitate peccata sua indul-
gentem: sed ad eterne beatitudinis gloriam sui.

208

tantē contemplā p̄meruit Non em̄ tor-
mientib; et negligentib; et pat̄a sua del-
simulatib; seu de nūditate ānoz quos
in sc̄a cōsuetudine fecerunt p̄lūmētib; p̄uēt
regnū celoz: sed vigilantib; et in obf-
uācia mantatoz de volūtāia cōtāno-
ne die noctūq; laborantib; Igit̄ sc̄e re-
costātois tōis p̄onci⁹ grandis silue ab-
bas cui⁹ sc̄atē et eligiōne in tā p̄fectis
et religiosis discipulis de quib; locuti sum⁹
estimāc̄ licet: ut sicut sc̄ptū est sc̄is sc̄i-
ficet⁹ adhuc: et qui in modico fidelis est i-
uēt⁹ sup̄ multa bona d̄ni sui cōstituet⁹:
Dina p̄it̄ et huāna elcōe clāuallens
eccl̄e tot⁹ quoq; clāuallē ḡuacois p̄:
et pastor: cōstituit⁹ est. Vbi dū vigilan-
ti sollicitudine gregi d̄nico sup̄intēderet.
et in p̄lacione d̄ni lucra nō sua q̄eret
ne lucra p̄ sp̄s sc̄i benignitate accēsa
sub modio latet⁹: vocante d̄no: tot⁹q;
cleri et ppli electōe am̄ctē: in ep̄m clari-
montis electus est. Pontificat⁹ vō honōe
sublimat⁹: monachū nō reliquit huilita-
tē genuinā hanc ḡnā mirabilē in se copu-
latā oūdens: ita ut sumi factōm digni-
tas monastice huilitatis p̄uētē cōmen-
tabilioē reddēt: et rursū eligiōis vigo-
pontifici auctē tribuēt: sicq; v̄bo et ex-
emplo ppli cui ep̄s rati⁹ fuāt: p̄lces
et instrues inf̄ antistites sui t̄pis specta-
bilis appuit: tenuiq; cursu vite luc lau-
tabilit̄ p̄acto: laboris sui p̄mū a d̄no
p̄cepturus requieuit in pace.

**De
beato gherardo sexto clāuallis
abbate Caplin xxvii**

Adūpto ad pontificatus apicem
d̄no poncio qui quātus a sc̄o ber-
nardo clāuallis abbas extitāt: v̄tus
gerardus fosse noue abbas: vir p̄uita-
te cōsuetudinis et morū integritate p̄ cū-
ta laudabilis cenarij nūi p̄fōne tam

in vita q̄ in morte sua adimpletur. Ser-
to loco eitem eccl̄e abbas substitutus est.
Hic venerabilis p̄ acceptus reo et hōib;
carus: tanta ḡna tero: atq; eāt: ut v̄nili-
tas et v̄nitas ip̄m t̄p̄ padri v̄nanti
mū florē aspiciens: miro veneraretur
affectū. Quē em̄ deus p̄ficat⁹ ḡnā: n̄tē eāt
ut ab hōnib; amaret⁹. Auctor: nempe et
dator: oīm v̄tutū xp̄s in quo oīs che-
lauri: nō solū sapie et sc̄ie v̄necā p̄e-
tatis et ḡtē sūt absconditi: ita h̄c faū-
lū suū sp̄tualiū caritātū n̄ctac̄ re-
pleuit: ut nō t̄m in ip̄m cretē ip̄s feli-
tē seruiē: sed et durā horreūtāq; mortē
pro eo pati nō timuit. Nam qualis cu-
iūq; sit fides t̄bulatio p̄bat: et si q̄stat
p̄fām h̄c caritātē illū qui in ip̄a p̄e-
ueāuit: liquet h̄c v̄tū v̄tū in v̄tūq;
fuisse p̄fām: qui t̄p̄ seruius bonus et fi-
delis cūāuit in t̄bulacōe seruiē fitem
nō fictam: caritātē de corde puro: et
consc̄iā bona p̄ferre: ita ut enā t̄m
cū sangnē suū crudelit̄ faciente diligeret:
pluris estimās aīe vitā q̄ corp⁹: mi-
nus horrescens carnis mortē q̄ fidei
detinētū: malleus pro iusticia ago-
nizāe q̄ metuculoſo silencio ordis in
honestatē et p̄tūlū aīaz distalare.
Itaq; qualis post laudabilē erōm̄ re-
ligione p̄sp̄itā vitā ad palmā mar-
tirij p̄uenit: succincta q̄tū polli-
relacione p̄iatam. Monachus quāt⁹
nobilis ḡnē: sed degener morib; cont̄-
formā et honestatē ordis ubiq; vaga-
batur: frequentās curias p̄cipū et
seculaib; negociis seipm̄ impudent̄
ingens: et in oī cōsuetudine sua magis
se gironagū q̄ monachū claudra-
lem oūdens. Hic d̄ns gherardus ab-
bas clāuallens̄ zelo iusticie et o-
dis emulacōe currens: teneri iustit

et ablatis ei tam equis q̄ oībus que habe
bat venerabili viro dno petro ignac ab
bati ipm̄ comisit: quatin̄ in romo e
regula districtōe carceris om̄i temp̄ va
gratois licentia recusa: p̄m̄m̄ ager̄ uel
iutus. Et licet pastor: bonus laudabili
intencōe ad cor̄ctōe frat̄m̄ erroris
hoc fecit: malign̄ tū ille sinistra sul
p̄rde p̄uent̄ nimis sana intencōe hoc
f̄m̄ eē inueniābat: itoq; vnde meli
orari tebuāt tereloz effect̄s est. Nemp̄
diabolicū sp̄m̄ tota m̄te cōcipēs hor
rendū virus inuancatis et leuine sp̄ra
baq; et rānq; crudelissima bestia p̄
p̄is crōd̄e siciebat. Accidit int̄ea vt
d̄ns gerardus clacualis abbas pres
b̄m̄m̄ ingredit̄ gr̄a uisitandi cen
ob̄ia: que in p̄cibus illis habet clacual
lis. Int̄ea v̄dō contigit eū cūto treue
rum reuēne belgite p̄me metropolim
que olim nobilissima et sc̄ta roma
vorata: nūc vastitate r̄m̄arū q̄o
lim̄ f̄iat t̄m̄eāt. In hui⁹ suburbio
ciuitatis erat famosū cenobiu qd̄
s̄a marthe noīe vocatur: eo qd̄ corpus
eust̄e sc̄ssim̄ apli integrū illuc reuel
rat: qd̄ helena augusta constantini
maḡni mat̄: a iudea tr̄s̄latū honori
fic̄ ibid̄e r̄condidit. Accidit aut̄ ad aū
tem cōferentā loco qd̄ discipuloz b̄n̄
petri apli euchar̄ sc̄lis valeri q̄
et mat̄m̄ corpa in cryptā eust̄e cr̄ie
t̄rent locata magna fidelū deuotio
ne colunt: qui b̄n̄ a p̄fate aplō di
recti p̄m̄ ḡm̄ane plis. v̄bū salutis
et trophēi crucis predicauerūt: q̄q;
diebus suis tres nobilissimas ciui
tates ḡm̄ane. treueri. t̄ngri. et colo
niam pontificatus honore insignit̄
illustrauerūt. Ad p̄fata quoq; treue
rozū ciuitate d̄ns gerardus abbas

ueniens: gr̄a hospitandi cenobiu sc̄i ma
thie pet̄it atq; ab abbate et fr̄ib; eust̄e
loci officiosissime susceptus ē. Sed is qui
nō tam corp̄alis cōmodi q̄ sp̄italis emo
lumētū gr̄a illo d̄uicet ac in tempeste noc
tis silencio surgēs oratorū pent̄ cryptā
ingredit̄: ante med̄ias p̄d̄oz cōfessorū
corpe p̄t̄ et mente p̄s̄uit affectuosis p̄i
bus sibi suisq; diuū auxiliū p̄ eoz suf
fragia postulaturus. At ubi p̄relata oīo
gr̄a deuotiois p̄uenit: m̄fusa deuotō
mentē dilatant: dilatata mens celes
tū secretoz capax effecta ē vidit̄ ip̄en
te cost̄e d̄ni cōfessores celest̄i gr̄a r̄f̄al
gentes p̄ se ad̄st̄e: quoz v̄nus id̄e eu
charius talib; cū v̄bis allocuta est. frat̄
ne timeas: neq; paucat cor̄ tuū in as
p̄cū n̄r̄o. Ros enī sum⁹ qui ab ap̄lo
petro d̄icti p̄m̄ in h̄is p̄cibus xp̄m̄
euāgelizauim⁹: ego quidē eucharis
isti quoq; fr̄es mei mat̄m̄ et valēnis:
quozū n̄r̄e opem flagitatur⁹ memo
rias n̄r̄as ad̄st̄e. Tu q̄p̄t̄ et nos fidei
tue et deuotiois cōgnitentes p̄ volūta
tē dei ad te venim⁹: sup̄ h̄is que t̄ cor
de tuo v̄lant̄ cōsilū tibi daturū. Va
lēt̄as tua et p̄positū cordis ē: vt officio
p̄latois absolutus et mort̄ib; nego
ciorū tumultib; exonatus. Soli deo et
tibi vacare incipias: sed sc̄ie debes qm̄
h̄ volūtas tua nō est sc̄dm̄ volūtatē
dei. Quoc̄m̄ laudat̄ et amoneo ut ḡd̄m̄
honoris que diua largiente gr̄a cōseu
es. temē nō teletas sed cōstans esto et
virilit̄ age q̄ in p̄rio est ut ad d̄no visi
teris: et pro laborib; tuis inarrestibi
lem gl̄ose cōnā victorie q̄toci⁹ adipi
caris. H̄is d̄ns disparū abbate qui
hec v̄teat et audiat sup̄ore p̄t̄ et a
m̄iārd̄e cōst̄uatū relinquētes. Int̄erea
ceptū accelat̄ iter: domos p̄ quib; pres

illas adierat uisitabat. et iocunda cum p̄n-
cia et doctina fr̄es in dei laudib; et sac-
ordis obseruacōe feruētiore reddidit.
semper p̄dicte uisionis dulcedine men-
te reuoluēs: uinūq; v̄boꝝ q̄ audiebat
q̄ sc̄: in primo a dño uisitand; eēt
sedula meditacōe p̄tractās. Cetim af-
fectuosius te eistē sc̄is qui sibi appa-
ruerāt cogitacōe incipiēs: mirabatur
valde te aīa b̄i mat̄i ubinā fuisset
vel quali uita uiuisset quadraginta
dieꝝ illoꝝ quib; in sepulchro corpus
illud iacuit aūq; p̄ baculū apli re-
suscitacōe. Et quali p̄mā ductus inge-
nuus: qd̄ tū in p̄dicte gl̄osa uisione
cōgruā satis oportunitatē quereb;
nact; fuisset: nūme hoc quelisset. Et
placis ergo negotis pro quib; ierat
tremere ruerat: sed nūme apud ma-
thiam hospitat; Nam quidā homo
potens et diues te eadem ciuitate mag-
nis p̄ribus excolerat ab eo tū por-
tū illic fuisset: quatin; in reditu
suo b̄ndicōne dñi domū ip̄i dare
dignaret. In eadē itaq; domo suscepto
hospitacōe p̄uicq; cubitū uet̄ q̄lūm
cū secreta alloquit̄ dices: et uerba
os equos sibi ante luce sternat impar-
ip̄eq; solus cū eo ad sc̄m mathiam
uolat. Haret ille: dicitis q̄ tēp̄st̄iue
matutinus: abbas orōis gr̄a corpa
sc̄oꝝ deuotus iuuit. Vbi dū lacrimolis
p̄ribus attent; insisit: magno rei-
mūne eodem sc̄is eodem sc̄mate quo
p̄us uicere p̄uicuit. Tum uō sc̄is
eucharistius respiciēs ad abbatē: et
p̄tensa manu ad sc̄m mathiā: dy-
it. Ecce iste frat̄ meus mathi; est:
sc̄ificacōe ab eo qd̄ uis. Cūq; uisitacōe
ille: et p̄ reuerētia et gl̄a uictus es
rū nichil eūtere p̄sumēt: beatus

mathi; sic ad eū locut; est. Merito
frat̄ hūc caues frontole require qd̄
sc̄ie resitēs: q̄ tam p̄fūmā uisioꝝ
rei ab illū et a sensib; humanis. H̄
sc̄ulāni sc̄ruari uelle: temeritatis
eē uide. Quia tū pius magis q̄ curio-
sus sc̄rutator es: archana hui; secreti
tibi quātū cape possis patefaciā. Tu
cogitans sedula mentis intencōe v̄lās
ubinā fuit aīa mea uel quali uixit
uita spacio. Et dieꝝ illoꝝ quib; corpus
meū in sepulchro iacuit: et hoc sc̄re
antem pietatis affectu desideras. S̄c̄o
ergo q̄ licet uisus int̄ uiscera mat̄ia
clausus uiuit: nec tū sentit. Sic eram
ego in uiscerib; tē iacens: et sompno
moras in corpe domuens: deo tū in
aīa uiuens: in aīa om̄ipotentia p̄mā
iā tū eram. qd̄ postea resuscitatus
in oculis hom̄i futurus eram. Hac
q̄ genuina uisione et alloquione sc̄i-
toꝝ dñi ḡherard; darenallēis abbas
confortatus. studebat de die in diē profi-
ciens: ip̄o sedulū exhibē famulatum.
tanto certior de imminere sibi finis ui-
te: q̄ to min; falli posse ut fallē uelle
sc̄iebat nūcū celestē qui hūc in primo
esse p̄dixerat. **Capitulum xxviii.**

Hic itur eodē anno quo hanc
bram uisionē uideat imminē
te tpe quo sc̄is abbas hostia
xpi effū merēt et agni immaculati pe-
dillequis sanguinē pro iusticia sc̄uit
ille pro vniūsa ec̄ia fuerēt uisitacōe
nem domoꝝ suar; sc̄dm ordis statu-
ta face p̄posuit et int̄ ceteris ec̄ia ignia
tū adire terrent. Fr̄es autē q̄ beluam
plēno monachū illi; uariem quē sup̄
a dño abbate correptū et in eadē to-
mo sub p̄mā cōstructū retulim; sc̄i-
pectā habebāt. monebāt tōmū ab

batē ut caua se agēt: ne forte qd ve
 hement abhorrebāt lucua in ilal' et
 tinguēt. Ille vō metu mortis itrepid⁹
 et totū se diue volūtati cōmētans:
 nec p⁹ mortē si iūmet ea que offi
 cū sui eēt: se infirmittē posse dicebat
Cūq; in pōctū itineis politus iam pa
 ret exire: fē quātā spūalis accedens: ut
 secretis sibi loqui dignatē orabat.
Quo impetio lacrimolis suspiriis ce
 pit rogare ne iter qd' p⁹olueat ereque
 tur dices sibi p⁹ tuelaōne oulū: q' si
 tūc igniatū veniet: crudeli mori cēt
 p⁹iuendū. **Cui** vir diū r' r'ndit. **Face**
 frat' grās ago sollicitudini tue p⁹ me scie
 te tū volo q' nō facio aiām meā. id est
 spūalē hanc vitā p⁹olozē q' mei nec oīno
 nō expedit in ut qd' et debito officii quo
 indign' fungor: face' in cūbit: meticulo
 sa mortis p⁹maginacōe cēt: iūmittā
Quis enī fat' si cōptat me dūs me?
Es item ueluat oīpōtūtē cē dū qui
 si voluit mortē quā tu iūmūc dīas et
 quā ego secura cōsulā me nō meruit
 se cōfido: facillime auertē potit'. **Et d'**
 si voluit: nos tāq' ceru' iuuales ipi
 p⁹ oīa volūtati obsecrāte uatē habem⁹
Spūg⁹ volūtate nobis et te vobis fiat
 et sic dixit: et frēs oīs diue grāe
 cōmentās: in spū fornicacōis iter qd'
 p⁹olueat aggressus igniatū puenit.
Hbi ab abbate euilrē lon brē mēōne
 dūo petro tūctisq' frīb: tū multa licit
 dignū eāt reuētās suscepr⁹: iocūdū
 se et affabile exhibebat vniūlis. **Cūq;**
 singlis publice et puatū de salute aiā
 rū et de ordinis obseruacōe loquēt'
 etiā illā te quo sup⁹ dīxim⁹ nō mona
 chū sed detestabile parricidā mor fi
 tur ad se vocari p⁹cepit: qui cū veni
 set: p⁹ scūs hostia xpi post paululū

fuiturus: dilactinus enim vobis atord⁹
 moue apit: ut qd' causa salutis aie ipi⁹
 factū fuerat paucuer ferat se nullo mō
 rancoris qd' adūsus eū habē vno vere
 sicut filiū suū carissimū amplecti patū:
 si correctōne eius scē huilitatis et paciē
 iudicis rephēntē potuisset. **Et** ille quicū
 diabolo ab inicio homināta erite vna
 iam spūs effrās fuerat: ne scelus horre
 di p⁹aricidū ad iam dudū mente cōce
 pat aliquo mō p⁹alaret' et sic effectu
 malicie sue p⁹uaret: cū callidissim⁹ cer
 pens capite dimisso. **Salabat** se ea que di
 rebant' huilit' audie: vbi etiā mācūe
 tudinis et pacis p⁹erebat ore: qd' non
 habebat in pectore. **Erhilant'** frēs: et
 sup⁹ducto false huilitatis hūtu quo se
 p⁹eliter ille ne rephēntē: induerat dig
 nos p⁹ie fructus. **Quabant'** nil q' mi
 n⁹ fieri posse putabāt q' q' in tā bre
 ui tam horrendi facinoris p⁹etracōe
 seipm' etne mortis et dampnacōis la
 queo inectēt. **Posteo** die frīb⁹
 ad noctūe linareos officii p⁹oluedū
 congregatis: dū ex more te via veni
 enciū: dūo abbati lumē oblatū fuit
 set: quati⁹ te matutis eriens lassitu
 dinē et itine contractā noctūa quiete
 repellēt: sicut eāt feruēs spū p⁹stāt'
 et toto vigiliāz spūno diuis laudi
 bus vigilant' intentēs quasi iam
 plago spū que sup⁹ eū ventūa erāt p⁹not
 ret: futuo se agoni p⁹abat. **Et d'** plu
 ra: **finitis** laudib: dū sedm' cōsuetu
 dinē ordīs p⁹ua cōtinuati subiūgēt'
 dūs abbas de choro erit tormitorū
 ascendit: uite ad abluentas manū
 restensur: quati⁹ finita hora ad re
 lebrāta sacramēta expeditioi occur
 ret. **Quod** credibilis ille nō monach⁹
 sed p⁹icita nequit' rephēntēs: nequus

insecutus est eum: et in loco dormitorii que
tanto facinus petrauto congruū pūctat:
tamq̄ loco patris ad p̄tam in insidijs
se occultabat. **D**ixit itaq; dñi rediens: et
p̄ dormitorii v̄sus ḡdus quib; in claustris
descendit: incitens: ad insidiar; locū p̄
uenit. **E**t ecce filius ille p̄dicōis subito
exiliēs imperū fecit in eū: et cultrā acu
minatū longū et latū viscerib; eius in
gens: crudelit̄ sciūto secundo fodie
to: usq; ad sp̄mā colli puenit. **S**ed si
cui verus agn̄ rei dñs ih̄s xp̄s non
quirit̄ corā tūctente sed corā sacras ma
nus fodiente obmittit: et nō apuit os
suū: sic et iste verus imitator: et hostia
xp̄i corā terribili lamator: et fessore vis
cerū suor nō mō clamorē: sed vox atq;
coloris voce emisit. **E**ū vō reo odibilis
et hōib; iubilus ille hominū cū creat̄e col
tar; eius oblit̄e sentiret: ne sacra cor
pus sicut volebat r̄stare pollet ḡib;
tormentis ḡno: a sup̄ditis: detestabile
lucā s̄ int̄ viscerā v̄santo atq; r̄uersau
to: om̄ib; modis satagebat: ne pat
suis viuus de manib; escuaret̄. **S**i
tis vō pastor: crecibilem ip̄o militancā
pho: restēs: leui uoce dixit ad eū. **E**ue
lo frat̄: parce: cesser iam manū tua: q;
nullo mō de celo viuē potō. **I**d quā
uocē ille malignū p̄niti cursu aufigit:
et de monū p̄ta fr̄is v̄litem tanti sce
leris cōsciām secū ferebat. **V**eneabi
lis abbas r̄colletris virib; p̄ ḡdus quib;
in certāu descendit: tam horrendo ul
nē p̄folius descendit: sed cū ad extre
mos gradus venisset p̄ uinna sanguis
effusione leniēs refrū corruit: et t̄p̄
exanimis iacebat. **S**icuti vō rei sacrista
p̄ certāu incitens iacentē offendit: sed
quis est aut quare illic iaceret in tene
bris disc̄ie non potat. **T**errito itaq; ve

hement: cōtutus cantelā accendit: et
admoto lucē p̄c̄m sc̄m recognouit.
Pat̄ ergo lamentabilis exclamās
et heu heu cōgeminas fr̄es v̄uulos ad
miserabile spectaclū cōcurrē fecit. **I**p̄
ec̄iā tōus abbas petrus affuit: et v̄atēs
uitarē ep̄i in sanguine suo volutat: lac
mosis suspiris internū cordis prebat
colorē. **I**taq; manibus fr̄ū lugenciū
in infirmatorū est delat. **V**bi vō pau
lulū cōquirit: r̄colleto sp̄u inelās
ōipotēti deo ḡnas agē cepit: q̄ eū in
p̄niti tam dura morte p̄uiri p̄uit
rēt: ne pro peccis et negligencijs suis p̄
mortē in purgatorij locis ḡuores p̄
nas exsoluer̄. **T**riduū si bene menū
postea sup̄uit: in quo spacio sacra
mētis ec̄astias minuto tenotis p̄abus
et pus sc̄i r̄siterij votis: ad b̄titudinē
fuitie vite suspirabat. **O**mn̄i suo ex
corde indulgit: et om̄s qui atēat at
rentā p̄rabat: vt si forte cōprehentē
nil mali a quoq; patet. **S**p̄uales fili
os suos clac̄uallentes ex intimo cordis
affectū diue ḡne cōmentant: licet sc̄i
illa aīa carne soluta: tanto leberior:
vt credim̄ ethereū p̄uēbat celū: quā
to durius hic camūo r̄bulacōis et
horrente mortis extremitate purgati
meruerat. **S**acriū corpus eius b̄stie
inpositū d̄nis psalmis et p̄m̄is p̄ to
tam viā r̄sonantib;: tōno quoq; petro
abbate suū cū magna deuocōe p̄ce
quēte: clac̄uallē honorifice relati
est. **V**bi q̄ sublimi et manifesta reue
laciōe de gl̄a m̄ij eius istem abbas
ctificari meruit: ad quētāntā postis
tāti m̄is m̄cōriā r̄ferre nō ingratū p̄
to. **D**ñs abbas petrus de glori
ficaciōe x̄ m̄is gherardi p̄ r̄ue
laciōe r̄tificatū est. **C. xxiij**

Dum a conventu clauallis p
 comendatōe hēc aīe mīssa so
 lepuit sicut moris est celebra
 ret: p̄fatus dñs abbas petrus sacro
 altari astabat: solita sua deuotione
 salutare hostiā imolaturus. Quilic
 hylaritate vultus intuetib; se p̄teriret
 erat tū tristis et merens valde sup cā
 indigna morte p̄n p̄is: marime q̄ in
 domo sua sc̄z ignaro. Dñs tam imā
 ne scelus fieri p̄mīsser. Cūq; diuis
 cogitationib; estuac̄: ep̄ntas ne forte
 p̄p̄ p̄na sua hoc accidisset: vidit ipen
 te visibili specie v̄tillimū b̄nardū a ter
 tris altaris stante ip̄m quocq; te c̄ mo
 te iugebat dñm gerardū a sinistris:
 v̄trosq; inestimabili claritatis gloria
 īfulgentes. Quoz visione obstupesc̄
 dū attonit̄ hēret: dicit ad eū v̄t̄is bar
 nardus. Cur queso tamq̄ mortuū iuges
 eū cū v̄t̄itoria mors in p̄hēntatē hēc
 vite cōmutata p̄nciosa est in cōsp̄cū do
 minū. Et prensa manu ad m̄em̄ ip̄i
 gerardū qui in sinistra p̄te altaris sta
 bat. En inq; iste frat̄ meus cū fimeri
 rebitas p̄solutus erequias: q̄ quito cru
 deliore mortē et indigniore in oculis ho
 minū p̄tulisse visus est: tanto maiori
 glā a dño sublimat̄ me victres et pur
 pietas m̄m̄ carceras cor̄e sue vocatio
 nis accipe meruit. His dictis: tam io
 cūta visio ab oculis intuentis sublata ē.
 Santa volentia et securitas te glori
 ficatōe dilā amia sui in corde eius q̄
 her̄ v̄t̄e et audie merueat succellit.
 vt nō iam quasi mortuū plangen
 dū putat̄: sed p̄ullato om̄i merois
 et dubietatis nubilo tamq̄ fideliss
 mū ītressorē apud oīpotentis dei
 m̄iam habendū censeret. Hanc re

uelatōne a pie meōre dño gerardo
 quontā p̄ore clauallis. postea euba
 ceusi abbate audiū: qui q̄ite ve
 ritatis p̄uitatis et innocencie vir fu
 erit: norūt hū qui cū eo cōsiliati sūt:
 de quo etiā a seniorib; clauallis ce
 ferre audiūm: q̄ cū ad manus
 v̄tillimū b̄nardi acceret: quatin
 p̄cū se ordini et domui clauallis
 redet̄: istem venerabilis p̄ in spi
 ritu dei loquēs: audientib; qui ad
 erant innocēcie eius testioniū reddi
 dit dices. Ecce v̄t̄ israhelita i quo
 solus nō est. Erequias itaq; celebra
 te luctu m̄ito gaudio p̄nta et sp̄tali
 bus filis tanti p̄is nō tam t̄paleu
 mortē eius lugentibus q̄ gloriose vic
 torie ip̄ius. qua te inimico pro iusticia
 fortit̄ occubens triumphauit q̄tulan
 tib;: sc̄m corpus eius ante fores ora
 torij clauallis in cellula que olim
 ob r̄cepōne crōz corpm̄ cōfelloz ber
 nardi et malachie constructa fuerat:
 in sac̄rophago sup p̄auimētū exalta
 to venerabilē conditū est. Igit̄ dū
 fama p̄nciose mortis eius quō. f̄. innocēs
 pro iusticia et zelo ord̄is crudeli morte
 multat̄ est v̄biq; v̄lgaret̄: ad aures
 sūmi pontificis pie videlicet meōre
 alexandri puenit. Qui q̄ specialī eū
 dilectōe pro sue s̄uēntia s̄c̄tatis amauit
 rat: multo pietatis affectū sup t̄ā indig
 na morte ip̄ius contristatus est: ip̄m
 q̄ tanti facinoris patratorē excoīcatū
 et extorē a societate oīm fidelū habē
 dū censuit. Evolutis post her aliq̄tis
 ānis: crudelis ille carūfer qui t̄tū
 scelus comiserat p̄na ductus sūmū
 pontificē adit: atq; ad petes ip̄i mi
 seicordīā postulatur: corruit. Dño v̄o

aplica querenti quis eēt uel q̄ mali cō
misset: ego sū aut ille qui gerardū
abbatē clacualles occidi. Cūq; dñs
papa dilectū sibi olim abbatē uoia
ri audisset: et auctore mortis eius
totā se positiū tenuit totus inhorruit:
et uellement turbatus unū discre
te sicut dicit: pete cū repulit dices
**Hate fili p̄uocōis. Quo audito: in
ser ille conatus surgēs c̄cessit. Car
dinales qui aderant euenit accētē
tes suggererūt dño pape q̄uis sce
lentissimū uocem nō debere sine mi
sericordia dimitti. Dñm ih̄m in cru
ce pro crucifixo: suis orasse: nec
expedire apl̄atū eius si tam iuste
de sp̄atōis exemplū postis elinquet.
Quorū ubi fr̄m uir apl̄icus. festinā
ter illū p̄uocā uocari p̄cepit. qm̄
nō p̄tē ad horā illā repulit ut tel
pandū te ip̄o tenet: sed ut horrore
et enormitate tam inanis flagiti
p̄uocōis eius artius inpinet. et per
hoc ad dura queq; p̄ scelē suo tolean
ta puocet. Sed o q̄ terribile est reus
in cōsilijs sup̄ filios hoīm: qm̄ uēo
ualet corrigē: quē ille neglereit. Cū
enī ad iustū pontificis miserabilis
ille p̄uocō: a ministris quaquerlū que
rētur: uō in cōsistorio nō in palatio
sed nec in uicinis uis: ueniuri potuit:
quo ue reuenerit. uel quali sine referat:
nūq; hodie ignorat. **De pie meōne
Dño henrico septimo clacualles
abbate postea albancensi ep̄sco
po cardinali. Caplin xxx.****

Glorificato p̄ uirū palmā be
ato gerardo seruo clacualles
abbate tōus henricus altēabe abbas
ad sabbatissimū ppli dei iam in sep

trina etate quiescentis cui dicit sp̄s
ut equiescat a laborib; suis. desiderio
uita et morib; suspirans: septima o:
dinacōe nobilis illius in sincerā eligio
ne clacualles congregacōis. Sp̄ita
lis p̄ electus est. **Hic uenerandus p̄
nobilis quēdē gr̄e: sed longe nobilio:
uirtū ḡuōitate. a p̄uocōe adoleſcēte
sue āuis in sanctuario dñi locatus
manū milit ad forcia: magis eligēs
ferre iugū dñi suauē et omis eius
leue: q̄ dicit eē filius belial. uest
absq; iugo: plus appetēs pro xp̄o dño
hūilia: cū uirtibus q̄ diuiti spolia
cū sup̄bis: ac p̄ hoc in cortē illi: c̄tē
qui est rex sup̄ om̄s filios sap̄ie. **Ho:
todies adoleſcēte sue tanta p̄uocōe
et inuocōe p̄uocōe: Cūq; canos sap̄ie
in āuis reuelorib; inducat: ut dñi uir
adhuc iugē uiridis etatis attingeret:
necō magis eligiois. **Et p̄uocōe
q̄ etatis sequēt: ut dñi et hoies cōſi
tūctur: et uocōis filij dei factus. no
mē p̄t et officij p̄is et pastoris adi
p̄sca m̄cretur. **Quā tū p̄rogatiuā ho
noris uel potius pondus sollicitudis
semel susceptū. tanta fere et reuocōis
alacritate am̄strant: ut inſus ille
inter discretos: cogitacōm̄ et intēo
nē cordis qui in manu dñi signat
ut nouerint singli opa sua: fidelē
in minore dispensatione probās. ma
iori cū carismatū gr̄a sublimare rece
uēt. **Penpe maturiori iam etate uir
tibus q̄ inhabitū uis: abbas clacual
lesis f̄tus: rigore discipline p̄ quē
alios ad finitē iusticie cogebat. in se
ip̄o nūme neglereit: sed quātū dignitas
officij sui p̄cebat: ad uis uita loca
litate. se conſtigēs: ip̄i etiā labori m̄**********

nuū aliquoties pro tpe cū certis fratribus
insultabat. **C**ertū q̄ sanū consiliū de-
rexit sapiens omnib; in sublimitatib; cō-
stitus dicens. quāto magnus es hūilia te
in omnib;: quāto acceptū sit reo si pla-
tus p̄ timorē ip̄ius. duris etiā et vili-
bus laboribus carnē suā castigare nō
redignetur? pius dñs hūc famulosuo
remouēre dignatus ē. qui cū pro quātā
negligētia sua quā dū labori manū
attentius insisteret contraxerat: nec tū
dū fuisse putabat mirabiliter simul
et miseritōdit corripere voluit. **A**ccidit
enī quātā vice ut istem venēabilis ab-
bas tpe sermōnis colligendo feno in-
trans: in p̄tis gūgie que trās flumē
albanū sita prima ē monasterio clae-
uallis: tū fratribus suis impigre labo-
raret. **E**t ecce seruētus dū op̄i insisteret
frat̄ quātā festinus adueit: uicinas
vni de consiliis infirmis egritudine
p̄ualecente morti appinquare: et p̄te
rea grā inuocatiois desiderare. **A**bbas
aut̄ sciens tetos sua p̄nā roborari:
et ad laborandū seruētus incitari e-
gre unius tulit se ab ope diuelli. itō
q̄ vni de seniorib; vicariū pro comi-
sit: qui eitem infirmo colēpne iunc-
tōnis officii impendit. **E**t ubi fac-
tū est: frat̄ ille sacramentis eccl̄asticis cō-
tra aereas p̄tates vite munire: ī pa-
te vitā finiuit. **P**ost hec die qua
tam dicto cōpletorio dū clara adhuc
lucē frēs se in lectulis suis collocat-
sent: ip̄e etiā dñs abbas vigilans in
lecto suo iacebat. **C**ui sic iacenti inō-
chus quātā qui paulo ante p̄ditū
frēm vita recesserat. visibiliter apparuit:
sicq; ad eū locutus est. **D**ixit dñe quā
frat̄ ille qui p̄tine defunctus ē. mox

31.
ut carnis indiuuas eruit: ante thronū
glorie dñi nri ihū xp̄i a sanctis angelis
p̄ntat. **H**ic cū subtilissimā examinatōe
vita eius discutit: tantē ad ea que cir-
ca eū in extremis agentē gesta sūt. dis-
cussionis scrutiniū prestat. **C**ūq; benignus
iudex querēt si oīa que ita morē-
tes fieri solēt frēs vite ita eū adimpleta
fuisent: r̄sū est q̄ vite excepto co-
soto q̄ abbas dū labori seruētus iusta-
ret eū in p̄ria p̄loua iunge neglectis-
set: sed pro se vicariū misisset. **Q**uia
p̄ter dñs me vocans: qui cū certis tre-
mente maiestati astabam: dixit mi-
Hate: et ex p̄te mea dic abbatī: qua-
tinū pro hac negligētia sua cūto tpe
vite sue singlis diebus septē psalmos
p̄uiales p̄soluat. **H**is dictis nūcū ce-
lestis dū ea que int̄ audierat. foris nū-
ciasset. ad dñm mittentē rediit: a quo
licet foris apparēs int̄ nūme recesser-
at. **A**bbas ued cū tremore et aīnitate
multa que audierat mente p̄tractās
dine pietati se intimo corde gr̄as re-
tulit: p̄p̄o expimento p̄bas irrefragā-
bili veritate subnitā eē suā. quā
de dño testatur ap̄lius dicens. quā ip̄i-
cū ē de nobis. **H**uillima itaq; obīa
p̄nāsi sibi a sūmo oīm abbatū abba-
te iunctā suscipiens: tanta cūauit
sollitidine obseruāe: ut etiā postea
fr̄s albanensis ep̄s cardinalis. ut
solent familiares sui dice quia si hor-
artidō p̄uētur. ut vni de duobus mo-
dis omnib; fieri oportet. s̄ in die sancto
pasche. seu natalis dñi aut nullā aut
psalmos illos obmittē: potius nullā
intēmittēt. **H**āc dñs igit̄ reus in domus
suis et cōis in omnib; op̄ibus suis: q̄
in hys nouissimis diebus tam p̄spi-

tuis et euentibus euclatōnib; cōsola-
tur huīles seruos suos ut p hoc a visibi-
libus abstracta inuisibilib; petem fidei
forans in pman; cōtissime laentes
quī visibiliū et inuisibiliū ipē vni et
solus est dñs: qui incomphensibili
maiestate sua soli poliq; pñam vnā
facit rēpublicā. **De conūso qui p
grām dei et orōem venerabilis ab-
batis henrici tāpnaoīs suām
cualit Caplm xxxi**

Hater quātā lapsus in clare-
ualle aequādū quītē conūsa-
tus sed sub castissima clacualentiū
disciplina uequa; fuāt inētus: ve-
rū de alia domo illuc trāsmisus cū
gūllima que in portomō sua cōmi-
leat: usq; ad ipm mortis articulū hor-
renta cordis diuicia sine confessione
et pñā ab illo pessime relabat cōfite-
rū dñs oīpotens in cui; dīone et vo-
lūtate vniūsa sūt posita: tam libe-
le quā misericordit ab etne tāpna-
oīs voragine iā iamq; sup caput ip-
sius inuētis eripē dignat; ē. **D**ress
eū gūllima infirmitate cū iā mor-
tē vicinā adesse sentie: diuina grā q
quāq; misleis et indignis pñib; mise-
retur illustrat; artificio cōfesso: e pñā
sua confiteri voluit. **I**uuta uō malig-
norū spūū caterua que quātū in ipā ē
semp grācia dei adūlatat: timēs ne
p salutāe confessionis auctoritū pñā
rem pñā que diu laqueis suis irreti-
tū in cōtinētī se rape posse plūmebat:
tanta vi malicie sue sup eū irruit: vt
pñāo famulus officio diuina pñā uēs
mutus iam vltimū fhere flatū vi-
deret. **D**ñs uō dñs qui sicut uomit
pñā supplicantiū: ita uomit etiā de-
bellare supbos sicut quōrā tipitann

allū plāoīs exeretū medio noctis si-
lencio p colupnā igris et nubis respi-
ciens contuit: ita et uicē medie noctis
silencio p inctationē sicut credim; hā
bua: dī scōz q; qui in clareualle requies-
cūt tyranica demouū supbia incre-
pans: fugans reū suū et absoluit red-
ditoq; lingue officio: ad cōfessionis sa-
cīmentū aīauit. **D**eniq; cū frēs infir-
marū sollicita ita eū obseruaret et iā
nullū aliud nisi mortē illi; pñā: et
et ecce repente medie noctis hora inā-
te apertit oculos: et absolute loquens
se confitei velle frīb; indicauit. **T**ūc
velocit acersito venerabili dñō henri-
co abbate: cōfessus est ei loquēs iā ma-
ritudine aīe sue et dicens. **E**go pñā in-
mūdus ego oīm flagitiosissim; cōfi-
teor: deo et tibi pñā: q; cū pñā in mona-
sterio meo nocte escoron qd; sitū ē in ta-
na et quatā fornicaria filii genui: et
neq; cōfessionē neq; penitēciā sup hui-
modi scelē attēsi egi. **D**ixit uicē cū
obuultuūte maligni spūs miseri-
ciā aīam ad loca infernalīa rapue-
rūt: ibiq; uidi supplicia: quib; mor-
tutis corpe mancipand; ero ad pu-
nendū. **I**bi quoq; ad tāpnaoīs mee
meū filiū iam pñā mortuū repp-
uigtates meas arguentē: et exprobrā-
tem in huiusmodi uerbis. **H**eu tēctā-
tatis et religioīs: nūq; uat; fuisses:
nūq; adult; fuisses: quī exigente ma-
licia tua ego in istas pñā mecum mi-
serias. **H**is ergo auditis et uisis con-
turbo atq; coartor nimis: cū pñā
eulstē filii mei imputate penalitāte:
tū pñā mea ipm iā iamq; inuētē tāp-
natioē. **C**ū ergo hec audisset dilectus
et pñā dñs pñā abbas henricus

comota fuit viscera eius vehementer super
 tanta tribulatione et angustia preciorum in
 somno agone periclitantis. **V**ixit et sa-
 lutaribus vobis aggrediens hominem cepit
 eum commota arguendo pietatis illam.
 ad spem venire salare: consulens et suavis
 efficacibus monitis ne unquam a quo modo
 de ineffabili misericordia potestissimi et exempto-
 ris diffideret: sed plena fidei reuerentia
 clamaret et diceret ei. **C**redo dicit quod si etiam
 in profundum inferni tenuis fides: inter-
 me potestas est tua misericordia liberare. **T**antum
 itaque iuncta precibus etiam absolucione ab-
 bas dimisit egrotum: sed recepit in do-
 mitorium. **D**uriora tunc et ecce tenuis
 sollicitante infirmo abbas ad eum reuo-
 catur: ac sine mora evertitur. **A**d quem
 sic ait infirmus. **O**bscuro te dicit pro misere-
 re mei et ora pro me in teo precare: quod
 modo postquam tibi locuti sum ad loca penarum
 reductus sum: ubi etiam significatum est
 in qui pro confessione quam miserante
 deo feci: et pro precibus quam accipi: per
 gratiam dei liberandus sum ab eterne tunc
 nois voragine: in purgatorio tunc super-
 pluris scelera que commisi et alia omnia
 peccata mea vix ad novissimum quadra-
 tem resolutur. **Q**uia vero in precibus con-
 fessus sum: et absque precibus confessione sal-
 uari nequeo: magno dei munere esse
 vice redire permittis sum: quatenus viris
 quod adhuc immoretur conscientiam per salutarem
 confessionis potione euomere festinam. **C**onfi-
 teor: itaque teo et tibi pro qua quotam fratres
 tunc sine licentia accipere presumpti: et
 de hoc proprietatis et inobedientie trinitate attentus
 sine confessione et precibus viri. **I**taque in ligno
 sus pius pro: hinc tanta dicit pietatis
 hinc tantam super tanto precare vehemem-
 ter amirans: et tamquam boni pastor o-

mnia in: sicque hinc nonnulli in
 micle pite quate sed inente congeulas
 facta tenuis absolucione precibus iuncta:
 infirmum et penitentem tenuerimo pietatis
 affectu gratie dei committunt. **C**ui etiam misere-
 morante abbate aequior factus: et ipa
 serenacione vultus statum suum melioratum
 esse significans: rursus obmutuit: et post
 modicum in vallum in pace quieuit. **C**uius
 accusabit aduersus electos dei. **D**i deus ius-
 tificat: quis est qui contempnet? **I**psi omni po-
 tencie solliciti et possibile est de eate massa
 gulis humani facere aliquid vas in unctum:
 aliquid in hominem: nec quisquam valet ei di-
 cere quare sic fecisti: tunc iudicia vera iusti-
 ficata in semetipso: cuiusque iustitiam ab eter-
 no et usque in eternum: super omnes eam: sicut
 nullus est omnibus filius hominum: sic nec quis-
 que et omnibus: vultibus angelorum comprehendere
 potest. **S**icut namque constantis ille celestis
 secretorum augustus super suam illam
 quam in euangelio ait dominus: nemo potest
 venire ad me nisi pater qui misit me traxerit
 eum. **D**icit: quare trahat pater omnipotens: uel
 quare non trahat: quare illum trahat: aut
 quare illum non trahat: uolui velle disci-
 tere seu iudicare: si non vis errare. **C**e-
 cin licet vix nimis qui tam spem precibus
 legio gratie saluari merentur: ut hic de quo
 locuti sumus: sic ex quo miseri et miseri-
 ces nimis qui tali exemplo peccata sua ul-
 que ad mortis articulum confitei distin-
 laur: temeraria ualde in putentia cantem
 se gratiam in extremis consecuti omnes plu-
 mentes: cum dominus per psalmistam dicit. **N**on
 congregabo conuentum cordium te sanguinibus:
 quia pauci sunt qui in sanguine
 peccatorum potuerunt hanc gratiam consequi:
 sed neque privilegia paucorum faciunt semel
 legem. **I**teoque quatenus de misericordia dei tam super-
 be presumit et tempore gratie quod precibus

est p negligenciā suā potit: cū tempus
grē transierit: et horro: et caligo sempit
erue mortis luce huius vite q̄ tenebrauit:
tūc sicut capuit: pisces hamo et aues
laqueo: sic capient: miseri tpe malo:
tūc oipotens rei trementiā maiestati
quā nūc respiciūt p̄cā hoīm p̄t pe
nitentiā hoīm benignissime cūu
lante sentent: iustissima et clementia
distributiōe p̄cā supplicis nūq̄ fini
endis punientem. **I**gitur reueren
tissimū p̄ henricū abbas clareuallis dū
cotidianus v̄tuti incrementis ad me
liora proficet: et optimo sc̄tatis eius
clara vbiq̄ vulgaretur: voluntate et elec
tione sūm pontificis fratru quoq̄
ca: diuina cōsilio amment: in alba
neusem ep̄m ca: diuine assumptus est.
Quā dignitate adeptus: sic ea q̄ pō
tificis erat: erequebat: v̄t p̄nc sue
professionis et hūilitatis nequaquā i
medo: existeret: foris autem factio
condignā p̄tendens: sed in hūilitatē
monachi in sp̄u cōtūto et corde hūi
liato sacrificans: obantib: in sui ispec
toris placē festinabat. **F**actus autē
ep̄s clareuallē suā obliuioni nū
me fōdit: sed succedē eā semp dilex
it amore honori et vtilitati eā: tam
in curia romana q̄ alibi vbiq̄q̄ po
teat fidelissima reuerentiā iurentens.
Consūmatis v̄o felicit dieb: vite sue:
sepultus ē in clareualle in loco quē
sibi elegerat: et magno relicto pop
tancat: qui locus nicochus est: in mēo
rias sc̄oz confessor̄ xpi vna: di et ma
lachie: quēq̄ ea intencōe sibi ad locū
sepultūe prelegit: v̄t in die generalis r̄
surrectiois p̄fatis sc̄is adheis q̄ q̄ me
ritoz sibi recit in se: sc̄illimoz q̄ tub
naliū suoz meritis adipsentur.

**De venerabili viro dno petro octa
uo clareuallis abbate C. xxij**

Petrus mater vniuersalis saluēt
sc̄a eccl̄a rōna que habz pleni
tudine potestatis in p̄t sollicitudis
ascendit dūm henricū quontā clareual
lis abbate cū quereūt euerius abbates
et fr̄s clareuallenses quē in locū eius
subrogarent: cito te primo optulit se
fragratissima v̄tuti suauē oleucia
rōni petri abbatis igniacēlis et supra
mentionē fecim: qui sp̄alem grām
ab homib: sui tps obtinuerat: ut sc̄s
et bonus electus et milib: p̄dicaret.
Hic itaq̄ dignū dignoz successorē octauū
clareuall' abbate vniuersim consensu
elegerūt: dignū nūq̄ qui pro sue reuerē
tia hūilitatis ad aliorē locū ascendēs
templū dūm qd' ex v̄nis lapidib: edifi
cat: minister cōstitueret: te quo p̄ eam
elem dicitur: quī in octo gradib: as
census eius hoc signū sp̄i sc̄o: qd' p̄ ḡ
dus octo p̄ncipaliū v̄tuti: ad octauū
eccl̄e v̄tutidinis ascendit. **I**stet famis
cū ante susceptū egimē clareuallis ec
cl̄ie p̄fatis et sanctus in dno oīm ha
bitus fuisse: tamē tamq̄ nullis p̄ci
ta cōsilio sua monēt fuisse: ad no
uū agone sc̄ipm extende cepit: studēs
modis omnib: dare bon sue vocē v̄tutis
id est que ore dicebat ope nō tēstare: oīm
iusta et sancta factis magis q̄ v̄bis of
fendit: p̄m quoq̄ p̄tencā vestigia cō
tinue p̄e oculis habē: p̄ncipue sc̄illimū
p̄is vna: di: et se indignū vicariū iū
dicabat. **C**ūq̄ ceteris florēt v̄tutib: q̄ grā
tū mansuetudis ita recordat: v̄t i
habitu: in tēstū: in v̄tū: in locutiōe
ip̄i nūl aliud nisi sc̄e hūilitatis que
alca in corde ip̄i radicaueat: in dīa
itueret. **D**eniq̄ vniuersa fecerit om̄i aui

in iustitiam in p[ro]p[ri]is cellaribus et p[ro]p[ri]is
ribus eundem domum nullam ipse soli deo
vacare: salutem animarum intente posuit
Rempe quomodo cum exortipati esse
potat in auditorio solus in silencio de
nullo in eam vultu secebat: ut si q[ui]s
de minoribus vel infirmioribus fratribus mul-
titudine temptacionum p[ro]p[ri]is seu qua-
nis molestia gnatu fuerit: libertate cu-
ateudi facultate habet: que etiam coti-
mo sed in tanta sibi g[ra]tia salutaribus
monitis et dulcissimis edificacionum
eloquijs: ad agnomis pro xpo suscepti
tolerancia roborabat. Cetum q[ui] rigidus
castigato: corpus sui fuit et hoc satis ap-
paret: q[ui] n[on] duabus tunicis et duabus
tunicis simul: sed aut una tunicilla
et duabus tunicis: aut una tunica et
duabus tunicis etiam in al[te]r[is] frigore
vestiebat. Frugalitati et p[ro]p[ri]e in
n[on] opam tabat: ut ip[s]is quoq[ue] co[m]muni-
abus passime vrens magis qualicunq[ue]
sustentantem fragilis corp[or]is querere:
q[ui] g[ra]tia veritatis indulget se comp[ar]at
Rempe in corde frequent[er] more habe-
bat se indignu[m] se insufficiente esse qui
tantam domum egeret se mun[us] itoneu[m] in
m[un]do discretu[m]: ad que de vniuersis mundi
p[ar]tibus tanta abbatu[m] et fr[atr]u[m] multitudine
reque rebet. N[on] etiam regi franco[rum]
n[on] p[ro]p[ri]is erat: quatuor vice diuise
fertur. H[ab]es d[omi]ne mi rex. q[ui] ego tantu[m]
lus homin[us] nulla p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]a h[ab]us
uentis etiam et totis inops. tam subli-
me domu[m] regentem suscepit: et timeo
q[ui] ne forte p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]a et inlus-
ficientia mea ita[m] abbatie et fr[atr]u[m]
clareuallis qui usq[ue] hodie n[on] die inuo-
latus p[ro]p[ri]is: labefactus. Cuius
utilitate rer[um] admodu[m] delectat[ur]: rel-

pondit. Cur d[omi]ne p[ro]p[ri]is in tantu[m] pusilla
inuitate temetip[s]u[m] teletis: ut cura
animarum quas deo auctore egentas susce-
pisti. teletis velis? De queso ita feceris?
sed secundu[m] g[ra]m tibi a d[omi]no collata: cu-
ra d[omi]ni oculis vigilante exite no[n] neg-
ligas. Tu tantu[m] eras abbas in h[ab]us
que ad honore[m] dei et ad salute[m] animarum p[ro]-
tineat: ego foris ero abbas in omnibus
que ad utilitate[m] dom[us] v[est]re spectat: pos-
sessiones v[est]ras tutando et ab om[n]i exar-
none lib[er]as redtendo: o[mn]em etiam q[ui] ma-
ligna voluntate vos quolibet modo inie-
tare p[ro]p[ri]is: regie animaduersio[n]is v[er]-
one feriendo. Durissima et deo plac-
tam hum[il]i viri in sancta religione
conu[er]sacione manifestus indicat[ur]:
gloriosa illa euclacio qua[m] sup[er] cepit
sum[us]: p[ro] qua[m] glorificacione[m] xpi iuris
gerardi quoda[m] clareuallis abbatis no[n]
solu[m] sp[irit]ualibus: vincta[m] corp[or]alibus: om-
nis et auribus: v[est]re et audie dignu[m] fuit.
Qua[m] no[n] copiosa sup[er] gre[m] dulcedie
p[ro]p[ri]is fuit: qua[m]q[ue] no[n] inefficax p[ro]p[ri]-
leatis et p[ro]p[ri]is: in te s[er]u[us] extitit: mi-
rabilis illa et vera[m] medicina[m] digna bald-
wini militis et sac[er]dotis p[ro]p[ri]is
in extremis conu[er]sio manifeste re-
lat[ur]: que qualite[m] accidit no[n] ad ip[s]i-
tatem ciu[m]olis p[ro]p[ri]is: sed ad
honore[m] dei et ad consolacione[m] peniten-
tia[m] p[ro]p[ri]is: sicut istem euclatissimus
abbas eam tantu[m] fratri multis p[ar]tibus
ero: atus scriatim exposuit: cui[us] ver-
bis fidem non adhibe. om[n]i religio[n]i
dehabe est. Porro meo: at[ur] fr[atr]e sc[ri]pto
que audiat g[ra]m: p[ro]p[ri]is et nos ea
que dicitur sum[us] ip[s]is v[est]ris expressim[us].
**Item qualite[m] om[n]is deus sac[er]dotis
lino tantu[m] p[ro]p[ri]is meritis et p[ar]tibus**

**venerabilis p̄s abbas petri pen-
tenne firmi & cellit C. xxxiiij**

Miles quidam nomine baldwinus dominus
castri quod in trivico in emensi li-
tu gaulia nuncupatur. Cuius est homo
bellicosus et strenuus armis; post
posito timore rei multa mala contum-
perabat: rapinis incendiis rētib;
retilq; similiq; diabolicis opib; frequen-
ter insistens. Hoc autem solum modo bonum
in corde esse videbatur: quod virum sanctum
petrum tunc ignari postea flaccuallus
abbatis cum tota domo ignavissimi sancti
diligens magnifice honorabat: mul-
tūq; re eius melius confitebatur. Neq;
vō id frustra quēdam modū rei certus
deklaravit: ut adimpletū suam quā-
dams in evangelio ait: quod recipit iusti
in nomine iusti: necesse iusti amperit.
Nam tū adhuc eēt in etate vili: quā-
git eū letali egritudine pressū ad eterna
p̄ducit. Hinc militi quōdam nūcū ro-
gans et supplicans: quatinus p̄datis abbas
ad se venire dignaret. Cuius cōcilio ve-
niens invenit hominē iam pene quāsi-
tū: et lingue officino penitus restitutum.
Deo orante abbate sancto: larga be-
nignitate xpi dñi nri indulget. p̄-
nus egro loquēdi facultas et volun-
tas cōfiteandi. Confessione vō nūc mul-
ta cordis contumētia frā: voluit i gēnūm
mūdū desere: et habitū religionis ac-
sumē. Cōiuge autē ip̄s que plus cor-
pus mariti quā aiām diligebat: mul-
ta p̄tinacia ne hoc fieri phibente di-
latū est inter vōtū: donec illa de sol-
pitata ip̄s penitus desolata: tantū de-
dit assensū. Cui gausus vehementer
de impetrata quāsiōnis licentia: mox
ad sup̄dicam ignaviam totū se trāsterni

fecit: futurus ibidem monachus si vix-
isset. Sed morte antelectante soluta est
p̄tinacia eius a corpore: amarissima
contumētia ingemiscēs penitēs vehemē-
ter. q; tempus p̄ntē sine p̄ntia trālegit.
let. Cūq; defunctus fuisset: facte sunt re-
co ēvelatioēs multe p̄fate abbati:
retilq; seniorib; loci. Quas q; lōgū
est explicare om̄s: paucis ex plūib;
ānotare curā. Eadem igitur nocte
qua defunctus est apparuit cuiusdam religiosi
viro in visione: quasi te lecto se eigeō
in quo gēnū egritudine pressū iacebat.
Cui tū ille āmūidū ferre conaret:
ait. Non est in nūc frat̄ ut tempus fati-
ges. Deus namq; vōdū sub cuius a-
las licet indignus cōfugi: adiutor est
in fortissimus: ip̄eque me mittit ad tō-
nū petri abbatē v̄m: ut ab eo mō-
chus fiam. In ip̄a nocte tū istem ve-
nēabilis abbas p̄ aiā p̄datis sed peni-
tentis sollicitus et aurius valde existet:
cepit aiō p̄tractare qualis hōi mortuo
tanta p̄datis mole gēnūto succurre pos-
set. Hec illo cogitante: subito astitit
ei quidam ex vltū nō agnoscebat: quē
tū angelū dñi fuisse credebatur: rūs
cogitacōib; ei: et dicens. Magna adiu-
torio indiget. Hanc dubiū vō ē: quā-
te ip̄o mortuo dicit. Et hys dictis:
statim ab oculis eius sublatus ē. Itaq;
scūs abbas accepto diuinitus hōi mōi
responso: liquefactus ē totus pietatis
et f̄ne cōpassiois vnguētō: et mor-
quibus ad ordinē aliam scōz circūbat:
corūq; suffragia p̄ salute defuncti me-
dullitus īplozabat. Cūq; hoc arduū
pietatis affcū diuina acriter: ex inf-
mitate fragilitatis hūane t̄p̄ melio
et fatigato: sopnū obrepē cepit. Te

36.
nuit vō obductis palpebris cū nec ple-
ne vigilās nec plene dormiens sibi videret:
repete appuit ei sathanas vltu
terribili minantē fremēs adūsus eū
et dicens **Quid? Baldwinū auferis**
uī? **Et cū hoc dixisset** in iperu furoris
exiit in eū: coartās et cōpūēs vehemē-
ter **Cū statim expositūs**: ita se oib;
membris astrictū cepit ut ea mouē nō
posset: sed vbi rei nō fuit alligatum
Dixit itaq; ad infaucabile illū homi-
niam **Aduro te spūs imūde p lang-**
nem ihū xpī filii dei quē pro nobis
in seīs patrib; in cruce fūitē digna-
tus ē et p gloriolā ei; genitē vgnē
marīā: quatin; huic aīe cōfesse et
penitenti nocē nō psumas **Et cū hō**
dixisset dīna vltūe coactus reliquit
eū diabolus et fugit **Ipē vō in sua**
elaraōe defūcti liberatōne intelligēs
ē supra orādī cōstātia: magis ac ma-
gis vltim pab; inlīstebat **Tanta nā**
q; in illa hora deuotiōis grana pfi-
sus est: tātamq; de dei mīa fiduciā
cōcepit: quātā vñq; in vita sua fu-
erat exptus **Vñ etiā indubitanē**
credidit: suas suorū fr̄ū suppli-
catōēs pro eodē defūcto dīnitus ex-
audi **Hanc ergo facto cū caplo fra-**
trū plicet omīs in gūmne sollicitē
rogat. Attent; monet quātā p aīa
pctōris qui ad ipōs in supmo necel-
sitatis articulo cōfugisset: deuotas
pces effunderēt: multasq; diuīnas o-
ratōēs statūēs: ipē p rē. **Dies pe-**
ne condie sacrificiū urē ēctōis pro
cū aīa offerre cūiunt **Porro p to-**
tū tēnariū illud vix aīqua dies p-
teruit: quin mēō: ato abbati aliqū
documenti: aīq; etiā qd magis mirū

est vigilanti istē defūctus appareret:
inidmū quoq; flexis genib; et iūc-
tis manib; corā stans supplicatē vi-
tebat: ut pro se orare nō resisteret
Contigit autē in ipō tpe abba-
tē quēdam monachorū uigri ordīs
quē miles ille adhuc in carne vīcēs
aīq; iniuriauēat: ad eandē tomū ig-
niam hospitandi grā dūitē **Sau-**
sus vō euentū abbas petrus q;
hanc quoq; oratiōne adiuuādī p-
cātrice aīam sibi p̄stāt dūs supra
dictū abbate dūxit ad tūmūm de-
fūcti: oblectās in xpī amore ut eū
absoluēt ab iūria: suatente quāt;
diabolo in ipm quiescat **Cūo statū**
sine dilatiōe tū p̄t honorē dei tū
p̄t cōpassiōne fratne mīe qd p̄cte-
batur cōtēte: ecce in ipā nocte
defūctus tōuo abbati petro gūla
būdus apparuit: oīdens ei corpus
suū purgatū a lepra qua seabo-
lūm gramiatū fuisse inlīnuabat
P̄terea in facie ipūs appuit inuentū
cūmstrā vlnēis penitē obducta cū-
trix: cū; sanitas recens teletū oī-
tebat eē p̄caulū: qd in abbate cō-
uulerat **Post hec autē cū iā dūs**
rectare vellet exauditas fuisse in
cōlptū suo pces sū abbatis: frat;
q; eius pro aīa penitentis illi: in
ipō sancto die parascenē tā m̄cho-
ato ita h̄m nouā dīno officio in
ipā m̄q; hora qua dūs ihūs xpūs p
patrib; crucis supplicū subire et mor-
tē gūstare dignatus est: cū istē venē-
bilis abbas induit; sacerdotalib; iuxta
altare p̄litteret: apparuerūt ei duo
iuuēnes p̄claris vltib; et sericis vel-
tibus reuēntes: qui eīdē baldwi-

nū terrena leuagū incedentes usq;
ad altare redierunt. **T**ranseūtes
vō corā abbate: conuēntes se
ad eū dixerūt. **E**cce dñs baldwi-
nus. **E**rat autē ipse defunctus ni-
gris q̄de vestimētis idem sed tū bo-
nus et decoris amictus: que quali-
te p̄sebrūno eē videbant. **E**d-
videns sc̄is abbas letam̄ ē valde:
mūmū in vestibus nigris p̄nie
signū: et ēpresentaciōe ipsius ad
altare certū reconciliaciōis indi-
cū. **U**t vō reconciliaciōis huius
omnis a corde famuli dei remo-
ueret̄ scrupulus: qui prius cre-
bro apparē solebat: inrelliōis
opem flagitans demiceps nec
ip̄i abbati nec alteri cuiq; appuit
ut etiā per hoc magna miseri-
cordia dei se in uisō penitētiā
et in purgatoris locis ad sili-
tudinē dei reformatōz receptū
fuisse declararet. **U**is ergo di-
uine bonitatis et clemēcie visce-
ra sup nos miseros et p̄dres
digne estimāe sufficiat. **S**ed
sicut c̄tissime credit catholica
m̄ etiā dñm ih̄m pro p̄dri-
bus et impijs in passione et
morte sua innocentissimū sā-
guinē suū fuisse: ita p̄sus
m̄tissimū est quisnā sit ille
qui ad redemptiōis hui⁹ sacra-
mentū p̄tineat: uel quis ille qui
non p̄tineat: iteōq; merito iudi-
cāe prohibem̄: neq; te quicū-
bet sceleratissimo p̄driē p̄cipite
ferre suam: q; qualis quisq;
sit hodie utiq; estimāe possu-
m⁹: qualis uō in crashuo futu-

rus sit: oīno sc̄ie nō possum. **N**e-
q; enī solū quā p̄ grām dei te pec-
catis et vicijs t̄isāit ad r̄media
p̄nie: verū etiā qd̄ om̄i lacrimarū
fonte plangendū est terribili
nimis iudicio dei te v̄tutibus:
sc̄is opib; nōnulli cadere ep̄ic-
hendunt ad vicia. **E**rgo q̄ stat
in timore et tremore v̄teat ne ca-
dat: qui autē cecidit: motis oī-
bus sollicit⁹ sit vt r̄surgat. **U**bi
tūq; enī lignū hūane natie in
morte carnis ceciderit siue ad au-
strū siue ad aquilonē ibi erit:
id ē aut tū x̄po qui ē v̄a vita in
et̄na b̄titudinē: aut tū diabolo
qui est v̄a mors in p̄etua t̄pna
nois miseria. **V**erpente itaq; l̄cō:
quā carus et acceptus deo fuit
iste b̄tis abbas petrus: cuius
meritis et p̄drius donauit hoīz
et p̄driē: qui ob multiplicatē
et enormitatē scelerū suoz vit-
vūq; te profūte mortis voragine
respirare posse videbatur. **U**od
si autē susceptū r̄gnū clauul-
lis tam p̄driis fuisse dimoscatur:
postq; pastor et r̄dō hui⁹ r̄ligio-
se rom⁹ fieri meruit: de qua si-
cut b̄tis b̄nardus in quorā ser-
mone suo testatur: optimos et
p̄driatissimos aiāz redditus sin-
gulis annis colligit deus: nich-
il ne meritoz illi attreuisse pu-
tabim⁹. **A**ttreuit v̄tq; quia
p̄driē religionē suā postiore s̄c̄i-
tate multiplicib; v̄tutū m̄re-
mētis accumulauit: sic marthe
inquietas in semetip̄o castigās
occupaciones vt maie quietem

per sacre cōtemplagōis studiū
toto mentis cōplectitur affectu:
sic subditos aīā et augustam
viā incere docens: ut lege quā
alīs imponebat pūctis hanc
tenendam eē in sua grā cōmū-
satione tēmonstrat. Cōlum-
natis laudabilis diebus vite
sue debiti vniuersitatis exsoluit:
et qui aliquādiu lacrimis sem-
nauit: claudens oculos in
morte carnis: in gaudio in-
mortalis vite dulcissios labo-
rū suorū manipulos etualiter
metit. **V**enerabile corpus eius
in cellula qua sup̄ dicitur: mī-
rre xpi gerardi positū in sa-
cro pago sup̄ pānuentū er-
alato cū condigno honore
reconditū est: ubi cū b̄to col-
lega suo in pace in idipm̄ to-
niēs et requiescēs: gūalis i-
surrectōis diem et gloriā que
tūc sanctis redditur. felicit̄
prestolat. **Recapitulatio su-
pradictorū Capituli xxxiii**
De v̄tutibus et laudabi-
lis vite p̄conis reueren-
tissimorū p̄m̄ b̄i alberici p̄m̄
et b̄i stephani s̄di cysteracien-
sis cenobii abbatiū. necnō et
s̄ssimi barnardi p̄m̄ clare-
uallis abbatis. eorūq; successo-
rū quasi de sp̄cioso et florido
campo nō inualit̄ ut reor: ista
deceplm̄ et fr̄ibus nr̄is lec-
tioni studentib; et l̄cōe quoq;
p̄fici cupientib; tanq; v̄nau-
tissimos flosculos apposu-
ti inuān postulātes: quati-

57.
nō tū cysteraceno et claualli sed etiā
vniuersitati ordinis nr̄i. p̄s tante
religionis et p̄fōnis emulatoēs
suscipere dignet̄: ut om̄s nos qui
in cysteracensi ordine pondus di-
ei et estus: qd̄ institutores nr̄i in
refello studio portauerūt. nobil-
q; portandū tradiderūt ferre ter-
num: nō solū ex l̄cōe sacra stu-
dia p̄tentiū p̄m̄ exempla cog-
noscam̄. verū etiā p̄m̄ p̄m̄
illūati: doctriāq; roborati: in-
dūta om̄i cōtūlas ubi intrantes
et exeuntes pascua vite inueniam̄.
recipi meream̄. **N**emo v̄dō
puet nos hec te cysteraceniū et
clauallensiū abbatiū sacra cō-
uersatione ita cōsēplisse quasi nō
et alijs tom̄ib; nr̄i ordinis p̄-
pue in illis. que in cysteraceno et clau-
ualle caput ordinis esse noscunt̄
firmitate salicet pontificaco
et morimūto claruerūt. p̄s vi-
ta et religione cōspici. tū cōf-
sime sciamus in diuisis cenob-
iis nr̄i ordinis p̄s diuisarū grā
v̄tutū florentes extitisse quorū
meitis et p̄cib; usq; hodie per
vniuersitatē cōgregacois nr̄e vi-
gor. **D**isciplinē et feruor sc̄e re-
ligionis adinuāte dno cōserua-
tur. **S**ed nos ea que de p̄ncipa-
liū tom̄orū nr̄i ordinis partibus
cognouim̄: ad exempla sufficere
credim̄. quorū et sc̄itas sine p̄-
iudicio rectorū excellentior: esse
creditur: et auctoritas aīā le-
gentis ad reuerentiā amoremq;
sc̄e religionis facilius attendere
speratur.

**Explicit distinctio scilicet Inapit
tertia de dno gherardo fratre sancti bernardi cellarii clauall' & p'mu**

Iam vero ad seniores
qui sub b'atissimo
p'ce nro bernardo et
reinceps in clauall'
te claruerunt salu
v'tanuis? vitos vere religiosos
cōtemp'tu seculi sublimes ordi
emulacione feruētes. diuicorū ca
rilinatu gracia. tanq' h'ca ce
li relucētes et scē cōtemplacionis
studio. sine redio mentis inigi
lautes. qui nomē et habitū mō
d'ij. scās morib; et optima cōuer
sacione rectorauē: utq' hoc qd' di
cebant v'cēt et āmiabili deu
cionis instantia elaborauē. Quoz
p' tamq' p'mogenitū qd' in le
ge dno offerri p'cipit nō in merito
ponem; dōnū geraerdū quōtā
clauallis cellerariū? germanū
frēm scā p'ris nri bernardi plū
mūq; ab eo dilcū? qui quito dif
fiali? in iuris cōuersioni assen
sū p'bere visus fuit: tanto te
naciū et sincerius postmodū
in omni cōuersione sua eundem
cōuersionis ex'ans. **X**adhuc. Cū
em seruis rei bernardus in ad
olefcentia sua tanq' tenerrius
ligni vinctulus relictus exultēs
spū scō p'uentus. manū ad for
na mitte p'posuisset: et cōuersionis
gracia mente conceptā dno
vouisset. eorū quoq; spū inflam
mati. cōuersionis socios q'quau
sū colliget cū iā ceteri frēs eius sa
lutaib; monitis assensū p'buisset.

gerardus salubre consiliū diffici
lius admittebat. q' cū cēt miles
in armis strenuus iuuetutis rō
bore validus magne p'atentie
benignitatis erime et qui ab
omib; diligeret: radice cordis h'
mūdi pompis et vanitatibus
alā infixerat. Cūq; obstinato
animo frīs sui monita epellet.
bernardus fite iam igne. frat'neq;
caritatis. **X** zelo mirū imodū
eraspatus: scio inquit scio. so
la veratio intellcū tūc audi
tū. Et ecce p'ncialit' in late emittē
frīs sui lancea infra ei appuit p'
sagū futioz. moxq; digitū loco
latis in quo lanceā solus ip'e vi
debat apponēs: veniet inquit di
es et cito veniet? cū lancea lateri
huc infra p'uiū fracter iter ad
cor: tuū. consilio salutis tue qd'
aspnaris: et timebis quātē sed
minime morcis. **D**ic dictū: sc
q' fān est. **P**auallunus naq; ut
positis dieb; circūvallat' ab mi
nitis capit' et vlnēat' ut' ubū
frīs sui: lanceāq; ipi lateri eideq;
loco quo p'dcū fuerat infra tra
hens. et mortē quasi iam p'ntem
phorescens: clamabat. **M**ona
chus sū: monachus sū cōsticūf
richilomū? tamē captus. et i'cul
todia reclusus est. **P**o: rote vlnē
p'cc' spem cito conaluit. p'positū
v'cō seu votū qd' vouerat nō mi
tauit. Cūq; frat' eius laborāc' ut
erui posset: sed nil proficet. gera
rdus magis ac magis contristat' et
auriat' cepit: eo q' votū qd' dno
vouerat recte prohiberet? qd'q;

cū liberū sibi fuisset amore seculi
 rebus uisus uouē et reditē cōtemplat
 ser. **B**uardus uero cū nec loqui ei
 p̄mittēt: accitens ad carcerē cla
 mauit. **D**ato frat̄ gerarde q̄ itū
 ri cum in primo: et monasteiū
 introituri. **T**u uō quāto quātē
 erire non licet: hic monachus
 esto: sciens qd' uis et nō potes: p̄
 facto reputari. **A**liq̄to itaq̄ tpe
 in carē clausus et cōpedib; uinctus:
 et didicit durū eē sibi cōt̄ strimū
 lū grē dei recalcitrē: didicit inq̄m
 felica dulcedo amoris hui' seculi
 q̄ntis calamitatib; q̄ntis ue ania
 ritudinib; replet. **D**emū cū sus
 tinere ac salubrit̄ pro obstina
 none sua castigatus ad uō finit
 ser: quātā nocte audiuit in cōp
 nis uocē dicētē sibi hodie libera
 beis. **E**atē itaq̄ die circa uesperā
 diuinit̄ cōpetes eius confracte
 sūt: claustra etiā carceris spon
 te reuerata sūt: exiensq̄ gerar
 dus p̄ mediū illoz qui se captiua
 ueant et educeant liber incitēb̄
Sicq̄ a gemina captiuitate corpis
 salis et aīe magna dei uia libera
 tus: ita ut ex sentētia dice poller
 uga tua et baculus tuus dñe ip̄a
 me cōsolata sūt: cū fr̄ibus suis
 ceterisq̄ qui in eadē sp̄italis mi
 lue sacimenta iurauerāt: cyster
 nū uenit: tanto hūiluis et reuo
 nus uotū qd' uouerat dño reddi
 turus: quito ex sola dīna grātia
 et uolūtate uouendi et euultē uo
 ti facultate implendi: tā manu
 festo uianulo cōortus sibi in eē
 sacbat. **P**ostmodū uō cū rucū

fillium p̄: **S**tephan' cysterneus ab
 bas b̄m barnardū et fr̄es eius
 cū alijs uiris religiosis ad edifi
 cantā domū clareuallis misisset:
 ip̄iq̄ uenēbile barnardū ceteris
 p̄fecisset abbatē: dñs gerardus i
 eadē domo cellarius constitutus ē
Euā uō strēuē q̄q̄ p̄uident et
 hūilit̄ officū sibi creditū amul
 traucāt: melius ip̄ius b̄m barn
 di uis: q̄ uis explicabunt. **C**ū
 eū post obitū eius istem uenē
 bilis abbas: uobili illa sua fa
 cidia: sermone p̄ssimo luctu
 pleniū: i cōuentu fr̄m faceret:
 ut cetera sic ait. **S**atis o fili q̄
 iustus sit dolor meus: q̄ tole
 ta plaga mea. **C**eruitis nempe
 q̄ fidus comes deseruit me in
 via hac qua ambulabā: q̄
 uigil ad curā: q̄ nō legius ad o
 pus: q̄ suauis ad mores. **E**s ita
 michi p̄necessarius: tu eq̄ elec
 tus ego. **F**rat̄ eāt gr̄e: sed reli
 gione ḡuano: **D**olere queso ui
 cē meam: quib; hec nota sūt. **I**n
 firm' corpe eram: et ille portabat
 me: pulillus corde et confortabat
 me. **P**iger erā et negligens et exi
 tabat me: inuidus et obliuio
 sus et cōmonebat me. **E**uo nī
 auillus es: **E**uo nī raptus e
 manibus homo uaninus: hō
 sedm̄ cor meū. **A**uauim' nos
 in uita: quō in morte sum' sepa
 ti. **A**uauissima sepacio: et quā
 nō pollet oīno effice n' mors. **C**ū
 eū me uiuus: uiuū deserēs. **O**m
 nino opus mortis: horrendū di
 uortū. **E**ius eū tam suaui uin

culo nri nō pepisset amoris? nō
totius suauitatis inimica mors?
Nō omne qd' emerſit r'ſpicio: ad
gerardū conſueuerā. et nō ē? **H**en
nūc ingemisco miſer: ſicut hō
ſine adiutorio **C**uē conſulā in
ambiguīs? cui in adūſis ſitā?
quis portabit onēā? quis p'clā
p'p'ulſabit? **R**ōne ubiq' g'reſſus
meos. gerardi oculi ante ibāt?
Rōne tuū gerarde pectus cure
mee notus q' meū ipi' habebāt?
familiaſ? incurſabāt? acrius
urgebant? **R**ōne in lingua tua
illa placabili et potenti meā a
ſermoib; ſeculi frequētillime
benedicabas? et amico redtebas
ſilencio? **D**ūs dederat illi linguā
eruditā: ut ſciet qū reberet pro
ferre ſermonē **I**ta tenq' in pru
dencia reſponſionū ſuar. et in
gracia data ſibi reſup et domel
ticis ſatiſfacebat et certis? ut
pene me nemo r'quiret: cui po
forte gerardus occurrillet **O**c
currebat aut' ad uēſtantib; oppo
nens ſe: ne ſubito meū oculū in
curſaret **H**i quib; ſane ſatiſfa
cere p' ſe non quibat? hos pdu
cebat ad me: cetōs emittebat
O virū induſtriū? o amicu' ſice
lem? et amico gerebat amorē: et
officijs caritatis nō teerat **C**uius
vacua ab eo reſellit manu? **D**i
dices conſiliū: ſi paup' ſubſidiū
reporſabat? **R**ec quēbat que ſua
erant: qui ſe medijs ingerebat
curis. ut ego vacare **S**perabat
eū ſicut erat hūilim? maiore
te nrā quiete fructū: q' ſi vacaret

ipe **I**udum tamen poſtulabat ab
ſolui. et alteri cede: quali qui me
lius p'uidet **S**ed ubi ille iuenire
tur? **R**ec petulantia aliquo ut al
ſolet in eo officij retinebat affm.
ſed ſolo intuitu caritatis **D**ignē
plus omnib; laborabat et min' ſoi
bus accipiebat: ita ut ſepe cum
alijs uicaria miſtrabat. ipē egēt
in plib;: ſubcauſa cibo aut
veſte **G**ras tibi frater te omni
fructu meoz ſi quis eſt in d'no
ſtudior: tibi rebeo ſi p'ofeci ſi
p'fui **T**u iuſtabaris. et ego tuo
būſicio ſeruius ſerebam michi?
aut certe d'nis ſanctius occupa
bas obſeqis: aut doctus filio: ſi
utili? intentebā **C**ur enī ſeruit?
int' non eēn? cū te ſare agentē
foris manu' terream meā tunc
oculor meoz pectus meū et lin
guā meā **S**ed q' dicit foris agē
tem illū quali iuſta gerardus
ueſaret? ac ſp'itualiu' experis cēt
tonoz? **R**orūt qui illū uocūt ſp'i
tuales: q' ſua eius ſp'm redolerent
Rorūt r'cabinales q' mores eius
et ſtudia nō tamen ſaput: ſed fer
uerent ſpū **C**uius illo rigidio: i
cuſtodia diſciplie? quis ita ſtigna
to corpus ſuū diſtrictio? quis
ſuſpenſio: in contēplando? ſub
tilio: in diſſento? **Q**uonēs cū eo
diſſerens ea d'ici que ueſceba:
et qui doctur? aduenerā. doctus
magis abreſti **R**ec int' te me:
cū magis ſapientes viri: d'ipm
nichilomin' te ipō ſibi accidille
teſtentur **N**on cognouit litteratu
ram? ſed habuit litterā iuētore

sentū: habuit et illūantē spm
Rec in marmis tū: sed ī mūnis
marmis ēat. **E**d ubi caula in edi
ficis. in agris ortis aquis. cūctis
tenūq; artibus seu opibus rusti
corū: q; mūq; uel in hoc gūc rēū
gerardi subfugit pīnā. **C**enūc
rarijs fabris. agricolis ortolans
lutorib; atq; tectorib; facile ma
gister erat. **C**ūq; iudicio om̄ el
set sapiencior: solus in suis o
nilis nō erat sapiens. **B**eritani
multos et si mūq; sapientes.
nō plus tangēt illa maledicō:
ve qui sapientes estis in oculis
vīs. **S**cientibus ista loquor: et
adhuc plūa hīs te illo exptis
et cōptis. **P**arce aut: q; caro
mea et frater meus est. **H**oc aut
secutus **A**dro. michi vtilis in
om̄ibus et p̄c oībus fuit: vtilis
in p̄uis et magnis. in p̄uatis et
publicis: foris et intus. **R**erito
ex eo p̄ntebā totus: qui michi
totū erat. **S**olū pene reliqueat
michi p̄uisois honorē et nomē
Ham opus ip̄e faciebat. **E**go vo
ntabar abbas: sed ille p̄erat in
sollitacōne. **R**erito requieuit ī
illo sp̄is meus: p̄ quē licebat ī te
lectare in dūō: p̄dicare liberrē:
orāe securus. **P**er te mūq; nū frat.
erat ī mens sobria: quies gr̄a:
sermo efficacior: orō pinguis:
frequencior: laō: et feruencior: affrō
Heu sublatus es: et hec om̄ia li
mūl. **T**erū p̄c abierūt om̄s reli
ae et leticie mee. **I**am tūc irue
rūt: iam moleste hinc me pul
sant: et angustie vndiq; me solū

repperūt: sole nū te abeūte remā
serūt: solus sub saxina gema.
Aut ponē aut oppmū nūc est: q;
tu humōs tuos subduristi. **E**tius
michi ēbuat cito mori post te.
Ham pro te nolim: nec tua te
fraude gloria. **P**orro supūmē ē:
labo: et dolor. **E**rite erite lacine
iam patem erire cupientes: erite
quia is qui nobis meatū obstruit
erat cōmeant. **N**on sū m̄sculibi
lis fateor: ad penas: horreo mortē
meā et meor. **M**eus erat gerardus:
meus plane. **A**n nō meus q; frat
sanguine fuit: p̄fessione filius:
sollitacōne p̄: cōsors sp̄: m̄ti:
affrō. **I**s recessit a me: sentio les
sum et grauit. **I**gnoscite filij: ym
mo si filij: vīc̄ tolete p̄nam. **D**o
leo sup te gerate caillime: nō q;
tolendus sed q; ablati: et iteo
fortassis tolendū michi p̄cā sup
me qui bibo talitē amaitacōnis.
Ubi est mors victoria tua: **U**bi
est mors stimulus tuus. **G**erardus
te nō formitet larualis effi
gies: gerardus p̄ medias fauces
tuas transit ad p̄nam: nō inoto
secur. **S**ed et letabūdos et laurās
Plango igit p̄mū sup mea ip̄i
plaga: atq; hui iactura domus.
Plango tenite sup paupm n̄c̄ita
tibus: quoz gerardus p̄c̄ ēat. **P**lā
go ite et sup vniūsi n̄i ordis sta
tūq; n̄c̄e p̄fessionis: q; te tuo ge
tate zelo cōsilio et exemplo robur
nō mediocre capiebat. **P**lango
postremo et si nō sup te p̄c̄ te ta
mē. **H**inc p̄c̄us hinc affrō: gra
uit: q; vehementer amo.

**De laudabili abstinentia dñi
gherardi cellarij fr̄is bñi bñar**

Hoc est // **Di Caplin //**

testimoniū qd̄ de vita et cō-
uersatione dñi fr̄is sui gerardi re-
uentillij p̄ barnardū phibuit.
qd̄ nos de longo sermone ip̄i di-
uersis in locis excerptes: ad re-
monstrātas tanti viri v̄tutes q̄
inuatū posuim⁹. Nam v̄o fuscū
adulaciōis et tanti p̄ris v̄bis et se-
libus longe p̄lus affuisse: nec sā-
guis affrōne attractū ut uel vno
v̄bo plus laudat eū. q̄ uera ve-
ritas laudandū ē reuebat. **Di-**
te si v̄o v̄m est. ymo q̄ v̄m est tel-
tioniū eius: liquet prof̄o p̄fām
i v̄tutib; fuisse famulū dñi gera-
dū: cui magna rei m̄iue ad ob-
seruāciā v̄e religiōis extior am-
ministratio nil oberat: que tam
multos a f̄uite discipulie claustra-
lus colet autē: et in baratrū sc̄laris
cōuersaciōis i mergē. Cuius enī tā-
te laudis p̄coniū digne ammirari
sufficiat: q̄ plus omnib; laborās
m̄iū omnib; accipiebat: qd̄ nullo
petulantia affrū in officio suo reti-
nebat: qd̄ quidē t̄pib; nris rarissi-
mū est: sed solo intuitu caritatis:
qd̄ cū ceteris uicaria m̄strat. ip̄e
egebat in plibus. Hanc ad cōpro-
bandū q̄ fuit rigidus in obseruā-
cia discipulie q̄q; districtus castiga-
tor: corpis sui: v̄nū ex laudabilib;
factis eius ec̄empli causa ponem⁹:
ut hū qui sc̄oz p̄m v̄tutes ad pro-
fām suā scrutari satagūt si feruē-
tes in religione sūt: habeāt qd̄ imi-
tari debeāt: sū v̄o remissi uel inf-

mi hēant v̄ita de se coleant. **H**olēt
famulū dñi gerardus grangias ex-
tebto officij sui circūiens. cōi fr̄m
mensa et victu cōtent⁹ ē: aquā
cū eis et ip̄e bibens: nec facile alim-
q̄ p̄ cōm̄ia puluētā sibi patieba-
tur apponi. **A**ctū autē quātā vi-
te ut ad grangia iturus infuac-
tur. **Q**uod sciens cōuersus qui cū
eo ire debebat: ad priorē accessit
cellariū infirmū suggestit: time-
le dices q̄ si aquā in grangia si-
cut solebat bibet infirmitati ei⁹
pondus accretet. **I**ustu itaq; p̄ois
v̄tūlū v̄no plenū et secū tulit.
cellario penitus hoc ignorate qd̄
ec̄ā ip̄e letenti cū fr̄ibus ad men-
sam obtulit. signū sicut moris
est ex p̄te p̄ois faciens: ut causa
infirmitatis sue modico illo vi-
no solus vteret. **E**nī v̄o ille pau-
pr̄tatis et hūilitatis cōis vite fer-
uentillij emulatoz in hoc cōsen-
tiet: ut ceteris omnib; aquā bibenti-
bus ip̄e solus poculo v̄ni delecta-
retur. **E**rat autē vas aqua ple-
nū i medio positū: v̄nū fratres
hibe debebāt. **P**arūp ergo intra
semetipm q̄ sibi faciendū esset
deliberans: cōtinuo surrexit et
tollens v̄tūlū v̄ni cūctis v̄ten-
tibus v̄tco qui aquā habebat vi-
nū infudit: signū facies ut om̄s
biberent in cōe. **N**alebat quippe
corpus suū infirmitate picitari:
q̄ in tātilla r̄missiōe abstinentie:
cōstie sue maculā dare. **D**e quo cit-
tam religiose facto fr̄es exhalat p̄-
ter et edificati delectabili aquam
illā biberūt: q̄ si p̄iosissimū vi-

uū eis p̄mari fecisset **Legebant**
 nimirū in vita et morib; optimi
 cellarij sui: q̄ contēpūta sit
 carnis illecebra: qui nec p̄tūcta
 uel recūpūta corpis sui sanita
 te poculū lūmē atq̄eunt: vñ inf
 mis occasione fraudali redisse
 vātur **De p̄iosa morte venēa**
bilis viri gherardi Caplā in

Quoniam pro cetāto salua
 te petri leonis cāis pat
 rna: dūs trā iam vice vocante
 dno papa inoēcio p̄taliā intrat
 set: et magnis vbiq; signis et mi
 raculis clarescet: dñm gerardū
 cellariū suū tamq̄ fidelissimū
 adiutorē p̄tētissimūq; con
 siliaū p̄ oīa secū habebat **Cō**
 tigit vero cū cēt viterb;: ut il
 lem dñs gerardus gūissima va
 litudine correptus lecto decūbe
 ret: venēabilem abbatē contur
 batū vehementer et cōstratū red
 teret **Cūq;** manifesta signa mor
 tis exitū imine tenūciarent: ser
 uus dñi bñardus eger rime fe
 rens comitē p̄grinatiois et il
 lū comitē in tra relinque a
 liena: nec relinque hys qui
 cū sibi cōmiserant qui ama
 bat ab omib; sicut eāt ama
 bilis valte: cū fletu et genu
 tu cōfusus ad dñm: respecta
 m; dñe: respecta usq; ad re
 ditū: cōstitutū amicus: tolle
 eū si vis iā et non causabor
Sed quō pius et mīcoris dñs
 hūillimū seruū suū cū tāta
 cōtione cordis in p̄ia causa
 postulantē respiceret: quem

tanta facilitate q̄ta benignita
 te in causis alienis eraudie cōti
 nue solebat: **Præmpe** p̄ et spē
 vniūsoz tamq̄ de portis mortis
 ad vitā reuocatz cito cōualuit
 gerardus: p̄fectis q̄ negocijs pa
 ce scē romane ecclē reddita leo
 niua rabie penitus extincta
 redierūt in priam cū exulta
 tione vniūse terre: reportātes
 manipulos pacis **Haut** uulto
 vō post hoc claplo tpe tamq̄ iā
 votis et desiderijs fidelis serui sui
 bernardi satisfecisset dñs: rur
 sus gerardus cepit vibus corpis
 repente restitui: paulatimq; ad
 eritū appinquare: qui occupacō
 ne quitē marthe pro officio si
 bi iūcto patient sustinuat:
 sed vacacionē maiē toto mē
 tis conamie amplexus fuit **Vē**
 niens se itaq; cōtissime migraturū:
 et de laboriosis hui; seculi curis
 ad etne bñitudinis requiē trāsi
 turū vbi vacāe inapiens gūsta
 ret et videret qm suavis est dñs
 et cōp̄obaret nequaq; se carna
 limer seculari a quo delitio in
 officio suo retentū fuisse: eleva
 tis in celū oculis: deus inq; tu scis:
 q̄ q̄itū in me fuit: semp optam
 quietē intente michi: vacare ē
Sed implicatū tenuit me amor
 tuus et volūtas fr̄m et studiu
 obediendi: sup omīa vō abba
 tis pit et fr̄s mei germana di
 lectio **Curra** mediū vō noctis q̄
 ultimā cū miseris mortalibus
 egit: mirū in modū exhalato vl
 tu in voce exultationis subito cru

pit in illud tantum: stupenti
bus qui assistebat. laudate do-
mum in celis: laudate eum in excel-
sissimis. Jam enim hunc beatus vir nocte ad-
huc media die sciebat et ultima
noctis ipsius sicut dies illuminabatur:
propterea illa nocte illuminatio ipsius in
relicis et in suis quod est spiritus domini
Quo tenebre enim non videntur in
lucem ubi cantatio moritur homo
et moriendo cantat. **V**lurpans
omnium mors ad letitiam cum sit in-
meritis: vulturpans ad gloriam glo-
rie adulatrix: vulturpans ad in-
troitum regni porta inferi: foue-
a peccatorum ad inuentionem salutis
Fratres itaque qui adierant tan-
ti nouitate miraculi attoniti
cucurrent aduersus: dilectio fratris ipsi-
us secundo beato hominem in morte
exultantem: et insultantem mor-
ti pronuntiantes. Cui cum debilis
et infirmus accelerans venisset:
extrema iam psalmi quem canta-
bat: ipso audiente clara voce
compleuit. **E**t suspiciens in celum:
ait. **P**ater in manus tuas commendo
spiritum meum. **E**t repetens eundem
sermone ac frequenter ingemi-
nans pro pro: conuersus ad sanctum
abbatem et fratrem suum exhilata fa-
cie quanta in dignitate proxi-
mum hominem esse quanta hominum gloria dei filios dei
esse heredes. **N**am si filii et here-
des. **H**ic sancta anima illa in iubi-
lo et exultatione spiritualis gau-
dij carue soluta et riuuudias
angelorum choris admixta: tanto
liberiori volatu sidera percutit.
mansiones: quanto suum nihil in ea

malignorum rationum spirituum inuen-
iri poterat. **F**uere eius laus abs-
et fratris ipsius debitum comitatio-
nis et crequam officium dulcis-
sima mentis affectio reuote in-
pendit: cum tamen aliis fluctibus ipse
non fletet sed erumpere gestientes
lacrimas magna fidei constan-
tia castigat: ne quasi mortuum
plange et fle videretur. illi quem
de morte sua in eterna vita et
gloria sempiterna uacuum esse non du-
bitabat. **D**e reuerentia pro habito
quodam prore clauallus. **E**t in

Dilecti gratia et inuicem omni-
uallis futata est: et fragrantis-
sima sacre religionis opinio mil-
tis fiet odor: vite in vita: ut re-
tros quo diuine bonitatis archa-
num consilium de diuisis mundi p-
tibus vocabat: plures religiosi
viri qui suis in locis pfa in re-
gionis obseruancia vitebantur
audientes quod tam specialiter et ex-
cellent magnificasset inuicem su-
am dominus cum romo eade et eius sal-
simo abbate tempore noui tyroues
exerente milite laboribus ve-
nientes: tante scitatis collegio
sociali feruentissima sps reuo-
atione cupiebant. **I**ur quos pri-
mi uel papui extiterat: habi-
tus ignacensis cenobii prius
abbas: reynaldus et petrus cog-
nomento tolosan: guillermus
et gerardus farlensis: qui non
quidem uno in loco sed diuisis
et multum inter se distantibus pri-
uatis habitantes: ita se ab ipis

infantie et diuinitatis diuinus oble
quus mancipauerant: ut in oī
ūritū gōa florentes alienis qua
si p̄fō:ib; exemplis institui mi
nus uicariū habē vident. **Verū**
tamē mellifluā sātatis dulcedi
nem. qua ceteris sui t̄pis s̄is.
beatus p̄: b̄nardus tamq̄ ced:)
exaltata in monte syon supe
munebat. crebra et c̄ta relacōe
cognoscentes tamq̄ v̄e nites
et hūiles corde ne surta aure
p̄tereuntes illud re apocalypsi
qui s̄is est s̄ificetur adhuc. p̄:
ora sua nichil reputātes sed
in antio:ia extenti tanti et tā
spūalis p̄:is magisterio p̄na:)
hūillima se subre volūtati.
Quos etiā p̄ sue euenia s̄ita
tis: istem b̄tis b̄nardus vni
co semp̄ caritatis āplectabat
astū. **Hūc** itaq; re reuentilli
mi p̄:is hūb̄ti p̄uillima et v̄e
monastica consilacōe pauca
cōmemorabim;: de ceteris v̄o
suo loco q̄ d̄ns d̄ceat dicemus.
De eius rei hūb̄tis a p̄uilib; an
nis in s̄a:ano d̄ni locatus nū iā
p̄:it annos in r̄ligione strenue
d̄no militasset: t̄ntē p̄fō:is et
sacra:ois vite desitio clareuallē
se contulit in ip̄o x̄fere p̄ncipio
rom; illius **Ubi** tantis ūritū ca
risuatis: effulit: tantaq; man
suetudinis et caritatis ḡna terōa
tus erat: ut tamq̄ vni; de m̄io
relesthū teraphim vniūsitatē cō
gregacōis feruētissima cōuisa
none sua in amore dei vehement
accendit. **Ipe** etiā sancte hū; et

4.
a reo b̄ndicte congregacōis sp̄ca
li p̄rogatiua b̄ndicis abbas in ūri
te virtutū stans. neq; ab hoīe re
ligionis incremēta mendicacōe ue
celle hūis tū cēt tam doctus v̄uti
one sp̄is s̄i. hūillio: a sectari po
tius q̄ sublimio: a hūbertū rei fa
milū ad imitandū p̄fō:is exem
plū sibi p̄solueat ip̄i ūrites am
mirāi satagens: meita ei; mag
na et sublimia estimāe: ip̄m s̄i
tatis exemplar r̄ligionis forma
mōstice p̄uitatis spectū reputāe.
respectu illi; cōsūlacōne suā ni
lius momenti pensāe s̄i feruo
ris ip̄i; intutu. licet sua feruen
tissima studia tamq̄ iuu; ha
benia. die noctiq; castigāe. **Haes**
mimirū q̄m hoīem cōsideracōe
infirmoz; reficē: p̄fō: v̄o cōtem
placōne. q̄uis in ūritib; cōsū
matū p̄ ip̄am s̄e hūilitatis lau
tabile curiositate. adhuc ūritis
incremēta repire. **Hinc** item be
atus b̄nardus in quōtā sermone
sic ait. **Utinā** fr̄es mei nos p̄fō
res habem; illā hūilitatē i p̄ris
uris: quā s̄i viri habuere in ūri
tib; suis. **Igit** v̄enēabilis hūber
tus postmodū nullus ad edificā
dū ignacēse cenobiū et eustrē
cenobiū p̄m; abbas a b̄to b̄nardo
constitū: ip̄acientillie ferebat
amicā sibi paup̄tatis et hūili
tatis subiectiois materiam eē cō
tractā. **Deniq;** ferre nō valens
pro sp̄ciola s̄e quietis et cōtem
placōis rachele. lippientē h̄am
v̄. seculariū negotiorū inquietos
tumultus supponi sibi iūto. licet

et remittente scō bñardo sarcinā
 cure pastoralis repositus: et cla
 rāuallē rediens nobili suo col
 lo subiectiois et obie ingū impo
 suit: q̄ nullū nobile nisi flexibi
 le. q̄d etiā inflexus tamq̄ ingū
 dñi suauē et omnis eius leuē: usq̄
 in finē uite sue portauit. Cū ve
 ro iam senuisset et fatiscantibus
 membris vigor corporis defecisset.
 insup̄ quoq̄ varijs aduēse valenti
 diuis icōmoditatib; vigeret: et
 erat tū animus vigenus et feruens
 in ope dei: ita ut ad duos ordinis
 labores quos vir robusta iuuenū
 etas tolerare potat: ip̄e senex et
 fere recepit: pacent̄ s̄mo alac
 ter pareret: et nulliones vō et in
 dulgentias m̄ie que senib; cau
 sa compassiois impendunt: non
 solū m̄ime appetet: vinctā cō
 tetere volentib; neq̄ acquiescet.
 Factis in clāuallē triginta annis
 annis felici agone cōsumma
 tus. mortē letus subyt: nō ab
 ip̄a consumendus: sed de ipsa
 in assūptione noue uite et tūc i
 in aīa postmodū in corpore glo
 riosissime triumphatur. De cui
 titū vtus bñardus vehemēt
 turbat: q̄ de eius excellentissā
 conuilaadē sentiret: in cōuētū
 fr̄m quodā sermōe declāuit.
 Ex de predicto sermōe colligit̄ cō
 lūmatū fuisse sc̄m senē hūbertū
 in virtutib; Caplin. v.

Qualitā lector: tamq̄ in
 breui tabula virū p̄fecte
 vtutis corā oculis tuis elegant
 repictū: ita ut ex sua dīcē pos
 sis. qm̄ iste vtus vir mōchus fac

tus monachi vigilauit in actō:
 qui hoc q̄ erat habitu et noīe sol
 lertissā industria elaborauit:
 vt eēt etiā in rei veritate indignū
 cumū fore reputās vacuo noīe
 monachi: sine vtutis ope glo
 riarū. Hæbat m̄imū vtutē
 gradū eē ad glām: et vanam
 p̄sūs grām. fallacq̄ pulchritū
 dinē quā nō p̄tureret illa. Idēto
bāillime p̄ hūmilitate longe erat
a te prouētū illud elogiū: quo
quātū qui vacuo noīe monachi
absq̄ vtutis ope in vita glātus
fiat: post mortē irritus fuisse
phibetur. Di vestis bulla calū
caput ampla cuculla: quemq̄
iustificat: hic homo iustus erat
Quātū distat int̄ lucē et tene
 bras q̄ magnū chaos firmatū
 est int̄ filios ire et filios gracie.
 q̄ dispāre sententiā hinc exēun
 tes excipiūt fide religioī et vere
 religioī. Nō erat hūbertus de mō
fatuarū vgnū: que acceptis lā
padib; suis detestantā negligē
tiā oblitū sūt oleū secū lumē: cat
de mō prouētū de quo nō fuerat
adulator: sed verus laudator: ip̄s
dicit q̄ fuit copositus sup̄ omīs
hoīes quos vitat in dieb; suis.
vnus itēq̄ p̄seuerās omī tpe
et oī hora pulchre eatēq̄ sentētiā:
licet alijs vbi diffiniciōne illā
qua poeta sapientē diffinit re
p̄sentās: cōuētās ip̄e sibi totus
teres atq̄ rotundus. q̄ est vnū cū
temq̄ p̄seuerāe et omī tpe et oī
hora. Faciendū p̄cā hūc vtū vi
rū prioratū officio sub scō bñar
do in clāuallē functū fuisse: ad

quorum doctrina exempla utuntur vni-
 uersa clauallis irrigabat sicut ortu
 reliquarum et sicut paradisi domini. Sa-
 liebatque in singulis et in omnibus
 fons iusticie: in acquisitione vite
 etne. Quia vero memoria eius in be-
 nedictione erit in omni generatione
 fructu qui in claualle domini seruati-
 ti sunt in monumento quo super
 dirigitur domini robati secundum clauall-
 is abbate positum quod est sub arcu
 in muro claustrum pro capite etiam
 reuerentissimi patris haberi venerabi-
 le corpus reconditum est: ubi et lo-
 culus qui sacra eius ossa seruat
 titulum nominis ipsius profert. ut pueri
 fratres in clauastro sedentes et ex lec-
 tione feruentissima sancte religionis
 eius studia cognoscentes: que tam-
 en tamquam magnum fuerunt ut ea
 monumentis tractantur. *Et hanc* beati-
 mus pater Bernardus non dubitauit si-
 mul etiam tubam sanctorum cinerum
 eius pro oculis habentes calefacit
 animis oblivione fugiant. torpo-
 rem et negligentiam paula se repel-
 lant: nec omnino non per arduos clau-
 stralis discipline labores coronam
 monachis positam se adepturos esse
 presumant. *De domino otone quon-
 dam suppone in claualle Ca-*

Hic quidam de senioribus
 clauallis otone nomine suppo-
 nit officium in eadem domo pro pli-
 uos annos strenue administrans:
 homo uero pauper spiritu et humilis corde qui
 a primis fere annis domini illius ar-
 duos labores non solum uoluntarie
 paupertatis. sed etiam dure uicibus

qua in uoluntate sua domini illa ob-
 penuriam rerum sepius contingerat:
 tam alacritate percurrit: ut tunc fer-
 uentior esse in dei laudibus notaretur:
 cum corporalibus subleuatis ex aliqua
 parte carere uideretur. Tanta autem inerat
 ei morum suauitas: tantamque man-
 suetudinis dulcedine tractabat con-
 uentum fratrum quem potius alias occupa-
 to assidue ducebat et reducebat.
 ad laborem uadens et inde rediens:
 ut usque hodie sancta illa congrega-
 tio memoriam habitantem suauita-
 tis eius cum gratulatione exultet.
 Cum autem fidelis pastor sanctus Bernardus
 cuius sacri corporis sui ex tre-
 bescantibus magis ac magis ad tel-
 positionem uite corruptibilis et introi-
 tum uite incorruptibilitatis appetere
 ret: omnipotens deus qui humilium uota
 nunquam respiciat: hunc beatorum otone sancti
 domini desiderium cordis concessit ut an-
 te preium suum ipse decederet. ne per annos
 secula que sub tanto prelo iocundis-
 sime flourerant: ferrea que pro sub-
 lectura erant lugentibus oculis ui-
 dere cogeret. Et etiam futurum esse ita
 dominus vni de fratribus priusquam fieret: ma-
 nifesta uisione postea dignatus est.
 Aspicebat quidam fratrem in visu noc-
 tis et ecce pabat uicem beati Bernardus
 dominus ascendente iherosolimam: iamque in
 ipso punctu iturus erat. Ad quem ue-
 nerabilis otone reuertens accersens: dice-
 bat se precessurum. Cuius uisionis sic
 causa est ueritas: ut postquam uicem digne
 uis ad celestem iherosolimam ubi uia
 uisio pacis et pante iam egredi et
 paulo post sublecturum preium sancti
 felia finitum legacione paret. Post

præcā em̄ uisionē istem famulū
rei odo molestia corpis tactus: ad
extrema puenit. Ad quē uisitandū
cū bñs bñardus ingressus fuisse
uidens eū pauē et aurari q̄ si mi-
nus p̄tē uisisset. et ob hoc anapi-
tem adhuc sententiā iudicis expect-
taet: sic eū allocutus est. **Quid**
trepitas? q̄ turbatis o aīa bñs?
Adieb; adoleſcentiæ tue tenuium
ep̄o famulatū in multis et mag-
nis laborib; exhibuisti: et erree
formitas. **Uge** securus p̄ge: e-
go tibi in ueritate dico: q̄ recto
cursu ad creatorē tuū puenies et
sais corā ip̄o appēbis. **Qua** cōso-
lacione dilā p̄is sui hūilis odo
roboratus. placidior uolū ad ex-
itū tentens. et p̄ modicū homē
eruens mortē p̄didit: et uitā uē-
at̄ apprehendit. **Ut** aut̄ p̄ sais se-
tentiā quā te eo p̄uideat pie hū-
ilitatis obsequio uēam eē cōpba-
ret: corpe s̄o adhuc in arca iactē-
te. aūq̄ ad lauandū referret. re-
uēnt̄ amercus. finis teo digni uel-
tigia sacra deuote osculatus est:
patent̄ cūctis ostentens q̄nto ho-
nore digni sunt qui in exercitijs re-
gule quā p̄fessi sūt. sine dissimu-
lacione excentur. et in uia mātā-
torū rei sicut in om̄ib; diuitijs
relectant. **Hū**idit̄ corpis eius ex-
imie in monumento. quo pie mēo-
rie hūbertū locatū dixim; ob re-
uēntiā sc̄itatis eius recondite s̄.
ubi felici pausandē requiescens
saluatorē expectat. dñm nr̄m
ih̄m xp̄m qui ēformabit corpus
hūilitatis eius: cōfiguratū corpi
claritatis sue. **Dicit** psalmista

loquēs ad dñm. **Uq̄** adhēt abi-
letes iniquitatis qui fugis labo-
rem in p̄cepto? **Di** eū uia liccat
q̄ est elās rei om̄is p̄stura tolō: et
angustia p̄ntis t̄pis: nisi quētā
factio laboris. **Pro**uētā uēū uāq̄
et leue t̄bulacionis eoz que in p̄-
ti est inuēntū pondus glorie opa-
m eis in sublimitate uite et̄ne: ad
quā uenēabilis odo iam nūc in a-
uina puenisse et postmodū in
corpe pueniturus eē cōstāntē sp̄atū.
De dño guerrico quondā mona-
cho clāuallis postea abbate ig-
nari. **Capitū viij**

Sante recordacionis tōnis
guerricus quondā abbas ig-
nari dū adhuc sub disciplina be-
ati bñardi monachus esset. i clā-
ualle. et regalib; sacre roctie ubi
bus lactaret. hanc reuenerē se-
tanti p̄is filiū morib; et uita pro-
babat. **Tanto** liquit̄ sublimi-
arē d̄cutū consecrāte d̄dicat: q̄
to secreta magno rei munie te in
corruptiois t̄p̄tō testioio cōsulā
glābat. **Dicit** eū hū quib; sece-
ta tanti uiri nosse tatū fuit al-
truchāt: imaculatā incorruptio-
nis tunicā duce grā usq̄ ad exitū
uite cōseruauit. **Porro** quēte pu-
ritatis et integritatis fuit uita et
cōsulacio ei; q̄q̄ puillimū sanc-
te reuocionis t̄mēama cōtōdie tō
in ara cordis uicētēt: dñs glorio-
sis et manifestis iudicis reclāre
dignat̄ est. **Ac**adit uāq̄ qua-
tam uita ut ad lōuē in uigilijs
legentā assēptus eēt. **Cū** se moue-
ret te stallo suo ut ad gradū p̄el-
biteri uenēus sicut moris erat.

inclinaet: alii quida[m] spitalis mo-
chus qui scōr eius in dno thūiorū
curiosus scrutator: eē solebat non
luoris uel iudie peste tabescens:
sed ut exemplis ei[us] ad meliora puo-
taret: obseruabat eūtem. Itaq[ue] in
diuāte eo reuote ante gradu[m] p[ro]bi-
terij: ecce angel[us] d[omi]ni te celo uenēs
sup[er]dicto fr[atre] spitali ceruētē. ueste
radiosissima et splendidiissima in-
dunt eū. et p[er] mediū chorū reuēter
reducēs usq[ue] ad analogiā cū co[n]sc[ri]-
dit. Et stans int[er] eū quou[er]q[ue] totā
plegēt lōnē: cū multa reuēntia
munistri officio functus est. Eua-
plecta rursum p[er] mediū chorū eū de-
ducens usq[ue] ad gradu[m] p[ro]bit[er]ij ple-
ritus est: illoq[ue] satisfactio[n]ē que
p[er]lectas lōnes ante gradu[m] fieri so-
let: angelus rēpta ueste celesti: ab
oculis her uidentis sublat[us] ē. **Fr[ater]**
aut[em] ille cū dignatione gr[ati]e dei tam
secretū d[omi]ne maiestatis tonū cog-
nosce[re] tantū fuit te glōsa hac uisio-
ne multū edificatus. didicit ip[s]i
te quo talia uirē meruit uē eē dei
famulū: qui angelice puritati cal-
tūmōia et ino[n]ecia uite app[ro]ximās
tamq[ue] b[e]n[e]d[i]ctiō[n]i amāti[ss]imū d[omi]nū tota
die cū illo in thalamo scē contem-
platio[n]is morāctur. Succedente uō
t[em]p[or]e uenēabilis guerric[us] fr[ater] ab[bas]
ignāa qualē se exhibueit q[ui] streu-
nue officiū sibi cōmissū adimple-
neit: nō est uirē p[ro]bitatis edicē. Pla-
ne q[ui] sane v[er]bis doct[ri]ne fuit luculen-
tissimū atq[ue] dilectissimū. et v[er]o spita-
les eius sermones quos in solēnta-
tibus p[ro]p[ri]is i[n] cōuentib[us] fr[ater] fecit
qui a cantore eūstrē eccl[esi]e excepti
sūt: manifeste declarāt. **Ceterum**

40.
sup[er]ius ille artifer qui p[ro]lucis et tū-
lionib[us] varijs solet polie vasa int[er]
ut discant a vasis ire: cotinuis
et grauib[us] infirmitatib[us] h[ab]it famu-
lū suū laborāre p[ro]misit. **Eius** il-
le icōmoditates paciētissimē colābat:
sciens nimirū tanto se in futio glō-
siorē de sūmi regis manib[us] coronā
p[ro]cepturū: quāto alacris in p[ro]biti cō-
mū agone resitasset. In hoc tamē
uimū confitabar et semetip[s]u val-
te hūmābat: q[uo]d pene cōtinue cōuē-
tū fr[ater] relere. et in infirmitate ia-
cē causa rebilitatis sue cogebat:
nec potēt ita fr[ater]bus suis exem-
plū cotidianū laboris p[ro]bere. sicut
v[er]bū scē p[ro]bitatis impet[us]. **D[omi]n**
q[ui]q[ue] min[us] habebat de e[st]acio corpa-
li. totū sūmā pietatis affectus. et
ardens in deū reuocō supplebat.
Conquiritur ip[s]e rebilitatē et misit
faciendā suā in quodā sermone:
ita dices. **Amici** uenerūt ad me te-
ria: sed non h[ab]eo q[uo]d ponā ante
illos. **fr[ater]** sū medic[us]: in domo
mea non est panis. **It[em]** dicebā
ab inicio. **fr[ater]** solite me constitue p[ro]-
apem. **fr[ater]** em[im] debet p[ro]cē: q[ui] non
p[ro]t proelle. **Eius** aut[em] p[ro]telle p[ro]-
qui nec medic[us] ē nec panē in do-
mo habet: nō ē nec aut[em] nouit q[ui]
sciat curāe nec doct[ri]nā habet q[ui]
sufficiat pascē. **It[em]** quidā dice-
bam sed heu nō auertis me: p[ro]-
apem em[im] constituistis me. **Dup-**
erat igit[ur] ut q[ui] non potui effugi
p[ro]bitū q[ui] fugerē ad r[ati]onē: et
audire sup[er] hoc illud sapientis
consiliū. **P[ro]ncipē** te constitue-
tūt: esto int[er] illos quasi uir
et illis. **Deo** ueniat: necq[ue] hoc

ipm rictu est in **D**icit enim impia
phibet esse sup alios. sic inbecillitas
eē nō patit' ut alios: et sicut spi
ritu nō sufficō ad mīstrandū vbi:
ita corpe deficiō ad p̄bendū exem
plū. **C**ui igit' aduenus nō sū. nec
p̄cē nec cocē. vbi potēs eē. nisi vl
timū et mīssimū locū eligā sali
ter om̄ib; subeē. **E**t hoc quātē va
leo: hūilia p̄mo v̄e te me leniendo:
nichilq; prohibet p̄mo plima vei
tas ip̄a me monet subeē auctis a
nimo: licet p̄cēste cogor officio. **T**
dūe deus ip̄e es qui subeē mones
et nichilomin' p̄cēste iubes: a te expe
to ut hūilem simul et vtilem in
iūcto me facias mīsteio. **H**ūilem
vā te me leniendo: vtilē recta non
dēlinquēto. **M**ad mīspira cordi: hoc
mīstra ori. **D**a sermonē rectū et
vāsonantē in ap̄tōe oris mei. qui
diristi ap̄i os tuū et ego implebo il
lud: ut oīs familia tua v̄droi
bus repleatur. **Quāta districtioē**
dn̄s abbas guerrici q̄ scām suā
in obitu suo discussit. C. viij

Derpente lector: sinceritatē cō
scāe scā viri hui' qui tā fidu
ciat' sibi facile eē p̄uicāat qd' pau
cissimis et p̄fāillimis diua cōcedit
benignitas: auctis v̄telicet aīmo
subeē q̄ius cogant' officio p̄cēste
Cū aut' fidelis seruus dn̄i guerrici
aus fidelissima dīstribuōe cōler
uis suis āuona dn̄i dīsp̄tā ple
nus diez et v̄tutū tūlīturus esset
te hoc mīto ad p̄cēm: tact' egrī
tudine ip̄iusq; egritudis molestia
ingrauelcente ad extrema reduct'
est. **C**urios' vō cūctos angulos cō
scāe sue eo dīstaciente ne q' forte eēt

pp̄erā gestū et mēuētātū dīstictū
sibi iudicē offensū redēt et malis
nis sp̄itib; occasioē calāpūāndi
p̄bēt: r̄co: dāt' est libelli sermonū
quē ferēt' simulq; mēone occur
rit: p̄es statuisse nullū absq; gūā
lis capli licētia libros face' rebere
Et grauit' iugemiscens cōuocatis
fr̄ib; dicit. **E**n fr̄es dū v̄is p̄fecti
bus iūgilac' v̄cēq; p̄cāioni p̄cē
stidui: tūcū inobīe qd' recte scō
samuele quasi scelus ydolatrie est
incurri. **L**ibellū nēpe sermonū quē
rogatu v̄ro dictauī: remēare in
uis absq; capli gūālis licētia eēt
p̄lūpli. **E**uag' quītoq; illū affeū
tes igne cremate: ne pro culpa in
obīe v̄ltriab; rehemē flāme trātā
cōsumēndus. **D**ei vō p̄uicētia ac
cōdit' ut iam in alijs quātuūlis tūl
sc̄ptus eēt liber: r̄co aliq' melius p̄
nobis et in hoc dīspōnente: ne v̄tē
licet scā erāā ip̄is et p̄cipue ḡstien
sis orō tante erudicōis ḡnā p̄uicā
ret' p̄riābili namq; tempamēto ita
v̄ralis scāe lepos in volumē illo tū
met' et xp̄iane simplicitatis hū
litas sic in eo resp̄lētet: ut nōmō
nūme onōsus v̄uicāā grāciolus val
te sit legentib;. **P**orro ignitū eloqū
vehement' qd' in sermonib; illis i
uenitur: ita monet afficit' et accē
dit' legentē: vt durissim' corde sit
qui nō ex eoz lōne cōpūctus ad
meliora proficē studeat. **D**ic itaq;
iustus et timorāt' seru' dn̄i. delicto
qd' cōscāam ip̄i' r̄morteat. **S**enā
exāmiācōe correcto: alacius iam
et p̄uicūis ad celestia suspirabat
xp̄i dn̄i iocūdissimā et v̄tillimā
p̄uicāam v̄otis et dēlētēris sacre.

renouationis requirebat quia etiam
 p[ro] modica uiscera mortaliu[m] co[n]so-
 ra reliquens sicut pie credimus: sa-
 nam promeruit **De dno**
roberto monacho clauallis p[ro]
tra abbate Caplin ix

Dominus rob[ertus] quondam domus
 rei abbas et sc[ilicet] b[er]nardi sc[ilicet]
 da carne p[ro]p[ri]us: in atolele[n]cia
 sua uig[il]i d[omi]ni suau[e] et ou[er]e le-
 ue apud g[er]stera[m] suscepit postmo-
 do uero reu[er]entissimo uiro rei b[er]n-
 ardi p[ri]mo clauallis abbate constitu-
 to: sub ip[s]o in eor[um] cenobio celesti-
 bus disciplinis instituebat[ur] Cui[us]q[ue]
 ro[ati]o[n]e apud p[re]s[ent]e[m] carnis icutu[m] a
 sacris or[ati]o[n]ib[us] repellere petulantia
 et inquietos atolele[n]cie matris
 labore manuum uigilijs et ieiunijs
 et om[n]ia[m] delicatam atolele[n]s pul-
 lanimitate victus sacro[rum] quoq[ue]
 exercitio[rum] assiduitate pressus: mi-
 nus patient[er] ubi p[ro]terg[er]e mouen-
 tis audiebat Interea cluniacenses
 fr[atr]es audientes q[uo]d item atolele[n]s
 ordi[n]i g[er]stera[n]si se reddidisset:
 indignati su[n]t uehement[er] allentes
 cu[m] hoc iuris ratio[n]e nullo mo[do] fac-
 posse potuisse: quippe qui ip[s]o[rum] mo-
 nast[er]io a p[ro]p[ri]et[ar]ib[us] sub regula sancti
 b[e]n[e]dicti p[ro]p[ri]et[ar]e p[ro]miss[us] fuisse In al-
 tera p[ar]te eor[um] eor[um] sue assercio[n]is mira-
 bant[ur] tram: qua[m] a p[ro]p[ri]et[ar]ib[us] ip[s]o[rum] cu[m]
 co cluniacensi mo[n]asterio fuisse dona-
 ta me[n]s[ur]abant Cui[us]q[ue] auct[orit]e beati
 b[er]nardi p[ro]m[er]entur ne cu[m] publice re-
 pete[re] p[ro]sum[er]ent: ad callidiora sele-
 argum[en]ta u[er]tere Nullus est na[m]q[ue]
 p[ro]p[ri]et[ar]i[us] qui[m] ab ip[s]o s[er]uino p[ro]uoc[ati]o mag[is]
 ne illius dom[us] ut si fieri possit bla-

dijs et suasionib[us] suis inueniunt
 illu[m] conueniunt: quatuor abdicato
 g[er]stera[n]si ordi[n]e domoq[ue] clauall-
 is elicta spontanea uoluntate du-
 maru[m] se tr[an]sferret Veniens itaq[ue]
 me[n]s[ur]atus p[ro]p[ri]et[ar]i clauall[er]e: sp[er]ent
 pietatis qua[m] foris in u[er]ba et habi-
 tu p[re]tendebat: int[er]na habere credebat
Deo heu. uulq[ue] tuta fides: id[em] fal-
lunt om[n]is Heu ue illud q[uo]d uidebat[ur]
 p[ro]p[ri]et[ar]i[us] etiam ingrediendi tuabus
 uis: cor et cor diuerberat co[n]suetu[m]:
 in ip[s]a quoq[ue] religione q[uo]d sine ge-
 mitu dice[n]s no[n] possum[us] duplicita-
 tis et maledictio[n]is sp[irit]us g[er]stera[n]s
 qu[is]q[ue] reprehendit Hic cu[m] te quo-
 loquimur p[ro]p[ri]et[ar]i[us] co[n]u[er]s[us] ingros tra-
 tr[an]s: petebat sibi t[ame]n licentia[m] loq[ui]
 di fr[atr]i rob[erto]: gra[m] uisitandi et co[n]so-
 la[n]di cu[m] se uenisse testatus e[st] Deo
 quis hoc tali uiro negaret? Cui[us]
 no[n] crederet nouu[m] xpi tyrannu[m] de ta[n]-
 ti leuis edificatio[n]is obis u[er]tutis in-
 trem[en]tu[m] cape quo ualidior: ad ui-
 tia p[ro]p[ri]et[ar]ia efficeretur? **H**eu
 pelle sub agmina rephensa e[st] mens
 lupina et qui credebat[ur] ad u[er]tute[m] p[ro]-
 uocare: suadet rudi adhuc militi
 statione[m] sua[m] relere: arma p[ro]p[ri]et[ar]i u[er]-
 tam spontanea q[uam] uiscera uoluntate
 crudeli hosti se u[er]o trare Cui[us]q[ue]
 plura? Quadet et p[ro]p[ri]et[ar]i[us] delicta
 to atolele[n]s duros clauallen-
 cu[m] labores fugere cluniacensiu[m]
 mollia et carnem magis q[uam] sp[irit]u
 retolencia instituta capelcere
 Dequit[ur] itaq[ue] ouicula lupi: nel-
 tiens se in horrendu[m] apostalie
 ruere baratru[m] Venabilis at p[ro]p[ri]et[ar]i
 b[er]nardi licet fr[atr]i hoc egrum fer-

ret dissimulant tū ne letentib; se
 uel in aliquo talionē reddidisse vi
 detur. Postea vō cū aliq̄dū dissim
 ulant: eūdem frēm statuit per
 eplām reuocāre. Cuius dictante to
 ni⁹ guithelmi⁹ ricuallis postea
 mōsterij p̄m⁹ abbas in mēbrana
 scribens eandē eplām eripiebat.
**Erant ambo p̄t̄ sub dīno leten
 tes. Ad dictandū quippe: secretus**
 septa mōsterij egressi fuerant. Subi
 to aut̄ inopinat⁹ ymber erupit:
 et is qui scribebat sicut ip̄o r̄fen
 te didicim⁹: cartā reponē voluit.
 Ad quē p̄t̄ sc̄is opus inq̄ rei ē: scri
 be ne timeas. **Poplit ergo eplām**
 in medio ymbris sine ymbre. Cū
 eū vudiq; pluet cartā expositā
 v̄tus operuit caritatis et q̄ dicta
 bat eplām: redulā quoq; p̄t̄ cō
 seruabat. **Et hec quidē eplā obtā**
 grante miraculū: in rotā eplā
 rā ei⁹ a fr̄ib; e⁹ nō inuēto p̄ma
 est ordinata. **Eundē vō eplē ter
 tius h̄ eāt. Datis et plus q̄ satis luc**
 tum dilectiōe fili robte et ceterā.
Quanti periculi sit p̄fessum
cystracensis ord̄is ad aliū ord̄is
relinquere. Caplū 5.

Acepta itaq; et plecta hac
 eplā frat̄ ille mox ut diligē
 tis se abbatis et p̄m̄quū sui caract
 erē r̄cognouit: p̄uentens q̄ m̄ti
 mis caritatis visceribus calanum
 r̄uēit: simul etiā cōsiderās q̄ dis
 similib; studiis in loco ubi tūc ma
 uebat et illo quē incōsulte r̄lique
 rat v̄met̄ q̄p̄ctus relipuit: et licet
 sero se errasse uel pot⁹ ab aliis in
 errore null⁹ igemuit sp̄m̄ tenq;

libertatis tota mēte concupies locū
 quē inordinatē peccat̄ ordinatē dese
 ruit: et clarauallē eod̄is sub dis
 ciplīa b̄t̄i p̄is b̄nardi in tantū p̄
 fecat: ut succedentib; v̄tutū m̄te
 mēt̄is dom⁹ rei postmodū abbas sit
 constitutus. **Aspicit t̄ocent⁹ hoc ex
 emplo oem̄ hoem̄ cōstāntem ordi
 nē p̄fessū neq; absq; graui p̄iculo
 aīe sue ad alter⁹ r̄ligionis vel ordi
 nis p̄fessores reclinare posse: ym
 mo ut qd̄ v̄m̄ est igemue fateam⁹:
 man⁹ bonū qd̄ ~~enit~~ enecruiter v̄tū
 deserit p̄dit: et m̄ bonū qd̄ magis
 est eligendo sibi illicitū fecit m̄m̄e
 consequit⁹: in sup̄ etiā fecit illud apol
 talie cautio iustis p̄t̄ue cōfusio
 nis uotā n̄ relipiscat nec euatet.
**Et aut̄ asserōi m̄e r̄moto dubie
 tatis scrupulo fides adhibeat: qm̄**
 in ore duoz̄ testū stat̄ quē v̄bū: ad
 huc aliud exemplū in disciplina
 nē veritatis subiectū. **Abbas q̄m̄**
 te filius claciuallis in p̄tib; ytalie
 abbatizans: licet alias r̄ligiosus
 p̄quātā tū culpa sua ab officio p̄
 laciois depositus est. **Quā reiectionē**
 suā m̄m̄ p̄t̄ent̄ ferens q̄ t̄eret
 idiscreto quoq; dolore stimulat⁹ or
 dinē cystracensem deseruit: et clu
 uaculū se cōtulit. **Obi dū aliqui
 to tpe in simplicitate cordis sui
 d̄no sc̄dm̄ ord̄is illi⁹ instituta ser
 uiet: opt̄e om̄p̄t̄ deus q̄ solus sim
 plicitatē cordis it̄net̄ p̄t̄itoz̄ labo
 rū ip̄i⁹ quos in ordine cystracensi
 relutauēat r̄cordat⁹: y r̄uelacionē
 ei inlinuac dignac̄ est: q̄ nequaq;
 in ord̄e illo aīam suā saluare
 posset: q̄ppe qui et si in oculis ho****

unum in unum bono stac videret
 an cōspān cū ipi a maior bono ce
 nōisset : itoq; nūi bonū modis
 onūb; sibi infructuosā fecisset
 Hac itaq; ruelacione seuer ille sa
 lubrit amonuit; gñe dei se tā mi
 sefcorat ab errore suo riuocati ne
 quaq; iugū extitit : sed cōtinuo a
 pāpicio pūitacois petē r'rahēs
 clarauallē qūtoā edūt : ubiq; re
 pteito errore suo pūā; agēs et re
 incept vitā suā in scā cōūlanōē
 qūmās : bono fine quēuit **De**
brē mēorie reynaldo mōtuo qui
vidit brām maiā frēs metentes
visitantem Caplin xi

In cenobio clacualis fuit
 monach; quātā religio
 et bonoz mēoria dignū uoie reyn
 aldus : vir bone simplicitatis:
 times dñi et r'rauens inocēciā suā
 ab infauaa sua usq; ad seueritā
 De hoc senior ille quē sup'diximus
 r' religiois plous ordīs nri pā
 pue r' seniorib; tā mōchis q; cō
 uilis sue clacualis plā lrāz mo
 nūctis credidisse q; nichilomin;
 eadē fite qua ille ea exp'lit uos
 hic inseruunt ita scribit **Vir**
dui reynaldus hic; aū cōūsiōne
 suā p xxx annos in hitu scēi regēt
 nō tā scēarit vixit : sed opib; pieta
 tis semp iustitens in corpe suo glōi
 ficatē et portāe tēū sollicit; fuit **Rā**
 int' ceterā bona que corde integro fa
 ciebat : etiā corpis integritatē dñō re
 dicant : cui opitulāte grāa icenti
 ua libidini et carnis spurcitas ab
 vō mris sue usq; in diem mortis
 impolluto calle tūliuit **Dulcepto**
 namq; mōstuo hitu in mōstio scēi

amandi et et eo amplius annos ibatē
 in scā cōūlanōē cūlegit : ubi et scā
 tatis sue nō pūū spēamē onūb; rēd
Iute maiore vītutū ardore flāmesceus
 ad tomū clacualis rēi emulatioē
 se contulit : antea tū pūonit; a deo
 r'uelacoib; multis **Quātos** vō labo
 res qūtas ve molestias a frīb; ordīs
 ill; dū felicib; actib; ei iūctent : et
 ab istulinoi pposito eū aūtē cupit
 hūis iste ptulit sup'cedo dice : dū
 legentū tedio velum cōūle **Dulcep**
 tus aūt in clacualle ilico ad nouā
 miliciā virilit' se acciuit : et ex
 milite vetāno fortissimū se uobis
 tyronē erhibuit : in laborib; i vi
 gilys i ieiunijs . ceteriq; scē disciplie
 obsequijs seipm tota die mortifi
 cans **Habebat** aūt incessantē oran
 di studiū : et in orōe mirabile afflu
 entia lacrimaz **Quātā** igit die cū
 in labore tritice mellis cū cētis ex
 illet : segregatus paululū a cōūe
 tu cū magna aūni r'elacōē cepit
 intuei metentes : scēi r'putās pū
 et amicās q; videt; tot sapientes tot
 nobiles et r'elicati ibidē vi p amo
 rē r'pi laborib; atq; erūpnis seipos
 exponēt : et feruētissimū solis az
 torē cū tanta alacritate suscipit : ac
 si orto r'eliaz sua mltie fragrācie
 ponia r'ecerpit : uel i incula laua
 rib; epulis plena r'elacōis r'ē cōū
 uaret **Iute** ergo pteus in celū ou
 lus ac manib; grates deo offercbat :
 q; eū tam scē multitudinē q;uis idig
 nū et pādōē adiuuēt **Dū** hec et si
 milia aīo voluct et p' iūctitate le
 ticie seipm vix capet : eu subito ap
 paruerūt ei quali tres matroue
 uenēabiles : vltib; r'oleis et r'adōis

vestib; itū emittentes Quas vna q̄
p̄cedebat veste fulgencior: forma ve
uultior: et statūa p̄cior appebat
Descendebat vō te mouere p̄uq̄
et appropinquabat quentū frū: in
ip̄i montis late fruges metentū
Quas cū ille vidisset p̄ nimia au
uiciatōe turbat; et obstupescis: eru
pit in vocē huiusmōi **D**ne d̄s inq̄
quena sūt femie iste tam formo
se tam eueite: que p̄e aliaz cōlue
nadiue feciaz quentū utō appiant
Et dū talia dicit astut ei quidā
uencūta cauiac stola caudita co
optus: qui dicit ad eū **S**raior illa
que cetās p̄cedit: ip̄a est vgo n̄r
ih̄i ep̄i maia **M**uc que sequit̄: s̄
sc̄a elizabet et sc̄a maia magta
leua **I**lle vō cū audisset n̄rē
dū noiare q̄mota s̄ oīa visc̄a ei
luy pietate nois illi quā vehemēt
amabat: itiq; p̄c̄tatus ē dices
Et quo tendit dne mi. quo tendit
dn̄a n̄ra: **C**ui ille r̄dit **A**d visi
tandū meliores suos venit **H**ys
itaq; dn̄s: p̄sona que loquebat̄
repente disparuit **Q**uo viso vir
dei: plus magis int̄ se stupuit
Et r̄ductis oclis ad sc̄am dei gen
tricē et ad comites ei: actiūto
visu intēdebat in eas **I**lle aut̄
mōreāns gressib; incedentes: ve
nerūt vna p̄ alia usq; ad quētū
Quē cū introisset: sepace abim
cem reambulacē ceperūt. tamq;
gr̄a uisitaciōis. huc atq; illuc int̄
uouachos et qūilos **E**t dū ita fa
ceit̄: tantē ab oculis int̄uetis eua
nuerūt: se seq; in celos vnde vene
rant r̄ceperūt **P**orro vir dei he

bat furis et te loco moueri uō potat̄:
usq; quo miraculū finiretur **C**ū tū
vō te huiusmōi uisitaciōe p̄fecit: q̄
tūq; in amore dei et ip̄ius br̄illūne
dei genit̄as excreuit: euulata
conuiliatio eius et cotidiana v̄tutū
intremēta monstrabāt **S**ultas
quidē et alias r̄uelaciōes sepe diu
nit̄ accipiebat: quas tū ad euitā
dū cenotorie viciū reticē q̄ dicit
maluit **S**am et hanc eandē quā
p̄ortēnū fere silencio p̄lserat:
p̄uo tpe id est x̄l̄m si b̄n̄ memini
diebus ante obitū suū: int̄ et
quotānō coact̄. n̄ licet indigno
tali occasiōe patefecit **Q**uatā li
quidē die cū de salute aiāz ambo
familiarit̄ loquēnt̄: ego sciens eū
virū iustū et sc̄ū et a d̄no sepius
uisitatū in ea cōfidencia qua eū
diligebā. et me ab illo diligi sci
nebam: ausus sū sc̄lata et peti
aq; ab illo **I**taq; p̄ amorē xpi et
p̄t̄ misericordias eius. cepi illū me
dullit̄ obsecrare ac vehemēt̄ in
siste ut ad honorē dei vna aquā
ex suis cōsolaciōib; n̄ manifest
taet̄: illā sc̄l̄z de qua me magis
edificandū ē ceuleret **T**aligi
oblectiōe cōpulsus: sup̄d̄cām
uisionē michi narrauit **S**ed q̄
tantē effrū: **T**estis est ip̄e reus
quō timore et tremore. quā
lacrimaz iuitaciōe. quā genit̄
bus et suspirijs eā p̄ulerit: ita
ut genit̄ et singult̄ a fūto co
dis erūpentes vocē loquētis fec̄
quēaus intrūpuit: t̄y si carē
hora ip̄am cūct̄ uisionē **Q**uo
lucis aut̄ postea dieb; ruy ap

paruit ei p[ro]p[ri]u[m] ip[s]a eade[m] regna ce-
 loz et d[omi]n[us] angeloz: incidens ac
 p[ar]ans ei ornam[en]ta candida et
 p[re]iosa quib[us] in primo vestie[n]dus
 erat. Que cu[m] p[er]isset colligauit i[n]
 v[est]iu[m]: et r[ec]ede[n]s retulit ea sec[un]d[u]m. **E**
 cu[m] ille v[er]u[m] subsecutus est eam: et
 clamauit post terg[um] eius dices. **G**ra-
 mi d[omi]n[us] mea delicia[m] illa[m] q[ua]m ha-
 bitaui. **L**u[m] ista que in p[ar]ate digna
 tus es ornam[en]ta? **E**u[m] sc[ilicet] illa[m] di-
 gent[em] ait. **C**u[m] venies ad me tunc
 recipies ea. **V**isio leta o[mn]i p[ro]p[ri]o
 ita: que v[er]o tanto t[em]p[or]e extitit:
 qu[ia] sc[ilicet] exhibita fuit. **S**traue-
 rit fact[us] introiit ad me ille di-
 seruus: tamq[ua]m infirmu[m] uisitaturus.
Ego eni[m] tunc egrotaba[m] pene usq[ue] ad
 morte[m] et erat languor fortissim[us]: ita
 ut de sospitate mea eade[m] media t[em]p[or]e
 resp[er]arent et ob hoc die p[re]cedenti fu-
 iu[er]it oleo infirmoz. **I**lle v[er]o cu[m] uenit
 set ad me multo pietatis affectu co-
 passus est michi: et ut posset me
 aliquat[um] consolari: et dicit in ista
 qua[m] in eade[m] nocte uideat uisione[m].
 reputas sal[tem] atq[ue] renu[n]cians: q[uod] no[n]
 p[ro]p[ri]u[m] sed p[ro] me facta fuisset ad
 eu[m]. **E**rat eni[m] h[uius]modi corde: et nichil
 tale p[ro]sumes de sua caritate. **C**ui ego
 mor[is] v[er]o. **S**oli queso p[ro] amantissim[us]
 me: noli h[uius]modi tua[m] i[n]p[er]tancie[m]
 sinistra a te alienare. **O**rdinam[en]ta q[ue]
 tibi su[n]t celis p[ar]ata: nu[m]q[ua]m alie[n]s
 erit: sed miscante deo salua e[st] et
 i[n]tegra p[er]manebit. **T**u aut[em] p[ro]p[ri]o
 ma[m] illa[m] uisitate[m] tua[m] i[n]stant[em] effla-
 gita: ut in b[e]n[e]placito nu[m]e sue alia
 quecu[m]q[ue] voluit in p[ar]ate i[n]dumeta
 dignet[ur]. **P**otens eni[m] atq[ue] benigna
 est: dices in om[n]i q[ui] i[n]uocant illa[m]

Quid multa? **E**go q[ui] mori p[ri]mu[m]
 estimabar: velle nolle euocari. **L**u[m]
 ad toleratas vite hui[us] erupnas.
Ip[s]e u[er]o qui san[ct]u[m] uidebat atq[ue] i[n]col-
 mis: no[n] amplius q[uam] tero diebus post
 ea supuirit. **C**ui tantu[m] cursu vite
 felicit[er] exacto: corruptibilis carnis
 i[n]dumeta repoluit: et stola[m] i[m]mor-
 talitatis p[er] b[e]n[e]dictione[m] dei i[n]teriu[m] au-
 deuote seruierat. iuxta fide[m] p[ro]mul-
 sionis illi[us] absq[ue] dubitac[i]o[n]e i[n]cepit.
Non est aut[em] silencio p[re]cedu[m] q[uod]
 iste uir dei ante die[m] sextu[m] sue dormi-
 tationis d[omi]n[us] in eccl[esi]a solus post co[m]pleto-
 riu[m] or[ati]o[n]i i[n]staret: repente pallata e[st]
 in aurib[us] ei[us] tabula defu[n]cto[rum] duob[us]
 i[n]tribus t[em]p[or]e. **Q**uo ille audito statim
 exiit: et p[er]ijt infirmo[rum]: pu-
 tans ibi aq[ue] te fr[atr]ibus infirmis ee
 morituru[m]. **S**ed d[omi]n[us] cu[m] cognouisset
 nullu[m] ibi tunc in extremis politu[m]:
 venit ei in mente q[uod] ip[s]e eet p[ro] que
 hoc signu[m] fr[atr]u[m] fuisset: et q[uod] in so-
 mitu tabule sua sibi i[n]grat[i]o sig-
 nificaret. **I**n hac igit[ur] meoria mor-
 tis subito tot[us] i[n]frenuit: i[n]ualit[er]
 q[uod] eu[m] tremor: atq[ue] horripilacio car-
 nis: et cepit ilico febricitare. **E**t i[n]g-
 uescente morbo: caute ad extrema[m] p[er]-
 uenit. **P**orro h[uius]modi o[mn]iuis me[is] saluta-
 tionu[m] qua[m] antea semp[er] frequ[en]tare
 solebat: q[uod] d[omi]n[us] lecto recubuit pe-
 ne inextant[em] corde et ore voluebat:
 atq[ue] cu[m] v[er]bis eius dulcissim[us] oradi
 felice animam exalauit. **C**ontigit aut[em]
 gulum queta[m] i[n]grole conu[er]sationis
 et boni testimonij viru[m] ip[s]a die i[n]-
 gre ad d[omi]n[um] ita ut amboz exeq[ue]
 simul celebrarent: et in eode[m] ma[n]sio-
 leo ambo p[ro]p[ri]o tumularent. **E**t d[omi]n[us] il-
 la fierent: viro aut[em] spitali t[em]p[or]e

stratum est in visione q̄ duo pulch
 rima templa edificarent in clara
 ualle vni in itinitorio mōchoꝝ
 aliam in itinitorio gūloꝝ: sed pri
 mu illud hoc alio longe nobiliꝝ e
 rat atq; honestiꝝ uel venustiꝝ. Cou
 stat igit̄ q; in genuina cōstructione
 templorꝝ et in genuis ictu tabule:
 mortuorꝝ relinqua lit euident p̄
 nola mors amboꝝ in cōspicu dñi
 Templorꝝ aut̄ distētia meitorꝝ
 distētia iudicat: q; q̄uis vtrūq;
 scū tū aliam alio sanctorē eritē
 credimꝝ apud deū: te q̄ nūc che
 lauris tū quilib; eorꝝ accepit: qū
 tū mē grē iustic dignata est. **De**
monacho qui tabulā in signū mor
tis sue audiuit Caplin xij

Eodem mente quo p̄dictus
 rei seruus miguit addūm
 agit̄ ibidē tale aliqd̄ fr̄m. Erat i
 eorū mōstio sacra quidā nouic
 gerardꝝ: vir bonis morib; pollēs:
 et vā religiosus. Hic iuxta p̄phete
 consiliū ingū dñi portauit ab ad
 dolescētia et leuauit se sup se: q̄
 mā tū adhuc tenellꝝ eēt et fragi
 lis manū suā ad forcia misit. Lac
 tātꝝ itaq; manilla r̄gū et casta
 disciplina felicit̄ educatꝝ: creuit
 atq; p̄fecit temp̄ i meliꝝ: et in magno
 rei mūne carnis corrupcōne sicut
 familiaēs eiꝝ testant̄: nūq; fuit
 exptus. Appingūte aut̄ hora qua
 te mūto ad dñm trāsire debebat die
 quatā dñi in eccl̄ia p̄ q̄pletorū mo
 te solito emanēt: factꝝ ē repēte
 souꝝ in aūib; eiꝝ: ac si tabula
 moruētiū crebris ictib; p̄cutēt̄.
Quod dū ille audiet: putauit

quēpiā fr̄m in itinitorio tūc obic
 Post paululū vō vbi cōstāne op̄it̄
 q; conuētū illū nullꝝ hoīm fecerit sub
 it̄ aūm eiꝝ tabula audierat illa p̄uol
 cita: quā vir rei rep̄natoꝝ ad iudi
 cū sue conuicciōis audierat. Jam cū
 seriat sermo iste int̄ fr̄es et stupidos
 attentorꝝ redderēt vniuersos: et
 dū ista cōgitarēt: ascendit i cor
 eiꝝ q; ip̄e p̄ signū illud mortis debi
 tū solue cogeret. In hac aut̄ mō
 tra mortis: subito pili carnis tho
 ruerūt et timor et tremor uenerūt
 sup eū. **De** ergo inualit eū pen
 toria febris: et int̄ teamū diem
 morte s̄lup̄t̄ felicit̄ emiguit. **De**
 c̄ pia deuotione illꝝ silē nō pos
 suꝝ: qd̄ q̄ diuinit̄ fr̄m ab eo uel po
 aꝝ in eo miraculū vidimꝝ et ḡtula
 ta sumꝝ. Nam cū vltimū sp̄m tra
 heret: trib; aut̄ quatuor ferme
 horis manū iūctas atq; preulas
 tenuit inuolubiles cont̄ cruce: ac li
 a quo fune colligate eēt. Et cū a
 tra corpis membra huc atq; illuc
 vigeret: dolore crebris iactitac̄
 manꝝ tū q̄s ut̄ dixerimꝝ tētebat
 ad cruce nūq; ab iūctē sepauit:
 nūq; aūm illꝝ ad se ētraxit: et q;
 viuis sepiꝝ iactitasset etiā moriēs
 iudicauit. **De seruo rei petro qui**
solutꝝ erat dñm ih̄m ep̄m i altari
vidē tpe sacrificij Caplin xij

Iter ceteros qui in vitā illa
 domo clauallis exemplis
 exhortacōib; et orōib; cōstāni pa
 tris nr̄i b̄nardi in robur sp̄itale
 et creuēt et v̄tutū arcē cōstāntē
 didicant: seuer eāt quidā noīē
 petrꝝ cognomēto tholofanꝝ: vir

multae puritatis magneque deuotio
 nis. Hinc unum semper a puero studium at
 que desiderium fuit: seipsum crucifigere
 mudo: et mundum sibi. In iuuenili aetate
 aequo cisterciensi se submittit
 ordinem habitavit in solitudine ieiunij
 et laboribus multis veterum hominum
 nem in se mortificans: et sacrificium
 spiritus conturbati cotidie duos in
 ara cordis immolans. Denique her-
 bus agrestibus: et paucis leruina ghero
 uigit utens: multo ibi tempore christo mi-
 litauit: et inuisa bella temptationum
 a spiritibus malignis pregentes se deo
 fortiter superauit. Postmodum autem
 apud celebri fama de caritate beati
 Bernardi abbatis atque ipsius monasterii clau-
 uallis cum magno spiritualis delictio
 feruore ad eundem locum se contulit:
 quatenus in tanta aggregatione multorum
 velud in tabernaculo domini in securi-
 tate et absolutione a turbis et a-
 pliuma turba uiuere: sub disciplina
 uia per dei patris quod sibi deest perfrons
 gsecutus: ubi etiam per multos annos
 christo domino felicitate seruicus usque ad ex-
 itum uite sue pleueuit. Hinc autem
 cum ad iuuenis esset dominus per uisum ap-
 pare dignatus est et sedens in throno
 sublimi: et sanctorum uulua cum eo
 uidebat autem ei: quod ad iudicium co-
 ram domino duceret. Cuius tremore ma-
 iestati puritatis fuisset: pauidus ac
 tremebundus perdidit ad pedes seden-
 tis in throno: flagitans ut sui mi-
 seretur. Dixit autem illi dominus. Quid
 tibi vis facere? At ille. Duce ut
 saluus fiam. Et dominus ad eum. Ba-
 te quatenus cito ad seruicium meum et
 in eo uigit pleueat: nec recit tibi
 salus quam postulas. Hanc ergo

promissionem firmissimum pignus eterne
 salutis hinc seruus dei petrus: mundum
 pro se deseruit: et se totum diuis obse-
 quijs mancipauit. Accurrit itaque li-
 bos suos et roborauit brachium
 suum ad expugnandas nequicias spi-
 ritales: que illum postea multis diebus
 et annis acriter impugnarunt. Super
 omnia uero spiritum fornicationis in seculo tol-
 lebat: qui cum tanto tormento quod vi-
 gilando magis temptationum acule-
 is continue stimulabat. **P**ost
 quod libimetipsum vehementer indignus
 in labore et erumpna in vigi-
 liis et ieiunijs multis aliisque pnie
 cruciatibus: carne suam incredibiliter
 affligebat: ita ut mente turbata
 abscondere sibi uilia plerumque pro-
 ueret: cum aliunde temptationis remedi-
 um inuenire non posset. Sed neque hoc
 silendum: quod hostis ille antiquus mul-
 tocius ab eo in diuisis foribus
 uidebat. **D**ua siquidem uice appuit
 ei sub humana effigie in choro cla-
 uallens: oculis ardentibus: et uultu
 terribili. Erat autem statua eorum
 nus: atque deformis ualde. **C**um etiam
 uidetur eam cuculla hispita atque
 uirgata cum manuce tenentate
 erant: et uix usque cubitos pinge-
 bant. Reliqua uero brachiorum pars:
 discropta erat. **V**enit ergo et ste-
 tit ante hominem dei ille malignus
 apostata superbo oculo respiciens
 illum et quasi indignas quod suggest-
 ionibus: ei tamptuauit reluctaret.
Porro uir dei stupidus animo tamquam uic-
 tus tenebat: ut se mouere non pos-
 set. **T**antum uisitate se deo signo do-
 mine crucis se uniuert: et uirtu-
 te puriorum monstrum euanciscens

nichil ei nocuit: n̄ q̄ tēptacois illi
aurit incendiu. **E**uolutis autē
postea dieb; paucis: appuit ei in
eodē loco: figurā belue monstruo
se ostēns: que p̄ti leoni leuo: p̄ti
agle rapaci silis eē uidebat. **S**ta
bat uō q̄tra fortissimū athletam
p̄uicax monstrū acrit̄ inimicis illi
rabidoq; h̄yatu effēbat̄ in eū: qua
si uinū deuocātia. **S**ed diua uirtu
te repinebat̄ ut eū tangē nō ualēt
Tūc demū ad inuocandū nois̄ r̄:
fantastica belua repente disparuit
Quia recedente ilico uir tēi tū sup̄
dā passiois incendiu p̄tulit: ut
euidēt agnoscer̄. ibi p̄tē fuisse
illū de ysaiā fab:ū qui sufflat̄ ī
igne p̄uinas. **V**idē q; iā uidit uio
lenciā tēptacois pacē sue modū
excedē defuncto consilio statuit seip
sū abscondē: malēs in hac p̄te apud
tēi p̄clitai: q̄ in baratrū luxurie
labi. **I**amq; nil aliud expectabat
n̄ ut nouaciam uel aliud q̄libet
p̄dneū ferramentū repire posset
Derū misericors et misēator: dñs ille
adiutor: in oportunitatib; ī t̄bulaci
one ille qui solus labore et dolore
glitāt: famliū suū uoluit ī tāto
agone relere: sed fecit cū tēptaco
ne p̄uētū ut sustine posset. **I**taq;
tormenti appuit angel; dñi: in
forma iuuenis dices se medicū eē
peritū et ei; rei grā aduenisse: ut
eū secaret atq; ab illa passioē sana
ret. **Q**uō ille gratant̄ accepit: et uo
lūtati ei; ītinēti seipm̄ exposuit.
A quo dū incidēt̄ colēbat̄ in om̄i
paciā secantis manū: et doloris
arbitatē. **C**ūq; euigilasset: ampu
tationē illā in se uēat̄ et martialit̄

fraim̄ eē putauit. **B**uio agnouit mē
bra quidē corpis inteḡ sibi manē:
tēptacionē aut̄ radicātā in se abla
sam: ita ut nichil oīo molestia p̄
modū et ea leuiter: d̄ine clemē
cie sicut dignū eāt grās referēs
ciāuit cāuto acūs curē uā mā
tator̄ tel: quito bonitatē ip̄i in
suis tēptacoib; largi cepit me
tuerat. **A**b hoc itaq; t̄pe extir
tis in eo passionū carnaliū incen
diis: cepit illū dñs in b̄ndictōm
b; dulcedis sue uisitac̄: et imple
splendub; aiām ei; ita ut ex se
teuna dice posset. **D**enudū multi
tudine dolor̄ meor̄ in corde meo:
consolacioēs tue letificauerūt aiā
meā. **E**t tūc ergo et remiceps ītrepā
te dñō feras atūdmis: que uerit̄
ab eo penitus simili carnis: et req̄
uit sup̄ eū sp̄t̄ uinūse consolatiois
Magnificauit eū dñs m̄iam suā
facē cū illo: chelaurizās sup̄ eū iō
riditatē et exultacōne atq; in uois
om̄ib; sacans deliterū ei;. **Q**uē ei
dñi potauit uino salubris amai
tudinis: postmodū inebriac̄ dis
nat; est uertac̄ suauissime cōtem
placōis. **I**nt̄ cetā uō tēi tota spe
cialē accepit deuocōis grām ī o:
ue: p̄apue uō in dñia corpis et
sanguis consecracōe. **D**ū frēs qui
ei ad nullas m̄strabāt: catis se
perq; miābant̄ in eo īdūtaua
laciuaz: qua tot; uirtē affluē solē
bat. **P**reuelabat ei dñs de secretis
celestib; magna et multa: atq; ī
m̄is q̄solacōib; eū seu tormento
seu uigilando seu cāā mēte exce
tento: crebrius uisitabat. **Q**uē si
oīa lris manaret: magni uolūis

magis apphendere quietate
 Dñi q̄ nichil longū est atq̄ onōsū
 etiā illa que de eodē v̄o v̄o q̄pta
 sūt in vniūsa stilo exp̄mē: v̄nū
 et ex eis saltē q̄d' studāte cōstā
 penur̄ reticē nō audeo: sicut ab ip̄
 suis ore audim̄ sp̄alit̄ ref̄ero **Ed**
 quidē tale ac tantū est: ut ex vno
 hoc a fidelib; auditorib; cētā cre
 diuel estimari facile queat **Deor**
 liquit̄ et multū vercor̄ dñi nol
 tū offendē: si rem glōsam atq̄
 mirabile que vel in soli uel for
 te raiūnis credita ē ab eodē dñi
 faūlo quoz tū nullū hodie sup
 eē existimō. silencia meo p̄re p̄
 mittā: in qua dñi glorificati
 et multoz fatē atq̄ tenocionē edi
 ficari posse q̄d' dñi **Igit̄ dñi sa**
 cris altib; offēns vniūfica sac
 menta vir v̄n̄is altacr: in ip̄a
 p̄ceptois hora tenenti in man
 bus sup calicē sacrosan̄ dñi cor
 pus appebat in sp̄e puuli specio
 si. puuli ille specios; forma pre
 fili; hoīm ver; dñs. et ver; hō to
 m; n̄r ih̄s xp̄s: ille nitis et
 hūilis corde: qui seipm̄ sapienti
 b; et elatis abscondē. et puulis
 reuelatē q̄sueuit **Ed** tū ille cer
 nēt: tremētis p̄ fulgore atq̄
 reuēna maieſtatis illi: clau
 debat oculos suos **Ed** eū ante
 bat respicē cont̄ dñm **Ed** in etiā
 tū clausis oculis videbat eū si
 cut ap̄tis **Ed** q̄ declinat̄ vltū
 suū in altam̄ p̄tē et aliq̄d' di
 manēt palpebris obductis fa
 cieq̄ sic aūsa: videbat eū nichil
 om̄i sicut ante se positū: aq̄n

sup manū aq̄n sup brachiū suū
 nuro vitelic; atq̄ ineffabili modo
 tanq̄ si alios oculos habēt in om
 p̄icio vel t̄mpe refixos: quib; eū
 intuet̄: **Hac** aut̄ tam dulca atq̄
 mirabili reuelatiōe. nō semel aut
 bis. sed frequent̄ ille vir dei letificā
 tus est atq̄. ut plerūq; p̄ quatuor
 aut quinq; menses singlis fere dieb;
 illi apparēt **Ed** ne si aliquo diuina
 m̄dū tantā videret: tāta illi iue
 rat tū deo familiaritas: tāta de
 ei; pietate fiducia: ut ip̄i sacrificij
 q̄sumacōne p̄telaēt: nec facile illi
 vellet exple: donec reddita sibi le
 ticia salutis dei q̄suetā v̄ndicōnem
 merētur accipe **Hec** ergo sicut in
 dñi est fidelit̄ ac simplicat̄ narrare
 tuam: q̄admodū ip̄o tū tanta ḡ
 cia collata est refēnti cognouit **Ed**
 tū ei familiarit̄ affcū p̄tē sc̄itātē ei;
 adhēre satagē. multū q̄te eius
 solamie atq̄ allocutiōe p̄ndere:
 hāt ab ip̄o visionē sicut et alia mul
 ta p̄ab; magnus et quatā violētia
 caritatis extorſi: ea tū q̄diciōe ut
 nulli autē obitū ei; p̄sumere indi
 care. q̄d' et facile potui obserua
 re **Duo** nāq; postea tpe sup̄stes fe
 lia tantē q̄sumat; agoue. collect; **Ed**
 est ad p̄s suos tū quib; nūc p̄
 p̄icio deo in claualle quiescit:
 vbi religioſe q̄sac; **Ed** sup̄mū
 quoq; claudē diem ardenti tenocō
 ne semp optauit **De** v̄nēabili
 guilhelmo mōcho quē angel; dñi
 p̄ culpa sua corripuit et p̄miam
 iur̄it **Caplin** r̄m

Erat eodē tpe in claualle
 monach; quē v̄nēabil

noie guilhelmi: etate puer et reli-
gione puerus. Hic annus ferme
quingenta in hitu mochali dno
seruus carne sua cu vitis et cu
concupiscentiis assidue crucifigebat:
longuq; diutino cruciatu mar-
tium traherat. Cui priusq; ex-
tenuati ordini se cotulisset: in to-
tpe vixit in mosteio sa albiu ante
gauentis. Vbi religiose quiescente
forma bonoz opm seipm exhibu-
it: et magne caritatis specime cu
dem loci fribus demonstrauit.
Vnde eam ta ab abbate q ab vni-
uersitate gregacionis in magna e-
uencia habebat: et diligebat
ab omib; Erat aut in possessio-
ne mosteij quida locus q magis
solitarius magisq; quieti religio-
videbat antomodum. Ad huc igit
cu paucas fribus amictu abbe se
tulit: vbi in cellula angusta re-
clusus ans plimus hitauit: vt
et arctiori gtuencia seipm affligeret:
et de austeriori quiescente sua infir-
miorib; fribus molestia no infer-
ret. Itaq; ieiunijs et orob; dies
noctelq; genuinas: no mo car-
niu eduliu et lauciores epulas
quib; midu frs illi ex pntina
mosteij gtuencia utebant. Sim-
piter reculabat. vineam abo qua
dragesimali et ipi aque potu se-
pi abstines. passimo victu cor-
pus debile sustentabat. Hac aut
gtuencie vtute. no sine difficulta-
te magna obtinuit: sed post
longu medie cruciatu. p ienar-
rabiles gemitu et singulcu co-
pante gra rei: tantu geminas

ventris et gule illerebras cu cre-
tis vitis a ppijs scidib; extirpa-
uit. Quada itaq; die cu ve-
nisset ad eu salutandu vnre
seniorib; mosteij: pcepit ei car-
niu refectone apponi: eo q rebi-
lis et longo itine fatigatu ee vi-
det. Venit vo ille rudit secul-
lomo carniu abu gustare: ni-
ipe qui amistrare iusserat ca-
ritatis lecu in refect. Cui
familia amore et psualione q
tamo coacti: atq; ipi ut postea
fatebat oblonq; quulaciq; au-
ditate illecti: ut gmetet acqent
finitoq; prandio: seuer amico:
hospiti suo valefacies ad moste-
riu redyt. P cu dilecti festi-
frat ille ad se fuerat cepit a fu-
do cordis alta suspiria trahere
et ingenuitate gmit: q tanti tyris
ppositu ta frivola occasioe fre-
gisset. Vix talia ceptat cogitare:
et ecce repente quida ad fenest-
ra cellule pulsabatur. Cui cum
apuisset: tremefactus in aspau-
illu obstupuit. Erat em plo-
na iucundissim vlti et habitus
ac sup homi modu mirabilis:
q simile in oi elegancia ipe
no vitat. Vestimenta ei can-
dida et piosa: capilli capitis
ei sicut lana alba et sicut nix
facies illi. Singli refidges ve-
nustate: angliu poru q ho-
ne indicabat. Verba oris ei
plena suauitate et gra erant:
et sup celeste sapiam mira-
bilitate retolebant. Deniq; q
appebat in illo: sup hoim

ce virebat. In iudis tñ pedib; ince-
rens dicebat se peguū cē: et de rino-
tis pñib; grā visitandi venisse ad
illū. Cui blanda salutarōe p-
missa cepit eū sup hys que mē-
te voluebat familiari. et amica
interpacōe tanq; cogitacōnū
illū agnito: atq; inspector: eēt.
quenie et dice. Meito quide ingre-
mulus: meito plangis sup exel-
su tuo: quo nūc diuturno lau-
tabilis pñioie ppositū delicio-
sa caritate rupisti. Nō bona est
caritas: que destruit caritate
Improbata est pietas illa: que
mas ledit ut corpa foueat. Et
nūc audi exemplū qd' t' ppono.
Erat in pñib; hispanie sāmōia
lis feia reclusa: que pane et
agua uel seminandis mēdū o-
leibus utens: gūstacōe sobria
et casta petulantia carnis vilit
et domabat. Hinc aqū instructu
diaboli deliterū madit: ut cū
uē quere velle. Que diu mul-
tiq; temptacōi fluctas: cū iā vio-
lentas tima suggestiones susti-
nē nō posset: manib; illicito de-
licio tans: ad q'sensū traheba-
tur. Iussit itaq; sibi carnis edu-
lū parari. Quo sup mentā
posito: pulq; gustae psumet
pstrata in orōe voce lacrimabi-
li dñm supplicabat: ut ei nō p-
mittet pñiū tangē abū: si hūc
saluti aīe sue pñololū fore p-
saret. Durgēs vō ab orōe ad mē-
sam ingredit: et tata bñdōe
opaculū submouet: quo carnis
ferculū velabat. Et ecce p carni-

bus que appolite fuerant tres pulli
cornor: in disco vagantes: sine plu-
mis appuerūt. Quo viso sāmōia
lis illa vehement' expavit: et ac-
cūta corōe que illi inuulbat: ri-
veitate inquit. Illa nō sub obtel-
tacōe tremēdi iudicij dei rūdit
se in eodē mentali nō iplumes a-
miculas. sed tria frustra carnis coc-
ta appoluisse. Erat aut cellula ip-
si sup ripā violenti curā et nig-
rii fluminis sita: qd' de lareis mōta-
bus erūpens: et fragoso itinere
ruens: papitu cursu labit ad in-
feriora. Igit' ancilla dei exultās et
gras agens q' exaudita eēt orō ei'
iamq; multo vehemēti' abhorres
elū carniū q' pus relitēuēat: p-
cepit ingredis et male suggestiois
pulos cū catino in quo stuebau-
in pñatū fluminū iactari. Cui piet-
ti in anem nullate potue segrega-
ri abinuitē sed fluitate valido sup-
vitas tantē deuoluti sūt in quēdā
sinū eātē cellule pñiū: ibi ingē-
ti laci q'auitas copiosa aquar' qge-
ric stagnat. Ibi iam p multa tpm
curricula assidue rotant: et usq;
hodie in testionū miraculi hui'
ipō valido sup aquas fluctae vitē-
tur. Hec et hys filia vno porante:
fē illēm q'pūctū est valde de gūstia
illū sermōiacōe. Et ceteris i facē:
fulis lacrimis reatus sui veniā pol-
tulabat. Acceptaq; pñia uōmō ab
solucōne pñōz: vineciā q'solacōe;
pliniā ab eo suscipē meruit. Cūq;
iam fiducialit' illi loquet: pñicta
ri cepit ab eo q's eēt: et vñ veniret.
Cui ille rūdit. Non ē tuū scie mō

ipsi sum ego: neque agnosce vni veniam
aut quo vata. Tunc ille Obsecro in
quod dicit mihi ut hodie saltem ingredia-
ris ad nos: et multum tibi. Respon-
dens ait: ego autem non vobis paucis non
veste non late indigio. sed habito
omnibus bonis et habeo cibum manu-
ductum quem vos uelatis. Tunc motu
solliciti sui te vram salutem: et vos ni-
hilominus inde solliciti estote.
Huiusmodi: cum festinatione recessisset
ita repente ab oculis intuentis subre-
tus est: ut magis visus sit euasit
ille quam ab illo. Ille uero quodam accitis
tribus qui ei ministrabant et iubet eos
instaurari prosequi recedente: et ad hoc
pictum paribus multis cogit. Qui telet-
tine abeuntes cum hac illarum discar-
teret nullum prius vestigium ipsi re-
pire potuerunt. Vnde vir dei itillime
credidit angelum domini affuisse: quod
dis eius archana cognoscit: et ipsum
pro excessu suo mentem tam dulci con-
solatione voluit refouere. De qua etiam
beata pueria tantum deuotio et gratie me-
te concepit: ut per annos ferme re-
cum in ista referret: per nimio pietatis
affatu etiam tunc a lacrimis abstinere
non posset. Excessu itaque temporis cum beati
bernardi abbatis celebre nomen eius
virtutum fama uenit et cenobii ipsius
clarissima religio ubique iam vulga-
ta ad predicti viri noticiam peruenisset:
non potuit requiescere spiritus eius tunc
felicissimo illius magisterio gubernandum
se subiret: ut de feruore feruente
suum et de lauroe sanctissimi esset.
Demum uero susceptus a beato bernar-
do abbate et relicto clauualleli
collegio sociatus tanta in ea gratia

virtutum radiauit: ut in omni sacrate
mirabilis appareret: etiam quibusque
partibus. Hinc ergo multas et mag-
nas consolationes per spiritum suum pius
permittere: multaque illi quod pro-
cto quodam te secretis celestibus re-
uelabat. Ipse tamen quod cenotone pesti-
mante metuebat te multis pau-
cissima ipsaque paucissimum refere-
bat. factum est autem in vna die cum
cum prima cantet in choro et ipse
quiescit per silentium: stabat in ordi-
ne suo: vitulos labiorum suorum in
voce exultationis domino redentes. Et
ecce appuit ei vigilanti atque per sal-
uenti sanctis malachias perueniens
quodam episcopus qui in ecclesia basilica
iacet honorifice tumulatus. Relin-
quit uero in chathedra uir altare an-
nulo baculo mitra: ceterisque ponti-
ficalibus ornamentis iurificiter reco-
ratus: tamquam nullarum solempnia per-
finit illius hore celebratur. Erat autem
tunc annularia dies depositionis eius
tunc beatissimi per plures: quodam omnium fide-
lium defunctorum meo est solempnis. Ipse
quoque tunc beatus bernardus exultem
ecce felicissimum pastorem atque prouidentem
qui et ipse erat vestibus paucis et can-
didis iuratus atque mitrat: minime
tamen infulatus. Et merito quidem. Erat
enim per familiaris in ipsa domo refo-
rens atque quodam ueniente ac
spali hospiti suo digno quod honore
perueniens amantissimum cecebat
ei libentissime solempnia nullarum:
ea potissimum die qua sanctus ille po-
titer curiam superuam ingressus et re-
lestibus pius primo fuerat honoratus.
Vnde etiam ipse beatus per officiosum ac

sedulu sese ita eundem san epim. et
 ita ipi altaris miltitū exhibuit Por
 ro vris aunistes bacio pastorali in
 me: refra luia vltus chorū alliduc
 tenebat **H**ic us vna d' mo epim
 mo quentū mo ipm altare tāq sol
 licitū omī respicebat **H**ec visio tā
 manifesta eadē famulo rei vigila
 ti et corporeis oculis intueni visibili
 ter appuit: q' dū psalm' vni i cadē
 hoī a quētū p'cantat' **F**inito ita
 q' psalmo finita ē visio: sed i cor
 re vitantis reinceps finiri nō potu
 it visionis illi' pia deuotio **A**lea
 quop die appuit ei nichilomin' itē
 vris vna d' vltu et hitu glōb' **C**uē
 cū ille vidisset p'adit ad petes ei':
 orās et petens aq' ab eo **C**ui scis
 ait **E**d tibi vis faciā? **E**t ille **D**uc
 mi p' si inem grām in oculis tuis:
 iudica in utrū saluus fieri debeam
Et scis ad eū **R**ūq' pua res ē ista
 quā postulas? **H**odie cū egreterer
 te p'adiso q' multa milia hoīm fo
 ris ad ianuā reliqui: qui vnaq' ista
 moī timore torquet: ignorātes vni
 q' utrū amōe an odio digni habe
 ant' **H**is itaq' p'missis: dedit ei
 rūsū **C**up ubo qd' implozauēat
Sed q' ei diffinire rūtēit mētū est
 nobis q' vane glē pestē vitās: h'
 nobis iudicāe uoluit **E**rat enī vir
 ille cūspert' et g'ius in locutione
 iudicāq' cauebat ne q' dicit qd' sua
 ipi glām recōlet **V**erūtū ex fidu
 tia sermoīs et vltu illi' hylarita
 te satis tabat' intelligi: q' iocūdū
 a scō p'ie sup tali ūbo rūsū accepit
Iste est guillerim' quē sup mēo
 rānuū' spm' fornicatōis in spēac

fantastice meretricis vidisse. infirmi
 corū cuiōle caueuntē: et ex his que
 que ab ea audieat et viderat dno robto
 abbi clauallis apostoliā duoz adolecē
 cū p'duisse qd' etiā vni fuisse tēta cor
 fuga in q'ntēn subleuita remōstuit
Hut aut et plūa alia nob' te p' dō vio
 rei q'pta: que legēnū deuotōne era
 tae polleat: sed ea silencio p'mim'
 dū et fastidiosis lectorib: q' lulim':
 nos narrando ad alia festinam' **H**ic
 ergo vris et scis sicut fidelit' vire ita
 felicit' obuit: plen' q' diez et vntū
 iugit' ad dūm: relicta et votis
 omīb: expeitām sibi sepulturā in
 scillimo clauallenū collegio dno
 largiente sortatus **D**e dno gherar
 do de furla magne scitatis mona
 cho **C**aplin' xv

Dilectus ateo et homūb: gerard'
 de furla cō mēōna in b'ndicōe
 est: quēq' pro sua singulari puritate
 et sānōna b'is vna d' singulari g'
 tia p' cetis honorabat: mirabile atq'
 amabile mū' se vniūitati grega
 noīs in omī forma religionis exlibe
 bat **C**um dū adhuc eēt mōch' in fur
 sa que est tulac nobilis abbacia re
 uelante dno vidit in spū se tul' pō
 tū in claualle: idq' gerentē officii
 vt cū duob: batthimis singulas of
 ficinas arcuens: frū manūb: ab
 luendis aqū in fūntē **I**n quo mū
 rū designatū fuisse rei erit' rōant':
 q' ipē futur' eēt: q' frū claualleū
 excess' rōndiana p'mo se q'ntua odo
 rū iudicāe ac si duob: in fūlōnis
 abluēt **C**ū igit' dula iudicāe p'lagū
 futioz accepisset et arsit q' q'ntuo
 in p'cedis ei' vehemēs ignis sacri

deliterij. nec oīno quiescā potāt spūs
eius: donec pauper xpī quoz se serui-
no deputatū fuisse diuinitus agnouat:
consolatio iūgeret. Cūq; cetis florēt
ūtutib; sacre tū opūctiois pietas spe-
ciali progatua petri ei; epleueat:
ita ut colūbine pupille oclōz ei; ra-
ro quiescēt: sed tū gemini fontes
se ubiq; plerū in celebracōe dīni
miltēn maris lacrimaz ymbre faciē
ei; madidaret. Habebat enī grānam
singularem tā apud dūm q; apud hōi-
nes: quā vniūsi mirabant et inue-
bant: vltū ei; tū vltū angeli stau-
tis int illos atq; dicebant. Hic est
frū amator et ppli isrl: hic est qui
multū orat pro plo et vniūsa con-
tate nrā. Hic autē dūs multas qd
dubiū nō ē consolacōes in absco-
dito facebat: ipē tū ut vcaudus
et hūilis vntes suas late malebt:
et null; ei sup hūmōi pūctatione
p scitatis illi; reuēciā molest; fē-
antebat. Nouia; autē quātā noie
iulian; honeste vite sacros quī deo:
dine regulatū cleicōz clāuallū se cō-
tulāt: vidit aq; spūm imūdū i cho-
ro petulantē ad iustar hedi puagā-
tem. Cū cū venisset ad eū aq; quā
dūi substitit et cepit eū rilu patu-
lo sublāuāe: obscenū caput conf-
illū eragitando: et reuēci; adiuuā-
minutillie qūciendo. Cūq; recessit
set ab eo: venit et stetit ante hōie;
rei gerardū: et cepit eū silit petu-
lācial pudendis gestib; irridē. Aq;
magis irrilū atq; exsufflatū: dico
tū fūm; euasuit: et ulc eū noui-
aus nō vidit. Cū mor accepta col-
loquēdi licentiā pūctat; est eū: v-

trū in choro aliq; in illa tali hōi
cōsperisset. Ventens autē senior
eū secretū illi; scāū fuisse: qdell;
est ei fantastici hedi se vidisse:
qui ludicris motib; et se et illū pū-
sublāuasset. Ed' audies nouia;
ille mirat; est valde: ac p hoc itel-
lerit q; multa hūmōi cerneret:
licet secretū suū deo et sibi teste
consciā relact. Hūc autē vīro di-
q;uis corpe nimū eēt debilis ut
pote qui iā fere cāt nouagenā;
nulla tū senect; uel debilitas ho-
ne q;uetudis vltū pūctie potāt:
sed cotidie infangabilis animi
feruore iuuenescē videbat: ita
ut vir egredūne q;ui opellente pol-
let in ifirmūtoio detineci: vir pot-
let eā a laborib; messū retineci.
Cū aq; quāssima valitudine pū-
sus: cū in quātā secretioi tonū-
ada lōo reanubēt: contigit q;ta
nocte extingui lampatē que ibi
ardebat. Quo vilo fē quātā qui
ei tūc rypis ministrabat: surrexit
et abiit rācente illā. Cūq; repul-
set clausas vndiq; officinas: reu-
sus est sine igne tristis: et firma-
to ostio cellule itū recubās obto-
muit. Pūctā vō nocte cū scs
ille vir ad uiciā surgē veller: al-
surrexit frat' dolens q; lūiare ei
desset. Respiciens autē ad fornā
clāu pūctem in qua p octo dies
antea foc; nō fuerat: vidit ibi
prunaz ardenā nō puā ageri
eū. Accensaq; ex eis lampatē cū
stati ad eandē fornaciām odos
reducet: nōmō prunas illas nō
reppit: sed ne vlla quidē in ca ra-

loris vestigia reprehende potuit
Cū autē ultima egestudine q̄ et
 mortu⁹ est decumbet: iā in cert⁹
 nis posito bt̄is b̄uard⁹ ange
 lico vltu et vestib; albis recora
 tus appuit: in ea tū q̄sistētia et
 habitudie corpis q̄ ante obitū
 fuit. **Q**uē cū ille conspiceret ad se
 ingrediente: et veteranos ac ve
 nerandos actus baculo sustentā
 te manu et voce qua potat suis
 seruitorib; iuuat ut scō veniente
 assurgēt: et locū sedendi cū
 pararet. **I**llis vō mirantib; atq;
 q̄rentib; de quonā scō seuer loq̄
 ret: p̄mēte se egestudie respon
 dere nō potat. **P**ostmodū autē
 recepta v̄tute loquēdi cū ab ipō
 tenuo lasciuarent: q̄scl̄ ē vidil
 se se scā b̄uardū blando ip̄m
 alloq̄o q̄solante. **C**ū cū b̄ardū
 illet eū: siguo crucis edito totā
 enā tomū b̄ardū subūgēs hec
 eatē v̄ba et dices. **H**ec est tomū
 mea quā edificāui: d̄us custodi
 at eā meū: et in sc̄lm sc̄li. **B**ū
 dictioe itaq; sc̄llimū p̄is sui vir
 dūi gerard⁹ firmat⁹ let⁹ mortis
 reb̄itū soluit: et tunc vite fonte
 quē tanto desirēio sicerat: sac
 auidus. **A**liq̄to vō p̄ea tpe elap
 so appuit in visione autam q̄
 so religioso uoie laurencio: le
 tus atq; p̄clar⁹ p̄ciolis enā vesti
 bus recēnt ornat⁹: indicās ei q̄
 p̄ rei grām gaudiū sc̄pitūū op
 tinēt et glām. **F**ratri autē n̄pen
 sus supplicanti ut ei⁹ b̄ardūe
 atq; suffragia mēret: b̄ardū
 atq; ita respondit. **E**go nō cello

orare nōmō p̄ te: v̄mēcā pro ip̄is
 v̄mūlitate eccl̄ie. **D**e hoc tū q̄queror
 aliquitū q̄ fr̄es infirmarij adhuc
 viuētē atq; sp̄uante me p̄ m̄m̄ia
 festinacōe collegerūt: atq; tamq̄
 penitus exanimē de loco in ext̄imis
 agenciū asportauerūt. **C**ū tactis vō
 p̄ obitū ei⁹ aliquis ānis q̄lūma
 tis iā nouo claustro et noua eccl̄ia
 que licētia et b̄ardūe b̄i b̄uardi
 iūcāta fuat: sacra ossa ip̄i⁹ de lo
 co quo p̄m̄it⁹ tumultata fuerāt
 sūt sublata in theca q̄ sup̄durim⁹
 v̄nēcābiles p̄res rob̄itū abbate h̄ub
 tū p̄ore ordōne sup̄pore recōditos
 fuisse: digno honore ob reuēciā
 sc̄itatis ei⁹ collata sūt. **D**e mira
 bili grā autā p̄ fr̄e religioso mō
 cho **S**pecialit̄ a deo collata. **C**xi
Egregius quātā adolecētul⁹
 te p̄ribus ḡmāme orūd⁹:
 comitāte ingro suo studioz grā
 p̄suis adibat. **C**ū dū transitū
 habeit p̄ tomū clacūallis: ingro
 le v̄tens loci quētū et ordōne. uelao
 quo rei iudicio q̄p̄ct⁹ ad horā: pe
 c̄t et obtinuit ut rec̄pet⁹ ad q̄silio
 nē. **C**ūq; rognēt adolecētulū ut
 sc̄tū emāneret: penit⁹ nō atq̄euit
 stultū liquitē abhorrebat a q̄for
 no simul et colloquio q̄st̄nēsiū
 monachoz: sc̄p̄q; rogabat d̄m:
 uūq; sibi tari volūtātē ad ordōne
 illū causa q̄sitiōnis veniendi. **P**m̄
 te roganti ingro fr̄ib; q̄ mōst̄erij
 abhortātib; eū dura ceruice resis
 tens: nullis p̄dicatōnū machinis
 potat expugnari. **C**etū q̄ mirabi
 lis sit t̄cus in q̄silijs sup̄ filios ho
 minū q̄q; irrefragabile sc̄et sc̄pitūe

prestantis eius archani: quod digne
amurari sufficiat: qualiter et elocutione
suo mentes misericorditer immutat:
vires eorum vana conantia in superbo-
luntates sibi aduersas ad pietatis linc-
am dirigens. quanta in ipsis et de ipsis
loco modo et tunc quo ab eterno tene-
retur propositum voluntatis eius adimplea-
tur. Eadem itaque nocte cum probris ad-
olecens monita fratri mente euolueret:
facta est vox diuina ad eum dicens **S**i
hunc recesseris et prolixius ueneris:
usque ad pentecostem morieris: et sine
dubio morieris. Ad hanc itaque uocem
iuuentulum ille multum obstupuit: non
dum tamen potuit duritia cordis eius mol-
liri. Porro sequenti nocte cum sopori
membra redisset: uidebat sibi deum
suis esse in limbo putei profundi. Cumque
ibi respiciens iaceret: subito appuit
ei de super ad os putei beatus iohannes euangelista:
gelatus: in uultu et habitu sancti bernardi
tunc adhuc in corpore uiuentis: cum alio
quotam sancto quod et ipse simillimum esse uide-
bat: cuiusdam religioso monacho nomine
gerardo portatio clauallis. Quos
cum ille tremulus et anxius uidisset ro-
gabatur attentius: ut sui miserentur.
Cui beatus iohannes respondit: Tu sano con-
silio acquiesce et temperas: et opere flagi-
tas a nobis. Cumque ille promitteret se
esse facturum quod illi placet tamen ut in-
mines periculum euadere mereris. **N**isi magis
si monachus in monasterio clauallis.
Et ille. Eadem domine mihi libentissime uolo
sed cum firmum pollicatus fuisset: e-
ductum continuo de profundo lacu libe-
rum abire dimiserunt. **M**ane ergo
facto: postulauit se quicquam perituri
beato bernardo. **Q**uem cum antea non uidisset:

secundum: mox illum in uultu et habitu reperie-
rendum ipsum pro isto esse: quem trisac-
ta nocte sub oratione quietandi se li-
beatore hic meruerat. **P**roinde mi-
ratum uelociter atque apud perituri
dem sancto uiro se recordauit: a quo be-
nigne susceptum mox in etate tene-
riori: gratitatis et sapie canos cunctis
mirantibus induit. **P**orro probris
magis eius appposito bono actus cor-
ruens: et eundem secum eunte satages:
firmitatem in christi amore tyrannicum
mouere non potuit. **H**ic ergo telita-
tus et tenerum adolescentem cum esset
annorum quatuordecim: manum suam ad
foras mittens. ierantibus angelis et
hominibus: uiginti christi suauiter portan-
dum aggreditur: et quasi agnum ad
aratrium suscepti ordinis applicatur.
Nihilante uero domino ab ipsis rudium
tationis quilibet sue iuuentutis forti-
tudinem induens: sed agnum mansue-
tudinem et tames: tanta carismati-
cuminetia et a primis annis euitur:
ut quilibet facis ipsum elegancia atque
fragrantia et ualens eius uelociter
affecti gratularentur: sancti tene-
nois et humilitatis que in ipso uelociter
cebant exemplis informari et tati-
uiterentur. **E**rit tamen uero religiosus
ac spiritualis euitur cenobii frater pre-
tatis est in: quod aliquis uidisset uisio-
nem humilium. **A**spicebat eundem
adolescentem imitatorum ante altare
canentem. **P**orro ymago crucis que
super altare erat: quasi melodia
ipsi delectata de cruce descendit:
ueniensque ad eum ex paulis uisus
dignatur amplecti eundem: tene-
libumet astringendo ac reosculam.

to eū **E**ū cū fē ille videret: aiā
 itat in hoc aiām illi scām et deo
 placente exiit: apud illi clemen
 tiam magne familiaritatis accessit
 spālit optine **H**ic ergo amātili
 dñi tota die cū illo velut in thala
 mo morabat: et vta ipi pnaa per
 gteplacnois dulcedine suauissime
 fruebat **P** pōitā uāq; visionē to
 niū maifestatē dignatē ē: q̄ta Di
 leōnis et grē sue plenitudie faūli
 suū repleueat **I**taq; cū in oib; ca
 ordis exercitjs deuoty et ferues ex
 istet: et p̄tinuū latre spūctiois
 studiu dñi miām emri implorat
 Quatā nocte appuit ei in sopnis a
 gelus dñi: et introduxit iquetā
 thalamū glōriū: in quo vtebat
 dñs ut ihūs xpūs in cruce pende:
 et vta mē ei iūgo maia cū brō io
 hānc ewāgelista iuxta cruce illi
 stare **Q**uē cū ingressū fuisset tan
 te suauitatis fragranā sentit:
 ac si cellā aromaticā isylam di
 puluē pignētāio introisset **B**e
 tens uō dñm maifestatis palliois
 et crucis sue signa p̄stima dig
 natioē sibi replentantē: p̄strat
 in facē colorem adrauit: bñdō
 neq; ipi totis medullis cordis fla
 gitatē cepit **Q**uā eā benigna lar
 gitate dñi q̄lecutq; mox euigilauit:
 sed visionē illā nō vanā seu illu
 soriā fuisse: manifestus iudicis
 declarati ē **F**ragranā nēpe celest
 is uectaris quā tormuēs hauleāt
 erantatq; a sopno mirabili suauita
 tis vinctioē totū interiore hoīe; suū
 delibutū sentit: neq; hoc ad mouē
 tū sed t̄bus q̄tinue dieb; postea

catē bñdictioē se reuouai et illuiri
 gaudius ē **A**lia quoq; nocte cū eēt
 intent; orōi meruit audire corporeis
 aurib; angelicas voces: p̄dara armo
 nia atq; dulca in ethē p̄sonātes **Q**ua
 rū videlicet vocū tanta eāt altitudo:
 ut q̄talib; huānax vocū interio ad
 eā non possit ascendē **C**ūq; fuisset i
 eis aliq̄d in telectat; sublata est
 tantē ab aūib; ei; melodie celestis
 amenitas: sed emanat in corde q̄cep
 te deuotiois iuuenta iocūditas: ita
 ut sepe memoriā habitantiae suauita
 tis illi; eructās: mira deuotioē affi
 ceret: et totū in gaudiū vteretur
Iam uō secretor; celestiu; q̄scius ef
 factus: ibat sicut p̄ abrahā p̄fi
 ciens atq; succretēs tōner magnus
 effrās ē valte: sed q̄ omū magnitudi
 dine excellētia ē q̄to potioib; tonis
 celestis grē cumulabat: tanto se
 hūiliorē nō solū corā deo sed eā co
 rā frīb; suis exhibē aiāuit: nichil
 insolitū: nichil singulare iūstano
 ne plumes: licet in ipā q̄ vita sin
 gulari puritatis deuotioē singularis
 exister **D**; qm̄ hūilib; semp; auget
 grā adieat dñs adhuc maifestatē
 seruū suū: ut illū quē celi celoz et
 agmīa eoz: quē cherubi et seraphi
 celesti armonia collaudant: i quē
 relitēant angeli prospice dñm uol
 trū ihūm xpūm in bñllima huāni
 tatis sue forma corpālib; oculis
 vidē merētur **A**ctidit eū quotā
 tpe cū h̄tē quo loqm̄: vtrū homo
 sacris quadragelie diebus ieiunā
 cū et orantiū p̄nceps effect;: cum
 ruy moabitē bucellam pie opa
 tionis intrūisset in acco salubris

cōputatiois: ut sacrillim⁹ dñice re-
surrectiois dies illucelset. Cūq; si-
cut tante sublimitas erigebat so-
lepnis a frīb; vigilie deuotissime
celebraret⁹: ip̄e laxato itime me-
ditatiois sinu cepit attendi cogi-
tare de passioe et resurrectione dñi:
ita ut ardente pietatis affectu tot⁹
in lacrimis fundet⁹. Et ecce sc̄da lec-
tio iam lecta cū r̄sōrū angelus
dñi a quētū cantaret⁹: rep̄te is
qui in corde ei⁹ deuotiois igne ac-
cendat dñs ih̄s xp̄s vigilanti
et flenti appares stetit ante illū ī
medio thori: man⁹ ei⁹ ex p̄tens
et q̄i oñdens ei. Porro in ei⁹ v̄sili-
mis palmis loca clauoz euiden-
tissime appēbant: ita ut de ip̄is
plagis recentib; sanguis emanare
videret⁹. Viso itaq; dño fr̄ ille ga-
uiscus est gaudio magno valte⁹
obstupescēs et quasi extrale fac-
tus: uelabat in arto t̄pis q̄ age-
rebet. Dolebat uaq; in mediā p-
siliē et petes appēntē saluatois:
sed t̄uebat eū p̄tor et r̄uēna
quētus: ne uelut insaniēs r̄puta-
ret⁹. Nam et hoc ignorabat: ut
videlicet app̄s dñs ab ip̄o solū
mō. au et ab alijs p̄t̄ uideret⁹. Fle-
bat aut̄ v̄bume⁹: eratq; cor eius
in semetip̄o pietate liquecēs: pre-
imēsa dulcedie amoris ill⁹ quē
intuebat⁹. Eadē v̄o app̄io dñi
tam diu diuaut: quousq; ī r̄sō-
rio q̄ tūc cantabat⁹. Dicoēs iste in-
suererit uenire et uideret tanta mo-
rolitate q̄to a sc̄o quētū illo canta-
ri solebat p̄dicent⁹. Eius aut̄ ex-
plicari ualeat quētū de hac uisioe

pfecerit: quō cūctis motib; unū-
lis q̄ affectioib; aīe ip̄i⁹ recreatis
et r̄uouatis ī amorē ip̄i⁹ quē vi-
teat tot⁹ inuandueit⁹. **D**olius
tantis et accipietis nosse ē. q̄ fel-
tios erunt cū dilectō suo dixerit
dies: cū sponsa nō tam uocabus
ous q̄ affectibus cordis exclamās
Iuuei quē diligit aīa mea: tenui
illū nec dimittā. Et cū p̄archa
iacob **V**idi dñm facie ad facie:
et salua fr̄a est aīa mea. **E**uia
v̄o in hūilitatis custodia fiducia
petē v̄lcei⁹ extēntē aiānt⁹: ut le-
cūdū dñm p̄nullū oīs loca quē
calcalet pes ei⁹ ip̄i⁹ fiet⁹: adhuc
excellētiōri carit̄matū gr̄a dita-
ri meruit. **C**ui enī sicut īa dicit
m⁹ xp̄i dñi n̄i dulcissimā hūi-
litate b̄ris oculis asp̄erēt⁹: eadē
ad sempit̄nū idulidue t̄uitatis
misteriū q̄templandū q̄tū qui
tē homī adhuc mortali carne
cūctato possibile erat: mirabi-
li dignacōe gr̄e dei admiss⁹ est.
Factū est namq; in die sc̄o penthe-
costeu dū a frīb; alaari instācia
sacre vigilie celebraret⁹: et iam
dñi⁹ ille p̄uus. te deū laudant⁹ in
quo ewangelice gr̄ie p̄uicia laus
figurat⁹ cantatur⁹: uinūlitatis q̄
fr̄m multica illa ūba q̄bus sub dī-
tinctōe trū p̄sonaz v̄n̄te⁹ p̄di-
cat⁹ et at̄oat⁹: sc̄s. sc̄s. sc̄s. dñs
teus sabaoth: ob honorē sc̄e tri-
nitatis. cū sūma r̄uēna icluis
sicut ē q̄suetudis cantat⁹. In ip̄a
v̄o inclinacōe p̄d̄is seru⁹ rei nō
quidē scrutēs. seu quūllū f̄rei se-
cretū ur̄p̄e gestiens⁹: sed p̄uēto

tremore et ammirato cepit in sim-
plicitate cordis sui meditari quod sub-
lime et incomprehensibile est in te-
nuitate archanum quod nolle vita
et vita eterna est: sed in qua sapie-
ntia sine errore est: in qua volup-
tas sine operacione tunc reformari sili-
tatione rei quam in vitam perdidimus
recipere est: cui seruire regnare est
sine cogitatione omnis generis quasi non
sunt sic sunt coram ipsa que in futura
vita est: sed omnibus par excipiens
oculo sensu: et gaudium sine impo-
lacione seu temporis distictione. In di-
uinatione vero illa diuine rucine exhibi-
tura: cui fit istud se erigere subito
apta intellectualis oculi eius et qui totum
extra se rapit vidit visionem quam
tam gloriosam atque mirabilem de trinitate
que deus est: quod mirabilioris digni-
tate atque excellentiore esse omnibus visita-
tionibus: quibus unquam a domino visita-
ri meruerat intelligebat. **F**el-
ix anima in qua diuine dilectionis ignis
cordis per et rubiginem intelligentie
usque adeo excoxit: ut illam dulcedi-
nem illam beatitudinem quam deus electis
suis reserat in primum: in hac corrup-
tibili vita prelibare quotammodo et per-
gustare meretur. **F**elix nichilominus
baptista per ille bernardus: sub eius dil-
ciplina tante pietatis discipulus in clau-
ualle floruisse noscitur. **T**alibus
ergo visitacionibus et consolacionibus
domini seruus ille uero monachus letifica-
tus et corroboratus: cotidianus la-
mentis exercebat. suspirans: relin-
quens corruptibilis vite sarcinam de-
ponere: ut faciem domini quam per speculum
et enigma intuetus fuerat: in ipsa

sua puritate contemplantis unquam eo spiritus
efficeretur. **R**ogatus autem ut ad honorem
rei et edificacionem primum aqua ex-
hiis in quibus a domino uisitata fuerat
parte dignaretur: non facile acquieuit
timens utique ne hoc forte domino displice-
ret: sed tamen paribus multis abstractis: hec
que memoramus et alia nonnulla cum tre-
more et proferta humilitate reuelauit:
que licet magna esse sciamus: quod ad a-
lia festinat intentione. breuitatis stu-
dio etiam in modum tamen uisionis quam
de trinitate que deus est uide meruerat nul-
latenus explicare qualescit: allens quod nun-
quam ea actu reuelare possumus: nisi fortal-
se uoluntate diuinam super hoc citaretur
agnoscere. **E**ue uero parte uoluit: ea
diuine patefere ut usque ad obitum ipse
silencio preueniret: quod etiam studiose ser-
uatum est. **E**xpletis autem in ordine
cogitationis que in adolescentia sua tamen
abhorruerat: et uisum: cum qua
dragita esset animus: sicut luce tenore
uirat: itaque felix refectione carne excep-
tus est: sicut quod summatim in breui expleuit
tempora multa placata cum eant deo anima ipsa.
Libet uero in timore pietatis et exultacione
cum plalimulsa exclamare et dicere domino
Misericordia et iudicium cantabo tibi
domine: quod neque ab oriente: neque ab occidente
neque a desertis montibus: qui de iudice
iustus hunc humiliat et hunc exaltat.
Ecce enim in se ille cum super mentionem
fecimus quod non gratia sed prelibacione diuine pi-
etatis opus atrox: manus ad fornica-
mitem temptauit: tamen seminat super
petram ad tempus credidit: sed in tempore tem-
ptacionis animus exaruit. **H**uc uero in fidem
et salutem de se ipsum repugnante quo-
tammodo atque reluctante: manus gratia allu-

med nūme greta est qm seruoꝝ rei
retu inferē: vīnēnā te negligentia
purgatū nī paucas ad p̄fōnis et di
uine speculatiois apūc puche dig
nata est. Dicit igit̄ b̄t̄is quē elegit
n et allūplūst̄ dñe habitabit em̄ in
at̄is tuis: sic unūz om̄s q̄ te tere
linguūt q̄fundent̄: recedētes a te in
terra describent̄. **Qualit̄ vir
magnific̄ armulph̄ p̄ sc̄m b̄nar
dū tonūsus est et quib̄ virtuti
bus clarnit̄ Caplin xvij**
Dum v̄uentūll̄ p̄: v̄uard̄ iāq̄
p̄uīca flandrie intrallet et re
tia v̄bi rei q̄quaūcum in captiua aīa
cū lataret̄: et nobiles et lr̄atos v̄ios
multos de fluctib̄ seculi ad lict̄ q̄lī
om̄s at̄t̄et̄: n̄t̄ cet̄os illustris q̄t̄a
vir armulph̄ noīc̄ remaioꝝa d̄mes
et delict̄is n̄uis secret̄o in manib̄
eī se reddidit̄. Fuit aut̄ v̄tūsq̄ q̄lī
silū rem silencio regē p̄r̄ quētā i
pedūmēta seculi: usq̄ ad vltimū
die quo egressur̄ eēt de tra: et cog
natioē sua. Erat aut̄ magn̄ p̄: fa
miliā ornat̄ filis et fr̄ib̄: tantisq̄
dit̄is urent̄: ut absq̄ suor̄ t̄p̄no
et scandalo sui ab̄r̄p̄e se nō posset̄:
n̄ p̄r̄ domū sapient̄ et caute disponēt̄.
Intin̄ uō d̄a silencū istud tenēt̄ o
m̄ia: et archam h̄uī: nō negoti cau
sam ip̄i duo soli i mūdo sc̄rēt̄: sc̄m
ē v̄bū dñi ad quētā eulsc̄i armēta
rū cū boues minaret̄ ad arat̄: di
cēs. **Vate die armulpho de maiorca:**
ut sc̄m ducat te in clāuallē quo p̄
me itur̄ est ad quilionē: et cū eo q̄nt̄.
Audiuit uō vocē: et n̄c̄mē videbat
facta aut̄ hac voce cepit paup̄ ille
attēn̄: ut si a dño sermo fuisset̄:

reuelat̄ itū auriculā eī. Et adie
cit loqui ad ip̄m: repetēs eūt̄ ser
monē. **Accepto itaq̄ sc̄dā iā vice a
radō: venit ad p̄taratū virū: et
ait. Vbū michi est ad te dñm meū
quo cū fuisset duct̄ in p̄r̄: p̄d̄
ad genua illi. Dices. Obsecro te p̄
xp̄m dñm nr̄m ut ducas me ad
clāuallē tuā: ut salues tecū ai
mā meā. Et si sc̄ie delict̄as dñs pi
us et misericors secreta tua causa
saluas mee nī reuelat̄ dignat̄e.
Audiēs aut̄ nobilis ille p̄familiā
ūba illa: mirat̄ et letat̄ ē valte:
acceptūq̄ hoīem adire ad seip̄m:
quē etiā postmodū d̄m dñm comi
tem it̄ncis p̄r̄ et quilionis habuit:
habuit: ut t̄ced̄: q̄lōr̄e t̄ne re
tribucōis. **Explantis itaq̄ negotiis
pro quib̄ morā fecerat: venit clā
uallē tam subuill̄ hūilitate
q̄ sublimis diuiciar̄ affluētia:
multas q̄ eēt mōst̄io te suis fa
cultatib̄: q̄tulit: sed et alijs nōit̄
lis cenob̄is dona largit̄ ē. **It̄is
uō v̄uard̄ de quilionē eī multū ex
hileat̄: talē de eo in quētū fr̄m cē
tentiā protulit. De quilionē fr̄is
armulph̄ nec unū am̄raut̄
nec unū glouificat̄: ē xp̄s q̄ te
resurrex̄: lazari quatuorū:
eo videlicet q̄ in reliq̄s tantis clā
uis atq̄ sepulor̄ velud in tūmlo
iacebat: et q̄ v̄icēs mortū erat̄.
**Hinc aut̄ q̄tenti cū genuit̄
et lacrimis multis delicta v̄m̄sa
que in mūdo q̄tr̄at̄: b̄t̄is v̄er
uard̄ int̄cēs cordis eī: am̄a illi
mā q̄t̄ionē et ad oē opus bonū
spontaneā volūtate: ut p̄r̄ nōit̄********

thus viab; dicit: atq; in suo poli-
 to teinceps usq; ad mortē p̄duāret
 iūret. **Q**uo ille audito: q̄stāt
 r̄dit. **R**e queso irretas famulū
 tuū h̄tillime p̄. **I**n quo te ait irri-
 teo? **E**t ille ait. **I**eiunia septē āno
 r̄ū uel terē nō sufficēt n̄ enā h̄ū
 liato in sacro et anē? et cu in p̄a-
 pis p̄ n̄ t̄io dicit. et in ordie ple-
 uerac. **E**t scis ad eū. **E**rgo ne tu
 me meli; uolū? q̄ te oporteat facē
 ut salueis. **I**n forte tibi parū vi-
 det ordiē tenē? et in ip̄o usq; ad
 mortē p̄leuāre? **I**lle uō r̄dit. **U**-
 sit ab aīa mea tam inq; p̄sup̄o
Deo p̄ teū obsecro ne cū p̄cas ī p̄-
 ti: ut meli; p̄cas in futuro? et talē
 m̄t ip̄one p̄uāam q̄t; p̄ mortē
 carnis. ad requiē sine pena p̄ueniā
Cui b̄tis p̄ ait. **F**ac ut locutus sū:
 et securū te facio. q; reposita mole
 corp̄is. mor ad teū sine molestia p̄-
 uolabis. **H**oc itaq; r̄ūlo q̄ dimit;
 accepto: cōfortat; ē nimis. atēo ut
 teinceps nulla tēptacionū uolētia
 nulla infirmitatis molestia pollet
 a cursu relitē; sui quo tot; in teū
 p̄gebat. aliq̄t; retartā. **E**āt aut
 ita obseruācias ordis et custodia
 cordis collat; et timorat; inuis:
 ita ut neimē uidisse me recolā. tā
 studiosū q̄scā. p̄ m̄tatore. **M**ura-
 bant; liquitē om̄s p̄lerā q̄felliōm̄
 illi; auditoēs cotidiana iustitā
 uel poa; importūtatē qua eos qui
 estē nō sinebat;: sicut nec ip̄e q̄scē
 potat;: q̄stentō plaugentō. plorātō
 nōmō te oculo sermōe aut signo
 liquātō illi uel raro subripet;: uin-
 enā sup vana et leu; aīqua cogitatio

ne qd̄ cetē hōm̄ exceptis paucis p̄fectis
 p̄upende solent seip̄m scrupulosissime
 diuidicabat: et q̄ te cūc̄ arguebat
Sua uō uēantē sc̄ptū est. quē diligit
 d̄ns corripit: flagellat aut̄ oēm filiū
 quē recipit: nūq; huic uenēabili uiro
 p̄: ne m̄ie correctio defuit: semp in eo
 uita carnis t̄lectus et ututes aīe pullu-
 lac et fructificac̄e facēs. **D**emq; p̄ plures
 ānos usq; ad eritū suū fruib; ac diuit;
 mis īymodis flagellat; ē que oīa nō
 solū equimū̄ tolerabat: uin etiā glā-
 bat in illis limo in oib; diuitis
Factū est aut̄ quodā tpe dū aqual-
 lat; et debilitat; cēt ulq; ita ut nō li-
 ne ḡm colore incliū; stac̄ pollet;: nec
 p̄ hoc uinq; omittēt. ut uō ad om̄es
 glorie recātacionē. p̄fite et reuote di-
 ue maiestati inclinatō reuēciā ex-
 hibēt: ut uelptac̄e sinaris officiū in
 etiā celebraret. **I**p̄o uō stante ī iētro
 choro iuxta quētā monachū uirū eq̄
 sc̄llimū; eae angel; d̄m̄ appuit ibi
 in spē pulcherrimi mōchi. atolecētis
 cuculla indut; nūe candidioē: quē
 tū istē arnuldphus m̄ime uidebat
Cūq; more solito ad glāu p̄scalmi
 reuote inclinaēt: anḡl; d̄m̄ stabat
 corā eo et supplicantis capud sup̄p̄oli-
 tis manib; sustētabat. **Q**uē cū p̄dēs
 monach; collatēalis euitē fr̄is ar-
 nuld; t̄net;: et ex fulgōe uol; et h̄ic
 angelū cē r̄p̄hēntēt;: letat; ē ualtr
 sup̄ angelico allp̄cū: accessit; ut te-
 ueret eū et reuote āplexaret. **C**ūq; ex
 paulis manib; uellet eū tenē atq; cō-
 strigē sibi: ille subito euācētēs r̄cel-
 lit ab eo: sed subito it̄m̄ appus stent
 in alio loco. **D**itēs uō ille mōch; re-
 uuo currit ad eū: et sili mō nite

bat apphente eū. sed mox angelo
dispute et prin⁹ alibi reaparere:
frustratus est homo a conatu suo.
Et d⁹ ai plures frū fūllet: tātū au-
gelus et toto dispuit: et q⁹ se viten-
dū obtulcat: tenei oīno nō ptulit.
Laborabat aqū athleta rei ar-
mulus dolorib; viltex quib; frequē-
ter artabatur: et erat languor for-
tissi⁹: ita ut reficēte vitali spū. pe-
ne usq; ad mortē angustiaet. Cūq;
aliquō diu mutū et īsensibilis iacet:
ita re vita ipī respēctū ē: et ob hoc
olco infirmoz iunctū ē. At vbi pūā
respiare potuit: erūpēs in vocē cō-
fessiois et laudis. ait. **V**erū sūt oīa:
queq; dixisti dūc ihū. **E**t d⁹ ai sepi⁹
itearet: stupētib; qui aterāt et pū-
tantib; quō se hēt aut qre ista vi-
cēt: nichil aliud rūtebat. nī q⁹ vērū
sūt oīa que locutū ē reus. **E**uitā at
ex ipīs dicebat q⁹ pte adūitate tolo-
ris rebro turbatū eēt: et qī aliena
loquet. **E**mb; ille rūdit. Non est
ita frēs: sed sano capite et mente
lobria dico: q⁹ vā sūt oīa q⁹ locutū
ē dūs ihūs. At illi dixerūt. Et nos h⁹
vū cē fatemur. **D**; tu cur ista nūc
istud qmēoras? **R**ūdit dūs dicit
in ewangelio: q⁹ si q⁹ affāb; putū
et diuans mūdī p⁹ amorē ipī re-
nūciatū: centuplū accipiet in hoc
seculo: et vitā etnā in futūo. **E**go ita
q⁹ vūm sermōis hū⁹ in pūti expior:
et centuplū meū iā nūc in hac vita
reapio. **D**iquitē īmensa doloris istū
arbitas aīco in sapit adō nī placet
p⁹ spē diue mīscāoīs que in eo re-
posita ē nī: ut hac ipā me caruisse no-
lūm p⁹ cōmultiplicata mūdī. **S**vā quā re-

liqui. **E**t d⁹ si ego pūo: et indignū
ita q⁹ fitoz aīco letificoz eadē i angul-
tīs meis: quō putam⁹ cā et p⁹ā
viri spūdiāt et exultāt in cōsolacō
mib; suis? **V**ē etū spūale gaudiū
q⁹ nūc est in spē: cēlies mīdies ex-
supat solare gaudiū q⁹ nūc ē in
re. **S**i q⁹ autē scdm relinqueēs et ad
quīsiōnē veniēs. centuplū istud ac-
cipe nō meret⁹: q⁹ stat p⁹ā q⁹ adhuc
oīa p⁹ā nō reliquit: sed ex p⁹ā
volūtate que ē mala p⁹ā sēnī
retinet aliq⁹. **N**on illo dicēte mīra-
ti sūt vniūsi ab hoīe layco et illit.
tātū sūām eē talē plātā. nī quā
infeste tabat⁹ intelligi: q⁹ spū scō
qui eū in corpe flagellatū sūit per-
mittebat. mīra sūām in aīam vū-
gebat: et nūmz factū illā vūctio
quēcūq; tetigit hoīem totet te oī-
bus que oportet. **I**ste ergo vir scō
cū iā de manu dūi suscepisset du-
plicia pro oīib; p⁹āis suis: tan-
tem longo cruciatū mīro et tāq;
aurū in fornace p⁹bat: paratū
mo sopno obdormiuit in dūo. **D**e
quo cōstūme credim⁹ q⁹ iūc vuar.
di sūām mor ut a corpe tūsiuit.
ad tēū sine pena p⁹ueit. **E**t d⁹ ergo
hūc paup⁹ xpī vūq; tetuit in die
certanūs sū. q⁹ scdm p⁹āam q⁹ fitūs
in dūo mutauit fortitudinē car-
nis in robur spūs: nō q⁹ literans
q⁹ caro posset sed q⁹ regula et orto
p⁹cept: q⁹ quali signacūm posuit
sup cor sūū ūbū glūmās et abbre-
uiatū q⁹ a scō p⁹ā accepit: ut scdm
pro oīib; p⁹āis suis ordīnē terna-
ret. **A**rguit scūs p⁹fecto iustācia
ei⁹ pūie tepiditate et negligentā

uram qui eundem ordine pro patris
uris in pnia suscepim: et no
solu tepite et negligenc viuum:
sed etiam pro frivola aqua infirmi
tate vigilas frim telerer seu infirmi
torum mtre no erubescim: cu iste
seruus dei nisi pro infirmitate rui
si mortis habente infirmitatum mtr
re no acquirit et insup ad vigilas
seruici dei quaq sui debilitate labo
rans deuote pstatit. **D**olat irrenu
cabile tepus quo nichil est pnosu
quo tu nil vilius a nobis estimat et
dū pena que in pnti pro dno susci
pit: redimam: centuplicata in fu
turo iurru. **S**i aut aliquis carnis
sue infirmitate causat: sicut sep
tu ee q nichil recit timetib: reu:
et q: ppha iunior: fuit et senuit:
nec vidit iustu relictu. **E**s cu
spant in dno et qfusu est pnia
sit i mantatis ipis et relictu e:
Ed ut no solu testimonij scriptu
raz vinecia exemplis pcedenciu
pim manifesta: fiat: duo gra
rei miracula subiam: quatin
phec et tepiditas ura quicat: et
infirmitas ura ad agone itanis
roboret. **De mocho qui a gra
u passione capitis p vntate sac
mentor xpi libeatus est.** **E**xim
Hater quita cu in adolec
tencia sua noie petr: clac
uallis postmodu futuru abbas
in obseruacia sacri ordis lata
set cotidie semetipm exhibe hol
tia viuere sciam teo placente: qui
ouis pie in xpo viuere cupientes p
secutioes unia sustinet pmittere
teo qui oia ad salute elcor opat

gruissima capitis passione laboare
cepit. **Q**ua passione fortis miles et
paaent tollebat: stites semp in
dolore gnas age: et viperam ppe volu
tatis a murmurie ppeca. **E**t licet op
taet cu ppha ut ingreter putredo col
lib: ei: quatin quiesce meret: in die
tribulatiois pro hoc tu magis aro g
uabat: q spm in co pmitillimū ad
ardua queq vntati: tado infima p
voto sublequi no valebat. **Q**uata
itaq nocte dūca cu sacris vigilis
intellet senaces se pfato icomoto lo
lito amplu stimulari: cogitauit eri
re te choro et ire paulatu. **H**: mor
inspirate deo recogitauit ut ppter
dum usq ad hora diei pma susti
net: qua ipodie iternatis miterijs
pnoia cor: pis et sanguis xpi pncipae
tebebat. **P**rima no trisacta quams
toloris inueltus no cessat: ppoluit
tu pleuicare nec queta telerer usq p
nulla maiore qtu sacra posset acci
pe coione. **C**ūq ia coicatur: ad gdu
altaris acceter et soluta ibate venia
fleris genib: deuotissima humilitate pe
teret: ecce repete te vntate ei: lapsa e
quali inges massa plubi q illi p me
dū frontis venies et i pauimētu
catens: no pua collisioe fecit. **I**pe
no euiste molis gullione atq ruina
aptissime senaces: sed nulla spem
vitens: te tanta nouitate mirat
vehemet obstupuit. **E**t o mira dem
na redemptoris nri. **E**ra: n ff iste g
uillios dolores quide senaces: sed ob
tueciaa sacmētoz xpi: cat quali
non senaces: mor ut eate sacmēta
fidei deuotioe pcepit: ab oi pntina
infirmitate eate hora qualuit: et

ita p̄f̄e aiact̄e: ut nullā demaps mo
lestiā ex ea sentiret. Ip̄e uō gr̄e dei ne
qua q̄ iuḡt̄i exultēs ateo in sc̄a religio
ne p̄f̄eat: ut pastoralis cure officii
p̄mū ignato p̄modū in claualle
ascendit̄ nomē abbis vita et moribus
decoraret: subditos q̄ suos p̄ viā v̄e
hūilitatis ducēs ep̄i bonus odo: reo
eēt in oī loco. **De fr̄e cui br̄a maia
virgo petua felicitate celestē pyta
nam p̄ vilium redit. C. xix**

Hic itē in claualle mōchus
quitā qui q̄uis homo bone vo
lūtat̄is exultet: corpetū religio atq̄
infirmit̄ cat: et p̄reā in obseruacōe
aborū et p̄uacōe medicaminū cuiō
sus atq̄ sup̄stiaol. Clemēs at̄ dūs
qui misericordit̄ solet errātes corrige
ip̄m voluit ad viā veritatis reducere:
et ut sc̄iet et intelliget q̄ salubriter
monet nos oēm sollicitudinē nr̄am
p̄iā i ip̄m quā ip̄i curā est de nobis:
tali mō visitacōne suā simplē reli
quēta progne dignat̄ est. Aspicebat
itē frat̄ in vilu noctis et erat vniūsi
tas fr̄m quasi ad laudes diuini ser
uicij celebrātas ad eam: festinabat
Porro ad ostiū ip̄i eccl̄ie stabat illa
tā hūilis q̄ sublimis int̄ mīe pia
ūgo maia que tamq̄ p̄iosi electua
ri p̄iāte portans: singlis fr̄ib; o
ratorū intrātib; singlā ex ea corda
cia dulcissā sua manu dignanter
ēbuebat: mira dulcedie gustātes re
ficiēbat. Quo viso frat̄ ille ḡtulat̄
est vehemēt: i putās sc̄m q̄ et ip̄e
celestis illi aliōne sine obstaculo
p̄iceps fr̄i debet. Cūq̄ ad manū
p̄ssime p̄uacōis accedet: benignus
sua distillat̄ et v̄e m̄ris ūgo ep̄

vidit eū dicens itūq̄ n̄o medica
mīe opus habes? Rōne tu sa
piēs medicus es et tuimet curā
sollicitate geris? Pate itaq̄ vate
et tuus medicamētis sicut voluis
vte: quū de hīs q̄ curā suā super
dūm et filiū meū iactant curā
est michi. Sed cū ille audisset e
rubuit: et petēs indulgētia p̄
misit ei q̄ se ampli de se ip̄o nō
intinittet: sed totā vite sue curā
deo et sibi q̄mittet. Ad quā spon
sionē ḡuale refugiu oīm xp̄iano
rū sed et specialis p̄ctio sp̄na
lū seruoꝝ suoꝝ p̄stanciu fr̄a
trū satisfactioe accepta benignus
sine penitētia veniā indultit: et
medicamēta salutē p̄uacōe pa
bulū imp̄tuit. Gustata igitur
b̄ndictioe celestis am̄dota: p̄m
a sua teneitudie et infirmitate fr̄
ille qualuit: et abdicatis oib; me
dicamētis et relicta oib; alimētis
ad q̄s abos se tr̄stulit: iteq̄ co
pante gr̄a dei in breui terore et for
titudinē cū salute corpis et aie p̄t
induit. Vbi nūc sūt fr̄es illi qui
plus vident̄ lectari scolas p̄p̄o
tis q̄ scolas ep̄i: q̄ nimis affectuo
se diligētes sanitate morture eius
sue tota estate cota intencōe oca
pant̄ ad q̄entas seu colligēdas q̄
libet vires et agrestes herbulas ul
radices et nichilomin; h̄p̄me sol
liciti sūt castē celicāto terēdo mo
leuto q̄ponēdo et nō habitur ef
fectū medicane in solū se p̄cipitāt
reatū p̄e volūtat̄is: qua p̄etas
p̄iculolior iuentur: Discant q̄o
discant sup̄das exēplis iugis q̄f̄e i d̄no

90
 q̄ in galieno: plus sp̄care in ve
 gna celi q̄ in herbis t̄re: sc̄e
 tes c̄illime q̄m in tremēto era
 mie uult iudicari nō de q̄pter
 ione sed de p̄felliōe iudicabit
 ubi sera p̄ma nimis uelēt ma
 gis aīaz suaz curā gessille: q̄
 pro adipulcāta sanitate carnis
 sue tota uita sua inutilit̄ occu
 patos fuisse **De uico uenēabili**
achardo quōtā ingro uouiaoz
in claualle Caplin̄ tr̄.

Sener quātā achardus no
 mie nobilis ḡie: sed quā
 nois dignitate nobilior noui
 noz curā in claualle gerebat:
 vir potēs in v̄bis edificatiois
 et consolatiois: qui etiā in in
 uenturis sue robore iubēte si
 mil' et mittēte v̄co buardo abbe
 suo plimoz cenobioz iūtaato:
 et exstructor: tenoz extitēat
 h̄o iā uetāuz et emēte uul
 ne seuer iustitūedis tyromb;
 reputat: officū suū strēnue
 adimplebat: et ex h̄ys que lō
 go v̄bi didicēat rudes adhuc
 mentes conū t̄plicē fūniculū
 carnis. mūdi et diaboli q̄ dif
 fiale r̄ipit̄ cotidais exhortacō
 nib; iformabat: exēplis etiā rā
 uetēib; q̄ uetozib; adūsus
 uiaa caucioēs redtebat **Vnde**
 et nos aliq̄ sicut ab ip̄i ore au
 diu' p̄stingem' **Cū** adhuc no
 uici' eēt istem achardus: uenē
 rabilis abbas buardus quātā
 die int̄iūt ad solantos noui
 os suos: sicut frequēt facē sole
 bat **Terminato** autē sermōe: p̄

dauidachardū cū alijs duob; noui
 c̄is traxit in p̄cē: et p̄monuit eos
 in sp̄u p̄phico ita loquēs: futū est
 inq̄ ut noua iūle et deliquauit v̄
 nū ex uoie: aū diē crastinū furtiē
 recedat **Vos** itaq; uigilate: et el
 tote pati: et fugientē cū rapinis
 eū effuge non sinatis **Et** si miser
 a nobis exierit q̄ nō eāt ex uobis:
 spolia tū que uṛa s̄t tenebitis vo
 bis **Quo** audito mirati sūt illi:
 et cū silēto p̄stolati sūt exitū rei
 p̄fita uēo nocte duo ex illis cū fu
 gitū in lēo firmū dormiēte aspi
 cent: tūc et ip̄i dormie ceperūt **Erāt**
 em̄ oculi eoz ḡuati: illudētē utiq;
 eis sp̄u erroris **Diūptū** achardus
 q̄ c̄illie credidit v̄bū a s̄cō p̄re p̄
 latū hanc posse uirtū fieri sopno
 leuāte sp̄m q̄ ei molestissim' erat:
 uili q̄stana repellēbat **Itūc** em̄
 frontē nūc t̄pora fricādo. mō
 pilos capitis et barbe uellicādo
 mō manū et facē lotitās nūc de lo
 co ad locū reambulādo se exatās
 tantē fallacie sopnū quo p̄meba
 euit **Cūq;** p̄e eēt ut lignū ad vi
 giliās pullaret̄ ecce duo q̄ gigan
 tei etyopes uigerrimis capis iduā
Qp̄ ostiū dom' uisibilit̄ ingredū
 Is uō q̄ p̄cedebat: gallinā allatā
 in sp̄ico portabat **Porro** in ip̄lo
 uerū colub' ingēs p̄ capud et caudā
 infusus eāt: et eandē gallinā hinc
 uite cingebat **Cū** talū itaq; accē
 dit ad lectū falli nouit̄: et galli
 nā fumātē uāibus applicāt dor
 mientis **Quo** statū epygetō tēo
 nes ingredūit: et qd̄ int̄ in cor
 te ei' uisibilit̄ actitaret: horrēto

hoc visibili signo demerant. Cūq;
emigrallet miser ille nō sicut ia-
cob de sopno cōtēplacōis: sed si-
cut apostota vilis a sopno recepto
nis primo surrexit: et vestimēns
omultus p' rēones erit: veniēsq;
ad ostiū armarij qd' eāt in claustr'
machinamēns suis moliebat' fir-
maturā effringē: ac secū tolle li-
bros. Porro p'dcās archardus celer-
ritē locos exitat: et pphātā apol-
tate fugā signis ac vultib; insinuat.
Itaq; exēntē p'it' insequētes: r'pe-
rūt illū pestilē ostij cōcūctē. Cū
vbi ille malign' p'sentit dico tatis
saltib; euolat: et p'apito cursu p'
ostia pomerij rucens muroz q; tan-
tem ceptis r'inet' atq; reducatur.
Die aut' f'cō cū maloz impēntens
relipiscē nollet q; iā taty eāt i re-
p'bi sensū dimittē ē tantē ut abi-
ret in locū suū. Eadē vō die arrip-
tus a diabolo temēntā incurrir:
et usq; ad mortē fūre nō cessauit.
Confess' ē nobis etiā venēā-
bilis seuer archard' q; in p'moz
dio quiliōnis sue multa demonū
bella et multa flagella p'tulit:
multaq; eoz fantalmā vidit.
Depius uāq; cū eēt i eccl'ia p'lat'
leus et orans copiosa corā eo lu-
miāria q; cōs et lampates ac-
cēntēbāt: que p'tim' ad tuocō-
nē noīs xpi tamq; vanitas dil-
parebāt. **C**uatā teniq; vice
appuit ei diaboly gladiacōis cū
eo q'flutu i modū palestre tētās:
cū crebros ictus et vlnca i'flige-
bat: atq; ab eo vlnctū reapie-
bat. Ad vltim' rēonē subactū col-

liso capite exēbrauit. **C**uē dū
trahēt p' capillos p'tē capitis
contracti cū carne et ossib; euol-
sā manu r'nuuit: moxq; ex ea
itoleābilis putor exalauit:
passibili' huāne modū videt'
excedē. **C**uā cū horrōc et creca-
noē longi' a manu sua ipō crea-
nente p'tim' o'ldū mōstrū qd'
videbat' euauit: vestigia cū in-
mūdicie sue falsi' imprella reli-
quit. Nam p' vni' anni spaciū
ex eadē manu tant' fetor iugit'
exalauit: ut p' angustia cordis
vir eā valēt uel ori apponē: uel
narib; adiuuē. **C**ū in p'tib;
gimane istē dei seruis p' q'strūc-
to cenobio qd' in c'itorio treue-
roz sitū claustrū nominat' aq;
moraret': celit' q'cellū ē ei vlt'
et alloqui hoīem scū hoīnē vē-
diuētē magnū quietē solitariū:
qui in p'tib; illis multo tpe per-
mōtes et siluas' sine tecto et vel-
timēto p' xpi noīe nud' obser-
uās harbis agrestib; et caz rabi-
dus moritūe carnis vitā sustē-
tabat: et estatis ardores hyemis
q; asprinos algoēs incredibili
pacā toleābat: ita ut quatā vi-
te cū brumale tēp' solito ampli'
ihor' r'uisset et uix multa valte-
te nubib; fluerēt et ipe nō hūs
quo a facie niuis et frigus h'
fugēt sed in tra nudus iacens
nō modica spissitudine niuis to-
t' opiret': nullūq; iudiciū cor-
pis ei' illit eēt excepto q' virgu-
la fumātis anhelit' ab ore p'te-
tes. Subiectā nūc aliquitū re-

liquabat. Huius beati viri admiranda
virtutes et humane fragilitatis
modum excelsentem paciam totum
archidiaconi nominis suis referebat.
Quibus rudimenta tyrocinum eorum
magnifice roborabat: atque in
amore virtutum non mediocriter ac-
tendebat.

De domo gaufredo

mocho clauall' p'eca forensi

Ante memorie ep'is C. E. E.

Totum gaufredus quondam cla-
uall'is monachus et postea
forensis ecclesie que est in Sardinia
pontifex et antequam ad episcopatum promo-
ueretur cum esset aliquando in choro clau-
uallis vota labiorum suorum cum ceteris
fratribus domino strenue rediens:
visionem habuit sicut ab eo rece-
pit. Huiusmodi oculis aspici meruit.

Videbat et ecce prellio glo-
ria et splendida que a septentrionali
parte oratorum quasi de circumitorio ve-
niens et coram presbiterio trahens:
et continuo itinere ad infirmitarium ten-
tebat. Porro in ipsa prellione
accoliti. subdiaconi. diaconi.
presbiteri queque apparebant: quod per singulos
ordines septem atque septem dispositi:
alii ante alios ordine congruo ince-
rebant. Accoliti uero stolis albis a-
micti: singulos cereos manibus
preferabant: qui tamen ignei magis
quam cerei esse patebant. **V**in subdia-
conos tamen presbiteros: diaconos
autem talimacice fulgite decorebant:
ipsosque presbiteros planete oloceite in-
signit' adornabant. Horum omnium si-
guli congrua ministerii sui uasa ma-
nibus haudlabant. Veniebat autem
post eos copiosa firma candiditate

torum: ordinate sicut et cum reuerentia
cedens. Ad ultimum uero gloria genitricis
dei uirgo maria subleuebat: quam
beatus apostolus petrus et iohannes tertera
leuantes comitabantur. Ipsa uero
phylaxia theotocos tanta ueritas
tantaque claritate uultus et
habitus radiabat: ut ex fulgore
re ipsa preterente tota basilica cho-
rularum. Porro spiritus prophie qui
ista reuelabat: loquebatur inter-
ri in corde uidentis: et dicebat.
Hec est regina celorum: hec est diua
angelorum. **T**ranscentes ergo ita
solempniter ut diximus ante gra-
dum sacrorum: tantum per ostium quod
ad infirmitarium uigil de oratorio
exierunt: et ita ab oculis intuen-
tis euasuerunt. **V**in in corde in-
finito seueri quidam uenerabilis
et sancte quiescentis uocis nestelinus
dum languerat: sed flagella phy-
sion tamquam filius obediens pacien-
tissime sustinuerat: quod tunc in extre-
mis positus agonizabat: et post
modicum temporalis uite amaritudinem
perpetue uite dulcedine commutauit.
Vnde uir domini gaufredus quod hec vi-
derat indubitanter credidit: quod
ad iudicium trahitur et beatificationis
illi prellio talis appuit. **S**ed quod be-
luna sunt bona que oculis non ui-
dit nec auris audiuit nec in cor-
dibus ascendit: que preparauit deus
his qui diligunt eum. **S**i enim cum tanta
ambitione spiritualis pompe occu-
rit: anime timenti deum de corpore egre-
dientis: quanto putatur epud deum quanta
ue leticia exultabit in possessione
celestis patrie: ubi sacraabit dulcis

luna conditoris sui visione.

De visib9 eiusde fauli dei gau-

Altea quoq; fridi **C. xxij**
pice dñi iste dei famulus in
etia ai cens frib; staet ad psallen-
dū: q̄spicat̄ ē manifeste spm̄ in
mūdū instar schimie p̄ medū
chorū tūseuntē. Cūq; venisset et
staet ante eū vidicla bestia redig-
nanti oculo respiciēs illū atq; des-
piciens patulis narib; aliq̄d in
lubānabat. Cūc postq; ab eo p-
tulit: tantē egressa de choro vi-
teiq; nō sparuit. Infirmabat̄
aq̄a iste hñis homo. et cū guttu-
ris ptes sui molestia laborabat.
Crescebat languor: in dies faulq;
tantq; ē morb9 iueteat̄: et pene
a medias despeat̄. Dñi em̄ angul-
tiabat̄ aīo vehemēt̄ pro eo mari-
me q; arteris ab estudie coarta-
tis psallendi et cantandi in etia
vires amilisset. P̄ hūc q̄ilus ad
btm̄ vuardū? die noctuq; i mul-
tis lacrimis p̄cabat̄: ut cantādi g-
nā ei9 intuetu reape merētur.
Cui9 p̄ab; et lacrimis mot9 pius
p̄ ei p̄ visionē appuit et loco tolē-
ti manu sua tangendo ac bāditē
do signū crucis impressit. Cū vir-
tei euigilasset sanatū se repiens
mirre ad cantādū qualuit: et nul-
lū remeips ipedimētū ab eadem
estudie ptulit. **C**alio quoq; tpe
q̄agit ut fē q̄tā sp̄italis quē vūte
in xp̄o diligebat: gūit̄ egrotat̄.
Eratq; languor fortissim9: ita ut
mori putat̄. Dñi p̄dis vir merōe
nimio q̄tabelscens. ut vñ se q̄pha-
ret amicitū lacrimolis p̄ab; artent̄

inlisse cepit p̄ r̄cipianta sancta-
te dilā: stabatq; in q̄fractione
in q̄sp̄cū dñi laboranti nō q̄ti-
nue in gemitu suo: aliat q̄tā
p̄ visionē et ait. **E**n fē ille p̄ quo
lic afficeis sanitati restitueat:
sed tū alē quidā quē eque sp̄ita-
lit diligis loco ei9 est migratur9.
Et scū est ita. Nam qualescētē
illo q; morti p̄xim9 vitebat̄?
defict9 ē in ip̄o tpe senet q̄tā ve-
neabilis et sc̄is reuāto9 te du-
niaco dñis: quē et ip̄e in xp̄o
muro affai diligebat. **P**tea cū
p̄ mirre deficta nimū foret sollia-
tus et diuturnos ex̄t9 aquaz p̄
ea deducēt̄ oculi ei9 multa si-
quidē collata eāt ei f̄ra lacina-
rū flagitabat instant̄ a dño ut
sibi de illa euclae dignat̄ vtz
adhuc ip̄ens cēt̄ au iā idulge-
nā r̄queq; p̄cepisset. **D**iu vco
in hac supplicatioe fatigato: f̄ra
est tantē vox dimitt9 ad eū dices.
Cur ip̄otuis p̄ab; exto9 q̄e r̄oua-
tis? qd̄ tue q̄gnitōi nō debetur?
En tū ora pro tuis: et saluabūt̄.
Quō p̄ reuelationē ostensū est
ei q; ep̄is cēt̄ futur9 et de p̄rio
sa morte eius in claravalle.
Erat aq̄a **Caplin** rem
in orōe q̄stitur9 vir dñi
gaufrid9. cū eāt p̄ visionē p̄loā
quetā reuēda appusei et digito
ip̄i9 aureā ānūlū ip̄oliuit: p̄
lagū sak futūe in p̄rio ponti-
ficalis dignitatis. **N**am in eorē
āno sicut ip̄e nob̄ motuit: allup-
tus ē in ep̄atū ecclē sorēlis: quā
septē ānoz cirulo strēuue r̄ges

et suā ip̄i vitā in om̄i p̄uitate cul-
todēs: m̄steriū suū magnifice ho-
norauit: dignūq; sc̄itatis exemplū
posteris reliquit. **A**pp̄inq̄ite autē
uocatiois ei⁹ finis quē solus deus
noueat: **E**ss̄ de sardinia uenit cla-
uallē cui⁹ filius erat: et in qua
sepeliri magno desiderio p̄optauit.
Quā cū a longe intueret: ele-
uatis oculis suspirauit in celū: to-
to cordis affectu deprecans d̄m: ut
si infra tricenū eēt mortu⁹: tali
liquet sp̄acio t̄pis semper eandē
domū uel una uice uisitatē recre-
uēt: nūq; ip̄m amplius ab ea
separi p̄mittēt: ne forte alibi
consumari cōtinget: et desiderata
sibi sepulchra p̄uaret. **I**ngressus
itaq; dilc̄m sibi m̄steriū cū aliq;
d̄m lau⁹ uisite p̄stitisset et fr̄es uui-
uili te tanto hospite letarent: tā-
tē corripere se acuta ualitudie
p̄ dies aliquot egrotauit: et ingra-
uescente morbo ad extrema reuenit.
Cūq; fuisset iunctus oleo sc̄o: et
m̄uēt c̄nā uisico sacramētōz
ip̄i: eadē hora ymo eodē fero mo-
mēto murātib; uuiuis obdormi-
uit in d̄no. **T**ransiit autē circa me-
diū noctis: in festiuitate reditacō-
nis eadē clauallis. **P**orro uenē-
bilis euistē monastēi abbas qui
ei⁹ gl̄ie puritatē optime nouat
cū iā exanimati corpis oculos clau-
deret: cū magna fidei pietate excla-
mans ait. **O** dulcis et uenerāte
p̄: deus om̄p̄c faciat me q̄nto cū
ad tuū p̄uenire consolaciū. **D**um
uō q̄mentacōis officiū sacro fu-
neri ei⁹ impendēt: tāto pietatis

7.
affectū mouebat: ut erūpentes lac-
mas q̄tūe nō posset: ita ut eadē du-
ros corde in fletū quoueret. **C**um
autē p̄mū egrotacōe cepisset iste sc̄is
sacros: reuelatū ē de eo autē ex fr̄ib;
ip̄ius monastēi: q; in p̄mo eēt mi-
gratur⁹. **D**em post dies paucos cum
istē frat̄ in uigilijs d̄ni seruicij int̄-
eēt: uidit in sp̄u strati q̄dā fulcris
mollib; diligēt aptatū et uincisopi-
mētis terent ornātū. qd' eadē ep̄o ser-
uabat: uimz ligūis et̄ne felicitatis
resem ad quā p̄ modicū cāt̄ allu-
mendus. **E**adē uō nocte qua defū-
tus est posito in eadē corpe cū lig-
nū ad solēpnes uigilijs reditacō-
nis pulsaretur: p̄d̄is fr̄ euigilās
cepit illico pontificē defūctū ad
mentē r̄duce: statiq; fr̄a ē uorū
aurib; ei⁹: loquēs ad eū de eodē
dei famulo defūcto: et dicens. **E**cce
uic a p̄ncipio ligni hui⁹: reapiūt
illū sancti dei om̄s in cōsorcū suū.
Hanc uocē frat̄ ille audies q̄ uul-
ē ualte: surgēs q; uenit in chorū et
stabat cū ceteris ad p̄sallendū semp̄
glorificacōz b̄n̄ uicē r̄uolūēs. **C**ūq;
celebrarent matutine laudes r̄spici-
eus uidit: et ecce in pietib; templi
c̄nā defūctū autistē quali uui⁹ ho-
re sp̄acio luaria copiosa diuītus
attensa ita ut p̄ mulatūcōie uicari
non possent. **S**p̄italis itaq; clari-
tatis lumē copalib; oculis intues
q̄p̄ct⁹ ē ualte: et gr̄as agēs deo p̄
om̄ib; que audierat et uiderat: in
iubilo cordis apt̄ intra se. **D**ūe d̄s
ūctū: b̄n̄ om̄s q; sp̄ant in te. **P**e-
re b̄n̄s iste sc̄is quē elegisti d̄ne
et alluisti: h̄itabit in atris tuis

Credo enim atque confido quod dignus es
me scilicet et electos tuos computari: quod
in puncto scilicet per viam humilitatis incres-
cit: studium mandatis tuis fideliter obe-
dire. Expletis autem per depositionem
huius viri duobus mensibus cum idem
frater esset in choro ad vigiliis vigi-
lans et psallens: subito venit in
mentis excessum. Et ecce apparuit
ei beatus episcopus induens se sacerdotali-
bus: et quasi pater ad missam
celebranda: ita ut frater ipse adiuuans
eum recitaret calicem super brachia il-
lius. Porro in eadem hora cantaba-
tur hic versus in eadem. Et introibo
ad altare dei: ad deum qui letificat in
iustitiam meam. Hys itaque de quibus sa-
ne scilicet viri breuiter annotatis: placet
hoc loco subnectere miraculum dignum
relacione: quod ipse dei famulus cum
gaudio assererat se vidisse.
Consilium eiusdem plurimum fuit:
ut quaedam ipsius basilica veteris ac
ruinosa dilapidaretur: et in meliorem
statum repararetur. Cum ergo ipsum al-
tare in puncto vita sua dirui pre-
ciperet: repperit in eo capsulam
stabrosam ac veterem: scilicet reliquias
quodammodo. Porro inter caetera reliquias
corpus domini repositum erat: quod ita
sanum et integrum ita mundum et can-
didum et ab omni corruptione penitus
alienum inuentum est: ac si recentissime
ibi reconditum esset. Hanc nemo in-
tra illa septuaginta annis quodammodo
altaris constructionem vel reconstructionem se
vidisse recolat. Puto itaque miraculo
vniuersi quod aderat letati sunt valde:
et edificati in fide glorificauerunt
deum: agnoscetes utique ipsum esse

sacratissimum corpus domini te quo ven-
it scriptum est non tabis scilicet tuum vitium
corruptionem frigitur autem a seculo
idem beatus pontifex anno domini
incarnationis millesimo centesimo
septuagesimo octavo tunc pro-
nouebatur et indigno honore se-
pultus est iuxta venerabilem gothofredi-
um quondam longonensis episcopi qui sub
beato vincto poris officio in clauale
le functus: et inde ad apicem ponti-
ficalis dignitatis assumptus iustitiam
sibi quodammodo sancte religiosorum qui
sancto multipliciter honorauit.
**De domino balduino monacho
clauallis postea pisano episcopo
Capitulum xxiiij**

Inter celestis gratie pingue
pullulantes pagines quod
vinea domini sabaoth etiam salicet
clauallis emisit: ut tripliciter
tarentur super aquas multas id est
super diuersas regionum populos ponti-
ficali honore sublimarentur: na-
talis soli specialis baldouini
mirabiliter emicuit: quod doctrinam
fueritissimum patris vincti secutus
spreuit vniuersas mundi pompas
et voluptates in claualle viuere
cepit: et vniuersas voluitate pauperti-
tis diuitias fallarum diuitiarum ir-
ritamentis se preuidisse gloriabatur.
Dilectus namque ab apostolo stultus
esse ut sapiens fieret: diuitias que
potius exhauriunt hominem quam re-
pleant excrementum: et illas que
inuentum pondus glorie operantur in ipso
in eterna beatitudine toto mentis re-
laxatione operantur. Cum preteritiorum mon-
achorum imitator frater vidisset

ab irriguo inferiori in quo per
cata plangitur ad irriguū su
perius in quo ad celestis p̄ie
felicitate gemitib; inenarra
bilib; suspirat ascende: dig
nus iam nō qui soli sibi vi
uet? sed etiā multis alijs
vbo et exemplo p̄telleret i salu
te vocante deo pylane etiā q̄
est metropolis tulae archiepa
ni sortitus est. Consecutus vero
ample huius dignitatis emine
tia tanta sp̄italis sapie luce
refulsit: tantaq; aucto^{re} ac spi
ritu librate officii sui exercu
it: tanta nichilomin; malue
tudie et humilitate verū se mō
chū in pontificali cultū de
iuravit: ut nō solū p̄strens
ordo v̄neciā v̄nūsi fideles in
italiā ḡtularentur vehemet̄ ḡ
as agentes deo: qui splendidi
simā hanc colūpnā et fulcrū
tū mōdū lūe etiā sue t̄pib;
ip̄oz ḡcessisset. Sed quā in reb;
hūanis nichil ex omi p̄te posse
v̄nū eē plangim;: ḡḡit iustigā
te dyabolo ut ip̄t ip̄m int̄ pyla
nos atq; lucētes p̄lōs ḡius et
p̄iculosa guerra orietur: que
etiā post obitū ip̄i contēciōe
p̄ciū inflāmata atq; p̄telata
p̄ a quot̄ ānos duravit: et vit
tante ad paas cōcordie q̄ v̄n
culū r̄uonari potuit. Cuiusmō
di fuit occasio huius dissensio
nis nichil int̄est: hoc solū dia
ni t̄p̄nosa et penalē tanti pō
nificis aīe guerrā illā extitisse:
sicut diuina r̄uelatiōe declarū ē

Post dominicōne uēpe huius b̄n̄ p̄
sulis aliquo t̄pe elapso: fuit in
insula sardunie sacerdos quidā
honeste uisacōis: q̄ etiā sibi p̄
erat et cūctā etiā p̄ochiali. Erat
aut̄ etiā etiā extra villā edifica
ta: atq; ab omi hoīm habitacōe
r̄mota. Quada itaq; die cū mil
sam celebraet: hora p̄p̄nōis
iuenit hostiā sacra sup̄ corpale
fractā atq; in duas p̄tes a seip̄a
diuisam: quā antea ḡsecraueat
integrā et sanā. Sed ubi ḡsper
it: turbatus et auribus cū metu et
amiracōe facticiū ḡsumavit. Ex
pleto aut̄ m̄l̄teio ceteriq; dimis
sis: solus ibi r̄mansit. Cūq; t̄l
tis eēt pro ligno qd̄ acciderat: e
gressus foras venit et stetit ad
orientalē plagā cūctē etiā: dorso
adherens p̄cti templi et facie
ōsa ad orientē. Cui dū ita po
situs ibitē aliquādiu staret et se re
que sibi euenerat timide ac sol
litate cogitaret: infremuit sp̄ū: et
ihorruerunt subito p̄li carnis
ei. Tūc uenēte in eū nescio qua
ūtute ext̄na ita defigi atq; artari
cepit: ut nullomō posset se inte
mouē. Et ecce ap̄tis oculis uidit
inūe multitudinis turbas eques
tres et pedestres corā eo citatis ḡ
sibus trāseūtes. Erant aut̄ in eis
hoīes p̄m̄l̄tū sex: diuise etatis
et ḡdiōnis: in quib; etiā m̄ltos
dephendeat: quos uiuētes i car
ne antea ḡgnouat. Qu; ergo
ext̄is ip̄i p̄l̄bitō quōtā notū et
car; ad eū accessit: et fixo gra
du cepit familiarit̄ cū eo loqui

Præstante vō pb̄o. quenā eēt a
q̄ etiā ageret tanta turbax̄ iusti
mitas: r̄ndit. **A**ie hoīm sūt car
ue solute: que om̄s pro varietate
culparū variis subdite penis
ita semp̄ discursu recipio: lon
ge lateq; vagant̄ in mūdo. **R**ue
tam aut̄ ex eis aīa quetā tardi
libeāte sūt: quartam vō pene
insolubiles p̄manēt. **D**ū hec ille
loquet̄: r̄spiciēs pb̄i vidit sup̄
dū ep̄m demisso vultu corā se p̄
reūte tamq; districti iudicis se
tenā patient̄ ferentē: et iūmice
pr̄ati que illi ad temp̄ iusulta
bat cū p̄ph̄a dicentē. **N**e letaris
sup̄ me iūmice mea q; cecidi: sur
gam. **C**ū sedeo in tenebris: D̄s lux
mea est. **V**iso ergo eo sacerdos ve
hemēt̄ op̄stupuit: et cū fr̄oe mag
no ammiracōis: exclamavit. **D**ices
Be n̄ m̄lēs p̄ccōri: quid e hoc qd̄
vidēs? **R**ūq; iste ē D̄s n̄r bald
win̄ p̄lan̄ quōdā archiep̄s
de mōsteio clauallis allup̄: **R**ū
dit̄ is qui loquebat̄ ad eū. **I**p̄e est
v̄e. **E**t pb̄i ait. **H**ic iūe ergo tāte p̄
fessionis mōch̄ et tāte p̄ccōis ep̄
reputat̄ ē penis: que nos sp̄aba
m̄ iā in celo gaudē cū angelis.
Ille vō r̄ndens ait. **P**ro c̄to laas et
nullaten̄ dubites: q; ip̄e ē v̄e s̄s
celliq; meiti pontifex: et magna
est gl̄a ei corā deo. **S**; qm̄ p̄p̄ ip̄m
iū p̄lanos atq; lucentes p̄lōs di
urna iam guerra v̄latur p̄tea
differtur a r̄que donec iū illos
ad pacē discordia r̄uoret. **P**ost
hec appuit eū pb̄o colūpna q̄m
iubaris iūmensi c; claritas ultra

cōmūne solis valenciā d̄ioniscāe
videbat̄ de celo usq; ad terrā po
recta: p̄ quā aīa quetā angelico
ductu ad lydeā cōcūtebat. **S**al
utante vō pb̄o q̄ nā hoc eēt: r̄n
dit alt̄. **I**p̄a ē aīa q̄ statim quō
tā iudicis: et dū r̄ritam. **H**ec
aut̄ p̄ nouē annos ventis et plu
uis et algorib; semp̄ exposita:
ad die certū sui usq; nūc in st̄llici
dio tom̄ sue q̄stat: ibiq; suoz
extelluū penas luit. **S**ed q; m̄l
ritoris et libealis in paupes era
nt: et iudiciū n̄aria patientib;
fecit: insup̄ etiā de malis que cō
milit̄: q̄fella et penitens a cor̄pe
eruit: idēo manū a deo conse
cuta. **H**odierna die meretur a
malis om̄ib; libeari: et bonis
om̄ib; laicianda ad etnā v̄tudi
nē introduci. **H**ec et multa alia
sacros ille vidit et audiuit de se
cretis alt̄i v̄ite iū que etiā dic
tū est ei quod eodē anno eēt mo
ritur: qd̄ q; subsecuta mors ei
verū fuisse p̄bauit. **S**ic op̄e r̄
iūoretē voluit dilā sibi pontifi
cis aīam: q̄m̄ m̄lā q̄m̄ sc̄am
q̄ntulāq; cū rubigine culpe ful
tata nō potuisse regnā p̄uitatis
iūre: nec fulgorē meridiane
lucis in qua celestis sponlus cu
bat intueri: donec ip̄i gr̄acia
expiata et pace iū dissidentes
conformata ab eodē sponso me
reret̄ audire. **T**ota pulchra es a
m̄ica mea tota pulchra es et ma
n̄da nō est in te: veni de lyba
no veni coronabis. **Q**uid vō
in diuisione hostie sacre nobis

59.
Continuatum putamus? nisi hoc
q̄ tales reuelaciones nō absq̄ nutu
et voluntate receptus nisi ad cō
monitionē et correctionem fuit mor
taliū. maxime cū a religiosis plo
nis tale aliq̄ vidē stigerit?

**De dno eskullo quōdā tanox
archepō postea monacho clāe
uallis Caplin rrb**

Uir magnificus et cū omni
reuerētia notandus eskul
lus quōdā tanox archep̄s et a
postolice sedis in ilulis aquilo
nāib; legatus. postea uō hūilis q̄
ternelū ordinis monach⁹ et reno
bū clāuallis p̄fessus. cū adhuc
cēt adolestēns annos nāt⁹ cōter
duodecē trāsmisiss⁹ a p̄ntib; causa
studiorū in caronā morabatur.
que tūc ī nobili illa hiltēlemē
si etiā florēntissā a dieris diuila
rū regionū celebri concursu fre
quētabat. Itaq; dū aliq̄dū ibidē
moratus fuit grauiissimā ība
litudinē incidit et diuina lan
guōe tabescens tantē a mediis
respat⁹ ē: iteq; p̄ciat⁹ est ut
oleo sacro īungeret. Cūq; p̄bū
reteiq; fideles hui⁹ rei gratia
lāulo ei⁹ assistēt: subito fr̄s
in agonia om̄i mēbroz ac sen
sū officio restitutus est: ita ut
fere mortu⁹ putaretur. Exempt⁹
ergo carnis sensib; duct⁹ ī spū
ad quātā mansione totā intē
quali cibariū ardentē: ad quā
dū p̄ius accēdet et curiosi⁹ inspi
cere uellet: subito erūpēs vapo
rū tendi apprehendit irantū: mor
q; in illā formā flammolā trā

it īuitū. Cū cū protin⁹ ardere ce
pisset. iamq; nichil aliud nisi mor
tē et ignē et nū libi sup̄cē cogitaret:
ecce miserante deo apparuit ei in vno
diuolorū latē meatus quidā quali
trauitis angustū te ostio ad ostiū
duces: qui etiā flāmis vacuus ēē
videbat. Cūē cūens et spe euaten
di animat⁹ conatu quo potuit rep
tans ad locū illū refrigeri puenit:
et p̄ illū ad ostiū tendens celeriter
erit et fugit: palpitās et tremēs a
facie ignis tenorantis. Porq; pala
nū quōdā regale et amplū repiens
et illuc ingrediens: vidit in eo re
gnā celoz dnām angeloz vltū
et hūitū mirabili choruscantē: atq;
in throno glē residentē. Ad quā pa
uidus et anhel⁹ accedens: flagita
bat obuiare ut sui miseret. Cūē
p̄tin⁹ illa redignant⁹ aspiciēs atq;
minuat⁹ alloquēs q̄ aulus fuisset
tu sp̄cū ip̄i⁹ apparē mandat quō
n⁹ egredi: et cruciandū ad ignem
reūti. Porro int⁹ alios m̄i musei
cordie assistentes apparebāt ibi tres
viri venerabiles quoz vn⁹ eūltē
ciuitatis ep̄us eāt: al⁹ uō decan⁹
terc⁹ nichilomin⁹ uelno q̄ officij
in eadē ecclā am̄istrans. Hos itaq;
p̄fat⁹ atolestentul⁹ intūēs ac recog
nosces: lacrimabiliter p̄cabat: qua
tin⁹ p̄ssime dnē pro ip̄o supplicā
re dignarent. Qd̄ cū tenotillie
faciūt: miserico: diuina illa diuila
trix r̄ndit eis dices. Quid ē q̄ ro
gare p̄sumi p̄sumtis pro atolestē
te isto vanillio meo respectu in
digno? Hic em̄ pulsus et lubric⁹
mūq; honorauit me nūq; saluta

tionē meā michi uel una vice
r̄presentauit. Cūq; illi rogarent
ut solita pietate relicta iuuetu-
tis et ignorantias illi dimittet
si te cetero se emendaturū p̄mittet
accesit itū tremebundus ad-
lescens: obsecrans eā et dicens
Miserere mei piissima dñā mi-
serere mei miseratē gnis hūani:
et ne claudas a me misero ier-
hausta viscera mie tue: q; pat̄
cū amodo et usq; in sempiternū
seruie tibi: et te sup oīa p̄ dñm
uenerari. Quod si genitor meus
istā calamitatē meam agnosceret:
maxima auri pondēa pro mea
liberatiōe libent̄ impendēt. Talia
itaq; cū lamentabili voce rep̄me-
tet: vtilissima v̄go vā m̄r̄ miseri
cordie serenata facie respiciens
illū: dixit. Quid igit? Putas ne
valeas temp̄m apud me q̄ digno
p̄cio redimē? In hoc enī forsitan
placare me posses: si q̄gruū in p̄-
cū pro tua retemporatiōe p̄solues.
Cū ille ille nō modice exhilarat̄
in v̄bo isto: fiducialit̄ accessit:
et dixit. Eā atq; etiā clemētis-
sima dñā: ego me optime redi-
mā: et q̄q; misere in digno tua
libentissime faciā: tūmō esto
in p̄cū: nec me in illū ignem
cremāndū ampli⁹ emittas. Cui
regina v̄giniū r̄ndit. Volo igit:
ut te quicq; quib; annone quicq;
michi modios h̄ ē te singulis li-
gulos nō negligas redē. Quo
ille audito: letant̄ accepit: r̄n-
tens q; alac̄ dixit. Carū ē mi-
seria dñā qd̄ imponis v̄alte q;

iocundū: et ego mensurā bonā
et cōfertam et coagitatā et sup
effluentē dabo in horreū tuū. Quid
cū in fide sua firmus p̄misisset:
tatis etiā fidelissimib; sup̄dictis:
dimiss⁹ est tantē liber ad hūā-
na reuerti. Reddit⁹ itaq; sibi
confestim aperit̄ oculos recepto
q; v̄ lu loquēdi: surrexit et se-
dit in lectulo. Morq; in cubili c-
rūpens: cepit clamare cū gau-
dio magno dicens. B̄ndictus de-
us ego liberatus sū: et amplius
nō ardebo. Grās ago tibi sc̄a
rei genitrix v̄go: q; liberasti me
de incendio isto: et amplius nō
ardebo. Videntes autē q̄ aterat̄
adolescentē illū de mortis ianua
reuocātū: ita clamātē et ita p̄-
gaudio gestientē: mirati valde
salutabant̄ ab eo tante leticie
causā. Ip̄e v̄o p̄ multū t̄p̄is spa-
tū nil aliud dicē poterat nisi
tūmō deo grās ego nō ardebo:
ego nō ardebo. Et cū sepius il-
lud repetisset: comūsus tantē
ad illos q̄ sibi accidisset uel qd̄
vidisset p̄ ordinē indicauit. Vn-
aut̄ ex ip̄is vir bon⁹ et erudit⁹
hesitantē de visione adolescen-
tem secretius alloqui atq; instru-
ere curauit dicens. Dato puol-
rens futurū te eē magni nois virū:
et gradū maxime dignitatis i-
etiā sortitur. Quē cū fauere
deo adeptus fueris: oportet te i
honore dei et sc̄e v̄ginis maris
diuulorū ordinū cenobia quicq;
te tuo q̄struere: in quib; quibus
iurta mensurā et p̄polite roēm

habeant ad minus plene duodecim
dino iugit obsequio famulantes
Hys ille auditis interit tacuit
sed que res erit habitia foet:
semp collint fuit Porro in
ipa visione signatu est ei tres il
los venerabiles viros q pro eo int
cessores extiterat cu adhuc itar
ue tegetent eode ano fore de mu
to migraturos: q ead celerius
subleata mors eoz vin fuisse
comprobavit Pcellu vo tps ai
pfat adolefcens etate pit et la
pia crescs ia in viru optimu
pferisset: ordinare dno ad rgi
me luventis eme q tace met
polis habet allupti est At post
q iam dudum pphetate libi digni
tatis culme ascendit ilico redit
di voti sui tpe adde cognouit: i
quo sub quiq quibz anone se
cundum interpretatone voti sui di
ilouu ordinu cenobia quiq se
fudatur regne renoueat Ract
igit oportunitate te i motis gal
liar ptibz ubi fonte religionis
ee agnoveat no solu quiq sed e
na plues spuales pfectionis que
nis euocare curauit: int quos e
na cysteraciensis ordis duos co
ueta obtinuit: unu scz de ipa ro
mo cysteraci et alter de claualle
quosq i optimis tre sue locis ta
q vites fructiferas vinu iustiae
germinantes pascuauit Et eni
semetipm pfe redimet menlu
ra bona et supelluente pultie
liberatae sue sicut pmissent p
soluet: quiq cenobioz fundaoe
qteat ee noluit: sed alia atq a

lia ta de suo q de alioz fidelu tonno
studuit edificare Dabat ead opam
paganitatis ritu quibz adhuc erug
na pte tra illa iuncta erat radi
caz exstirpare et xpiane disciplie
moribz omis felicit informae: sup
bictes et gtepuetes vladoms mntro
ue ferie Ita teniq zelo iustiae ar
matu uoria queq et supsticiosa
eliminae et oia saluti aiaz pfutu
ra geuti sue puide satagebat: ut a
multis retro tpbz nullu i metro
poli illa auiditate sedisse putem:
qui tu in ecna dei fecerit fructu qu
tu ipe fecit Dns aut ob cui hono
re et amore cuncta faciebat: curabat
voti ipi tate voce vtans: et quos
hic anathematis vinculis innotabat:
ipe tribuli morte multabat: i tu
ut adulteru queta duit ac pote
te que venerabilis factos in cena
dnu pube excoicauit: in ipa sac
tissima nocte duit i resurrectionis
cu aduicta et duobz filijs et adul
teio natis maligno spūs tridit
suffocatu ad inferos etnalit puni
endū retrahet Dcu quoq buar
du euerentissimu clareuallis abba
te licet longi a se remotu vincto
venerabat affai: vincta deuotioe
colebat Et qteat e in filijs eu
vide cu nouu cenobiu exstruis
set: et ab eo sicut p dxi m q deli
teratu sacre agregatiois exame
ipetrasset Breualuit apud eu
de lideu vehemes ut ho tate auc
toritatis et in iudis illis ta etal
tica q scilari auiditate singularit
potens: expositis suis oibus ena
semetipm pualis multis fereat

et laboru. Venit igitur clauallē p̄soā
huīlis et sublimis q̄ a finib; t̄re
nō auolitas audiente sapie: sed
fidei zelus: et plenitudo deuocōis
attraxerat. **U**bi quātū fleuit: quā
lē se se nō mō erga eū quē tā uice
suspiciēbat. sed etiā erga uimē
sōs quollib; fr̄m exhibueit: nō
est facile dictu. **D**emū reditur
ad p̄ia ut b̄ndm̄ a faūlo dei panē
referre posset et diuiciā q̄seruāe huā
no sensu p̄cepit ut in cibano r̄co
q̄retur. sicut solent qui maia t̄n
seūt panē ferre bis coctū. **D** ab̄b̄s
sc̄is amirabilis arguēs in hac p̄te
fidem ei; modicā inueni. ita ne inq̄t
nō potit b̄ndm̄ ip̄m panē magis
q̄ recoctio q̄seruare. **E**t nō acquie
uit b̄ndicē illū: sed coem panem
sibi p̄apiens exhibei: b̄ndixit et
ait. **E**cce hūc nūc tolle tecū: nichil
temceps te corrupciōe solliat. **E**u
lit: et ad suos p̄ multa quidē terre
maritq; sp̄ana p̄spere rediēs: gl̄a
bat fidei sue refertū euidētissima
rei ueritate cōuictū. **H**anc multo uō
post hec elapso tpe: tristissimū ru
mor aures ei; p̄tulit de corrupciōe
b̄i uiri sp̄nalis amia sui: scribēn
sibi libellū de t̄liti ei; d̄no gaufr̄i
to monacho clauallēsi qui notari
euitē sc̄issimi abbatis nō puo tpe
fuerat. **T**ūc uō cōcaluit cor eius
in t̄p̄m: et ī meditaciōe ei; exaruit
ignis: uana t̄litoria atq; caduca
reputās uimē q̄ hoīs intēciōne p̄
pediē p̄t a recta cursu quo ad p̄ie
celestis b̄titudinē tendit. **I**taq; cō
mentās etiā cū laudabilis p̄fue
rat: deo et p̄cipib; t̄re relictis p̄nt

bus et p̄p̄inquis notis et amitis.
ip̄iq; p̄rio respit ualedicēs: et uel
egregius clauallē uenit: sepul
chrū b̄i uiri intam quōtā amia
sui uisitauit: et ad sac̄tissimā
tūbam ip̄i; uiuē et mori telegit:
ubi etiā sacre religionis hitū reco
nante p̄ modū suscepit. **R**ec eū
min; in defūcto q̄ olim ī uiuente
q̄silus est: quippe quē post mortē
sacris ueri; uiuē nō ambigebat.
Cūto ergo ab eccl̄ias et sc̄ari
bus negocijs seceaus uacabat:
tanto sancti; diuini obsequijs
intente ciabat: deuocōi sacre
orois cotidie p̄mo pene q̄tinue sol
liat; uigilae: pro suis p̄is p̄ci
tis mirrā cordis q̄ti et sp̄s huīlia
ti deo offerre: et grām sup̄ne b̄
ndicōis thymiamate pie q̄partio
nis emius implorae. **Q**uātā
igit; uice dū in oratio suo solus
consistēt: apparuit ei uigilanti et
oranti quidā frat̄ ei; uteriq; q̄
olym defūctus fuit: quiq; hosti
li gladio trucidat; occubuit: et
morte p̄uent; uicariū nō accepit.
Hic etiā dū adh; uiuēt euitē
archiep̄m aliquū iuste offēdit:
nec ei ante mortē r̄conuictat; est
p̄ satisfaciōne. **C**ūq; uenisset ante
illū demisso capite supplicat inchi
nabat ei: quasi de offēnsa ueniā
postulās aut etiā orōm̄ suffra
gia flagitās. **P**otent ergo aq̄uidm̄
corā illo: nichil penit; dicens: ni
tū huīliato capite calamitate
ac uic̄itē p̄am̄ inuenis. **S**ed ne
q; archiep̄us q̄q; locut; est ei q̄
p̄re timore et amiraciōe nimia

et mente turbata: et sui minime co-
pos erat. Peripatē ex eorū mortuo
nil aliud agnosce potest nisi so-
lūmō caput et collū: ac sūmitatē
scapular. Reliqua nāq; ps corpus
ita ardere videbat: ut nulla peni-
tus in eo mēbroz limāmēta disc-
ne posset: nec q̄p aliud cūct nisi
flāmā que totū eū occupauerat.

Cūq; aliq̄dū sic miserabilis ap-
paruisse: tantē ab oculis eius
sublaty est: sed finam aiām sup-
angustia sua magno dolore cōte-
rebratā eliquit: q̄ etiā postea die
veniens in capitulū monachorū:
multa missaz et orōnū impendia
p eorū mortuo ipetrauit. **De fe-**

līa glūmanōe duoz pegrinoz

Sepulchri dñi amūuloz dñi elchil

U Erū qm̄ li archepi **Cxxvi**
gnam̄ tanti pontificis mē-
nonē fecim: nequaq; absurdū re-
oz: si etiā duoz amūuloz ei) p̄no-
sam in cōsp̄ū dñi morte q̄ miā-
bilis grā dei meruerūt cōmēore.
Non parū nāq; deuotas mentes
i amore xpi flāmele sp̄am: si ei)
tem cōemptois urī mira et uē iocū-
ra clemēcia ita creleatissimū p̄o-
rē: p̄cordijs legēciū insinuetur.
Ist̄ h̄j duo frēs ex p̄clar̄ illio rano-
rū sanguie ouūdi: ut frē illi) p̄ce-
res p̄ regē videbant sublimiores.
Iū) aut̄ ex eis elchillus noīe homo
bellicosus et carnali potēcia tūm-
dus: cū eēt aīo ferus atq; tribilis.
multū sanguiem fūtebat: et ma-
la p̄trabat iūia. At̄ ud noīe luc-
no vir sc̄ vite p̄spicius atq; ep̄us
uilligenus erat: q̄ etiā p̄cellī gnīs

dignitatē elegancia · morū atq; p̄o-
gatiua ututū longe supabat. Hic
itaq; gnam̄ sui aiām sicut i xpo
diligens sed tyrānicā ei) vitā vehe-
ment' abhorres studebat cū frequē-
ter secret' argue: et ut a suis p̄uita-
tib; elipulcēt amonē. Sed cū parū
in hui) moī pia intēone p̄ficeret:
quātā die colloquētib; eis adiuuē
suatēbat ei uenēabilis p̄sul ut acci-
piēs lignū dñice crucis iherosolimā
p̄ficeret. Ille uō rūdīt se hoc nullo
mō facē posse: n' sc̄ū p̄gēt ipē q̄ cō-
silū dabat. Quo audito fidelis et
uer' amū) gratant' accepit: seq̄
q̄ petebat factur' i) ḡtūcti sp̄o sp̄o-
dit: malens itaq; piculis et laborib;
tantis seipm̄ exponē: q̄ frīs aiām
reore leonis uō libere. Imposito
itaq; sibi signo sc̄e crucis iherosolimā
p̄t' abierūt. Quo prospe p̄ueniētes
glōlū dñi sepulchri ipm̄q; uisificā
lignū sc̄e crucis in qua salus mūdi
pependit: cū magno pietatis affm̄
adorauerūt. Dehinc cū cetā loca sc̄a
deuotillie uisitando uenēando atq; ato-
rāto pagrarent: uenerūt ad quētā
locū non longe a iherosolima sitū: q̄
p̄: n̄ ab incolis uicupat: eo q̄ dñs
xp̄us in ipō loco dicit' discipulis:
formā orandi tradidisse: et eantē
ibitē orōnē q̄posuisse. Erat aut̄ ibi
etiā p̄ua uili cremate q̄struata. Cū
ergo p̄dā pegrin cognoscent' hūc eē
locū uā fons orōnis salicus in ui-
tā etnā de ore filij dei p̄uuta erupit:
et ad inbuenta fidelū corda p̄ uū-
uīas mūdi p̄tes cū tāta b̄ndicōis
affluēcia diuaty est: tūc et ipi mḡ-
diētes oratorū hauriētesq; de fōte

saluatoris pietatis et confidentie spi-
ritu: orone te corde puro fiterit
ad dnm: obsecrantes ut sibi pna
dimittent et ab omi malo liberentur
tur. **H**ec refuit eoz votis supue cle-
mencie respectus: que admodu reite-
clauit euet. **R**am cu ptius venien-
tes ad flumi iordanis. vna illa sa-
crata potan ceut atq pfusi vni ex-
cis magu videlicet ille pad: eskil-
lus magnifice de mia rei plumeus:
et effutens aiām suā in orōe: cla-
mauit ad dnm et dixit. **D**eus omnip-
et clemēs esto ppia obsecro ni padū:
et ne respicias aiām qualiscūq ser-
ui tui. quā te pfūto maloz eouisti:
et pī tanta scelerū meoz naufragia
ad portū piūe misericordit adduxis-
ti. **E**t nūc dñe deus suspecta ē mi-
valte fragilitas mea et dudū mo-
lita peccandi osuetudo multūq si-
meo ni a memetipso. ne forte euer-
sus ad priam. blandiēte rerū pspēi-
tate pna quoz matia illicēte ad pl-
tinās meas pūitates elabi cōpellat.
Vnde pñllime pī qui diues es i-
uē miā oibz iuocantibz te si bonū
videt in oculis tuis: et ita saluti
aiē mee expedie cognoscas: pīoz in-
dulgentissimā benignitatē tuā ut
absoluto iam voto pēgnatiois hī
absolue me digneris a vinclo corpis
isti: solutūq pī a neribus padū
iubeas qua in refrigeri locū. **O**ro-
ne uō cōpleta ggnouit ilico vite sue
fīm iustae: suūq desideū mor a
epō eē cōplendū. **V**nde pceptis sa-
cramentis valedixit eadē hora gūna-
no suo retisq q siml aterāt: et pī-
nū in scā cōfessione rōdidit aiām

Viphenlibilis clemētia saluato-
ris nri dei uōne t' videt in padre
isto pōigi illi filij qui deuocant
sbām suā cū meretibz vanitatū
et voluptatū psona realit pūtal:
quē adhuc longe agentē pī miāz
vidit et miā motū pcepit eū ato-
indū stola pīna inocentae: sicq
festinabat absolue miserū de rea-
tu qstie sue. ut pēmodū tardus
fuit pīne pietati reo indulisse:
q ipi misero indulgentiā pcepisse.
Quid em aliud fuit sceleratissimū
padre in ipō lumine piūe sic orat-
le et tā celere peticiois sue effūm
obtinuisse: n' effulis sup se vulcei-
bus diue pietatis miseria corrupti-
bilitatis respolui. bte imolitatē
stola vestiri. ānulo diui amoris
illiguri. pedes affūmū calcaamētis
ctue pūitatis muniti: pro rēpase
filij pōiti festinas epulas toto celo
indici. **V**idens itaq vencabilis
antistes aiām frīs sui p cui sal-
uacioē ita sollicitū extitēat tā cele-
rit tā felicit' assūptā. tūc et ipē
vehemēt' affūis desideio migradi
petiuit aiē sue ut morēt: et ait.
Grās t' ago dñe ihū quū exaudisti
orōnē meā: vidiisti lacrimā meā:
q: t' totiens supplicam. ut suscipe-
res pūiam frīs mei. **E**uelo ergo
te pñllime fili dei ne me pānais
ab illo diuici separi: sed iubeas
me cū illo in tua pace nūc rāpi:
ut siml' abeam: et siml' ad tuā
miām te tonate pueniam. **Q**uā
āplectenda et amanda pietas dñi
nri ihū xpi. **V**ix orōnē finerat
quā ardentissimā fidei deuocioē su-

dicit et ecce vocante se dno viribus
 corpus cepit repente restitui: vite
 q̄ trāitorie sine iā sibi atq̄ igno-
 uit. **M**ox q̄ dispositis pro t̄p̄is bre-
 vitate que n̄cāria vtebant̄. p̄c-
 pit astantib; ut corp̄ ip̄ius vna
 cū corp̄e fr̄is ei⁹ ad eccl̄iaz sup̄m̄eō
 ratā que p̄ n̄r dicit̄. quā dno ī
 spirāte succēo pietatis affrū atop
 t̄m̄cāt̄. r̄mota occasione r̄ferret̄:
 et ibi sepelie curarent. Itaq̄ quū
 cū sibi pl̄m̄ d̄ine p̄vident̄e r̄colig-
 nans et bona sempit̄na illis oībus
 m̄p̄rans et p̄ntib; eā valefaciens
 ac b̄ndicēs: felicit̄ obdormiuit in
 dno. fr̄m̄q̄ est a dno grante miaci-
 lū: ut deliterij sui cōpotes p̄gnatō
 nis it̄ine cōlūmato. p̄gnationē q̄
 p̄ntis exilij r̄m̄iarent. ita ut ābo-
 lūm̄ in vno loco atq̄ vna die de-
 m̄ito migrent: simulq̄ ī vnū lo-
 cū ubi ret̄encāt sublata sepultu-
 rā am̄pent. **H**oc p̄fata eccl̄esio-
 la cū antea brevis ac ruinosa fuit
 sed soloten⁹ est eusa: et de elemoli-
 nis ip̄oz quas p̄ hoc p̄m̄ ibatē
 copiose telegarūt in āpliorē et
 venustiorē statū reedificata ē: in
 qua etiā nūc corp̄a eoz p̄nsant
 honorifice tumulata. **H**oz felicit̄
 timoz p̄gnoz gl̄angūne eāt be-
 ate meore eskill; tanoz quōtā
 archiep̄us: a quib; nō solū lau-
 gūis sed etiā fidei et deuotionis
 luctū trahens: domestico aiātus
 exemplo. p̄gre viue et p̄gre mo-
 ri pro xp̄o dno p̄soluit. **Q**uā p̄
 relecta excell̄a dignitate qua in
 tra sua singulait̄ p̄minebat c̄yl-
 ternēsis ordinis hitū in clāuallē

suscepit: et te habitācia diuinaz sua
 rū paup̄m xp̄i mopiā largillie supple-
 uit sicq̄ eozūte paup̄m nūo paup̄
 et ip̄e gl̄oriat̄ et in optiā qūsalioe
 vitā suā cōlūmās: sepult̄e in p̄l-
 bitio oratorij euilte loci ante altāe
 b̄te v̄ginis maris: et ex hoc med̄ia
 in b̄ndicōe eit clāuallensib; in gr̄iaa-
 one et gr̄iaone. **T**ales itaq̄ pl̄one
 tā sublimes honorib; eūente digni-
 tatib; orōe vtutū b̄tillimū p̄is n̄r
 binardi latri quoz c̄ylternēsis or-
 dinis p̄uitate attracti: m̄p̄erū
 xp̄i cūctis egyptoz pompis p̄fentes
 maluerūt sub disciplina orōis t̄p̄a-
 lit̄ poa⁹ macerari: q̄ m̄p̄entis sibi
 fauōib; et falsis honoib; etualiter
 cruciari.

**De nobili p̄ncipe gūmaro pol-
 rea monacho clāuallis. C. xxvii**

Nam nobilissim⁹ p̄ncip̄s gū-
 mar⁹ inter quōtā et d̄ns sar-
 dine tetrachalis cū aīq̄ gr̄a orōnis
 sc̄m̄ m̄tinū turonēse ep̄m̄ expetisset
 reditu t̄lliens p̄ clāuallē et a b̄ro
 binardo tenote suscept⁹ te salute q̄
 aīe copiose āmoit̄ qūsioni m̄ime
 gl̄ensit: licet p̄ sc̄is ip̄o p̄te et m̄l-
 tū garulāte cenū quētā illūisset
Eū abeūti: vir d̄ni sic locut⁹ est
Ego quidē instant̄ pro tua qūsione
 d̄n̄m rogā: sed ad p̄ns exaudiri
 nō merui. **E**t nūc abire te p̄ncoz:
 q̄ r̄tinei nō licet iūntū: sc̄ias tū te
 huc iterū de sardiniā reūsuz. **A**bit
 ergo in p̄riam suā: sed ūba que ex
 ore viri t̄i audicāt incessant̄ aīm
 ei⁹ stimulabāt: sp̄ū int̄ suggestēte
 p̄phiam. quā tant⁹ p̄ph̄a sibi de se p̄-
 dixisset callari penit̄q̄ non posse.

Radico post hunc elapso tpe tū nūcia-
tū eēt ei bñm virū trāsisse te hoc mū-
to ad p̄m̄: cōstruat̄ ē aīo vehem-
ter arguēs sc̄ipm̄ et penitēs valte: q̄
ad illū p̄dicacionē gūlus nō fūisset
Mox ergo igne illo quē dñs mittit
in corda electorū suorū et vlt̄ vehem-
ter accendi totū incanduit: nec oīno
morā facē cōstūēs p̄mogenitū filiū
suū pro se in r̄gno suo p̄ncipal̄i con-
stituit: t̄p̄e vō dū adhuc quadrage-
nariū eēt etate corp̄is et aīm̄i vigōe
p̄pollens: relicta sardimia om̄iq̄ glo-
ria mūdi sp̄reta paup̄ et humilis in-
gressus est in clāuallē: ubiq̄ sub
disciplinā suscepi ordinis usq̄ ad re-
crepitā etatē ymo usq̄ ad mortē ple-
uerant militans r̄gnū frenū pro ce-
lesti sequutalle gloriabat̄. **Qua-
lit̄ venerabil̄ abbas symō clāta ab-
bacia ī clāuallē p̄fess̄ ē C xxvii**
Quē venerabilis symon quōtā
abbas caziathi qd̄ ē nō igno-
bile mōst̄ri nigri ord̄is mōchorū
magno cordis affectū bñm bñardū
diligebat: at̄eo ut te q̄silio et volūta-
te ei⁹ totū penitē videret̄. Huic aut̄
reliteriū magnū merat curā pasto-
ralē referē: et fieri monachū ī clā-
uallē. **De r̄p̄tū sc̄is p̄ bñardus**
sacens v̄tutē viri et grām qua quilibet
lo tenobio p̄dōneus valte atq̄ pne-
cellarius erat: q̄ diu vixit ī carne
nūq̄ ei sup̄ h̄mōi peticiōe q̄leulū
prebē voluit. **Quarta igit̄ die: dixit**
ad eū istē abbas. **Dñe p̄ ego se-**
ner et pene terreptū fatiscens: ī
corpe mēbris et insup̄ v̄gentibus
morbis: iā iamq̄ r̄solui me senao
Quā si extra clāuallē referē: cit

in dolor inq̄solabilis: et irrecupa-
bile t̄p̄nū. **D**ñi n̄cē est ut uel uic-
abire me iubeas et satisfacē votis
meis: q̄ mors accelerās morā au-
plius facē me nō p̄mittit. **Cui vir**
rei r̄ndit. **M**ane in loco tuo: et no-
li timē. **E**go securū te facio: quia
moxeis in clāuallē. **C**redidit ho-
mo sermoibus sc̄is: et mansit iute.
r̄i in placōe sua securio: plūibus
ānis. **P**ost trāsitū vō bñ viri cū iā
reliteriū sui stimulos nullo rep̄mē-
te tolerāe neq̄et dimisso r̄gnūe
clāualli se q̄tulit: ubi etiā magno
rei tonno magnoq̄ m̄tando septemū
sup̄uies mirabile plūs in tali etā-
te uel infirmitate feruoris acteno-
nonis exemplū nobis om̄ibus in
fine reliquit. **De seniore qui vi-
dit bñm v̄ginē capitulo mona-
chorū p̄sidentē Caplm̄ xxxi.**
Quā te seniorib; clāuallis
vir religiosus ac tenoty qua-
tā vite licet ab ip̄i ore audiuim⁹
vidit in visione bñssimā v̄ginem
m̄rēm splendoris illio vltu et h̄tu
capitulo monachorū p̄sidentē: que
etiā in ip̄o caplo abbatis locū tenē
et officiū gerē v̄tebat̄. **H**ec vō bñ
dictū fr̄m̄ ventris sui p̄ualū q̄ na-
t̄ est nobis gestabat in gremio:
totūq̄ quētus monachorū ita cā
relitebat in ord̄ie suo. **P**orro se-
nior qui h̄c v̄terat mirabat̄ atq̄
iocūtabat̄ valte in asp̄cū glorioli
puerili speroli p̄ filijs hoīm̄ et e r̄t
sacre puerpe: reubēntis oculis p̄
luis clāitate nō satis p̄ualebat̄ ī
facies eoz̄ intēntē. **C**ūq̄ iam exple-
to caplo soluedus eēt r̄ouery alle:

impioſa uigo cōuerſa ad ſenore
 illū qui ad ei⁹ dextera ſedebat ol
 culū pacis ori ei⁹ dignant impellit:
 et inſup bñdñm fructū ventris ſui
 ad intuentū atq; amplectendū op
 tulit ei. Quo ſcō quertēs ad alte
 rū ſe ſenē qui ad ſiniſtra ei⁹ ſede
 bat ſimilit' oſculata eſt eū: et nich
 ilom⁹ gaudiū cordis ſui ei ad in
 tuendū plentant. Tūc vniūſa q
 aterāt monachi celefti pace au ſe
 morib; illis hinc inde mutuata de
 tante rōgine pñcia ſalutare rei in
 gremio ſuo cōſouentis i uibilū et
 leticiā cordis letati ſūt: ſicq; que
 tu illo ſoluto viſio ab oculis intue
 tis ſublata eſt. Tantā vō deuocō
 nē de viſionis hui⁹ dulcedie ſenior
 ille concepit: ut tomū capli nō eē
 aliud niſi ſecretariū rei et portam
 reli intelligēt: atq; quociēs p an
 ſe eandē tomū tūſire debebat: ton
 ens ſere cont' locū in quo mrem
 mē cū adorando filio ſuo reſitare
 conſpexerāt inclinaē ſolebat.

**De quorā mōrto cu dñs ih̄s cū
 ſcō ioh̄e ewā^m ap̄uit. C. xxx**

Fater quā religioſus ac ti
 mens reū dū pñiendi reſite
 rio flagraret et ſcīs meditacomb;
 die noctuq; vacaret: bñllimū ioh̄ā
 nē euāgeliftā p̄pno diligebat af
 fectū i in cō ecia ſcriptia atq; mēō
 ria mra palcebat: deuocōne ſtu
 dens et dictis ei⁹ ſcñs tamq; mala
 pñcia recerpe: quib; laulū conſcīe
 ſue ſtipatū cont' fetore vnoꝝ vtu
 nū oꝝre reſouēt. Factū eſt aut' qua
 tā vice in vigilia oīm ſcōꝝ dū mil
 ſa in quētū celebraret: ut npe ſcās

in ordine ſuo in choro: pñillo vigi
 lantis ſollicitudinē in mortaliolo co
 dis ad ſulrepcōnē tanti feſti thymia
 ma ſacre deuocōis contēret. Cūq; te
 more legēt' eplā illa de apocalipſi:
 mira dulcedie in eadē v̄bis ſeruebat.
Tantē vō in vltio v̄lu quo dicit' dig⁹
 eſt agn⁹ qui oculus eſt ampe v̄tutē et
 diuinitatē et cetera q; ſequūt' tota i ipō
 liqueſcā ē aīa ei⁹ igne dñi amoris:
 tantaq; iocūditatis affluēcia pfulus
 eſt: ut p̄ imenſitate leticie ſcrip̄m vir
 capet. **P**inte totq; i uibilū totus extra
 ſe fuit. ſolū xp̄m q̄i p̄ntē cordis oca
 lis intues: et brachys ardentis fidei
 et pietatis amplectens. **D**ū vō adh'
 ibitē ſtaēt' et p̄tāna illa celefti mē
 tē habūte reſicēt: necdū finita miſ
 ſa ſopor dñi irruit ſup eū: tenuis
 quidē ſed diua grā ſuaus. **S**tatiq;
 pñcia ſua dignant exhibuit tomū
 enti qui ſup dñm iocūditatē inſure
 rat vigilantī dñs n̄ ih̄s xp̄s: cū
 dilecō ſibi ap̄lo ioh̄e: alloquēs eūte
 ap̄lin audire fr̄e: et dices. **H**anc ego
 reuelacōnē dudū tibi oñdi nō p̄t
 te ſolūmō cū iam de mea v̄tute et
 dilcōne c̄ta cogitō certaq; fiducia ic
 rat: ſed maxime p̄t ceteros qui me
 ſimilit' diligūt: ut et ip̄i glām meā
 agnoſcentes: fiducia hēant in me. **I**n
 hys v̄bis euigilans frat' ille replety
 eſt gaudio magno: tū p̄ indulcā ſi
 bi grām dñice viſitacōis et cōſolacō
 nis: tū p̄ ip̄i dñi atteſtacōnē de v̄ci
 tate apocalipſis: p̄ eo maxime qua
 tolens audierat quoltrā hēricos eadem
 ſcō libro tetraſille: dūctes eū ab v̄o
 ioh̄ane ap̄lo ſc̄ptū nō eē. **E**uolutis at
 poſtea dieb; nrat' q̄ntē cū ſup dñm

erat pro patris suis valde sollicitus
facere dñi in confessione et condiana
cordis confitioe pueri curaret? al
titit ei p visu dñs ih̄s xp̄s: cum
cotē ap̄lo suo ioh̄ane **C**ui etiā ip̄o
fr̄e audire: p̄o: sic locutus ē. **S**i q̄s
voluerit a dño p̄f̄am indulgentiā
cōsequi: oportet eū p̄c̄a sua iustā
ter flecto ac penitendo punire.
Fuitens aut dñs ap̄t. **C**umq̄ vo
luit ad me pueri: oportet eū hoc
iplū ardentē relinere. **H**ostiuo
dñi aut in die natalis eius tē lā io
h̄anis **S**i vidit in visione dñi ih̄m
xp̄m cū gloria m̄re sua quali q̄dā
palatū magnū intrē: in quo diceba
tur eē p̄dylus. **N**is uō ingressis:
ianua remansit ap̄ta. **C**ūq̄ miraret̄
et serū cogitaret quāe porta eadē m̄
me claudet̄: dictū est ei. **H**ec est ia
nua vite que m̄ḡs̄to p̄ eā dño cū ma
tre sua nō claudet̄: sed auctis fide
lib; usq̄ in diē iudicij patebit. **C**o
audito: ille gratulās et exultās ait
m̄ se. **E**rgo et in patet adit̄ p̄dyl
li. **I**ngrediar ergo locū tabernaculi ad
mirabilis: usq̄ ad domū dei. **C**uo cū
introie cepisset: p̄tin̄ recepit eū me
narrabilis iocunditas quētā atq̄ sua
uitas: que auctos sensus ip̄i pene
trās et replens: nichil aliud cogi
tate linebat: nisi mēoriā m̄re et iul
tate dei solius. **I**n hac ergo mira
cuauitatis dulcedie emigilās adhuc
in relictis p̄dyl̄i se eē putabat: s̄
cōtinuo corruptibilis vite motib;
et sensib; vallatū se seuciens: tantā
felicitate nūdū ad fruentā sibi col
latā: sed ad excitandū in se celeste
relicū: gustū tenuit̄ progatam

ē cognouit. **H**is et h̄m̄oi reuela
noib; frat̄ ille de lecto delidie corpo
ris et negligencie excussus: et arto
re dine caritatis vehement̄ inflā
mat;: tamq̄ ysachar aliu; fortis
supposuit humerū ad portandū
incredibile omis p̄uic: ut regem
quā vitat̄ ad ipsa meretur. **D**e
fr̄e q̄ vidit dñm ih̄m xp̄m i erem
cōtā fr̄is de celo descendē. **C**xxi
Quachū quētā de colle
suo clauallis: sp̄italē et bo
nus morib; pollentē: dñs sedm̄ q̄
in apocalipsi ap̄t. ego quos amo
arguo et castigo: ad teroquentā in
eo scōriā p̄m̄ ḡuillima validitūe
quātā vite laborāe p̄uicit. **D**eā an
q̄ ad diem crepitū p̄uenisset dño
nūtu raptus est in quētā excelsū
mentis: et dimidiū fere noctis spa
cū quasi extra se fuit: multa vitēs
et audies: que nūc replici nostri
ppoliti non est. **E**adē uō nocte relictū
est ibi religiosus quētā adolecens
m̄re māluetudis et patientie mō
dus qui languōe maris cruciatus
q̄ plimis annis durū et diuīnū
martyrū durit̄. **H**ic itaq̄ mores
et flatū nouissim̄ dñm̄ trahens:
p̄ acerbitate doloris gemitū plāgē
to emittebat. **P**orro p̄dictū eger
cū eū plangentē audiret: dicebat
m̄ se. **P**lanctū iste cū quertet̄
in gaudiū: et doloris isti extrema
iam nūc occupabit gaudiū sem
pitnū. **C**ū her et his similia co
gitaet̄: en plona quētā iuisibilis
ante lectulū ei; assistens ac diu
tissime cōmonēs: ad singulos
uō planctū quos ille mores emit

tebat: mirabili atq; in expta qua
tā fragāna ac suauitate nares eius
et fauces uberius indulcorabat. Cū
uō seniebat quasi celestem quātā
virtutē sensibilib; ac manifeste in le
mentū introeūtē: et penetrabilia
cordis ei; suauissime pungentē. Cūq;
hac mirabili victione recreat; et to
tus quotānō riuuam fuis; ecce
repente appuit ei apertū quētā ī
celo: p; quā videbat; sibi quasi ul
q; ad terrā celū oculoz aciem ten
tere. Et frā est in aurib; ei; vox cla
mās de excelso et dices. **Dilect** oīs
terra: discretat oīs malignitas: r; p;
uenit. In ipā hora viliū est ei q; dñs
ih̄s xp̄s paupm et hūiliū cōlo
lato: de celo descendēt: ac totā co
mū illā sua b̄dictiōe replet. **Ipe**
uō frat; au hec vitē concessū est: tā
m alacritate et grā p̄fuls; ē: ut se
in p̄diplo rei cē reputat; et ī ubi
lo cordis exultās dicit. **Dūc** teus
n̄ en ista ē vita etna quā p̄misit;
t nobis. **Et** nūc si ruelatis oculis
bonū istud qd; senao et qd; teneo
michi vitē et semp; habē licet: iā
gaudiū meū plenū atq; p̄fctū cēt.
Por igit; iūuente exitis hora mo
nach; illi; atolefcentis: pulsata ē
tabula: et cōuenientib; fr̄ib; ut ai
mā ip̄i; dñō q̄mētaret; liberata
est stiuuo de corpe mortis hui;: et
etna leticia subintrāte fugit ab eo
tolo: et gemit; **Credim;** enī et p̄
confidim; q; nō redignat; ē eam
introducē in requiē suā: qui p̄p̄
eam ad frām descendēt dignat; est
ih̄s xp̄s dñs nr̄. **Dū** aut; corpus
ei; sepultūe tractetur: alius quātā

bone cōsolatiois frat; reuelante dñō
aptis oculis sicut ip̄e p̄testat; est no
bis: vidit quasi quodā feretrū de
monimēto procedē: et sursum in ethe
ra tenēt. **Porro** p̄dñs eger ab estudi
ue sua dñō miserante cōualuit: et ex
h̄is que in obitu fr̄is videat et audie
rat; seu etiā ex p̄ri merueat magni
fice consolati;: grās egit deo. **Ceterū** b̄
dñōis illi; suauitate quā velut mā
na absconditū in otore erimio seu sa
pore p̄stantillio ex p̄i erat: postmodū
p; annos plinos: nō quidē cōtinue s;
tamē frequēt; atq; copiose cōsecutus
est: pro ut ille benignus ac suavis spi
ritus qui ubi vlt; et quāto et quātū
vlt; spirat paup; suo misericordit;
infinitē dignabat; **Ret** mō p; sopniū
aut p; excessū mentis sopitis uel atto
nitis sensib; corpis ut in illa fortitan
agonia contigerat; sed corpe vigilan
te sensuq; vigente orando: p̄falleto:
legendo: seu quodpiā aliud agente: eā
tem suauitate diuinit; seniebat.

Quā diues et liberalis es in mīa tua
dūc omib; iūorantib; te: querētibus
nomē tuū pulillis et magnis: ab
scordes gustū etne suauitatis et dul
cedis ab h̄is qui sapientes et magni
sūt in oculis suis: et reuelās eū puu
lis tuis: qui oīa que hui; mūdi sūt
arbitrant; ut sterora: ut te in dul
cedie tua lucrifaceret. **De viro rei
bolone qui ī exitu m̄dā fr̄is an
geloꝝ gemit; auduit. C. xxxij.**

Non putamus silencio p̄teum
dū esse virū venēbilē bozo
nē: sic et morib; insignē. **Hic** vnq;
te p̄mogenitis filijs quos b̄ssim; q;
p̄. **Guardus** in xpo p; euāgelū genuit:

facis in sua nobili conuisione mostra-
bat q̄ regia manilla lactati et q̄ cal-
te disciplina rudimētis ab infāto fuerat
inbutus. **H**ic hō pacēs et filiū pacis
ita benignus ita mansuetus. om̄ib; ap-
parebat: ut nūq̄ aliq̄s ur̄m cū uide-
rit iratū seu turbatū: sed int̄ aduēta et
p̄spēa imobilis fixe stans. trāquillo se-
per aīo diuabat. **C**ui dū iam ad terre-
pitā puenisset etate: et ita uirib; esset
destitutus ut eadē baculo sustentate uir-
tute posset: nūq̄ tū ocio indulgē uir-
q̄ corp̄ quietē impendē acquiescebat:
sed uariis illud labor exercitijs spi-
ritu seruiē cogebat. **I**ste uō ueneabilis
uir dū aliqui secretus loquēmur et
de quorūmā fr̄m pia ac desiderabili tor-
tione quā sepius nos uidisse conti-
geat mutua collatiōe inuicē pascere
mur: prestatus est nobis q̄ in exu-
tūmā religiosi fr̄s b̄torū spiritū
choros audiat suam melodia iācre
modulātes: atq; ip̄i defūcti aīam
ad etne b̄titudis requē cū gaudio re-
ferentes. **C**ui quōto sublimi⁹ ascendebar:
tauto magis eoz uoces in feri⁹ rare-
rebant: quousq; tantē celo recepti:
audiri ultra m̄ime potuerūt. **C**ūq;
et ip̄e b̄tis seuer uocante se teo in
pace in d̄p̄m uelut obdormiens
sp̄m emulisset: tanta serenitate et
grā subito refulsit: tamq; mirabili
quādā imutatiōe facies ei⁹ gloiifi-
cata appuit: ut deuotione om̄i attel-
tante beatorū spiritū p̄uiciā atq; ip̄i
rei nr̄i respectum serenissimū ibitē
adesse nullomō dubitāem. **N**ūq;
enī in aīquo moriente uel mortuo:
talem t̄stomari uetus claritatē ac-
perim⁹. **E**uāq; uniuersi gr̄as agentes

teo: cōmentatiōis erequias et officia
um tanto alacrius p̄soluim⁹: quāto
te ip̄i glorificatiōe p̄ tam mirabile
signū certiores eē meruimus

Explicit distinctio 3ª Incipit dis-
tinctio quarta De s̄c̄e memorie

**alquino monacho que dñs ihs
xps morietē visitauit & p̄mu**

Fuit in cenobio
clauallis mona-
chus quā p̄fē-
lionē suē morū
integritate cōcor-
rans aliqui no-
mie: vir religiosus atq; sp̄italis: so-
berus in victu: hūilis in vestitu: et
durus ad modū castigato: corp̄is
sui. Ita namq; tūcia sus ac temperas
erat in hīs que ad v̄lū corp̄is p̄tine-
re v̄tebant: ut om̄i voluptate et vani-
tate repulsa ip̄s n̄carijs eā p̄alli-
me v̄teret: licet occasio certū lumi-
tem exatendi se ei frequēt ingerēt.
Erat enī peritus in arte medicine
et quos magnates et nobiles terre
operā ei inuicellantē ap̄petebat et in-
tū et reuicentē p̄ diuisa loca distrahē-
rent: ip̄e tū sup̄ egenos et paupes
intelligēs magis: oimotā cor̄ oia
aoni sollicitudinē imp̄tebat. Rec-
mō ip̄oz egrotantes liuoresq; cura-
bat: sed et languētiā p̄stas car-
nes et sanie refluētia mēbra ita
dignant: ita diligēt p̄p̄is māib;
tractabat: ut xpi v̄lneā fouē pu-
taret. Et sic licet erat totū enī pro-
p̄p̄a faciebat: et totū sibi xp̄is in-
putabat: qui nūc opa sectantib;
in fine dicitur q; est. Infirmus fui:
et visitasti me. P̄ute et ip̄e dñs san-
lum suū secretis consolacōib; sepi-
visitabat: et ad opus ministrū h̄
mirabiliter inatabat. **C**onuatā
igit v̄itē vidit h̄mōi v̄sionē in
claualle. In p̄mis audiuit quali-
quētā p̄cur̄sore celestē: p̄conaria

vore clamante et dicente. Ecce xps ve-
nit: surgite et occurrite obviam salua-
tori. Cūq; om̄is certati ad vitendū to-
minū p̄peraret: n̄c et ip̄e currit et
stetit in hostio clauis: p̄ qd̄ ventur⁹
eē spēabat. Itaq; ingrediēte dño ac-
cessit et adorauit eū: flagitās ut ampe-
rent b̄ndictionē et misericordiam salu-
tari suo. Quia p̄cepta: cepit eū atten-
tius intuei: et miro pietatis affectū cō-
p̄nebat. Alii. Siquatē appaēbat et ve-
luti toleus atq; infirm⁹ cōfirus claus-
et lancea p̄foratus: ac si carē hora de-
cruce depositus eēt: ita ut sanguis
vberū de plagis recentib; emanaret.
Porro ip̄e dñs luteolos multos qua-
si corporalia tenēs: eistē v̄lneib; ip̄e in-
bat: et cruore deterlo in terram p̄iciebat
eos. Quos frat̄ ille cū sūma v̄cūcāōe
recolligens: ac multa tenūcāōe reolau-
lans: quasi redemptōm aīe suē in sinu
suo repositos cōseruabat. Hys et h̄
mōi reuelacōib; frequēt a dño reuē-
tus: nō cessauit usq; in finē op̄ari bo-
nū ad om̄s: maxime aut̄ ad p̄grinos
et paupes egrotantes. Cū rigidus iō
in p̄nā seruata: q;q; districtus casti-
gator corp̄is sui fuerit: et hoc satis ap-
paret: q; cū indigentib; cūctis cū fer-
uore caritatis caritacōis op̄am impen-
deret: se solū ab hui⁹mōi cūa exapic-
bat. Licet enī valitudinarius eēt ac tibi-
lis corp̄e nūq; tū acq̄euit carnalē sibi-
met impendē medicinā: sed totū se deo
quittebat: quā ip̄i cūa est de nobis.
Dicitur nūm̄: v̄tutes aīe in corp̄is
infirmūate p̄ficia: nec posse monachū
sp̄itales a dño cōsolacōes p̄ape: q; cir-
ca q; solaciūculas carnis suē tenere
sollicitus: gustacōe et vitē negligit qm̄

suavis est dñs. Cursu itaq; vite sue lau-
tabilit' pacto: cū iam temp' istaret
quo pro laborib; et scē pietatis opib;
etiam mercedē acciper: infirmitate
torreptus ad extrema pueit. **C**umq;
venerabilis abbas ponci' cui' sup
memū' ad eū grā visitatiōis veil-
let: queſiuit ab eo q' ager: uel quō
se habet. Ille uō rādit. **H**āc knūe pī:
bñ oīno agit' meū: q' uatēs uato
ad dñm meū. **E**d ergo inq; corpora-
le molestiā egre nō toleras: et mor-
tis angustias nō formidas? **E**go inq;
oīa tūquilla. oīa leta q' sitō: q' iam
pūenti' sū ad dñm in bñd' cōtib; dulce
dñs: que oēm michi merore a corde
et oēm pene tolōrē a corpe tulit. **H**ās
itaq; abbas dixit ei. **O**bscuro te dile-
mi fr': ut pp' teū dicas nobis ad edi-
ficatiōē nrām si t' diuītus aliqd ē
reuelatū. **T**ūc aut illi. **N**oto anteq;
huc intrassetis appuit michi licet mi-
sero et indigno. dñs ih̄s xp̄s: q' p̄picio
et scēno uultu me intue's ac signa bñc
lume passiōis sue oātens: aut **E**re p'
cata tua deleta sūt a facie mea. **P**en-
ergo securus ueni et uite ac teosculāe
uolūca mea que tū dilexisti: et to-
ciens q' fouisti. **C**ali ego p̄missiōe fir-
matq;: iā mori nō timeo: q' t' p̄pita
est hec spes mea in sinu meo. **E**t lato-
te q' p̄pina nocte ante uigiliā bñ ni-
tini inq̄tur: sū dñi opus rei celebrabi-
tur in etiā: et tali hora. **D**efūctus est
ergo eadē nocte et eorē tpe quo p̄pore-
rat: iam ut uē cōfidim' req̄scat a la-
boub; suis: et tanq̄ colūba sup niuē
tealbata nidificat in forātib; petre.
idest sanctissima dñi uolūca q' plecten-
to adorat: q' est sup omīa benedictus

in sc̄la Amen. **De fr̄e mirabile
grām opūctiōis habente que dñs
magnifice gloriatus est. C. ij.**

Frat' quidā te eorē monal-
tēio dñi p' p̄as suis quib; tēū
nimis offenteat. pauidus et auri'
tota die cōtristat' ingreter'. fletib;
et lamentis finē imponē renūciabat:
sciens nūuz cōfessionē oris absq;
cōfessionē cordis ad pūentiā ueniā
nūq' sufficientē corā teo iudicari.
Cūq; uolūte timoris tēi in quolōp-
te sūnt lamētatiōes et ue salubri a-
māitūdie uentrē cōsue ei' aliq̄dū
amaicasset: diua tantē aspirāte
grā membrana caritatis tēi in q' sc̄p-
tū est caritē: sc̄a est in deuotiōe cor-
dis eius tanq̄ mel. dulcis. **C**epit
namq; iam p̄micias qualitā labor-
suoz p̄gustāe: et exprimēto discere
quā sacrificiū sp̄s cōnti et cordis
hūiliati deus nō respicit. **S**am ai
in tanta amāitūdie quā p̄pore
q̄tinue uisaretur nocte quatā uidit
in uisione dñm ih̄m xp̄m tanq̄ sa-
crototalib; ornāmētis indutū: mis-
sam celebrantē. **C**uogaens uō in tra-
ritū sacrificij se ad plim cōmūtebat:
tollens in manib; suis calicē te alim-
ri: cūctis qui aderāt uicendū offe-
bat. **P**orro in ip̄o calice nichil ali-
ud erat: nisi tūmō lacine quib;
uē maie magtalenue petes ei' in
tomo sy moīs flecto et penitentiō
rigaucāt. **C**ūq; p̄pore frat' senis pe-
tes dñi politus ista uicet: p̄picta
tus est eū dices. **O**bscuro dñe: ut
q' oādīs nobis calicē istū cū lacrimis
que in eo sūnt. **H**ic uicent inq; et
siant unūli q̄ntū in placet cōfūctio

cordis et p̄ue luctus: qui exemplū pe-
 nitentiā tam diu seruauit lacrimas huius
 peccatis: ad pedes meos flentis et peni-
 tentis. Cūto igitur diuine maiestati accep-
 tabiliores ēē lacrimas p̄ue didicēat: catoma-
 sis matabat et mclā mabat in ipō
 spūs eius: ita ut legendo p̄fallentō me-
 ditando nichil aliud quēret nichil a-
 ludo mēteret: nisi ut mēterē ad lamē-
 ta formaret et compūctiois grām i se
 eritaret: lacus quū ignū celoz vim
 patit: et violenti talib; armis diri-
 puit illud. **U**idit autē dñs adhuc
 consolai seruu suū: qui maloz suoz
 penitentiā in frivolo disciplina conti-
 nue macebat. **U**idit namq; in vi-
 su noctis se quasi in lacu p̄fiditio
 fluctuantē ac p̄clitantiē. Cūq; iam
 euadendi spes nulla eēt et subito af-
 fuit adiutor in oportunitatib; dñs
 ih̄s xp̄s: nudis pedib; ambulās
 sup aquas. **C**ui cū ad eū uenisset:
 extractū te aquis dignant leuauit
 miserū in sinū suū: ac posuit i pra-
 to iocundissima uiriditate ameno.
Considerans autē ēē ille tante digna-
 nois grām: p̄didit ad pedes dñi ih̄s:
 et p̄ mēuitate lenae gestiens aio ce-
 pit inlacrimabili pietatis relicto libi
 altingere ac reolculai pia uestigia sal-
 uatoris. Cūq; cingulasset sagaci discul-
 sione erammās: lacū in quo subui-
 sus fuāt profundū uicior: sinū grē
 in quē dignant leuaret i nullioz
 indulgēte: pratū floridū in quo tūc
 positus est etne quietis uiriditate mē-
 p̄taret: et p̄tea tō mēte cōuersus
 ad dñm: tāq; p̄reit labores ipi p̄ui-
 fuisset: in anteriora se extēte cepit: ie-
 iunijz uigilijs orobus cōtinuis lacrimis

et gemitib; menarrabilib; ad dño postu-
 laus quati indulgēte ipi largitate i
 uisionis ymagie tibi p̄ostentā: dūti
 grā in rei ueritate eripi mēret: et ut h̄o
 ei aliq;bus iudicijs diua pietas i sinuāe
 dignaret. **D**ñs uō ututū oīm dūstributor
 et eaz motrator: cū laborantē p̄tinue
 in gemitu suo et panē doloris allidue
 cōmētente consolai recerret: quātā
 nocte relicto quo sup̄ dixim; ualite af-
 fertus fr̄m uigilijs mērat. **E**t ecce libi-
 to p̄fallens et orans: uenit in mentiser-
 cellū. **E**t uidit: et ecce p̄sona quētā no-
 uaculā acutā et quasi insensibile lenit
 et suauit durēs p̄ caput ipi in momēto
 in utu oculi uelut ualut ei barbā collū
 et cōnam diuine indulgēte bonitate
 signo hor flenti et suspiranti reclarās
¶ **D**eruptā paucos pilos in uno
 tympoē telereus: condianaz ut reoz
 negligētiāz sine quib; uita ista nō
 ducit: uenū tenotauit. **H**ys et h̄uoi
 consolaa oib; item frat̄ reuelatus sepi-
 us inspirate dño didicit in spe uenire
 respicere: et re p̄ceptis b̄uificijs grās a-
 gens ad amplioa suspirac. **O** felix hū-
 litas penitentiā: o b̄rā spes p̄tā sua
 p̄tē plangentiā. **E**o potēs es apud te-
 ū oipotentē: q̄ facile uicis inuicibile:
 q̄ cito tremēdū iudicē conuictis i p̄ylli-
 mū p̄reit: tanto dulcius altissimū et
 ne mūdiae iocunditate p̄ceptuā q̄to
 nūc p̄fundius in relicto uicior a
 lepra uicior mūtari cōsenseris

**De moncho cui eucharistia mirabilis
 capois grām p̄stabat C. iij**

Fater quātā in sacra religiois
 obseruāna feruēs et sollicitus:
 dū aliq̄ die dñico sedm cōsuetudinē
 ordis: corpi et sanguī xpi p̄cipasset:

visū est illi tūc et p totā remiceps dicens
q̄ fāuū mellis dulcissimū in ore tene
ret. Sequēti uō dūca dū eucharistiā
sibi pcepisset: p cōtinuū tōuū silēn
cryptus est grām. Terna quoq̄ dūca
cū dīnā nichilomin⁹ alimonīā reate
pisset: tota iam ebdomata semel in
dultā suauitatē sentīe puerunt. Er
tūc ergo et remiceps hanc panis uite
dulcedinē multiplicat et multo tpe seu
lit: mō rari⁹ et mō crebrius: p̄nta
to: grē spūs s̄cis paup̄i suo concedē
dignat⁹ est. Factū est autē ut aliq̄n quē
piā te amicus suis pro culpa sua ob
urgās iuste iunctiois mensurā supra
modū excedēt: nec tū autēq̄ diuinorū
sacramētōz mūn⁹ ab altari sumēt: et
aspātā fr̄is q̄sām p satisfactōnē hūite
aurant. Dūte fāū est ut hostiā p̄pa
nfiā frē necdū pacificato p̄cipē plu
mēs: p̄ mellea sp̄italis suauitatis
dulcedinē qua antea refici et recre
ari q̄sueuēt: sup fel et absinthiū
amāssīā amāitudīe fauces suas in
fertis tremebūdos horret. Quo cō
reatū suū q̄ntoq̄ ad mēoriā redu
cens: et p culpa mūn⁹ discretē iuct
tiois hūmillima satisfactōe pūam a
gens: aplicā illā lūmīnē de cetero collu
ciū obleruāe tuāuit in qua ait. Pos
qui sp̄uales estis: hūmōi corripite
in spū temitatis. Attentat̄ queso istud
exemplū quicūq̄ emulatoēs ordinis
sunt quicūq̄ zelo iusticie attentū fer
uent spū: attentant̄ inq̄ et cauti⁹ ob
seruet̄ ne forte ūba iuste correptionis
in arma ōstant̄ fūoris: et ementatiois
ponulū qd̄ fr̄ib; p̄māc̄ conant̄ tam si
bi q̄ alijs p̄ indiscretionē in pūitēn
thant̄ dū et seipōs p̄iā dilactant̄ et

quos ementatē rebueant dū exalpe
rant exulcerant: et ad exultantias
exultatioēs in p̄tis p̄ripe cōpellūt
De mōcho multa dōnū cōtia p̄el
so q̄ eā dūm dīm vidē meruit. C. m.

Ad confutandā pigritiā et
ad exultandā reuocandā irām
vnu te bellatorib; ep̄i p̄ferem⁹ i me
dū qui in reuobio clāuallis ab ad
olestenaā sua usq̄ ad decēpitā cō
tē sub monastice disciplie iugo telu
tans tam multiplicia et acerriūma
remouū certamīa p̄ellus est: ut si
spūs adiuisset m̄firmitatē ip̄i: cōtia
larualiū vmbraū maliciā caro et
sanguis nequaq̄ sustinē potuisset.
Hic itaq̄ in om̄i s̄tate et iusticia to
mō seruēs: etiā corp̄is integritatē
magno tēi munē a m̄ris v̄ro q̄serua
uit: cui etiā d̄ns in testimoniuū gem
ne puritatis multa de secretis celesti
bus reuelatē dignat⁹ est. Quātū uō
uite dū dūcius p̄clatis vigilijs i quo
tā dūlorio solus orat̄ in horruerūt
subito pili carnis ei⁹ et p̄ter solitū tur
bari cepit a facie nocturni timoris. Et
ecce turba remouū glomeratī p̄ ostiū
itruens et quasi te invicē a multitu
dine introeuntū compmēs totā domū
impleuit: ita vndiq̄ p̄strepens ip̄m
quoq̄ orantē hūc iute quertēt. Qd̄
ubi ille p̄sensit illico signo crucis ar
matus crebras venas petē cepit: et
b̄cē ōgnis salutatioē frequētius ut
raus fantasmata turbines ab orato
rio celerit̄ exturbauit. Noctē uō sequē
ti tū eunte locū orois grā reperisset:
ecce itū contrie potestates in ip̄eru
fūoris accelerantes: tomialū p̄ictū
lapiteū ictu validissimo p̄uellerūt.

quō putit aries ad murū applicatū.
ita ut totū edificatū quatit. Cūq; vir
rei lena uet oculos suos cont fenestrā
magnā in eorē pietē aptā. in ea glis
tē vidit demonē quentā pēnatū ad
instar griffis aut struatis q̄ci minā
nē mincebat: quali mor ruitur. tēu
atq; reuoraturus. Quo viso machina
mēm̄ jabili aiādūcūt. et iuorato sal
uatois noīe efferato pdigio signū cru
cis opposuit ac fugauit. Multa hui
moī ludibria atq; ctānuā passus ē
multo tpe ferri atq; referie nō resti
tit luctator egregius iugi intentione
spitales nequias luctamē sine fetē
stretēs. Accipit aut spitalē haur gra
tiā adnō: quā sparant hoīes allequū
tur. Nam quonēs pene voluisset intē
tis lūbus in aera solit; erat vitē cor
porib; oculis p die globos demonior
spatis agnūb; passim ubiq; vagau
nū. Quoz tanta est infinitas: ut p
inensitate estimari non valeat. Que
cū multiformit solcant apparē: vna
tū est forma uel pot; infornitas in
qua frequētius eadem cōspiciatur.
Igit; scdm corpulimā mēm̄a mōstruo
si hoīes esse vident; statua gigantes
colore ethyopes. agilitate angues. leo
nes ferocitate. capib; grossis actur
gris ventrib; pminētes. corpibus
nurti atq; gibboli sūt. Colla quoq;
puncta hāt et erilia: brachia nichil
omni) et cura longissima pferūt.
Cū aut alicubi in aera sistūt: tūc
eorū corpa mēbratim facile distūūt.
Cū uō distūctū gironago huc illuc
q; vagant;: tūc nichil ex eis u tantū
laruales vmbre et turbidū glomēs
rephendūt. Porro sēnis dieb; qū

43
sol in vince v̄tute sua luat: tūc visiones
hui; moī frequētius cernē et clarior
cernē solebat. Hinc vneabili viro
br̄is augustini) erim; ecclie docto: quo
tā tpe p visionē apparuit. Durēs illū per
iunneā loca penax: et usq; ad ipū pu
rei gehennalis ingressū in quo ex alto
p̄spiciens tremētibus membris et pal
pante aīa p̄ pauōē intollabili. vidit il
lam tartaream ardentis abissi voragi
nē plenā clamorib; horrendis atq; plu
lantib; miscōz vita excreta. semp t
igne reuorāte vmenū quib; est mors
amāillima. mors oīm mortū pessima:
mori non posse. Inde reflexo gradu educ
tū de loco horrois et tenebrax. tūstulit
ad regionē felicitū gaudioz. oūdens et lu
cillas sedes et mansioēs bāillimariū
aiāz. ubi corpib; exite vita icorrupti
bili vnebant; atq; in pace xp̄i que ex
supat oēm sēcū regnationē corpm
suoz expectantes: felicitime quiesce
bant. Cūc aut illi sc̄is augustini) Ecce
vidisti fines vltimos boni et mali: eli
ge qd bonū est in oculis tuis. Si vian
iusticie que in libris meis copiose digel
ta est tenē te reueis: portionē accipies
in tra vmenū cū omib; istis. Si uō p
cōcupiscētiās tuas ire volueris: in gla
dio nuncāndes cū his quos vidisti:
tribili quide. sed in isto rei iudicio pietos
in anathema obliuiois. Finita itaq; vi
sione cū fuisset ad se reuersus hō totū
infremuit: totū vehemēt; inhorruit:
duplici nimir; astrictus articulo: tū
ne glām b̄toz amittēt: tū etiā ne penā
rephorū incurret. Et tūc uō et teinceps
cepit bāillimū doctore augustinū dulan
amāē: et dicta illi) lapidi) rumuac
Contigit aliquū ut infirmaretur.

in domo dei que est abbas ordinis ge-
teracensis: sita in pago bituricensi. Por-
to ibatē tūc egrotavit ad mortē frater
quidā honeste conuilacionis. Cui tū in
area iam politus eēt: calu accidit ut
infirmarijs absentibz spm exalaret. Pre-
dāus uō fr̄ tū ibatē in stratu suo recubās
sui corpis molestia languēt: reuelan-
te sibi dno vidit manifeste corporeis
oculis animā illā longo tractu a corpe
exeruntē: et quasi fiamū incensū te thu-
ribulo procedentē. Que cū tota fuisset e-
gressa: collegit se in unū globū: et ste-
tit sup corpus in aera suspensa: altitu-
dine quatuor aut quinqz cubitoz. Cū
autē species eius tanqz nubenda cōtensa
atqz pspicua: et quasi ad mensuram
vni⁹ modū oppāla. Mansit ergo ibi
tem immobilis usqueqz fr̄ms orōibus
comitata et sacrotali quietatōe inui-
uita: piculoli atqz ignoti incensū du-
catū atqz mēretur. Qd cū frat̄ ille
vidēt: solutu et voce qua potuit ifir-
marios euoravit. Cui p̄tinus atele-
tautes tabulā refūctoꝝ pulsaucit: et
fr̄s ad exequias concurreit. P̄ntē uō
conuētū cū cruce et aqua b̄ndicta cū
iam sacramentalis cōmentacio eēt in-
riata tūc aīa illa quali iam secūa p-
cessit: et nebula illa que videbat̄ eua-
nuit. Alio quoz tpe accidit ut p̄fa-
tus vir dei die dñica dñis intellet of-
ficijs: in emā quatā prothali. Dicitur
itaqz offēda cū iā ministratio panis
et vini aqua mixti sacre fuisset mēle
mpolita p̄tin⁹ appuit ei dñs ih̄s: stās
sup eandē arā in forma puuli p̄ filijs
hoīm speciosi: ita manifeste atqz moro-
se: ut usqz ad consumacionē sacrificij
ip̄a quoz p̄modū visio plenearet.

Deceptū p̄b: euisse locū qui nullā ce-
leb: abbat: homo inhoneste vite atqz
flagitiosus eat. Cū dñi uō factos il-
le seu fetelū oblatōēs recipiēto seu
sermonē ut in die festo fieri solet ad
p̄lin p̄fēto: seu aliqz aliud facien-
to rōsū ad altāre habebat: tam dñi
scūs infans ante calicē stabat. Cū
dñi uō factos facē ad sacrificiū tene-
bat: tam dñi scūs ille puul⁹ tanqz i-
mūdū p̄b: alitū abhor: res longe re-
motus ab eo post calicē consistebat.
Qd cū fr̄ ille conspiceret spūit⁹ est ue-
hement et totū in lacrimas r̄solutus:
ita ut imitacio lacrimaz a cōtutu dñi
cūssimū receptōus: oculoz eius aac
p̄cederet infōū. Completa autē reue-
lacionē glificauit tēū qui sibi talia dis-
uati⁹ est demonstrāe: et uē cognouit
p̄distanna meitoꝝ mīme faciat dis-
crepanā sacramētoꝝ: qui sacrificiū
h̄ effr̄s nullaten⁹ constat ex v̄tute
et meito sacerdotis sed ex institucōe
et grā saluatoris. **De seniore cui
dñs ih̄s ī die pasche vigiliā ap-
paruit.**
Monachus quidā paruit. Cui
p̄fati monasteij religione p̄f-
et etate p̄uerti: dū aliquā die s̄o pasche
nes seceret in clauetro libri ante se
habēs appuit ei dñs ih̄s xp̄s manus
bus et pedibz in cruce expanlis: arsi-
cate hora fuisset crucifixus. Que sa-
lucet visio felicissima quūvis breuis
et pene momentanea fuit: ateo tamē
manifesta atqz efficac̄ extitit: ut vi-
sionis xp̄is tenota mēoria te rōte vi-
ditis vlti⁹ teleri nō potuit. Hinc
enī qui canino ignito oleū iniat
totū flāmesā facit: sic grā reuelano-
nis hui⁹ p̄cordia senis illi⁹ longo scē

conuulsiois usu ignita sacra reuerij
 flamma p amplius et pfecto illustrant:
 vā et ascensioēs in corde suo disponēs:
 et re vtrū in vtrūq; pificiens qua
 dragessimū in fallor in ordine sup gres
 sus est annū: tantēq; corruptibilis car
 nis onere deposito vitē meruit non
 in ymagē infirmitatis sicut antea
 sed in glā maiestatis deū teoz i Lyon
Quā ut quiret **D**ūs deiciā quē
Miscitō dicit **A**monuit **C**u
 Effabilis deus et ineffabilia opa
 eius **C**uis em̄ digne effari queat
 q̄ mirabilis sit in factis suis: q̄ mir
 et multiplicib; modis in tpe vocat
 quos ab etno p̄stiauit et p̄stinauit
 cōformes facti ymaginis filij sui: ita
 ut etiā nōnullos ex hys qui flagitia
 in massa p̄diciōis penit; ablozben
 di vtebant; potenti v̄tute eruens
 tūsserat in regnū claritatis eius
 tem dila filij sui: **D**e quoz unū
 deiciā quēta uniuem dimitē sclo pro
 na utennoē redimē te voragie volup
 tati p̄na castigatioē dement; eripies
 totū nō spēare m̄cto diuina; nec
 lubrica etatis penitantiā sequi: sed
 p̄ duos labores p̄ue ad veas diui
 tias etue vite pueniē **H**ic itaq; reli
 giat; atolestens adūte nolēs: iteo fe
 rias deiciā et las p̄ib; institutas ut
 vacaret et viteret; quū ip̄e dūs ē te
 non ut scans aut aleis aut q̄bulib;
 dyabolicis nugis intendent; solebat
 frequēt; cū coenis et socialibus suis
 spectaculis et alijs ludis varijs die
 p̄e **C**ruata igit; vice: cū ad
 aliq̄m domū iocandi causa mul
 ti affluerēt: vt theatris plausibus
 et nugis diem ip̄m solito more

cōsumēnt: accessit etiā illuc p̄statis ato
 lestens: ut et ip̄e pascēt heros suos de
 spectaculo vanitatis **E**rant aut; illic
 aleatoēs quātā cū aleis lutentes: quos
 ut meli; ex alto p̄spicēt: sup mensam
 ibitē politā p̄n; acubabat **E**t ecce fac
 ta est sup eū subito quali man; hois
 ip̄m invisibili flagello dūctus retens:
 que apud illi; et humeōs ac totū cotū
 veluti pilo desup feriente crebris utib;
 tūtebat **I**p̄e nō imobilis iacebat;
 q̄ faceret quo se viteret ignorās **V**ole
 bat p̄nuia dolous angustia i vocē
 clamoris et planct; erūpe: sed p̄ pu
 tore p̄t; frequenciā tūstrepentis pli
 nō ausus: ne velud insan; reputaret;
 molestiā verberū egerime ferebat
Iulmetipm nō reūsus et mortē quali
 iam iminentē pre oculis hīs: argue
 bat se in q̄sp̄cū dū gemēs i amaitu
 die aīe sue: et dicens **E**ya m̄ dūe me
 us **F**uit inuenerūt me p̄cā mea: et et
 te iam morior: et ad infēos cū toloē
 descendō: carēs p̄ue fructu **S**pater
 miāz dūe deus meus si respiciens vi
 teis afflictionē p̄dus in angustias
 constituti et me licet indignū te p̄nā
 piculo misericordit; erupueis: p̄mitto
 vouco: sponteo quū nō ero ingrati; b̄n
 facis tuus: sed cōtinuo sp̄ctis aītis
 que sūt mūdi: seruū me tibi tratā
 sempiternū **D**ū hec et silia in corde co
 rā dūo loquētur: frā est; vox ad ip̄m
 dices **S**i clarāuallē quilionis grā ad
 ire voluis: et in aīa et in corpe salu
 eris **I**o quā voce respitās: et a dūo
 se visitatū intelligēs: alio rādū **E**
 trato me seruū teo et totū clāual
 lus **A**d huc eate v̄ba in corde voluebat:
 cū mor recedente flagello totus etiā

Amput

dolor euamuit. Sensiens autē frān in
se miām cōtinuo nō arseuit carni
et sanguini: et si ita equitatura ad
manū fuisset: ne ~~h~~ vni⁹ quidē ho
re morulā sustinisset: q̄n̄ i gane
ti votū qd' voueāt p̄soluēt. Req̄ illā
carnalē cogitationē admisit ut do
mū rediret p̄ntes et amicos q̄sulēt
domū familiāq; disponēt: redditq;
agros reclusq; locuēt: sed oīa hec
abrupens p̄oia q̄ solūēs. et cūta h̄
p̄t ep̄m arbitratq; ut sterora eadē
die copata equitatura in crastinū lu
mo mane iter arripuit a facie se
nili tamq; a facie leonis fugiens ut
manēt in solitudine. Feruentissimo
itaq; relicto veniens ad absolucō
nē clauallis. que p̄us vallis ab lin
nialis dicebat. fr̄ib; quoq; modū et
ordinē sue comūsiōis exponēs. tan
to iocundiori caritate susceptus ē q̄
to p̄ hec iudicia d̄no vitā cōsulacō
nēq; suā placē fr̄es illi hūilit' p̄lume
bant. Susceptus itaq; et p̄bat' d̄no
quoq; donante fidelis iūctq; ve: tere
hoīem cū actib; suis eruit. et nouū
qui scdm̄ teū creat' ē i iudicia et sc̄ita
te veritatis induēs. tanta instātia
cōstēntis ordinis arduos labores.
usq; ad finē vite sue q̄pletus ē: ut
nūctis sc̄illimā q̄silacionē intuentib;
liquido patēt p̄mā illā q̄silionis
vocationē vē ab illo fuisse q' eos q̄s
amat arguit et castigat: oēiq;
filii quē recepit p̄na pietate fla
gellat. **De nouicio qui b̄n̄m v̄nar.**

Dū se p̄m̄ in visu vidit. C. viij.

Fater quātā te ordie regula
rū canonicoz cū cēt p̄ficien
di audis atq; carismatū melioz

emulatori relucebat. Relucio magno
b̄n̄ v̄nardi magisterio subia. et clac
uallensiu conlorio locari: licet h̄
ip̄o sc̄o p̄re vniēte q̄lequi nūme po
tueit. Quo recedente audita p̄nola
ip̄ius mortis fama. constitat' est
aīo vehement' miserū se atq; idis
nū clamitās: q' voti sui cōpos fieri
nō meruisset. Post paucos autē dies
appuit ei in visu venerabilis p̄. q̄
strēnuis opator p̄inctq; ad labo
randū in agro latillio. in quo ma
nipuli tritice mellis inuābiles
cē v̄tebant. et quib; multitudinē
maguā in aceruū graute cōgele
rat: reliquis nō qui superat. qui
caā multo plēs erat. q̄oportuōis
et coacteraudis p̄tinant' misite
bat. **Ed** cū vidisset: ilico intellex
it q̄geriem illā manipuloz figu
ram gerē multitudis fr̄m quā is
tem egregius p̄dicator: q̄dm̄ v̄nari
in carne ip̄o d̄no aggregarat: ad
huc autē restat' i iūctos qui eis incitis
et exemplis ad saluacōis grām et
sent p̄dicandi. **V̄nari** multū exultās
sc̄q; v̄nari ex hys fore nō desperans:
clarāuallē q' nā potuit adit: pol
tulās et impetrās se ad probacionē
admitti. **Cū** dū adhuc ibat' no
uici' cēt et b̄n̄ viri memoriā pene
mellant' atq; inlacabilis aīo vol
ueret: quātā die d̄nū ita finē
vigiliaz fatigato illi et modispli
bus afflicto: cepit obrepe sopor.
Et ecce appuit ei euentillū p̄
cui' amore flagrabat. dignant'
alloquēs eū: et monēs te dirigē
ta ad teū iugit' intencioē: cū toti
diana lacrimaz effusioē. **Ed** si fa

et: dñam misericordie et suā p̄p̄
visitationē securus expectat. Et
cū ista dixisset recepit se in tūbam
suā: que ibidē corā altari b̄tē v̄gis
m̄is polita erat. que videlicet recep-
tō tam euitens fuit: ut videlicet fē-
lle nesciret utrū dormitās ac vigilās
hoc vidisset. Cūq; aperisset oculos
et p̄ssimū p̄is amonitōem dula re-
cordatōe p̄culat. et subito it̄m ap-
paruit illi iam pene vigilanti: et
corporeis oculis intueđū se optulit.
Stabat igit̄ coram ip̄o it̄m ut
manu tangi facile possit. Diligent̄
eū cōsultēns et quasi explorās v-
trū dormiet an vigilet: more vide-
licet eorū qui erant ad vigilias
dormientes. Quē cū nouit stupit
et attonit̄ intuet̄ p̄t̄m ille qui vi-
tebat̄ enauit: et qd̄ mirū gestū ē
visū est illi qd̄ quasi lenibilib̄ p̄cor
dñs ei⁹ illap̄sus fuisset. Bū vehe-
ment̄ accens̄ in amore dei et eius-
dem b̄t̄issimi viri: ad susceptionē
noūe vite in gaudio et exultatōe
sp̄tali de die in diem instituebat̄.
Deniq; sequenti nocte cū vigilis fra-
trū cōsultet̄: talē ac tantā di-
ne visitatōis grām ibidē exp̄tus ē:
qualē ac quā in vita sua nūq; an-
tea senserat. qd̄ utiq; melis ei⁹ quē
diligebat̄ se obtinuisse ḡtulatus
est. Cūq; p̄ dies plimos mediā ha-
bitatōe suauitatis h̄ recolēto eruc-
taret: fūdebat̄ vbertim dulces et
pias lacrimas: quib; die nocteq; sa-
nari nō poterat. Cū lacto aut̄ anno
p̄batiois ei⁹ sacrū habitū cū multa
reuoatōe suscepit: vestē innocēte qua
nō f̄ tā foris qd̄ int̄ vestit⁹ erat.

27.
vigi meditatioē. p̄petuāq; sollicitudinē
illibatā seruāe q̄tentens: licq; post
vestigia venēandi p̄is quē v̄ite di-
ligebat: infellecto studio. p̄ modulo
suo gradies. et vitā suā in bona ple-
uerācia cōsumās: illi ut q̄fidius
est allocat⁹ in celis: cū in t̄ra polit⁹
confortiū ardent̄ delitēant. et vigilā-
ter requirunt. **De mōcho cui ih̄s xp̄s
semel et secūdo apparuit. C. viij**
Alius quātā in eorū cenotio no-
uāus f̄. cū ex toto corde dñm
querē vellet: quib; sine expans̄ ma-
nib; frequēt̄ orat̄ solitus erat: vbi tū
oportune id̄ facē potuisset. Quātā
itaq; nocte in p̄ncipio vigilaz̄ cū eēt
in choro clausis oculis manib; q̄p-
tens ad deū intēdēns: subito af-
fuit illi dñs ih̄s xp̄s ad eū loquēs
et dicens. **Porrigē m̄hi manus tu-
as. Ad hanc itaq; vocē cū aperu-
isset oculos fē ille multū obstupuit:
sed utrū dormiens an vigilans hoc
audisset: nō facile discerne potuit.**
**Ex hac aut̄ voce multū feruorem
multaq; deuotōnē mēte cōapiens:
cantē formā orandi seruāe deinceps
sollicit⁹ fuit. Post aliquātū uō t̄pis
cū iam monachus fr̄is in quorū e-
uitē eorū angelo secret⁹ staret: itē
to aīo iūctis manib; sicut solebat
orans: subito fuit in sp̄u. Et ecce al-
tit̄ ei dñs ih̄s xp̄s: sup̄solus at-
q; expans̄ manib; suis manib; illi⁹
exp̄iens: et quasi ad p̄fessionē ad-
mittēs. Quo fr̄o cū fuisset homo re-
ūsus ad se gauisus est gaudio mag-
no valte. iamq; felici doctus exp̄mē-
to. certissime credidit ubiq; dñā ad el-
se p̄nciā marie uō sicut testat̄ legit.**

latoꝝ nꝛ bñdictus qñ opꝛ dei sine o
rando sine pfallendo insidimꝛ

**De fr̄e anulfio qui dñm i cruce
penitente vidit Caplm 14.**

Ague deuotiois vir dei mag
na p̄ditus gr̄a noīe anulfus
cū adhuc eēt in claualle nouicius
vidit in visione apputē sibi dñm
ih̄m xp̄m: tamq̄ in cruce penitēte
Erant autē ut sibi videbat̄ ibidem
duo alij nouicij qui lecti erāt in pro
bandōe Cū ergo supplicat dñm ato
rasset et ut sui sociorūq; suor misē
retur hūilima p̄ce rogaret: motꝛ
m̄ia pius dñs respexit ac bñdixit
eū et alim cū eo sup̄ditōꝝ nouiciorū
Cernēs nō nouiciꝛ qui herē videbat̄
ternū illū dñica bñdictioē m̄ime ro
boratū: fr̄na pietate cōmotꝛ: repit
attentꝛ rogāe dñm ne xp̄m a largi
tate sue bñdictiois excludēt **R**ūdit
autē dñs: nequaq; ille eē bñdicendū:
sed magis ad malla p̄tinē maledictorꝝ
In hys v̄bis euigilans nouicius ille
de bñdictioē qua cū loco suo a dño
bñdixit meruerat: opto ḡtularē: s̄
q̄ te illo te quo tam triste finiam au
dieat futurū foret dubius exspecta
bat **P**ost diē itaq; t̄m̄: ternꝛ nepe
neophytꝛ t̄m̄tatis vinculū rūpēs ut
fitem sui noīs ethimologā male ge
rento exp̄mēt: malgerus liquidē vo
cabat̄: ordiē relicto ruerq; est ad vo
mitū vite celāris: et f̄ns ē apostota
vilis **R**eliqui autē duo q̄ bñdictione
dñi firmati fuerāt ip̄o misericante bñ
dictionē hēditate possederūt: et quā
ad sortē bñdictorū dñi p̄tuerēt: in
posito suo iuste et pie usq; ad finē
vite p̄seuerāto declararūt

**De fr̄e q̄ terterā dñi se bñdicē
tē in visu deolulatoꝝ est C 1**

Hater quā euilē cenobij cū
se ad quēndū dñm magno te
luteio q̄tisset: et p̄ saluatoris n̄i
ih̄m xp̄i memoriā dulca meditatioē
otinue ruminat: vidit illū qua
tā vice in visione sibi apputē **S**ollu
itꝛ autē de sua salute flagitabat ob
iure salutiferā ei bñdictionē di
teus **O**bletato dñe: bñdixit m̄i ut sal
uus siam **P**ius nō dñs qui p̄tēā
paup̄i suo apparē dignatꝛ fuerat
ut aliquā stillā dulcedis sue ip̄i
misericordit impendēt: elenata
sc̄ā terterā sua bñdixit eū **C**ū
p̄tinꝛ sibi in eadē visione videbat̄
inarrabili gaudio eē repletus p̄
p̄cipuoē app̄hentes bñllimā ter
trā a qua bñdixit meruerat cū ingē
ti deuotioē deolulabat̄ eam: atq;
dicebat **G**ras tibi ago dñe ih̄elu
xpe fili dei v̄m̄: q̄ bñdixisti m̄i
et saluus ero **De fr̄e q̄ btām ma
riā magtalenā in visu vidit C 1**

Ateri cū tā fr̄i religioso atq;
deuoto: tantū est in sp̄i vite
re btām mariā magtalenā splē
didillio vlti et h̄icu: ante altare
stantē **C**ua visa: repletꝛ est iustē
fr̄at leticia magna **C**ūq; cogita
ret aīo optando atq; supplicando
et cū magno estu sacri resiterꝛ
susp̄rātō: quatꝛ ei bñllima dei
genit̄r iūgo maia cū deuotissime
die noctuq; sermebat: simulit̄ te
mōstratꝛ: fr̄a est vox ad eū in
ip̄a visione dices **S**olle te queit
q̄ necdū p̄doneꝛ es ad sublimissi
mā immaculate dei genit̄ris et v̄ḡis

clariatē intuentā **D**atage ergo et
 creste et profice quātū potis: ut eā
 quāq; vitere merearis **De magno**
capitū mōchi layci p̄fati C. xv

Du gloriat̄ aut dñs p̄ p̄ph̄az
 sapiens in sapia sua: neq;
 dūes in diuicijs suis: sed in hoc glo
 riet̄ qui gloriat̄ scie et nosce me q̄
 nā ego sum dñs **H**anc dñe scie
 formulā p̄fectus imitati sūt h̄n q̄
 sub b̄to p̄re n̄ro b̄nardo in d̄ual
 le celestis ph̄ie disciplinis imbuebā
 tur: nō solū littāci et in iudicis
 sacre legis eruditi viri multi: v̄n
 etiā layci et illitāti q̄ plēs q̄ et
 si h̄uane scie fabricā p̄ quā ad p̄
 fectiois culmē intrent̄ m̄ime cō
 secuti sūt: h̄ebant t̄n grām illū
 nantē et sp̄m v̄nificantē: qui de
 om̄ib; que oportebat sc̄lari sc̄ia
 incompatib̄l̄ efficac̄ eos docebat
Calū quātū monach; laycus non
 littā doctus sed sp̄u: cū eēt feruēs
 in ope rei carismatūq; melior̄ h̄ant
 legnis emulato: didicāt sp̄s sc̄i
 magisterio nō altū sapē sed semet
 ip̄m in oib; h̄uiliatē: sacre religio
 nis d̄icia que in morib; q̄tib; na
 lū suoz dūce h̄uilitate sedulus
 scrutabat̄ magna et p̄cella est
 mae: suas v̄o vtutes quib; nō me
 dioster pollebat: eoz cōlidenāōe p̄
 sus respicē **D**ic̄p̄ fr̄m est ut emine
 na sc̄e h̄uilitatis illos p̄cellēt quib;
 in alijs vtutib; fortassis n̄p̄ nō cat
 dū qd̄ rarū v̄alte in h̄uano ḡnie ē
 genue q̄ sibi recellet: uel quibus
 ali; florēt vtutib; nō iudiculus
 sed p̄ius scrutator attendēt **C**on
 tigit aut̄ ut talit̄ aff̄is: quātū vi

vice solēpnib; fr̄m vigilis int̄cēt
Tū nō letali negligēcia seu sop̄nole
 cia p̄pullata glenācināia arripies
 arma quib; ad bellandū iunūcū nich
 il efficac̄ eēt fortal; sc̄iebat: cepit si
 bi parā p̄one: negligēcias cotidianas
 districte dilautē: se m̄letū se reū se
 padrē corā oculis sūme maiestatis ac
 culatē: cōsequēt̄ etiā fr̄m suoz liad
 solebat vitā cōsulāōnēq; magnificā
 re et b̄nificāē **C**etū p̄ om̄ib; v̄nū quē
 grā vtutū multos alios p̄cellē nō se
 mel notaueāt: secretāio cordis h̄uilit̄
 inducēs ip̄m h̄uilitatē caritatē pacien
 t̄ā et q̄tūctiam: ceterā sp̄italis gr̄e
 carismata que in illo seruo rei income
 bat t̄ lignolo: usq; ad v̄ngūē scrutiniō
 r̄mabat: se q̄ in ei; cōpāōe nō nisi
 puluere et cinere reputabat **D**emq;
 sc̄e h̄uilitatis ardore quē in tā subli
 mi cōtēplatiōe cōcepat ferre nō va
 lens s̄m modū diluculo t̄pe quo regulā
 ter loqui pollet vir expectato reue
 rētissimū p̄rem b̄nardū ligno t̄ au
 ditōm̄ th̄it̄ veniā petit c̄n̄fusa sibi
 m̄sticia: int̄m̄ cordis p̄tens dolore
Requiritus q̄ caule habēt ve inq; n̄
 misco p̄m̄: om̄i bono p̄lius v̄atio
 qui hac nocte in illo tali fr̄e n̄ro tri
 ginta vtutes quib; om̄ib; pollet
 nūcū: quaz ne vltimā quidē ser
 uimā in me m̄dico rep̄re p̄ua
 leo **R**ogo ergo te dñe p̄ ut dignis
 int̄cedē pro me ad dñm: quātū tu
 is sc̄is meis et p̄ribus vtutū q̄p̄
 glequi m̄eat: que p̄m̄s meis exigē
 tib; atten; habē nō potui **A**udies
 sp̄italis m̄gr̄ altissimā discipli sui
 h̄uilitatē: cui; religioē opt̄ie noue
 rat: licet ip̄e qui ea clar; erat: felici

ignorantia se eam hie nesciret. gaudius
est gaudio magno valde relictans et
optans cunctos sibi quillos. ita semp
in vtilibus pfecte: ut tu eligiosa infir
mitatis sue consistendone se pfecte quo
tamno nesciret. **E**nta uo amianone
dignu censueit tante humilitatis pro
nuu p her euidena. Inouit qd in ser
monibus in quetu frim habitis. eul
tem fris aliquones rebita cu laude
meminit: asseres nulla ex omibus vtu
tibus. quas iste uo monachy in sim
plicitate cordis sui enuariat. tate for
tassis excellene fuisse. quia pia cotem
plantis eat humilitas qui negligendos
et infimores quolqz uic se positos. nec
videbat nec attendebat. Solos illos p
tinaci studio p oculis hns quos vita et
moribz spectabiles ee sciebat: quati
eoz copanoie libimetipi vita sua i ocu
lis suis vilescet. **De quilo cu reuo
nonē beaty buardy in spu cogno**
Rstabat aliqui caritilla ut **E** ruy
solepuitas allupnois curu memi ite
merare et imaculare vgnus rei genu
tis maie. et frēs grangiaru clauallis
ob reueucia tante diei ad abbatiam
festinabat. Veru in una ex hys gran
gys que viciniores erant fuit comitq
quita eligiolus ac timēs teū. qui et
si pro simplicitate sua pfrora queqz
sacre religionis appheude nequibat.
bone tu volutatis et reuonois exites:
pissimā rei genite dnam uram. sin
tera veneabat. affru. **C**ū aut mgr grā
gie ordinaet quicua ad abbatia re
teberet. uel qui ob tutelā domi rina
neret: ut retos qui rmanluri erat
eitem frū cura custodientaz omniū rō
nulla est. **C**ū quillione licet eger

rime ferret qui spcabat et multate
litatebat diuis pnis et cautileus sy
talibz utelle. quas in honore egie
reli a sco illo quetu reuonit pfolue
tas fore sciebat: nichil tu aulus con
foice obedientillie paruit impanti
Vntu accidit ut reuono sca qua mēte
conuepat. qd qm p inqetudine teneor
cupanois qua obia iuueerat pte tunc
bat: eate obedieaa pmptra volutate
ipi riuineante vclud ignis lintillas
et estians in pcedis ei magis ac ma
gis dilatata feruēoz efficitur. **F**orte
itaqz sacillime celebratis du solli
citas exabias sup gregē suū in pac
tuis quelcentē seruact: frim est ut
lonitus ligni matutinalis quod frēs
ad dinas laudes pfoluetas in reuono
exatabant. qd ob contitū silētiū
paul audiri potat: auēs ei ruer bea
ret. **T**ū uo qraluit cor ei in ipō. et
in meditanōe ipi exarlit ignis ro
gitantis scē illi multitudine frequē
tia. sed feruore sed reuonoie: qua
f. lincō affru pissime mē mē. a
leltas armonye oras in amē pfolue
rent: seu qualis singli quoz apud
se in seareto suo eulre vte vgnus pro
cunū votis et susprens implorarent.
Stin igit exurgens tantē reuono
uis pro modulo suo pnceps effra
cupiens: vltus illā plagam reli qua
mōltēu litu erat vltu et aīo mēty
stabat. **D**elicut qluetudinarius pabz
que cōsulis vice matutinaz statuit
sūt quito potuit reuonius expletis:
tū in paupe armariolo cordis sui
curius quereit. qd pns seu q laudis
scē theothocon due mē offerret. vū
ptelatas et in longū valde p dntas.

frū vigiliis aliquāo recuperatāe po-
 tūllēt: nichil aliud p̄ter salutacionē
 eūllē pie dñe quā utaq; dixerat
 se scie iuenit. Hanc itaq; tamq; v̄bā
 conlūmans et abbreviatū in quo ple-
 nitudo reuocōis totū iueni potlet al-
 lūmēs: et oculos ad celū dirigens
 venias venis. Sūspia sūspuris. salu-
 tacionēs q; salutacionib; supaddidit: et
 in tam religioso negotio reliquū noc-
 tis et dilucidi p̄t sine tedio tūlegit.
 Dina namq; coopante grā que tū
 feruore in corde sui paupis accēreāt:
 p̄emptitas nū factū. uolūta reuo-
 cōis: uito et contrio mō factū
 p̄pūllabat et reuocōne exauebat. Dū
 v̄ba illa suauillā et omī melle dula
 ora simplicia corde prolata. intēp̄re
 v̄bū repenta: fauore et grā vniūsa
 lis dñe oranti et sūspirātū teletius
 impetrūt. Deūq; q; nō frustra i ge-
 mū suo laborauit: nec in castum
 miam a nre mte quelelt: Dns re-
 uēntillio abbati b̄nardo p̄ spū tūc
 lae dignatū est. **Q** dñis p̄m̄is et
 plenis lacris q; miltēris in honore pre-
 celse rei genuis et v̄gini maie a lin-
 gulis lactōribus deuotillime celebra-
 tis cū in quētū frū ob tante solepni-
 tatis p̄rogatiuā q̄mentantā sermo-
 nē facēt spūs s̄i grā vehemēt ignitū:
 mē cetā sic ait. **E**t quidē frēs mei di-
 lectillimi dubitāe fas nō ē vos dño
 ih̄a x̄po vō regi nec nō et specialī pa-
 trone nre gloriose v̄gini mri ipūs
 s̄m̄ v̄i placēs et acceptabile reuo-
 cōis nre sacrificiū hac nocte obtu-
 llit: itēq; frū laboris v̄i nre
 tem etnā apud dñm et eandē beus
 nullimā p̄cturē nram vob̄ repoli-

tā esse: cūllima fide tenē rebetis. **D**e
 r̄ptū laie vos volo v̄nū ex minorib; et
 simpliciorib; fr̄ib; nris quib; que obe-
 diencia hac nocte in montib; et siluis
 illis. sub dño tante festiuitatis gaudia
 celebrāe coegerat: tā iocūdu tam reuo-
 tū tā festiū dñe nre matutinaz et sol-
 uille seruiciū: ut nullū nrm q̄ntū
 q; sūspensa contēplacō seu intēra reuo-
 cō. ip̄i reuocōni q̄m nō alta grēpla-
 cōis sublimitas. sed submissa sanc-
 te simplicitatis effeat hūilitas: p̄ferre
 potuerit. **Q**uo audito: mirati sūt vni-
 uerli. **P**recipue uō nō solū mirati. sed
 et ḡtulati sūt et vehement̄ edificati fra-
 tres laya quos ob̄iā tā festiuis q; p̄ua-
 tis diebus frequent̄ in diuisa opa the-
 bat: itillime facentes q̄m sicut cepta
 claustrī et p̄ctes templi s̄m̄ nō faci-
 unt timore dñi negligentē: sic etiā ne-
 gona que causa t̄ene naitatis ob̄iā
 iūuerit: nil obēe poterūt. p̄uās ma-
 nis in orōe leuanti. p̄uāq; cons̄ta
 dño seruē cupiēt. **D**e uisioe quā vi-
 dit fr̄ q̄m in obitu alteri fr̄is. **C**rim
Rat quātā scē comūlanōis: dig-
 nū au dñs secreta sua reuelāe
 dignactur. vidit quātā vice in uisio-
 ne se quali in ifirmitorio clāeuallis
 positū. **E**t ecce p̄uola quētā indūmē-
 ta de pallis et serias: a ueneabilib;
 quibultā plomis in eadē tomo ma-
 tebant: et p̄parabant. **D**e cui rei
 nouitate cū multū obstupūllit: dic-
 tū est ei. **O**rnāmēta ista de quib; ita
 mirāis: p̄ata sūt cūitā de filiāz
 abbatis clāeuallis. que mō p̄cessu-
 ra ē ad nuptias. **E**t q; nūq; habet
 pulchritudis in se q; quemat grā suo:
 oportet ut habeat saltē p̄uolaz fra-

gratia vestitū atq; decore. vñ pla-
ceat etno sponso: in cō puillimū
thalamū nō mō macula p̄cā sed
neq; ruga negligencie quā benigni-
ssime caritatis ip̄i indulgentia
nō tereret: vllō mō int̄re poterit.

Eadē igit̄ hora pullata ē tabula
refructoia et refuctus est ibi frat̄ q̄
tā: de quo inuentū est q̄ quis ino-
cent et māsueta vitā duxerit: in
opacōe tū aliquitū negligēs et re-
miss̄ extitit. Vñ ut̄ eāt ut cui gra-
tiā absoluti decore p̄a meita nō pl̄-
tabant: ei nimiz fr̄es de orōibz
suis copiosiorē oruatū impendunt.

*De monacho layco qui nullam
p̄ sopnū didicit. Caplm̄ xv*

Resumantū celestū distibutor:
spūs sc̄is qui om̄e latū op-
timū et oē tonū p̄f̄m̄ rescentens
a p̄e lūmū singlis fidelibz p̄ ut
vlt̄ dispensat: monacho quītā
layco et illit̄ato sp̄ale ac miā-
bile quoddā gr̄e sue conferre dig-
natus est. Hic itaq; v̄t̄is hō sal-
terus noīe totis et lit̄atis fide
et deuocōe nō inferior vestiarū of-
ficiū in claualle multo tpe gerēs
nō sc̄dm̄ p̄sonaz acceptiōe: sed
sc̄dm̄ n̄ntes indigentiā vestim̄-
ta fr̄ibz: cū multa dulcedie carita-
tis p̄uidebat: q̄ etiā p̄uitate tuocē-
tis vite tam deo q̄ hoībus carus et
acceptus eāt. Hinc aliqui in stratu
suo quiescenti p̄sona quētā reuē-
ta tormenti appuit: p̄ap̄es ut o-
ratorū q̄tonū int̄ret: et dīne ma-
iestatis deuota nullam cantaret.
Ille uō sup̄ huius p̄cepti nouitate
nō parū attom̄tū siml̄ etiā p̄loc

sue hūilitatē cōsuetus mutabat
quītē p̄ v̄n̄dia: sed p̄apientis
aūte prestus nec resistē aulus
velocat paruit impanti. Aggre-
sus itaq; insolitū opus et sacro-
talibz ornāmētis induta: nullā
de sp̄u sc̄o cū magna deuocōe p̄
sompniū celebrant. Cūq; cuiq;
lallet: eandē nullā quā antea
penit̄ utpote lr̄as uel sc̄es igno-
rabat: cor̄cten̄ sauit: et cā te-
m̄aps p̄ plimos ānos i meōra
retinuit: tantoq; cā i meditatio-
nibz et orōibz suis dulc̄i cūmi-
nare studuit: quō se hanc nō
ex hūana doct̄ia sed ex inspira-
tione diua didicisse iocūdius
memit. *De magna pacia m̄a
guli in ihermitate ip̄i. C. vii*

Quāuis quītā cū te ro-
mo clauallis leuitate
sua t̄no fuisset egressus: t̄noq; v̄-
ceptus: tante salutabilz monitis
et sc̄is p̄abz: b̄n̄ v̄nardi abbis co-
pūct̄ cepit apostasie sue p̄opi-
tū in quo iā t̄no ḡm̄t̄ p̄rlit̄at̄
fuit totis medullis cordis hor-
rē: q̄ p̄uie uel satisfactōis d̄n̄o p̄-
tam enormi reatu suo offerre pos-
set em̄q; querē. Et inspirante
d̄no cogitauit et intellerit ad p̄-
meitā veniā relictōz: et ad op-
tinentā grām̄ v̄tutū. nichil ef-
ficacius nichil in q̄sp̄m̄ d̄ni ac-
ceptabili: esse sacrificio cordis
cont̄ti et spūs hūiliati: qd̄ lo-
lū r̄gnū celoz v̄m̄ facē p̄ualer:
et formidabile m̄ctis dīne iust̄i-
cie districtiōne gemitibz ienar-
rabilibz flectē q̄sueuit. Hec itaq;

pietatis arma arripies: et se co-
tra semetipsum erigēs: primo quide v-
nūctas ordīs obseruancias sine
dissimulāte negligētia quātū po-
tuit obseruācē hinc dicit: et in sup-
condianis p̄tib; et lauetis p̄tita
sua p̄tā diluē sollicitū fuit: salu-
bu p̄tū exemplo stantes ne labe-
rent: lapsos ut erigēt in formās
Ceterū disponēte dno q̄ fornicorib;
p̄tīs fornicosa colet adhibē medica-
mīa: quiq; ineffabili pietate sua
quāq; vasa q̄tūmelie mīstert in va-
sa honoris et grē: in gressa ē putre-
to in ossib; fr̄is p̄dā et paulus ē
circa femora vlcē pessimo aposte-
mate caucōso: et crescēt in dies
angustia languois totū distabuit:
ita ut carnib; cū locū vlcēis vidi-
q; corolis ossa mutata p̄cescēt:
et vlcēa vermb; scaturirēt **I**n-
uis itaq; plūbus in grabato carce-
rati: et dīne nūctūctōis flagel-
lis hūilē subditū q̄t hōis vūe-
bat: totū pene mīctōib; subia-
cebat **E**rat ergo paciētia mīscē-
bilis dolor et angor a facie putre-
rentis corpis sui: simlq; seruitōi-
b; suis angustia cordis imēnsa p̄
horroē et fetore quē tabrolū vlcē
q̄tūue exalabat sed laboris ac pa-
nēne hui; erat nichilomin; emu-
necāo copiosa penes teū vtrūq;
reposita **D**atagebat aut fr̄ istem
infirmit; in dolorib; et p̄lluris su-
is semp grās agē: corde credens
et ore confitēs sese rēpē longe
adhuc impāia meitis **C**ū aut iā
ad p̄vū exorta fuisset in eo ser-
ua p̄tā ut scdm sapiētis dnm

ablata rubigine de argento egredē-
tur vas purissimū: tantē educta ē
aīa illa b̄re q̄flatoio purgāoīs: et
velud argentū igne examinātū
mūda et nitida cū ceteris mīe va-
sis tūllata est ad palaciū sumi-
regis **S**; aūq; de latu mīscie et de
luto feris eductē: ad cōsolātoēs
ōmī v̄e peitentiū meruit in hac
vita plūbāe ferū laboris et panē
sue: et nescio q̄ ineffabile de illa
supna dulcedie ad quā sine fine fru-
entā in p̄rio cāt admittentia p̄gul-
tāe **Q**uia gustata: tamq̄ multo
celesti mēbratū: p̄tū erupit in
subilū p̄romū celestis **E**t cēuata fa-
cie cepit p̄tota et quāq; mutāe aut
legē didicēat: cū suauillia melodia
quōstā nonos multūq; relectabiles
ymnos ac modulos cantāe de cantū-
as syon **F**acta aut hac voce cōuēit
multitudo fr̄m v̄tē eū grandī mīa-
culo hōiem tantis mīscrys et calamī-
tatib; opp̄llū in ipō mortis accessu
cantando et t̄pudando morti mīsc-
tantē: et quotāmo dūcētē **V**bi ē
mors victoria tua: **E**cce ego magnū
p̄ctōr et paup̄cul; hōmīno qm̄ s̄og-
mata dnm̄ ihū in corpe pro noīe ip-
sius paciēte sustinui: te larnalis
vmbra mar̄ memoīs gaudij ext-
mīatū: et vite p̄ditē nō tico sed
pocū q̄tēpno: sciens te absorta et pe-
nūq; ad nichilātā in victōia crucis
dmi nri ihū xpi **I**ta ergo p̄center
nū motolizans et allā qd̄ in plate-
is celestis ihūm frequētat: quotā-
mō potupans: q̄ post mortē car-
nis fr̄ū q̄cēt in carne adhuc corrup-
tibili positū plāgo mīaculo reclāuit:

licet letabundus et laetans in voce ex
ultationis et confessionis beatam animam
illam exalauit. De cuius felici glorificatione
beatus Bernardus multum exultatus
sermone deuotissimum ad fratres in ca
pitulo fecit: quatenus in eo dignum
pauca fratrum et amabilem pacenciam et
omnibus proponens exemplum. **De quilo cui
sancti diuinae scripturarum collata est**
Solebant infirmari. **C**on
dauallus cum gaudio et amira
tione magna referre de quodam religio
se vite quilo gratiam quam amabilem
et memoria dignam: quam dominus ipse ante o
bitum illius conferre dignatus est. Cum enim
iuxta gratie bonae vite ipsius merita remunera
tione disposuisset: et infinitate correptus
aliquid deum detulisset: tunc ita gra
uelente languore mortis signa emittens
cuius appropinquatione corpulenti in
minime nuntiabat. Et ecce spirante ubi
uoluit et quum uoluit spiritu sancto. nouo uerbo
et stupendo miraculo illuatus est intel
lectus eius. et aperta lingua illius: cepitque
homo rusticus quum nunquam litteras didicerat
expedite latine uti eloquio miras qual
tatem suam de scripturis sacris differens:
nichil tamen proferens nisi quod sane doctrine
agruebat. Mirabantur fratres layci qui
litteras uelauerat quum esset huius rei nouitas:
et acutis quodam in monachis in au
diencia nichilominus eorum istam infirmam
scripturarum multum luculento sermone
pandebat. Preterea suauis qualitate
cantilenas de multis sanctae ecclesie mo
dulatis uerbis recantabat quum nullum
audiri glaucant: ita ut audientes
mirabili nouitate attonitos redderet:
et tantum suauitate mulceret. Sed quum opt
et misericors deus in hac tanta insoluita

gratia simplici et rustico huiusmodi colla
ta mortalibus inotescere uoluit: ut
hoc quum in eterna beatitudine regni ipsius
secundum apostoli suam non esset uetus aut
graeus barbarus et sita seruus et lib
tratus seu illatus: sed secundum prophetam
esset omnis uocabiles dei: et omnis a
maximo usque ad minimum eorum quod
rent me dicit dominus. **Quam** at
tendit exemplum istud homines inque
nisi qui timent maie et arida ut pa
lea uere impleantur et tipo sanctae tur
geant: ut uocentur ab hominibus: rab
bites et magistri: ut glorientur se esse
legistas et reuocistas. Dyablicos
et sophistas: ut de uerbo picta
tis auaricie et ambitioni seruiant.
Quam inquam cordis aure prope
et intelligunt: quum sicut rustico
hinc et prodiote qui simplicitate in
timore dei ambulare studuit in
obitu ipsius diuinae sanctae sublimitas
collata est et notitia multorum celestium
reuerata: sicut quilo ipse stultus
et fatuus remanebit in obitu
suo: cum dicas sanctae quas sine ti
more deuorauerunt enomet: et
de ventre eorum extrahet eas reus.
Et hec dicimus non ut sanctae appeti
tores gratulit contempnemus: sed
ut doceamus omnem hominem primitus
fundamentum timoris dei collocatione in sol
lato humilitatis: quia timor dei secundum
ueram distinctionem mirum sapientie est:
te hinc quatenus uoluit sanctae super
dificat: quia nulla unquam sanctae inflat:
ubi diuina pietas et firma caritas edifi
cat. Itaque nouus iste theologus
de quo locuti sumus. quia timore dei
incipiens fastidium propter sapientie appre

hente meruit in cōlūnatiōe pūnis
 vite cū aliq̄dū scāz suāz vaieta
 te et mutū modulata suauitate
 tamq̄ dulcissio potulo audieres le
 nificasset: tūc in bona q̄stioe
 tūsiuit ex hoc mūdo ad p̄cēm: fe
 lici absorbtione in abissū etūi lūis
 absorbtendis: cui⁹ in hac vita p̄
 micias ad hoc tū ut reos: accipet
 ut nos in otōe vnguetoz quib; re
 libut; eāt tanto auidi⁹ currē fa
 rēt: quito solis māluetis et hūili
 bus fonte v̄e sapie patē ignoscē
 mus

**De gūlo bubulo q̄ vidit i v̄i
 siōe dñi ih̄m boues secū minantē Crom**

Quūlus quātā in vna grā
 graz clāuallis bubula gē
 bat offitū homo purus et magne
 simplicitatis: q; oīa que sibi a ma
 gistris suis fuissent iūcta p̄p̄t;
 ac reuot; erequebat: et dīne c̄tri
 buōis intutu cotidianos laboēs
 patientissime tollābat. **Hic** quātā
 vite vidit in sompnis iux̄ se dñm
 ih̄m xp̄m iocāto nimū spectacu
 lo illa sua dulcissima manu tenē
 rē aculeū: atq; ex alia pte remonis
 boues secū minantē. **Cūq;** euigilat
 set et p̄ssimū collaboratois sui
 mansuetudinem benignitatē dul
 cedimēq; mēte r̄uoluet exarsit s̄b
 ito in p̄cordis ei⁹ ignis vehemētis
 resiter;: ip̄m suspirāns ip̄m fa
 ne ad facie vite cupientis que in
 b̄m visione tā conalē collaborato
 rem h̄c merueāt. **Cūq;** distolū ve
 hement; cupet et cū xp̄o cē p̄i⁹ dñs
 qui cū iustib; ambulat et c; ser
 motinatio cū simplicib; ē: relite
 rū paupis sui nequaq; differre

voluit: sed mox item f̄ egredie cor
 reptus l̄o decubuit: et die septimo
 labore et dolore cū morte finiuit: vi
 tāq; p̄petuā cū reque sempitna que
 est xp̄us dñs felicit; apprehendit. **Ad** hūc
 in extremis agentē iucētill; abbas
 ip̄s b̄t̄s b̄nardus grā vilitatiōis
 introuit: q̄t; filio reparānti c; cō
 scām purā ac simplice noueāt va
 lesacer et iā exire p̄ante cont; latrūcu
 los sp̄italis neq̄ae sua b̄ndictioe mu
 ueret. **Cū** uō p̄dictā vilitatiōe ip̄o m̄f
 mo refēte cognouisset: plimū uite
 gratulat; ē. **Quo** defūcto p̄nūciāuit
 te co confitent; quī cū deo ambulauit:
 et uē cū ip̄o opat; est: te;: iteoq; tūctū
 lit illū dñs. **Non** enī potēat dñs mi
 scātor on̄p̄ seruū suū in sup̄mo
 agone relere: cui dignatill; comes et
 copator: suāt i laboē.

**De hūilitate
 cuiusdā quili Caplin r̄i**

Quūlus quātā de fr̄ib; clāuall
 lis inocētis vite et q̄statiōis ho
 neste: cū gūter aliq̄dū egrotasset:
 tantē ad extrema tenuit. **Intuit** at
 ad eū grā vilitatiōis b̄t̄s b̄nard⁹: et
 confortās illū ait. **Confide** fili: q; mi
 gratur; es. iā nūc de morte ad vitā:
 te laboē tp̄ali ad requē sempitnā
Ille uō cū ingenti fiducia r̄ndit. **Ed**
 m̄ psam ad dñm et creatorē meū.
Verē q̄tō et quātū de m̄ia dñi mei
 ih̄u xp̄i plimē auteo cert; sū: qua
 ato vilit; sū bona dñi in trā viuē
 cū. **Porro** b̄t̄s p̄i ut eāt medicus sa
 piens pastor; q; collat;: timēs nimū
 hoī iustitiano ne tā fida respōsio de
 plūp̄noe magis temēitate q; te q̄cāe
 puritate p̄terēt: ait. **Signa** cor tuū
 fr̄: signa cor tuū. **Ed** ē qd; locut; es:

(1010)

Duce tibi subripe potuit tante p̄sūp
tionis auidacia. **E**nūcō tu nō es ille
paup̄cul⁹ et miscābilis hō. qui cum
nichil aut p̄pe nil habēs in sc̄lo nati
tate magis forsitam. q̄ timorē rei cogē
te ad nos q̄fugisti. multas p̄ab; tātē
aditū impetrāto. **R**os uō causa rei
collegim⁹ uopem. et parē te fecim⁹
in uirtu atq; uelutu cetisq; comitati
bus. hys q̄ nobiscū sūt sapientibus
atq; uobilib; uiris: et fr̄is es quasi
uū⁹ ex illis. **E**uō ergo t̄būisti dno
pro om̄ib; illis. **E**t ecce nō sufficit
ingr̄itudi tue gr̄is accepisse te tot
b̄nficia de manu dñi. n̄ et eq̄uū
ip̄s h̄ditatio iure uendices tibi.
q̄ nullus uūq; regū aut p̄ncipū
q̄ntalib; auri et argenti molibus
potuit cōpare. **A**d hec ille r̄ntens
planto uultu et t̄nquillo aīo dixit.
Hū p̄ h̄m̄e. h̄ū utiq; porasti. et
uēa sūt oīa que dixisti. **D**er̄iptū
si iubes loquat ad te dñm et p̄m̄
meū. et paucis ap̄iam uū n̄ pau
peri et miscō suggei potuit tante
nō p̄sūp̄ciōis. sed ut ego cōfido reuo
ciōis occasio. **I**am si uēa est illa p̄
dicatio uīa quā sepi⁹ inuicāstis q̄
salilet r̄gnū rei nō carnis nobilita
te. nō frenis diuicijs possidet. sed
sole ob̄ie uirtute acq̄rit. hanc uīa
suā tamq; ūbum abbreviatū a
dno sedula cōmedicacōe apud me
cōtinuū. ponēs illud quali signa
culā sup̄ cor meū. **A**ll̄due medita
to. et sup̄ brachiū meū sollicitate ope
rauto. **E**ueite si placet ab om̄ib;
magistris et socijs. quib; me ob
sequi ac seruire iussistis. et si unq;
illoz aliqū inobediēs fui. si te fr̄.

bus uiris quēpiā ūbo aut signo
uel quok; alio mō q̄ntū in me fuit
cōtristam. **E**d si operā redi oībz
in xp̄o ob̄die om̄ib; seruire. cur
tolq; p̄ rei gr̄am dilige. q̄s phibe
me p̄t ut te uīa ip̄s uō q̄fiam.
Hūis itaq; p̄ cū tale responsū ab
hoīe rusticano accepisset. gaudē
est gaudio magno. et ait. **H**ē b̄r̄
es fili h̄m̄e. q; cō et sanguis nō
reuelauit tibi sapiām hanc. sed
p̄ celestis ip̄e te docuit. ip̄e posu
it aīam tuā ad uīa r̄ssimō q̄ t̄m̄
te p̄dixit ad p̄iam. **I**am ergo
secur⁹ ingredere. quā iam patef̄m̄
est tibi ianua uite. **D**ef̄icto itaq;
fr̄e et exequijs celebratis. uenera
bilis p̄ te q̄sacōe et q̄lūm̄acōe
ei⁹ sermonē in caplo luculentū
sua illa reuocōe et faciūdia p̄o
uit. om̄is q; illi⁹ exemplo ad amo
re ob̄die n̄ mirabiliter accendit.
Dehemēt namq; aff̄ctis fuit in
responsione illi⁹ et magis q̄ gra
tulabat⁹ ei sup̄ ob̄ie uirtute. et su
per ip̄s aīm puritate. q; si uidi
set eū signis et p̄dignis choulcā
tem. **D**e q̄ulo p̄ m̄ morte d̄as
gloriosa reuelacōe demōstracōe
dignam est q̄te p̄f̄ois in uīa
sua fuerit. et q̄nta b̄f̄itudinē
in morte q̄secut⁹ est sic. **E**t
In sup̄dicato reuocōe alt
ligiolus ac magne manuētūdis.
qui p̄ magistr̄eū d̄ine gr̄e didice
rat esse mitis et h̄ūlis corde. **H**ūc
ceteri fr̄es testimoniu phibeant.
q; unq; uisus fuisset irasci. unq;
quibuslib; iurys puocatus ad i

pariter erupe. Hic inspirate teo
 statim firmis in aro suo. ut quo
 rens a quilibet frīb9 iuste sine
 iuste pclamaret. toties pro illis
 oraret: et p singlis pz ur ad unū
 vna vice dicit. Cuiusmā exemplo
 informati multi daenallensū fra
 trū: eandē gluetudinē usq; hodie
 quasi p lege custodiūt. Verumptū
 si accepta deo et grata homīb; cat
 reuono et hūilitas h9 bñ viri vide
 ant. queso q; rūsuri sint deo i die
 tremendi exanīs ei9 qui exuo ni
 tunt: qui si forte ab aliq9 pclama
 ti fuerint exaspant et ad ipācie
 vba pūpūt: rancosē quoq; que
 adūsus pclamātes se capūt. Dil
 simlare nequeat: seu etiā oportu
 nitatē captat. quo nō caritatis s;
 rancos spū impulli eos q; se pcla
 mācant cū qūta pūt exagge
 noē culpe rclamēt. **P**redcō
 itaq; vir rei quatā vice pnegon
 is eadē sue in via durās: natē ha
 buit p fauces au9 tā neuois sol9
 tūlre. Contigit autē eū ibatē i ma
 nus macē latronū? qui etiā tel
 poliantes eū. inmentū quo vehē
 bat cū sartimulis rapuerūt: et
 nil ei penit9 pter solā caritatē re
 liquerūt. Illa uō qm nō eāt itau
 te fous in cystno elicta: sed fir
 millie pacie nodis int9 et intimo
 cordis sapient' astricta: sicarioz
 violenciā timē nō potuit. Valua
 igit' caritate: nichil rei secus a
 mitte potāt: q; p nichilo eāt q; q;
 ma manere prebat. Recedentib;
 uō latronib; cū iā paululū pces
 sissent ipe ad orōne pstermit: ob

scras dnm ut hanc ei9 impietate remit
 tet. **C**um aut ex ipis nutu rei reclus
 et frein illū alonge subleuā? cuiosq;
 obseruabat: volēs scire q; ager. Et vi
 tens eū oioi dicit9 insistente: relei aut
 su reāt? ad sonos: paucēs perty suū
 et dicit. De nobis muleis et rāpuatis.
En moruem' oīs q; hūc tā sām hoīne
 et tam sām monastey frēm malo mō
 tam male tractauim9: siquē ipō re
 uelante cognouēant q; te clāualle eēt.
Hic em' mōp ex quo rcellit a nobis nō
 cessat orāe cū gemitu et lacrimis: nec
 dubiū est qm ipe dnm roget etiā p
 suis inimicis. **E**d' audientes latrūculi
 illi q; pūti sūt aīo. velont q; recētes:
 tuenerūt illū adhuc in orāe flexis ge
 nib; intentū. Cui mor' vniūsa que vo
 lent ei abstulerāt restituit: et venia
 supulat' postulata in pace dimittūt.
Quo viso: fr' ille saluatori xpo inuen
 las grās rferens. gauis9 est gaudio
 magno valte de q; pūtiōe ptonū ma
 gis q; de rceptōe spolioz. **I**ste ergo
 vir bon9 cū in pposito frō lauitabilit'
 usq; ad finē vite sue p seueāstet: tā
 tem vocātē se dno collectus ē ad pres
 suos: visur9 bona dnm in fra vimen
 tū amoto et usq; in sempitūū. **D**e
 cui9 glificandē: visio talis appuit ea
 tē qua defūct9 est die. **E**rat i quo
 tā mōsteio longius a clāualle rmo
 to. monach'9 quita religiosus et mag
 ne opinionis vir: que pro sua sātate
 oīs eulstē mōstey frēs sūcē dilige
 bāt. oīs singulait' honorabāt. **H**ic
 igit' eadē die qua p dais fr' in clāualle
 defūctus est: et ipe monēs ad extrema
 deuenit. **C**ūq; iā mort' pxim9 videtur:
 raptus est ab hūanis: ita ut omni

membroꝝ officio restituit a mane usqꝫ
ad horā nonā iacet immobilis. Tūmō
in pectore modicā spīamētē supēat: qd̄
eū a mortuo scēnebat. Ita ergo te mane
sicut iam durim⁹ usqꝫ ad horā nonā
in extasi posim⁹: tūc ad seipm̄ reuer
titur: ut tūcqꝫ recepta lingua iūm i vba
laratur. **D**upentes uō q̄ aderāt: cau
sam ab eo repentine discessiois ac re
uisionis flagitant: quib⁹ ip̄e respon
dit. **H**odie tū a sensib⁹ carnis i spū
subleuāt⁹ abstraheret: inueni me sub
ito introductū velud in paradysū vo
luptatis: in locū glōsū atqꝫ p̄clarū
nimis. **C**ōspiciendē pulchritudinē
atqꝫ amenitatē hūani sensus agul
ta estimāre nō sufficit. **D**icebat: il
lic p̄nosorū vasorū alioꝝ qꝫ ornamē
torū glā magna et diuītas multarū
infinita quozqꝫ reliqꝫ p̄ratio: quō
fieri solet in aduentu tūmūspīa potē
tissimi regis aut impatoris. **E**rant
enā illic sc̄i inuīabiles: inuenta cla
ritate choruscantes: quoz alij iam
aduenerant. **A**lij adhuc te cūctis p̄ti
bus veniebāt: quasi ad grande spec
taculū certā p̄cantes. et velud
ad diē solēpnem vndiqꝫ q̄fluētēs
Audiebat p̄tēa ibidē suauitas ar
monie celestis: et r̄sonabat vndiqꝫ
grāz actio et vox laudis. **E**go uēō
cū in hys que videbā et audiebā ni
mis obstupuisse salutarū sū ab an
gelo ductōe meo q̄nā cēt tante so
lēpnitatis et leticie occasio. **I**p̄e uēō
rādū. **H**ec est celebritas noua noui
sūptā sū hodie de thomo clāuallis
allūpti: et in gaudia ista mō solēp
nū mēbuēdi. **H**oc itaqꝫ dicto: inllit
me cūis egredi: atqꝫ ad hūana reu

ti. **E**o n̄ ego uimū cetera rer ob
scrabā medullit⁹: ut ab illa febi
litate ad misēias corpis amplius
nō remitteret. **M**le uō rādū: mōis
quib⁹ oportet te ad frēs tuos egre
di: tūc annūciet que vidisti. **E**
facto: p̄tin⁹ r̄uertis: et erit ista
leticie p̄cipiū obtinēbis. **H**ui⁹ rei
grā nullus sū ad nos indūcē ista
que vidi: ut et ip̄i b̄nfaciētēs p̄fi
natis et p̄sumētis in bono: sacres
vtiqꝫ q̄ nō recit m̄ces op̄i vō. **E**
tū ista dixisset: ilico ualedicēs eis:
obdormiuit in d̄nō. **P**lanxit autē
eū om̄s agregatio monastēi p̄lar
ti magno: ut pote s̄llimū et mas
ne ualutatis uirū: et te cō exemplo
om̄s erant informati: et te cō
silio p̄tebāt uimū. **I**n ergo sol
luti temp⁹ horāqꝫ notantes: cū
requisissent in claraualle: agno
uerūt frem sup̄d̄m eadē die que
uisio hec temērata est fuisse rehic
tū. **C**ui⁹ uimū tanta actalis i
uenta ē gūlacio: ut fite facile fa
cēt tanta actali miraculo. **H**is uō
buardus cū quātā de fr̄ib⁹ hanc
uisionē corā eo cū grandi amira
noē referret: ita uō rādū. **E**t uos
frēs ista mianū. **E**go uō magis
amiror incredulitatē et duriciā
cordis v̄r̄: q̄ adhuc uimū credens
aut uimū forte adūctis uocē il
lam uēdicā qua de celo clamat.
Hī mortui: qui in d̄nō moriūt.
Ammō enī iam dicit spūs: ut re
quiescant a laborib⁹ suis. **A**ndū
liquēte luce clāuis et uita qua
uimū certius constat om̄s qui i
ordis hui⁹ p̄uitate obediētes

et huiles pleneauerit. mox ut car-
 nem euerunt ab omni melleia p[ro]p[ri]a
 euentos et immortalitatis gl[ori]a vesti-
 entos. **Ad** uietes uo fr[atr]es ab ore t[er]ti
 pris testimoniu[m] tale de p[ro]p[ri]etate ordi-
 nis uehement[er] confortati sunt: et de glori-
 ficanoe fr[atr]is q[ui] p[ro]p[ri]etate ordi-
 nis totis uibus lectata fuerat d[omi]ni clemencia[m]
 collaudantes. studebat et ip[s]i distri-
 ctiois uite uias neq[ue]q[ue] abhorre: ut et
 gloriu[m] que arta et angustam
 uia[m] p[ro] xpm[us] incedentib[us] sp[irit]u[m] m[er]it[is]:
 p[ro]p[ri]etates effia merentur. **Quia** et
 nos qui t[er]p[ro]p[ri]etate istis nomillis quib[us]
 refrigente iam caritate tepiditas et
 negligentia usqueq[ue]q[ue] subintrare ce-
 pit. **Hec** audiu[er] et legim[us] u[er]ba
 lectam[us] ad mutandu[m] vigore feruo-
 ris et deuotionis sc[ri]pt[ur]e p[ri]m[us]: ne forte
 qui similia ip[s]is qu[est]ionis inuicia ha-
 bem[us]. qu[est]ionis rep[ro]ba regenes et
 facti sicut p[ro]p[ri]etate ordi-
 nis sacri neg-
 ligim[us] uia ap[er]tate illi[us] sume b[er]itu[m]
 d[omi]nis alienati illic tepiditate ubi
 nullus ordo h[ab]et sempiternus hortor
 inhabitat. **De fr[atr]e que sc[ri]psit**
Guar[do] in uisu ne t[er]p[ro]p[ri]etate cedet
Amouit Caplin xxi
Dest t[er]p[ro]p[ri]etate ruerentissimi pa-
 tris b[er]ardi fuit in daeualle
 fr[atr]at[us] quita qui in p[ro]p[ri]etate qu[est]io-
 nis sue tamq[ue] nouus miles crebros
 hostiu[m] assultus colabat: crebra t[er]p[ro]p[ri]etate
 t[er]p[ro]p[ri]etate inuicula lauto pane uirilit[er]
 erapiebat: sup[er] oia eni[m] sp[irit]u[m] for-
 mitatis ateo infest[us] tenebat:
 ut fantasias misere carnis quas
 malign[us] ille cordi ei[us] ingerere g[er]m[ine]
 m[er]ebat. manu sacre sp[irit]u[m] p[ro]p[ri]etate et
 ordi-
 nis u[er]ba abige ualeat: et in hoc fr[atr]e

76
 ois confusus tota die contristatus
 incedet. **I**ugebatur in dies mole-
 stissimu[m] hui[us]m[od]i c[on]flict[us] molestia: uer-
 eam rudi t[er]p[ro]p[ri]etate tanta p[ro]p[ri]etate: ut
 uolencia[m] p[ro]p[ri]etate dure se uleuius
 ferre posse q[ue]rit. **U**n[de] ena[m] t[er]p[ro]p[ri]etate
 a[ut]o t[er]p[ro]p[ri]etate t[er]p[ro]p[ri]etate: et p[ro]p[ri]etate r[el]igio-
 habitu ad sc[ri]pt[ur]e uenti. **C**u[m] ia[m] solli-
 cite i[n]cedendi oportunitate obseruaet:
 astatu[m] ei p[ro] uisu b[er]ardi paulo an-
 t[er]p[ro]p[ri]etate incedentib[us] ip[s]i s[er]uicia. et ar-
 gues sup[er] iniquitate qua[m] m[er]ite q[ue]rat:
 et actu p[ro]p[ri]etate satagebat. **C**u[m] ai[m] ille
 r[el]uctat[us] se se diuina[m] r[el]uctat[us] fuisse:
 et iam t[er]p[ro]p[ri]etate uolencia[m] ferre no[n]
 posse: ait sc[ri]psit ad illu[m]. **D**ato p[ro]p[ri]etate:
 qui multa adhuc te t[er]p[ro]p[ri]etate manet
Sed age uilic et uoli t[er]p[ro]p[ri]etate: q[ui] d[omi]n[us] ad-
 erit tibi t[er]p[ro]p[ri]etate aduitor in oportunitatib[us]
 ut eruat te. **D**ate tibi pollicor q[ui] si
 in ordie usq[ue] in fine p[ro]p[ri]etate sal-
 uis eis. **Q**uod si forte aliq[ui]s te uoce t[er]p[ro]p[ri]etate
 t[er]p[ro]p[ri]etate in die nouissimo: ego r[el]uctabo
 pro te: et ai[m] meam pono p[ro] aia tua.
O u[e] amicu[m] fidel[e] p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate aurilia
 ru[m] forte: qui post morte[m] carnis in
 uita b[er]ta manes. se fidel[e] p[ro]p[ri]etate omi-
 cula nutante ia[m]q[ue] in baratru[m]
 apostolic[us] ruerent[us] tam dignant[ur] uili-
 tant[ur]: blandis q[ue]lacioib[us] fouit et
 hortacioib[us] roborant: et p[ro]p[ri]etate g[er]m[ine]
 te p[ro]p[ri]etate mortis ad uias uite r[el]uct-
 it. **T**ali uiamq[ue] p[ro]p[ri]etate t[er]p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate
 tris p[ro]p[ri]etate frat[er] ai[m]at[us] sp[irit]u[m] pulillam
 nutans et diffidence penit[us] a corde
 suo elinuat: et ad agone[m] t[er]p[ro]p[ri]etate
 incredibilit[er] roborat[us] remceps a sta-
 bilitate sua nullis maligni sp[irit]u[m] ma-
 chnamens seu t[er]p[ro]p[ri]etate uolencia[m]
 mouei potuit: sed sicut p[ro]p[ri]etate

fueat multoz ctaminu agones de
lucanus de cunctis p rei gram victorie
tumpu reportae meruit: atq in
ordie sed usq in fine vite sue in op
tima qulatioe pleueras: salute et
na sedm sponione deo dila pris sui
felicit qleat est **De frē cui scō ma
lachias et bñs bñard⁹ apparuerit: et
p culpa sua castigauerit C xxij**

Alius quida te frīb; eulte re
nobis ai iustitu diabolico ita
mente corrupt⁹ eet ut iā aplostotae
a deo et pactū ai inferno face id ē
ad scdm redie disponet⁹ vidit in
visu noctis bñm bñardū scmq ma
lachia ruentissimos ipi⁹ loa par
nos in dormitio deambulātes: et
frēs in lectis suis paulantes singul
latum visitando bñdicētes Cui cū
in ordie visitatiois ad lām viden
tis her reuenissent: nec tā benign
ne eū respere nec bñdictioe quate
reos firmauerūt roborauē: q ma
gis quali indignātes adūsus eū sta
bant: licq bñs malachias ad scdm
bñardū locut⁹ est Homo iste pius
et ingētus nichil oīno boni gerens
aīo nō timet iniquitatē meditari in
cubili cordis sui: iamq; pua volū
tate diabolice suasioi assensū de
dit: ut ad vomitū seculi q̄ citius
poteit inuertatur Quo audito: be
atus bñardus dixit ei Tu te mōste
riō fugē meo queris? Et quo fugi
es miser a facie dñi? Crede michi:
q; malo tuo talia cogitasti Scio
scio: sola veratio intellcū tūm
auditi: et qui p timorē dei te cor
rigē neglexerit dignis verbēib⁹ cal
tigatus vltēius fugē nō temptabis

Et hys dictis: cepit eū crebus ictu
bus tuare baculo quē tenebat:
et ait Ecce stipendia que mereris
surge nūc et fuge si potis Eugē
laus aut frat ille inuenit letonlio
nibus illis totū quallatū atq; sfrac
tū: ita ut in iūmutorū duct⁹ lecto
retinetur Tremēs itaq; ac paues
frēs qui sibi astabant rogat: ut
porē quito⁹ ad se faciāt venie Cō
aacer lito ai multa q̄tioe cordis co
fessus est maliciā quā mēte q̄cipat
et ope p̄fici intenteat: penā qua
inde p̄uleat P̄uōe uō de sicutia et
locordia ei sicut dignū eāt corri
piēte: et p̄ reatu instabilitatis
p̄niam iūgente: fr̄ vltē p̄fice
reliquit: et nō apphendit eū ul
tra delitēiū fugiendi Cū eū sa
lubrit⁹ didicisset Durū sibi fore
cont̄ stimulū p̄uiscutis grē cala
traē: studuit te recō eū grē sa
lutē suā in se m̄leitorū opanti
cū timorē et tremorē cooperari

**De quō q̄ scōs angelos in obitu
suo p̄ntes vidē meruit C xxij**

Ifirmabat aliqui quibus q̄tā
te frīb; p̄fati monasteri hō
religiosus et laudabilis qulatiois:
qui in simplicitate cordis sui vā
arta et angustā p̄ quā itur ad tē
moffenso pete sicut i morte ip̄is
patuit incurerat Cū eū bonū
tursū glūmasset: et iā ad ecclē
ma reuenisset: aptis oculis vidit
angelos scōs p̄ntes assiste lectulo
suo Quos ut vidit mirū i modū
exhyleatus: quali iā te morte tū
pharet: trūstantib⁹ frīb; ait
Rūq; nō aspiciatis angelos dei?

qui nō venerūt: **P**ullate ergo
quoniam tabula: qui ipi p̄solant
eritū meū. **D**ixit v̄ba finierat: mor
p̄solam r̄solutus in mortē felice
suam reddidit: nec dubiū quin
sp̄s v̄n̄ quos p̄m̄tē meruerat eā
susceperit: et seū ad gaudia sem
pitne v̄ritudinis p̄durerūt. **Qua
lit̄ quibz qui sine licētia caligas
suas laur̄ dimittit p̄mittit. Exm̄**

Quoniam de p̄claris moribus
r̄ligiosa q̄ q̄l̄tate seu enā
p̄nola morte sc̄oz p̄m̄ ad edificā
tionē p̄ficiendā multa iā dixim̄.
libet nūc ad tutelā telidiosoꝝ
negligentiā curā fr̄is et penā
quā p̄ eadē negligentia sua dūm̄
sustinuit miserē: quātū licet p̄
fate volentes v̄ritū exemplis ad
meliora p̄notant: ita negligētes
quibz diuine aiādūsiōis v̄lione
territā v̄nicā m̄noā sacri ord̄is
instituta n̄l̄gredi v̄cautur. **Cō
ūlus quātū in vna graugiaz clac
uallis: caligas suas absq̄ m̄gr̄i
licētia laur̄ p̄l̄p̄lit. Er̄cat aut̄
solus et stabat in crepidine riu
qui p̄pe gr̄āgram fluit: cepto opi
n̄l̄stens: heu miser nō considerans
q̄ ḡm̄ in oculis d̄m̄ relinquit: q̄
in m̄m̄is p̄uitatē sacri ord̄is violac
plumit. **Cū ergo ut dixim̄ tene
raio opi cui m̄gr̄i testē nō habe
bat m̄l̄taret: auduit vocē clamā
tē tamq̄ si aq̄us al̄t̄i loquēt: et
dicentē. **P**ente pente. **H**ec mora seu
lit se item quibz duobz ḡm̄llimis
ictibz ferri: vno in capite et alio
in pedibz: tremēsq̄ ac pallens cō
tus in ḡm̄iam redit: q̄ fecisset****

uel q̄ audisset q̄ enā patēt tremē
bus labijs fr̄ibus indicauit. **Q**uibz
cū q̄estam ad abbaā n̄l̄m̄l̄t̄us fu
isset: p̄m̄ suū p̄t̄ et penā p̄m̄ qua
poterat h̄m̄l̄tate q̄estus est. **D**icebat
aut̄ coltē ictus quos m̄uilibilit̄ acce
pat paulatī ad m̄teiora sua serpere:
vnu a p̄te capitis: et al̄m̄ a p̄te pe
dū: se q̄ moīs onūbz vite finim̄ lo
titurū: dū item ictus in corde ip̄i sibi
mutuo iūgentur. **E**t enā v̄n̄ fuisse
rei eritis p̄bant dū istem frat̄ pau
ns m̄p̄ol̄tis diebz in bona q̄estione
v̄tā finiuit: tanto purior ut p̄e tre
dūm̄ ad reū v̄tens quito tribulior
morte p̄ culpa sua puniri p̄merit. **D**
q̄ cause eē putam̄ q̄ ille inter multos
v̄ns saboorth: qui iudicat orbē terre
in equitate pro sibi culpa disp̄are fecit
v̄tetur inferre sententiā: cū cū
lit nec fallē velle nec falli posse sa
piam rei: que nō solū suauit: sed et
p̄udent̄ disp̄onit oīa: **Q**uā sunt
hodie q̄ r̄ligiois habitu tegūt̄ et mo
nachoz noīe tenent̄: qui cū sc̄dm̄ re
gulā et ord̄m̄ suū p̄petan abrenūcia
uerit: exemplo aut̄ anan̄e et saphy
re temeraria nimis p̄l̄p̄noē p̄petatis
h̄c nō vereat̄ cū illos v̄ns que cri
uit re ore petri apli: terribili morte
m̄l̄trauit: istos nō nulla plaga tā
gat: sed eōs v̄tēant̄ in bonos du
te dies suos: v̄tinā nō in p̄ūto ad
inferna rel̄enturi. **D** et in ip̄o c̄ster
neli ord̄m̄ qui licet p̄ gr̄ām rei pu
rus et integer sit a tam enormi v̄nio
p̄petatis nō nulli tū fuere vel sunt
ab illo tpe quo frat̄ ille pro leu ut
v̄tēbat̄ culpa tam dure mortis
sententiā excepit: qui sine respectu

Sacri ordinis facile in leuib' excrescen-
tes. solent significare aut ubi dicit qd
uel qutu est uer attendit qd scriptu
est. qui qui minima spunt paulati te-
ndit in maria. Quos tu omnip' deus
no qtinuo punit? no qd nuc in hoc
tpe no sit ateo gne relictu ablyp lue
na q'spna. lauae uel aliud sine nutu
lemous face sicut eo tpe quo talia vo-
luit deus ad exempla posterioru dis-
tricta ferre: sed qd pius et misericors
est et ipa benignissima pacia sua nos
ad qfessionis et petene r' media puo-
tate dignatur. Ceteru si qui sut qd
deus auitat qui se her leuia ablyp g'
in piculo aie sue face putant. et ta-
les excessus suos p' dignos qfessio-
nis et penitene fructus dilue neg-
ligut. sed paulati ipis inu' curanti-
bus sentina negligencie excrescente:
namis q' lae t'pox sine dubio mli de-
us succurrat in pfidum subuiget.
Qua p' omis nos qui p'daillio q'st-
aculi ordini p'fessiois titulo astricti
sum'. sturcam' no solu maioia sed
etia' minora ei' instituta omi solli-
ctudie seruae? ne forte spablit fer-
uor ordinis in tepeleat et peat tyib'
uris. et nos si tanti saclegi rei cora
multo iudice faciu' inuenti: distric-
ta ei' sentena tollam' cu' impijs ne
uideam' gloria' rei. De mocho qui
sine caligis dormire p'suplit. et p'pca
p' dina' r'uelacione' vetat' abbas
Quia sicut supra si **Exro-**
reclarant' cognomin' qn'
ta dilatareoe punit' sit excessus p' re-
liberacione' quitē. sed qutu reor p' q'tep
tu minime qtractus. adhuc aliud qd
tam lile huir. licet no in claraualle

sed in alia domo q'st'aculis ordi-
sactu referre libet. quatin' p' hoc
pbem' etia' nūmoz mantatoz tūc
gressione no pui pondeis apud reu
esse. et ut metis nre delidia gēmo
hoc exemplo quasi manu quata
sollicitudis. ut ad cautela sui cui-
silet exatetur. Cenobiu' q'da' q'st'
aculis ordi' vacabat abbat' **Do-**
cat' aut est p' abbas? quatin'
ip'o p'ate et colulu' tante sedm' or-
diuis instituta: frēs tom' y' d'onea
plona' in p'iem et pastore' aiaru'
suaz eligent. Cu' aut temp' elec-
tionis iustat. et p' abbas tam ex-
puatis q' ex publicis collocauonib'
Angloz vota et volūates d'ial-
set? cognouit saniore' p'ce unam
in q'st'aculo eademq' sentena in p'
sona' quata' quouisse: que tūc for-
te aberat. sed in q'tuēti spabat'
ee ventia. Erat aut plona' eadem
maior' cellari' tomus illi' forte
vō die elāonis p'cedente audiuit
p' abbas p' dina' reuelacione' vo-
te dicente sibi. Dite ne monachū
illū q'stituas abbatē: q' sine cali-
gis iate p'suplit. Ad hanc vocē ve-
neabilis abbas vehemet' expauit.
et cu' multa amittaoe quidnā li-
bi d'ns p' hoc m'innuē dignact'
anapiti cogitaoe pensabat. Por-
to plona' sup' mēorata. que ad tā-
ti officij dignitate' y'donea fore spa-
batur p' die q' electio celebrat'
sero ueniat? q'p' etia' sumo mane
p'iem abbatē ligno qfessiois facto
in caplin traxit: et q' quata' vice
dū eet in itinē nūmo estu' recorty
caligas erueret atq' sine caligis tor-

mie pluplisset humiliter confessus est
 De hunc semoib' et qui maiorioris
 erant consiliu cu pre abb'e quem et
 bus quant' re elatione tractaret: cepe
 rit omis pari voto eateq' sententia
 pete: que d'ine ruelacionis archana
 tali honoe puandū indicauerat. **Ea**
 pp' abbas dilectus eis innotuit q' si
 bi d'initu impati fuisset: et ut alia
 plona eligent consiliu dedit: dices
 ipollibile ee ut q'ra colaam sua
 mātato dūi mōbedies existeret
De inuabili feruore dulcis medice
iohis quōtā pōis clauall' Cxxvi
Oportumū existimo fore virū v
 titus. dulcis videlicet memoria
 iohāne quōtā pōis clauallis que cō
 dino tulit ad edificacionē postōz
 tali officio renouatē. qui re taloe to
 mus p'ris rethab qd' nomē alētes
 interpretat. id est re feruore celestis
 dilaplie quā lais p' b'nardus fōi
 dit mētūū sumēs alētes. i corde suo
 disposuit: et tanta q'stācia inreclia
 bilis intenciois limitē p'ne tradi
 nois obseruauit. ut omū carnalis
 voluptatis seu pompe sc'laris t'p
 virus mortiferū phorēctēs. sumē
 illud penit' nō acquiescet. **Ergit**
 aut hoc a nobis nri hui' t'pis pla
 ne misericabilis inopia: in quo repi
 ditas et negligēcia usq' ateo i'ualue
 re: ut hodie feruētissim' sibi q'c
 q' vitetur: si nō usq'uaq' tepid'
 et inuillus inueniatur. **Hic itaq' d'icē**
 minus vir porat' officio in clauall'
 le p' plures annos fūctus tanta ala
 citate spūs. et pacia corp'alis exēti
 pte hanc sollicitudis amultrauit:
 ut quali signaculū videt' poluisse

sup cor suū. suam illā quā b'fus ber
 nardus p' p'posito seu pōis mōstern
 pponit dices. q' q'ntū plus platus est
 tētis: tanto eū sollicit' oportet ser
 uare p'cepta r'gule. **Erat ergo in ereq'**
dis diuis p'mpt' et alacer nimis nō
noctib' nō diebus i'quiescens. p'eci
pue nō dulcedini psalmodie que in
sacro illo quentu multa morositate
et vōis intencōe p'soluit' tota mentis
intencōe et sollicitudie inliltebat. ita
ut stupori et amūacioni posset q'rem
ee omibus: paucis nō imitacioni. De
teat aut ei d'ns ad opus pietatis cō
gruū satis instrumētū. vocē salicet
grollā et valatā quā eā in seruicio
largitoris felicit' expentē aiāuit. sci
ens nimis fluctuā q'iaz p'pō fonn li
ne fraude ee i'stituenta: ut vbeius ite
rū flueret. Stabat aut in medio iuuē
culoz tympanillaz sicut lupior acis
pro officij sui dignitate: sic eā emi
nencioz nictis s'ā tenonōis feruore et
vōis exaltancōe: psallens et satagens
puenitē p'hapēs. id est spūs angelicos
quictos psallentib' patos tenonōne
psallentū in q'spū d'ine maiestatis i
odore suauissimi thymiatis offerre.
Ecce lenē consue iacturā i'putabat:
si qū rauntatis vel acū' infirmita
tis i'quoto infuiente: solēpnē psal
modie suarim min' alact' p'soluit
set. Qd' tū rarissime accidebat q' cū
retis roms eā a grā sanū et q'petē
nis roboris corp' accipat: et ad omē
opus bonū pro regentis illo sp' ar
bifō pati. Ceterū inliferibile mentis
ei' in seruicio rei vigilancā quis dig
ne amurari. quis q'rtue effari queat:
qualit' saluz infra longissimū et co

107

107

ndianū vigilanz saccar spaciū semp
lū ad tolerancā arduū illius labois
annuabat. amidiā pignā seu sopno
leuā vilit pūllabat et si p hūane
uatiē fragilitatē dormitāe se uel ra
ro reprehentebat quā seuera
inertione negligenciā suā itargue
bat. Et aut ppetuitatē vigilanz qua
si quomodo quotā pullatū illiba
tā seruāe valeret: lignū quod tā
in supiori pte stalli in quo stabat
ingeniosa opoliciōe sic aptauit:
ut si quā prolicitate vigilanz pthel
dormitāe repisset. nutantis capitis
inclinaciōe malleolus se pcutiens
craper: et ad vigilandū repētino
ictu suo sollinaciōe reddēt. Por
ro ad opus manūū tū forte alias
erompitū eēt frequēt ibat: hant
leguem se et in hoc exercitio demō
strās: et pusillanimes nō tā voce
q̄ exemplo ad tolerancā laboris
erortans. Sapue uō seraciōis et
messiōis tpe quā bā illi clāual
leules nūtres velut in frivoro to
ta die frīgūt. adeo tenant laboi
instabat ut omīs pū negligētiās a
lioz tpm illis laboriolis diebus co
ndiano sudore se diluē rputat. Et
uō pēgnū et aduenā se eē sup iram:
nec habei hic manētē quietatem sed
futuām mīgrē rmitatē: de libā
na mūdi q̄tū mūnū potāt accipie
bat sobuctans et plimoiē terore
corpus suū caligāns. quū v̄tus
aūe in carnis macerāone pfiatur
In vestitu quoq̄ eandē more stā et
hūilitatē seruabat: grollos vetēs
et glutos pānos semp appetēs et am
plectens: p̄nosos uō moles et sub

tiles quasi quātā pestem fugiēs
fā ut te ceteris taceā: ipm̄ apita
le lecti sui in quo p̄ noctias vigi
lias et durnos labois fellū ca
put rclinaē q̄luencāt nō p̄ate
bat qualescūq̄ plumas h̄e: s̄
feno et paleis illud farciēs sic tu
babat. hant sudus auditor suē
que in vitas p̄m̄ legit. sed a mul
tis quasi durū reclinat: quū ab
homīabilis oīs corpalis requies
Obtā et potius appetentā hūm̄ s̄
viri vilitas et abiectio sui in hū
litate uēā quā arroganciā illi
abbatis in p̄sūptione pessima
te quo ita relaciōe ignouit quū
ptibus saxonie tenobū quodā
cyltaenlis ordinis regens. p̄a
nis qui de lana t̄re illius fiebat
nequaquā v̄ dignabat. sed p̄ao
los de flaudria pānos. quib̄ le
uocinīs voluptatis et vanitatis
satillatē pollet. annuatim sibi cō
pari faciebat. Quo refūcto tū
monachi vestimēta ei⁹ int̄ sep
trentur por domū vūā de tūm
tis ei⁹ sibi r̄tinuit: et quā etiā
tū quātā solepm̄ nocte q̄i pro
reuerēcia diei festi inducēt: q̄i
si ardentib⁹ laminis cautentis
eris v̄eret. tribilit̄ exclamauit:
et detestabile velle longius a
se pietat. Que pietat: velud
cautens ferrū s̄ntillas et se
mittē v̄isa est. Attoniti stupore
miraculi ceteri qui de anathema
te illo aliq̄ rapuerāt: tū omī
velontate p̄tes singulas i me
dū p̄ferūt. at in vūū locū q̄po
nūt. s̄ntillis crebrimis v̄udicq̄

quali de cubano ardente miran
tib? **R**ec cessavit exiiale pdignū
quousq; vicini abbates i testionū
um tam tremēdi iudicij rei ali
n lūt **N**on sic huilis iohēs nō sic:
qui i pperū hūilitatis epi pluris
estiamt oibus pōpis egyptorū:
qui velle p̄ciolū nō queſiuit sed
desperit: nec tū de vilitate hūi
lūi gloriā mūdi ſituit: sed ad
gloriolū vōis deliteris q; amictū
angelorū ſuſpiravit. **Quā q̄tā**
na mētis venerabil' p̄or ioh's volup
tates carnis calcaverit. C. xvij

Uerū in hys et huiusmodi
ſc̄e religionis p̄ns laboris
etiamis tanta meāt ei q̄stana
mētis et loganimitas pacē ut
hiet in cotidiano agone delita
ret: nō facile tū i frigerū qualis
nūq; t̄p̄alis q̄solaciōis ſibi ſubi
p̄e patetur: nūq; ſibi extrema
nūte vrgente vigilias fr̄m tele
re: ſeu infirmitorū m̄re q̄lenti
ret. **A**ddit aut quātā vice dū la
tis vigilis m̄teſſet: ut corpali
moleſtia tactū infirmaet: nec
valet p̄ſalmodie oas ſtrēmūta
te qua ſolebat adimplē. **C**ūq; ma
gis ac magis malū m̄t ſe ḡral
ſai et p̄ vitalia diſſulū ſerpē ſen
tiēt. licet multū a cogitaciōib; ſu
is vrgētur ut de choro exiret p̄ſi
tit tū triftis quātē et reputas ne
forte euſſe iualitudis ineſſitate
p̄ſſus infirmitorū qd' quātū in ſe
fuit ſemp vitāe ſtudebat m̄re cō
p̄elletur. **F**initis nō ſolep̄nis vi
ſiliaz: locū quētā ſerrenorē adi
it: ibiq; i motis arbitris q̄to ſe

crea? tanto ſecuri? talia ſecū loque
batur. **Q**uid mō miſer i iohēs: q;
q̄ mō eit? **R**ūq; infirmais? **R**ūq;
infirmitorū qd' ſolet aut ſub fla
gellis rei laborānū corpa miſericor
dit' reſouē a' flagellat' ſe ſimulan
tū q̄ſtās i tribulit' diſſipat: t̄tilla
i cōmoditate victus m̄t bis? **B**ene
Dit' licet ut lectū molliorib; culta
tris ſtratū et ornatū aſcetas: q̄q;
meliora ſūt in cellaio q̄q; delicatio
ra in p̄mptuarijs p̄ reuerētiā offi
tū quo indignū ſungeis moritute
et putredini obnoſcie carni accura
tus p̄parent: et ſic negligētiōis q;
q̄ fr̄m ad ſectantia carnis ſue q̄mo
ta tuo puorent' exemplo? **E**rgo
ne deliciola hac infirmitate curſū
p̄nie tue intrūpē tebebis? **C**ūq;
non potius p̄ſumis de m̄ia rei q;
potens eſt morbū tibi t̄pare: ut
et corpus excreat et te labore p̄nie
qui eſt ſeminarū b̄titudis et̄ne
nichil m̄mūe cogatur? **F**ruſti
uēo rei monach' quātā p̄ximis
erat loco illi in quo vir dūi ta
lia ſecū loquebat: qui pietis tā
tū miſſicio ab eo diuulſus clarus
p̄q; murmuris ſulurrū audiebat:
quq; mox feſtinus ad reuerenti
mū abbate ḡraldū cōſup' men
ſionē ſecū currens q; a porc au
diſſet i timauit. **A** quo vocat' vir
obīa cogente infirmitorū m̄re con
pullus eſt: licet hoc iualeſcētis eg
tudinis ei' pondus p̄ ſe require vi
tetur. **C**eterū q; ſtrēmūe q; diſcrete
q; prudent' officū ſibi q̄muſtū am
miſtraueit: q; benignū q; p̄m q;
caritativū ſe ſcrib' ſuis exhibueit?

q̄ rigidū q̄ auctorabile cū forte cen-
lura iusticie id repositet se oūteit:
nō est nec p̄uitatis euoluē. Ita eū
delicatis et teneris morē gerebat:
ut tū nouas et q̄ formā ordis v̄sur-
patas q̄suetudines caruē magis q̄
sp̄m redolentes quas p̄ negligēcias
platorū in subūsiōne r̄ligionis et
p̄dicationē aiāz facile pullulāe no-
ueāt: nūq̄ t̄p̄ibz p̄oratz sui clare
ualli subripe pallus sit. Dicebat mi-
mix sicut b̄n̄ sūt plati qui t̄dicoēs
p̄m p̄ uigore disciplie illibatas cul-
todūt: sic prof̄o nuclei minus q̄ p̄
negligēciā et iuriā suā. r̄ligionē
intepescē et ordinē repire p̄uurtūt.
Sam semel extirpata r̄ligio. non si-
ne ḡuillio scandalo et p̄turbacione
tam platorz q̄ subditoz r̄formari
potit. **H**ec mō in maioribz. sed etiā
in minoribus ocaſionibz sicuti for-
te emerſissent cautillie uigilabat:
ateo ut cū quātā uite v̄t̄ de semori-
bus p̄lus recepit et fere c̄centulis
indulgēcia ueneabilis abbatis giral-
di panē infirmitoy in quētū fratrū
manducaret: patiente ferre nequa q̄
ualet. **H**ec aut̄ impaciā nō detabita
peste iudie. sed de feruore r̄ligionis
et ordis emulaciōe descendebat. **D**ice-
bat ergo sicut nō leues nō rebiles aū-
nos in hac sancta tomo fuerūt: a
quibz tū nūq̄ tale aliq̄ v̄surpatū
est quale nūc a nobis p̄sumit. **S**ū-
q̄ nō r̄missiones et indulgēcias cor-
pales magis pro arbit̄o imperāns
q̄ m̄glaciōe p̄p̄e uolūtatis accipiebāt:
ita tū ut m̄ia eis impensa q̄suetudini-
bus ordis nūme obuiaret. **S**am
uō nōnullos eoz tanta altitudie spi-

talis uite a curis carnis euolasse:
ut etiā indecepta etate uiseros
se reputaret: si inferiores alijs in
vigilijs in ieiunijs inueniret. con-
solatiuiculas quoq̄ corpales a pla-
tis sibi oblatas reape nullatenus
acquiescent. **E**uendū et ualre ti-
mendū nobis est ne cū s̄i aut̄cal-
lores nri sp̄m fortit̄ reperit. et sp̄m
foras q̄sumauerit: nos sp̄m ma-
pentes carue qd̄ deus auitat eue-
uit q̄sument. **Q**uapp̄ si quis est
m̄ nos emeitorz laborū tenet q̄
fatiscentibz membris in acie que-
tus st̄ae nō possit sacius ē ut mi-
nōre obseruaciā accipies. uacitate
suā in infirmitoio t̄ligat: quā cō-
uentū tenens m̄ abstinetes et ua-
tūā grossioribz alimētis utriusq̄
sustentantes q̄solaciōes infirmito-
ry requirat. **C**ertus sū aut̄ q̄ u-
uulq̄q̄ p̄p̄am mercedē accipiet
secundū suū labore. et q̄ p̄ce semu-
nat p̄ce et metet. et q̄ uide q̄ ter-
ribilit̄ minatur scrutatiuē se-
thiliū in lucnis: subtilissā crā-
uaciōe dilaiacet qua ocaſione
qua ue uacite quis pondus dici
et estus qd̄ in uinea d̄ni sabaoth
portae suscepim̄ reclinet. **I**n hac
igit̄ s̄i feruoris emulaciōe et re-
ligiose q̄saciōis claiat. gr̄e rei-
alūpn̄ ioh̄es uitā suā laudabiliter
q̄sumas: tenariū diuini et in-
sup mensurā bonā et q̄st̄tā et
coagratā et sup̄fluentē. quā
sibi laboribz multis. uigilijs sup̄
modū strenua quoq̄ exercitiōe
seruicij rei q̄quiescat: a s̄mo
p̄familiās receptur̄. infirmitate

concepit lecto decubuit Ad que vi-
litandū cū venerabiles viri eskillus
tanorū quondā archiepūs et ala-
nus antiochorensis epūs quondā
venissent: videntes hominem feruē-
tissimū nec in ipā gūllima infir-
mitate a solito rigore in tantū ce-
te ut saltem vestibus egitudini et
rebilitati sue cōpetentib⁹ refri-
geraetur. **F**elo quodā spalliois
ducti vestes aliquitū tractabi-
lores quas tante plone et infir-
mitati agruē nouerāt iusserūt
afferi petentes ut causa leuamūs
eis vestiri dignaetur. **T**ū vō for-
tis achleta dñi eadē vestimenta
corā se posita leuauerunt intuens
ayt. **I**ta ne beatiore me faciet
vestis mollis et teneā magis q̄
grossa et rusticana. **A**ut quale
emolumētū eēt huilitatē quā
a pnis gūllaciois mee annis tā-
ta sollicitudinē seruaē aiā. in-
mūete mortis articulo p̄tere.
Credite punitati mee q̄ q̄ dñi
sup̄est spūs in viscerib⁹ meis nō
recreā a vilitate p̄ quā elegi ab-
iectus eē in domo dei mei: nec da-
bo occasionē inimicis meis q̄m-
tendi me cū loquar eis in porta.
Cū autē vocante dño mouēdos
hos iam iāq̄ mouentes artus
exio q̄ntū vultis pudū hunc
carnis sacū induite et ornate:
q̄ q̄ de massa vitali spū care-
te fiat nichil mea intēe q̄ido.
Tanta itaq̄ fidei v̄tutib⁹ q̄ntā
na munit⁹ vir dñi iohēs corrup-
tibilis carnis materiā eruit: et
bona dñi in t̄ra v̄mētū videre

90
p̄merit **C**orpus ei⁹ in sacra of-
ficia fr̄m veteris abbacie quoz pacē-
tiā et huilitatē haut legit⁹ p̄u-
tat⁹ fuāt condigno honore sepul-
tū requiescat in pace. **D**e venerabili
viro tōno gherardo mōcho clauall-
postmodū abbate. **C. xxviii**

Dest⁹ aquila illa grandis
magnaz alaz multarū
q̄ plumaz magn⁹ videlicet p̄ b̄
nardus magn⁹ melitis sublimis
sē q̄templacōis alis ornati⁹ vaieta-
te v̄tutū medullā redū i p̄f̄tōnē
religionis: q̄ de cūmitate libani i
te altitudie dñe accepit gr̄e in
solitudie vallis absyntialis plan-
tauit: q̄ntū eadē vallis median-
te amantudinē p̄uē v̄teret⁹ in clara
uallem: cepit iam religio ipā trans-
plantāi sup̄ aquas multas idē dñi
saru nationū ceruicolas ac tumidas
volūtates t̄p̄ teruleos v̄ntaz v̄ntes
ad v̄ pietatis cultū inclinā. **H**olēs
autē istem venerabilis p̄ in populis
aglonarū p̄cū sicut et in gentib⁹ ce-
teis aque fructū h̄re petere religio sa-
fēa i ḡna lucie cōuentū fr̄m ad p̄-
tes illas duxit. **C**ūq̄ monachi et cō-
uili q̄ ad hoc tendiati fuant ut hoib⁹
tudibus et idonitas formā religio-
nis et discipline tradēt nimio-
metore cōsternati p̄abus quib⁹
valebant agerent ne tanti p̄is
p̄cāa carituri: ad ceteras et bar-
baras mittent⁹ regiones. **S**ūs ab-
bas r̄ndit. **Q**uid est dilāssimū
fr̄es q̄ facitis. **P**t q̄ ir̄cōnabi-
libus fletibus et p̄abus affligi-
tis aiām meam. **N**im⁹ volūtate
meamet nō pot⁹ volūtate dei au-

omnis obtpare rebem? sequor in hoc
negonio? Erant aut corā eo posi
ta vestimēta et vasa sacra: ceterā
q̄ utensilia ad ministrū dīnū
officij p̄tinētia que idem frēs qui
mittendi erant secū ferre rebe
bant. **D**oleus itaq; certos eos red
de. quā a dūo egressus eēt sermo
elevant peluim que ad recipiē
tam aquā lactotis manib? sum
tentā deputata eēt et digitū fū
to eius impiēs dixit. **E**cce hoc est
vobis signū: qd̄ spūs dñi misit
vos. **A**urū in modū rigor et inflexi
bilitas eis. cunctitudinē digitū ei
cedere visa ē ateo ut in quātans
lacer articulus fuit: usq; hodie li
quite valet diuola. **Q**uāntū aut
mētē cellisse: tantū foris equali
tate excessisse videt. **I**n testimoniū
eū tantū miraculi eadē peluis
in secretis dom? quā tūc par
tāis ordinavit. **S**ūma cū reuē
tia seruat. **P**orro p̄dicti frēs vi
dentes p̄spiciā dīne grē p̄ciā
adelle stimulos etas tristitiae re
p̄nētēs gaudiū sūt: et licet imo
tillimas et in ultio climate aq̄lo
nais hūme abstrulas naades
nō sine quōtā horroē spūs adire
pollent. tū cantē grām dei mei
tis et p̄ab? s̄a p̄is ur̄i intucien
tib? se comitaturā pia q̄fideā
plumebāt. **E**rat uēo mē ceteros
adolescens quītā honeste indolis
et colūbine simplicitatis ghetacr
dus uoie orūdus de p̄uāa ger
manie s̄cē ciuitate traucto. qui
ip̄aētius alijs dolens cū lacrimis
dixit ad virū dei. **D**illime p̄ ego

miscabilis iuuetulus relicta
tomo p̄na sp̄ctis q̄ omib? q̄
michi in hoc seculo delictabilia
et amabilia eē poterāt religio
nis amōe p̄mitatē tuā adq̄.
Sperās me tua dulcissima p̄
cia rebē frui tuis doctus et ex
emplis informai. tuis meitis et
p̄abus adiunai. subq; s̄cē mul
titudinis vmbraido a turbine rep
taoū et ab estu iuuentū te
sitorū tūta. qd̄q; votis omib?
cropto mē sacra corpa frū uo
rū in hoc p̄mitēio quelcēnū
dicm exspectāe nouissim. **E**t ce
te cū me hodie a facie tua. s̄a
q̄ collegū hū? aforū p̄o: et i
sūp delictata in sepultra p̄ma
bor. **H**inc proius hinc uelēmēt
toleo: q; cor meū q̄urbatū ē in
me. **C**opallus adolescētū uir bea
tus afflictā merōe aiām ei affa
tu blando multē aiāuit. et que
p̄ annos quīginta futūa erat
spū p̄pheticō p̄uidēs ait ad eū
Date fili hūme quo te spūs s̄cē
mittē dignat. et in agro dūico tā
q̄ strēmū opator labora? ego
tibi inoie dñi polliceor et se
cū te facio: q; sicut delictas
i claualle moueis et celestis
spouli glōsū aduētū vna no
bilcū p̄stolabeis. **H**anc ergo
tam letā p̄i p̄is spouione
velut arram sui delictēy fē
ille suscipiēs gaudis est val
de: sciens utiq; nec falli posse
nec fallē velle hoīem que sa
p̄ie et ueritatis secretariū esse
manifesta signoz et p̄digioz

deklarabat idina. Iuit itaq; et i
tomo cu ceteris fribus iniuare
mittebat. poris et cellarij am
nustratioes strenue pcurrens
dina largiete gracia nome pi
ter et officiu abbas sortit; est
Cui; dignitatis apice licet iui
tus q; sceter; malens in huili
loco salua q; in sublimi pidi
tai: susceptu tu religiosissime
q; uisaois urore reorant. Cui; a
no p; pauatate clericor; uir
aquis te tra illa q; utebat; d;ns
fidei suo te p; trib; germaie et au
glie luttatas et discretas p; loas
mittebat p; quos disciplina mol
tice religiois in regno illo firm
tata crescabat et fructificabat
q; p; teur; in p; plis q; mochi nome q;
tem audierat. sed mochi; antea
no uiderat. Ipe ena d;ns abbas
relleruo suo abrahā noie uro
p; uenti uuisa tom; ordiatio
ne in t; palib; negotijs exteiori
bus q; uilla: totu se spitalib;
studijs macipauit: aiab; lu
a audis intente in seruuio rei
p; g; et solliciti iueniri. fre
ques ee in labore du alias va
raret; freques ena in loce. cor
pale sublimi te q; querere: et
p; oia forma pietatis et religio
nis fr; b; suis stutes exhibere
Tanta quoq; maluenoie et
pate gra pollebat: ut cu qua
ta uice monach; quita que pro
culpa castigarat maligno spū
afflat; descendente cu p; grad;
toruitor; pugno tam valide
p; uillisset ut dolor no modic;

ictui succederet. tante p; uisaois ho
mine no solu no eiceret seu gra
in culpe subiect: sed e;no seor;
cu eu trahes uenia cora ipō p; te
ret. supplicans ut rancore que
adulus se habet p; teū dimitteret
Ceteru q; q; uisaois q; q; religiois
tam in se q; in subditis suis rep
hentebat. no hoc sue industrie
sed gre rei meritisq; saluum p; uis
sui b; uardi t; uebat. Iam uero
si forte agentor; ca negotior; certa
uicinas cu te moiteio p; gredi pol
tulasset: tantu se ac tale in oi dil
ciphā et q; uicinas scilicet; exhibe
bat: ut tam rex q; p; uipes terre
illi; sicut uenera hoiem rei ipū
uenerent; et colerent: et audito
eo multa facerent et libent; cu audi
rent. Dur ena t;re illi; uir strenu;
et potes totu se ad reuecia b; i vi
ri submittibat fastigiu q; p; uipa
tus sui celsitudi scitatis ipū ato
huiliabat: ut aliquoies familiar
bus suis diceret. Quacuq; ho; abba
te gerardu me uate q; uideō. tanto
timoe cōuitor: ac si oia secreta
et obstrusa pectoris mei pateant
oculis e;. Cu aut ia tenuisset et
usq; ad recepitā etate p; uenisset
quadragelimum in p; latioe q; p; les
annu: uarijs quoq; infirmitatib;
corp; ei; quatetur reperit frēs
rogaē quatu; sicut q; uideō multo tpe
cu eis uixit. ita ena sepultue lo
cu apud ipos sortiri dignaret;
Quib; uir d;ni rudit. Ite que lo
loquam; ita filij mei. Oportet
mois omib; ut in claualle mori
ar et sedm spouoie teo dilecti

pris mei cū sanctis qui ibi paulatim
in pace indipim tormiā et requiel
cam **C**ausantib⁹ illis et dicentib⁹
quō te pī illuc redire poterim⁹
cū pter veterana senectutis incō
mota tot et tantis infirmitatib⁹
quassat⁹ et debilitat⁹ sis . ut vir
ad p̄ximos finios tanor⁹ spirau
tem te puenie posse putem⁹ . cū
multa fiducia rādicit **V**erbū rei
validū et forte viuu et efficac⁹ qd
pos reuentillimū viri aurib⁹ me
is infusū . penetrabilib⁹ cordis mei
arrā bone spci h⁹ qua feror indidit
p̄spcōs in hoc itine succellus p̄sta
bit : vos nū qd p̄cipio implē aiāte
Itaq; gestario mē duos equos p̄poi
to in eo collocat⁹ . et nō sine grādi
miraado a finib⁹ ; orbis p̄ tanta
terraz spacia . p̄ tot maris et flū
nū p̄cūla clarauallē puenit : ibi
q̄ in ifirmitoio aliq̄dm recubās
in bona q̄felliōe spm̄ exalauit **A**c
cepit nō desiteate sepulcraie locū in
ta b̄cē medue dñi b̄ndicti tūbam :
qui cū familiarit̄ in vita sua dilex
erat **C**ui⁹ recessū cū rex lucie q̄pe
uillet⁹ cū gemitu p̄testat⁹ ē regnū
et terrā suā dignā nō fuisse : ut in
ca tanti viri sacra olla requiescere
tebuisent **D**e visione p̄ quā a tēp
tatione sua quidā nouici⁹ clauallē
liberatus est **C**apitū xxx

Querc⁹ quidā de ordie canonū
coz regulariū arnois et sa
tratoris vite desiteio clarauallē
ueniens tenore susceptus . sed et
ipā p̄mordia tyrociniū sui flori
bus luauē olentis conuilaiois or
nāe sollicit⁹ fuit **C**ūq; prious vi

te suauitate nimis egre dedulcet
et noue quā allūpleat hūilitatis
aspitas palato cordis muni⁹ saper⁹
ceperūt de interiorib⁹ ei⁹ variari
teptacionū ebullie tempestates si
cut nāe est hoies alci⁹ ordis ad
ordinē q̄sterauēte venientes p̄l⁹
multo q̄ sclares de sc̄lo venietes
expiri **V**erfabant⁹ aū oculos cor
dis ymagies q̄suetudinū . q̄s antea
in v̄lu habueāt : et eas rationa
biles ac honestas fuisse callidus
hostas suadebat⁹ : q̄stinentes vero
obseruācias quas tūc dilect⁹ cogeba
tur : velut rusticas et muni⁹ suauēs
rudis adhuc mēs fugiebat et ab
horrebat **V**erū nitante ac fluctu
ante omnia iam iāq; ad apostolicē
retrogratā turpitudine respicien
tē diuina misericōdia tali mō ab erro
re retrahē et in bono p̄posito q̄fir
mae dignata est **A**spiciebat
in visu noctis et eae in nubib⁹
celi dñs maiestatis rex regū et
dñs dñānciū ih̄s xp̄s fili⁹ rei
veniebat t̄p̄ iudicatur⁹ orbē t̄cē
in eq̄tate et redditur⁹ vniūq; se
cundū opa sua **T**ū vō vniūlo
gnē cū timōe et tremōe multo ad
hanc examinaōne suspensio sui
guli quiq; ordies q̄ sūt in crā
rei sc̄olū : et sc̄olū vadunabat⁹
solliciti vatre de obseruācijs et re
remōijs regule et ordis sui ne
forte perā q̄ ab eis gestū senecil
sini⁹ iudex suo illo subtilissimo
scrutinio reprehendēt **D**tinā illud
attendēt illi qui regulā b̄i au
gustini p̄fiterent⁹ et singulas ei⁹
suās cotidie in capitulis suis

legit: et tñ sciant vñe. scilicet dicit et
eē nō solū nō verent vñeā gloriā
tur: uel etiā illi q̄ cū regulā beati
bñdicti hiti et sp̄e religiōis p̄fite
ant oimota scilicet yūfaciōe sua b̄
uantes sc̄o fitē: mentiri deo p̄ ton
suā nolūt. Dicebat intēā p̄fāt
noua p̄clarū quētā ordinē mag
ne multitudis sepatim ab alijs cō
sistere: in cō medio splēdidissimū
quātā iuuēis celesti gloriā adornat
stabat: et quasi dux et patronus
dñi illi exercitū eē videbat. Cū
q̄ sacer ille iuēntē de stāciōe sua
le mouet: ut corā dñō apparer: p̄
fāt itaq̄ iuuēis cū multa alacritā
te p̄cebat vñiūlo actu sequēcū
se nō mediocrē fiduciā q̄sequere
mīe p̄bens. Porro ceti ordinē cū
sūma reuēntia venientib⁹ ceten
tes et p̄ se tūscuntib⁹ indignantib⁹:
p̄rogatiōe felicitatis eorū q̄ grandia
quorūmō videbant. Ipe cū splē
dor p̄ne gl̄e dñi ih̄s xp̄s q̄ cum
sit tremēd⁹ ineffabilis maiestatis
om̄ipotētia: tñ quasi tenerim⁹
lignū vñiūl⁹ pietatis et misericō
nis dulcedie susceptū in olaido
p̄as iuēntē dñe claritatis luc
gl̄ā ip̄m cū om̄i collegio illustra
uit. Romā aut qui her videbat
cepit cū ingenti ammiratiōe querē
que nā eēt illa iustoz q̄gregatiō
que tñ speciali p̄rogatiua p̄ cetis
ordinib⁹ a dñō meruit honora
ri. Dicitū q̄ est ei q̄ ip̄e eēt ordo cō
teruentis: iuuēis nō ille splēdid⁹
cāllim⁹ bñard⁹ q̄ p̄m⁹ clāuallis
abbas. **H**oc ubi her audiuit qua
si de extali quātā in se reuerlus

Dicebat mē se. **R**ūq̄ nō ego sui noui
aus in ordie cysteracensi: in mag
na illa domo clāuallis. **E**t q̄ ergo
miser oio torpeo et nō festino me cō
iūgē hunc p̄dāillimo actu: q̄m q̄m
eis etne bñitudis p̄nceps fiam. **E**t
her dices totis virib⁹ et celeris gres
sibus cepit moliri: sed obstaculo q̄
tam p̄editū p̄fite nō valuit. Nam
veluti ram⁹ quātā arbois tortuo
sus atq̄ nodosus p̄leris r̄curuita
ab⁹ petes et tibias ei⁹ vñdīq̄ sic
artabat: ut lic̄ sūope impedimen
tū hoc rūpe miteret: incallū labo
raret vñ sibi metip̄i vehemēt in
dignat⁹ q̄ tam frivola occasiōe
tanto bono p̄uāctur dñi tot⁹ ad ex
pediendū se mouet: euigilat et
viliōne suā p̄udent⁹ aditēs indig
natiōne quā torimēs accipat. vi
gilans et sobrius in laqueos tēp̄a
nois qua ireritus fuāt vilit⁹ intor
sit. **T**anta namq̄ leueitate p̄stina
suaz q̄luctudinū p̄magrēs q̄s ante
delectabiliter recipē et cū eis fornicatū
solebat a corde suo elimināuit ut eas
sibi dñari vltē nō p̄mittēt. **C**yst
acensū vō instituta sūt que licet
sint spectim iustitiae: factiōe tñ ma
lignoz sp̄m in estimatiōe ei⁹ vilit
rant toto mentis relicto p̄plexus
est: et in eis p̄ arduā et angustā
viā nō q̄ in mētū curēs: cōnam
bñitudinis q̄secutus est. **Q**ualif
reones autā q̄ilo nocē voluerūt
sed nō valuerūt. **C**apitulum xxx

Quibus quidā vñ ex opi
liomb⁹ clāuallis cū eēt
vir bon⁹ et religiosus officū sibi
qm̄issū cū om̄i sollicitudinē et mā

luctu die timoris tui et sequebatur
Dum vero bonorum inimici tenore
et simplicitate quiescentis evanescens
exacerbati: aliquid nequitiarum suarum
contra eum moliri conati sunt: sed deo
auxiliante fraudis circumventa in
se collisa ad nihilum retracta sunt.
Cum enim esset aliquando istem fratrem ad cau-
las vigilans et custodiens vigilias
noctis super gregem suum: ecce subito facta
est in aere quies magna turbu-
lenti et impugnantium inter se tempestas
valida ventorum. Conitrua quoque tre-
bra et terribilis undique crepantia
mugiebant: sed et fulgura crebru-
ma celo suspensa timore et horro-
re marium mentibus hominum inturbe-
bant. Preterea quod fratrem surrexit et
ligno crucis frequenter se munies no-
mine domini trepidus et anxius invocabat
scilicet quod omnia suffragia suppliciter implo-
rabat. Cum ergo sic staret ad orationem:
cepit audire strepitum et vociferationem
quod exercebat ingentis ad partes illas
tursu rapido vehementis: et quanto am-
plius propinquabant: tanto clamores cla-
goriesque turbarum audiebant: sed in-
super diuisi gurgitum monstrorum que
rugiti et voces terribiles in eum dephen-
tebant. Cum ergo usque ad caulas omnium
cum ingenti strepitu pervenisset: tunc
ipsas omnes usque ad ossa lamantibus vo-
catur: frater attentius orante divina virtute
repulsi sunt et intere quiete nunc potuerunt
vire: sed diuisis agnibus hinc inde
celeriter transcurrentes: nihil eis penitus
noverunt. Peripsum duo ex eis statim
enormes et fuliginis nigrosos: ad
fratrem orante diuturni. Cumque paululum
coram eo substitisset: unus ex eis locutus

est ad alterum dicens. Vere diabolus
nos duat: et ipse nos hinc venire
fecit. An non satis dixi vobis: quod
non licet nos tunc pro bonum? Unus
itaque dominus qui pennigero lapsu pui-
at abierit: et cum paululum prostratus
fuit: omnes tenebrarum intole vna
cum eis evanuerunt. Hanc autem visio-
nem frater ipse qui vidit et audiit: quod
testificatione veritatis innotuit nobis.
Cuius nimirum talis erat quiescentis: ut
frater dominus eius non adhibere nefas esse
putaret. Constat ergo quod pro bonum
iustorum que potestates tunc veritatis
nisi forte erigente aqua tunc diuisi
permittant. **De fratre cui dominus dicitur
cum gloria misericordie sua appuit. C. xxxi**
In domo fontis manentem
conuulsum quanta tegebat
noie roboris: qui illic a claualle
tunc nullus: religionis et discipline qua
in claualle didicerat nequaquam im-
mor erat: sed virtutis et tenore et
empla frater eiusdem loci in omni quies-
centis sua tabat. Inter cetera vero pietatis
studia que domino sedula offerrebat
hoc proprium habebat: quod vtilissime rei
genitris et virginis marie seruitio
tenore insistebat: specialis quoque
patroni sui beati uuardi memoriam frequenter
et dulci meditatione curabat. Cur-
su tenore patris vite pacto saluatio-
nis sue certitudinem diem quoque mor-
tis sue tali pronostica visione pui-
te meruit. Ante quatuordecim die dominum
omnis sue vidit in visione dum ille
cum christo et vtilissima rei genitricis
beati uuardi abbate stantes in quo-
tanta oratio reliquarum eius amicitias et
glorie tanta erat imenitas ut hinc

na locutio explicari non valcat. Ipse vero si qui heri videbat stabat seorsum ac respectu digne misericordis superbia flagitabat. Tunc pessima mater ait ad filium suum. **D**ne fili: quid facis? res te isto paupere tuo? **E**t dominus ad eam. **E**uidem et placuit mihi. **R**espondit illa pauperem suscepit: et huiusmodi solat. **D**olo igitur ut mittas eum in requiem tuam. **D**ixit autem ad eam. **F**iat sicut vis. **R**espondit ei bassissima uirgo. **E**t quoniam fiet istud? **A**it dominus. **E**nta die veniat et saluet. **T**ransacta itaque visione factus ille quod videbat et audiverat ceteris indicavit: et omnes adtonitos et adprostratos die suspensos reddidit. **U**t autem citius revelationis probaret: inquelescente egrediente qua permebat: quanta die iuxta sermonem domini migravit a corpore: et in requiem et pacem que exsuperat omnem sensum assumptus est. **Q**uia ei bassissima uirgo deventrix eius pessimus pater obtinere dignatus est. **H**uius igitur omnis quod confidit in ipsa eiusque sermone vigilanti devotione insistit: quam mentis bonam et confortatam et rogitatam et superfluentem largissima remuneratione rediret in sinu eorum. **E**t ceterum fratres eiusdem tenore de tanta felicitate assumptione hominis dei mystri edificati: clauallensis quoque disciplina quam in eo viderant emulatores effecti: veneratione sancti theodoron domine vere tanto alacris intendebat: quanto sibi ipse non posse sciebatur: quod eius famulatum impente permissit.

Demostho cui dicitur dimissa a
Reter tibi pater tua. **C**xxxii
athletas christi qui spirituali pa-

lestra in stadio clauallensis exercebantur erat strenuus quidam agomitheta enarrandi nomine nobilis quondam in senio miles qui relicta mundiali popa vana milicia fructuosa milicia amittit. **M**ilitibus namque templi domini locatus et apud ipsos fidelis iuventus: militum quoque templi magistrus effectus est: in quo officio industria animi viresque corporis quod a domino accipat non in ciues sed in hostes vibrare didicit: et te strenuitate sua non plausum terre sed premium celi sperare tantus fuit. **Q**uia vero erat milicia maior omnium uelans: tota erat in laborosis negotiis marthe: que sine puluere relictorum viri aut nunquam pagi put ut in sacris adhuc milicie sacramenta uiraret: clare ualli se milit: ubi sicut antea porum milicia sedam nobilitatam: sic nunc sciam tam sua superavit. **C**epit namque robur corporis non exercere: sed frangere ieiuniis uigiliis et laboribus multis prope quorum uoluntatis mortificationi intendit: uoluntate paupertatis que sola christiane religionis uera milicia est: amatores se probans. **S**edulius erat in oratione et oratione pro peccatis errantibus eius christi domini misericordiam cotidanis lacrimis eueris implorans. **C**uius talia diuina actitaret: frater secundum prophetiam uir uires paupertate in uigam indignationis domini: uolens iam prius dominus lactuans agricolis id est amantissimi panis eius: azimos panes id est gratiam consolationis adiungere: si ne quibus agrum et uires uite mandu non potest: tali modo indulgentie sue largitate mereri ac affligenti se progere dignaretur. **C**um esset aliquando positus in oratione pueniens facie domini in ostensione et obsecratione pro patris eius: raptus est

Subitō in excessū mentis: vidit q̄
dñm ih̄m ep̄m mansuetissimā voce
dicēte sibi **D**imissa sūt tibi p̄c̄a tua
Hoc nō ab extali dimissū ē et in se
reuerl̄. consolatur est vehement̄: et
gr̄as agens deo didicit te cetero ser-
uie dño in timore. et exultare ei cū tre-
mō: sic q̄ in optiā q̄l̄acōe s̄lenel-
cens plen̄ dicit appōit̄ ē ad p̄s̄ lu-
os: laboris sui p̄mū vitā et̄nā ato-
mō p̄ceptur̄. **H**ic aut̄ vir venera-
bilis memorabile dei miraculū qd̄
nūq̄ audeat̄ retulit nob̄. qd̄ a q̄bul-
tam honestissis fr̄ib̄ et cōsulatōib̄
suis qd̄ q̄ ip̄s̄ p̄nt̄ et rē certā explo-
rant̄ accidat̄. **E**rat in p̄b̄ ḡmāte
miles quātā strēmū et genē nobilis:
q̄ t̄p̄e vite p̄nt̄s explicato sp̄m emulit̄
Cūq̄ diu mortuū iaculset et̄iā tēp̄
hūmānois iustat̄: aīa redeūte r̄pente
homo rediuit̄ apparuit̄: et velamē
reuoluto aperit̄ oculos: atq̄ in stratu
funereo reledit̄. **S**tr̄p̄entib̄ cūctis q̄
aterāt̄: placent̄ et lamēta merēnū il-
co sopiūt̄: et a mortuo suscitato cō-
tante nouitatis exq̄ritur̄. **I**lle nō p̄n-
te vxore atq̄ ḡmano qui ei succedere
habebat in p̄mōio: ita exorsus ē
fari ad illos. **C**ū in mortē inq̄t oculos
claudere: duct̄ sū p̄t̄n̄ ad tribunal
iudicis examinand̄. **I**biq̄ appensus
in lauce eq̄tatis iuent̄ sū m̄n̄ h̄is:
q̄ oporteat ad salutē. **C**ūq̄ iā t̄amp-
natiois suā merito cēt̄ p̄c̄nta: int̄-
cedentib̄ qui ibidē aterāt̄ sc̄is p̄mū-
lus sū rediē ad uos: et ex duob̄ qui
michi p̄ncipalit̄ obsūt̄. r̄mediū vie
pietatis expetē: videlicet obligatiōe
mar̄iā rebitor̄. et in legitimo federe
nuptiar̄. **T**ūc̄ q̄lus ad mulierē. nosti

audient

aut̄ mi dilecta quā qd̄ affinitatis
linea iūcti illicito iurimōio quā-
ti sum̄: vā etiā mortis et̄ic rei
ambo tenent̄. **D**ū t̄mōio v̄nū
sup̄ cē remediū agnosce. **S**i elicta
seculi pompa ep̄i quib̄io monal-
tica p̄fessioe te nūctis: in veniā
et tibi gl̄am impet̄bis. **E**t illa s̄
tant̄ accipies: se te inq̄meti factū
tā cē firmavit. **D**em̄ cōuocatis lu-
gulis rebitorib̄. **S**uis ḡmano suo
p̄cepit ut ad ea que iuste expostu-
larent: singulis satisfaceret. **T**ūc̄
tōs nō uite quātā accessit: et tre-
centos rebiti solutos exiges ab eo.
Euē seucro vlti et reuēctis o-
culis intues: cūctis q̄ aterāt̄ mirā-
tib̄ dixit ad eū. **T**u neq̄ in celo
neq̄ in t̄ra neq̄ in om̄i creatura:
aliq̄ habes iuris. **T**amē ne v̄ta-
muit te ante temp̄ iudicis: tūc̄
p̄cepit ut p̄ oīa r̄t̄eret̄ ei sicut et
ceteris. **C**ū ergo hec et multa sc̄ia
dixisset r̄dmato itēu capite emi-
sit sp̄m. **D**e q̄ulo quōtā religioso
clauall̄is noīe lauret̄o. **E**xer̄m
Erat in daraualle q̄lus q̄
tam religios̄ noīe lauret̄
cuis: et etiā sup̄ dū te v̄ncabili
p̄io dño gherardo de farfalas aqua
mantarem̄ mencione fecim̄. **E**rat
ergo vir ille sp̄italis ceteroq̄ in oī
q̄l̄acōe sua. oīo atq̄ q̄p̄ctiōni
mirabili p̄tinac̄a iugit̄ iustitens
ita ut p̄ plimos ānos cū sc̄o r̄f̄el-
soz buardi et malachie corpa in
secretario die noctuq̄ seruaret: v̄t
v̄nc̄ aliq̄ hoī possit ibidē aliter
iueniri n̄ semp̄ oīo iacubens
et dur̄us actib̄ p̄uimētū rigis

24.
Huius autem pietatis et reuoluntatis cel-
litudine non sine multo labore per
gratum dei acquisierat: quoniam in primis
deus quiescentis sue multis temptatio-
nibus uerbatur: et contra malignorum
spirituum uenenatas suggestiones diu-
no constanti exercebat. Forte uero qua-
dam die finitis matutinis in quodam
conuincio solus esset: ecce inuidus
spiritus mugies et planges: discursu
syrrouago circa eum rotabat. Ipse uero
fronti sue signaculo crucis imposito:
quodnam esset interrogauit. Verberellus
autem malignator ut rudi adhuc et
tenui menti grauiore metu incuteret:
respondit. Ego sum ille qui teptam et fla-
stellam iob. Quod audies si quoniam
adhuc nouus in quiescentis sancta erat: ti-
muit uehementer et fugit a facie ma-
ligni spiritus: et eum ultra non uidit.
Post illud autem beatus Bernardus conti-
git ut istem frater a domino philippo ve-
nerabili quodam tempore clauiculis ad
regem realie rogerum mittetur pro
negotio eiusdem regis. Cum autem roma-
nisset ingressus conuincio quod istem rex
iniprime mortuus fuisset: quod istem
est ratio: et quod in tali articulo face-
rebet prius ignorabat. Et conuincio
sancti patris sui Bernardi sub quo pro di-
uisis negotiis frequenter missus plura
ibat et redibat: cum gemitu et lac-
rimis multis quiescentis ad orationem eum
sancti dei uocabat dicens. Domine mihi pro-
mihi. Crux ista et auriga eius ut quod
reliquisti nos. Heu me pro quod diu-
uel quod faciam ego pauperculus et misellus:
ego domini quiescentis et auxilio restitutus.
Te uiuere et te iubente securus prope-
bam ad fratres et ad nationes diuisas

et ubique recipiebat ob gratiam et reuolu-
tionem tuam nimis referens salutaciones et
litteras tuas quas reges et principes cum
ceteris omnibus tempore celitus benedictione sus-
cipiebant: et eulogis tuis nobiliores
quique se nobilitati gaudebant. Hinc autem
te relicto relicta est terra patria et gratia
mea: nec est iam qui pignus et iopi-
manum porrigit adiutorium. Et ecce
mortuus est rex qui te summo diligebat
affertur: surrexitque filius eius pro eo: pu-
er qui te forsitan ignorat. Quis
adhuc tam longe remotum si adire uo-
luerit et repulsum ab eo partem ingerit: in-
solabilis in eis dolor pro tanti labo-
ris et longissimi itineris defatigatio-
ne in summo redie negotio: qui te uiuere
bonis omnibus cumulatum in clarissimam
le tuam redie solebat. Si uero inuenit
relictus negotium inceptatum reliquum: tor-
pore et insipientie argui primis.
Dirige pro auxilium: pro beatus quiescentis in
digenti: et ne respicias gemitum ser-
uuli miserandi. Eadem itaque nocte ap-
paruit ei iste beatus quiescentis pater et mag-
nifice quiescentis est eum dicens. Quid tibi
uisum est fratrem: uita te dei misericordia et uera
intuencione diffundit. Quoniam enim uel ubi
sensisti relicto tibi amicum meum
in necessitatibus tuis. An forte in pote-
ntiore me modo autumas quam iam in dur-
tus sum in potestas domini: quod olim fue-
rim dum in carne uiri. Hinc ergo
securus quod propea tucta eueniet et
in hoc ipso laes quod ego te miserum.
Hec et alia plura sancto loquente: sed
ille pro nimio pietatis ardore totum in
aia liquebat: et corde eius in meli-
procuriente letitia: foris quoque reuo-
luntatis lacrimis erumperebat. Cumque euigi-

lasser matrem orbis atq; maxillis
cañ puluillū in quo caput reclina-
rat: corē lacrimarū pluuio undiq; p-
fusū eē cognouit. **D**ūno igitur mane
iter arripēs cū de urbe fuisset egres-
sus: cepit cunctū iustitiarū micromon-
grā sacra athenarū. **C**um ignosce-
tes eū eē de claualle mor eū in suo
cōductū atq; quatuor gēnti aīo rece-
perūt: et q̄q; uita gētis cotidie milti-
bant. **T**andē ingressus ad regē sacri-
lie: inuenit grām magnā ī oculis
eius. **E**t nō solū de negotio p quo
fuat ad priem testinatus p̄spici eue-
tū obtinuit: vniuersā rer ap̄tis the-
sauris suis ad edificatiōne noue
basilice clauallis: pro culte pris-
sini aīa: nō modicā auri sumā p-
euitē firmā magna deuotiōe trans-
milit. **R**eclusus itaq; romā p̄ductus
fē: tlem nichilomin⁹ grām cepit:
ut de tonarijs cardinalū aliorū q̄
romanorū plimā acciperet b̄ndicōne:
ita ut eā largientib⁹ eis ex urbe
vsq; ad recē bubulos educēt quos
non sine ingenti oīa stupōe reo-
se p̄tegente sac̄q; pris sui meitis p̄o-
cruantib⁹ claualle usq; p̄durit.
Cuis enī satis mirari sufficiat
q̄ homo debilis ac veteran⁹ cū duo-
bus tñ puerilis tante enormitatis
et ferocitatis aīancia: que eā bo-
nes multa corpulētia et fortitudie
supant: p tot locorū discursū p tā-
ta lassū p̄tōnūq; molimū tam
longe itinē salua et icolumia mi-
nāe potuit: p̄fertī cū gen⁹ illud
aīalū citra alpes ut allerūt in
toto oriente hatten⁹ visu non
fuit: **D**ie enī uel vna die ma-

lignancū oculus ac violēcias po-
terat reclinae: que tñ oīa reo fi-
relem familiā suā p orōes sac̄ b̄-
nardi tutate p̄tulit in cepus
Sū ē aut ut tūc cogeret p̄ q̄-
tā municipiū cui⁹ p̄cipatū la-
tronū p̄ncipes obtinebat: q̄-
man⁹ null⁹ īmunus euitē potat:
nisi q̄ forte virib⁹ p̄ualebat. **M**a-
ne nō tā rutilante amora: cū de
aliquo p̄to in quo tñ aīalib⁹ p-
notaret egredēt: rogabat aite-
nus dñm reū semq; b̄nardū: ut
ab īmūeti p̄uulo eruet. **E**cce
apparuerūt ei procul quasi duo
viri obuiā ei venientes: et singu-
los cereos accensos in manib⁹
ferentes. **C**um paulatī appu-
quates cū iā p̄ue ad ipm̄ p̄uicil-
lent subito ab oculis eius euauie-
rūt: multaq; p̄tulerūt fiducā
euatendi dei famulo. **I**ngressus
itaq; illū diaboli mōdū ilico sic-
cū: atq; ad p̄cā diripiētū vni-
dūq; accurrūt. **R**utu uo rei sup-
uenientes eadē hora quātā honet-
ti vici: cū eū clauallē eē q̄-
nouisset de manib⁹ irruētū h̄-
beauerūt: et cū suis omnib⁹ abie-
fererūt. **T**andē vco p̄uenēs ad
clauallē: mirantib⁹ vniuersis no-
in gnīs bestias intulit: que mul-
tiplicatis senb⁹ cotidie p̄pagan-
atq; ex eo loco p multas iam
p̄uicias dilatant. **I**p̄e uo frat-
ad spitalia reclusus audia sacre
disciplie quā suis tradiderat b̄-
nardi⁹ seniles humeros tota
alacitate supposuit: pia q̄fite-
tia p̄sumēs eius se meitis et p̄ab⁹

ab etnis malis eruentū. sepius
q̄ bonis p̄fructū q̄ ip̄m te p̄atis
itueis tam multiplicib⁹ p̄iculis
misericordit̄ absolutū ad clarāual
le suā saluū p̄dite dignat⁹ est
**Parrauo auultra spital' mochi
de claraualle** **Exm**

Quāta religiosus et spitalis
monach⁹ te collegio clauual
lis in p̄tib⁹ tate in vna te domi
bus clauualis diuina habitant
hic igit̄ quātā vice redies ī cla
uualle: fr̄ib⁹ suis causa edifi
catis reddidit iocundū atq̄ om̄i
acceptioē dignū miactū: qd̄ ī
q̄simo sarouie nouit̄ accidisse al
cerebat. Erat in eisdē p̄tib⁹ qd̄tā
cōstaculis ordis renobū: in quo
quātā magne religiois et amicitā
te hūilitatis monach⁹ ī simplicita
te cordis sui xp̄o dno tenote ser
uebat. Cui tū in om̄i sac̄ ordis
obseruātia feruēs eēt atq̄ deu
tus semetip̄m ī om̄ib⁹ respiciēs
et hūilians maxime tū silencio
et quieti opam tabat: ordi xp̄i
nomi atq̄ laudi q̄tinue vāans:
ita ut semp̄ ad orandū sine legen
dū vbiq̄q̄ poteāt mirabili dulce
dne t̄heret: fr̄m tū deuotiois ma
gis q̄ erudiciois in laude req̄iens ita
in ea t̄clābat̄ sicut in om̄ib⁹ diu
nis. Appingite aut̄ hora migraōis
ei⁹ te hoc mūdo: cū grauis egrotat̄
et oleo infirmoz iā inuict⁹ esset:
rogauit ut corpus ei⁹ in p̄ti laua
ret̄: et vestimētis in quib⁹ sepe
lens⁹ erat induēt̄. Fr̄ibus nō
causantib⁹ uouitate et fac̄ d̄ste
rentib⁹: cū in sua petioē p̄lisset

57
ob reuēciā sātatis sue q̄ volebat ob
tinuit. Quo fr̄o: cōstantib⁹ ait. Re
uertimū vniq̄sq̄ ad officia v̄ia: qz
mō moritur⁹ nō sū: sed die sequēti
p̄ refectionē seruicōz vocabit me
dñs. Cūctis itaq̄ fr̄ib⁹ ad hāc p̄phiam
hois dei suspēsis: illuxit dies alca:
et catē qua p̄diteat hora sonit⁹ tabu
le vniūlos ad q̄mentacōis officiū mi
gratio p̄soluendū oca iuitant. Cō
cū tanto deuoc⁹ facerit: q̄to morietē
in etna vita mox gloriandū fōē cō
spabunt: q̄p̄ tē vltimū iā trahēs sp̄i
tū subito diuina gr̄a illuata est: et cū
hplata facie cōstantib⁹ dixit. En mō
ingredit̄ ad nos ille dilect⁹ dñi: b̄s
iohānes euangelista. Et cū paulu
lū reticisset: iterū dixit. Ecce nūc
venit b̄ta dei genitrix et iūo maia
Et post modicū intūallū amplio
ri repente gr̄a illustrat⁹: clara voce
subiuit. Eya fr̄es: ecce iā venit
dñs ih̄s xp̄s: et cū eo scōz angeloz
alioz q̄ scōz frequēcia. Et cū hoc
dixisset: festum in iubiliū et exul
tationē cordis p̄ dulcedie illi que
intuebat̄ rapt⁹ cantatē cepit et impo
nē antiphonā illā dices. Subueite
sā dei. occurrite angeli dñi: atq̄ ita
tantando aiām reddidit. Vacantes
aut̄ fr̄es hoiem ī morte exultatē
et tantando morientē: eandē anti
phonā q̄ te ore ip̄i festinato ra
puerūt: et cū multo pietatis affectu
elcuata in excelsū voce p̄ranta
uerūt. Hec itaq̄ p̄dñs senior fr̄i
bus clauualis fidelit̄ inotuit: eo
rūq̄ aiōs ad q̄tēptū mūdi resp̄m
q̄ sui et amorē dei vehemēt̄ accen
dit: quoz vtiā p̄mutatōes efficiā

110
2
mur om̄s qui hec legerint uel au-
dierint scientes cōtissime qm̄ q̄nto
q̄d in hoc mūdo respectior silentij
quietis et huilitatis appetēs fuit. tā-
to in futūo apud deū glorioſior et
ſublimior apparebit. **De clariſſi-
mib; clauallis Capitulum xxxv**

Hatten; itaq; de clariſſi-
ſſimis clauallis nec nō et de clari-
ſſimo ſole qui de eadē conſpicua val-
le q̄ſurgēs vniuerſas mūdi p̄tes clari-
tatis ſue radijs illuſtruit. nos diſſe-
ruiſſe ſufficiat. cū tū paucos admo-
dū flores de ſpacioliſſio floridiſſioq;
p̄to v̄nantis eultre b̄re vallis ad ac-
centendū in nob; ſacre deuotionis
feruore decerpiſſim; q̄ta; rutilantis
eorū pulchritudis venuſtate illerti.
ſuane olentiaq; r̄creati. mūdo tū oī
vanitate et voluptate ſua ſp̄ne. atq;
ad et̄ne claritatis p̄nam anhelatē in
libro nō theologie in quo ſepte ſūt
lamētanoēs carne et ve. tota men-
tis vigilancia diſtanti;. **Sed q̄s ad
hec tam p̄tūer;? H̄tē q̄d aliud et̄
tat; nob; niſi cōmēdē panē tolois in
amantudie q̄p̄ctiois. ut ſint nobis
lacue nr̄e panes die ac nocte ut to-
tis medullis cordis ſuſcipim;. ad eos
de quib; locuti ſum;. ſi forte ceſteſ
cōiūne m̄ia moti ad ora latrācū ſb
menſa caniloꝝ uel erigua aliq; ſub-
limiū illaz teliaz fragmēta demit-
tant. p̄ que ne in via p̄nie deſiciam;
ſuſtenteamur. **Ect̄erū ſicut in p̄d̄is
p̄tibus cognom;. q̄ libeālis ſit m̄ia
rei in ſc̄os ei;. q̄q; p̄i; reſpect; in
elc̄os illi; qui mandata vite abſq;
diſſimulatioē aſtodiūt. ſic in ſub-
ſequentib; exemplis demōſtrūm; qm̄****

ta benignitate quā; p̄t̄antib; ig-
noſcat. ſeu quā; diſtinctioē telūq;
tes m̄dū feriat. quati; ſic m̄iam
q̄pletent; ad om̄e op; bonū pati;
ut tū ſi forte negligenciaōs nos ī via
mandatoꝝ rei reprehendei;. maledicō
nē que opus rei negligent; exēptib;
intentat;. pauca ſemp; m̄te pen-
ſemus

**Explicit diſtinctio q̄ta Inapit
quīta. Ammonitio dñi ſeraloi
abbatis clauallis de nō iurando
et de periculo iurancū Capitulum
primū**

Bate me dñe
Dñs geraldus
quorā clare
uallis abbas
cui sup p̄no
lā in cōspectu
dei mortē re

scripsi. solebat aliquonēs fr̄es lu
os a gl̄enodiē iurandi ap̄elcē. et
ut hoc efficiat p̄tuate posset: rem
quantā terribilem que tūc tantam
uicator. recens amicitat̄ exempli ḡ
na narrāe cūant. Dicebat nō eā
rem rem ueneabilem uirū matoraj e
p̄iscopū sibi innotuisse: cū etiā ca
pellan? uir ualde honestus se p̄tē
m̄fuisse affirmabat. Erat igit̄
m̄p̄tib? illis hō quāta carnalis?
qui dñi aleis aq̄ū ludēt. et tellerū
sibi male tatenab? p̄dēt: q̄ q̄ teme
ri in buam ueniebat ore furibūdo
iurabat. Cūq; iā pene oīa amulit
ter. ali? quāta nefand? aleator ac
rellit: et tūmūta illū indignacoē
amouēs ait. Certe mers tere? ego
luta pro te: tu nescis lute neq; iu
raē. Cūq; et ip̄e ut eēt fili? p̄diciois
sili? p̄dēt: diabolico fūore inflam
mata cepit oīa dñi nr̄i ih̄u xp̄i tā
interiora q̄ exteriora q̄ p̄ ordinē mē
bra iurāe. nichil oīo iurātū dimitt̄
tē uolens. P̄ferebat igit̄ iuracoēs
quāstā seu blasphemias horribiles
atq; m̄auditas: quēadmodū cord
et oris ei? instructor. ymo uō relluc
tor diabolus exogitabat. Ast ubi
rei et hoīs dñi nr̄i oīa mēbra furi
oso et blasphemio ore gl̄uplit: ad
uent ad tumidū sue trāpnationis
enā intemeate iuris ei? cāllima

membra iurāe. tribili nimis lata
gens temeritate unuila sigillatū atq;
seriatū uenenoato tēte tēterpe? ita
ut sane mentis om̄s qui aterāt a fa
ne blasphemātis et obloquētes aures
obstruerēt: et pectora tūmēt. **R**ec
dū iuramēta oīa sac̄legus iurator ex
pleuāt: et eae repente blatio digna atq;
p̄ina? iūlibili et quasi fulmineo u
tu feriens ac p̄forans sc̄leātū: mauct
tatis uate terribile redit exp̄imētū. **P**
nullus itaq; blasphem? corruit: et
putans q̄ siquis cū materiali gladio
cōfodisset: horrendo gemitu exclamās
ait. Heu heu miser: q̄s es qui me int̄
fecisti. Cūq; diuina? in trā palpitans.
et mortificos gemitū efflans uolucēt
tantē urgente maligno spū au tōdit?
eat: ab homiābile aiām tartareis ig
nib? q̄tremētā tōdit. Rutato itaq;
corpe ad lauandū: iuenta ē in dorso
ei? plaga recens terribili ap̄tia tēh̄lēs
ac si aqua securis amplissia ibat̄ imer
sa fuisset: ita ut p̄uētia cordis. epa
tis et pulmōis: fundit? apparetet. Quo
uilo q̄riti sūt iūatores: uidentes q̄
zelus dñi ex̄itūm tā ḡm aiādūsiōne
multauit iuratorē impiū atq; blas
phemū. Cūq; r̄unor ueloci? puolans
tremētōs undiq; uianos thēt ad ui
tendū: quāta te int̄mis ei? m̄lēs ac
teleābat ad illū. Hinc ergo itinerātū
appuit quāta mortu? hō quē uiuētē
ip̄e agnoueat. et ait. Agnosces ne me?
Ego sū ille tēfūct? olym tibi non
ignot? non ergo quo tentas. sed i
callū te fatigas. Jam enī morte ablor
tus ē quē uiuētē inueniē te putas.
Porro unū ē qd te late nolo: quia
Dñs ih̄s xp̄us a suis q̄tunceliosis ml

tas et timelias patitur patienter et expectat: tunc patienter redditor. **D**eruptum imaculate genitas sue lesiones atque quicquam non facile sustinet: sed aut patitur supplicio cuius puniunt: aut forte si reseruat in parte: ceteris malis arbitris ferit. **H**is itaque paratis: refectus ille qui loquebatur euauit. **I**s uero ad locum perueniens amicum iam mortuum in mortui uentrem recepit: et referens que audierat terrore terrores et miracula miracula adiecit. **A**lium quendam uentrem imputentem et ~~era~~ exerebilem circa fines supradite ciuitatis catonij fuisse affirmabat. **P**roanis uenerabilis abbas gerardus qui tunc uentrem et intemperantem dei genitricis et uigis maie secreta nichil ore spurcillio uentrem plumet: mor immo to spiritum fortis diuina passionem diu uentrem atque distortum est: ita ut oculis eius et facie tota enormiter intumescere ligna autem atque cetera longe ab ore porriget. **C**um tunc ita fuisset longo et horrendo tormento extruatur: tantum miserabilem animam remonitis spiritibus reddidit. **L**igna effrenam quam exerat erat nec in morte retraxit. **H**is et huiusmodi exemplis dominus gerardus abbas clauallus fratres suos ne uentrem alioque fuerit detestatur: quod licet omni hominum consuetudo mirandi periculosa sit: a monachis tamen et omnibus religiosis etiam uentrem sine fine periculo usurpari non posse certissimum est. **D**e periculis peccatis **C**apitulum 11

Divine recordationis dominus abraham quondam preter abbas. **Q**uo est una de filiabus clauallis. **F**lore uentrem cum fructibus bonorum operum sine quibus castitas non magna

est apud deum usque ad consummationem in maculate uite largiente episcopo seruauit. **H**ic itaque homo castissimus ac singularem mansuetudinis gratia perditus fuerit uentrem quod deum ab adolescentia cunctis diebus uite sue indefesso studio peruenit. **C**um tamen esset adhuc per etate per et religione nouellus: modicum per in nouum scissuram ad resarcientiam uentrem in gbandulo suo sine licentia abscondit. **S**ed dum eam paululum requisisset: et reuolato uentrem stratu suo uentrem repperisset: miratus abcessit et immo tente gloria. **F**urtiuam rapinam peruenit a scellio quondam tele euauit. **E**t o magna uentrem scelliois: magna nichilominus pietas receptoris: qui totam quotidianam spem salutis huius ne scissuram in sacramento scelliois. **D**icit enim nulla multiplicatas uentrem la enormitas cunctum aut scelliois per oblitum quoniam gratia pure et humiliter scissuram subleuet te uentrem uentrem et colloquet in fastigio celi: sic uentrem etiam uentrem dilicta scissuram dilicta simulantem peruenit te fastigio peruenit in una miserabilis dissolutionis. **I**taque peruenit uentrem qui peruenit aduenit tantum peruenit sine scissuram in medio abolere non posse: tunc peruenit modicum tempus uentrem lū solus in coquina scissuram abluet et eam subito peruenit ille peruenit re lapsus et uentrem aquo portante manibus eius uentrem est: quoniam tunc uentrem fortes materialis detegit: peruenit que cordibus peruenit animam eam scissuram nas teptauerit. **C**um tamen scissuram cognosceret et peruenit aquoniam obtinuit uentrem in eam uentrem nec

lactia neq; teorū aspiceo: manifeste
te sperit ab imūto spū furā sublatū
fuisse: sed p̄ scām q̄stione ab eo re-
tineū nō potuisse. **E**ua p̄ in timōe p̄t
et exultacōe cordis grās agēs teo: aiād
iūt q̄ cauendū q̄q; timendū sit ab
eīmōi p̄petatib; q̄libet mīnis eis q̄
purā atq; p̄scām paupertatis p̄felli se-
vūā. **C**u enā sāmoialis querā ut le-
gē p̄t erigū sermū filiū qd̄ sine licē-
tia laico suo reposuēat: purā sustinū-
eāt in morte calūpnia. **A**liud q̄m
cysteraciensis ordis monach; nū infir-
mitate tact; ad horā vltimā reuenit
set: itaq; officiu loquēdi amisisset:
vidit imūdū spū ad iustat; hinc
serente in p̄scā mē pietē postā ubi
scapulae ip̄s p̄tebat. **P**orro in ip̄o
scapulae veteri et durupto itē frater
modicā p̄am scissurā sine licētia in-
per alluat: quā ille ip̄us spūs sua-
ur attrētās et sepe teolūas: et lin-
gua iugebat et manu palpabat.
Quōd cū ille vidēt ingemuit: et q̄-
iam loqui nō potēat: p̄tencione
indias iudicando v̄bis q̄ scriptis
ac durudians balbuciendo quō po-
tēat inuebat: ut terisore pestim
remouent. **F**ribus nō qui nra ip̄
sū stabat mirantib; et diu p̄ntā
tib; q̄ dicēt a q̄ intentēt. **D**iva tā-
tem misericōdione: recepit officiu lin-
gue et apt. **S**ūq; nō v̄tens obstemū
illū remouē serente in nrō scapu-
lari: et ore spurcillio larubente
pitariū illud qd̄ nūp in eo sine
licētia glūe p̄lūpli. **E**xpellite ex-
ergo q̄ntorū scelerātū et tollite te-
indumēto pitariū: ne nī in fine
calūpnioz et impi; iste terisor in-

5
sultet. **C**ūq; omīs intēte respicēt: et
spū neq; quē ille cōspiciat v̄tē nō
possent: amouerūt scapulae de loco
et p̄m̄ recessit exp̄bator: pestim; **F**r-
uō infirm; acceptū p̄m̄ pro relicto
suo: rursus obmutuit: atq; p̄ paulū-
lū in bona cōfessione discessit. **I**taq;
sūope cauendū est omīb; nobis q̄ sacri-
cysteraciensis ordis purā ac referatā re-
ligione p̄felli: mūdo et vniūso que mū-
di sūt. **I**taq; est nobilmetip̄is abrenū-
ciam;: ne salte in mīnis et v̄lib; qui
v̄llib; rebus raudis uel accipēdis seu
haberādis sine licētia maculā tenuis
glāe nrē et atrocissis hostib; nrīs ma-
teriā calūpnie: q̄ in exitu isrl̄ de egip-
to: idē aīe de coipe tanto atroc; a ego
instabūt malignissā exp̄braōe ne-
quissā insultacōe: seueissā v̄lōe
iusto rei iudicio tales excessus plētē-
tes: q̄to nūc eos facili; cauē possem;:
si timorē dei sicut in rēgula nrā nob;
p̄cipit; ḡmūe p̄ oculis haberem;.
Entū p̄culū sit mōchū sine hitu
suo id est cuculla mori. **C** iij
Uestitissim; cōn; quē et ho-
neste ḡlaciōis monach; dūs
iordani; de fossa noua que ē vna de
tomib; clauallis reuult nob; qd̄cā
grāe miraculū: qd̄ int̄ ytalīā in quo-
tā tenobis cysteraciensis ordis dūs aīe
ad amouicōne et correctōne nrām
fici ḡcellit. **M**onach; quidā ibidē cū
p̄ finitē disciplie regularis tenote et
hūilit; usq; ad metā sibi a dño ḡlā-
tūtā curuisset: egrotabat ad mor-
tē. **C**ui cū imūete iā eritu magnis
februū estib; v̄tetur: infirmāz mīn;
discreti mīn; ve monastia hitū sac-
mentū q̄literātes: ad releuacōne

artoris exiitū eā cuculla scapulari in
duerit et ita p̄ negligentia cor̄ manē
to sp̄m exalauit. **De**uū autē corp̄ fire
auentatē. q̄ mortuū fuat repente re
diuū appuit: et mirantib⁹ vniūsis
ita exorsus est fari. **E**go nū in morte
carus oculos claudere: et carnis seu
sibus exēpti in vita aīe sp̄itales oculos
apireni: mox a sc̄is angelis benigne
suscepti in eo h̄itu quo carnis indimias
exui: idē absq̄ cuculla usq̄ ad portas
paradi p̄ducti sū. **C**ūq̄ ductores mei
me introduce re conarent: et in et̄ne b̄i
tudois mansione collocatē: sp̄s ange
lici qui illic ianitorū officiu h̄ie vide
bant: Diligentē me intueres et mō
thū absq̄ mōchali veste eē rephē
rentes: clauderūt portas cōtinue me
q̄ excluderūt. **D**icētes. **N**ūq̄ iste sine cu
culla recipiend⁹ eit in ordie uel regē
monachoz. **R**epulsi itaq̄ pauid⁹ et
trepidus manebā foris: metues nūm
rū rapuatiois. **C**ū subire eētē suam
Deuū ductores mei pro me rogantes
dicebant me exēpto sc̄ioe hoc. virū
certatē pbabile et in obseruācia mo
nastica ordis satis fuisse deuotū: sed
rūlū est dico et̄na lege sancitū eē
mōchū sine h̄itu mōchali idē cu
culla portas illas neq̄q̄ intrē. **C**ū
q̄ magis ac magis auxiaret: et ne
ab et̄ne b̄itudois ianuis penitus ex
cluderet uehement̄ p̄mellem: s̄bi
to ab eistē sc̄is ianitorib⁹ audui pi
um iudicē d̄m̄ ih̄m xp̄m suam
redisse ut ad hūana reūteret. q̄ta
accepta puia pro negligentia mea
cuculla q̄ induta: portas paradisi iā
sine obstaculo intrē. **H**is auditis
fr̄es nū gaudio et amiaaoe multa

gr̄as egerūt deo qui facit mirabilia
solus: sed mox p̄dais fē q̄ reuere
rat ad q̄firmationē dictoz suoz
accepta puia induta q̄ cuculla
inguit in pace. **C**onstat ergo mo
nachū h̄itu in quo etiā forma
tricus exp̄mit si vita monachi
teneat: magnū h̄ie multēu sicut
in vita p̄rū legim⁹. **C**ūta factō
fuisse monachū: qui eantē sp̄c̄ sc̄i
gr̄am quā sup̄ b̄atistū sacmētū
baptismi uenit q̄ sperit. p̄modū
etiā sup̄ h̄itu monachi nū b̄adi
cetur testatē vidit. **De ḡilo cui
p̄rū f̄ue a meoia exatērat. C. iiii**
Quā facta eēt aq̄ mortali
tas magna in tomo ḡidis
silue sub uenēabili p̄e pontio
p̄modū clauallus abbate egro
tabat ibatē religiosus quita ḡilo
noie stephan⁹: q̄ mouendi relate
rio fact⁹ vir aliq̄ abi lumē atq̄
elcebat: sed uotis et suspirijs cō
tinuis ut ab hac ualle ploratio
nis te hoc diuillimū exili filioz
atā argastulo educi merēt̄ oia
bat. **D**ante f̄m̄ est ut relateiū cordis
ei⁹ f̄buet ei d̄ns. **C**ū nū infirmū
ip̄i qui ei sedule m̄strauēat nū tā
m̄ tenooe et t̄quillitate cordis mo
rientē reuēt: accensus et ip̄e uelie
ment relateio mouendi: dixit ad eū
Obscero km̄e fē q̄ uideo te de et̄p
nis h̄i seculi mox eruendū et ī gau
diū d̄m̄ tu felicit̄ introducendū. ut
nū puencis ad diuillimū d̄m̄ nos
trū ih̄m xp̄m. etiā nū celere amea
tū ab ip̄i benignitate impetere dig
neis. **I**lle nō r̄ndit. s̄m̄ ei nō refu
turū auxiliū: d̄m̄o licet. **E**uolutis

aut p^o tormatione ipi^o paucas dieb^o
appuit eam infirmitate suo p^o visione:
et dixit ad eum **En** ego in pace receptus
adno vato bona dⁿⁱ in tra vinen-
tia: que icouparabil^{it} exsuperant o^o
telectametu^m carnis et languis: et
n^o er rebuto sponsiois mee reitor
ad te opem latu^r f^o no tu illa qua
itaute peristi: sed qua tibi pot^o et
pedie cognoui **Recordare** ergo q^o da
adhuc in celo es: illud tale piaci-
lu^m quisiisti de quo nodu^m p^o stione
cordis et stellione oris absolui me-
ruisti **Confite** igit^r et p^onam age ce-
le^o q^o si ante obitu^m p^o stellione tele-
tu^m no fuit: p^o morte indissolubile
p^omanebit **Evigilans** aut^r te redur-
it ad mente illud que delictu^m qd^o an-
te annos duoten^o p^ostet^r: sed ab ipi^o
meoria letali obliuioe fundit^r abo-
litu^m est: cat **Ardeant** igit^r stentio
et sanctamento libeari: et gr^os a-
gens teo: manifeste ignouit q^o non
frustra sc^oz suffragia expetit^r nec
p^opueritendu^m ee stellionis sacimen-
tu^m: sine quo eam tales ignorancie ta-
lus imputant **De p^oculo eoz q^o p^oca
sua steteri erubescunt** **Capitulum v.**

Quonia^m misericordie dⁿⁱ p^o
diti fr^os ignorancie et obliuio
ne discessit et eu^m ad salutae i^omediu^m
stellois attraxit n^o o^otere liber q^o
te rapnacnois rei fut q^o tremedi^m indi-
cy rei imemores p^oca g^oua q^o quile-
rit p^o mutale v^ocaudia te qua sc^op-
tia dⁿⁱ dⁿⁱ: est stellio adduces pec-
catu^m cerati stetei dissimulant uel
erubescunt: in vtutu^m opib^o que
fortassis p^ocellu^m t^opis acquisierut
steli semetipos reapuit: cu^m sc^optu^m

lit: qui vno hoc in est in stellioe delin-
quit multa bona p^oter: et factis e^o om-
reus **D^{ns} arnoldus** abbas belli lon-
vir fidelis et religiosus narrauit nob^o
miac^olin glouolu^m qd^o sibi a quora^m cala-
centis mostei^m pore vno sc^oo relatu^m ee
dicebat: quo p^ote res ipa stigeat **Est**
in fruido limonieli matia q^ota religio-
se ualte quifanois: que licet maritali vi-
culo tenet: tu ieiunij et oroi^o atq^o ele-
molis cetisq^o religiosis actib^o iustit^o
in hitu^m sc^olari vita regular^e quora^mno
p^ote vatebat **Peruptu^m in** adolecena
sua piac^olin qd^oam que quilecit te quo
vehement^r erubescens: nuq^o illud aau ho-
minu^m p^o nimia v^ocaudia stetei volebat
Evocans tu^m p^obio suo stetebat: pallia-
ta te isto t^ome mentione faciebat: ita
stellois sua eludens **De** omib^o p^oca
meis que no p^ouli et que no p^ouli cul-
pabile me fateor: cora^m teo et vobis **Cu^m**
q^o huc in fine et stellois veluti sigilla-
tim simone emittet: f^ohebat et p^omo
cordis longa suspia et tota p^otin^o in
lacrimis soluebat: **Hoc** igit^r p^o anos pli-
mos frequet^r atq^o unifornit^r actitante
sacerdos ut eam p^otes et solliaty aditit
atq^o pestiferu^m late in corde ipi^o: va eam
teptabat multis argumetis idipm^o ab
ea p^o stellois elice **Sed** du^m nichil hac
sollicitudie p^ostet: monuit ea viciu^m mo-
nasteri^m calacentis sup^o mediatu^m adire
pore et ei tamq^o v^oo sc^ollimo sua ton-
salam tota expon^e **Porro** sacerdos
eunte pore sup^o hui^o moi^o v^oo sc^ore-
as p^omunie t^ouaucit **Cu^m ergo** venis-
set ad eu^m mulier: et ipa stete^r: nichil
ab ea potuit extorque: n^o qd^o p^obi co-
lebat audie **fr^o e** aut^r ut infirmata
et n^oime stella moiet^r **Cu^mq^o diuans**

mortua iacisset? tantante filia eius
que de alio remota viro ad matris
corpis exequias vocabatur: dilata e
interi sepultura. Que cu tantu coa
to gdu aduenies magnis ciulab
flet. et omis q aderat ad lameta qui
tet? repente misericordilla rei oipote
tentis vntite feia que refucta eat in
ciuit: et receute in ppiu corpus nra
pa triste mortis diuorau. fm e dul
ce spūs et carnis gloriu. Tūc quali
te gram lapno euigilasset. fletu et
lametanti filie sic locuta est. **N**oli
time filia cessent oculi tui: q iam
miserante teo reueri. **D**ilange ve
laminu ipedimeta quib? amior:
ut surge queam. **S**olutis itaq? cu
omū velocitate ligamētis. erecto ca
pite feia reledit. **T**ūc illa iubente
lactos pperante alacrit: et serentib?
cūctis atagiū venenolu pui? p qfel
lionē emittit? atq? diluit. **P**ostea
uō fluentib? plis ad miraculū in
tuendū. ipa mulier iestimabilis
grē dei in se fce testis et amiaatrix
effia rei geste ordmē cūctis expoluit
et qualit? p nutuentionē dei genitū
et vgis maie liberata fuisset hoc
mō dices. **E**go misericabilis pecca
trix dū in hac vita cū homib? qui
faret p? bona opa que faciebā
et religiosa uilacionē qua pteute
bam vivebar quide corā oculis ho
minū stae sed oculis oipotentis dei
in ruina mortis iacebam. cū mā
tā pūicari cē nupia temeritate nō
pūmū. **C**onstitut enī dūs in scā
ecia sua: neinē absq? qfelliōe pol
le saluā. **E**go aut? misericā licet de
retis pūis meis parā frequent?

qfelliōne facim? tū qdā graue
pam qd? in adoleſcētia mea qmū
p nimia pēcūdia nulli unq? ho
minū aula fui. **q** fitei: pteā
oia opa bona que faciebā itur
tuola et inualia mi reddebā. **D**e
ruptū eūdem lapsū meū solebā
singlis fere dieb? bñillie rei gei
trā maie corā ipi? altari uel pma
gine uel vbiūq? poterā penitēto
lugendo et flendo qfitei? et ipi?
nūam misericabili qumoiā implo
raē: ne me pro hoc pāo meo pa
teret? etne tāpnanois suam. **C**ū
re. **P**ostq? aut? mortis rebitū sol
ui: pūa? a malignis spūib? vidi
q? vallata crudelit? rapiebar et in
pellebar. **D**isturiebar. et cū ama
rillia expbraoē pāi mei ad infū
supplicia tāpnanda tēthebar. **N**e
corabam interā elioluay qd? fecerā
ieiunior uigilay et orōnū tēcōnū
q? bonoz opm in quib? multo
tpe sustinera: et mirabar q tāq?
omū cūmū rea gehēnalib? tor
mētis absq? ulla misericāoē testi
uaver. **C**ruēbā lucē opm meoz et
qūuo pestifēo thabo iafelli pāi
tuei te pmo glāe mee tribilit? eua
porante ita oculi mei obnubilabā
tur ut radios veri et etnū lūs qd?
elemosiās et bona opa qd? nul
lo mō respitē valeim. **H**en tūc lū
tante nimis intelleri misēa. hec
cē stipendia oblatiati et obdūati
cordis mei. tūc q? sit pūicollū misē
tis moūlib? dū et creatois sui p
ceptis nō obedie: nō solū scē sed
expire qpulla sū. **I**taq? omī glā
ho et auxilio restituta icorata

Cū q̄ hoc ipm̄ p̄am̄ meū pro quo
iustam dāpnationis suam erapie
bā hūllie rei genui et uigini flē
to et lamētando frequēt̄ q̄stet̄ lo
lebam: et q̄tinuo modicū aliq̄
spei q̄cipiens ipam̄ veam̄ uirē
mūe et vnicā spem̄ mūeoz̄ ne me
misella in sumo uicātatis articu
lo q̄stutū relinquet̄ uotis magis
atq̄ suspirijs q̄ vobis orabā p̄et
mora eate q̄solat̄ et p̄ectio oim̄
ad se q̄stugentū tamq̄ stella ma
tutā et fulgur meridiana adueni
ens truit̄ et increpabat remoes
qui michi illutebant qd̄ suā an
nūllā inuadē p̄luplisset̄ uisit̄ q̄
q̄ntoq̄ reponē p̄etā ibiq̄ dimit
tē eā donec a dnō egredēt̄ suā:
q̄ inde iubēt̄ faci Cūq̄ dnō adus
paruisset̄ nequā sp̄s: ipā mū
mie accedes ad bñdīm̄ fr̄m̄ vē
tris sui dnō m̄m̄ ih̄m̄ xp̄m̄: atq̄
rauit̄ et ait **O**blecro pietatē tuā
dnē fili ne f̄tas bestijs aiam̄ illā:
que suā tūlgressionē corā p̄magi
ne meo tones replorauit **C**ui m̄
r̄ iudic̄ dnō hosti dila m̄ q̄ si
ne q̄stelloe saluāi nō p̄t̄: **A**t illa
Dnē tibi oīa p̄stibilia sūt: ne
queso q̄stūtas facē paup̄adeh̄
que fiducia hūit̄ in me: et p̄ m̄
ta bona et iusta opa facē tuā
licet nō scdm̄ suā placē cura
uit̄ **A**t dnō **C**ū fas nō est ut p̄
quis petioe repullā a me p̄ana
ris: et qm̄ extra carnē loc̄ q̄stien
di et penitendi nō est: placet ut
aīa her̄ p̄o corpi reddita: qd̄ ma
le deliquit̄ et penus apud se retinu
it̄: hūllit̄ penitēto q̄sticat̄: sta

23
tamq̄ reducta debito tantē ordiē mi
sericordiā q̄sequat̄ **H**oc itaq̄ dnō
imperante et p̄stia dnō nrā solli
ate p̄curate: null̄ est ad me ange
lus bon̄: qui me te om̄i exspecta
tioe malignoz̄ sp̄m̄ eripicus p̄o
corpi sicut̄ ciuitis restituit̄ **S**ic ex
so q̄stelloe p̄acta: repus est ut abea
mūne iam̄ redditū: sed ic̄m̄
miam̄ dei tantā: qui me licet in
dignā tremētō iudicio suo eate
mūa p̄uemente et sublequēte tam
dignant̄ subdurit̄ **C**ū her̄ illa dy
illet̄: caput in feret̄ r̄clinauit̄: et
signatō s̄e crucis se munies sp̄m̄
exalant̄ **U**tinā q̄m̄q̄ mortis etue
inacdo p̄ cūiale p̄am̄ a quod tūcol
lus istud exemplū legēit̄ uel audie
rit̄ ad q̄stellois et p̄uie salutae r̄me
dū aietur: **S**ac̄n̄ p̄ad dubio nei
nem a dnō ueniā q̄stutū: q̄ m̄
cūo ip̄i hoc est p̄lato uel sac̄doti
suo hūllari q̄stpleit̄ **E**t si q̄s abloq̄
fidam̄ q̄stellois utū opa sua
iāne p̄lup̄aōis edificat̄ septauēit̄:
uel de q̄stelloe que in extremis sit
p̄ ip̄a bona opa sua p̄luplēt̄: seu de
maioe clemētia tale aliq̄ quale nō
retulim̄ de se sop̄uauēit̄: noneit̄
q̄ q̄nto ala q̄stellois uola
uēit̄ tanto ruina ei q̄m̄o: eit̄: et
q̄ q̄stello in extremis tanto disti
cili q̄stedit̄ q̄nto sup̄bi de eo p̄lu
mit̄: **S**inglaria quoq̄ p̄uilegia pau
cill̄ p̄ diuā grām̄ collata: gr̄alē
p̄lus excludant̄ **E**t h̄is colligit̄
multo meli⁹ eē dū adhuc uacat̄
et in hoc corpe sum̄ p̄uenie fa
cē dnō in q̄stelloe pura: q̄ in ob
stūacōe nrā p̄durantes in die

gnialis resurrectionis sempiternae
lionis et olympi nunquam finendi co-
tra angelis et hominibus nota sustine-
ntur etiam horrende maledictis in-
culo ferri. quia dicitur impijs et inco-
fessis ite maledicti in igne eternum qui
paratus est diabolo et angelis eius.
**Quarta pietate dicitur compulsa et
tam deuota monachi castigauit: et qua-
ta leuitate alcei tepidi et negligens
meram corripuit. C. vi**

Erat in supradicto cenobio
gudis silue monachus qui
tam spiritualis et magna gratia prout
qui licet allidone cum sompnoleuic uicio
luctaretur gentes pura dno sicut
oportet deuocis seruitute in psal-
modia exhibere: tamen nature fragilita-
te in hac parte superare non poterat.
Quarta igitur vice dum staret in ordine
suo in choro. et quasi pigritudo et tor-
mitudo psallebat. astutit ei que-
dam reuerenda persona quod uultu non ag-
noscebat. que etiam exatans dormi-
tante apprehendit eum per uelamentum
a parte pectorali: et quasi ex choro ex-
trahere uidebat. Qui dum traheretur aperi-
ens oculos suos et uidentis eum: dixit
Quis es domine? et cur ita me trahas?
Ille autem respondit. Et tu cur ita dormis?
Tamen dicit. Nunquam propter te stratu tuo
succeristi et chorum misisti ut tormitudo
capite nutando risu te te nimis tuis
facies. et non magis propter te ut dno crea-
tori tuo in spiritu sanctorum angelorum ipsius
alacritate psalles? Et tamen hoc dixisset:
dimisit eum et statim euauit. Frat-
ter uero qui tam misericorditer a dno per som-
pnoleuam suam castigari meruerat in ti-
more dei exanimis a se sompnum torporeis

et negligencie auauit tempus ad ui-
gilandum et psallendum caucior inueniri
Cuius quidam in eodem monasterio
monachus erat nomine buardus. Hic quod
uis iuuenili et vegetato corpore robur-
tus appareret: tamen remissus ceteris age-
bat: exhibens se ad opus manuum pi-
grum et ad uigilias sompnoleuam. Quod
etiam contubernaliibus suis non parum
ouerofus fuit. et ubique de inertia no-
tabat: prout in eadem ubi negligens
caucior inueniebat. Quarta itaque nocte
cum eum dormientem ad uigilias presentor-
monasterii prope nimiam pigritiam eius so-
lito seucius exatasset: ille somno
aio surrexit: et in dormitorium proce-
dit. Cum ad uicariam domum accessisset:
ecce turba demonum ad ostium cum inge-
ti strepitu et furore aduersus eum cla-
mas et trebus uocabatur iteras: appre-
hendite apprehendite illum. Quo au-
dito repente totus inhorruit: et fu-
gam festinans arripies: rapto cur-
su in eam rediit. Cumque uenisset ad
stallum suum tremebundus et anhelans:
ilico defuncti cordis incurrit: et cor-
ruens in terra sine motu et sensu diu-
tius uelut exanimis iacuit. Subla-
tus autem uide firmi manibus: et in
infirmitorium delatus. cum ab illo furo-
re aliquantulum respirasset et sui cor-
pos effectus fuisset: presentantibus
fratribus quodnam ei accidisset. rem per
ordinem referens contumacie et som-
pnoleuic sue penas se hulle testa-
tus est. **P**orro nouit quidam
dum ipsa hora in oratorio esset eundem
demonum strepitum et clamorem se au-
dille testabatur. Sic ergo fit ille
piger et negligens diuine correptionis

stimulo salubrit' castigat' dicitur
pigritia sopnolentia acq' relidua recte
calq' huiusmodi pestes ve ee stercoia
que boues hoc e fortes i timore dei
viri piciunt hoc e abhoiant' et re
stant' quib' etia stercoib' imunda
remoiā pigros quolq' et iutiles ad
ipoz multā q'fusione lapitae non
cessant. **E**cce quā distat int' pigri
tia et negligentiā ex infirmitate
tractā. vbi in cotidiano q'futu in
for metas velut aquis uiuis se la
uas purā dno nitit' exhibē seruitu
tē. et tū ne insolentat et supbiat.
sopnolētie cordib' itanguit. et mi
serā merā que arma spitalia pi
ciens. hostib' ultro se tradit. nō
dormitans sed toruicus et stertēs
p'fucius nāq' in choro q' in lecto.
nec ulla viuacitate mētis resistens
malignis sp'itib' illudentib' et dicit
tib' incuruāe ut tūleam. **P**ulchre
ue geio hoc exemplo qd' retulim' ip
sa distantiā exp'la ē. q' illū athletā
xpi et sup' mentionē fecim' p' grā
quāte pugnante. sed ex infirmita
te succubente bon' angelus blan
to alloquio ad cautelā sui sollicito
rē effert. hūc nō curiētiā et ve
cordiā p'vidim'. caterua malignoz
spūū errorib' et clamorib' sp'ib' in
lectando. mētē captū et fere sensu
alienatū reddidit. **D**e bonis sumā
exempla. eligentes magis ai vris
vritū in agone spūali virilit' citare.
pigroz nō et iualū tepiditati sic ex
aio q'pariam'. ut tū negligētiā eoz
p' spem diuē retributiōis seu p' metū
gehēne ignis moīs omib' fugē stae
am. **S**am et seniores clauallus re

40
b'illimo p'ie b'nardo referre solebāt
q' dū quatā vice noctū vigiliis int'
ellet. vidit angelū dū ai intencūio
celesti thinnamate referto vtrūq'
chorū iustrantē. et quos vigilantes
p'sallentes iueniebat. suauitio ner
tāe spūaliū aromatu' tota eoz ē fi
ciens fastidiū tollebat reuocōne in
eis exauebat. quos nō sopnolentos
pigros et iutiles r'uebat quali tū qua
tā indignatiōe p'teribat. nec eos ali
quati' celesti p'itāna dignos iudicab'
Venerabilis etiā p' d'ns richard' quō
tā abbas saingmati re quōtā religio
so et scō abbe q' in vna domoz saing
maceriū abbatizabat mirabilem
quā ac paucillīs ut reor. exp'tā grā
nobis inotuit. quā ipi ob meritū re
uocōis sue largitas diuē pietatis pio
grāe dignata ē. **S**am tū casualib' nō
solū desiderijs verū etiā cogitaciōi
bus a corde suo penit'q' eliminatis
in p'uitate et reuocōe mentis vigi
laret p'sallēt et oraēt sup'na delup
aspirante grā solebat sentie nari
bus suis influentē pegni cyta odo
ris. nectareā suauitate cyuamomi
et ballamū oūq' odoramētōz fra
grantiā i'pabilū exlupantē. **F**au
cib' etiā suis q' māne celestis dul
cedinē infūdi sentiebat. omēz in
se sapore et omē delamētū suau
tatis hūterū qd' veluti fons viuus
in ore illi' scaturiens inde ad interio
ra corpis et aīe defluens. vtrūq' ip
si hoīem dulcōe miabili p'funde
bat et afficiebat. ita ut ex suā dicit
polleret. **E**t dulcia fauab' meis elo
quia tua. sup' mel et fauū ori meo
felix aīa que nō mō in se ipā verū

enā in corpe suo quous adhuc corrup-
tibili iam gustare et videri meruit quod
suavis est dominus nullatenus namque du-
bitandum est quod cuiusque tam excellens
tonum gressum fuit carnalia mox in
eo deserta potentia extinguit. spiritualia
vehementi accendit: ipsam animam totam
igne divini amoris liquefacto facit.
Preterea malignorum spirituum fugam mili-
tiam. sanctorum angelorum precibus indicat:
et populum divine clemencie respectum
tam felix quam veraci experimento tenui-
tiam. Sic sic novit dominus solam huius-
modi in servitio suo strenuos et revo-
tos: novit enim tres desides et merces
promota carnis sue plus nullo sectantes
pauca quotannis iudicio declaratis. quod
in futuro examine manifestandum propheta
tenuit: videlicet quod misit me ser-
viente domino et non serviente ei. me vo-
vente domino et redente. vouente et non
redente: cui secundum testimonium sacre
scripture melius fuerit non vouere quam pro-
prium non redere. Itaque quod in supermemoratis
plonis diuisis pro qualitate merito-
rum superueniens. corporalis et visibilis dominus
fieri voluit: hoc in cunctis seruicium
dei presentibus spiritualiter et invisibiliter
actum cunctis scire debemus. Sicut enim
perfectiois sue merces et nulla laborum
seu vigiliarum instantia perthelos. quo-
minimam cotidianam psalmodie et psal-
morum cursum prompta et alacri deuotio-
ne persoluat. divine dignationis pietas
secretissima visitatione releuat fouet et
solat. sic nimis perfectiois sue ob-
litos. et nec sumis ut autem digitis
arduos labores vigiliarum et seruicij
dei tangere volentes. horrida remouit
colluues varijs illusionum et passio-

num fatalis fetore non cessat et in
baratrum periculosissimum tepiditatis
et negligencie de die in die periculo-
res efficere conatur. **Oratio pro illis qui
sacros ordines ambie Cap. vii**
Audiant ambrosio auscultato-
rum ad sacros ordines seu ad emul-
ticia beneficia impatienti anhelantes.
exemplum de ambrosio: audiant
magister et strenuissimus: et quod sibi reman-
entis timendum sit in multis gloriati-
tes: tantum primo in crucifigi dui-
se inprudenter ingerere verentur: qui
hereditas ad quam festinat in principio
corde domino maiestatis que ex infirmitate
te crucifigi est irato: in nouissimis huius-
modi tacet. **Oratio** quanta est
nensis ordinis religiosa ad modum qui
sacros vitam suam glummas temptatio-
bus et erupit huiusmodi miserabilis vite
morte intueente subitum est. **Quo**
defuncto: sacra domus illius nocte que
tam imminente iam tunc vigiliarum: dui-
psolace signum horologii vigilas
secebat in lecto suo. **Cum** ecce spiritus
eius defuncti frater tunc solito et pal-
pabili corpe vestitus repente detur-
toram ipso: sic quod laudabili voce
allocutus est eum. **Que** sacra: ego
cum ille fratrem magister defunctus: sed non ut
ad te veneri queso ut pietatis in-
tuitu pensare digneris. **Ego** vero dum
adhuc eum vides in corpe licet per
gram dei vigilans satis in obser-
uatione ordinis meipsum exercere in uno
tam sunt deliqui: quod scilicet sacrum
dyaconatus ordinem tacuit occupari
et ut ad hunc honorem gradum ascende-
re sine respectu timoris dei valde in-
commodum est: quod adhuc est gratia ab ipso

condigna pñe huius relictu te corpe exi-
u. q̄ nec tanti pontificis hoc sc̄e puta-
bam quā p̄ morte iuveni p̄ plus
Dñs dicit me nūc tibi appare q̄cellit
quā q̄ iam p̄ incipm mereri nil
postū: fr̄m nr̄oz qui adhuc tam li-
bi. q̄ alijs mīam dei p̄meri possūt
orōib; tebeā adiuuāi Itaq; obsecro
p̄ pietatē dñi nr̄i ih̄u xp̄i quāq; ca-
lamitatē meā p̄ori exponas: ip̄m
q̄ roges ut in caplō me absolues ge-
nealē orōnē p̄ mea libētiōe fr̄ibus
iūgē digner̄. Et aut noueis hec que
vidis et audis fantasma nequaquā il-
lusionē eē in arguētū veritatis psal-
teū qd̄ portat ante aliquos dies i ca-
plō requisit et addū inuenit: i illo
tali loco repositū inuenies. Verū sacril-
ta que hoc audierit et viderit licet ul-
tū miratur tā insolūtā nouitatē rei:
tū nūc eēt hō maturi gl̄is ip̄o die ne-
mum q̄p̄ sup hoc ūbo locutus ē: re-
putas ne forte t̄p̄ sopnator aut arte
moib; illius terribiū habet. Nonne nō
sequēta dū sicut p̄us vigilās et serēs
in lecto suo de his que sibi p̄tēta uor-
te ingerat attentā cogitacō: rursus
uicem reuertit sicut antea vigilā et
stupenti appuit: dixit q̄ ei. Nō eēt
agis dūc sacra. nō eēt agis erga
me qui uā dñi porto quā p̄ram ei:
in q̄ manu q̄ horrendū sit matere
vniā et tu ne expiari. Si sc̄e pos-
les q̄ gr̄ius est iam mīma pena nūc
carne solute p̄fecto nō tam negligē-
ter agēs. sed totis uibus succrē lata-
sēs. Quāq; etiā atq; etiā q̄stetor te
p̄ teū ne vlcē dillēs: sed penā nō
meā effectū mancipācē festines: q̄
sp̄o me p̄ orōes fr̄m nr̄oz apud de-

metallū iudicē teū mīam adepturū
Et aut tota dubietatis scrupulus de
corde tuo tollat: et incipm eē que pau-
loante uiuentē in carne hū noueras
nō dubites: ecce tolle de manib; meis
psalteaū qd̄ portat in caplō q̄sunt et
necdū inuenit. Tulit itaq; sacrista de
manib; ei; psalteaū: sup tam iaudi-
tis mirabilib; dei vehemēt obstupe-
fr̄is: q̄ ip̄e vē est qui mirabilia mag-
na solus opatur. Porro at sacra sa-
re volens utrū nā solidū et palpabi-
le eēt corp; qd̄ videbat. utrū ve sit ob-
iacēt tactu sicut visū. nūc h̄et p̄ se
vgam tulit eā et quali tangendo ex-
p̄tencie satisfactur. leui ictu vibrauit
illā sed mox nullo penit; obstaculo
resultante quali p̄ vacuū aerē sic per
corp; qd̄ appebat tr̄iducta est. Hanc
aut fr̄o p̄ori et fr̄ib; que videat et
audierit innotuit. psalteaū etiā qd̄ ac-
cepit tamq̄ veritatis p̄gnū p̄tulit:
sic fr̄is illi; aiā p̄ sed fr̄m orōes et
nullaz celebratiōes pens ut credi;
absoluta b̄titudis etne gloriā reo
miserāte p̄meruit. S; q̄ est q̄ onip̄s
re; in his nouillis p̄ntis sc̄li t̄p̄ibus
tam multa de aiāz statu clarescē fa-
cit que antea latuerūt. ita ut ap̄tis
reuelanomb; atq; ostensioib; aiāz
post mortē carnis vita futi quoq; se-
culi manifestatio se uob; quotūmodo
inferre iā iamq; ap̄re videat: n̄ hoc q̄
ait b̄tus papa gregori; q̄ quito p̄us
sc̄lū p̄p̄nquat ad finē tanto futū
sc̄lū ip̄n iam q̄ p̄p̄nq̄tate tangit.
et signis manifestioib; ap̄it. De igit
his qui tremendi iudicij et̄ni ter t̄-
tis et tam manifestis erūpentib; sig-
nis adhuc sc̄dm aplm turpe iurrū

lectantes questu estiant pietate q̄ sacis
ordinib⁹ et cōsuetis ordinib⁹ honoib⁹
p̄ fas uel fas q̄ se intratē nō uerent. et
cū tē dicat aplius uenē sibi debere al
lumē honore. sed qui uocat a dno tāq̄
aaron. isti eōrū supbo oratio et insa
crabili mente quallib⁹ cōsuetas digi
tates p̄ce p̄ao et obsequio mendicācie
nō erubescūt. nō ut icunius uigilijs
et orōib⁹ intenti lutrandis aiab⁹ ibi
gulent. sed ut gula et uentri uantati bo
luptati et supbie uite satifaciant quorū
tāpnao n̄ resipuerūt et p̄niam egerūt
tanto eēt p̄onūb⁹ hoib⁹ durior et ipor
tabilio: quō ip̄a dīna sacīnēta idig
ne p̄uātē et uiciorū xp̄i sacros ordies
carnalit̄ sibi arrogācie nō timuerūt
Sed q̄ agim⁹ uel p̄oat̄ quo lacrimaz
p̄ulbre plangē potēim⁹ q̄ hac abiao
nis peste unūcū gen⁹ filioz adam sic
gūalit̄ infectū est. ut quō q̄s religio
sior sanctior et p̄fectior eē stendit. tā
to subtili⁹ hoc mēte mētis uino se
pullāe erubescūt. **Dicit** eū in q̄tā
sermōe suo testat̄ b̄tis b̄uard⁹ nobi
lis creatūa sum⁹ quippe ad p̄maginē
dei creati. sicutū aspiram⁹ oīs: ad
alta nitim⁹ tūcti. et sublimia secta
nunc unūcū: nec eēt oīno ullū uiciū
alacritatis appetit⁹. si legē ab alacissimo
p̄firam null⁹ alacritē gestienā tūl
gredēt. **Quia** uō intūmente p̄ao intē
tio n̄a curua. uacō ceta. uolūtas in
firma effecta ē: nōc hēm⁹ p̄ imp̄fō
ne uā p̄pūgi in cordib⁹ n̄is. scādi
i q̄festioib⁹. hūiliat̄ in p̄uie laborib⁹
et oīo solliati eē ne unūq̄ dem⁹ mēbra
n̄a arma uigētatis p̄ao: hoc ē ut
unūq̄ uanis adulationib⁹. similitōis
obsequijs. uel q̄bullib⁹. quali suauū

moz lenocinij morbo nos am
biciois laborat̄ a p̄eminis uel p̄o
litis n̄is rep̄hendi pariam. **De**
p̄uulo inobediēcie **C viij**
Quoniam aplius de dno et salua
tore n̄ro dicat q̄ fr̄is ē p̄i
obediens usq̄ ad mortē et b̄t̄i
m⁹ legislator. n̄ b̄d̄ictus obiam
usq̄ impossibilia extētat. ip̄e eī
d̄ns te p̄latis eētē sue fateat. q̄
uos audit me audit et q̄ uos sp̄
uit me sp̄uit: uolendū ualre est la
tre religiois p̄fessores. et obediām
sup oīa et ante oīa uouentes. itū
quq̄ supbie et inobediē factū pro
rūpe ut nec p̄ab⁹ flecti nec minus
freri queant: ut ab insāne sue
feruōe retinēscē uelut. **Dū** uocet
sacriū reor exemplū inobie in me
dū adducit. quatin⁹ h̄y q̄ uacū
die felle quoto et supbie uice et
aspeātō nec deū timeat n̄ hoies
reueit. audientes q̄ terribili in
dicio suo deus supbis resistit p̄l
tant magis hūiliat̄ et obediē tū
mirib⁹. q̄ spolia q̄tumacie et ar
rogancie diuētē tū supbis. **Con**
uilius quātā c̄stercenlis ordis p̄o
ri suo inobediens q̄ sibi impa
bat supba mēte facē respiciens
nullo resp̄cū timoris dei nullis fra
trū blandis amonitiōib⁹ ad hoc
potēat uacua ut obediret impēnū
ti. quūmo timidis et idisciplinatis
r̄sionib⁹ hoc se unūq̄ fr̄iū garrē
ebat. **Intēa** sole ad occasū uergente
claudūt dies: ip̄e rancōis et ama
ritudis felle plen⁹ et q̄tumacia
sua p̄duāre nō p̄timēscēs. t̄p̄ pau
satur⁹ in t̄o suo collocauit se: ille

aplica male meo: col nō occidat
sup iracūdiā vram. **E**re at pmo
stano noctis cū needū obtormul
set. sed adhuc dire supbie vno cor
te machinando malū facillact:
allut duo neq sps fidigie deteioēs
draconib' crudeliores: stantes aū
lectū ipi: quoz vni' sic altei q' it
rogando locut' ē. **E**s nā est iste
qui iacet hic: **K**ūdit' alt' **C**onūl'
quā **K**ur' ille por' q' locutus
fiat q' sub sthōchando neq'q' mgt:
sed moberies quā. **E**t stimo sub
icet alt' dices **E**rgo si iobediēs ē
stiam' cū ad portā **R**ec legu' dic
to qd' dicit' exequit' **R**am man'
miso iacentes et de lailo m' sua
ut' etruentes. os eā ipi' ne da
maē poss' obturantes: te dormito
rio et retu frū obediēciā iobedi
entē et stumacē traxere crudelit'
Deū p aera eū ferentes. cū veni
set ex' cepta mōstēū reperit illudē
ei: phueas ad al'utū eū ianulā
tes sicut soleat hoies luctes pilam
iacē et cape. **E**ūq' dicit' illudillet
ei dimiserūt illū ad horā receten
tes ab eo. **O** mēx pugnabilis dia
bolice neq'ne crudelitas. **P**' pau
lulū nāq' reūli cū sicut p' cepil
sent' illudē ei: ecce signū seruici
oipotētis rei subito insonuit ad
co' tynitū t'q' si tonitruū de celo
nī frāgoē sup eos rueret' friti fu
gerūt: miserū nō sūlū iā nō sup
bū et stumacē. sed ad mltar' tūmū
le pauidū ac tremebūdū in quā
paludē que ibi eāt' p'iererūt. **Q**ui
se inde put' potēat' p'upēs: sub'
quā ar'boē rōledit: tot' ex' fili

gine paludis demūst' atq' fetat'. **V**bi
cū meroē et angustia replehēt' se
tēt' et t'q' istinēt' redituri. **L**arua
les demonū effigies formidat': asti
nt ei repente plona quēā reuerēta
dices ad illū **C**onfortāe et noli timē:
qu' maligni illi tenebray mltar' su
pbie et stumacē vltioēs: tibi vltio'
noctē nequaq' plumat'. **H**ec aut' ul
to rei iudicio ē p'p'ea naderūt: quā
supbe iobediēs et rebellis eē semori
tuo nō tūmūst'. **H**anc aut' facto cū
gūlus iste int' frēs nō apparet: et li
cet multū p' offitinas quest' iuen
ri nō pollet' suspitāti sūt omis clādel
tino eū dilcellu ad scēi bonitū redit
se. **E**at aut' sū' loci talis: ut coquā
os oportet ad mltitū coque mūdā
aqua' ex' portā hauriē. **V**ū frēs qui
tū coque offiāo inseruēbāt' sūmo
mane ad hauriēntā aquā egressi:
vaderūt gūlū illū velut amentē sub
ar'boē sedentē. festinatōq' reuētes
pori et frīb' qd' viderūt iudicārūt
Por' itaq' allūptis scēi aliquētis ex
frīb' eruit' foras ad eū: vides q' eū
sic mlticābilis se hūtem q' sicut q're
ita sedēt' illuc: nel q' mali illi acci
dillet'. **I**pē mltis rictib' mortū
intentans frīb' ad se accēte volen
tib': et coruis oculis singulos ē sp'
ciens: dicebat **V**os tota nocte hac
vid' istis me ludibrio fuisse malig
nis sp'ibus: et necō et vobis auxiliū
nī terre tūāuit'. **Q**uin' itaq' iteller
erūt frēs eū p' culpa moberie et
stumacē sue āquas penas soluisse:
et p'apicē porē duct' ē i infirmo
tū ibiq' dū iacens et eadē amēria
laborās: didicit' et hīs que pass' ē

atumax et rebellis nō esse: sicut scrip-
tū est tūmō sola verano intellam
redit auditū Itaq; sicut irapabile
malū est supbia et rebellio: ita
sine exemplo puniēt: tāpnabūt
et cruaabūt: supbi arrogantes et
rebelles: quoz suā longe sit a no-
bis omib; qui teo lincō et hūili
corde et caritate dilige et vicarij supi
platis nrīs in omī sollicitudie p
ipm subdi et obedie recreuim

Item de inobediētia Caplm ix

Sunt nō nōnulli qui licet ab
hac grossa et quotānō mani-
feste pemptōiā inobīa tota sollici-
tudie sicut dignū est rediēt: i nu-
uorib; tū pceptis p obediētiā iūctis
min; cauti. Inuitē obīe facile tūlg
dūt: sed et si p ea reatū inobediē-
tēllioē et pūia diluē conant mag
hoc pfructore: q; vā cordis gēnoē fa-
cē pphant. His ergo adhuc exemplū
inobīe pponē nō graua bor: ut qbus
pauis mendaci; dē ppe volūtatis
appetit; q; maūatū plati sui suauis
ēe dmolet: hoc exemplo tūti relipit
tant ne forte pauis furtiuus i stōa
cho glāe vīatur in fel aspōn; sic q;
diuicias inobediē quas relābilitē re-
uorant euomant: et de ventre eoz ex-
trahat eas res. In pūia que dicit
gmaia tūis reuū que enā gnali noīe
saronā vocat: fructoīo ciuitatis pbru-
uensis quā carol; magn; impator
magn; condidit: sibi q; ca i palacū
edificauit: erat cenobiū sāmōialū
arotvallenū nūcipatū: q; lallioz a
postolor; filioz rebedei sacro nouū
attulacū magne antiquis religioīs
et districtissie disciplie fuisse dmolet

Hinc mōsteio quorā tpe pfiut vir
vite vneābilis noīe petr; te o: die
regulatiū canoicoz allūpt; qm et
ip; mōsteh instituta sedm regulā
bī augustinū dispoīa sūt. Erat g;
hō ille maūator dei seruator: sedm
h; et exsecutor: reuot; et dar; caritate
et hūilitate submiss; castitate pāpū
q; q; tū fidelis paūiph; et amū spō
li spoulat; dū sibi sibi q; nullaz mē-
tate pugū sollicitudie relabat:
lacrūclōs quoq; integritatis corrup-
tores ne thalamū celestis spouli
violaret vilit; pūllabat. Cūq; bo-
nis pollēt morib; hoc in quāsiōne
sua pāpū velut pāolā nigritā
habebat: sacre salūq; vneānoī
dei genitris lūcē cordis affectioē
militē hostiā salutare et sacraū
singulaē p q; pāā mūdi tollit: in
ei; honore nullā cū deuocōe frequē-
timolae: ipām sibi in ciētis uāta
b; suis adnotatā elige: ip; q; sūt
frangia lacrimolis et gūmū pābus
suplorāe. Porro laudabile talem
gluētudinē sibi effecēt: ut quo-
niens nomē mellitūū euēte bē-
ūgīs et nrīs noīari audisset: si
oportūtas venie peterāt recte:
inclinato reuēt capite genibus
enā aliquātulū maūuatis saluta-
cionē angelicā eāt: nrī mūe quā
to deuot; poteāt: replentāer. De-
niq; optimi agōnis cūmūe felicit
glūmato tēp; aduēt: quo verū
cā illā celestis oraculi suām ex-
pūer; dūctis. Hī mortui: q; in
dūo moruēt. Adūsa namq; correp-
t; valitūdie febrib; cepit estuare:
et q;to vīuāiore ēe mortē signa mor-

73.
tis erupena nunciabant: tanto spe
nalis prone sue due nre auxilium
cepit emeri flagitante: et uetudina
na sibi salutacione ipi frequen
teare: et ut ad seruuli sui exitu
ocurre legi maligno spui neq
sima crudelitate tueri dignaret
attenci orare. Itaq pauca dieb
au dormicionē suā vocauit porul
sa eulde loci noie gilla prutete
valte ac religiofa uigine. qualia
ena te seniorib: dixit q ad illas
En ego ingrediar uiam uniuise
muis: et licet p modulo meo
pura duo studueri exhibe serui
tute: tu q uelut ho utru amoe
digu sit an odio dilicti uodis
anapite adhuc suam reformaco
Poro notu uobis facio q beata
rei genitrix ugo maia regina celi
dna mundi. me cras qlemiq ser
uulu suu circa hora sexta uisi
tate atq ut speo credo qfido te h
mudi exilio erue. seniq ad celestis
prie lucas mansiones assumē
dignabit. **E**d em meis uicinis
me sequi polle uillate plumo:
hoc p ipi salina meita n frou
nalit usurpo. **D**os q domu mu
tai qtoa facite: sedilia qpoite
et ornate: ac ita hora qua p dxi
uniusas soroes cu thumate et
cereis atee papite. **E**uq ego vli
nili illu sepaie allupnois bre v
sis te celi igna incepo: cucte li
mul soroes in iubilo cordis et vo
ns sepaia ab eode vliculo usq i
sue alacri deuocioe tecumet. **P**e
ru pouilla cetiq soroz q aterat
fitem qtinuo dictis ei adhibent

utpote caritatis et innocēcie ipi qscis:
qulq quita noie theodice ad caput
lectuli in quo ho dei iacebat. stans
et incredul hys que dicebant ta
lia in corde suo loquebat. **Q**ue mo
bile et infirmu: omiq uo credes
gen seimeu. **E**re em homo hic in
uiana mortis qstutus reficere seu
lu aliena loquit. et iste soroes uba
ei tū et racioe pteuaa uel ueritate
subuira. putat qtinuo effru fore
manupanta. **T**alia eo cogitate scis
sactos caput utute q poteat eleuas.
et ad pre illa ubi qulq stabat odos
digens. es ne magt ibi fr theodice.
Quo rudente lu due: accedo aut huc
ad me. **I**llo quoq pti accedente: ta
magt in manu tuam. **O**bstupefct
qulus et adhuc eu quali mi qpo
te. **L**u glitans: no aulus qdice
tu sermoib: sa redit manu sua
Qua uir dei apphentes et digitis
suis digitos ei foris strigens: si
cut aut vū est q ego manu mea
manu tua teneo: digitis q meis
digitos tuos strigo: sic vū ē q ego
p utute gre dei locuta su: q at tu
in secreto cordis tui loqus. **F**im ee
scias. me sal; relirae sensuq tur
bato uelae q dica. **H**ic itaq p vū
increduli pphetia ac uo diuina
correptione omi dubietatis nubilo
a cordib: ceteroz deflo: tanta gra
tia spitali pri suo celitu fuisse col
lata omis i quue gtulabant. **I**n
altea dies illuxeat et hora qua
uir dei pdicant. sole ad centru fet
tinate prunabat: uniuilitas q
soroz cu frub; lapis aduata pnt
sime regine celi aduentu tanto cu

eēt

p̄stolabant q̄to eā is q̄ p̄dicat ma-
 uifestiore miraculo p̄robat **T**anta
 uō reuēcia mētib⁹ tūctor⁹ q̄ aderāt
 in p̄teratā horā infusa ē: ut diuā
 aquā aduenisse ututē nemū astācū
 dubitāe faḡ p̄e uō b̄tis lactos uirū
 imodū senāta facie eleuatis in celū
 oculis manib⁹ quoq̄ surcū p̄tēlis:
 v̄lidū quē p̄dicat cantāto ipolu
 it dices **E**t celi regna h̄ plebiclā
 p̄is p̄celebrat uentib⁹ **Q**uō dignē
 effari queat: q̄nta deuocōe et p̄p̄t
 noc. q̄toq̄ pietatis affrū eadē seq̄na
 a lozōib⁹ p̄cautata sit: **J**acebat itē
 rī seruus tēi in agonia: rapt⁹q̄ i ex
 talim multa tē secretis celestib⁹ et
 tē statu ciuitē tenuib⁹ p̄ r̄uelacionē
 q̄gnouit q̄ p̄ca senioib⁹ p̄ouisse lozōi
 bus q̄ uidit aut **D**ū uō oculis i eū
 reflexis subito obnubilata ē facies
 ei⁹: et corrugata fronte merois cōtā
 et anxietatis magna signa redit enī
 pens q̄ in uocē misēabili lamētatio
 ne talia edidit ūba **C**ur dñā p̄s
 luma et misericordissimā seruulū tuū
 paup̄culū in hac tēte mortalitatis re
 linquis: quē licz indignū tā benign
 na uisitacōe solari dignata es:
Dulcissimā p̄uā tuā tantis q̄stacō
 tā uotis expetitā p̄ab⁹ et lacrimis iā
 q̄ moritū dignant̄ uindulisti: et
 nūc ad p̄xiām uite ad gaudia padi
 li rediens misēo comitatus tuū glō
 riā negas: **C**ūq̄ frequēt̄ iterando
 dñā p̄sillā dñā misericordissimā uerē
 hūq̄ me tecū uolo tecū uolo. auctos
 in fletū et lamētā q̄tēt: repētē red
 dit⁹ tibi p̄ q̄ p̄t̄ uimā defatigacō
 uē corpululū modicū q̄uenāt dimul
 tis tētis. et p̄ouilla cū paucis senioib⁹

leai retenta sic locutus est **R**efocilla
 di grā modicū d̄q̄ liquois afferre
 uū: quan⁹ ariditate lingue teli
 nita fauciūq̄ reuimate tēcto: ex
 pedis p̄ferre ualeā qd̄ dicit tebeo
Festiuatoq̄ p̄ouilla p̄ seipam modicū
 tū uinū in uasculo afferētē. mox ut
 limē dom⁹ in qua hō tēi iacebat
 attigit: ille cū neq̄ uisu neq̄ olfā
 neq̄ ullo corpis sensu p̄ape postet
 q̄ illa gestat: exclamauit dicens
Non dñā p̄ouilla neq̄q̄ afferatis
 nob̄ uinū: q̄ uinū archana tenu
 tat: et uinū apostatē facit sapie
 tes **A**ndies illa tā euētē spū p̄phe
 ne se eē tēphenla. aucto itremuit:
 ut gradū uix reflectē postet **D**e hū
 modica aqua refocillat⁹: ita exorū
 est **Q**uāta sit pena mobēe et culpa
 uinā ego misē auct⁹ penā expiret
 subtil⁹ itellessem: ut hoc mētib⁹
 uis sicut uac̄ est imp̄mē ualeam
Ene enī pro reatu mobēdie p̄sillā
 dñā mea in hac lacrimaz ualle nūc
 me reliquit: nec dignū censuit ut
 sub p̄ctōe p̄tectōe ip̄i⁹ aereas p̄u
 liens p̄tates: reli secretā penetrē
Qualis aut̄ ip̄a mobēdia mea fuit
 audite **A**ndit aliquū ut plimū
 dyocelis h̄ p̄bū ip̄uita caladacōe
 tēcepti ieiunū q̄uortym mēlis sep
 tēbris illegitio tpe cū proanis suis
 celebraret: in quo erroē et ego mis
 nū lata mi⁹ uigilant̄ attentēs pro
 laps⁹ sū **I**n prima uō s̄uoto cū
 h̄i qui ieiunū illegitio tpe celebra
 rāt hanc t̄sgressionē accusaret:
 p̄ceptū est in uitate obie. ut q̄cūq̄
 hui⁹ relicti tibi glō eēt ueniā pe
 tet: et se culpabilē redet **C**ūq̄ ceteri

quos accusabat & scia malevolentes
picturam famam qd gloriā q nullū
fuit hūilit faceret? ego miser pl
referēs ordm et opinionū mee q
veritatē qd et vni ex plarē ecclē erā
et nō nullū religiois eē putabar:
heu q fusionis olympū nō sustinēs
publice veniā petē et ubi? Hoc ē
pam meū: hoc delictū inobediē
p qd hodie tanto bono puor? ut
a qlectatu vniuersalis dñe mris mīe
repulsi ab introitu etne vite et se
pūne glē: ad erupnas mortū
hū reuocati sum. Porro porulla i
qiente vtrū nā pā illū maculā
p qfessionis et peitēcie lauacrum nō
diluit. ille seip hoc nō semel s
plures qfessū fuisse asserit: cū mī
ne ammiratiois stuporē porulla sub
iūit. De mī pcatū dñe p: q ergo
dicem? de lacrimeto qfessionis? Si t
nō semel sed plures qfessū indū
gēna ē negata. qd iam aliq mediā
te qfessione relictō veniā sperare
poteit? It ille dignū mēoria vbu
rādū: dices. Scie debetis qm scdm
intētiōne uel qfessionē qfessū sine
penitentis: intētiō uidiq sine re
missio indulgēcie rei reformat.
Quia enī ego miser pam meū se
nidū verā estimatiōne pondē neg
let? nec quā oportuit qfessōe et pūc
noe cordis qfessū sū: pteā necdū idū
gēna qlequi merui. Cūq talia istis
et merēs locuti fuisset: soroz q pūces
aderāt corā magno tūc qallā s:
et ad obediē pūitate lectantā nō me
dico? accūsa. Eriduo si bū meū
pica suppūit: tūto amai? lugens
pam sū: quō dñi iudicij dīstino

ne euitari? fuit eptis q mouēs aut mor
talitate magna in eadē tomo futu
rā eē pcederet? que eadē morte ei
euestigio sublecta est. licet i pace
glūmas dies suos plenū opib? ho
nis appōit? est ad pēs suos. Verū
tū festiua illā et oīo gloriolā allūp
tione qua cū bñā dei genitice maia
scōz q angeloz frequēcia allūm
meruisset si culpa nō intēuisset
meito inobediē p dicit. q vtrū ex
nos omīs q obediēciā p fessū sum?
fream? ut nūq ad iobediē meū
plūiam? aut si p mīfū hūane
corruptionē plapli sui? q dignis
hoc pūe lamētis diluē festine?

De piculo qspuatiois Cap. 1

Apid pūnciā que gūmania
pūia dicit? q metropol? est
uagūcia fritorio ciuitatis wāgio
nū que est wormaria extat ceno
bū qstrenūis ordis de linea clare
uallis qd gūmania lingua scoenha
ua dicit? qd q mīpūatū lūe pulch
mūlula dicit? In hoc mōsteio tūpū
hōne mēorie dñi gotfridi abbatis:
scā est aqū mīstigante maligno gūc
lūni scāntali occasio talis Dupio
ri tpe p negligēciā seu pot? p m
dūctetā beuolentiā plator? qfuctu
to s formā ordis plūpta in eadē to
mo iolenāt? sicut qūlis sicut et
monachis amati noue hōte taret?
Cū aut p dicit vū strēmūis de al
teā tomo allūpt? dīna pū? et
hūana vōciōe pūmū honoīs gū
nō pecūie uel carnis? sanguis p
rogatiā sed vite meito pūitēcieq
terōe in eadē tomo et eadē obtinuit
set et inuenisset qūlos temerariō hoc

faustu relectari: laudabili uo zelo
accensu p̄sūp̄tione pessimā cenlūt
cē corrigendā Itaq; p̄uati in q̄lilis
et publice in fr̄m̄ capitulis cepit i
genue de p̄sūpta nouitate causā:
monē rogāe tantē etiā p̄ape: ut
torritudo p̄ue q̄litudis ord̄is r̄a
tudini nō quemes absq; scandalo
dillenciois si fieri posset amputa
ret? **S**; q; vlt̄o die p̄sūp̄t̄is car
lū fr̄m̄ mentib; tēnallio q̄luti
no misere obstinatiois sic inhe
serat ut absq; scandalo auelli neq;
q; posset maluit vir p̄uidēs ut se
cundū b̄n̄ gregori; doct̄inā sc̄nta
lū magis oriet̄ q; veritas relinq̄re
tur **C**eperūt itaq; querē p̄mo
quidē in angulis susurates mur
murāe **D**e hunc conspiratioe pau
latim qualescente seditionem
publicā effrenata insania me
ditari **T**oci; uo mali intencor
q̄sp̄tatiois auctor extitit q̄lilis
q̄tam cu dormitorū fr̄m̄ seruau
tarq; botar; cura quilla suāt
qui diabolico sp̄u replet; et se
cundū p̄ph̄am in om̄i loco silenciū
p̄iciens n̄c singlōs n̄c sal; plures
queiebat suadebat hortabatur
ut nūq; q̄litudine suā insolē
cie fomite elaciois incētūū q;
cūq; p̄m̄ seu uunay occasioe
sibi pateat̄ auferri **E**t o q; mi
rabili p̄mo q; lamētabili reuē
cia sp̄is sup̄bie illos quos semel
decepit illaqueat: ita ut ardu
os diuillios q; laboēs q; si p̄p̄
reū subire cogereut̄ intollera
biles iudicaret̄ q̄tumacie fasti
q; typo inflati tāq; leues et fa

ciles subire nō uēant̄ **E**ū cū d̄is
abbas susurria eoz p̄m̄ū rep̄
hendisset p̄cep̄at p̄ st̄ute obe
diēcie ut q̄cūq; ex eis silenciū r̄a
p̄t̄ si aū abū hoc facēt eadē die
sū uo p̄tea in sequēte die i pa
ne et aqua ieiunaret: qd̄ is r̄a
sup̄ m̄coram; uo q̄lilis sed p̄u
lus nequaq; st̄utis amōe sed ut
inuidiā abbati suo susuraret̄ r̄a
relic; r̄atā suāam seruae aiā
bat **S**am cū pene cotidie q̄sp̄
ratione q̄stanto silenciū fugēt
singlis etiā se dieb; in pane et
aqua ieiunabat ut uel sic aiās
fr̄m̄ in odiū abbas inflamaret
q; tam dura et in hūanā suā;
p̄uidgasset **I**ntēa sac̄t̄illā d̄i
aduēt; celebtas sup̄ueit; et cō
sp̄tatiois p̄cella cl̄arestinis sul
tis aucta et roborata vndiq;
intonabat: itaq; pub̄m̄ sc̄nta
lū et ip̄m̄ ḡustimū munitabat
Deret̄ nāq; p̄d̄is p̄leto q̄lily
q̄liliū pessimū qd̄ etiā sc̄lectat̄
sua instancia fieri p̄urgebat
s̄ ut vigilia d̄i natalis q̄grega
tis fr̄ib; de gr̄is vnaio q̄len
su dormitorū monachoz t̄pe
laboris ascendent̄ atq; de singlor;
lectis botas afferētes munita
tū eas ferro secaret̄ manib;
q; discerpēt̄ licet uo p̄d̄igro
sa her et infamis eoz neq̄cia
Veneabilis abbas q̄sc̄am in
nime latēt̄ d̄illidiant̄ tū h̄at
sc̄ptū est q; p̄uato in t̄pe ma
lo tacebit **C**eterū quāto
in tantis angustis longius
aberat hūanū q̄liliū p̄t̄ et

auxiliū: tanto curis dñe pie
tatis viscera statuit impellenda
monachis q̄ gñale orone iudices
monebat ut singuli seruidū pol
libilitate suā dñi miām pete
ret: q̄tin⁹ te tanta insolētia cō
nalū frā meli⁹ aq̄ dispone
sua pietate dignaret. **I**ustabat
iā papua et festina natalis
dñi solepnitas: et nū paucos
dies emite solepnitatis dño
abbē caplo gūloz **p̄e** plitete
p̄dñis signifer dissensionis et
miser sathane te indiscreta
abstinentia et q̄ barbā suā
nouada peruit abialisset. q̄
q̄tē miser ille mteaoē q̄moue
di scantali fecerat a quibulcā
q̄phab⁹ suis neq̄q̄ zelo ordis
neq̄ fr̄ne caritatis intuitu. sed
stidio et cōtente malicie p̄cla
mat⁹ est. **C**ūq̄ dñs abbas blā
to affatu q̄ret ab eo cur hoc fe
asset: et ex tumidis iordiat⁹ q̄
rūlionib⁹ ei⁹ intelligēt mali
nā ip̄s cē q̄pleta: laudabili quo
tam iusticie zelo acens⁹ sic ad
eū plago spū corā omib⁹ locū
t⁹ est. **D**ebuerā q̄tā frat salu
tail⁹ monitis aggredi q̄tūma
te nūm tuū. si forte relipiscēs
a laq̄is diaboli a quo captiuus
tenueris ad ip̄s volūtate: sed
quā f̄bes supbie orūm cordis
tu adeo **m̄b** obmūtilant
vt eā p̄ hūilitate meā eici pol
se nō p̄sumā: et quā sic te se
su alienatū video ut monita
nra irriteas pon⁹ q̄ recipias:
ioco nūc oib⁹ hīc scēntibus

de te fiducialit̄ p̄nuāo. q̄ n̄ celei⁹
et sine dilatoe relipiscas atq̄
hūliato spū ad satisfōne venias
ōipotētis dei terribile iudiciū in
breue tenaes: et sicut sc̄ptū est
in tpe v̄ndicē disp̄det te dñs. **E**
ce itū ac tūo dico omib⁹ hīc sa
nū intellcū hātib⁹ quī sicut
p̄i⁹ et misericors dñs hūilib⁹ dat
grām sic tribilis deus indeclia
bili linea cōtūdis sue supbis
relisit iōq̄ tu q̄ pans et insti
tuciois quā s̄a p̄es saurerūt
pub⁹ hostis es: si in malicia
pleueancis durissimū infra
paucos dies portabis iudiciū
Confido ei i dño ihū et in glo
riosa mte ei⁹ es nos iustiles ser
uuli sum⁹: q̄ domū istā ab ip̄
sa sui fūitatioe fr̄ne glutino lau
tabiliū q̄ mox dilua q̄spiciā
nō pariet tua nimū n̄p̄ba p̄
tinacia corūpi. **I**am p̄ces fr̄m
sup̄ iusticie discordie tabo ge
menatū ad aures dei sabaoth
ascenderāt: et angel⁹ dñi accep
ta ab eo suā p̄tūlies eos quoz
frontes signo tui hoc e verillo
hūilitatis r̄ iliguitos reppit:
miserū q̄spiciōis auctore r̄ fr̄on
caractare bestie et draconis qui
est rex sup̄ filios supbie imp̄llū
vidit p̄uillit ac sine mora et
tūxit p̄tūq̄ cū eo totā sc̄ntali
turbine et plūp̄cōis nebula
dissipauit. **D**espa nāq̄ diei vi
gilia natalis dñi p̄cedentis cū
p̄i⁹ q̄pletorū de toruutois desce
disset et m̄fuar⁹ gūloz q̄ qua
li serūdar⁹ emite q̄spiratiois

esse videbat^r cum quo etiam uenerata
dissen^ois consilia frequenter tatabat
ei occurrisset: subito uoce dolos
cum gemitu valido cepit emittere
et pallescente facie: uariis q^uac
tis oculis etiam de statu suo euer^s:
mortem incognitam affuturam: et
ligna declabant. Turbat^r alter
cum iam nutantem cerneret ne forte
repentino lapsu terre illidetur: mediū
plexus est: sed ateo subitanea
mors fuit: ut antequam terram petere
posset: ut manus tenentis se funel
ti solatis miseram animam exalaret.
Tunc turbati sunt principes q^uo
rationis: robustos in q^uo
sua obtinuit tremor: oblique
tut omnis disensionis et salina
tis incertois. Quia boni es d^one
ihū spantib⁹ in te: q^uo dulcis est
misa tua in tpe tribulatiois: si
cut ros matutinus et sicut pluuia
oportuna in diebus siccitatis. Tu
enim es rex regum et d^ons duarum
qui sedes in throno iudicij: dis
cipas omne malum intuitu tuo: q^uo
p^o uisus patris terribile morte: p^o
res cohercisti multos: et domum
illam quam placata tibi in ea iueta
sunt opa: a turbie p^omeditati d^o
q^uo q^uo scitanti misericordie libe
rali. Accurrent undiq^u ad signu
feru^m suu^m conuersi: et que postea
die ad mauditum scelus petran
du^m quali dace sequi decerant:
ei⁹ ihū bone carauer^r extitit mi
scabili tumultu in infirmitorū
defentes: in area ubi frēs uita
extere solent consinati metu et
tremoē collocarunt. Non ei pass⁹

es d^one sanctissima Colepuitate
tua in qua p^o mu^m ministerio an
geloz par fris annuata est: dis
cordie saluatis q^uo p^o turbatoe
cedari. Cūq^u tabula defunctoia
signū tante uniuersoz auēs p^oel
lerent^r cum marie p^otea q^uo nei
ne illic sic p^omu^m morti sac
bant. D^ons theobald⁹ tūc sub
telleari⁹ p^o modū uo eustem
loca abbas quiq^u inde allupt⁹
plati⁹ ē n^ori ecclie scz euerbar^o
que ē una de p^oinis filiabus d^o
uallis q^uo etiam reuclacoe uos d^o
ta didicim⁹: ordōne quā d^ons
abbas p^o puicacia q^uo spianois
q^uo stitucāt usq^u ad illā horā obli
uioni tradita eode momento q^uo
to deuoc⁹ poteat p^o soluebat.
Iudito uo sonitu tabule festi
uanc^r in infirmitorū curia: et
cū requisisset q^uo defunct⁹ eēt: uo
hener^r annuat⁹ iudiciū dei d^omu^m
abbate q^uo tūc forte de dormitorio
descenderat ad q^uo metacōis offi
cū defuncto p^o solucudu^m q^uo tota
iurauit. Illo quoq^u celei⁹ acc^o
tente: cū remoto a p^ote capitis
opimēto quo corp⁹ tegebatur
facie iacentis ituit^r eēt: cōplo
sis manib⁹ et ex intimo cordis
trahes suspiria: ait. Heu mi
rie eae quō sine p^onia malicie
tue diuino iudicio extit⁹ iates.
Et hoc ipm scdo et t^oio igemi
nas: utinā inqt moita mea
q^uo tima a^o nō spreuilles uti
miam dei etualit^r a te nō exclu
seris. Aliquid itaq^u q^uo sibi fa
ciendu^m eēt reliberas: tantē q^uo

consulcius esse credidit ut iurisdictionis officio ex more pacto corpe in etiam delato postea die fratres omnes tam monachos quam quos matura conuocaret: quibus quod sibi in tali articulo faciendum esset in commune decerneret. Conuentione autem facta: sic dominus abbas in audiventia auctorium locutus est. Postquam fratres huius in quibus pulo posito primis et maliciose voluntatis huius homo iste reprehensus sit: quem nisi districta dei iudicij censura quanto magis de medio tulisset. Communi illam optima pace et concordia habentem. Durante Guillelmi scantali trauitio cum quibuslibet suis quos ad hoc susurrens improbis et suasionibus illererat. mitte non timuisset. Quamquam pulitate eius omnis sciamus. confessione non seu putam ipse non nominus. corpus eius in corpore frum uxor nequam ponit de beo cenleo: neque hoc temeritate aqua. sed libramine iusta iudicij decerne confido. Quo audito et timore et expallue comisi. ut quibus sibi cum senioribus monachis seorsum licentia loquendi daretur. super plures postularunt. Hanc hoc per indulgentiam domini abbatis. et secuti: cum in parte diuinitur. et alibi gratia. per paululum reuili. et soloten. coram ipso prostrati. tam monachi quam comisi. ut misericordia defuncto non negaretur. multa per instantiam peccatorum spontentibus. quibus antequam sub attestacione domini nois assenerantibus. quod si dominus abbas districtio re suam tparet et defuncto licet

96
iuris digno iurimie sepulturam non negaret. se se ab omni intencionem cepte malicie cessaturos: et super repetitione nouarum botarum ubi uidei nullomodo se moturos. Dicebat preterea quanta seniorum excepto sermone hoc. alias uirum satis extitisse. probabile. nec debet ab hominibus iudicium sine misericordia decerni in eum quem fortassis diuina misericordia idcirco tparet. punisset. ne conceptam maliciam effectui mancipare posset: pro quod etualiter dampnari meruisset. Consideratis itaque dominus abbas ita tempore expedire et ne forte nouissimi error peior fieret. si quibus hanc occasionem facile setari poterat. in maius aliquod scantali primum. sicut quod metuens sibi si prope austeriore quod oportet suam daret. quam suam aspiracionum necdum a caplo generali purgata fuerat. annuit petitioni ipsorum: celebratis quod ex more nullarum crequiarum quod solepnyis in corpore frum defuncto fratre quementatus est. **B**enedictus pro omnia dei qui domum illam de altissima tupe maliciose aspiracionis penitentem iam itaque in profundissimum baratrum suus scantali papitanda sicut per sicut misericors libeantur: ita ut sepulchro fratre tota discordie ferre sepulchra quanta modo uideat: ne callidissime uolpede feta se uelutigia succenti tpe in eadem domo dephenla fuisse ois illa scantali congregacio usque hodie gleret. **C**eterum dominus theobaldus in super mencionem fecit. cum esset eadem defuncto fratre et antequam itine familiaritatis amicitiam quibus seque iurice tam in uita quam in morte cum aliter eorum discretum arguisset. omnium suffragis astruisset. quam de

conuulsus ante q̄spianois turbine
nō tempuēte religiois extiterat
sciens in sup̄ma sorte nātatis a
micū phari. toles q̄ valde de picu
lo aīe illi. que uiuentē familia
rē dilexerāt statuit apud semet
ip̄m ānuā p̄ eo factā orōnē Indu
bitant nāq̄ credidit qd̄ et si eri
gentib⁹ meitis p̄cū impendia defūt
to nichil emolumētū ferret: sibi
tū bone uolūtatis sue fr̄m p̄di
tū iri nō posse Cūq̄ toto illo an
no supplices p̄ eo p̄ces ad d̄m su
dillet reuoluto āni circulo istē
defūctus ei in uisu appuit lugubri
uultu triste se se subisse suā lig
nificās Interrogat⁹ quō se h̄et: r̄u
dit se ab hora exit⁹ sui usq̄ ad tē
pus illud ī uolūte q̄tunāe et
rebelliois ḡuillioz supplicioz pe
nas hūisse: nō tū de mīa dei usq̄
quaq̄ despare Hanc utz hoc sim
plex s̄p̄nū an aīa reuelationis
misteriū fuit: sicut temerariū ē
diffinire: ita p̄m nob̄ est sup̄ aīa
fr̄is defūcti p̄cipitē refrenāe suāz:
cui fortassis sp̄alis mortis horren
dū exitū sempit̄ne mīe fuit **A**m
nūclm **C**uia mīa et iudicio e re
gioe se respicientib⁹ clar⁹ elucel
cit mīa certe q̄ sereno pietatis sue
oculo d̄s hanc domū respereit
eūbaccens p̄bat eā: in qua cū
longo p̄ tpe nouaz botaz q̄stio
malignūssio demonū ī d̄uctu mo
ra fuisset: tātoz scandaloz tantaz
q̄ calamitatu sp̄ine eruperūt: ut
eas magis sic libeat q̄ v̄bis expli
cāe **S**it ergo nob̄ p̄p̄itū exemplū
ī hūilitatis et cautele monimētū

ut si unq̄ serpens ille antiq̄ hol
tis iueterata q̄nāia discordie et
cōspianois p̄ter q̄suetudies ordi
in locis q̄bus fuim⁹ sc̄nāe tēp
taueit: nos ī timōe dei paas cō
cordie q̄ violatores uelut aspites
et basiliscos fugietes: cū filiis
paas q̄ p̄nāas q̄suetudies cont
formā ordiis p̄sūptas zelo dei et
turpare et extingue conāt: et
adulo uilit̄ ascende. murū q̄ p̄
tomo d̄m nos opponē nō p̄stru
tem: qm̄ qd̄ sepe dicendū est
ac sine obliuione retinendū ē
tes sup̄bis resistit. hūilib⁹ p̄at
tat grāciā **De piculo exortia**
Heret omis Caplin xi
vniūsoz qui xp̄iano no
mie centent̄ mentib⁹ p̄ fidē q̄
inbuti sūt uelut nālū p̄suasū
lit exortiaōis suāz nichil a
lud ēē q̄ sepacōne a deo. alic
nācōneq̄ a uita etna: tū q̄
corda p̄ uegligentiā torpēna p̄
quq̄ mouēt exempla q̄ v̄ba:
nūctariū duri demōstrāe p̄emp
toia her suā q̄ sit pauenta rō
nali creatie q̄ enā irōnabile
creaturā nōnūq̄ a morti aut
ḡuillimū subicit calamitatu:
quati⁹ miser hō cū sp̄alit̄ ob
meritū sup̄bie anathematis
sp̄iculū itentat: qd̄ sibi te se
metuēdū sit penset: qm̄ ea q̄
rois exp̄ientā subire uelcūt
p̄ uirtutē d̄m nois anathematis
muitone feruit **I**udouca p̄
impator august⁹ karoli mag
ni fili⁹. q̄ p̄nāas eccl̄as ep̄i per
gallia et ḡnāuā de ap̄lissimis

imperialis fisa redditibus magni
te ditavit. ob que etiam p[ro]meruit
ignotari. q[uo]d ut fertur audivit vo
ce dicitur sibi Ludovico venenu
eris addidisti. i[tem] p[ro]p[ri]a caronie
sup[er] ripa werre magni fluis ce
nobis monachos fuitur: q[uo]d
sed in magnificencia ip[s]iale divi
nis et honore multo nobilissime
exaltant. ad distinctione corbie
veteris q[ue] in gallis e[st] corbia nova
appellat[ur] dicitur. In hoc m[on]asterio
ip[s]o p[ro]p[ri]e m[on]ache frederici impera
toris erat abbas quida[m] uoie cora
dus: q[ue] sed in p[ro]p[ri]a q[ue] luctu di
ne ip[s]iale abbat[em] int[er] ceteras scia
ris gle allebras anul[us] aureis v
tebat. longe alit[er] ut credo affectu
q[uo]d ille ve[ro] paup[er] et humilis sp[irit]u cla
uallis p[ri]m[us] abbas que sicut de eo
scribit[ur]. p[ro]p[ri]a relectabat castru[m] q[ue]
et caru[m] q[ue] thara et annulus
Contigit ut uo[ro] quata[m] vice
habet anul[us] aureu[m] q[ue] erat illi
p[ro]solus: que una diera scetens
ad mensa[m] du[m] iuxta mo[re] curie
causa abluentay manu[m] depo
sisset: nigris nescio an seris it
uenerat[ur] aliquo negligencia[m] sic lu
per mensa[m] relict[us] e[st]. aduolas in
rea[m] domesticas ales coru[m] que cura
les abbat[em] in relictis habebat:
nullo penitus aduente rapuit ore
anul[us] nec furti se reu[m] ee intelliges.
p[ro]p[ri]a volatu i[n] nudu[m] suu[m] aspor
tauit. Veru[m] p[ro]p[ri]a exempta e[st] fa
mes epulis mensis q[ue] i[m]motis sur
resere omis: abbas rapnu[m] suu[m] in
telliges m[on]ast[er]o[rum] q[ue] negligencia[m] ad
pans. anul[us] quaqu[am] q[ue] q[ue] oca

uiber: sed auctoris sceleris q[ue] scias o[mn]i
um illa[rum] n[on] n[on]e cepit. Itaq[ue] ta
comuas q[ue] m[on]ast[er]o[rum] suspectos habes
abbas s[un]t q[ue] indignaco[em] q[ue] motus:
mantant plebanus oppidi q[uo]d au
plissim et ditissim hant longe a
muris cenobii sicut abbas cubiacer
diaoni q[ue] accerrima exortaco[em]
sua[m] publice itorquent in eu[m] q[ue] se h[ab]e
sceler[is] maculae no[n] timuisset. Quo
f[er]o: sicut cunctis roe utentib[us] i[n] hac
p[ro]p[ri]e testionu[m] q[ue] scias f[er]o e[st] decor. mo
tenae: sic ip[s]a ir[ra]tionabilis natiue
subfuge non potuit. q[ue] ip[s]ales ana
theatis soluet penas: quas septimas
solue t[ri]butora q[ue] dnois sue vetabat
infirmitas. Cepit naq[ue] ip[s]o q[ue]m
sed in culpe sue m[on]ast[er]o[rum] fuit paulati
lauguesce. ab[ut] fastidire iudicatas
croatanoes. ceteris q[ue] ir[ra]tionabil[is] creati
sepnas p[ro] quas stultor[um] homi[n]u[m] timore
rei negligencia[m] n[on] oblectat[ur] solebat
legu[m] ex[er]e. t[er]hic etia[m] penas p[ro]p[ri]e:
ad p[ro]p[ri]e uo[ro] ip[s]o quo; plunus
tabelc[er]is carnis corrupaco[em] fugie
tib[us] m[on]estabil[is] et amiraco[em] digni
cunctis se cunctis appare factu[m] e[st]
aut quata[m] die domesticas abbas ip[s]o
p[ro]p[ri]e te tam p[ro]p[ri]e alitis illi i[n]
mutaco[em] int[er] se querentib[us]. re[qu]e
ta[m] insolita nequa[m] sine causa
siei posse alleuautib[us]. ut et vni
ex ip[s]is sic q[ue] iocato dicit abbi.
Consideand[um] nob[is] e[st] d[omi]ne ne forte
ille sit que q[ue]ntis: et hec horreda
plaga qua[m] cunctis viciu[m] anathe
matis quo i[m]motat[ur] e[st] iudiciu[m] det
Attentis ad hoc ubi cunctis. vni
ex m[on]ast[er]is p[re]cepit abbas arbo[rum]
in qua[m] tubile alitis illi car[um] festi

nato ascendente stratu q̄ dupla et ser
uictor repugies subornati dilige
ti9 reulare Qui mox ut ascendit
reptu anulū ab iurra sordidū mē
ditavit nec sine stupōe oim q̄ ade
rāt manib9 abhis i stituit Ita mi
scō fure q̄ atrocillās furti penas
luebat nec tū furti reū se itelligebit
Dino ut credim9 nutu p̄dito: ad
cōsiliū discretor9 vior9 Dns abbas
his q̄ excoicatiois suās rederāt mā
tauit: q̄ti9 anathē qd' reo itolerāt
restituto tapno celeris relaxarēt
Eo postq̄ frū ē: sicut p̄ paula
tū defūc peshēd q̄ tabo te die i die
lauguelcā p̄dmis ales vlt9 fuāt:
ita p̄modū p̄ iaremetā reuulscē
q̄tāmō atq̄ reuulscē cepit: quoad
ulq̄ p̄stine forme sauitati q̄ amulle
nō sine magno dei miraculo iteglit
restitut9 est. Inuēt' etiā in gestis
bēi p̄ris nri b̄nardi q̄: nī ad dedica
tiōne noue basilice fuluacēf ceno
bū iuitari fuisset: tā inuābilis
multaz multitudō p̄ uitorē noue
calas i eam recens luitā queue
rat: tātāq̄ i q̄etudine intrātib9 ge
ueabāt: ut frēs valde timerēt ne
forte dedicatiois solepmitas q̄ postēd
die celebrāta eāt eaz i p̄bitate i p̄edi
ret. Quod cū p̄i scō itimati fuisset:
solita q̄fidentia quā in deo ha
bebat vltus. erroito inq̄t eas Ma
ne aut' frō: vniūse mulce ille ana
theātis sp̄icō p̄tulit et mortue ita
pauimētū oē repleuēt: ut palis
eas i gericē adunai gerulis q̄ expo
tari uatē fuit. Sed et te milite quo
tā audim9 q̄ ob p̄uitatē suā pub
lice exigitari merueāt: q̄ letens

ad uicula panē canib9 p̄icēt: sed
taues solo odore polluti panis
extitū retrocetebāt: et eū tange
nullaten9 acq̄escebat. Quā uēd
pauo9 et cūspert9 deb; eē homo
q̄ roē et ḡna Duce malū vitare
bonūq̄ opari valet. ne i extim
ni9 et sepaciois a deo tribilē sen
tenciā inadat. si sic urdūabil
creatiū q̄ peccāe uelat. ac per
hoc p̄m penas solue nō tenet.
inueniente anathematis scuita
te quāq̄ puniri uideat. *De p̄ulo
discretor9 q̄felloz: et de laute dil.*
Quam aetorū *Cap. xij*
pulchre sacra sc̄ptūa dil
creatiōe inuēni queōrat eē vti
tū. q̄ q̄i sacer q̄tam limes in v
tutes et vitia medi9. a alit' h
ab iuue sagaa p̄uicencia dil
mūt: vicia v̄tutū sp̄e adūbrata
exsufflat: ip̄as v̄tutes p̄teuocō
nē i p̄inguat et ordiāt. i c̄ruū
in fite nō p̄icat. sed matia ma
gis pietate suscipit: cōstias per
cates sibi p̄ q̄fellois v̄cūdiā
tenūtatā p̄ inectiois asp̄itatē ne
quāq̄ exulceāt. sed benigna cō
solaciōe mulcet et eigit: ac si
tāta ē pusillitas q̄fētis: etiā
ḡuillia sceleā que v̄s mltor9 an
noz lurtu abolei posse sparēt.
p̄ sac̄ficiū sp̄us hūliati cordis
q̄ q̄ti facile telei posse melliflūa
exhortatiōe suaret. Non sic pal
tores multi e in eam rei idūtre
to et i p̄etuoio sp̄u suo disp̄gētes
gregē dñi: q̄ discretiois v̄tutē
ignorātes et p̄aolā linguā eu
charis qua peccatis aie tabita

volucā linguā ut ad sanitate pdu
cant nō habētes quos sanare debu
erāt amplius voluerāt. q̄ppe pietas
nō viscerib⁹ vacui exaggeratioe
dure diuincioꝝ p̄uie q̄ sc̄iarū qd̄
tā q̄cept⁹ et respaciois infinis idu
tūc **R**ep̄ nō ista sic dixim⁹. q̄ nō
rē faciāt q̄ p̄cōub⁹ p̄ qualitate
leu q̄ntitate c̄iuuū dignā p̄uiaz
lingūt. sed q̄ ubi ē tāta pulillai
tas q̄fitētis. ut nō solū p̄ q̄fusioe
p̄eti sc̄eleis. v̄m eā p̄ ḡuamie
subsequēte p̄uie pallente tremēte
sp̄i q̄ reficientē. Discret⁹ q̄fessor
v̄tēt eū q̄ q̄fiter⁹ interī oīno Dil
sēt uac̄ ē: ac latte dulcis q̄sola
nois. blādumēt⁹ p̄ie exhortatiois
suscitet aīa; p̄andē lassā. quo ad
ulq̄ b̄nuolētā ip̄i roborata. lo
uidiorē fraūole p̄uie abū sumē cō
ualescat. **C**ūti uō p̄icū sit v̄m
Discretiois ignorāe nec sc̄ie iuxta
ap̄liā nī iārimo iārimai neq̄ q̄
litatē penitētis pensāe. itēq̄ q̄nto
laudis p̄cōio attollend⁹ sit Dil
cret⁹ q̄fessor. q̄ p̄ v̄nctioē grē toc̄
ns se de oib⁹ v̄m q̄q̄ q̄fitētis q̄li
tati uel possibiditati q̄formae leno
uit. pulcherrime ualtrē q̄ iocūdo cre
plo q̄ lōus sc̄entib⁹ imp̄mē aiabo
ut q̄ sc̄is et discret⁹ ē in discretioe
p̄fiat ad huc: q̄ aut dur⁹ et idil
cret⁹ ē. hoc exemplo q̄i manu q̄tā
sollititudis pulsata. cortex idilcre
nois q̄nto q̄ ablitgē festinet. et q̄i
to pietatis studio. p̄uulos emē
rei p̄turie rebeat. donec x̄ps for
met in eis. collectis q̄fiteatiois
indullā Discre nō ḡuet. **C** **S**tales
quidā nobilitatis diuiciaz. iuuē

98.
tutis. magnaz q̄ virū titul⁹ adorna
t⁹. et ob hoc seculu carnis sue iēlato.
leges diuinas p̄ie et hūanas q̄tepue
bat. et ira c̄iulia. ira q̄ hāha cō
fundebar. icendyis. rapinis. sedi
tioib⁹ et homicidiis oīa replens
fas nefasq̄ p̄uipentebat. et ut bre
uit v̄niūsa ei⁹ mala q̄cludā. nec teū
timebat. nec hoīes reuebat. Habe
bat sane fidelē q̄iugē in oī xp̄iane
religiois pietate. q̄ntū sub tā arde
li maistro licebat. reuotā q̄ virū suū
sintēa caritate diligēs. p̄uilitatē ip̄i⁹
irremediabilib⁹ lacrimis flebat. at
q̄ p̄ emētatioe ei⁹ assiduas ad d̄m
p̄ces. sp̄italis magis q̄ carnalis a
moris fidebat. affm̄. **S**teā si q̄ tu
midū aīm ei⁹ aliquātidū ab irate
feruisse. serenior q̄ vltu leticiā
p̄tendentē vidisset. salutib⁹ eū mo
nitis aggrediebat. et ut a tātis ma
lis tantē aq̄u cessaret. facie q̄ d̄m
p̄ q̄fessiois et p̄uie hūilitatē et reuo
nonē placēt. et hortatioib⁹ et lac
rimis multis obsecrabat. **I**lle uō ut
quidē p̄indolissimā dissilatioe. nūc
aut turbata idignatioe v̄rore opti
mā salutē suā zelantē a se repelle
bat. dices nūdū sibi hāc in eē vo
lūtate. se magis bellis ac milita
ribus reb⁹ rebere intentē. nec pos
se pati ohybua p̄uinoꝝ. et ami
coꝝ exp̄brauū sibi. si oīo et iertna
torpens. iūnicis suis mala irrogā
tib⁹. talione duplicatā uel eā tri
pluatā nō reddidisset. **S** licet se
p̄i⁹ sic repulsa nullomō respandē
tū frangebat. optiā mulier q̄ virū
suū sacri deliterij volua p̄turieb⁹.
nec desistebat casta cōsilia etiā iūto

importune oportune q̄ ingerere: tunc tã
te assiduitate benivolentiae eius perclusus
provia quoq; caritate delinuit: sic ad
locutus ē. Ecce ad cõsilium tuum q̄scitum
volo: sed ubi tale cõfessore iuveniã
cui tute gloriã meã crede possim:
quãq; se mi benignũ atq; huãnuũ ex
hibeat? **M**or illa que salutẽ viri
sui ardẽtissimo pietatis affectu licet
bat: ubi hoc velut auspiciũ. te oẽ
ip̄iõ letã capiẽs. Dñe inq̄t ego uob̄
fidũ et huãnuũ cõfessore p̄ciãbo:
tũ ab hac bona et scã volũtate nõ
moueamur. **I**gitur q̄scite illa sp̄itale
medicũ venosus et multiplicab̄ per
catus aũe ulneib̄ curãdis p̄tõneã
iuenit quẽtã religiose quãtẽ q̄sãcio
nis p̄bim. sed neu grẽ discretiois ig
narã: sed qualitates et q̄pleroies
egrotantiã discernẽ penitus uelãen
te. **A**d hũc ergo venerabil matrona
sc̄nica simplicitate hoĩem religio
sũ etiã discretũ eẽ reputãt misã
bilẽ virũ suũ addurit: mouẽdet
oblectãt q̄tũ purã ruborũ q̄ con
fusiõis nequaq; terentẽ cõfessionẽ
nõ sicut hoĩ sed sicut xp̄o dño fa
te nõ dubitaret. **E**t cũ ille p̄ ut
potẽat fecisset: et audies factos
tam multiplicia tãq; in omnia
sc̄leã obstupuit: et quẽ de p̄fãm
dissã p̄dicois fouca malagmate
pie q̄solaciois eripe debucãt: idil
crea rigoris inuicrone i baratrũ
repente duplicite respãciois mi
serũ ueat. **A**it namq; ad eã. **S**iq̄
tem obone uir exressũ tui qualita
q̄ mediocritatis meta cohibent: nõ
nec te tanta cõmũ et sc̄leã euor
mitas euoluẽt: utq; mediocritatis

meẽ cõsilium tibi libentẽ impẽtere
Verũ quã tanta et talia te q̄mũsille
constat. q̄ nõ cuius factõis. sed
solũ sũmi pontificis exãm̄i refer
uanta sacra canonũ sancit aut
toritas: suãdo et hortor ut q̄pã
potẽis lunia ap̄lõr petẽs. sc̄ẽ sc̄õis
ap̄lice pontificis gloriã huĩlit pã
tas: atq; ad ip̄iõ nutũ p̄nẽ labo
rẽ subire nõ ḡueris. **A**d hec uba
effera mens illa aliquãtũ mutã
gata et huĩliãta eẽ uidebat: tãq;
si validissio lapidis ictu in frõre
p̄uilla fuisset: itremuit et retru
rescente crudelitate miscãbilis
homo totũ in ilãmiã v̄sus dicit.
Ergone nil aliud a te expectare
debeo: q̄ ad hoc me huĩliãm ut
tibi cõsciã meã hũc mãifesta
rẽ? **P**resbitero nõ simpliat tũ
tente se ad p̄iõ meliõ et sanõ
cõsilium nõ h̄c? **M**or ille filio
belial ante eõ oculos nichil eãt
sanguis. euaginato gladio caput
ip̄iõ amputauit: redies q̄ ad
uxorẽ suã trisẽ euentũ et san
guẽ fetate q̄fessionis aperuit.
Expauit et expalluit illa. atq;
p̄ nimio dolore cordis pene ex
ãimata: de testandi parãdij.
nũcio nõ v̄bis sed luctu et lac
rimis rãdit. **S**ed quã caritas te corde
puro et gloriã bona fate q; nõ
ficta. q̄ in pectore optie augis
alã radificãueãt difficultatib̄
cedet: p̄sũtatis obice repellẽt.
malicie malleo extũdet. q̄ for
tis ut mors dura ut inferã
sapiẽte phibetur? **I**mmo q̄to
duriõ repellebat: tanto valentiõ

insistebat nec desinat donec ad vic
tonā pducet iudiciū pietatis et
sed in lūm; apli saluaret vir istū
relis p mulierē fidelē. Estuabat
altā theodora saluare cupiens alter
lymū. et uē altā natalia de vi
ro suo si fieri posset alterū effice
retrens aduani. Nec dormita
uit oris ei: nō quidē tribile rei
iudiciū p pari suo pponeret: nūc
uē pātis vite breuitatē atq; istā
hilitatē inculcāto: quousq; cur
sus ab eo coopante grā rei q̄ritē
di uolūtate elicit. Tū uō uelut
apis sagacissimā pia curiositate
quere cepit sibi uō solū reli
gionū sed eāā dilectū cōfessore
repre posse: q̄ potapatū uide
licus in spū lenitatis instrue uol
set: qui sciet calamū quallatū
penitus eē nō cōtēdū: ne forte no
uissima & miscabilis uiri sui de
reiora fierent porib; Et uolente
dno r; iudicia sūt ab illis multa
numis: q̄ sedm altitudinē hūpla
nā sui quq; sceleratissios quolq;
ad uitā uocat: plimētes uō te in
uocēna sua relinqt ī manū q̄lib;
sui. inuit epū quēnā religioē q̄spi
nū. dilectioē p̄cipuū: lucrādis
aiab; ydoneū: negotioq; quo for
tis mulier intēdebat aptissimū
Ad hūc itaq; alt; uasamā sp̄i; sp̄i
talis lepre q̄tagione a planta pe
dis usq; ad uicē p̄cillus addug;
in descensu iordanis. hoc ē in hū
lanoē pure q̄fellois p̄ uicē lep
tiformis grē sū sp̄is ablucend;.
ut te ceto mortū quidē eēt p̄ad;
p̄uēt aut reo facta at q̄felloē

Stomacho q; q̄ritē pestiferi fellis hu
morib; euacuato. prudēs et p̄ me
dici ferrū seracis ignēq; adustiois
penitus abscondēs. suauillie q̄solacio
nis unguēto seminare aggredit; di
cens Grama quidē sūo amice pec
cata tua q̄b; deū offendisti et aiām
tuā uulnerasti: sed qualiacūq; teu
q̄ritatēq; sūt. qd sūt ad incōprehē
sibile diuine pietatis abyssū: Nō
plus q̄ stilla litule ad pelagus ma
ris. Quapp; suateo t̄ bono aiō eē et
p̄ grām rei q̄fellois amittotū q̄le
cuties: p̄uē quoq; potōnē licet ali
q̄ritulū amarā lūmē nō ḡueis. qm
lūe illa q̄fellois uenū p̄delle pol
le diuina laurū autoitas. q̄ uē at
cit salutare hāc p̄uē potōnē ita t̄
tpare. ut p̄ eā mortis et uē p̄iculū e
uatas: sempitēne quoq; uite p̄ticipio
non fraudeis. Rutante illo. soloq;
noie p̄uē audito. r̄lū nō tante.
qd inqt ep̄s s̄ hūe qd t̄ uidet;
Poteis ne aq̄ritulū p̄uē lacticiū
reo pro tantis p̄cis et delictis tuis
offerre? Ille r̄dit. Durā ac dūm;
nā p̄uām nec agē possū nec uolo:
sed si sedm sp̄ouisionē tuā seruata
medicatioē q̄fellois. tale aq̄d in
impolueis qd uires possibilitatis
uice nō exeret: conabor; aggredi
qd hortaris. Et ep̄s Conlita et
go iam nō meū: meam q; uies
tuas: ut ea tū t̄ iūgam; qd te p̄
fice posse putauis. Sed ergo? Bal
tē ne facilia tibi sūt aliquāta ieiū
na: elemosinaz ne larga erogacō
nūqd te ḡuāe potit; At ille. Nich
il horū face queo. Neq; eū uel ad
horā t̄iā ieiunāe ualeo: rei; fami

lais cotidiana et inconsiderata effu-
lio nra? totum meam ad ultimam ege-
tate pducet. Epus ait: Si te nichil
horz face posse putas. salu uel in
hoc q' sentias nob' ut aut sepulchru
dnu pegin' pro pctis tuis uisites?
a' cte rome linua aploz sine corpz?
sa iacobi in galena simplex atcas:
q' tu' ipoz inuictu padz tuoz in-
dulgenaa pape mearis. Hor ille
mules fortis quide corpe. sed nimu-
u pusill' ac debilis corde: accepta
indignacione cohibe no uales. Cisto-
machato rudit. Ut qd sine causa
vana loquu'. Si eni un' te diei
itinu a fra mea recessio stan rapis.
incedis direpcioib'. dilapancioib'.
q' patebnt oia mea: et ego redies
incedis q' nichil obpbu' ero p' in-
quoz et amioz meoz: sublanaco
et derisio iunioz. Absit a me: ut
ta graue dispendiu honois mei si-
ml' et p' amonij mei iaurra. Quid
facet q'ntu'cuq' p' ita mediu: egro-
me man' ipis miserabilu' tabelce
te atq' refiaete: oem q' p' lus me-
diana respuete. Qid inq' faceret
illi: q' no dico sciantu' aut uentit.
sed fouete et uigente abhorrebat.
Hic iam nate eat ut pia discreco
scanz q' passio ptes suas exeret: ne
forte omicula moributa et lagui-
tam pro q' xps mortu' e. inueteat.
ille draco tenoraer: q' absorbet flu-
uiu' inpeitenciu et no mirat: sed
habet fiducia qd' et ipse iortans pe-
nitenciu influat in os ei. Igit' epus
qd' na' sibi in tali aruulo faciendu
dicendu ne foret auipiti metis
trinita pensante: diua subito

gra' illustis: hylari wltu dixit
ad eu. Eya fortillie miles potes
ne salte una nocte pro oibus pec-
catis tuis silentiu tene. At ille
licet ee. p' ad respacione neq'
sicut monet scriptura laborae u'
q' face pdicaci sine nullate. ac
quiescet: audito tu hor ubo q'
de giu sopno euigilans: ait. Si
p' un' noctis silentiu oia p' ma-
mea michi rōdonat: facia quod
glulis. Epus uo de dnu pietate fi-
ducia plena fide gapios metuo q'
ne forte p' inpuam reciduu' pal-
lus. oib' se rursus scelerib' uol-
uet: rudit. Fac tūmo qd' dico:
et sub q'liciq' forma p'nie uel obie-
huiliae corā teo ei' q' uicatio. f'iu'
hūs p'politū cūialit' de celo no p'c-
tandi: et ego p' aia tua in die t'c-
medi examus uultu iudicis tei rā-
tebo. Sit itaq' q' sent' uē miabil':
statu' pactū pene sine exemplo:
inut' cambico gmerij a scis ian-
diti. ut p' un' noctis silentiu mi-
toz ānoz cūia flagitia q' gūllia
et inuā relaxarent: et tū tanta
ē v' obie tantaq' sublimitas mi-
tatis: ut qd' pia meo frīs aiam sal-
uae cupies. te rei sui larga benigni-
tate plumebat. uirtū fieri nul-
lomo potuit. Declinante iteri ad
occalū sidē lucis noctis q' tenebris
icūbentib'. Dunt ad etiam penitē-
tē suū uer' pastor: uē dign' nou'
et honoe pontifias: atq' ante ipi'
emē fores nou' te inueterato diabo-
li milite xpi tyrūcul' te fite. te pa-
acuaa te p'leuerāa. te inl'imo
ta demonū calliditate diligencia

instruit. Et q; n; qui legitime tunc
rit conabit: sup oia q; monet se
p; q; ab ep; iculcat et p; apit:
ut q; q; audiat q; q; vireat q; q;
q; frores q; taliaq; horripilato
nes sentiat ne vllū oīno ūbū lo
quat quousq; fō mane ip; ep; s
n; cruce dūca veniat sua q; bñ
dictioe fauimus offiū restituat
De hinc rudis agometheta q; lū
in spitali palestra se ecce tebe
at suffiaent instructi letantib;
anglis fremētib; remoib; in
caam introducat: frāq; orōe an
te altare sūtit: rurū ab ep; de
pleueācie q; tāca amone: sic
q; recedentib; auctis iamiaz q;
repagul firmillie clausis i ma
nu rei relinquit. Curcū sept; ergo
tūmōe et horroē noctūo didicit
iā mitecā: supbie fastū reponē:
crudelitatis beluine rabie i mā
suetudine q; mutae: rei mīam
que aū tumid; despereat tremē
tib; labys inortae: et ut se diua
pietas in p; adoli cānis agone nō
relerēt supplicat orare. Vidit her
pator ille qui ab initio p; at et ira
tus ē: tentib; suis fremdit et dil
tabuit: de antiq; possessioe sua no
ua pietatis arte se expelli vehemē
tillie indoluit: totāq; malignoz
spūū cānā ad recepaois et calli
ditatis laqueos tendentes inōuit
Pmo igit; cōtān; tpe dū p; etes
ille p; auido corde p; aila oīa me
tues. sonū aure captat: audi
uit repente q; fores ecclie releare:
viditq; fantallicos mītores
Re aut; ueā remoēs in spē quorū

101
dā negociatorū grā p; colax vestū
rōmentaz sibi familiaraz ad se in
traē: q; singuli velut p; nos diūsi
coloris multaq; subtilitatis ac nig
ni p; portātes corā ip; de polue:
sic q; q; p; amento ei locuti sūt. Et
q; dūe seq; nū p; poctā illū quos se
duce s; conat: q; eā ad hāc nos
iepnā p; duxit ut i medys tenebris
et horroē noctūo mē sepulchra mor
tuoz velut amens et alienat; sensu
lectans: Aut nūq; nō potēitis ma
turioi p; her euo p; perentioi q; mō
p; p; aīs vīs p; mām agē: tū ut nō
nō effiaamū obp; bñ et terisio iūni
as vīs: Quis eī p; p; q; et amia
vū audietes nos amentē effiū la
mētant et plangūt: iūniā at vū
exultanoē magna t; p; diāt: posset
siones q; vīs audistia cupiditate
rape festinat. Quapp et nos audie
tes calamitatē vīam vēm; ad nos
p; anoz quos attuli: si eos p; pare vo
lucitis p; aū plougato q; tū placūt
fūio p; colatū: et si forte hortatu
vō ab amēca relipe honore q; p; a
nū reape dignaremū. Cūq; vidisset
callidissimū et malignū spūū q; ū
bis eoz nullomō mouēt: nullūq;
ab eo posset elice rūsū: cōsili re
cesserūt: alre; reptanois p; stigia
p; modicū machinatū. Circa mediu
no noctis dū mules mēoratz de hys
que vireāt attēnā cogitaret: audi
uit delonge velut strepitū equitū
cū tumultū p; perantū: atq; ad eam;
in qua secebat festinānū. Cūq; so
rib; ip; eāe appm; q; llet: aq; salu
bus atis de equis suis delihentes:
luctuosis voab; ceperūt clamare

Dicentes **Scilicet** hic est caissimus vir lo-
quax et glanguerus. Erant autem demo-
nes in spe quorumdam pinguorum ip-
quos peculiariter familiaritate dilere-
rat: quosque flagitiorum et scelerum
socios frequenter huerat. Extractis
itaque ut sibi videbatur potius quam re-
tatis ianuis ingressi sunt ad eum: et
ut tolerantis: ut vero indignantis voca-
bus usi. pro non enim nomine appellabant.
Dicentes. Heu heu amicorum pinguorum
et dulcissimi: que te uicinas ad hanc
luculentam fatuitatem perduxit: et quis tibi
hanc uoluntariam infulam calamita-
te persuadere potuit. Quis crederet vi-
rum prudentem et industrium in agendis
rebus strenuum: et militaris disciplinæ
guarum: in bellicis fluctibus experi-
entissimum: ad tantam subito ame-
tiam plabi potuisse ut pinguorum
et amicorum inimicorum: ipsius quoque honoris
sui negligens: seipsum extreme infelici-
tati et miserie subderet: cuncta uero bona
sua rapinis et incendiis exponere non
cruentus. Scias namque omnes inimicos
tuos quorum superbia et auidiam in ro-
bore fortitudinis tue virili constantia re-
tuerent solebas: audito quod aduersa for-
tuna reiectis atque humiliatus sis: letari
et exultare sicut exultant victores cap-
ta preda dispolias quod agnibus tyrā-
nica crudelitate omnia que tu iuris et
rape: sine quod ditionem mancipare uelle.
Hac ergo malicia eorum permoti ueniunt
hortari te amice hinc: quam abiecta
temeraria qua inuoluis somno quod et qui-
litonibus tuis quod tota salutis aduersans
in manu ualida occures: ne si quod ab-
lit amicos honorem tuum zelantes spe-
ueis et exire distuleris: pro quod fertiles

fundi tui cuncta tibi attinenda ra-
pimus et incendimus quod lapsa fuerit:
sero minus hinc te fatuitatis pudet:
sicut et tunc incipiat. Que enim ma-
ior temeraria esse poterit quam credere pro
vni noctis silentium perit et dimittit
tunc pro plendo episcopus ille de corde suo
quod inuit non ad aquam utilitatem tuam
sed ut strenuitatem tue quod licet in sa-
nitate placida et loqui uideret.
In his omnibus subtiliter receptis
condannationibus: penitens ille diuina
gratia illustratus immobilis plene-
bat: nec ullum omnino pariter
redit rursus: sed ianuis ut sine
effatu malicie sue seque ipsos perire
et furore discipentes abie perulit.
Dicentes itaque impietatis multum fa-
bricatores mentari se in cunctis al-
titudinibus suarum argumentis esse frul-
tratos: maximum pro parte te au-
quod cuncta per ditionem uictoria sibi ap-
plauderent: mediantem uirtute obie-
in puncto ut ita dicam tunc ad uita-
in uocari: hinc in iudicio minus ceat
perari: crudelitate iam et tormentis
rem agere decernit: quod si fieri pos-
set: quod blanditiis non cesserat: sal-
tem trouibus et amantibus actis non
qualecunque uoluntate repineret: sicut
pro salute salutis uoluerunt quod in mo-
tariolo obie pistillo parte quod
bat: pro impatie uita effugeretur.
Igitur cunctis noctis magna iam ex parte
tunc facto gallicum tempus inuenerat:
tunc esse maligni spiritus non iam in pe-
gratia sicut antea: sed in propria specie
penitenti illi apparuit reformes
et tunc corpius: truces uoluntate in-
nates oculis: diuinaque malicie uita

seu mento spiritales: q̄ etiā vndiq̄ cū
vallantes tribulib⁹ vocib⁹ inire
pabāt dicentes **O** miles tāpna
te: cūmū fer. scelex sentina-fla
graoz carib⁹: que ē ista vana
spes tua qua seduceis? **frūq̄** a
lud te cetō eē poteis q̄ vni ex no
bis: q̄ horrendis cūmū et scelei
bus ipōs etiā demones viciati?
O q̄ stulta q̄ vana q̄ fatua est
hec cogitatio tua: ut p̄ vni noctis
silencio gloriū vrm̄ euatē. ingri
p̄ vni ingū te collo tuo excutē te
posse plūmas: et iā caractē ad
militandū igno mortis signatus
es? **Re** ergo q̄tēpta vni penas q̄dis
nas soluas. neq̄ seuias iratos quos
placatos hie poteis si voluēs. exi
celeis hinc: atq̄ fauore nro floretis
iūctis tue vigore in nictis obler
tanoib⁹. Dulcis mūdi letificatē: te
adularis quoq̄ tuis adiutorio nro
tenctis. et q̄tulioe optis. gloriolil
fūm̄ frūphū reporn. **Hec** quidē illi
Ceterū fortis achleta dei q̄ paulo an
teo pulillaninis ad paciam tūeat
meito fieri et obie fūntatū iam sup
firmillimā petrā id ē xp̄m. sicut
fallentō blandiētes. sic tūento iare
pātes respiciēs. p̄politū q̄ silencū
vūlit seruās in tantā demones
insanā puocant: ut vli in fūiore
irruerēt irruent in eū: plagilq̄
acrimus lacerātes. licet luore vlnē
rū laucū: allele tū glāe testimo
glouātē reliq̄ūt. **Dupato** itaq̄ ti
moē noctūo p̄me tēptacois. a sa
gitta quoq̄ volante in die id ē p̄p̄i
tate scdē victorie scuto dīne fr̄e
p̄rectq̄. tūa nichilomi⁹ vice a auc

gocio p̄ambulante in tenebris diabo
line seuiatē thorace pacē q̄munitū qd
illi restabat: n̄ demoniū meridianū
qd̄ tāto acris insurgit in excellencia
cordis iactancāq̄ vniū factis se
posse supplantāe plūmit. **Jam** ru
tilantes auroa radios sp̄gebat: et
hō p̄dōr sed penitēs tot tūphus sub
acte diabolice neq̄ae clar̄ exultabūt
in grā dei: penitēq̄ in alterū virū
mutatū cū magno relicio suscipiēte
legitime p̄nie p̄stolabat. **aduētū**
ep̄i: q̄ se ordo dilucido venturū eē p̄
miserat. **De** hec ē mutacō tertē ex
celli: nē bt̄is hō quē tu erudicis dūe
et te lege tua docuēs eū: ut mitges
ei a dieb⁹ malis q̄a fodiet p̄dōr fo
nea etne p̄dicois: et baratrū nūq̄
fūmētē q̄fūlionis. **Et** accumulabit ad
ūlus elcōs tuos dūe: te dūe apiente
q̄s ē qui claudat. te dūe quaduānū
lazarū letalit̄ fetentē horrore vicioz
et insup male iūctatē q̄ q̄luetudis
lapite prellū in v̄nute vōis tue foras
euocante. qd̄ ē q̄ dicit̄ autēat̄ aur̄ ita
facis? **Tibi** dūe sup p̄dōz q̄ tū in
mētā q̄putruerēt in stercoē suo iūsti
ficacōe: laus et honor et p̄tās et i
perū in celā scloz. **Amidillū** aut̄ il
le leuatan serpentis antiq̄ oculus
qui te sublimi meito supbia teradit:
et tū omīe sublimē p̄ reliciū glōie
videt: iteoq̄ omī ad sublimitatē
quā ipē p̄didit ascendētī videt: cō
lātans penitētē illū de victoria sua
in grā dei exultantē: longe alia via
multoq̄ p̄iculosoē q̄ antea insania
bilis hominā tēptatē eū aggredit.
Sciens namq̄ in primo venturū
eē ep̄m̄ quocans tartareis mīstris

luis fraudulētissimā quētat' scenam:
ipe q' lupus rapax pumēta remeita
te pastoris hūm' induit: crudelic
lū tyrān' in fausto pdigio pontifi
cis plonā assumit: tenebrar' q' mi
nistros falsa luce p'fidos velut mi
nistros iusticie subornat. P'cedit sū
ito ridiculū plalima p'gredit' fallā
et fallē moliens antistes splendidis
luna scola decoat: facie lety: hū
tu inrelluq' q' i'ueid': ut nichilini
q' eps putat: sublequūt' latelli
tes fallitatis vestib' et ipi candidis
fallacit' adornati. tōy factores et leu
te cetiq' infid' g'ouū cleici: portan
tes singuli velut utensilia eamē: ali
vasa sacri altaris ali' indumēta sa
sacra: q'ia nō velut libros diuī of
fici ipuris manib' ferētes. **Hic** ergo
ōlipellis et tortuosus draco tūlignat'
est in angelū lucis cū comitatu ipie
tatis pietatē simulatē. accēdēs ad hōi
nē p'cōiē sed grā dei ad pēitentiā ro
boratū. sereno ore. letale receptiois
vir' euomuit: dices ad eū. **O** serue
dei magna ē pacā tua: iuncta ē fides
tua: q' et p'pōitā tibi obīā: ille san
seruasti: et seductores spūs in omī
malignitate atq' fallacia sua ad michi
lū retegisti. **Rouēis** eī neq'issima eoz
molumā nos neq'q' late q'bz tota
hac nocte multiplici fraude. pacā
tuā frange. fide cassā. obīām pelli
tāē conati sūt: cū tū p'egēte dno
effcū malicie sue puati sūt. **Adiungit**
em' se pestilenti hinc adulationi ceti
nequā spūs q' in spē p'bitēoz et dia
conoz et alioz cleicōz astabant. mi
ris laudib' victoriā e' effēntes et a
ln quietē q' spene sibi oblata n' saltē

respice necdū tangē dignam cur: ali
uō q' p'p'quos et amicos possessioēs
et oīa que mūdi sūt timoi tū p'
polueit' magnificabāt: omīs aut
in q' p' atrocissā ūba pacēntie
tuleit' p'dicabāt: cū dignū m'ū
collegā fore allencabāt. **Deinde** cū
m' ille nō pontifex. sed toli ariser
era inq' fr. bonū citamē citasti:
cur sū glūmasti: obīām sicut bo
n' athleta seruasti: nūc supēst
ut q' aurora illucit' accepta lūen
tia loq'us: et q'lit' te illis erroneo
spitib' tūphauis. nob' hoc audie
a te cupientib' p' ordinē pantas
Interū grē dei alūpū t' oculos et
auēs talib' fantals' ludificabat
sathanas g'uit' in cogitatioib' suis
turbabat: qm' itē seductori spūs
q' foris visibili spē ei illudebant
m' invisibilit' ad credendū falla
cys suis v'pereiis suggestioib' ipm
illiciebat. **Et** quē misericordissā dei
pietas seruāe terreneat. quō ma
ligillimū insidiatoēs moiles tēp
tare nō cessant: q' q' sit elect'
nō nisi p' deiectionē et g'fusione
suā intelligo. **Cū** g' sicut dicitur
multū turbat' utz loq' reberet
nec ne. **Dubis** et anx' aiō voluer:
secretissā subito dei grā insperat'
ē cordat' ē dixisse epm cū cruce ro
mā se eē ventur'. **Cuiosiq'** nō p'
lustrās oculis. cūta illa q' quasi
sacra insignia scelestis manib'
idignissimū bauli ferebāt. sig
nū salutis int' ea nō eē sagacit'
dephendit: q' licet cetā oīa fallē
to et in mēcēto simulatē postur'
sathanas signū tū amabile p' q'

reducta et ad nichilum redacta est effigra-
re penitus non valet. Tertius ergo
vehementi iamque erumpente
voce infra fauces castigas: intellet
it oem illam candidatorum turbam mi-
nistros esse tenebrarum: atque ad receptio-
nem sui false illius religionis fuisse
appati. Vbi vero ille quodam lucifer
nunc aut noctifer: cetique apostata
spiritus viderunt: cuncta fallacia sua
tota argumenta tellari. Sed ab huius
potestate sed penitente in omnibus vultibus
suis velut panem menstruata tel-
pina et pia: tanquam si spiritus summe divi-
tatis in vasi fragili virtute operantis
pinnas precellerent: triti sicut fumus
evanuerunt: nec ultra auri sunt neque
cunus tolis bellicae eum que sub vni-
bra alax gratie dei preterit viderunt
insidias suarum laqueis tenei non
posse. Hostibus igitur totaque boni cum
pinnas suo devictis atque gulis: se-
cundum pollutationem suam cum cruce do-
mum advenit episcopus: sacri dei non fir-
tiam sed vera et humana religione
insigniti vallatque frequenter. Cumque tra-
ditioe reclusum suum salutasset: et ut lo-
queretur in nomine domini imperasset: ille noc-
turna adhuc pavida metuens: vix ut i-
ntra lingua laxaret suadet potat: quod
peque multitudas demonum insidias ex-
pugnare achademorum more de omnibus dubi-
tandum putaret: seque me verum et fal-
sum discere posse distiterit. Tante vi-
to signo crucis scilicet quod solum demones
extremis et fugere non ignorabat: i-
clamato rucit capite adoravit: re-
quiritque ab episcopo ipso utrum non brevis
quid sed salutare penam sibi iur-
tam servasset: vel si amplius aliquid

102.
satisfactionis superaddere posset: respondit.
Ego veniente patre ut obiam servare in me-
les agones et periculosa valde stanua be-
uis tuis spacio deludata pcurri: ideo
quod gratias ago salvatori nostro deo quod mihi
sero licet et indigno quod pinnas huculque
salutis mee immixta extiteri vel quod cru-
delis tyranni pinnose satellitum meipsum
pecoris mancipaveri: in hac nocte te-
monstrae dignatus est. Ad haec verba cunctis
quod atterat attonitis et rem gestam scire
reluctantibus precipiente episcopo ut quod vidit
set absque cunctatione ediceret tragediam dia-
bolice vultus mirantibus vniuersis reci-
tauit: et insuper tyrannice crudelitatis in-
dices plagas quarum linoe totum retrahit
membra eius itumuerat ostendit. Cumque gra-
tias in omni domino ihesu christo super inenar-
tabili dono pietatis eius referret: episcopus
grata hilaritate subdens dixit ad eum.
Quid ergo tibi se videtur? Numquam sola
hac penam tentis vis esse: an adhuc le-
gittima penam secundum ecclesiasticas sanc-
tiones sentis subire? Ille vero posthuc
infirmitatis suae penitus oblitus: et ad
tollesanaam gravissimorum quorumlibet laborum
per sancti spiritus gratiam roboratus: respondit. Dicit
pater quod quod vultis penitas tua libens et
tenotus implebo: tamen ut malignorum spi-
rituum manus effugere valeam: quorum quod sit
detestanda et amara locetas: sicut
horrendum est expuri: utinam sic miseri
mortales prece et precave valerent. Qua
propter solepnes carinas: extensa ieiunia
potius pegnationes: et si qua sit alia
que legitime penae congruit subire pati-
sum: quam absque amantudine penae pro-
res ad vitam redire non posse per gratiam dei
ctus effectus sum. Sed quod digne effari
queat quanto episcopus gesterit gaudio: gratias

vauiti q' at'erat omis q' agnati ami
 n es sanu sapietes . deo gras reddide
 rit cu' ab ore patris au' vnu' noctis
 spatu' . sup'illimu' et obstinatissimu'
 oem q' p'ius p'nam respicis ta' scia
 tam huilia tanq' reuota uba reso
 uaret . **S**up' omis no' amabilis : et
 honoz meoria digna quix er' specia
 li spudians gaudio bndicebat dnm .
 qu' viru' suu' cu' carnali copula iuge
 bat' ad spuales et castissias agni ima
 culati nuptias labore atq' industria
 sua p' sce orois ac pie exhortacois al
 liditate attraxerat . **E**cce q' dulces
 q' luauces q'q' salubres pietatis frs
 scie discrecois v'nis p'ulit : et e regio
 ne q' amaros q' p'niciosos q'q' morti
 feros p'dicacois frans . misere indilcre
 nois viciu' feat' : qu' sup'meoiar' sa
 ctos q' ad lauandu' egrotu' susce
 pat . v'ute discrecois ignorans et q'
 benignu' opacite' q' infirmit' gl'ie se ex
 hibere rebuisset no' intelliges : sibi q're
 morte t'pale asinut' : illi no' que ad vi
 ta' reuocne rebueat' : etne moitis pon
 dus duplicauit . **H**ic no' b'nis eps qu'
 v'ute discrecois magnifice pollebat
 cu' oia pietatis argumeta illi defecisse
 vident' : p' sagacitate pie discrecois a
 q' inuenit v' sup'bu' salubris p'sternet' :
 et huiliatu' ad vita' relurgere facit'

**Quanti periculi sit quantum homo q'si
 rei volente differre Cap' xiii**

Omnis tati optimu' et donu'
 p'fatu' relurcu' ee . et a pie lu
 minu' descendit iacob; testatur aplo' :
 stulta v'ate; philolophia illoz retar
 guens . q' lunc boni opis v'uaritate
 intellais libeo assignates arbitio .
 suam conatur statue iusticia : iteoq'

iusticie dei no' sut' subiecti . **C**uis
 cu' penitare sufficiat . q'ns calib' q'
 no' ve calamitatib' no' solu' huane
 carnis sed ena' huane mentis infir
 mitas pateat : si uel ad moneriu'
 a gra' reteratur : quiquide' nec q' oia
 sedm oz ueliamus : si no' sps infir
 mite nram adiuuet . **Q**u' queso pa
 tient' feras lcoz si adhuc te sacme
 to q'fellois p'ncellariu' ut reo' ex
 emplu' breuit' p'struro' : in quo cu'
 tentillie clacbit' : q' lametabili
 ruine certitas huane mentis q' p'
 liberu' arbitiu' corrupta e' obnoxiu'
 fit : et rurcu' q' potens q' efficitur
 sit gra' ad lauandu' qd' pericite' :
 que v'iq' ab ipa ena' ruina seruare
 potat' si no' sedm egregia' ambro
 sy suam n'ra' fuisset ate p'ctiu'
 qd' xpi morte deletu' e' : ut p'uide
 nobilis ad ymagine' dei creata na'
 q' p' se uel q' p' gram' sit agnosco' :
 miscacois d'ni metiu' no' obli
 uiscat' . **I**n vno ex mo'ltis
 ordis p'monst'entis . quita' te fir
 bus a'qu' infirmary officiu' sortito
 est : que sedm ea que in facie su'
 q'petentis religiois et honeste qu'
 saciois ee v'itebat' . **S**ed heu' pondus
 et pondus qd' v'itruq' est abhoiabile
 cora' deo . rephensu' e' appente' in sta
 tera dolosa . qua' foris p' p'pocritum
 sobriu' p'amoieq' amatoze se esse
 simulabat' : int' no' in secreto suo
 gula' et voracitati lacrimis habens
 obloniu' qd' forte suauis infirmit'
 p'parallet . abos q' delincoes face
 e' ob n'ritate infirmoz creditos :
 non veltu' iudiciu' dei sceleratillie
 infumebat' . **C**ontigit uo' ut cum

hinc nequillio vicio pimentata teme-
ritate aliquo diu subiacuisset: nel-
tuo quo iudicio punitus ad hora
gitei deliberaret. Itaq; in sacra
vigilia penthecostes circa hora
nona cu iam abbas eultra loca ad
celebrandu officiu ipis diei sacris
vestib; orand; eet accedes ad eu
signu gelliois sicut moris e co-
fitei volentib; fecit. Abbas aut pu-
tans eu de cotidiais negligencijs
aliqu hie dice. remittit; significans
ut ppetenciore pota; hora ad gfi-
tendu queret: se ad celebranda la-
rosca multicia igneti ee pcelluz
Repullus ergo abijt tristis: eoq;
scels; omni gfulioe et ignomia ple-
nu dicitur. effectu gelliois hie
no meruisset: timebatq; ne forte
ignicula; ille timois dei q ad pns
in eo accens; fuerat. hac dilacioe
repescet: ne se p; modicu tale
tuenret: ut gfulione que glam
adducit; sufferre no valet: sed
magis gfulione que pnm opat;
meret. Tali ergo meroe au; af-
fectu atq; ad respacione p;luue
frem illa hostes huani gnis ma-
lignu sps; glideantes velut lat;
nes sup pupillu irruie: miserā
aiam que se p; rone gordine
conf; oem iuris et honestatis pul-
chritudine intercentis carnis luc-
voluptate signaueat; felle obdu-
raionis. abstinoy respacionis po-
tantes et insup sumempis; ingu-
lu hoiem ia mente captu. vole-
ntima sualione ipellentes. De-
m; ab hora qua repulla pall;
e vlcq; ad vespam factione demo-

523
nu varijs et pncolis cogitacioibus
fluctuas frās e insupies. elongata
sapia dei que dicit. ego sapia hito i
glilio. et eruditis mltu cogitacioib;
uira pditorē q celo frep peros; inf-
vtrūq; peryt infelicitia demētia sta-
tut ymutai. Jam factillie solepni-
tatis vespina synaxis a frīb; age-
bat. et ille q; p infimācu solatio re-
moriet; stacione sua deseres. retu-
firm se subtraxit: no intelligēs mi-
ser tato se malignoy spm insidys
facili; recipi posse. qāto se a ggrega-
tioe multoy deu laudācu magis elon-
gare plumebat. **Ed plia:** **V**ictus
tante tedio et respacione ipis quoy
vite sue odiu mures: int stult;
pactū morte et fed; cu infno pepi-
git: atq; in ipa scā nocte penthecol-
tes nltz gutturi q voluptati deteco-
roso lenocinio satisfereat immerges:
eudem in scelerantia infertioe sui
itentore habuit co mltitu cyclopa
vorantate lectari no timuit. Cum
uo apostate sps neqillio epudiatres
gaudio. quo spenali; et pfuli; ex-
ultare solent. si qūto aliq; de mio
rligiosoz supplantae potuerit. is
norātesq; plupacione sua dina cen-
sua celei; ee repmentā. tāq; plena
victoria potit gliliu miere quat;
sic seminare de medio tollētes ablen-
taret: ne forte aūq; penit; exspia-
rer iuent; a frīb; quatūq; pietatis
arte ad gelliois et pnie sublidu
renocatur. sic q; pcedā nepharia
tartarei pūapes amittent. **Ceter;**
cu neq; i vespis neq; i sacris vigi-
lis frat; ille in ordie suo i choro
apparēt. recordat; abbas signi gcel-

hominis quod fecerat: et repulse quam susti-
nuerat totum irremittit: et quasi iam plagi-
ente sibi spiritu suo: ne forte fieri quod fac-
tum esse nesciebat: gressum cordis cotu-
lione cepit vereri. **Delont** ergo qui
bulla scriba a sacris ad inquirendum eum
pauis et anxius mittit: sibi a ius-
to iudice deo imputandum fore reputans
quod aduersi perdidisset is quem optati vo-
lente licet euidente ueritate minus tamen dil-
crete repellere presumpsisset. **Queligitur**
quod in infirmo iis ceteris quod loas in quibus
ueneri posse sperabat: minime in parte
est huius tamen auctoris huius quod nulli suc-
tant: etiam obstruosos quoslibet an-
gulos percutantibus: in necessariis in-
firmorum aulter horredi sceleris multo
cruore infectis: pauimentum quoque mil-
to sanguine rubens fatis euentum recentem
admissi homicidii in dubiis reclaue-
re indicis. **Quo** uiso expauescit et ex-
palluit fratres ad inquirendum destinati:
atque illi quod ab inicio homicidii eum cru-
delem malitiam aduersus fratrem pulillam
me perualuisse ingenuerunt. **Et** cum quod na-
te catanensis ut putabatur extincto fratre
fuisse abdita et obscura queque loca
perustrando diligenter explorarent
nec ullum omnino vestigium uicinis uel
refugii reperiri ualeret: maiori
stupore percussi sunt: ceteris que egressi
lamentabile fratre exitum euentum abba-
ti et fratribus pandere maturarunt. **Quitur**
mor meorum et luctus omnium: uox una
fratris ruina pro spalliois altissimi pla-
gentium: sed is per ceteris impatiens luget
quod pastois nomen et officium tenens:
miserabile omnia perditionis occasio
ne redisse notabat. **Illuxit** interea
festiua deuotione colenda dies pen-

thecostes et fratres optate diei reuen-
tiam nullam sollempnia deuotione ce-
lebrantes: omnipotens dei clementiam sup-
pliciter postulabant: quatenus solita pie-
tate quod nam de fratre illo frater fuisset
ipsis manifestare dignaretur. **Verum**
dine clementie bonitas que inparabilis
et mentis supplicium excedit et vota-
minime contenta id solum petere quod pete-
bat: largiori dono gratie sue re-
monstrare uoluit: quod dignaretur rume-
percoris illius manu misericordie sue suppo-
suerit: ne is quod culpa sua castigari
meruerat: dyabolice malicie: presump-
tione collideretur. **Non** enim pallia est
iri fragabilis cuncta misericordie
equitatis dei iudicium sine misericordia recipere
illum quod iudicium metues sub alas mi-
sericordie per obsequium et puerum amum
culum fugere delitebat: licet huius uer-
lignam plati sui quod sequi minime po-
tuerit: huius neque sacillimum diem quo
spiritus sanctus corda primitie eterne sue
ad illuminatas omnes gentes copiose
illustrauit: aduersus peris mortificam
uictoria fetari sustinuit. **Et** namque
dum sacra misteria celebraret: quatenus
de fratribus seorsum stans sub turri que
capanas sustentabat: sursum forte
respexit: uidit quod hodie illum sui
ipsius infelicitate uere miserum. **Seco**
plane magnificam dei gratiam beatum sup-
muru quatenus primum puerum iacere:
ita ut a reuibus et teoribus de ipso uer-
ro penes ignem calur que esse uide-
tur. **Attonitus** is quod uideat ceteros
cruosius quod uideantes ipsum esse rep-
hendunt: que fraudibus iuncta
circumuentum corpe et anima uelle re-
putabat. **Ita** uero catanensis extincti

se solūmō repturos: allatis scabris
 ascenderūt: sed miscētiōe illiū q̄ uel
 nē p̄destinatorū suorū p̄ire patitur:
 sp̄itātē adhuc hōmē iuenerūt. **Ed'**
 postq̄ clamorē mirto gaudio ab hīs
 q̄ ascenderāt cētis innotuit: exultā
 tibus omib⁹. p̄cipue tū abbate qui
 se fletus et euulans mortis illiū eē
 reū clamitabat: glā tibi x̄p̄e de
 glā t̄ sp̄s sc̄e x̄p̄e a cūctis igemū
 nar. **De hinc p̄cipiente abbate**
 lūma cū cautela diligētia q̄ repo
 lita. in firmatorū relatiōe cūctis
 q̄ i gutturē ip̄iū horrēdi uulneris
 hyātū inuentib⁹ et miratib⁹ p̄re
 gaudio quonā mō sit saluti in
 tegritate mutilatū uiuē posset i lec
 tulo collocatū ē. **Cūq̄ paululū**
 q̄queuisset: accedentes fr̄es ap
 turā hyantis enorūit gutturis
 manib⁹ q̄pressere: ne flat⁹ uita
 lis q̄rio meatu erūper: tēptates
 si uel hoc mō qualicūq̄ ōba eē
 re posset. **D;** misericors de⁹ ei quē
 re tyrānica hostis antiq̄ malicia
 potuit eripuerat: faminis quoq̄
 officinū ad laute gl̄e sue q̄ uim de
 ficientis natiōe q̄felliōis grām cō
 cede dignat⁹ ē. **Ed'** ubi pia ex plo
 rantū fr̄m cūolitas adūit: q̄
 oēm legē mortalis natiōis: etiam
 fr̄em illū sanitati relatu. mor
 terentib⁹ cūctis abbas q̄felliōne
 itaue dilata uē magno munie rei
 stupendo miraculo tantē recepit:
 q̄fidenti quoq̄ p̄uāam q̄gruā i
 uirū. **Ut plenū et absolutū cēt**
 donū qd' sp̄us sc̄s q̄ pietas dei di
 cit̄ excellentissio solēpnitatis luc
 die progne dignat⁹ ē tāto p̄p̄eā

et reuon⁹ puritatē sc̄e q̄sacōis p̄
 modū emulat⁹ ē. q̄to i semetip̄o cer
 a⁹ expt⁹ fuāt. leuathan serpens an
 tiq̄ virulentis patere morib⁹ eos.
 q̄ sc̄mate religiois inliguit: cōsc̄ias
 suas latebrosis sc̄leib⁹ maculāe nō
 uereat. **Dicut** igit̄ restante ap̄lo q̄
 aiq̄ sc̄pta sūt ad nr̄am sūt sc̄pta
 tortuā. ita pauldubio q̄nūq̄ magna
 lia dei i sancta eccl̄ia ip̄iū fr̄a sūt ad
 nr̄am eruditiōne fr̄a sūt. et p̄p̄eā
 q̄nūq̄ curā aiātū grā dei locati sūt:
 caueat ne quīs occasione seu uitate
 q̄fitei uolentē. sibi dūtaxat q̄nullū.
 sine fr̄m p̄uēde disc̄cōis differre
 p̄lumāt: ne q̄nūq̄ sūt ap̄lo dicenti
 sp̄m nolite extinguē: et ne forte is
 q̄ nūc ad uita reuonū potēat. ip̄a
 repulsiōe sua i aūsiōne cordis uā
 reus post modicū ad uita redie cō
 tēpnat. **De periculo discordie.**
Qui dūs in euāgelio **am**
 Dicit oīs q̄ ualat fr̄i suo re
 us cit iudiciō. Itemq̄ ap̄ls salubrit̄
 amoneat dices. sol nō occidit super
 uacidiā uiam: uolendū ualre ē
 quoltrā eccl̄ia de nūo religioz. neg
 ligētiā ire frenā laxare: et usq̄ ad
 cōtenciōis discordieq̄ fere interdū
 p̄rūpe: q̄ dū foris iuicti eē cupiūt:
 int⁹ fr̄m feruūt: dūq̄ foris p̄
 ua et uilia defendūt: int⁹ mag
 na et p̄uola p̄dūt: q̄ dū rem t̄p̄a
 lem tenē diligūt: pro ea si aufera
 tur pl⁹ q̄ expedit ualcento. uē di
 lectiois inq̄pabile thesaurū amittūt.
Et ergo quisq̄s religiosam uita ser
 uatur. templū dei se eē meueit: do
 minū maiestatis habitātē in se ira
 cūdie seu discordie passiōe offendē

ptimelcat: q̄lit sacerdos quātā reli-
giōsus dū pacē quā reli rege ī tris
uato reli cines trigenis ānūnauit
rūt in p̄rio suo violatē nō timuit:
āmirantā quātā grām specialit̄
a dno sibi collatā p̄didit: ad mu-
telā torpentiū describē nō pigrita-
bo: **H**ic ergo laudabilis vice p̄libit̄
ignauie neq̄quā marces uel ocio sol-
lucite satagebat q̄tā gūlacōis sue
qualitas ab excellētia grad⁹ sui nō
discrepāt. **C**ūq; p̄cipue ī oblatōe
hostie salutis in q̄ filij imolatur
p̄i ut tollat p̄tā mūdi p̄ sacrificiū
cordis gr̄ia et sp̄s hūiliat̄ semet
ip̄m ī p̄nā sume diuinitatis mar-
tāe cūant. **H**abebat uō perrochi-
anū quētā qui licet seculais uite
negocijs implicat⁹ eēt: fidei tū uite
gr̄ate reuocōis q̄ sinceritate pasto-
ris sui melius fortassis ip̄ar nō eat.
Eius nāq; doct̄ia et exemplo religio-
se institut⁹ ecclē hūia sine cessatio-
ne terebat: nullax celebratōi sedū-
lus obseruator: itereat: sc̄z q̄ p̄cū
mīstancia celos pullans: ī simplici-
tate cordis sui tpe diuī sacrificij
cū dno loquebat. **V**oles aut̄ dno
vtrorūq; meritū ad laudē et glām
noīd sui manifestāre: laici illi tā
sp̄itales q̄ corpales apuit oclōs: ce-
pit q̄ m̄tra sacri mīstery actionē
dūm nr̄m ih̄m xp̄m h̄tis oculis vi-
dē sup̄ altāre stante iuxta calicem
sc̄m: qui auroborū gl̄as m̄tra sua
uitate p̄nāe sue misericordie p̄tū-
gebat. **C**onfectōe uō diuī sacra-
mētōz rite pacta. cū pacis osculū
ī pl̄m eēt diffundendū: et sacer-
dos iux̄ moīe quorūcū sacra hostia

p̄mit̄ osculāct̄: ī ip̄a hora p̄ro-
mi⁹ accēs eūem m̄stro suo pa-
cis osculū dignatillie porrigebt̄.
O q̄tā ē benignitas receptōis iur̄
O q̄tū te teo suo quorūcū pia et
reuota simplicitas meretur: ut
ieffabile illā etne uisōis rei diuī
redmē que gūalit̄ omib⁹ electis
in finē seruetur: ip̄i q̄tāmo ī
hac mortali uita p̄libare uideba-
tur. **I**s ergo q̄ ad tā diue gr̄epla-
cōis reuendū archanū admitt̄
fueat: iuxta p̄phetā secretū suū
sibi retinuit: et nō frequēt̄ spe-
ciosū forma p̄ filijs hoīm uide-
nichil tū p̄bro iudicāe uoluit:
ne aut̄ ip̄e uauitatis notiet̄. **L**i-
tū dei mīstery facile sine mas-
no pondē racionis p̄palaet̄: aut̄
ille cū tāta gr̄a a dno collata
p̄ elatōis uicū eadē se gr̄a p̄uact̄.
Accidit m̄tra ut ortū p̄fati sacer-
dotis diuisis herbis et oleib⁹ uicē
tem cultorūq; suo ip̄a uuaatate
gūis quorūcū aruente paup̄is
auitā porcell⁹ factiuis irrepōib⁹
m̄tre q̄suelcet̄: et q̄ in domo dū
sui ob rei familiaris penuriā uū-
te uentriūcū suū reple postecū
iueniebat: aliūde hoc mendicāe
q̄pellebat. **I**taq; sacros egerime
terens ortū suū uastari: cū fre-
quēt̄ paup̄em illū amouisset
quāt⁹ porcū suū domū tenet̄ ip̄
tū q̄ porcū teneras olerū plātis
custodiente. cū iuria uerberū ex-
tra septa ortū sep̄is expulisset nec
tū q̄quā p̄ficer̄: ad extremū ro-
lore stimulat⁹ eūte porcū occidit.
Verū paup̄ ille aiālis sui itēitū

agnoscens animadū substantia
sue se magna ex pte p̄dusse ige
muit: volens q̄ agē cū p̄b̄o q̄t̄
tāp̄nū illatū sibi sc̄dū leges rel
tituet: illo ec̄ouf̄ orti sue iacturā
exaggerate: qm̄ paup̄ vbiq̄ ia
ret n̄ retinēto cause sue respectu
et repulsi ē Itaq̄ sac̄dos irrecoli
latus manēs paup̄i fr̄i suo ad i
molandū vē q̄ reconciliatiois hol
nā temerarij aatellit: sed dñs
ih̄us q̄ ē nobis a reo p̄re iusticia
redemptio et reconciliatō: discor
die pelle maculato p̄nciā suā ex
hibē dignat̄ nō est Ecce nāq̄ hō
rei cū sup̄ meū infra sacri ca
nois actionē stans et deuotillie
orans illū in quē desiderat ange
li p̄spicē moē solito se vilitatē spa
bat: sed frustrat̄ a spe sua ve
hemēt̄ turbat̄ ē: q̄ licetans sac
dōe grām sibi collatā p̄ p̄s
nūtatū et q̄ nūbilo quōtā dīne
dignatiois obfuscatū Sed ergo
v̄cūnta hūitē sola testante gl̄iā
aliq̄ dñi celauit cā erigēte silen
nō p̄mē noluit: sed assumpto leor
sū p̄b̄o qualē et q̄tā grām p̄di
dillet secret̄ iussellit: monēs
et obsecrās ut si in p̄am̄ aq̄ lap
sus eēt p̄ q̄f̄lōis et p̄mē i mediū
dilue illud q̄tōt̄ festinaēt: si
forte grām amittā largā redemp
tōis nr̄i benignitate reape merēt̄
Construat̄ nō sac̄dos nullū q̄cē
inualis delicti sibi gl̄iā se eē sed
nec in h̄is q̄ cotidiana excellibye
uenie p̄t̄ gl̄iā se p̄ solito re
morte r̄ndit: excepto dūtaxat q̄
ortū suū pestilari nō sufferēs.

paup̄is illis portū omdisset ei q̄ per
satisf̄oīs hūilitatē necdū reconci
liat̄ fuisset Intellect̄ ergo v̄q̄
paup̄m̄ susceptore dñm̄ iur̄iā pau
pis sui t̄nto leniore q̄to occultioē
v̄nditā punisse: festinauit q̄ sac
tos pulillo dñi p̄ q̄dignā illatū tāp̄
ni redēpensanōē satisf̄acē: sed v̄z
sublimē illā grām quā p̄dixat re
cupēuit nec ne nō stat nobis:
qm̄ seruis rei qui eante cū illo ḡ
ciā uel fortassis p̄ illo p̄t̄apabat
censois semetip̄m̄ castigabat silēcio
ne mustiū rei pallim̄ sine r̄e nā
tatis articulo reuelatē p̄sumēt̄ Ce
tū qm̄ diuicia cordis hūani dif
ficult̄ ad custodiā sui eritat̄: ad
hec etiā ip̄s iūm̄i restio q̄ sit p̄
culosū discordie viciū q̄ probabi
qui licz iūm̄i et coact̄i v̄ritatē
p̄tat̄: tū q̄nq̄ etiā v̄ba rep̄mē
v̄itet̄ que fidelib̄ q̄ moitoia eē
nolūt̄ In mōsteio quōtā moia
hūi p̄oit̄ eūstē loca tractat̄ aq̄
cū lozozib̄ q̄ntā possessionē ip̄s
cenob̄i vende velleus: et sicut fi
solet ex stud̄is p̄ciū suā suāz r̄q̄
lanou gl̄iō subn̄rā defenden
ciū ḡuis int̄ ip̄m̄ et lozozēs discor
dia exorta ē Dñi p̄posito dicente
sibi creditā eē dispensatōē: to
nū q̄ negociū auctoitate placōis
sue ad arbit̄i volūtatis sue cogē
te: lozozēs equo n̄tebant̄ ḡuiter
scandalizate recesserūt Ecce aut̄
fein̄ quētā laycā in eorē mōsteio
que ab iūm̄to sp̄i verabat̄: pro
q̄ libeācioē cotidiana p̄ciū illan
tia lozozēs in q̄ laborabat̄: et ut
pestifex sp̄m̄ validū v̄gē possēt̄:

Dūcas eā sacmētis frequē pncipae
faciebāt. Postēo itaq; die ppolitū
pimpēdēns scandalū soroz turba
tus ipē cū gūis turbans eistē soroi
b; ut pacificā hostiā imolaret mōt
lus ē ad altāre dei: pactaq; ex mōe
dīnoz munex q̄secratioē etiā pa
cientē illā cū p̄cipiente euchaistie
libi p̄ntai fecit. Cū uō spūs neq;
murū imodū recalcitrās. truculen
tas et horrifonas cepit edē voces:
ipm q; p̄piti amāillia iunctioē re
targues dixit. O miserū et infe
licissimū hominū q; facis: **Y**etale
vū rancoris et discordie toto per
tōe spūas insup etiā gūis scātali
pusillax dū corā oculis lūme ma
iestatis re: ad q̄secrātā tractatā
et mauducatā carnē altissimi in
pudent sil' irruent' irrupis: **S**o
ueis p̄ cto q; q̄lulā fecisses. si do
mū dei hodie nō intilles: q; tante
p̄lūphois cauteid q̄scām tuā vl
culasses. Cūq; exorissimis et orōib;
multis cogētur q̄tis dīnis sacmētis
reuectiā exhibēs cedēt: quoad ulq;
mulier quā torq̄bat q̄tallet per
multas difficultates vix cogi potat
ut de manib; illis q; dissensionis et
q̄tencōis vicio sortebat. euchaistie
grām eā lūmē p̄mittēt. **H**inc col
ligū negligentia nrā hostib; nrīs q;
nos vives accresse: et q; q̄to q̄s ad
peccādū p̄clūor fuit. tanto p̄nci
pis tenebrax diuillimū iugū diffi
cilis euadē pollit. **Q**uāta uō idul
tria discordie viciū fugiendū sit.
q̄q; festinant ad pacis q̄cordie q;
vinclū redeūdū sit. etiā magnū il
le iohēs q; elemosinai' dicit' satis

ōndit: q; p̄ incōpabile largitate et
q̄passione quā cū egenos habe
bat greco vōbulo eleymon. i. mu
leicors appellat' est. **H**ic v̄tūs pō
tifer cū eet alexantē magne cui
tatis p̄iarcha: uicta eistē v̄bū
p̄nci' adultinas q̄lta leges i' fo
recū venaliū p̄ponē volebat: q;
exactionē magis et auariciā. q; ul
tax legū modēamūa redoleūt. **S**i
libealis p̄iarcha hoc in gūamē
paupm q; palcia sūt diuitū fieri
p̄lūpnes magnauit resistebat:
licq; tū ē ut gūllia dissensioē
turbati. discordes ab imitē dista
teūt. **A**t uō mitis pastor q; a cū
mo pastōe dūo ihū xpō didicēt
mansuetū eē et hūilis corde licq; po
tūllet. q̄scām suā porciōis caute
relio tueri: scandalū illū q; ama
ricie estib; inflāmatq; irrednabi
lit' mouebat p̄impēdē. cū p̄ tūno
re dei. cū sol iam festinaēt occi
bē. p̄ religiosos deicos mādnat
p̄ncio dignū mediā v̄bū dices
Quē p̄nci. sol ad occasū ē. **A**d q;
v̄bū q̄pūctū p̄nci' cū festinaēt
surrexit: curreb; q; tenuit p̄cēs
honorādi p̄iarche. licq; v̄cūs
p̄mitator mālicitudis xpi. dū se
ad hūilitatis cellitudinē iclināe
studuit: in corde p̄nci' sup̄bie
discordieq; fomitē extirpit.

De laude pacēne Caplin xv

Sed o mi suauē locū. in q;
p̄ similitudie exempli q̄gruē
ter valte mediā fiat. amirāde pa
cie etiā frīs: q; cū eo q; oteāt pacē
pacificq; eē et sedm dū p̄ceptū e
ciā. p̄ iūmīto orae satagens. mīse.

rāte dno. iucēnti luois virulētis
radices te corde frīs extirpant? et
quē dū patient sustinuit violen
tissimū psecutorē: tenotissimū rāpe
meruit obsecratorē. In mōsteio
quodā cystaenfordis gūgāqū it dū
os quotrā frēs dillenōis et odij
semitaria cā similitatis cōmā pullu
lāe. Dū enā vno eoz ī malicia dil
cordie psecrante? alt p grā; de a
to respicēs qd male in se pullu
lāe recognouit: rastro pūctiois
eradicaē q̄tori? festinauit. Cūto
q̄ maluois ille. clāclis seu aptis
sectatioib? irrisioib? retractioib?
ve frīs aīm ad amāitudinē pdu
rē utebat? tātō iste ī hūilitate ti
moris dei semetipm submittēs
luoē et ipacē stimulos quos ī
corde ipi? adūlati? exacue tēptabāt:
q̄fitendo flento et orando vigilānt
retūtebat. Dū q̄ nō moilia per
toā cogis luois et iudie exēbilis
tabes? Ad enī pacēs iste et hū
lis frat glōrie sue p̄stabāt tanto
loni ure? p̄minentiq̄ se marilla ī
scdm euāgelicū p̄ceptū p̄bendo al
terā: hoc totū pūls et tumid? il
le sinistre m̄p̄tando. supbie cō
tēptuq̄ suo reputabat? q̄to q̄
is efferos aūs ei? pacā sua lūi
re tēptabat: tātō ille malicie sue
furiosus agitat? ad p̄sequēdū inoē
tē m̄sed luoē magis ac magis
m̄tebat? Hic frīs ē ut v̄sus ī
amāitudinē vitis aliene. cā p̄pha
naē. ius p̄scribē. fas nefasq̄ cō
fite nō verēt? Dūmō illi? quē sce
lestissio p̄lequebat? odio. tūquil
litatē turbac. gnā obnubilac fa

106.
māq̄ fultac potuisset. Cernēs iūc
tū robur mētis colluctatiois sui de
getis neq̄ie sue adūuencioib? subli
mit tūphaē? fortiq̄ pacē pede ma
liac sue collū caliac: acōi semēs iūi
dia. abbate suū lup? senill? ouē
mentiq̄ adijt? detestadi cōtā cri
mūs q̄ neq̄t cōannaueāt: frēs suū
neq̄us insimulās: ut quē tēp mō
rēac glōlū reddebat: pessimi mē
tarij fermēto corrupta fama. si fi
posset hūiliaret. Vbi nō fr flō acu
latis in tām vocat? ē: frēs sc̄ptū. q̄
crudelis ē q̄ famā suā negligit? se
h? cūis sibi glōiū nō cē. igēnie p̄tel
tat? ē: se q̄ ad q̄phantā inoāciā suā
examē q̄dāq̄ placuiss? spōtanea vo
lūtanea subiturū. Quia tū scdm cor
dis huāni nō solū ad faciendū. sed
enā ad suspicandū de altō malū ab
adolescēciā p̄nū noueāt? Vbi semel
emullū. occasione sc̄antali de se it̄mus
redisse ḡuit voluit: et q̄ sc̄cie cū aplō
dicē potāt. glā nrā hec ē testionū
glōie nrē. malicia diei vanis suspi
noib? se exagitatē patient ferre neq̄t
Cetm m̄tq̄ sequi q̄silū apli dūcēs.
noli vinci a malo? sed vince ī bono
malū: times enā ne forte q̄tinu? do
lor ipacē stimulis nutiq̄ ī odiū adūla
rū v̄tetur? totā vni grassantis in
se dolois ad negociū tūstulit pietat?
assiduis orōib? iugilq̄ flētib? tā pro
se q̄ pro emulo suo dūi sui m̄tq̄
b̄tillie q̄ dei genitris pietatē exoras?
quat? dūna. et se in caritate q̄firma
ret. et ī emulo suo magnitudinē
malicie q̄p̄mēt: et ad tollendū sc̄a
tali fomite vinctioē dulcedis sue cō
pūgēt? Hec frustra laboant? ī ge

rate

mitu suo neq; pupille oclor ei; oclio
le pietatis aliqd fluebāt: sed q; solat
huiles tbulatoz susceptor. Dñs ex
audiuit vocē ei;: impletū q; ē in eo
qd' sapiētiss' salomō ait. Cū placu
erit dño vie hoīs: etiā inimicos ei;
quāt' ad pacē. Cū enī laciū cord'
q'ti et spūs humiliati i simplicitate
deuocōis sue dño aliqdū optulib;
uer tū dolor q; tam ob ifamie notā.
quā inocēs incurreat. quā etiā pro
pdiōe frīs q; mentacis et odij vene
no infecti pibat. p'ordia ei; repalce
bat' cessaret: q; tigit ut talit' affcū
quātā nocte i thō stans in ordine
suo vigiliāz solepnis mēct. Et
ecce ad memoriā calamitatis sue sil'
et fēni piculi. cepit ebullie de iti
mis cordis ei; medullis fons lac
maz. vē de fonte tom; taud pa
rente in ablucōe; p'cordis et mēstru
ate. venaz suaz p'cipia thens:
quo scaturiente fluebāt ab oclis la
cime nō sup' deducere eas. sed p' de
ducere eas: nō ut q'fūdet' et periet'
q; fūntē cas q'fusiois et p'dicōis fo
ueā paueāt: sed ut resipiscēs a laqis
diaboli a quo captiu; tenebat' ad
ipi; volūtate. et tunc vite b'itudinē
et glām recupaēt. Inebat; itaq;
sincerillio vīno caritatis qd' letificat
cor hoīs. q; dignior p'porio et emi
nēior laus ē dilige' inimicos et orae
p' p'lequētib; et calūpniātib;. nō
se potēt i medio frū pati: sed a
to secretū petēs. corā vno de altā
b; ad orōne p'fuit. q; hūllienā
ardentissie q'pūctiois arōta libei;
euaporādi. celos q; sicut v'gula fu
ni penetrādi oportūtatē nāc.

ceit'. Ibi omī mīaz dñi que a se
culo sūt med. b'illie quo; rei gen'
tis et v'gō in exhausta pietatis ul
cea mēte reuolues: nō tam v'bis q;
invento tugitu cordis largitissim;
lacrimaz p'bre ipām mētem mīe q;
spes mīseōz eē dimolat' ut suā ad
v'larūq; sui tam lūstape dignacē
supplicat postulabat: qm' nego
tū q'pūctūq; mētatū p' quo lūme
pietatis mī corā p'fūlio iudice fi
lio suo allegacōis officio fūgi nō
r'ulaēt. n' nisi pietatis ordie r'ia
ri posse pia fiducā p'luuebat
Nec fecellit simpli' fidei ei; mag
nific' e vestigio subleatū; p'icta
tatis effcūs. Ecce enī dū in v'ltimā
q'itōe cordis sui frequē; ueraēt.
pie dñe miserē: pia dñā rei gen'
trix v'gō maia lūctū mīseō oī p'
lus q'fūlio et auxilio restitūto: et
adhuc p'q' murmuris v'ba corde
et ore voluēt: adest illa sp'nal'
paupm susceptū; et peculiare
mīseōz refūgiū: rei genitricē
v'gō dñā n'ra: nō qualēcūq; nō
mediocē afferēs q'folacōne re
solato: sed plane tantā et talē.
q'pā ac qualē r'gimā reli dñam
mūdi mīz mīe spem mīseōz
ei que vilitacōe sua dignata ē
recebat impentē. Jam psalmū
quē tūc chor; psallentiū ad lau
rē decantabat' vltimū v'fū frēs
psallebat;: tū respiciens fr' ille
oclis lacrimas stillantib; vidit
illā sublimē dñāz angeloz spē
mīseōz. q; a tēteō latē altāis
egredietē ad se venie vltū et
hītu mō quo mīz mīe recebat'

reuerentia: inuicem quoque huius iubare
choruscantem Dequebat uo eam inuicem
splendidiu celesti et ipse gla ilig
me adornat. Inuicem du fructu plal
mo frēs glām scē trinitati dicent:
et sicut moris ē ob ruenāā sūme
maiestatis et omīs pū inclinatēt
substitit bñā uigo: sublimissimū q
ūitē tu nō adequabit oīs creatu
ra: excepta dūtarat illa q in sa
cro et de sacro uiguali uro ipi a
ūbo dei tūnitatē plone assupta
est: illū mō tā hūilē q cellū ōi
tē reuēt submisit: et quousq
frēs glā pū et filio et spū scō pū
rēt: tāq uē hūilis analla dñi i
clius pūalit. **P** q her eiges se ul
nō q ad frēm i angustia q lutum
dicens mellifluis ūbis q solata
ē eū dices **H**ō rei cesser iam lac
me ab oculis tuis et amantudo me
rois quo cor tuū uehemēt affligit
reterat a te: q ē inces opū tuo: q
sūme inoēcie altissime q mitatis
dñi ac filij mei pro modulo tuo
mitator effrūs adūlaty tu uio
lentā nō solū eqnimit tolāsti:
ūm eā salūtis ei q piā sollicitudi
nē gerens in luctu et lacrimis tenz
ipū pro eo in qspū dñi hūiliaē
nō dubitasti. **Q**uapp uouis me
ob sincerā fidei tue deuocionē:
tā ē glām q emulo tuo ueniā a
dño impetisse. **F** nō q ad tāta se
cretorū celestū cellitudinē aduul
sus fūat: ut cūctis ordinibz an
gelorū reuētā mrez dñi carneis
oculis uiderē nū frūz neq eni
turbai potat: q suauitatis et se
nitatis mrez uidebat fiduualit

Dixit ad eā **O**bscra dñā q es tu q
sic dignant loqris ad cor seruuli tui:
uel qd ē inuicis iste q teū ē. **E**go sū
ait maia nū filij dei: inuicis uo iste
iohēs ē euāgelista: q talis obseqns
benigillū filij mei in cruce p nra
pentes salute me qmisit. **E**t tū ait
Si ergo es illa p quā salū hūano ge
nei uerit: quā reuēt et laudat vni
litas creatiue: cur qlo et tu tū uua
te cetis ipis eā piatibz angelias
honorād caput tuū nichās. **P**nt
sima dñā rādūit. **S**cie des q quocet
cūq glā scē trinitati cū metu et reue
rēna exhibet in tris: tones omīs
ūtutes celoz q mouēt: et ad laudē
sui creatoris eritant. **H**ys dād: u
sio bñā ab oculis uideus sublata est
Porro tā mīlica nectarei otiois sua
uitas eadē hora appaiciōis bñē ūgis
nō solū frīs illi q merōe et anxie
tate tabescebat: ūm eā qctoz tū
in cho deuote plallēcū penctua cor
dis ateo qnola inspiciōe resecat:
ut facile trēt intelligi nō marea
liū arōtū fragrāciā illā: sed diue
plane fuisset ūtutis. **C**uis loqur
potēcias dñi: auditas frēt omēs
laudes misericōdiū ei. **D**e ūestiga
biles sūt uie ei: et inqphensibilia
opa pietatis ipi. **I**uidū aut ille
detractor et aculator inoētis frīs
sui q qūti in se fuit pūm uita pū
et honorē crudelis mentacū gladio
extinxit. cū uide pū tribili illa
sua pcellendū fuisset. q dñs dicit
ad filios isrl: si abulaueitis et adū
lo m: ego quoz adūlus uos icetā
et corripā uos septē plagis p sce
lca urā. et illud de psalmo **D**ilex

isti malicia sup benignitate: ptea dō
destruet te in fine: cū hoc inq̄ dignū
fuisse audie nō tū hoc auduit: s̄
intueente pacā inoētis: fr̄ue quoq̄
caritatis p se pie gemētis hūilima
intellioe por̄ audie meruit euāge
liū illū p̄m̄familias: p̄digo filio
viscē pietatis exhibentē: et dicētē
Cito afferre stolā p̄mā q̄pūctiois et
induite illū ne nudū ambulet et vi
tā turpitudinē ei: et tate anulū au
reū q̄fessiois in manu ei: ut lotū aq̄
q̄fessionis q̄ glām adducat in salutē
q̄ in q̄fessioe oīa lauant: signaculū
inoētis recipiat: et tate calciamēta
fructuose p̄nie in pedes ei: ut abū
lans vias iusticie: de cetero nō offendat
ad lapides malicie pedes affronū
suaz. **E**nū ubi suauissimi illi odor
ris fragiā que te iugues corpe ite
meāte et imaculate rei genitū eru
pit: m̄ cetero q̄ hac grā digni habiti
sūt eā lūoe et terrū odio pectois
ei antrū tetigit: mox vehemēt q̄pūc
tus et illo igne que dñs ih̄s mittit in
frā salubrit̄ inflāmat̄ cepit: iā sc̄ly
suū vilitatis lance trutināe: se reū
se miserū se q̄ oīb̄ tormētis dignū
reputāe: fr̄is quoq̄ sui que s̄o cūie
ifamaueāt inoētā q̄ se q̄t̄ h̄ficiāe
Deniq̄ redarguētis se q̄ t̄e stimulos
ferre nō valēs p̄soluit in t̄o suo se
ab oīmoda fr̄is insectaōe cessatū:
gannati quoq̄ facinoris fabula per
q̄fessionē patefā ad arbitiū abbis
se ei q̄ta pollet hūilitate satisfactū
Hanc aut fr̄o fr̄ib̄ nō sine maḡ
āmiāōe m̄ se q̄entib̄: q̄ nā tāti
odis suauitas q̄ noctu p̄falleū
sēscāt portendet: is q̄ tāti millei

cōlā eāt: abbate secrecā adit q̄
videāt q̄q̄ audieāt: simplici p̄au
dens: ipam q̄ horā appicōis br̄e te
genitas fuisse: qua p̄falleū nū
bus celestis suauitatis fragiā
infusa ē assuerās. **A**bbē nō stupē
te: difficilū q̄ fite adhibētē magi
tudie quippe tā glorioli miāculi et
timacionē p̄fone sup̄gredietē: et
ce in allipulacōne veitatis: ma
licolū ille ifamator inoētis fr̄is
sui p̄alles et tremēs adueit: r̄etel
tandi cūis sc̄enā iūdia rogete
fictā: por̄ a se q̄ veitate subuicā
frens et euilas q̄fiter: se q̄ mul
tis moīs multo q̄ tpe in p̄secuōne
ip̄is exarisse: cū magna cordis
q̄tāōe deplorat. **P**orro req̄sū
vū illi tā repētina q̄pūctio et p̄
sui recōgnō accidisset: r̄udit
se licet indignū eadē grā suauit
sini odoris q̄ et cetero p̄fūcū fuisse:
mox q̄ ut toni celestis vinctio cor
dis ei intima penetrit: iōdū ma
licie et amorē inoētāe mix̄ t̄mo
dū respirasse. **A**bbē audita q̄b̄ q̄
sp̄italib̄ s̄enoib̄ refert: et sup̄
tantis miābilib̄ dīne pietatis
grē dñs i q̄e referūt. **A**t nō fr̄ ille
q̄ pacā sua nūciū hoīe ad pacē r̄o
ūteat: et iūnicū diaboli sub pedib̄
suis q̄ruat: locū in quo celestis
miltaria recognouēt tota audi
tate repetēs cū deuotillie adoract
illuc ubi sacros pedes r̄gine celestis
stetille mēincat: ad q̄māntā vi
sionis veitātē mellifluū suauita
tis odore que in ipā viliōe sēscāt
lapides h̄m̄ vestigia fragiā suā
repūtantes sp̄itne leti rephendit

Et ubi abbas ipso **nuante** celestis
 misericordie sperit. assumptis secum quibus
 tam religiosis fratribus designatum locum cum
 metu et trepidatione adiit: quod ubi
 audierat rebus probans suavitatem quod
 per misericordiam odoris uerbis hauriens. quod
 tanto cum fratribus suis quod filio ecclesie la-
 ptes erui atque in sacro loco quod pete-
 ri in mediana tanti miraculi reponi p-
 cepit. **E**cce ad hanc et quotam
 manu palpantes probare possumus
 quod eos esse pacificos quam filii dei voca-
 buntur: cum ex quo sicut superiora hanc
 plene declarant. etiam hanc quod per religiosam
 vitam in mundo filiorum dei reputati esse
 videbantur. si pacis et concordie viciniam
 in unitate sine caritatis seruae neg-
 legerit. ceteri uero gloriam prouentur:
 si non omnia ad pacis tranquillitatem sine
 qua deum uidebitur redire quod dicitur
Dies ergo dominum frater ut per sanctum spiritum
 sui dulcedine extinguat in nobis dul-
 cordie amaritudinem: et carnis et ma-
 luolentiae pestes per quas eligioli quod
 vitam regentes. quod quod sunt periclitari nos-
 trum te cordibus nostris eliminat: quod
 omnes unanimes idipsum in uice ten-
 dentes. tempore filii dei cum sumus filii pacis
 habitemus in domo domini omnibus diebus
 uite nostre.

**De psalmo psalms neg-
ligentia ruminati Caplin xvi**

Dominum seruicij cotidiana pe-
 lionem cum metu et trepidatione
 summe maiestati nos exhibere psal-
 hortatur dicens **S**eruite domino in timore
Quia uero inbecillitas cordis huius
 in ad negligentiam ab adolescentia per-
 na facile in capitalibus studiis te-
 pelat: maxime ubi idemplicitas sal-
 adiuu gnatur. uelut in cursu continue

psalmodie dignum ducimus ad correctionem
 negligentiam pauere. qualiter dominus uoluit
 dominus christus per seipsum blasphemiam negli-
 gentiae contra deum corripere dignatus est:
 quatenus tanto periculi ad eminentiam
 sui negligentiam metes emigilet: quanto
 sollicitus maiestas corripens pauere
 corde pensat. **H**uius anni coloniensis
 archiepiscopus. **S**ygebergensis tenobij futu-
 tor. ubi etiam sacri corporis eius in eius glo-
 ria futuri resurrectionis preloantur. quod
 sacris quod auctoritatis in eam dei
 fuerit: cunctis huiusmodi uite eius legentibus
 liquet. **H**ic uenerabilis sacerdos dei si qui
 ab exercitiis negotijs liber frequenter
 subterfuge potuisset: psalmodie cum quo-
 ta clerico suo. quem sibi ad tam religiosum
 studium idoneum prouiderat attentius uo-
 cabat. **D**ominus is quem non deuotio uolunta-
 rium faciebat. sed ueritas ut reor ad tam
 continuas oras proloquens angustabat:
 propter pietate per opus perhibere. cepit quod
 dimidia non nisi uo etiam integre uerba
 tulerit: ita ut ad omnem glorie promotionem
 prime tamen et tunc plene mentionem faciens:
 media penitus reticeret. **C**uius dies diei
 succederet: et hac pessima negligentia quod
 nullus adhibebat neque corripet: sed quod
 per pontificem in hys uerbis quos sibi coram
 altaria tabat intentione cordis figente:
 quatenus uespere dum istem pontifex in lecto
 tuo obdormiret. audiuit quod uoce hominis festi-
 nato negligentem dicentis. gloria patri et
 spiritui sancto: atque iterum et iterum repetitis. **E**t
 cum audisset: et quod hec uox preteriret dile-
 ne nullo modo ualeret: in conspectu resolutio
 assistit ille speciosus forma per filium hominum
 dominus ihesus christus: quod etiam manu preterita duo-
 bus quoque in ea digitis id est pollice et

auriculam in vola replicatis medios
tres erectos tenebat. De hinc tertē
manū indice alteriū manū indice tā
ges. ecce inqt p̄: mor q̄ mediū si
milit tangēs eu inqt fili q̄ ad p̄
tremū uō anulavē tangēs. ecce inqt
spūs sc̄us: deinde subiicit. Cū itaq̄
tres iste p̄sone q̄ vniq̄ de q̄ sūt. pari
honore ab vniūsa eccl̄a colant̄: q̄e
blasphemias deia tui nō retarguis
q̄ ad oem gl̄e deuminationē. n̄ q̄ me
dia in fuitate p̄sona sū laudis ho
nore subitit. **H** hac iocūta vi
sione euigilans factos dei ḡtulaba
valde de visioe tante maiestatis
et qd̄ in spū audierat festinas aure
corpis p̄bae: acuto p̄ q̄ete cleico
q̄lucte cepit insilte psalmodie. **D**i
ligētia uō qualē in psallendo discipli
nā tenēt auctulatis: q̄pit c̄illime
q̄ in singlōz q̄clusioe psalmoz pu
mētā negligētia. fuitate in dualita
te q̄thens p̄sonā filij tr̄slicabat.
Quē mox seueā ut dignū eāt cor
repaōe castigatū: ut de cetero distinc
tū et deuotiū psallēt sub ḡuiciniatioe
p̄cepit. **H**ic itē b̄t̄is antistes
p̄ v̄tutē illi q̄ reuelat misteria tap
tū signū in spū agnouit vniūsas tri
bulatioēs calamitates q̄. q̄ eccl̄a dei
usq̄ ad finē mūdi opp̄lluc sūt: re
diens q̄ ad se nō solū mētē s̄ et cor
pe p̄ horrore visionis quā videāt
aliquāto tpe languit. Cūq̄ a religio
lis v̄ris rognēt q̄tū misteria que
videāt ad edificatioē fidelū pau
tē dignaēt. hac tū salutarib̄ se
voce r̄ndit. **D**e ve. ve. vniūsis angu
lis sic ab hys q̄ dicūt ep̄i rōres q̄
aiāz quoz doct̄na et exemplo po

pulus dei inforti debueat ut purā
dno exhibet seruitutē. **C**eterū q̄ fu
gienta q̄q̄ caucuta sit hec p̄culo
sa negligētia q̄ psalmoz sine q̄m
libz p̄cū curq̄ sine mētē ablay te
uonoe festiuato atq̄ diuiciata seu
eccl̄a integra q̄q̄ v̄ba tr̄slicendo p̄
currit. libz quoz q̄ de miraculis be
atillie dei genit̄is maie ititulat̄
maifeste declat. **I**bi enī inuenit q̄
quetā ugo religiōsa sc̄dm̄ nūm̄
psalmoz ceterū q̄q̄ḡinta saluta
tiones angelicas cū tōtē venis
eide regine celi m̄i m̄ie singlis
dieb̄ offererat: sed quā p̄ ip̄am
multiplicitatē m̄i digna deuonoe
q̄ oportet id faciebat: amonita
est ab eadē d̄nā nr̄a. q̄tū r̄at̄ d̄nā
b̄ p̄tib̄. q̄q̄ḡinta tibi cotidie sa
lutatioēs cū q̄petētib̄ venis m̄e
te et mōle p̄soluet: patent̄ insinu
ans teo et tibi accepta. **F**oe q̄m̄
pax seruiā cū deuonoe q̄ m̄tū
negligent̄ et sine deuonoe exhibi
tū. **E**d ad hec r̄ndē poterūt: q̄
in m̄l̄p̄licatioe p̄cū seu psalmoz
qualit̄atib̄ platoz q̄d̄ d̄t: q̄ in
breuillio t̄pis sp̄acio q̄q̄ḡena li
ue eā psaltecū integrū se p̄uere
glant. **D**iscant q̄lo hys exemplis
nō pensāe d̄m̄ q̄ntū sed q̄to p̄c̄m̄
tis affectū q̄ in lacrimis ip̄iq̄ offerat.
nec polle holocaustū d̄m̄. q̄ totū
flāma deuonōis incensū nō fucit.
Di q̄s uō ad tātā p̄fōis celsitudie
p̄ grām dei excreuit. ut et m̄l̄m̄
et deuote solue valeat: hinc sc̄dm̄
sc̄pturā lex nō ē polita: sed sicut
in hac vita. **I**p̄fōz vota tr̄slicentes
et meita ablay tedio mēt̄is et corp̄is

bonū semē sēinat: ita in futū i
mentū pond⁹ erue glē tū stella mul
tis sētib⁹ clari hereditabit. **Cū**
tū bonū sit sūcū dei i conditiō vi
gils collante p̄solue Cap xvij
Etimus p̄phax illustris
q̄ p̄iarchax et regū lais
taud. hō quē dñs scdm cor suū
nō tam inuent q̄ elegit: q̄ p̄m⁹
mōlū thōs p̄lallēnū statuit
ad q̄fitendū dñō qm̄ bo⁹ qm̄ in se
culū mīa ei⁹. Disporōne tom⁹ dei.
itēq̄ ordinē et vices tantoz. salo
mōi filio suo r̄dens. oīa m̄q̄t ve
nerit ad me manū dñi sc̄pta: p̄spi
rue teurans q̄ q̄q̄ grē q̄q̄ recois
et v̄tutis h̄i ihrlm̄ p̄gnas intra
atq̄ sub onē carnis p̄m̄ gemēs:
tom̄ hoc te pleitudie celestis ihe
rusalē que surcū et ob hoc libeā
ē descendit: q̄ p̄ncipano iudipm̄
in r̄ plateis dulcissim̄ allā sine
m̄m̄illioē cantat: ad r̄ v̄tūq̄ et
emplar fr̄igene et filij hom̄. ca
ritatis. castitatis et inocēne sc̄i
mōiā ornati. laudū p̄conia dñō
creatori suo sedula deuocōe p̄sol
uē conant. Hanc dñe laudis
exerucōne. licet singlī q̄q̄ fide
liū in emā dei p̄ modulo suo ser
tent. vō tū iudicio cetoz ordinū
p̄nioni c̄st̄nēs ordis arduus
labor in hac p̄te deuocōis antert:
r̄ p̄felli paulo p̄ medū noctis
ndūq̄ uo ita medū noctis ad
vigilias surgētes. sp̄ra q̄ dulce
die matutialis sopn̄ usq̄ ad sol
ortū sit p̄leuēntes in labore et
ex̄pna in vigilis multis. lata
gūt p̄uenie faciē dñi in q̄fessione

p̄m̄ et laudū dicētes cū psalmista
p̄t te morte affiam⁹ tota die: et p̄
v̄ba labioz tuoz dñe. ego custodi
ui vias tuas. **V**in q̄m̄ meiti sit a
pud oipotētē reū. i sc̄o cotidiano ser
uino ip̄i collucitas seruāe ex̄cibias.
itēq̄ q̄m̄ p̄uili sit statuē vigiliaz
sine n̄c̄itatis articulo telerē. geio do
cehim⁹ exemplo: q̄m̄ h̄i q̄ seruoē
sc̄i sp̄is accenti sacre psalmodie car
mē sapiūt. et onōlā p̄lucitate nō
phorelāt: sed viuacitate vons et
sp̄is deū laudat. corāq̄ p̄uilitate
q̄tendūt. testiomū opis sui letis au
b⁹ audietes in grā dei r̄spirēt: h̄i
uō q̄ accidie et sopnolēne vicio p̄lli
deū nō timēt nec hoies erubescūt.
seruicij dei iocūtam fr̄mitatē facile
telerētēs. et ad regem lectuli festi
nantes: q̄ crudelis tyrāni dominio
se subtant. p̄pente nō negligāt: et
ne atrocib⁹ penis p̄ hanc vitā pro
ip̄a sc̄ordia sua crucient. torpore pi
griae a se repellē fr̄bili exemplo cō
moniti curet. **C**ū sc̄us et omū
sp̄italis amois dulcedie noīand⁹ p̄
b̄nard⁹ p̄m⁹ clauallis abbas mōsti
ce religiois p̄fōne quā a p̄re iūmū
a quo omē ratū optim̄ ē. plen⁹ et lu
re⁹ q̄tis sui t̄pib⁹ hoib⁹ d̄diceāt. di
ulaz nationū p̄p̄is tribub⁹ et linguis
tūllundēt: et ex oblatioē fidelū mō
steia c̄st̄nēs ordis vbi q̄ fr̄az mul
tus fr̄ib⁹ ex̄struēt: rogatu v̄nēabil
viri ab̄bis lemois magūne ciuita
tis. q̄ ē gmanie p̄me met̄pol' archiepi.
cūbatēse cenobii duaz leucay spa
tio a mēib⁹ p̄fate v̄bis distans. haur
p̄cul a ripa reni magni et int̄ amp
nes p̄cipui flūis sitaunt. Hec itaq̄

domi ad bñdōne tantū p̄is. validū
lūm incrementū lūmēs. opt̄e q̄ mat̄ri
zans. relegiōe. diuicis. celeb̄ fama
p̄louaz p̄bitate. plator̄ auctoī. gū
di q̄ quentū mūdōl̄. celsitudinē re
uente miris sue usq̄ hodie emulā:
ita ut in actis gūmāz p̄uicis vel
speciale religiois et honestatis spe
culū eūbatēs refulgeat etiā. Hanc vi
tā fideles. uerū et remonōēs nōul
li bono orōe v̄tū l̄e ḡgregatiōis
illū attēti de pleitudie ei⁹ q̄siliū gū
tate orōnū suffragiā. p̄icūloz tuta
mā q̄e. et de habūtanā sua pau
per̄ xp̄i inopiā largit̄. supplē: p̄a
p̄uas etiā solēpuitates. q̄tam deu
otiōis itūtu illic agē q̄sueuer̄. De q̄
nūō miles quātā armis strēnu⁹. na
talib⁹ clar⁹. deuotiōe nō infim⁹. no
mūe coenrard⁹. solēpne die p̄uicā
nois b̄re v̄gis et miris ibatē celebraē:
sac̄s q̄ vigilis ob reuenciā tāte dia
in longū valde p̄ductis. a p̄uapio ut
q̄ ad finē deuoti⁹ m̄tē solebat: q̄n⁹
l̄e ill⁹ multitudis p̄ab⁹ adiut⁹. ex
hortatiōe solēpnis sermois recreat⁹.
diuis nullaz sac̄mētis munit⁹. lates
p̄pos leno: reperēs. bñdōne tonnu
sue reportat̄. Licet eū sc̄laris vite
talib⁹ urent⁹. et ea q̄ mūdū lūc cogi
tans. vitē fructiferā se nō eē huilit̄
recognoscer̄: t̄i velud vln⁹ p̄uip̄illi
ma vitē sp̄itale cū suis fructib⁹ t̄pa
lia impendēdo sustentāe satagebat.
Acidit nō ut quātā vite v̄genciōib⁹
vel sc̄laris occupatiōib⁹ p̄pedit⁹ ad
p̄d̄m̄ festiuitatē min⁹ tempeli
ue oaurer̄: iteq̄ p̄fūta iā nocte
cubitū vadēs dū ex lassitudie iti
neis fatigatos art⁹ in lectulo collo

castet: alto sopōe rep̄llus. signū
vigilaz quo frēs ad d̄inas lau
tes p̄louentias certabant. neq̄
audiunt. **P**⁹ horā exp̄getis. dū
grent⁹ melodie in auib⁹ ei⁹ reso
naēt: celei⁹ de lectulo exiliuit. ve
niens q̄ in eam in p̄te australi
eade emē ubi hospites diuis m̄tē
solēt corā vno de altib⁹ m̄tē
ledit. Sedens ergo negligentiā suā
recompensāe volens. m̄tebat̄. l̄e te
uonōis que p̄ totā etiāz illā tam
tantib⁹ q̄ morōib⁹ citatim ferue
bat. a quomō p̄iceps fieri: sed fal
lana sopuolentiē p̄llā ad vigila
dū et orandū se m̄⁹ expeditū eē co
lebat. **D**ū subimet̄p̄i v̄tū dū in
longū exceder̄ vigiliē. ut q̄tem
stabat nūc uō sedebat m̄dū et
frontē et timpōā māū fricabat:
sicq̄ q̄ arte quātā sopni violentiā
eūcē conabat̄. Interi nō q̄s̄tāns
cū quā alacritate vocū et mentū
frēs diuis laudib⁹ insister̄. lūm
etiā carnis sue iberrillatē p̄horret
rens nō sine magne animatiōis su
pōe sic q̄ causando loquebat̄. ad
d̄m̄ dices. **D**ne te⁹ que ē her̄ col
leantia ul̄ possibilitatē hūane
fragilitatis extensa: qua frēs ul̄
ti si velut metas corruptibilis nē
excesserint p̄ te morte afficiūt̄.
tota die et nocte? **E**cce em̄ cū i
condiamis vigilis ieiunio q̄ cer
teant̄: et insup̄ hac nocte vitē a
q̄ sopni reperit̄. nichilomin⁹ cū
tota alacritate sp̄s. tibi d̄no crea
tori suo laudū vota impente
p̄probāt̄. **E**go nō miserabil̄ p̄cō:
nec vni⁹ saltē noctis aliquātilū

prelatis vigilas p̄ tuū nomē sus-
tine valeo: quas illi quatuor p̄t
p̄nuū vite etne se sufferre gloriā
ita ut nullis oīno calamitatib; ce-
tant: quo unū ad coltrē rurs; ago-
nes libeūtōs valenat; martelrat
Iut has pie querele meditatioēs
parūp obductis palpebris ī sop-
nū tenuē quietē sed felicē resolu-
tus ē: viditq; duas p̄sonas celest-
is pulchritudis venustate q̄spicias.
monachico scemate reuētias de-
cho p̄fallentiū ad se egrediētes:
quaz vna q̄i cogitatioib; egritūdes
et emuētia laboris et vigiliaz in
dei seruitio expensaz q̄medaret
neq; nālī militis illi; lingua.
hoc ē signāca. sed ūl; latio elegā-
ter q̄posito littās penit; ignorāti
locut; ē dices Talia posse pati: lo-
li meruē bñ Hys dictis q̄festim
erull; sopno apuit oculos: mag-
no q̄ dei miraculo ūba que audie-
rat meōna itines grās egit deo:
et h; vim dōz neq; p̄ intelligē-
ne acumē dilcē polh;: tū homi aq̄
sibi eare portente cūllie spabat
Reliquū ergo noctis p̄pulsata vilit
sopnolencia. q̄ta potuit deuotioē
vigilando et orando tūlegit: mag-
no deliceio estuās et optans die
fieri: q̄t; diuū oraclū sibi larga
benignitate grē dei reuelatū p̄ul-
q̄ a meōna exadēt. littāto aliau
ppalaret: q̄ amuniclo ad intelligē-
ciā quoq; dictoz p̄tingē valēt Ma-
ne aut; fū: expectata oportūitate
loq̄di. porē eultrē locū virū valde
religiosū secret; adit. q̄ vidisset
uel q̄ audiss; simplici; pandens

expostulatz q; angelicū dīcē ūlū absq;
obstaculo lingue hō p̄diota et sine lit-
tis sonabat ūba lra itez q; repete-
bat quoulsq; p̄cordis p̄oris tenat;
imp̄ssa labilis meōne fugati leuita-
te aboleri nō possēt Mirandis plus
miranda succedūt: et q; nō p̄ se tū
multeū q̄gnouisset vū multomas
p̄tēa ut quoz tolleāciā pia simpli-
tate miābat; eoz bñtūdis iocid;
vates efficacē. dñs adhuc manifest;
declaraē dignat; ē. hōr nāq; ut ūba
que audieat sed nō intellereat. itel-
ligētis q̄lāe q̄municauit. ip̄o q; int-
p̄tante vim dōz q̄phendit: retu-
res ad armariolū meōne vacuū il-
lud p̄ilus iūcit: nec vniq; p̄gea ūl;
quē ad horā didicēat ne nimā q̄tē
sillabā exp̄mē valuit Edificat; go
multū in grā dei et q̄fortat; q̄serua-
torē loci illi; vē credidit eē dñm. p̄-
lionēq; ānuū cent; in eadē eā p̄fel-
s; est: que eā singlis ānis quoad vū-
it tpe fidelis; solue; aiāuit. Et q; itaq;
metu corpe; fragilitatis excludo cor-
dis q; p̄cullanimitate dilculla. strē-
nuū se atq; deuotū in seruitio dei ex-
hibē q̄rendit: bñtūdmē et regem ce-
lestis p̄ie tanto fidelis; expertet: q̄-
to recentioi hoc miraculo Dñs arca
bone spei fidelib; suis p̄rogāe dis-
nat; est. Eāt nō sup̄meōrat; puor-
noie mentis id; vir q̄tū ad deū religio-
nis exime: q̄tū uō ad sc̄lm auctoi-
tatis p̄pue: q; eā dñm suā int-
horribiles p̄cellas salmatis. qd; tpi
b; alexandri pape factioē si eteā
ip̄atoris eāz dei diutina emiscētiōe
truciāuit. ne penit; destruet; miābil;
indulstē p̄uidentia q̄seruauit. Hinc

famulo dei ut cetā calumniam tona q̄
bus felicit̄ pollebat: archana quoq̄
revelationū nōnūq̄ dīnit̄ pandebat
et sicut b̄tōr̄ spūū visitatiōe q̄nq̄
cōsolabat: ita etiā malignor̄ spūū
larualib⁹ vmbus ut purgator red
deret̄ t̄rebat. **E**rat aut̄ in eadē domo
iuuētil⁹ quidā heuricus noīe argenti
uēlis uacōe. robust⁹ et veget⁹ cor
pe. s̄ spūali mane fed⁹ ac debilis
corde. quales heu nr̄is t̄pib⁹ mul
tos videm⁹ et tolem⁹. pl⁹ formidā
tes t̄pali⁹ macerari. q̄ gehēne sup
plicis deputari. **E**um videlicet iuuenis
licet in gētis observātiōe ordīs leg
mici. et inefficacie a cetis fr̄ib⁹ no
taret. q̄m̄ t̄n̄ in exēcūtiōe dīni
seruiciū delinquebat: qd̄ moīs oib⁹
negligebat. t̄n̄ utiq̄ multis alijs va
lid⁹ id exequi potuisset. si nō sub
acella nimie pigritie man⁹ nālis
vigoris occidisset: et insup̄ sac̄
vigiliāz collatā q̄ causa infir
mitatis frequē̄ desere solebat. atq̄
ad repaulantā miserā carnē cu
bitū ire nō erubescēbat. **H**ui⁹ de
testabilē negligētiā venēbit̄ por
p̄na sollicitudinē nūc q̄tem publice
nūc uō p̄uatiū monēdo. obsecrāto
retarguēdo sanāe cupiebat: sed
frustra: ipō quoq̄ plur̄ estimāte
carnis sue q̄modū q̄ aīe requie:
ideoq̄ t̄p̄ stult⁹ estimator rex: pat
rebat sterilem q̄ nō parit et vidue
nō h̄n̄ faciebat. **A**ccidit int̄ea ut
istē dissolut⁹ frat̄ laboris et
disciplinē fugiti⁹. stacōe; vigiliāz
sicut solebat deserens de choro
exiret: q̄t̄ infirmor̄ matris q̄
to breui⁹ posset d̄ns. voluptati

carnis sue cubitū se recollocando
sacillaret. **D**ns aut̄ volēs oīe sol
licito porū. q̄ iusto zelo mouēt̄
q̄t̄a q̄ eēt p̄uicias negligētie uel
pōn⁹ q̄t̄p̄ et supbie fr̄is illius
apuit oculos ei⁹ viditq̄ fr̄ē ipōte
stallo suo mouēte et an̄ q̄dū alta
ris solo capite modici q̄ iclūate
ostūq̄ choi egredi festināte. te
terrīmū demone collo e⁹ insiliē
tē: ip̄nq̄ usq̄ ad introitū infir
mitorū iuris moīs gesticulāto
atq̄ cachināto. ut ubo vlitato ter
nēq̄ digno loq̄r̄ eq̄stantē. **P**̄ mo
dicū uō de infirmitoio egrediētis
humēis. fer⁹ agitator curs⁹ ilūnt:
et t̄p̄ vō irōnabile iuuenitū caput
tro secordie tractū flagello turpul
lime mollitaci usq̄ ad spontā ter
tuli in quo malo suo paulatē gel
tebat. minauit. **Q**̄ felicit⁹ q̄q̄
q̄sulci⁹ stolidū hoc iuuenitū p̄
illū iuuenitū scām deuotione se
cutū fūisset qd̄ in simplicitate
cordis sui dicebat deo. ut iuue
tū fr̄is sū apud te et ego semp̄
teci: q̄t̄q̄ cessorē pōn⁹ h̄re meruit
set illū q̄ ascendit sup̄ oīa sū ad
destruendū p̄cām et statuēdā ul
tīmā: nō eū q̄ pro t̄pali⁹ relecta
tiōis iocunditate. sempit̄ne mala
mitatis nexib⁹ miseros illaq̄at
Demq̄ null⁹ corrigē valet eum
q̄ t̄iorem dei neglexerit. miser il
le optimi poris q̄ de eo vidisset
itīmāns mouita spūes. claustra
lis disciplinē vigore nec saltē sup
ficiētē tēnē t̄uauit. s̄ inḡt̄ sc̄
sors sui mortifera cōsilia secūp̄
ordinē deseruit. fr̄is ē apostata

vilis: ut in flis bonus uel potius
corruptioib⁹ h⁹ mudi ducet dies
suos: et in pucto ad inferna del-
cendet. Sicut ergo sup⁹ exēplū la-
bores et vigilias seruicij dei nō re-
fugiantib⁹ iocundū deuotiois fore
spant⁹: ita nimis uacē ē ut hoc
posteri⁹ teneis et delictans atq; ad
arduos labores inuidis. luctū
et merore cordis iudicat: hys uo
q; in roboe ualitudieq; corpm ac
uocū polleant: p turpillimā tū-
merciā laboib⁹ pro deo fatigari
stēpnūt. timēdū ualde ē ne no-
uistia eoz h⁹. m̄ miserabile uita.
sed miserabiliorē apostaliā p di-
dūm similia fiant. **Cūcū p̄nu-
li sit vigilias seruicij dei rep̄re
psolue Caplin xviii**

Oeterū de merita et negli-
gencia atq; sopnolencia
in seruicio dei necno et fantastis
et illusiōib⁹ q̄s tepidiorē q̄q; etiā
in choro toruētes p̄ inuisiones
demonū iūti parūt. subtili⁹ et
explorac⁹ in reuelacōib⁹ cui⁹ dā
seru dei inuenit: quē in p̄tib⁹ b̄-
tāme in domo quatā cōstāens
ordis que strata floita dicit ha-
bitantē. ad correctionē seruoū
suoz dñs spū p̄uidencie imple-
dignat⁹ ē. Cū uiz famis dñi
cū a dieb⁹ atolestacē sue. trena
respice et amāe celestia. caritate
quoq; sacri ordis enucleac⁹ ob-
seruacē ḡtendet: quatā solepmi-
tate penthecosten dū ad somitū
horologij surgēs. matutias dñe
uēe psallē incipet: repete quā-
tam nouā et ante sibi inexplā-

deuotionē p̄cordijs suis illabi senae-
bat: que p̄ extensū uigiliay spantū
magis ac magis incremētū sumēs
mira alacritate interiore pit et exte-
re hoie; ip̄s reficiebat. Cū at p̄nu-
nū b̄ndicite oīa opa dñi dñs in quo
oīs creatura ad b̄ndicēdū et laudā-
dū dñm iuitat⁹ a fr̄ib⁹ incipet: et
uidit carnalib⁹ oculis angelū dñi
p̄ oppositā sibi fenestrā cū magne
claritatis fulgore in mediū chori
descendē. mirabilim celestium uama-
te ēfertū in manu ferentē: q; inde
vlus altac p̄ḡdies thūificabat illd
sicut i solepnitatib⁹ ad nullā fieri
solet: interq; reul⁹ utriq; choz lul-
trauit: et uochis uigilantib⁹ et psal-
lentib⁹ sp̄italiū aromatu uiuificā
uapore offēbat. Cū aut psallētes
chori ad ulū illū b̄ndicay p̄em et
filiū cū scō spū p̄uenisset: angel⁹
dñi p̄ ordine c̄ruens uunilos. iam
ad firm̄ cui her uide ḡressū suat p̄-
uenēat. Tū uo ille tē mīa deuotioe
pietatis lucentē. tū cū p̄ph̄a diceret:
os meū aperui et attraxi sp̄m: q;
manata tua desidecābā: totū se
extendit ut alitū attr̄het: q̄t⁹ incli-
nans laudē et p̄ū et filio et spū scō
seruēc⁹ detantaēt. Angel⁹ uo dñi
carbonē ardentissim atq; lucidissi-
mū duob⁹ digitis de thūiblo tol-
lens in os anhelitū ēhētis p̄ient:
q; p̄ totū corp⁹ ei⁹ descendēs oīa inte-
riora ei⁹ suauissio ardore lucentur:
ita ut ex sua die possit cū p̄pheta
te excelso nūlit dñs ignē in ossib⁹
meis. Itaq; ardore carbois desola-
torij salubrit in eo uicia ḡsumētis.
ferre nō ualēs pallid⁹ et exānguis

in frā corruit: interq; delat; i infinito
cū sbus dieb; ibatē sine voce et sine
motu tñ mortu; pmanit. **P**ost dñm
uō eadē hoā q; rap; fuit ad se rñs;
et ab oī carli corrupciōe q; aiā; aggra-
uat illo igne quo felicit; arserat ite-
rim purgati; ē. **U**t ablēna q; pñs
spitalib; oculis videt; tēptaciōes etiā
monachoz dom; sue q; uel uigilātes
uel dormiētes uerabant; edicet; modū
q; et cās eoz exponēt; qualit; etiā ca-
ueri deberēt docēt; ita ut mlti ex frī-
b; purioris uite sāmonā exhortatiōi
b; expuorati emularēt. Dicebat p
teā singlis quidē noctib; maxie aut
dñas et festiuis uimā multitudine;
demonū in chō psallēti frīm queni-
re: quoz exsecrabile officū nō cāt a
~~h~~ mlti multis et varijs modis frīb;
illudē: eoz q; mētes ab intētiōe ser-
uici; dei autē; pstantib; quoq; et
dormiētib; malignis applausib;
et cachinnis insultat; de tormento
ad tormentū gyrouaga pūitate ue-
et redie. Habebat aut; in capitibus
suis caputia quēdā uetoz pānoz sor-
didissā et nimis fetētia intē; et
extē; q; lane scabiosoz vlce; pfi-
sa sub q; abscondebat; laruales fa-
cies suas q; timēns agnoscā: ueniētes
q; ante unū quēlib; de monachis cal-
lidissā exploraciōe obseuabāt. ut
nā uigilāet an dormiēt. **E**t si dor-
miētē eū repperisset: oēm gūnuo fetō-
rem et corrupciōē; pudri caput; sui
in uultū eī; exarcebat; clamātes q;
q; ad lignū plimi corā illo quēne-
bat et q; dñi tormentabat; fantasma
ta et turpia sopniā illi immitteres
nō recedebant. **D**ane q; uigilantes

et psallentes adūtebat; a facie illoz
velut a facie ignis fugiebāt: ita
ut alitū q; de ore cantantū teū q; lau-
dantū pcedebat; ferre nullate; pol-
lent. **Q**uia ergo glūmata bñtudo
et felicitas nrā in uita etna erit.
Dñm ac creatorē nrū nō solū sine
labōe. vñ etiā cū summa uolupta-
te ppetuo laudatē aiā; claudant; in
morte oculi nrī et lingua q; ad laudā-
dū deū creata ē in puluere redigā;
semine; licet cū labōe homū seme-
seruici; dei tpe ei suo mere; ienar-
rabili letitia exultātes: sicut equo
hū q; ut spinas et tribulos repiditat;
et negligētie in ira carnis sue scūciē
nō metuūt ignē et suppliciu; uoluo-
pūatāns glāe metēt; q; itē ma-
lignū sps ierac; sualocēs tormenta pu-
uendis atrocit; accumulabit; q; ut
delites uoluptate carnis sue erunt
victos ad paulandū illcē nō cessat.
Porro auiditas libū q; uitas pñm
dicit; hys q; recensioib; et ob hoc
ut uidet; mlti attentit; reuelatioib;
in firmamentū et astipulaciōē; ue-
ritatis nō inuito assumit; **U**bi
enī uenit; scriptū q; tū malignū sps
cūcū scōz pñm uisisset. se cū apli-
ab; suis uigilijs frīm frēpē; intē;
ille q; dñm orasset ut sibi ueritatē
h; rei pandē dignāet; ueniēs q; ad
collām frīm uidisset et reōnes ue-
lut etyopes p totā etiā; uisurē;
tes atq; unūla q; frēs orātes et psal-
lentes in cordib; suis uisabat; p
fantalias in oculis suis figurātes
sicut pmodū ex q; fectioib; singloz
patuit: aiadulū eē uanas et puer-
tas cogitaciōes: morosealq; relecta

noēs q̄s fr̄es in hora d̄ni seruicij
pacūt̄ demonū suggestioib⁹ fieri
Qua pp̄ in spū conto et corde hu
milato n̄c̄ ē exclamāc̄ n̄ p̄tal
multa. ne tradas d̄ne bestias aī
mas q̄ficentes tibi: et aīas pau
perū tuorū ne obliuiscas i sine

*De periculo religiosorū molliter in
vita viuencū Caplin xix*

Quam uō mediendū et tre
mendū sit examē ignis
purgatorij ubi d̄ns sc̄dm̄ p̄phe
tā abluūt sordes filiarū sp̄on. et
sangne ih̄lm̄ lauat̄ de medio ei⁹
spū iudicij et spū ardoris. sicut
et ip̄e d̄ns p̄ aliu p̄phetā testat̄
dicens. et mutabo sangne eorū
que nō mutauerāt et sicut item
p̄phetā de d̄no dicit q̄ ip̄e cit̄ q̄
ignis q̄flans et q̄ herba fulloū
et sedebit cōflans et emittas ar
gentū purgans q̄ filios leui: ut
nā attenderēt h̄y q̄ leuitatib⁹ et
negligētijs atq̄ sopnolētia non
timet p̄c̄e dies suos De hoc me
tuēdo examē in quātā collectua
legisse me memū. q̄ mōchus q̄tā
in extremis agens anteq̄ decete
ret capt⁹ ē in spū duct⁹ q̄ ad lo
ca infernalīa: viditq̄ q̄ sine
horrore referre nō pollū. aīas
calicet multas verub⁹ et q̄tis acu
minatis infiras ad rogu p̄ mari
mū in modū anserū torrei et al
lari: ip̄os q̄ crudelissios tortores
cū sufflatorijs alijs q̄ ignis illu
mētis miseray tormenta totis
uilib⁹ exaggerātes Alij uō patel
las et sartagines ignitas delub
tus iacentes ponebāt: adipeq̄

q̄te ardentib⁹ iacentū membris flu
ebat diligentissie colligentes eūde
rursus bullientē et nimis serue
tē sup̄ eos a q̄b⁹ fluebat refidebāt:
quā penā ceteris cruciatib⁹ itolera
biliorē eis eē cōsiderabat **P** h̄c
duct⁹ ē ad quēdā refrigerij locū
ubi multitudinē aīaz quali p̄ ignē
aliquē labore q̄scenauū uēit: ut
rogat⁹ q̄ ab angelo ductore suo si
sciet q̄ h̄c ceāt: se uelc̄ie r̄ndit **H**
uō angeli r̄ndit ei **H**ij quos uidi
ti ad ignē illū p̄maxim̄ assari ho
mies sūt ordis tui: q̄ licet cūia
lib⁹ p̄cis se neq̄q̄ fetauerūt: non
tū sicut mouet sc̄ptia serue d̄no
in timore et tremore tūarūt: nō
disciplie censurā tenē: nō quietis
et silentij pacētes eē: nō temq̄ vi
giliaz et orōnū solepnē deuocōne
neq̄ laboriosa p̄salmodie exūcio
ne strenue sicut oportet emulari
studuerūt: sed magis curiosi fa
cti vagi sup̄ flūm delides pigri sop
nolet̄. liguis iocis et leuitatib⁹ in
dulgētes. monastice p̄fessiois puri
tate violatē nō timuerūt **E** in p̄
q̄ sc̄dm̄ eq̄llimā multū iudicis rei len
tentiā in sup̄ uicis penus alij bre
u⁹ alij pluri⁹ pro q̄ntitate seu qua
litate excellū suoz purgati fue
runt: mediāte gr̄a dei in hūc refri
gerij locū introducūt: atq̄ hic p̄
horreā illa sup̄p̄lia paulantes.
p̄fōne b̄atitudinis sue cū pacētia
p̄tolant̄ **L**uce ergo q̄lat clai⁹ r̄ue
lancōes h̄mōi p̄ d̄ine pietatis dis
pensacōne tātomagis crebescē.
q̄tomagis finis mūdi appiquat:
ut qm̄ habitante iūq̄tate et negligē

na refrigerat caritas multorum. tanto
clara tibi per hanc intentionem caritatis habere
tes incalcescat animis: quanto is in prioribus
venturus esse putat in faciem totius boni
predicit egestas. Sed non pro hoc nobis inui-
tur. quod predictus fratres vidit tartareos
forarios ad vix diligenter collectum
super eos a quibus nullabat in augmentum
supplicium refundere. In hoc quod quantum quod
quarta professione sua in hac vita sibi
peccat voluptati carnis sue per ior-
dinate quietis pinguedine satiffa-
cundo: tamen in altera vita locus pur-
gatorius deputatus suppliciorum solvere
cogetur. Sic nepe de purpurata
illa meretrice que taliter carnalium
voluptatum et vino secularis populi
ebriat omnem vitam: Dominus per prophetam di-
xit. Cuncti glorificauerunt se et in deliciis
fuerunt: tamen tunc illi tormentum et luctum.
Quo ita ad vocem contritum huius em-
gilei fratres: et intentis animis audiamus
quod etiam inter monachos presbiteri et inter
presbiteros reuerentissimi presbiteri noster beatus Bernardus
de cotidiana istis et valde perniciosis
negligentis vestris sentiat: quod in ser-
mone quem de vita et moribus beate
memorie habuit quondam porci clauical-
lis fecit cum fratribus ad emulandam gula-
tione puritate hortaretur inter cetera sic
ait. De reliquo fratres dico vobis quod si
sequeremur vestigia eius non tam facile in-
vanis cogitationibus et otiosis sermo-
nibus in iocis et saurilitatibus laberemur:
nam in hiis multum perditis et
de vita vestra et de tempore vestro. Volat ir-
renouabile tempus: et dum creditis vos
cauere penam istam minimam: inuenitis
amphoram. Illud enim scitote: quod per
hanc vitam in locus purgatorius re-

tupliat que hic neglecta fuerit
reddent usque ad nouissimum qua-
drante. Sed ego quod durum est homini
dissoluto apprehendere disciplinam in
vobis silentium pati. vagari soli-
to stabile permanere: sed durus et
multo durus est futurus illas no-
lestias tolerare. Porro quod timoratos
quod alacres quod sollicitos nos in ere-
quedis diuinis laudibus esse oporteat
non solum ut deum et creatoris vestri
gratiam consequamur: vincamur ut malig-
norum spirituum inextinguibiles fallacias
evadere valeamus: istud venerabilis
patris in sermone super cantica sanctorum
quadagesimo octavo docet ita dicens.
Et regula nostra: nichil operi
tibi proponere licet. Quo quidem nomine
laudum solempnia que deo in oratione
condie persolvuntur: patris ideo beatus
voluit appellare: ut ex hoc clarius
appareret quod nos illi operi vellet esse
intentos. Vnde vos moneo dilige-
ntissimi: pure semper ac strenue
diuinis inter laudibus. Strenue que-
dem: ut sicut fuerunt ita et a-
lacrit deo assistatis. Non pigri
non soporosi non otiosos non per-
turbatos vobis non peritentes verba di-
midia: non integra trisulantes:
non fractis et remissis vocibus mu-
liebre quodam balba de mare sonantes:
sed vili ut dignum est in sonitu et
affert voces sancti spiritus exprimentes.
Vnde non: ut nil aliud dum per sal-
utis. quod quod per fallitis cogitans.
Hec solas dico vitandas cogi-
tationes vanas et otiosas: vitas
de cur et ille. illa duraxat hora
et illo loco quas officiales fratres

pro q̄ n̄c̄ite q̄ n̄c̄ ad iudicē spellū
tur. **S** ne illa quē p̄tō recipe t̄
gluluerim que forte paulo ante
in clauſtro ſedentes in cordibus
legeratis: qualia et nūc me vna
voce differēte ex hoc auditōio
ſp̄s ſā recēna reportatis. **S**alu
bra ſūt: ſed nūc illa int̄ ſa
lubut p̄ſallendū reuoluitis. **S**ps
cū ſc̄is illa hora gratū nō reci
pit: q̄ q̄ aliud q̄ tebes neglecto
eo qd̄ tebes obtuleis. **H**ec q̄tē b̄s
ſuadē. **Q**uid rogo te p̄ſis et
noxijs cogitaciōib⁹ illa hōa et il
lo loco cogitantib⁹ nob̄ est ſc̄iē
dū: ſi nō mō vanas et iuſiles
ſed ip̄as quoq̄ n̄c̄ias int̄ p̄ſallen
dū vitari debē p̄ ſc̄is ſc̄iuit.
Hic plane h̄ cordiū n̄oꝝ inſtabi
litas rephēſa ſc̄dm̄ p̄ph̄az ſicut
q̄ ſuadit̄ ſur q̄ rephēdit̄: ita
ut etiā p̄tiores quiq̄ cū luctu et
gemitu cordis n̄c̄e h̄nt̄ dicē deo
Non intres ī iudiciū cū ſeruis tu
is d̄ne: q̄ nō iuſtificabit̄ in ſp̄cū
tuo oīs viues. **S** aliud ymo val
de aliud eſt p̄ infirmitatē morta
lis n̄c̄ie ab intencōe p̄ſalmodic
mentē int̄dū auolāe: atq̄ aliud
p̄ merce reſidiā p̄ſis et noxijs
cogitaciōib⁹ nullo mēns vigore re
luctat̄: ideoq̄ ſicut diſpar eſt cā
venalē reſingp̄tū ḡnt̄ q̄ p̄c̄tā
cū: ita diſpar eſt et ſc̄ia p̄ me
ritis digna recipiētiū. **De pi
culo eoz̄ q̄ ſeruiū dei laſcīue uel
plauſibilē cāc̄e p̄ſumūt. C. xx**
Ere uō dū gl̄idēo qualit̄
vix p̄ph̄etis miſericordiā
et nimis ſup̄ſticiolā quācūq̄ tena

nā rephēdit̄ dicēs nō p̄c̄tes voca
bus non fractis nō remiſſis vocab⁹
muliebre qd̄cā balba de nare ſonā
tes: occurr̄it mēone tribilis talus.
quē referēte viro v̄ uenēabili abba
te moribūdi autā talū accidēſſe
cognouim⁹. **S**ūt nāq̄ nōnulli q̄bz
et ſi largillie ſeneret d̄ns inſtrume
ta laudis ſue. ip̄i tū paſſime ſene
rant d̄no p̄mpti magis te eſtē illu
mentis querē gl̄ām hōim̄ q̄ gl̄ām
dei: et cū p̄c̄tes vocab⁹ cotidianū
p̄ſalmoz̄ et p̄noz̄ curſū p̄ſis neg
ligant̄ ne forte acūmē vocū retu
dat̄: ſi tēp⁹ et oportūitas gl̄andi
in ſe et in vocab⁹ ſuis acciſerit: q̄
nūo validos ḡuaros et expeditos
ſe ad cantandū et in extelſū voces
tollentis cē demōſtrat̄. **D**icebat ḡ
p̄fat⁹ abbas fuiſſe monachū quē
dam ī vno de cenobijs c̄ſtercelis
ordis q̄ dono nobilitatē vocis exul
tans. vigore ei⁹ in q̄ labore ſerui
cū dei expentē dedignabat̄: ſed ma
gis p̄p̄am gl̄ām captās feſtina q̄q̄
reſponſoia que p̄ ſingulāi p̄uile
gio vons ſue ip̄i aſſignabat̄. let⁹
ſed nō timorāt⁹. hilar⁹ ſed nūc
deuot⁹. ſolēpnizant⁹ cantabat̄. **S**ar
tū eſt aut̄ in quādā feſtinitate d̄ni
cū in oib⁹ que ſit̄ a quētū ſc̄m̄ ad
landē dei decantabāt̄ velut murt⁹
et elinguis ſtāt̄: ut v̄lū r̄ūſoz̄ ſui
nō plane in ḡub⁹ ſed in acutis uel
poc̄im̄ acutillid̄ voce quacūq̄ ty
nulos moduloloz̄ flexibilitate vo
cis formādo ſolita laſcīua decantēt̄.
Quo ſinito ut a quo merces r̄idi
culoli cant⁹ ſperāta eēt intelligēt̄
tā ip̄o q̄ ceteris q̄ circa eū erāt̄ vidē

tib⁹. appuit demōcul⁹ teter et ful-
cus i modū puctuli etropis: qui
manib⁹ ipuris facēs plausū et
muro modo cathy⁹ nās clamauit
Dices O o bñ. valde bñ cantant:
optie cantatū est. s⁹ hōneit s⁹ q⁹ q⁹
gram iocūde vocas a deo accepit:
horribile malū eē nate demonū ne
q⁹ q⁹ pasce lacrimae et plausibil⁹ tā
tanto. vñ deū honorae debueat de
uote et huilit⁹ iubilando: ideo q⁹ sū
ope intendū ē quātū scdm medioc⁹
tate quā nob⁹ scūs ordo n⁹ p⁹ scribit
nec nō et scdm auitate qua eglā
quā p⁹ felli lum⁹ nos instruit: et si
guli spenalis et omīs in q⁹ p⁹ cū
guitate nū timore et tremore atq⁹
cū huilitate p⁹ fallam⁹ et cantem⁹
dnō deo nō. Certe proma diabolice
neq⁹ae uel marie uel sola tubore
uel suffusione uilt⁹ nob⁹ inuitē at
q⁹ ad cautelā nū nos exatne potat:
sed qm̄ diua corda hōm̄ pl⁹ reue
rent⁹ rediōm̄ spūs ueritatis. q⁹ sub
lānacionē spūs fallas: q⁹ etiā nris
tpib⁹ eximie religiois et spenalis
abstineae scā q⁹ uigo de hac lacri
ma cant⁹ diua reuelacionē instructa
p⁹ dicit nō tacebim⁹. Cū eī dōmus
abbas cystienlis q⁹ est p⁹ p⁹ archat
toā⁹ scā ordis n⁹ ad eam grā vi
sitacionis aliq⁹ uenisset: mē dul
cia etne uite colloq⁹ cepit abbas
attē⁹ cognē q⁹ eate dei famula
diuū⁹ sibi reuelat⁹ deposcēt: q⁹ in
ordie cystienli puritati nē religio
nis magis q⁹ nū p⁹ negligēciā urep
lisset. Illa uō p⁹ acceptas indunas
fula q⁹ ad dnū p⁹ res: ita rōdit. Ba
ans dūe tria eē in ordie uro q⁹ spena

lit⁹ oculos sūme maestatis offer
dūt: multiplicacio s⁹ agro⁹: sup
fluitas edificio⁹: atq⁹ lacrima uo
cū. Quap⁹ omīs q⁹ ad lacru ordie
deri alca iudicio scē etne p⁹ sal
lendi et cantandi officiu⁹ sortiti
sūt: si mediocritatis guitatis et
huilitatis metas excedant: nō uo
runt se rē quidē offerre. se neq⁹ q⁹
rē diuide: tūcat⁹ q⁹ nate ē qui
nacionē dnū p⁹ p⁹ham dicentis
solēpuitates vras odiunt aīma
mea: qm̄ cū deridet hostes sab
bata v⁹: nullo mō acceptae dis
nat⁹ omps de⁹ q⁹ sublanat iūi
cus. **De p⁹culo p⁹relato⁹ p⁹ter lu
os carnaliter amanoū. Capitu
lū.**
Aplius de hys q⁹ lū. xxi.
lūmi p⁹is familias uice
gerūt in tris. q⁹ dispensatoēs mil
teio⁹ dei in etiā g⁹litua sūt loq⁹:
hic iam qm̄ mag⁹ mē dispensato
res ut fidelis q⁹ inueniat. Hoc scū
tiūū hāc distillione quita heu
mū⁹ foruitantes si forte p⁹ diua
gram in p⁹te sollicitudis uocant⁹
rōtinuo se ad plenitudie: hōris
allūptos eē glānt: et in placioē
nō solū que sua sūt nō q⁹ ihū xpi
uinetā que q⁹ sanguieoz suoz sūt
q⁹ sollicitudie q⁹ūt: et p⁹ eoz exal
tacioē p⁹moūū auctari dnū. bo
na uidet⁹ etne que se in p⁹uonōe
sua sacramēto p⁹lito q⁹gregata ser
uāe uouerūt. p⁹fligae et dilapitae
nō uerent. Adhuc aut⁹ q⁹ q⁹ sū ē
si aq⁹uos nepotulo⁹ suoz ad hoc
erudiedo et informādo p⁹uererunt
ut atq⁹ muneis fūctione illustrae
posse uideant: carnis magis et

languis affectu attracti. q̄ p̄mox
utilitate gl̄iores successores eos
sibi designat: oia ceteris dei iu
diciū nec in ip̄a tribu hō erit
sui recogitantes. Quap̄ qualit̄
ops de⁹ qui gl̄ificātes se gl̄ificat
et gr̄epuētes se reddet iglorios. v
m⁹ talū intolēabiles cruciat⁹
q̄b⁹ post mortē carnis addit⁹ ē
ad correctionē viuētiū demōstrā
voluit memoriā: si forte erat
peccatōs dñi hec audiētes et talia
p̄a p̄timestrāt: et ab iōrdinato
amore p̄tū. seueitate vlciois p̄
oculis habētes quiescāt. Abbas m
tam cenobii monachū quēdā ne
potē suū apueo nutreāt: et ut
q̄ ad spectabiles mores puerāt
Contigit uō ut iste abbas extre
me sortis articulo sibi iminēte:
viā vniūse carnis igressur⁹ esset
fr̄ib⁹ itaq̄ quos sub cūa sua ha
bueāt destitucōē suā lugētib⁹.
fueāt enī vir prudēs et p̄uid⁹ cū
re substitucōē alie⁹ tractat⁹:
dñis diuisa senaentib⁹ ne forte
et studiis p̄cū res in gr̄eōē ven
ret. q̄ cōsensu decretū ē q̄t⁹ vota
et gl̄ilia sua ip̄i tāq̄ p̄u sp̄itali
mitterēt. q̄ gl̄ias et merita su
guloz plen⁹ noscet: et quē ille
sibi successore voce depromēt:
hūc absq̄ irrefragacōē vnaūmit
i abbatē. eligēt. H; heu q̄ tēnē
nititudinē p̄tū suoz astricti sūt:
quos ab amore mūdi diue cari
tatis artor. nodū p̄frē separauit
Cū enī p̄dūis abbas in illa hoā
tremētā erit⁹ sui mēozai debuisset
ultrae dei sol⁹. et p̄ue sc̄dm

104.
teū purā sibi exhibētib⁹ obīam cō
sule: carnis et sanguis affectuōē
male illect⁹ an̄ fatū nepotē suū fr̄i
b⁹ illis designauit dices eū bñ esse
religiosū: et in exteriōib⁹ negociis
p̄uidū et gl̄iteatū. Q̄d licet ex p̄te
verū fuisse: q̄ tū neq̄q̄ linceā mē
noē fr̄m videlic⁹ utilitatib⁹ gl̄iōē
tale gl̄iliū dederat. sed q̄ntū ex pe
na que subsequuta ē intelligi datur
magis eo intuitu ut parērela ip̄i
nepotis sui p̄mōcōē illustrior: red
deret: q̄ dillicite suē pro hoc rea
tu suo mores addit⁹ sit. Dñs eū
successori suo m⁹ canonicē adeptē
dignitatis demōstrāe dignat⁹ est.
Erat uāq̄ in eorē monasterio locus
quidā amēn⁹ et ad r̄frigerādū ac
cōmod⁹: atq̄ in ip̄o loco fons p̄
spicius fluentis leui murmurē sca
turies: q̄ p̄ crepidinē alueoli sui lux
uriatib⁹ herbis iocūd⁹ tā viuacita
te sui q̄ enā libaz ḡnola viridita
te aīas et oculos accedētiū mulce
bat. Hūc locū defūct⁹ abbas dū vi
tales adhuc capet auras r̄frigerā
di gr̄a frequēte solebat: ibiq̄ aīm
mordenāu aīaz estib⁹ fatigatū re
larans: tāto libei⁹ q̄to serren⁹ eua
porae sinebat. Cui⁹ relaxacōis cō
suetudinē successor ip̄i eorē modo
tenē decernēs. locū frequētabat et ip̄e
magis ut reor. p̄clm⁹ ad q̄modā car
nis q̄ in p̄cessorē suo videat lectāta:
q̄ si v̄tutis aīu⁹ sp̄ecime a gl̄ificacōē
ip̄i exempli gr̄a trahē potuisset.
Dua uō diez cū solito moē ad p̄e
dā locū accedēt: audiuit quali
te fūto fontis voce lacrimabiliter plā
gentis: et heu heu me miserū i ge

minans Territus uo uehemēt et gl
nati: ubi ppi⁹ accessit Diligē⁹ au
scultans hanc eē p̄decessoris sui de
fūti abbatis uocē ex olim nota si
bi qualitate uocis ip̄i⁹ recognouit
Tū uo tremētib⁹ p̄ stupōe labijs
querēt quicūā eēt q̄ illic ita plā
geret: eadē uox q̄ delub ags rē
dit dices Ego sū ille sanguineus
tu⁹ quōtā abbas nūc aut miserabil
sp̄s: cui tu ad multā q̄fusione et
ifelicitatē meā in regie mōstrei hui⁹
succellisti Interrogat⁹ cur ita plan
gēt: q̄ ardeo mō⁹ Rurs⁹ interrogat⁹
quāe ardet: cū eligiola uita ip̄i⁹ quā
in corpe gesserat regem magis q̄ to
mētā meruisse uideretur: tu mō⁹ icē
dij mei causa es Et ait abbas Ego
quāe uel quō? Cuius mō⁹ fr̄ib⁹ q̄
bus indign⁹ p̄eram p̄sonā aiāriū
suaz saluti p̄ficiā querētib⁹ et in
post deū uota et q̄silia sua q̄mittē
tib⁹: heu affinitatis qua in uicty
eras les lenocinio recat⁹ uō sedm
timorē dei sed sedm p̄pe uolūtans
illicentiā q̄siluū dedi: ut te ad apice
hui⁹ dignitatis p̄ueherēt Dico ul
to dei iudicio in hoc aque elemēto
cruciatib⁹ addict⁹ ardeo liqueco
deficio: et i nichilū pene redactus
ad eadē tormētā rurs⁹ tolleānta
restauror: Cū si cū⁹ p̄bac uis fri
uola nō eē que audis: fac afferrē
candelabū eneū: et lenta submissi
one in aquā mitti Hox p̄apiēte
abbate allatū ē candelabū eneū:
et sensim i aquā missū stupēto
miraculo ita a face frigide illi⁹ a
que liq̄fātū est: sicut fluit cera a
face ignis uel sicut fugat⁹ nebula

a face solis Quāta uo leueitate
lusti iudicis os dei tāpnabat eos
q̄ parētes suos de pecunijs uel pol
lessioib⁹ etnāz sibi q̄nullaz di
uites et militos faciūt: si sic pu
niri meruit q̄ p̄sonā fortasse sa
tis p̄dona ad officij sp̄ital⁹ emu
nentiā sanguis magis q̄ caritatis
stutū p̄uehē p̄supt⁹ Hec itaq⁹
de p̄uulis quorūlib⁹ uicior⁹ seu
negligētiāz aquādū iam titam
m⁹ ex occasioe relatiois hēc mēo
rie tōpni geraldī clauall⁹ abba
tis q̄ de p̄uulo assidue iurānū
fr̄es amonē studuit ad exhorta
tionē legendū sūmā p̄strige
cūmūm⁹: scietes simpliciū fr̄m
aios exempla pl⁹ mouē q̄ uba⁹
quā deuota mens ex loe sp̄ita
lis q̄p̄uictiois feruore magis q̄ in
flantis s̄ne eruditione q̄it: dū
fā mediā uisāto atq̄ reuāto
q̄ manu cogitatiois tangēto p̄
pat⁹ ad amorē stutū horrore⁹
uicior⁹ ap̄ly ex ea attendit⁹: q̄
si tere milia suāz cartul⁹ exara
ta tūstaurēt Hoc igit⁹ q̄ grādi
fenore absoluti: ad clāmualle
uāam de qua nū uisāat ad medi
tandū in agro diuīsoz xpi dū
nū magnalia egressi fueram⁹
reuitam⁹: sicut tante narratiois
nre series q̄ te ueneābilū p̄m
eligiosa quīlāoē p̄auē p̄nola q̄
in q̄sp̄i dñi morte ad edificatio
nē multoz terit⁹ q̄perēt q̄clusioe
timinet⁹ Nam et riuul⁹ scy pra
ta flues certis uenaz meatib⁹
Diriuat⁹ q̄reia queq̄ impiguar⁹
mercētia ḡmā riuirelce facit:

tenūq; vniūsis sufficiēt vriga
tis se se in se recolligēs. p̄p̄q; al
ueolo restituti legitime cur sus
vniacitate plabitur. **Explicit**
distinctio quinta. Incipit disti
ctio sexta. De incerta contē
platione cuiusdā monachi: et
de p̄culo contemplatiuorū. Ca

Diplm̄ p̄mum
Quis ad b̄m̄
iob te multipli
a calliditate
antiqui hostis
sub spē leuia
than loquens.
nerui inq; testi

nilox ei9 p̄plexi sūt: oem̄ videli
ter hoīem̄ manifestis instrues.
subtilissimā deceptionū iextrita
biles nexus nemē absq; grē sue
ad uiridē euadē posse. Verū si
cūti q; xp̄iane p̄fessioe censent
et ad celestē glām̄ de qua sup̄b9
sathanas cū angelis suis recedit
duce hūilitate nititur q̄scētē:
siōpe q̄siterandū est illud apli.
videte quō caute ambuletis quā
dies mali sūt: et illud ne crūue
niant a sathana. ip̄e enī sathana
nas tūstfigurāt se in angelū lu
as: q̄nta putam9 sollicitudie
vigilandū est h̄is q; sacraoīs
vite relicto in cenobis d̄no mu
litae et cont̄ sp̄itales neq̄cias sp̄i
talib9 armis dimicare p̄solue
rūt. Fallūt nēpe stolidissim9
errore raptant: q; sc̄laris mo
le tumultuosa negocia tū et
nō etiā cenobial̄ tā queta silē
tia insidys munita patere arbi

trant: cū tanto subalioēs laqueos
tentē soleat callidus hostis. quō
q̄s alia9 sc̄alā v̄tuti sc̄andē atq;
te hui9 mādi naufragio mūdū se
eualisse q̄scit. **Quay** ḡuillima
vni9 vni sp̄italis teptationē. quā
in ocio silenci sui indiscrete q̄teplā
to incurrit ad cautelā q̄teplatio
rū p̄ponem9: q̄nt9 h̄y q; feruēiori
studio loī incubētes diūlas meōre
suas q̄mētāt. atq; ex eis p̄mo q̄te
meditationis dehinc etiā q̄teplatio
nis oculū exacuūt semp̄ ill9 sūe
meōres q; scrutator: ē maiestatis op
p̄met a glā. magis i timōe sc̄e hūi
litate se v̄lit dep̄māt: q; in luce
p̄culose q̄teplatiois p̄uclit volae
plumāt. **Erat** in daraualle senior
quidā purissime religionis q; sub vene
rabili p̄re nro b̄nardo in eadē sc̄a
tomo multis etiā simpliciorib9 ḡnā
p̄fōis stulit̄ strenu9 imitator: et
fatis. et in cotidiano v̄tutū exercitio
tenor9: q; ob sapie sue ḡuitatē q; li
h̄y maturitate. eximieq; q̄sitationis
sc̄itate. nō tū sibi soli sed et ali9
quoq; p̄telle posse iudicat9: fuluā
celis emē que ē vna de dignioribus
et magis religioe q̄spicius filiab9
claenallis abbas q̄stituti ē. **Volim**
ergo in hōie ip̄iq; honois pond9
allidue penitans. ne sc̄dm̄ p̄pham
p̄culū hōis nō intelligēt: pasto
lis officij dignitate. hūilitate qua
sp̄itale virū terebat amitt̄bat:
tantēq; laboriose p̄laciois sollicitu
dini seniles hūeros subduces: ra
chelū quō sterili9 tanto iocid9
q̄tabernū lie h̄et ferid9. sed tā
valde p̄culosis p̄tulit̄ ap̄lexibus.

Ad suā itaq̄ clarā ualle reuēsi ac uelut
haut regener pullu nudo p̄o restituit:
cotidianā gūlacione sua distans
motu et affionē cordis dudū placō
nis occasione quāquā sperlas ad se
recolligebat: exemplo sc̄illimū p̄is
sui b̄aducti habitauit serū **H**ypitalib⁹
aut studijs uicent⁹ et a strepitu gar
rule occupatiois penit⁹ sequestrat⁹: oīo
u. lcoī opūctioī sacre q̄ meditatioī o
pam tabat: Cū ad uilas uerulētās
suggelhoēs mūdialis pōpe carnalis
q̄ allecebre efficac⁹ hys nō ēe antido
tū Porro ḡnue meditatiois allidui
tate puocaty suauitate q̄ illect⁹: re
pit iā sc̄e q̄tēplatiois subtilitate diuina
queq̄ mistria scrutai. caritādo iocūda
ri: exultās in iubilo cordis. dices q̄
cū psalmista dno **R**urabilia testio
nia tua dne: ideo caritata ē ea anima
mea **Q**uia nō salutare hostiā per
quā idempti et rōsiliati sum⁹ deo pa
tri cū fr̄i bonoz opm sedulus imo
labat: alitudine ip̄scrutabil⁹ hui⁹
mysterij tanto dulci⁹ q̄tēplando ru
miabat: q̄nto id frequēti⁹ altissi
mā dūite palliois hūilitatē repleu
tando iterabat **H**ic o utinā sicut pi
us ita etiā tant⁹ et timoraty q̄tem
plator ēē cuāllēt. p̄lertū in tā mi
ra p̄fūditate tātoz mysterioz: ubi
omē rois hūane defiat argumētū:
solū q̄ sacre fidei q̄sulit⁹ oraculū
Nam cū ammirādo pensaēt. et pen
sando ammiraret. quonāmo panis
et uinū qui in altari p̄ponūt me
diante uirtute dei in uerū corp⁹ et
uerū sanguēz ihū xp̄i dñi et re
deptoris nr̄i tūc b̄stānaret⁹ pl⁹ q̄
oportebat scrutabūd⁹. cōnūlq̄ oca

lo i solēti⁹ iur⁹: sacri mistriū ar
chano fidei q̄mūltū rois temēitate
dūitate p̄lūptuose teptabat **C**eter⁹
sicut sicut testat⁹ b̄fius b̄nardi⁹. rō
si qd̄ fidei creditū ē teptat eripe
effractor uindicat⁹: et b̄tius gregori⁹
dicit fide nō h̄re meitū: tu hūana
rō p̄bet expūctū **E**nūdo h̄p̄fatus
senior m̄i q̄lētans sapiētis silū
qui mel iucientē p̄ci⁹ erē suat⁹ ne
forte saciatū euomē q̄tingat. aplū
etiā monētē nō pl⁹ sape q̄ oī. sed
sape ad sobrietatē: dū sacri mistriū
dulcedinē ip̄is ut reor angelic⁹
sp̄itib⁹ implēritabile audi⁹ rima:
sūme maiestati debita reuēciā nō
erhibēs. ip̄egit in lapidē offensiois:
et dñs in ira declināuit a seruo suo
Ubi nō sp̄s bon⁹ uel poa⁹ sp̄s
bonitas lucis sue radios subtrahit:
malign⁹ exēplo sp̄s malicie sue re
nebras igellit. uari⁹ cogitatioib⁹
aiām iam uitantē exagitat: rōem
q̄ fluctuante pestiō dubietans sp̄i
quancēs **S**empe dū qd̄ fidei c̄tūllē
q̄stat mortalitatis sue tenebras dil
simulās. q̄ reuelata facie sp̄enla
ri p̄lumēt: iusto dei oipotētis iudi
no de c̄tūdiē fidei cendit iopinio
nis ambiguū: ita ut qd̄ rōē ap̄he
tē nō poteāt: ip̄ollibile ēē p̄lūp
tioē reat⁹ estimat⁹. **E**st ei sicut
elegantiē diffinit aplū fides spe
rāta⁹ s̄bā uerū: argumētū nō ap
paretū **S**ed uidet qd̄ q̄ sp̄cat: **S**i
aut qd̄ in hac mortalitatis ualle in
hoc p̄m et mortis corpe uide nō pol
sum⁹ p̄ panām expertae uibemur.
ut i etne claritatis p̄uā i nob̄ q̄pleat⁹
ubi eēt de⁹ oīa in oīb⁹: q̄p̄lectam⁹

onulos a vino inquiete curiositatis:
quī sicut testat sapiēs. hēditas ad
quā p̄p̄p̄ē festinat in p̄ncipio i
nonnullis b̄ndicōe carebit igit̄ ubi
p̄mū incant̄ ille q̄tēplator hoc du
brietatis malū clāteshms ac sue
motib⁹ irrepe tēphendit tot⁹ in
tremuit: n̄sūsq; vigore mētis te
nebras diabolice d̄sūne d̄sūtē nō
potuit: nō em̄ sicut liberū est iēte
volūtati sp̄ōtanea telibēnōē i fo
uēā se p̄cipitē iacere: ita enā liberū
h̄t p̄p̄ā v̄tute uel industria te fouea
s̄tēntē **S**ubnatulo itaq; fidei p̄cel
loso p̄sūp̄ōis sp̄ū violent̄ em̄llo
nauis gl̄ne miscēabilis hoīs validū
lis p̄ncipio cogitatonū fluctib⁹
quānebat: malignis sp̄itib⁹ aut̄
tis neq̄ne sue tolis ad id nitentib⁹
ut quē te c̄tūdīe fidei violent̄ p̄tur
bauerāt: enā te dubietatis nūblo
i asserōis blasphemē tenūssias te
nebras p̄cipitaret: ut videlicet exem
plo berengarij q̄ p̄ impie hui⁹ hē
leos iūctos et defensor: extitit sentiet
et dicit panē et vinū que in altari p̄
ponūt p̄ q̄serrationē verū corp⁹
et verū sanguīe xp̄i neq̄q; eē **D**ez
om̄ps et m̄scl̄ōis de⁹ q̄ sermū au
gelo cathaue ad colaphizandū tra
dicit̄ ut d̄scret̄ p̄sūptuol⁹ nō eē
quēq; sūmū q̄gnōis gradū q̄ soli
brē vite debet in hac miscēā vitā et
hac carne p̄m̄ insolēt⁹ v̄mātē. e
nā te fidei stabilitate corrūe p̄mi
scāt: te p̄culosa tū dubietatis ru
pe pendente in hēntē p̄nitatis ba
ratri papitai pall⁹ nō ē **I**bat
ergo miscēabil̄ mar̄tescēs et q̄m̄
belcens i semetip̄o p̄ angustia sp̄s

et violētia tēptacōis y sacrilq; mul
terys que antea deuotiss̄ie celebrab̄t
app̄riuae nō audēs: atq; hūc pac
sionē se meito p̄sūp̄ōis sue additū
eē gemebat **H**uo nāq; mō errore
sūū recognoscebat et tolebat: non
tū ip̄⁹ errois nūbilū d̄sūtē potāt:
et sicut de b̄tā maia magdalena sc̄s
ait papa gregori⁹ amabat et dubita
bat: q̄tōq; p̄ōis deuotōis sue lin
teitate recordabat: tāto p̄sūp̄ōis
sue ceitate plāgento detestaba
Augebat in dies p̄nitōle h̄⁹ tēptacō
nis calamitas: nec solū intēiorē sed
et ip̄m quōq; hoīe; eē extēiorē occupa
bat: ita ut deficiētē p̄t̄ vigore mētis
et robore corp⁹ i infirmitōis freq̄t̄
paulāe nūctatēq; sūā quō poterat
t̄l̄igē cogēt̄ **A**udietes aut̄ sp̄ita
les quōtā filij ei⁹ fr̄es videlicet fulua
censes dulallimū quōtā p̄m̄ sūū
tali meroē et afflictōe opp̄llū vene
rūt ad eū: blandisq; p̄ab⁹ p̄sualū
cū multa reuēntia fuluacū eū re
dūcerūt: si forte officiosa c̄titate ip̄
sōz iūctat̄ aliq̄d̄ emolūmētū calami
tatis sue capet: et te angustia tēpta
cōis qua vehemēt̄ urgebat̄ respira
ret **D**ez q̄ sicut elegant̄ poem̄ ca
uit: celū nō aīm mutat qui t̄l̄māe
currit. et sicut sapiēs p̄hibet̄ quī ne
mo corrige valet quē d̄ns neglere
rit: nec loci mutacō nec fr̄m̄ illoz
favorabil̄ exhortacō tēptacōis acū
leū te p̄cordis leuis ill⁹ euellē po
tuerūt: q̄ nūdū venerat̄ tēpus
miserēdi ei⁹: sed temerarie p̄sūp
cōi durior adhuc m̄stabat̄ crucia
tus **I**taq; usq; ad vltimū pene t̄m̄
nū vite sue in hoc fr̄yorio blas

phemie Dubietatis q̄t̄re. et t̄p̄ aut̄
in camino t̄pt̄ationis p̄bat̄ atq̄ pur
gati: t̄ante miserate d̄no lumen
fidei plenissime recepit: t̄aro utiq̄ hu
mili? de cetero credulitatis stabilita
te retinens atq̄ ab inquietudine illiciti
scrutini q̄t̄emplationis oculū trahens:
quāto d̄m̄ sup̄b̄ resistē p̄suptōes q̄
rep̄m̄e p̄e calamitatis exp̄m̄eto di
dicat̄. Quisq̄ ergo claustralibus
discipulis subdit̄ male ocaū d̄no lar
giente foras ē: si callens īgenio
dinā paginā scrutari dulce h̄t. n̄cē
ē ut s̄p̄ m̄emerit se disciplinā eē nō
m̄gr̄m̄: ne forte ingenij sui subtili
tate puocata signaculo fidei signata
malo suo t̄pt̄et irrupe: uel temē
q̄ q̄ dilate p̄sumat q̄ ob t̄uentiā
p̄funditatēq̄ multior̄ dei idicūllū
vigilantillā scōz p̄m̄ p̄teryt Coler
na. **De excellentia fidei fidei sac
mentoz corporis et sanguis xpi et
discreptione q̄templationū. Ca.**
Sane quāto distet int̄ pl̄m̄ n̄
Scrutiniū qd̄ parit curiositas
et speculationē quā gignit pietas. it̄
q̄templationē quā in fidei simplicitate
q̄t̄e q̄ puritate p̄turit huīlis deu
tio. et meditationēs que descendūt ex
p̄suptōis sup̄cilio luadi? adhuc
deklarabi? quati? sicut frum̄ in
spū suo p̄suptuosos: ita mulceam̄
in spū dei huīles et deuotos. Certe
p̄cipuus est mar̄ ille q̄t̄emplator a q̄
in claustra valle ton? deuocōis et
q̄t̄emplationis v̄ligio sup̄ sit exordū. be
atū dico b̄nardū. q̄ copiose ī scriptis
suis dixit. q̄ fugienda sūt p̄suptuose
q̄t̄emplationis temeritas: quā reuēntia
sacro fidei archano s̄t̄t̄ta sūt h̄uā

ne rois infirmitas quōtā loco sa
tis euent̄ indicat̄: ita dices **Fidei**
loq̄: t̄uitate sc̄m̄ quā nō itelligo
credo. **Q**uid hoc v̄bo abbreviato
san̄? q̄ simplici? q̄ fidelis? **Q**d
inq̄ san̄ ad fidē? q̄ simplici? ad
meritū? q̄ fidelis? ad deuotionē?
Porro eantē fidei simplicitate quā
hic de sc̄m̄ t̄uitate paucis v̄bis ap̄re
hendit: etiā de sacramēto altaris se
firmissime tenē nō solū v̄bis sed et
mirabiliū op̄m̄ patraacōe magnifi
ce demonstrauit. **C**ū pagesset aq̄
p̄tes p̄t̄alie et p̄ efficacissimā gr̄a
quā in effugādis sp̄itib̄ imūdis ha
bebat fama v̄tutū eū v̄biq̄ clac̄
ret̄: sc̄m̄a quātā atrocissio temōe
multo t̄pe obcessā oblatā sibi in
eccl̄a; introducā p̄cepit: n̄m̄q̄ sc̄
ens eā nō tā facile ut reteros posse
sanari. **I**p̄e uō ad altare accētes sc̄m̄
nullax solepnia celebrant: par
taq̄ ex more sacroz munex q̄t̄e
noē corp̄ d̄m̄i sup̄ patenā posu
it̄ atq̄ sup̄ caput mulieris sp̄u
tillā colluuiōe maligni sp̄us fe
dū et horridū tenuit: adest īgenis
iniquē iudex tuus et cet̄a que ī libro
vite eū ḡnient̄: sicut tartarū cer
berū que q̄suetudinaria sibi p̄c̄i sa
cilitate fugiē nō poteāt: fide et v̄
tute d̄noz sacramētoz potēt euent̄
Quātā etiā vice dū comitē picta
ue sc̄m̄ati petri leois obstinat̄
fauctē. d̄noq̄ pape inōcēno lib̄di
retulante. nullis moitis null̄ ve
erhortacōib̄ ad huīlitate fasti
gū catholice q̄ eantē v̄nitatē redu
cē valēt: negotiū qd̄ h̄uāne idul
trie v̄rib̄ imp̄ossibile fore videbā

Dine potēte q̄mentās ad imolātā
hostiā salutare p̄ quā vita salū par
et vnitas mīseis mortalib⁹ q̄cedit.
etiam ingress⁹ ē: p̄ncipe tū ceteris
quos ab introitu dom⁹ dei excoīta
noīs cūq̄ se q̄strauēat. p̄ forib⁹ eamē
p̄stolante. **S**acris itaq̄ mīstis q̄ se
traoīs corp⁹ et sanguis dñi vite
celebratis: hō dei nō iam sedm̄ hōi
nē se agēs aūq̄ par in plō distūde
ret māna celestis puīssimū v̄gīna
lis vteri firmū sup̄ patenā reuēnt.
posuit: cūctis q̄ aderāt amirantib⁹
et cū maris stupore exitū rei p̄sto
lantib⁹. ipām patenā p̄noīū p̄gn⁹
etue salutis q̄tinētē secū ferēs foās
eruit: atq̄ vltū igneo. voce nō de
p̄catoīa sed inuati. v̄bis auctoīta
te plenis p̄ncipe q̄pellās ita exorq̄
est. **R**ogauim⁹ te: et audie nos q̄rē
sūt. **E**re egress⁹ est ad te fili⁹ v̄gīnā
fili⁹ altissimi p̄is: ille inq̄ fili⁹ q̄
p̄no innocentissimi sanguis sui sac
tā etiam redemit. quā tu q̄ntū in
te ē sancte et q̄urbāe nō fornicitas:
atq̄ iuxta v̄nūilitatis in cū man⁹
illa tua aīa reuēnt: aūq̄ terribile
iudicū solū toā vite tue actū rō
nē redditur⁹ es: reliste hūc si va
les. **V**ides autē comes reuēndū ab
bate celestia sacmēta cūctis ordi
bus angeloz tremēda sac̄s manib⁹
tenere et ignito vehemēt eloquio
petratas q̄scie sue secreta terebrā
re. lūme maiestatis p̄nciā nō ferēs
obugescere gelido p̄ mēbra languē
velut exanimis in ira collapsus ē:
sacensq̄ spūmas horritas ingreſſe
tib⁹ labijs egerebat: ac q̄ vltimū
iam efflatur⁹ cēt spm̄: crebris sin

47
gultib⁹ vitalia quarebat. **C**ūq̄ sic mi
serabil' aliq̄dū iaculset. flentib⁹ et
pectōa tudentib⁹ q̄ aderant: accedens
vix p̄phetiq̄ et pete eū pulſans ī v̄tu
te illiq̄ que portante se portabat ip̄eri
ola voce p̄cepit ut surgēt et ep̄is quos
te sedib⁹ suis expuleat quoz aīq̄ p̄
tes erant sine mora recōsiliat: seq̄
magis emē catholicē filiū q̄ saluati
roz fautorē fore demonstraret. **E**t d' etiā
coopante grā dei q̄tinuo firm⁹ ē: sicut
liber gestoz ei⁹ docet pleni⁹: sane p̄
spem vniūsoz q̄ aderāt q̄obstinati m
nis aīū p̄ncipis illiq̄ in saluante no
uerāt: sicq̄ tā cleriq̄ q̄ popul⁹ tre v̄tu
te īstaminati sac̄fici fireq̄ viri dei
a rabie petri leōis libeāt⁹ et v̄nitati
scē m̄is emē reīcorp̄atū dñi clemētiā
collaudabat. **Q**uāta ē pietas fidei: te
qua excellēt p̄nūciat apl⁹. qd̄ habe
at p̄missionē vite hūiq̄ que nūc ē p̄
et futie. **U**e mirabilis artifex spūs
sc̄is q̄ tam mirabili glutino caritatis lū
nis p̄ma q̄uertit: ut illū splēdidissī
mū nitidissimū et suauissimū panē
angeloz hātē in se omē delcāmētū qd̄
ē v̄bū dei. mediāte b̄tissima hūanitate
cūctē v̄bi v̄mitulq̄ tre q̄medē q̄cedat:
et trene s̄bē porciūcula que ip̄o asprū
et estimatiōe sui vilipendi poterāt p̄
etāstite traditiōis r̄gūā q̄sc̄ta ī ve
tū corp⁹ et verū sanguē xp̄i dñi n̄ri
t̄s̄tāntiet: fiat q̄ pabulū dulcissi
mū. quo p̄m̄ rōnale sed mīlex iūmē
tū delcose refectū rōnali sed beate
natūe in b̄titudis glā glōis efficiat.
Ceterū hec altissīa dei magnalia. que
ieffabili dignatiōe grē sue mīseis mor
talib⁹ largit⁹. fidei quātē manifesta
sūt rōi uō ceta: et p̄ptēā credē hec.

pietatis est discite temeritatis: nosse
vita et vita eterna est. **R**one tibi videtur
amirandum iste scis cum sancto senec syme
one in profunditate mulierum manifestat
cellitudine non solum agnosce sed etiam
alijs potent omne: sub amantibus que
carneis et sensibus et oculi ingerunt.
id est visibili spe pondere et sapore
ipsum dei virtute et dei sapientia; non rois
temeritate scrutari. sed fidei simpliciter
te crederi venerari et colere atque in eadem
fidei ostentia superbis tribulatio replen
tae: Cesset ergo iam humane rois teme
ritas discite velle quod signum fidei sig
natum mortali nature scie tenegatum est:
et licet cum patriarcha iacob qui simplici
tate sua quatenus erat pete cognoscis
claudicaret: cum petro tunc apostolo qui virtute
fidei ananie et saphire dupliciter
deprehendit et extirpat. fidei pete for
na figat: ut per deuotionis fidei. quibus
ad cognoscis plenitudine pervenire me
reatur. **E**rgo cum curiose intus tua
scie quo ordine superbi largitoris vivifi
cum beneficium aequas: dum id effica
cia teneas. utilitate presbes. et insuper ma
ximota signorum et prodigiorum gloria que ab
hinc fidei usque in sacramento altaris
de operari non cessat iocunda exhibendone
quanti fas est expiariis: **S**icut ut de maiori
bus taceat. et modicum de modicum dei
mirabilibus loquatur. que licet sit magnus
et laudabilis nimis in magnis. gloria
tunc mirabilia operatur in minus: quanta
benignitate trepidatione illi abba
tis refouere dignatus est. que aranea in cali
te sancto hora divini sacrificii recepta. fide
plena cum ipso sacramento haurit. prudenter
adulterans morte vite periale non posse:
quibus eadem die sanguinem minucis.

aranea ipsam integram de volucribus
cum sanguine erupisse miramur expavit
Alter quoque sacerdos quoniam qui
ta dulcedine donavit per dominum. aliud in
altari videtur. et aliud debet credi: qui
in sili casu deprehensum nec dispersum si
de armatis. morte cum vita sume non
dubitavit: sed aduersus aliter iam
die dum pruritum in pede sentiret. scilicet
pendo aranea quam suscipit. nulla
pre compulso sui gravitate seu muti
lata emulit. Illud vero quod suspendit.
quod amutatione dignissimum censebitur.
quod iste videtur vinculum que fidei sinceram
debitamque reuerentiam dominis sacramentis
exhibentibus. etiam in vitalia receptis
nequaquam nocere potuit: quoniam eadem
sacrificis sacrificiis impudica reueren
tia se ingerentes licet longe potius cri
bilit extirpante prohibet. **L**egimus
ingestis karoli magni imperatoris. quod
cum iste religiosus augustus quadam so
lemnem die nullam solita sua deuotione
audiret. oratorum quod ad eundem mille
euangelium legendum deputatum fuerat per
cedenti nocte mulierum de illi in
amore deperibat impudicus apleribus
se fecerat non timuit: hoc quoque simul
simo piaculo cauteiata hinc sciam:
dei scribilibus in quibus super filios ho
minum iudicia non veritas. scilicet ewan
gelium lege presumpsit: per modum etiam
sacris ministeris secundum officium sui dig
nitatem eadem impudica mulierum ma
nibus impudicis exhibitur: si non vltimo
divina districta auiditione temerarium
releis de medio tulisset. **E**cce namque
dum verba sacra labijs pollutis repne
ret: per dominum vinculum de super a laquea
ribus oratorum se per filium suum semel. se.

cudo ac tno sup caput qmman lecto
 ris demittes tra nichilomin9 vice ipso
 ipatore aspiciete caput obscenu pu
 pugit: ac sine mora miser extirpet
Di ergo o curiose nullo huane rois
 acumie ppende vales. qua via quo ue
 meatu vinctu9 ille venax obrulas
 plicitates irrepleit. seu qualu a tro
 macho naturalē desentū itestiorū
 euaret. usq; ad yma corpis int carne
 et pelle illes9 serpento pueneit: quo
 sine poteis quo ordie quo ne mo pa
 nis et vinu que in altai pponit ve
 ru corpus et ver9 sanguis xpi efficiat.
Ram si scdm ppham cu pedib9 cur
 rens laborasti. quo stende poteis cu
 equis: id e si i minus istis mortali
 tatis tue deulillis tenebris obuolu
 tu te sentis. qua frote qua ue tenci
 tate alacria dei magnalia inqetus
 scrutai plumis. **D**e sacramento ergo
 altaris sicut quida te miris ait. totu de
 in9 deo: nichil uobis **D**olenti itaq; in
 tra religioe. pface correctioni mox mu
 tatioiq; cordis mois oib9 uctariu
 est inuiste: miseris uo scaz septiaz
 p qreplacione castigaa9 itende: qui
 camp9 exa9 et labois pmet ad tu
 res et ipros: lais uo qreplaciois ad
 huiles et deuotos **N**on vni9 qualel
 ruz: sed q curiositatis. vanitatis.
 et voluptatis vitijs ia dudū mortui
 scē huilitatis et pfois arte qscende
 rint: q possit cu psalmista dice dno
In via testimonoz tuoz dne delectat9
 tu: sicut in oib9 diuitijs **C**eteru ql
 qd in hac vitutu claitate uodu adeo
 stabilit9 e. ut luce eaz ambulet tota
 die. sed adhuc vicioz caligie trifulu
 habet intellcū: licet ingeny subtili

tate vigeat et acumie rois polleat: no
 uerit m expedie sibi magis orae. psal
 mos q; rumiare frequen9: lege no p
 ruis et in ipa lroē no scaz inflare. sed
 spm viuificantē quere: no ut discer9
 sed ut sobri9 efficiat: queadmodū
 monet aplūs no pl9 sape q oportet
 sed sape ad sobrietate: no ut iacter
 se sine qd nescit: sed ut scaz sua deo
 et sibi sicut teret monachū in huilita
 te qsaē custodiat: ne forte sublanet
 cū sathyrin. uel pon9 imūd9 spūs.
 qd ulq; adeo sine ei9 nichil sit. nisi eu
 sine hoc qd sciat alt **V**nde ai doctor
 doctili9 p augustin9 dicat. orae et le
 ge vtrūq; bonū e si hreat: si no liceat
 meli9 e orae q lege **A**uramur valde
 quosta orois et deuocois pūsus neres.
 saria vtilitate pene uel penita negligē
 loī uo atq; meditatioi totis dieb9 ac
 noctib9 inuibe: q no sup iane pmgat
 aut puluere ineto portat q scaz in tū
 scaz nodū a vicijs purgata **M**ulti
 plicat: et qreplaciois subtilitas qnto
 magis absq; pfois plenitudie ad al
 ta volat: tantomagis qadmodū in
 multis exphi sum9 piculose rume pa
 teat **C**uia ergo talib9 valde metuendū
 e ne colū lapidaz mitore pfeites olei
 uo pinguedine negligētes id e de cola
 sine claritate absq; deuocois et huili
 tatis māluetudie glaites: a iusto in
 dice deo q obidormati sine appetitū pro
 thoplaidos de padiso eient. ai fatius
 vgnib9 reprobent: curem9 omis. cure
 m9 singuli. tū p indulgēna ptoz. tū
 p acquiescē vitutu. tū enā p vitanda c
 tue mortis miseria atq; adipiscēta sc
 pitne vitutis glā. dno deo uo sacra
 ai cordis striti et spūs huiliati i ara

110
17
deuocōis sedule imolāe. Si q̄s aut̄ in
sacre deuocōis assiduitate gr̄a Duce
tū p̄fice poterit. ut bonitate bone reli
giōis et disciplina nō fite hūilitatis
in fidamēto stabilis q̄sne collocāe p̄ua
leat. h̄c iam secure cū psalmista sc̄as
se torē postulet. nec tū sc̄e salutis
efficaciā leōis atq̄ meditacōis instau
na solūmō sed multo magis vinctōe
illū q̄ docet hōe sc̄as se adeptur̄ eē
plumat. Testante eī psalmista vanū
est oī homī an̄ lucē p̄fere hūilitatis
ad sc̄as anhelando surgē. ideoq̄ moīs
omīb⁹ ucturū est sedendo in p̄ua p̄us
manducāe panē dolois id ē q̄puctōis
et sic demū surgē ad lucē sc̄e uel q̄tem
placōis. qm̄ nō inueniet locū de sc̄a lu
pbiendi arrogancia uanitatē. ubi v
uūlos angulos q̄sne bonitatis et dis
ciplic repleuit uacuitas. **De felici
gl̄ificacōe c̄itā mōchi delideānis i
claualle mori Caplū m̄**
Iohānes ap̄tus et euangelista
q̄ archana v̄bi dei q̄ntū mortu
lib⁹ in tenebris et umbra mortis sedē
tib⁹ sc̄e fas ē fatu reuelauit sacro:
in pathmos insula p̄f̄ restidmū euit
dem v̄bi dei exilio relegat⁹. ut multi
plura celestis r̄uelacōis misteria ad
q̄solacōne om̄ in via dei laborācū
et sub pontē tēptacōm gemēcū. au
diuit uocē de celo dicentē sibi. **H̄c**
mortuū. q̄ in d̄no moriūtur. Et uisitē
b̄titudis r̄am subres. amodo moq̄t iā
dicit sp̄s. ut requiescāt a laborib⁹
suis. **Opa** enī illoꝝ. sequūt̄ illos. **H̄c**
v̄tē mortis p̄ quā de labōe t̄lūt̄ ad re
quē de corrupcōe ad icorruptacōne
de morte ad uitā. de miseria ad felici
tate. de fide ad q̄gnacōne. iocundam

incōuā sc̄i uiri sedula meditacōe p̄e
santes. et ipi uocis et desideris q̄n
nuis ad eā suspiabāt dicit̄. qm̄ ue
niā et appaēbo an̄ facē dei. et alijs
mōietib⁹ p̄u agtūlacōis et q̄pat
siois impendebāt affm̄. Sicut te
b̄to b̄uardo legit̄ abbate. q̄ uix un
q̄ mortuū sine lacrimis q̄passiois
sepeliret. et reuēntill⁹ alexandri
noꝝ p̄uātha iohēs excellēs p̄foc
sue auctōitatis oblit⁹ ad morientes
quollib⁹ fideles p̄ semetipm̄ accete
bat. sedentēq̄ corā eis. obeūriū ago
uē cū multo pietatis affm̄ q̄screbāt.
p̄p̄s quoq̄ manib⁹ morētū oculos
claudēs auis de corpib⁹ egredietes
dine gr̄e deuotillē q̄mentabat. **H̄c**
et b̄tis ep̄us malachias h̄b̄uicū
i oib⁹ opib⁹ suis mēorans nouit
lima sua. ut in die refūctōis bene
dictionē mēret. cū uenisset aliqu
claualle et amianā familiaritā
q̄ sc̄i p̄is n̄ri b̄uardi ob sc̄atatis lu
e reuēncā obtinisset. t̄nto sc̄e m̄
tatis ardore aīa eī aīe uiri dei adhe
sit. tantōq̄ desideo i claualle mo
riendi accēt⁹ ē. ut c̄uers⁹ i p̄uā
reliquo quo aduixit tpe. h̄c p̄cū suā
rū lūmā d̄no deuot⁹ offerret. q̄nt⁹
et in claualle et in die mēoracōis a
uimaz om̄ fidelū mori atq̄ iuxta
dilecti sui abbatis cineres. et ip̄c in
uerat⁹ b̄c resur̄rectiois gl̄az p̄stola
ri diuina largitate merētur. **H̄c** fr̄us
trat⁹ ē a spe sua. q̄ntem desicēū
aīe eī t̄b̄nt ei dom⁹. et locū quietē
p̄ gl̄ā die p̄ meito. socialis uo pau
sacōis t̄m̄phū. p̄ meitoꝝ suoꝝ p̄o
gatua sortit⁹ ē. **H̄m̄** gl̄osi p̄tulio
fide et deuocōne serut⁹ ē fr̄ quita

no mun? sic quifaciois odore q? natia
li uoie ballam? q? cat monach? sci
anastasi qd' e? p?nensis ordis reuo
biu ad romane urbis mema sicut hic
cu uenisset aq? p? inuicta sibi ne
goria ad b?m b?ardu in claualle
uidisset? sic et uiolente illis aggrega
nois disciplina in obseruana sacri
ordis maturitate: g?aluit cor ei? in
p?o. et in meditatioe illis exarsit ig
nis: ita ut si no caritas q? neq? que lu
a sut queit aliud impasset: uiuere et
mori in claualle tuncis diuinitis et de
loris mundi p?soluisset. **H**ic t? uariis
mte recedet et tunc elugiolu delideiu
debita mte p?uaret: huillimus p?
tib? a sco abbate petijt et p? feruore
sue deuotionis q?m? in obitu ipis ple
nariu ei seruiciu a quetu clauual
lis p?soluere. **Q**uo adepto clauual
le iam sua seq? monachu clauual
lis reputas exultabat in spu sco?
reus? q? ad p?a colebat ab illo tpe
singulis trib? clauualis quoz obitu
ignouisset. **S**ingulatia sp? reddere
officia: et in sup? quozq? ano duode
ci nullas p?eris omib? quoz sine
ignozabat. **H**ic igit? uir deuotissim?
licet in curis mosterij qb? admodu
uulis ac n?ariis eant obeia cogente
assidue detinet? hanc tu libimet
ipis p?e redime studuit: ut inter
ealde ompaadoes p? q?es obseruati
as ordis et alia bona que solo deo
olao faeabat singulis dieb? p? oc
to anos diceret psalteriu: et una ad
m? cotidie disciplina amper. **Q**ua
uo placata deo fuit sci quifacio ei?
hoc unu qd? subiam? miraculu ma
nifeste reclat. **N**ullus aq? p? nego

1150
cis monasterij sui ad donu papa alex
andru q? tunc in frana morabat? cau
madit imans quozuta saluatiuoz
q? pleudo pape octauiani p?e tuebat?
Hoc q? de mada au mitebat iuriose
depositis: retrudi in custodia iubet?
Hus aut? ex eiste raptu? sup? mada
hois dei mites. cu scru ea dicit uelle:
illa mris gellib? et salub? recalcitras
et q? p? duo pugnas ue penit? trahant
Cicq? calcantib? et flagellis inoru aial
uudiq? cedeit: uita oino no potuit:
sed magis retrogradis passib? incedes
et semp? iuetitu nitens. conata oim
supant. **V**identes itaq? saluatio di
uinit? agi q? se miracula: tunc uicti
tedio p? et miraculo uiru scm? diuise
runt: p?prietes ut eante cora eis alren
det et abiret. **I**lla uo mqr cu tanta man
suetudie recepto dei famulo mirantib?
uuisis sine ulla mctanoie uel coactioe
p?cessit: ambulans alacrit? et portans
dum suu que leta ignouit. **H**orro de
luteiu illud moruendi in claualle. qd?
pude fecuta deuotione p?epat: condia
nis icentius auctu semp? i corde ipis
uuebat. **A**ppinquate uocatiois ei? die
q? soli deo ignit? eant. cu delideiu pau
pi exaudie familiae e: ip? duo q?oia
ad salute eloz suoz opat? disponere.
cra ad domu clauual? qua locu domi
nois et sepultue sibi fore semp? optauit.
rat. alia quide occasioe uenie meruit.
Contigit naq? ut sup?dicta domi? sanc
ti anastasi que e? filia clauualis meant
ipe deuotissim? moich? spitali pastore uo
riet. **Q**uapp? ab ip? sumo pontifice et
a frib? suis miss? domu adijt clau
uallis. ut nouu inde abbate ad arbi
triu pris eiste loci assumet: magis

Aut nullus a dno venit ut de mundi huius pe-
lago egredies deliteri sui portu iamuaq
tenet. Du ergo p dies aquor ibide mora
ret. et de omnib que in sco illo quetu
videbat et audiebat edificaret. qm
get et ad deuotione exatnetur: qngit
vnu de frub pntis vite sine sortiri.
Cuq tabula defuctoia conate gran-
dis illi retus monachoz saluz atq co-
uioz deuotillim gurlu et oculu vi-
ret. qmentanois q solepne exercutioe.
et in elanoie fimeis tantu pietate mag-
ne q multitudis extensam et ordiatu
prellioe: factoni ena ac miltroz p-
aia defucti fris hostia salutare imola-
tiu sacru obsequiu et p salmodie nich-
ilomi circa defucti corp religiofas
exubias: totu in affru pietatis reso-
lutu. et h bnfici qd semp optauerat
estuan corde pncipi mereri delidans.
cu genuu valido peccit tuc lue ut mo-
ret. ex intimis medullis cordis clamad
ad dnm dices. **M**ouat dne aia mea
morte mltroz: et fiant nouillia mea
hoz filia. **E**regaz no solepnus rite
celebriatis relatoz ad humliu corpe:
du sicut moie est ta nouit sepeliedi
q retoz frim ibate paufanciu sepul-
chra quetu aplustio ambitu i modu
corone gyrallet: explicans iam psal-
mus sepulnie attinetib. antiphona
demetillie dne ab vniuilitate frim dul-
ti modulanoie decantabat. **I**nteri uo
p dnis seru rei oculos no curiosita-
tis sed pietatis indices cuquaq du-
rens atq reduce: sam illa multi-
tudine velut angelu tot hoz le-
tus intuebat: totu q dulcedis ac de-
uonois affab in semetipo liquescs:
qm in vita sua vnu ex ipis fici non

licebat. unuz obia remitte ut salte
moriento vna ex eis fici meret. fer-
uentis deliteri estib optabat et
orabat. **A**ntiphona itaq p cantata
du in clausula ei vbi dicit dne
miserere sup patre. tucti solito moc-
venia peteret. et p aia defucti fris
supplices exoraret: seruo rei caute
venia cu reteis petente. atq eute
sermone ardent pietatis spu oran-
te: rupti sut fontes oculoz ei: lac-
gustioz lacrimaz ymbrie facie rigis
no solu defucto regem. sed et sibi re-
lere in eate domo vite finiu pol-
tulabat. **H**oz igit dina demean
deliteriu seruuli sui effectui ma-
cipae volente: in ipo loco inasit
cu pemptoia febris: que illu usq
ad exitu variis imodis verans.
et surripientu delitroz sine quib
pns vita no duat. rubigine pur-
gans voti sui ipotē ta felicit q
celeit feat. **D**equenti uo nocte cu me-
bra sopori redisset aptu est ei celu.
et vidit in eo dnm nrin ihm xpm
eiusq bnficima genuere dniam vol-
tra nec no et san buardu alioz
q scoz multitudine copiosa cu
gla magna: quoz felicitia visio-
ne ita letam e. ut ia se q vnu ex
eis reputaret. **C**rescere aut languo-
re in multa pacia gras agebat
deo: ons q fessioe cordis qnoe et
sco pris deuonoie poranoie sibi in-
tra viuenu cari ptabat: sicut ad
extrema deueniens. infra team
die sco sine quent. **E**re sic bndi-
retur ho q timet dnm: que bona
que in alijs vitet beneat et diligit
et licet ipe p vrbib vntu studijs

linguetur: vnam tñ laboris sui fr
tus meritis iteruentibus plenus et
pferens se sequi posse plerumque: si
eorum quos meliores se reputat glor
riam vel in vita vel in morte adipisci
potuerit. Erat seruus iste dei que fe
liciter glumatione deservit. totum a
deo de virtutibus suis non aliam sapie sed
p imperfectione sua semp timere: dum sal
tine aggregationis vitam societate vo
luntate artentibus occupavit: quod vident
vni obire denegavit. eum tunc obire re
nunciator benigne restituit: ipsumque
ineffabili gratie eorum que solis pferas mo
nachis debet allocavit in celis: quod
saceris amebus vel in sepultura locia
ti humilibus votorum suspiriis poptavit
in fide. **Item de quibus qui magno
estu desiderii sui petiit a domino ut
moreretur in claualle. C. m.**

Hic aut mori in claualle
le gratiam non hinc solum tantum
sed et nonnullis alijs divina nominis lau
ditate gressu: sicut etiam vris typis
cetera serui dei tali desiderio vehementer
estuantis gaudium impleti vidimus et
letati sumus: atque ad portandum pondus
diei et estus sub disciplina clauall
non mediocriter iocundum cupimus. Iusta
bat aqua tepidus gualis capli: et abba
tes et strenuis ordis de vniuersis mundi
partibus christum festinabant. Inter quos
abbas quidam de filiis clauall abba
tizans in regione hispaniarum logo itine
grationis sue iure: id est claualle adi
bat: hunc locum in comitatu quibus que
tam modis honeste deuocione pclaru
it. In quocumque audies in patria sua uerita
reā famam de religione et caritate domi
clauall inuatabat. spiritu: desiderans uide

claualle cum clauall abbas dicitur ca
tans clauum nome morbe dedit. Inter ita
que capli adorsus: quomodo magis appropina
bat desiderate claualli: tanto magis op
tabat si fieri posset non solum eam uide: sed
etiam sortis extreme finiculu in eam sor
turi. **H**ic uero adeo quibus finis est ut emin
sacri templi pinaculu prospice posset
deuocione uiguetis ad aspectum reuendi
loca caritatis igne bullientibus totum ad pic
tate liquetis est: eleuatis que manibus et o
culis ad celum breuiter que sed fidei pleitu
die sincerissima prece effudit ad dominum que
tamno exclamans et dices. **O** domine si pe
nna paupis et peccatoris non displicet
maiestati tue: sit queso sacer iste locus
que tatarum sicut aiaz teru iam regnatum pig
nora seruat: reges meum in celum salu: hic
domine si dignis paule: qui elegi est. **I**ugl
lus itaque locum tabernaculi amabit quod sic
it des et non homo specialis proum et tunc
eiusdem loci sicut saluer buardi uer non et
insignis tollatent: ipsumque bñ malactie
tibus supplicat ueniam est: et ut deside
rii sui retere queq meret effum deuote
pabat. **R**ec tunc aut pie de petitionis
estus: sed repete cepit uiribus corporis
restitui: locum estudis receptum sic letum
et alacer ad agone mortis que ad epulas
iuitate ppebat. **H**anc ppe eo quide p
tente et abbate ipsum restitum phibente
tam modis que quibus innotuit illi ob desi
derium mori in claualle. **H**ic sibi a domino
retere morte ipetrasse: sacer ille que
tus oppido gualarum est: sicut felicitate mori
ti pie gaudes salis collegio suo mi
grante uons et desiderans bone uolunta
tis allocavit. **I**pe sacmetali oleo iunc
tum: et uianco dñi corpus et sanguis mu
nity: infra paucos dies abbatibus qui

in natiuitate scē maie clauall' ante
caplin rpl'entē quenerāt ibidē adhuc
in fallor' demorantib' i medio tate et m
scē multitudis abbatū ualueret et mō
thoz et quoz sicut desiderauerāt fr
nis orōib' p'ectū spm exalant. **Quo**
ereqas magni et tucndi cetera illi' fre
gna solepnib' et deuotis officijs cele
bras. frāq' fre aduies: mirabilē tēū
in scis suis q' q'ntū apud se lincēā sup
pliat' uota ualeant. i hoc paup' suo
remōstrē dignamē in oē glōficabat
Ceter q's abigat si p' dūc' boitatis ha
bitantia nō nullis quāq' q'redi ut qd'
sibi in se tē' meitor' alicis meitis de
bē suppleri. et q' ubi infirm' et ip'is
quāq' emē i religioē p'frē tēoz pat'. p
froz melis. ip'froz tegi tēoz mitate.
Dūmō idē ip'fā pura itenāōē p'frō
nis et laue religiois p' modulo suo
imitatōēs effā de hoc mūdo capiāt'.
sicut psalmista canit q' nō scō scō
eris. et nō uiro inoēte inoēs eris.
Ac solū religiois q'libet emā crede
ta ē in mēbris suis adhuc in carne
p'm' strenue militantib'. i firmos me
ritis et p'ib' fore atq' p'regē eximij
munire: uerū eā multo magis in
mēbris suis p' laue p'actēq' milicie
suidus emeritor' rege et b'itudie glo
riosis id' spēantā ē actitare. q' ad mo
dū quā p'frē religiois lenior tē frīb'
clauall' q' grām uicēdi quoq' res
i uicibiles a dno accipat tēstā ē. di
ceus mouētib' frīb' aīas iā carne so
lutas ad aīam carne soluetā nō mi
uol' sed pot' maiōi frēpna et tēno
noē quā carne adhuc uergetates oc
currē: atq' ut ita malignoz spmū cū
mlra traualecia ex aduōo occurētū

malinolas amulandōes euatē. uerū q'
luis etne b'itudis p'ncipiū q' sequi
possit officiosillia caritate mltā.
Quap' sicut nō inuēto felices p'm
nam' eos q' exētatōē dure et labo
riose p'ue tā uiuoz q' tēfūtoz fra
trū suffragis mouētēs fulari me
rent': sic nimir' mltōs et ut ita
dixerī oīb' hoīb' infelicioēs plan
gim' eos. q' ai habitū religiois al
sūplexit nō attēti' attēdentes. sed
uitā suā mox corrupōē tēpna
tes: et si uiuētū honestis oblegis
tumulo inferāt. tā nec uiuoz nec
tēfūtoz opitulanoīb' q' q' q'legūt'.
sed q' spinas dissolutionis lenia
uerūt. ignē etnū malicie sue stipe
dū torquentur. **De religioso uiro**
in t' morte aīe tēfūtoz exequijs
celebrāe uile sūt Caplin. v.

Estimū si tu fortassis carupu
lū mouet. qd' p'fat' lenior dū
ut frīb' ex hac uita tēte tētib' aīas
carne solutas ad eximū mouētū
occurrē: nullatē q'lo uel scō uiro
ita dicenti. uel nob' ea q' falsa scē
tib' succēdāt. sed p'actē sustineat.
et uerā tēstā nos allere p'babit
hec nō solū sp'italit' a scō uiris q'
nita. sed eā oipotēns q' dūois uē
eā carnis oculis et corp'alib' au
rib' uisa et audita quāq' fuisse: q'
tanto nimir' mortal'is hō tē miseria
scu b'ā uita aīe p' mortē scōm me
ritoz qualitate dubitet: quō p' sp'
māq' subtilē et inuicibile eūstē aīe
substānā ad nutū creatoris cui oīa
possibilia sūt i carne uiuētib' q'
gi. et ut ita dixerī amulcēi tēphen
teit: p'ntēq' uita quā caduā atq'

insulsiōiā eē nō ignōrat. fidūm deli-
nēs ad illā ad quā p̄ monētā singula
recurrūt. oī sollicitudinē hōis opib⁹ iū-
gilato se p̄pet. In p̄tib⁹ mōris britāniē
cat̄ aq̄ hō quātā sc̄laris: q̄ licet sc̄la-
rib⁹ negocijs redit⁹. nīc⁹ rei fāilia-
ris itēnt̄ eēt: cat̄ tū fidelis et timo-
rat⁹ atq̄ i observātia mātator⁹ dei
p̄ modū suo deuot⁹. Int̄ ceterā uēō
bona q̄ uel publice uel p̄uati solo
deo testante facebat. talē sibi fe-
ceat q̄ uelutidē: ut ad emāz uades
uel uite rediēs. seu q̄cuq̄ alia oam-
lione q̄m̄iteiū tūlicēs. p̄ aiāb⁹ fi-
deliū ibidē paulatim deuotā dno
p̄re libaret. Cōngit uō ut expleto
tpe uite sue de hoc s̄clō neq̄ ingra-
tur⁹ lō tētibet. Cūq̄ iā morti se
uianū sentiet: medijs noctis tene-
bris nūlit ad p̄bim suū rogāō ut
ad uisitandū se cū dūico sac̄mētō
ueniē digret. **P**l⁹ uō sequētie pl⁹
et uen pl⁹ Diligēs q̄modū carnis sue
q̄ salute aīe p̄ochiam suū. p̄gē re-
culauit: diaconū tū suū noīe tūme-
lē bone q̄s̄laciōis uirū uice suadet
tinauit. Cū libet̄ obediēs et ulla
releat̄ q̄plēs p̄q̄ mouēt̄ uianū tra-
didit: ad p̄pā rediē nō distulit. **M**ort
et go ut paup̄ad⁹ ille sed incitis di-
ues infirm⁹ p̄uenie lauitans et nō
p̄itiāz diuitiaz largitorē xpm̄ do-
minū ad munimē suū recepit. le-
t⁹ hōc⁹ exiit: et cū illo ut credi⁹
q̄ paup̄m̄ susceptor si digt⁹ p̄
dili portas iḡll⁹ luatis brozū
spūū mālitiōēs accepit. **D**yacon⁹ uō
redies ubi oīstū emē appiānit
tūc̄ illud aptū: qd̄ clausū fir-
mū obleratū dimisit. **D**uce

cū multū oblitupulset et antaptes mē-
te v̄laret cogitaciōēs: ita mor̄ diuina
ūtute in eorē loco refirē: ut se inde mo-
uē nō possit. **E**t ecce repete in timite-
rio illo audita ē uox clamantis atq̄ di-
centis. **F**ugite fiteles vniūsi. fugite
q̄ron⁹ et exite de tumult⁹ v̄ris q̄ quot
in isto timiteio estis uel regesatis: ut
queientes in eam q̄m̄ed⁹ aiāz defici
hui⁹ trillimū uer⁹ et repētam⁹ ei uice
būfiri sui. **Q**uonēs cū p̄ hoc timiteiū
tūlicē solebat: tōnes p̄ nob̄ orōez spe-
ciale face obueiēt. **N**o hāc uox repere
velont̄ exurgē mortuū: fr̄is q̄ ē fragor
atq̄ tumult⁹ gr̄adis cū egredēt̄ de
tumult⁹ suis. **P**orro in eam uidebant̄
reer̄ multa hūc uite pietab⁹ affrei: q̄
eandē basilicā copioso luce illust̄bat.
Cuā cū defūti illi igressi fuisset: ce-
perūt ibi suam melodia dūm̄ in zē
laudāe. et q̄m̄edaciōis officū solēp-
m̄ cantae: ita ut vno dicere collāō
et orōēs. atq̄ subūgēt̄ amē: ceterāq̄
rūliones q̄admodū in choro psalle-
tū fieri solet. **C**ōmēntaciōe uō q̄ple-
ta: clamati ē tenuo ut singuli reite-
rent̄ ad loca sua. **C**uibus eḡllis de
oratoriō: fr̄is ē itez sonit⁹ et colli-
sio tumultoz qm̄ se in eis recollomuo-
rūt. **T**ūc̄ paulatim ceperūt defice luā-
tia illa que in eam uidebāt̄: quoul-
q̄ penit⁹ extinguēt̄. **H**is itaq̄ q̄-
pletis: solut⁹ est deic⁹ ille de loco
illo in quo fix⁹ hēbat: et intrās ora-
torū repoluit ibi sac̄mētalia uasa
que secū detulerat. **C**uī cū ad mālio-
nē p̄bri redisset: ille tentina ierue
sue uicēs alios. et neūc̄ p̄fūnta noc-
te facile uigilāe reputās: qm̄ misēat⁹
hōiez. p̄ labore cogabat eū cū strati

repetit ac dominic. **C**um ille rēdit. Nō est
nō nō paulandū: sed r' pōn' surgēdū
atq; laborandū. Jam ei defūctū ē eger:
ad m' ereq;as p'cedē nos oportet. **D**ie ubi
finierat: et ecce mīc' v'c't' sup'dā vi
obitū nūcians: aduētiq; p'bu' flagitās
Surgēs itaq; licet mīc' sacerdos cum
dyacono sine mora p'xit: et debi
tū pio funei obsequiū impendit. **P**or
ro dyaco' ille b'nficio gr'e dei tā dig
nant se vilitatis neq; i' g'g' existēs
sed de visione quā videat affectū v'che
mēt' atq; q'pūctū: oīa que uel i' re uel
in spe habē potēat reliq;: ericensq;
de fr'a et agnatioē sua turonis i' mo
nasterio s'ā martini religiois h'itū sus
cepit. **O**bi enā religioā vitā agēs: fide
liūq; defūctoz' mēdū agēs: p'ficiētib;
meritis p' modū pioz' emittē e'ne q'st'
tū ē. **P**refatā nō reuelacionē q'bul
tā de familiarib; suis secretis innotuit:
que tū ob mirandā rei nouitatē silē
tio regi nō potuit: sed ad noticiā exre
lon abbatis telecū p'ueit. **C**ui de re tā
irredibili aut p'babili et oīi aut eā pe
nit' i' t'cei volēs: roadunato fr'm' cetū
in caplo corā oib; eūde' p'ore sup' h' mōi
ūbo queit: districte p'p'ies atq; i' vitate
obīe adiurās ut veritatē ab eis nō celat.
Quia ille tantē aduicatioē q'strictū: lic;
v'c'andūe sue pa' voluisset ne i' publico
hoc fieri: tū ad honorē dei et ad edificati
onē p'ximū. q'd' sibi amteat v'candū ac
p'aud' explicauit. **C**ognita igit' veritate
p'dic' abbas tū cēt vir bon' et religioz'
sup' tā i'audis mirabilib; p'nostice h'
reuelaciois. sacra futūe i' surrexiois m'f
teū quotāno p'ignāis grās egit deo:
g'ualēq; legē i' renobio suo sanctiēs. p'ce
pit ut quocūq; t' miteiū a'q's de fr'i

bus intrāe q'ingēt: toties p' fidelib;
tē paulantib; ad mī' semel orōz' dū
cā dice nō pigraent. **S**icini ergo fr'i
uolū uel obliuidū uideat' q'd' diuini
aiās defūctoz' fr'm' de cellū mouētū
fr'm' quāq; m'ce. atq; ut ab instātib;
tūc p'iculis eruāt' p'culū elaborac' tū
p'nti manifeste doceant' ex' tāto tūc
eas ad lucturēdū feruēt' et deuot'
inlittē: quō q's in hac vita eaz' mēdū
h'ie atq; ad mitigatā districti iudicis
sūiā: p'cū suaz' suffragia ip'eudē sol
licitior fuerit. **N**ā a'q'd' aliud enā nob'
inuit' p' hoc q'd' de h'ie mēdūe d'no gau
finto sorēli quōtā epō sup' in hoc vo
lūe q'tinet'. q' s'z' dū adhuc cēt mōct'
i' claualle vidit manifeste quātā noc
te infra vigilias sacras p' salles ala
rit' et oīas ab aq'lonai p'ce eccl'e. **U**c
ab atrio in quo defūctoz' fr'm' corpa
paulat' m'ititudie magnā cadūtatoz'
uicēntē que p' ante g'dū p'hibēt' r'uli
ens. oīū q'd' ad i'firmioiū uerget'
eg'la ē. **C**ū eodē momēto i' m'finitoio
quātā bone g'ulatiois tenet' i' ex'f'm'is
agēs agoz'aret: u' hoc q'd' h'ie fr'm'
defūctoz' aie frēm' corruptibil' uice i'
diuinas eruētē. in suū q'loriū i' r'ipe
atq; malignoz' spūū p'halāgas. **C**ū
lip'mai eā cupierū p'ullacē uenit'
bāt'. **C**ū tū uō itelligi' hoc de illis
aiāb; solūmō senaēta s' q' ab oī' ad
pa' sil' et ab oī' pena emāpae b'fatu
dis etue felicitatē iā acceptē sūt: sicut
et de illis mouētib; q' m'fante uice re
ligiofa g'ulatioē hoc m'nerūt ut
v'fāz' aiāz' p'lio q's i' p'iculo mortis
fulciantur. **D**e milite qui a p'ci
lo mortis p' fidelū aiās liberat'
est. **Caplm. vi.**

Quia in relatioe memorabili huius
militariis ordinis qualiter fidelium
sue pro se deuote oranti vice beneficii sui
in morte ipsius impenderit: liber ut ferre
quo quanta studiose pro fidelibus defunctis
orantes seu elemosinas pro eis facientes etiam
de patris vite precibus et de inimicorum gloria
dignis remuneracionibus suis immensis caritate
suaque opitulacione liberati sunt: quoniam in religio
suis quilibet uicere laboris se persequi non
esse ita existat. si afflicti compassionis et actum
subueniendi porrigat animas. nisi suam
iusti iudicis dei vapulationibus: cum etiam
religiosos nonnullos qui in parte deuotionis fer
uentiores extiterunt: extreme calamitatis
pericula propter hoc pietatis negocium euas
sisse agnouerit. Constat etiam compassionis af
fectum nihil deo esse acceptum: quoniam tunc
miseracionis pietas: summa diuinitatis
benignitatem ad subueniendum miseris
de rebus ad frangendum fecit: et quod de
factis sue quam pro se mereri non ualeat
tunc gratia suscipiunt itueniendi beneficii
sibi a uiuentibus impensum: quanto pro hoc pe
nas suas a mitigari aut tamen finiri se
sunt: quod pietas suis exigentibus diuis uel
diuturnas fore debuisset non uelint.
Igitur miles quanta in actu et habitu militari
claritate animi bonorum operum studiis repone
bat agebat: se quod mortale esse et tunc suo
mortalis fore crebris recognoscens: mor
tuum memoriam apud deum pro se et deuotione
qua poterat frequenter faciebat. Dece
uerit namque ut nulla unquam necessitate
la festinacione atrium eterne salutis pro
diceret: ut non tunc facie ad orientem uel
diuina oratione pro fidelium animabus itentem di
ceret: diuinaque defunctis miserere suppli
cat exoraret. Contigit uero ut ab inimi
cis suis illudiantibus sibi quanta uice ita

122.
repetere conueniret: ut a multitudine periculum mor
tis incurre. a uita fugere periculo tutari necesse
esset. Cursum itaque rapidissimum fugiens: casu
accidit ut ad claustrum qua circumiteum con
gebat: currendo deueniret. Quia uero quatenus
noie quatenus semita ad effugiendum quos
fugiebat non inueniebat: atque salubrem clau
strum introitu per medium circumiteum transiens.
repro cursu anhelans instabat. Rex inter
currendum religiose quatenus sue quam mil
to tunc illibata seruauerat recordatus gra
uit corde: et quod sibi in tanto rex discrimine
faciendum esse estimans mente perculabat. Aut
ei debitum spirituale cum periculo uite fidelium
animarum per soluendum erat: aut debiti per
matore coram iusto iudice deo qui in se con
tentes in quibus: arto uirtutis articulo
seruare potest gloriam uenire tenebat. Rex quoniam in tanto
tempore et discrimine angustia diu deliberandi
spacium non habebat: uicem cito pietatis
fidei mentem corporee fragilitatis: de re
iustis quatenus morte fidelibus defunctis so
luti pietatis subsidium nequaquam subter: sed
si ita placet altissimo. super tumultos eorum
pro quibus orabat gladius inimicorum quos fessis
oculis itaque supposito cursu gradum sinit:
turbatusque tranquillam animam fane sicut so
lebat ad orientem uel diuina oratione tanto
interiori pietatis affectu dice cepit: quanto
se hanc nouissimam ad deum fide pro se et quoniam
ultimam uale fidelibus defunctis offerre
estimebat. Interi uero crudelissimo letalis
odii luore exagitati rapidis passibus
aduolat inimici: inuentibus reuenit ita
te uirum in sanguine succiebat: metu mor
tis diriguisse putabat: et quoniam iam uoti sui
crudeliter effectum habitura de celestibus ignem
ut speabat petrauto. ipse quidem si non
ipsum tripudiat. Nam ubi per ip
noie furibunda in ilam uel septem

miterij irrupe inuuitate eme dei vio
lae. et hostia submissa teruice iclina
toq; capite stante. intenoē pini friate
imolae festinabat. ecce repete vitet
armatorū multitudinē magnā totū q;
mitemū epleste: quā defūctorū aīas fu
ille p qb; ille orabat nō p̄babilis cre
dunt. que etiā intellore suū stupata
corona ābientes. ut orōnē quā p̄ eis
i choarant. absq; ipedimēto p̄ficē pos
set. scā sollicitudinē obseruabāt: i ad
ūctios nō gladios et hastas tribuit
vibrabat. Atuo deo odibiles illi solo
maligni deliterij voto hoīate. viden
tes tam subitā rez mutacionē et ar
matorū turbā sibi iminētē stupefā
et mēte q̄stnati fugā velont. nēre et
qui alienā vitā crudeli oratioē p̄mē
venerāt: emolumētū martiri loco
reputabāt. si suā fuge p̄sidio seruac
potuisset. Deuotū aut ille orator nil
tale vides uel senties p̄ q; orōnē suā
q̄pleuit cursū que pietatis inuitu tate
naitatis articulo q̄strictū obmūscāt
repetēs p̄mā stetititate velud ille q̄m
inimicorū se manū fugiēs p̄be affigit:
et q; gladios furētū inimicorū et de tā
p̄rio sibi iminētū euadē potuisset.
miratū expauit. Ceterū p̄ q; aq̄ntū tē
pois inimicūz nube caritatis ardore
dissipata. pacis q; pulchritudinē int p̄
tes stabilit redintegrata: cū familia
vit ab inuicē q̄rerēt. illi quidē q; cau
se extitisset qd' mortis articulo sibi i
minētē sicut imobil' stans de loco
nō motū fuisset. ille aut vite ip̄i pe
passet cū oportunitatē p̄tendi eū nac
ti fuisset: cognita ab alterutruū mul
terij veitate Dnm q̄ facit mirabilia
magna sola magnificē collaudabāt.

et tā ip̄i q; etiā plures alij q; tā grāte mi
raduū pape potuerūt ad orandū pro
fidelib; defūctis nō mediocit' accenti
sūt: qd' vna et nos et omis q̄s lege her
uel audie q̄ngit. religiosa deuotioē
imitari nō pigritem. **Quā** uo stu
pendū q̄ntorū admiratiois p̄mō
dignū tenebit' illud qd' de eusebio
sialie Duce duntū frō p̄ plures iam
orbis p̄es etiā p̄ scripturā diuulgatū
est. **Is** ei cū hret adūctiū p̄nape que
tā qui diuicis militis et glā t̄reni
culmīs exaltatū spem suā in robo
re et multitudine erantū sui ponebat:
ip̄e fiduciā suā deo q̄mittēs p̄ libeā
noē aīaz fidelū multa bona facebat:
et uē magno dei mūctulo p̄ exātū
aīaz sibi de celis nullū mūctis et
equis et armis optie adornatū. tā
ip̄m emulū suū q; auctū erantū ei
in redditionē recepit: atq; p̄ amo
uacionē caritē aīaz p̄ ip̄entis li
bi ab eo bñfictis grās agētū et ad
subueiendū defūctis exhortatū q̄for
tat: multa plia bona p̄ libeandis
aīab; fidelū q; antea facebat p̄
ciuitates et castas dionū sue subia
cetes agē terrent. **Q** q; ity de uictō
ria eē potuit q; pietate et p̄nab; pug
nat: o q; irrefragabili veitatis testi
moio subnira ē suā quadine: q;
q; p̄ alio orat p̄ seip̄o laborat: si
aut hūc religiosa p̄napi te quolo
q̄m in sumo hōris sui d̄scimē:
et itē de deuoto militi t̄ sup̄ memi
mū in sup̄mo vite sue piculo tā te
liat q; excellēt' experiri donatū
ē. **Di** ei pietatis op̄ eē credi' fide
les pro frīb; et p̄ris q; adhuc ul
tiae op̄ exercē p̄māq; iustiae p̄mē

pueri valet orare: quomodo magis nego-
ria pietatis omni acceptio dignum esse re-
lebat. per animam fidelium intercedere que in
non opera iusticie per que bona merita
quirit: operari nec ultra ad pium rime-
dia fugere valet: sed solummodo pavi-
rum et negligenciarum suarum penas iuxta
divinitatis censuram solvere cogit.

**De sacerdote qui pro defunctis orans et
dices reqescent in pace: audiuit mag-
ne multitudinis voces ridentes amē. C. vii**

Ueripetam licet pro se ultra operari
nil valeat: pro se tamen laborantibus
miro atque iocundo dei omnipotentis dono
collaborare. et quotidianum gratulari quod
quod reprehendunt: sicut ante multos annos
cuncta religiose satisfactionis monacho am-
dulle illiusma seniore elacione vidimus:
etiam et scripto ad postmodum mecum lig-
tū laudat. Apud puicā quod ginnā trās
renū dicit. quod vulgo saxonia dicitur in ce-
nobio quod de ordine cluniacensi infra mu-
ros pbrunens civitatis constructū. uoi-
scōp aplos petri et pauli attulatu
ē. fuit pulchris tribus diebus ad cluniacens
ordo in statu suo viget monachus quā-
sed in nomine sui christi amas: uā a-
mo nali nomine vocabatur. hic tamen cet-
sacrotali honore pedit: officium suum
moibus suis adornare curabat: et divina
multa tenore quod spirituali ministrum de-
cebat celebrabat. Et autem tanto devo-
tione quanto secretis instantiati sacrificium
in archa quod cordis offerre possit:
capellulam quā in hōre sancti alexy quod
secretam et ab oratorio egrē loci am-
teio tamen inciacere remotā. causa di-
cēte mille frequentie solebat: vñ et ip-
sū amiteiū requirato itine allidue
terere uacē habebat. Ad sacra uō e-

cedem vates aut uide redies. manu deo
te orois absque tedio pceptitatis porrige-
bat fidelibus defunctis: et quo se tūctis
diebus suis itinerandi fore recogitabat:
eo iancatoz pūla pie pensās eoz sup-
plina mitigari supplicat precabat. Scitū
ē autem in vna diez dū celebrans sacris mis-
serijs redier. et pignus scē orois hys quibus
eū debitoze pietas effecit. impigre suat
solebat psoluet. et ppletas orōe i qdu
suo subuiget reqescent in pace: audi-
uit manifeste multitudinis turbā ridentē
sibi et dicente amē amē. **Ed' ubi au-
diuit totū itremuit: et has voces eē
nūax pro quibus orabat reputas. tā angustas
eas sibi insubilit eē miratū expauit:
boneque consuetudis vltū que eātenore
uote seruauent. tāto deinceps pphēoi
vigilāna plectū ē: quō tenoreis luc
obsequū acceptabile deo fidelium animabus
grā et fructuosū existē tā iulicā mi-
randi nouitate lety agnouit. Scitū gō
et salubris ē cogitans pro defunctis exorare
ut a pnis soluat. **De puo quod pro mor-
te pccā sua qstelligit est. C. viii****

Oetna dei sapia que ex ore alac-
limi p dila. attingens a fine
vltimū ad finē fortit. sed tamen dispones
oia suauit. que per prophetam dicit. misericordia
mea nō desinet. et miserebor cui mi-
sereri voluo: quod amplius. quod excellētius.
quod dulciter te tua pmissima benignitate
huana natura pccis et vicis obnoxia
expectare poterat: quod hoc quod pau-
per tuoz sic pie misereris. saluz ut
mirabili munis et solū omnipotentie tue
possibili qmercio inter mortuos et vi-
uētes dilaurrēte. illi quidē culpas et
negligencias suas quas carne vegeta-
tes nūq̄ correxerāt vniuersis ptaut.

et sic orois subsidium pensis querat:
illa uo aias tremendo in examine tuo qst
tutas tate tibi pntis auctoritate absol
ue plunat singulis quoq; factis de
uota oblatioe cu scē pns assiduitate
ad gaudia paradisi subleuare pualeat:
Hec o benignissime misericordissime fili
dei uiu. et fili bte ugis marie dñe ihu
xpc. adhuc aqo sublimu et dulca no
bis de melliflua petra dulcedis tue pro
fluit: dñi sacinetu uidelicet gressiois pñi
tos et inenarrabiles gemitu qriti cordis
baptismi quoq; amaritudinē pñe lacri
maru vni ex pusillis tuis. qñtomagis
idebit: tñtomagis pie gressisse pbais:
et q infirmitas hūane nature plunne
nō audet ut fiet: hoc in celo pietatis
tue munie scru. merito nū maria lau
dis tue pñoma deputata mirat. **O**b
seruo aut eos q her lauri sut ne hys q
falso gressis derogare uelint: q nra iā
medua res acta ē. sicut hodieq; nō nul
le pbabiles pñone de ordine cisteraciē tes
nificunt. **H**ic itaq; medone tōn hugo
bonenall abbas quā spitaliū milina
tū grā decoratus fuit: cū q tantu vix
nosse uel famā vñtū e q pape potuerit
liquet. **H**ic in obsequio suo puerū quēdā
cursorē habebat: q uiaatate et agili
tate seruicij ad inuicis qmota puerel
saij extant: itoq; tā ipi abbati q re
teis exteriora negocia curantib; carq;
et acceptu eāt. **C**ontigit uo ut i dimi
dio diep adoleſcētie sue horredū sps
ac carnis cubiret diuorau: dire q
mortis que nec etati nec qdicio pat
ruale uectigal solue cogetur. **G**raui
nāq; repete corpis inualidie correptus:
dñi florētis iuuetutis sue vigore
cotidianis defectib; marcesce gemeret:

expuneto didiat q uenat sapiēdo di
cat. qm adoleſcētia et voluptas va
na sūt. **C**autē uo de pñi uita respans.
cepit de futie uite statu. qñtu pondus
estudis paretat uel potiq; put pñ
dñs inspirare dignat; ē pauca mēte
cogitat: se q; lubrice etatis ipullu
qf teū ac creatorē suū multa reliq;
le mēte et lacrimas gressiois remediu
uelut unia tabulā in h; scil magno
et spaciolo mari naufragiū que
rē. **H**ic vix surripere mortis articū
qd pie delidebat nūme qseruū sit
an gressu gressiois sui simplicitate
uel negligētia ranoite absolutu nō
fuit ignorat; tñ q ab hys a quib;
tā mories q defuncti inuari debuit
mū q tali adoleſcētulo vni utiq;
pusillus dñi expediet pcuraret: q
gressiois pñ morte carnis fē mirabil
pbat euen. **D**updō nēpe uenabili
abbati hugoni quātā nocte i stratu
suo gressu: iste adoleſcēs iā defuncti
i visu appuit: merēns atq; i angul
tia gressu supple uultū et habitu
pñentes. **D**eniq; cū multa reuerētia ac
retēs et genua sua sup genua sc ab
bans decēt qponēs. manū quoq; sup
plices qf pecty ipi pñentes. sup ve
nebil iacēns artus sic q ad orōem
pñubuit: atq; ut gressioē suā reape
digret lacrimosa pñe rogauit. **D**elū
distinctis pñus caulaz euenūq; ar
nau in qb; se peccalle dicebat gres
sionē flens et euidās feat: ut que
i nōnull i cūsalib; se tradisse cū tā
tis suspirijs tāq; largo lacrimaz pro
fluuio factū ē: ut vix i uiuēte a quo
tate gressiois et qpuūctiois amaritudo
pollit inueni. **C**onfessioē aut factū

perfidios ad huc genuit et cetera. uberiorque
lacrimas lacrimas supradres: cum maria
genio cordis supplicat prebat ut sui
miseretur: sibi que supra iudice multo
miti. pro dicitur terribile. sed peccentibus
veniam promittit. Suis suis orationibus pla
canti redde dignetur. Interi non religio
sus abbas ad tate quatuordecim lacrimas
et Culpia per passionis pietate totum
semetipso liquecebat: et dum miseric
angustis per misericordiam latitudinem
vnde conat euigilat: seculum quod vate
rat et audient miter pertractas. dum se
ad passionem refecti in unis quibus
stimulis urgeri sentiret: vana non ee
visionem intellexit. Ut non totum dubie
tatis scrupula de corde ipsa tollentur:
mira dicitur. mira omnipotens dei clem
tia que spirituali substantia spirituali gessit
se vasa fuerit: materiali exprimito in
alternoem vel videris ei perbat gressu
e. Rempeda lotu in quo peccentis anima
pnie lacrimas fidentes perducant. ma
nu tangendo palparet: ita optatum quod
tegebat materiam repellit: ac si spiritus
qui castre lacrimas spirituali fudisse vi
sq fuerit. liquidum elementum humore in se
habuisset. In his libris dicitur potest
ne mirabilibus seruis solat sua:
que dicitur inapuit ee incredibilia:
Cum non videri agnoscat. dicitur: delimit ee
mirabilia. Itaque reuendus abbas ex
hoc iam nichil hesitas. animam quam
tibi ad succurrendum episcopi dum clemencia
destinabat. in capto fratre absolues.
et tamen suis que fratre suorum orationibus nulla
tunc celebracionibus reuotis sancto
ne pro patris eius offeres deo miseram
et ream et sine mortis supplicis sub
dixit: immortalis que beatitudinis ut pie

124
credimus per gratiam dei pncipe essent: licet
quod impossibile erat apud homines violentia
sue caritatis cum etiam impossibilia creduntur.
apud deum possibilia esse dicitur. **De
priorilla quanta que per reuelacionem ad co
fitedu amonita est. Capitulum ix**
Aplius moe suo de altitudine mil
teioy dei loquens ut innotescat
inque per eamque pncipatibus et pncipatibus in re
lectibus multiformis sapia dei. Dns quo
que bnd iob omnipotente sue opa inuando:
quatuor ait reu dormie quod faciet. **Morta
li etem natiue impossibile e nosse quate
dulcedis que itime suauitatis armo
nia mulcet et delectat sublimes illas
broz spu potestates per opa gre multiformis
nis sapie dei: per que sciam eam suam de
lacu misericordie et de luto fecas. id e magna
meto per exuta. ipoz sacro collegio co
sonat non habentem macula aut ruga
neque aliud hmoi. In pa namque sapia et
veritate attestante didicimus facili esse
ut celum et terra inleant. que ut vnu iota
uel vnu apex de lege gre ipse percat:
id e ut uel nune occasiois per quas eam
vltimu quique in populo dei. salutis reme
dia consequuntur sic retarentur. non non affectu
manipet. **Eua per que subtili occasio
ne eate benigna sapia cui pugil tua
e salutis hominum. que oculis nuda et ap
ta sunt oia. quanta famula sua de statu
glorie ipse amonueit exempli gra nota
bimus: quanta ois homo lacum sapiens tanto
validius eulde sapie inardescat: que
dulcius audit ea per familiare sibi sapie
tis organum prestante. delicias suas ee
cum filiis hominum. **Priorilla multa mo
sterij vgo eate laude reuota. **Deo: quanta
scipam que subditas sibi sorores ad dis
trictione disciplie regulas discreta********

sollicitudine coartabat. Et licet placita
deo fuisset. Cuius gultatio est: unum tamen cat
que puritati ipsius maculam inferebat: quoniam
nam hoc ipsa in conscientia sua nunquam reprehende
ret. Fecerat namque in infancia sua per
catis quodam: quod puerili hebentudine neg
lectu longinudine quoque temporis ita obli
uione obortum fuerat: ut nullatenus
tale aliquid se fecisse memisset. **R**oles
autem prius dominus deuota sibi famula pro
patrio quod nequam uicinia sed obliuio
ne relabat. quod ab iunioribus suis in
porta: tali ordine et quod et quod reliquit
set ei manifestare dignatus est. **Q**uarta
namque morte eadem uenerabili porulle
tormenti appuit in visu facta queta
que ipsam olim puulam nutrebat: et
quod tunc tenet etas tape poterat prius
discipline rudimentis imbuebat. **E**t pro
noie eam appellans sicut dudum infante
appellat et glucebat: gilla magis filia
mea quod agis. **Q**uoniam distimulans
negligentia torpes: et patrum illud quod
in infancia tua sub cura mea posita
quod misisti pro confessionis et penitentia remedia
non diluisti. **C**umque et qualitate patrum ei
intimasset: illa quasi rubore suffusa
et quod tanto ante petrarat ad mediana
reduces. **R**udit. **F**ruque tam estimabit
patrum quod infirma et stulta quod misit
etas. nudum pro exercitum et incrementum
uite ad plenum explicita roe: ut hoc
tantepe quod fieri et pro eo penitere uoce
habeam. **A**it illa. **E**rgone pro uisum po
teis esse putas qualemque patrum: quod non
est confessionis rubore penitentia labore dele
tum. **A**usculata igitur diligent que di
co. **S**cias pro isto et nullatenus dubi
tes: quod sicut in cortinis seu pietibus
effigies certis luminamentis expressitque

pietatis membris depicte ceruicem
ita in anima omnis hominis qui qualiterque
in uita sua discretionem boni et ma
li habere potuit patrum eam minima que
misit feda in piliore signat: excep
tis duntaxat hijs que confessionis et
penitentia officijs pro gratia dei relaxata
fuerit. **H**is dictis somno porulle ex
tuit: atque de uerbis que audierat stu
pens. **D**um diligenter cogitat et reco
gitat inuenit uanum non esse hanc uisionem:
sed uel in infancia sua tale aliquid se
fecisse recollit. quale in visu audiuit:
quod tamen ex quo annos discretionis int
uit et habitum religionis suscipit nunquam
quod scire ipsa acie reuerberabat: quod a
mediana penitentia exardeat. **I**taque gratia
ages deo tanto sincerius et humiliter quod
sa est et penitentia: quanto sola largita
te benignitatis dei se hoc assecutum esse
gaudebat: tantoque de cetero tam de
prestitis quam de imminetibus patris solli
citor extitit: quanto diuina hac reue
lacione certius didicerat. deapi eos
quod uel de ignorantia uel obliuione sibi
blandientes impunitate confessionis suis
tenere permittunt. **S**uper quoque in hoc
uoluit quod tueretur: quod uisum queta defunctum:
alteri quod uisum uinctum pro uisu appuisset:
ei que patrum quod ante duodecim annos dum
adhuc sceleris esset quod misisset: quod quod
mortalem obliuione medice elapsu
fuerat ad mediana reduxisse. et ut
quod tantoque quod fieret et penitentia quod caluisset:
obui tamen timore et tremore audierunt
penitentia. **S**aluz que patrum ante mortem mi
me solutum. pro morte insolubile
maneat. **Q**uid ergo est de patris
que rubor confessionis seu tenet redum
Dure penitentia uel que hijs penitentiaque est

erante p̄ tps religioſe vite q̄ſitēna rela-
ri ſuadet: ſi illa dei ſcūla de p̄m̄o in
ānis p̄uēlib̄ p̄p̄etto ad q̄ſitendū et
p̄ſitendū etiā p̄ reuelacōez amonei
nate habuit: et iſte ſc̄i audiuit p̄m̄o
cūiali qd' obliuio celabat ſi an̄ mor-
te legitime ſolutū nō fuſſet poſt mor-
tem uenīa negari: **De horrendū ē**
mate in manū dei uiuentis: qm̄ tri-
bilis deū in q̄ſitib̄ ſup filios hom̄
Expedi itaq̄ om̄i hom̄i tū p̄p̄ue
religioſe p̄ſello p̄ſitos ānos vite
ſue ſedule recogitāe in amantudie
ſue ſue: atq̄ ſine diſſimulacōe ois
q̄ſellione cordis q̄ſitōe boni quoq̄ o-
peis exhibicōe ſemetip̄m̄ diuidicōe:
ſi nō uolē tū hoc mūdo t̄p̄nari Angul-
ta nēpe uia que ducit ad uitā. ero-
neātos et expeditos uie recipit: qz
uſta uix ſaluabit: onēatos uō et
dilatatos curis et uoluptatib̄ ſeruli-
ptus reat: nec ob ē ianuā uite int-
re uolenti q̄ntūm̄q̄ ſe hūiliet: ē aut
horrendū malū ſi uel ſūſūlo uisū di-
gni plusq̄ ſuplumināe pant' ſecigat:
qz mor ſe ip̄m̄get et q̄uallato capi-
te corruet. Confidit aut in dno ih̄u
qz ſiquis in adoleſcētia ſua laxiois
uias uite ſeruit. crimib̄ et ſcelib̄us
ſe inuoluit. ſi erantate illo qd' dicit la-
zare ueni foras euigilaueit ad itū
ſtrepētes ſe laqueos mortis conatib̄
ad arnois uite uias redire. trepido
et ſolliato ſeruitio nō ſemel ſed plu-
ries p̄mo toto tpe uite ſue glāz ſuā
diſcuſſit. et q̄ q̄ in ea inuenit p̄uē
q̄ſella ſueit. et inſup tū ea p̄m̄a quoz
memit q̄ ea quoz forte nō memit
tū luctu et lacrimis p̄uē deo in orōe
q̄ſitendo q̄tinue ſe p̄ eis hūilianeit:

27
p̄uē ſc̄i nō crebit **Ceterū ſicut ap̄plis**
aut qz q̄ ignorat ignorabit: ita p̄ ſc̄i
to ſiq̄ ſc̄dm̄ multitudiez iugitū ſu-
az multitudiez miſericordiā dñi q̄rere
detrectauit. h̄ ut inde merito itineuō
miā obliuſcet: et tū p̄ h̄is p̄m̄is ſuis
quoz memit q̄ p̄ eis quoz forte nō me-
mit uicicū duriffimū portabit q̄m̄q̄
est ille **Recapitulatio finalis eoz que**
****in hoc uolūte q̄tinentur. C. 3.****

Explicatis h̄is que de uicio c̄ſter-
nens ordis nec nō et de reuere-
dis atq̄ in oī religioe q̄ſpicuis uicis q̄
in c̄ſtercio et claualle claruerūt ſc̄i
bē utm̄ duri. Cūl' etiā de exēplis
que p̄ rei ſilitudie nō ingruē ut ar-
bitroz mē ſine loco oportūis inſerui-
uiz: h̄ac a lōre mō uicilitudis grām
poſtulam: ut ſi aliq̄ in hoc opulſa
lo inuenit. uū ad amōre ōtū odū
uicōz. ſc̄q̄ deuocōis feruore inflam-
mā ſe ſc̄nciat: deo ſine quo nichil
boni ſit. et p̄ib̄ quoz indultā her
ad nr̄am noticiā p̄uenerūt grās a-
gat: nobi uō quoz nō p̄uo labore q̄-
lata et in unū corp̄ q̄pacta ſūt p̄e-
orois ſuffragiū impendē dignet' ſc̄e
q̄ enī quali nom̄ alicui op̄is auctōes
her ſc̄plim̄: ſed ſicut in exordio hui'
uolūis p̄ſati ſum̄. ea que a ſtudioſis
p̄ib̄ ſparſim̄ exarata reſp̄em̄ ad
maniſteſtiorē rerū noticiā maiorēq̄
legēuū utilitatē in unū collegi: pau-
ca tū caplā que a religioſis et ſc̄idig-
nis p̄lōis certa relacōe didicim̄
q̄tinuacōi interē cuiam̄: ita pulmē
tū filis p̄l̄az ex arbaz in agro ue-
terū p̄m̄ collectaz cōſiōe et recocā-
one parātes ut fal-
ſurans t̄p̄ mortiferū elleboz in ollā

cōtate nephās dicerem⁹. Duplicis autē
rois q̄ literatio nos ad hāc p̄tē sollicitū
tudis matauit. Et p̄mo quide ut fr̄i
bus nr̄is qui in remōioib⁹ orbis p̄tibus
hinc sacru ordinē nr̄m p̄felli. sc̄am
tomū cōsternente. t̄p̄ caput et mēem
om̄ nr̄m. itēmq; sc̄am tomū clāual
lis p̄t b̄m̄ b̄nardū c̄i⁹ āplectū. de
iūrio ordiis nr̄i certā uotiā tradem⁹.
ut uisq; etiā tom⁹ p̄m̄ p̄es q̄ sublimē
q̄q; imitatioe dignissimā uita dure
runt: ad ip̄oz edificatiōe p̄ntem⁹.
sc̄dō uō ut mōd̄is nr̄i ordiis talū
mādi ocatioe tollēm⁹: qui corā
sc̄larib⁹ et rerū ignais derogāt ordi
ni nr̄o. dicentes eū ex p̄lūpnoe cepisse.
et p̄es nr̄os q̄ p̄mo de molissimo egres
si sūt. absq; licētia abbatis sui egres
sos fuisse: qd̄ q̄ falsū sit p̄ncipia hui⁹
uolūis plenū testant. Absit em̄ ut
p̄lūpno mē ruine nouera stabilita
tio ullā p̄tē habueit in religioso p̄po
lito sc̄oz uicōz: absit ut uō rois et
dine auctoitatē plenū fuit uolūtāū
sacrificiū seruoz dei: p̄ qd̄ laborib⁹ et
erūpnis multis reluctantes. semetip̄os
in ara cotidiane crucis. hostiā uiuā
sc̄am deo placētē imolāe nō dubita
rūt: ut ordiis monastia puritatē de
squaloē dissolutiois et baratro p̄ua
ricatiois erūtā p̄p̄o laboē et indultā
ad multoz salutē in antiquū sacre re
ligiois statū deo auxiliāte reformaret.
Hoz forissioz archyetaz xpi dux et lig
nifer cecitit b̄tē meōne dōn⁹ stephā
nū⁹ sup̄ mem̄i⁹: q̄ tercio anno iūlatu
ti cōsternentis ordiis pastoral' tūe officii
um in eadē tomō suscipies et p̄pagāte
sacre religiois desidio seruēs: nū p̄e
q̄tinuos q̄tuortēcānos paucitatis luc

tedio tā ip̄e q̄ fr̄es ei⁹ uehemēt' afflic
ti fuissent: quōtotois demū āno
dina desup aspirāte grā nr̄i t̄p̄is a
plin b̄ssimū b̄nardū cū turba fra
trū et sc̄oz ei⁹ ad tyroam sp̄ita
lis p̄batoem susape meruit: duō
ad dilatandū cōsternentē ordinē
p̄ unūilas oradiū orbis plagas
ex die illa et deinceps copiosissimā
tante b̄ndōne. Iste reuēntissim⁹ p̄
stephān⁹ p̄ aliquōtos annos fr̄es
b̄tē b̄nardū ad edificandū tomū d̄a
renall' mittēs ip̄m uenēabile uiz
sc̄m b̄nardū in iuuenili adhuc eta
te q̄statutū sed sapie et religiois
maturitate multoz tanos tr̄isere
tem. itēq; reuēntū illis abentib⁹ p̄
fecit abbatē: iā h̄c ut credim⁹ sp̄ū
reuelante p̄nositō. quē p̄citatē q̄
teq; pulchritudis redius illa. futia
cēt in paradiso eadē rei: quēq; etiā m̄
titudis cet̄ ex diuisis mūdi p̄tib⁹ col
lecty sub umbra q̄densay frondū id
ē multiplicū meitoz ei⁹ ab estu tar
ualū illecebrāz foret refrigerād⁹.
H̄z q̄s estimāe sufficiat. q̄ grādis m̄
titudis fuit b̄roz ille cet̄: uel ex q̄
diuisis p̄uicis et m̄ludis coadunaty.
Nempe ut de mediterrāneis. ytalie.
grianiē. gallic p̄uicis t̄cētā: ip̄e
extreme m̄ludē. yb̄nie britāniē. t̄cētē
et luētiē que finē orbis faciūt. ad h̄c
cetū p̄ficiendū crebras p̄sonas m̄
tebant: et p̄t abbatē sc̄m. etiā locū
sc̄m celebri deuotiōe uenēbant. Et
etiā de ḡulis t̄cētā quoz longe copio
sior erat numer⁹ q̄ monachoz: p̄
recessū b̄tē uiri. siml' in uno loco re
p̄t sūt libelli p̄fessionū octingent
octoginta octo: exceptis q̄ plurib⁹

alijs qui negligentia et longiquitate t[em]p[or]is
disciplinam non poterant inueniri. **U**bi non aequi
de hoc sacro ritu disciplinam uoluerunt
ut in fructificandis alijs que preesse posse
sperarent. sicut ex diuisis regionibus col
legebant. ita etiam mox ad diuisas regio
nes causa edificandorum cenobiorum emit
tebant. **S**icut fiebat ut licet per sepe no
nagenarium nonnquam uo centenarium nu
merum exercebant nomina: nunquam tamen sacer
dote quatuor uimie multitudinis angustias
paretur. **H**ic recordatiois domini henrici
intercole quod est cenobium in tania de linca
clauallii prius abbas referre solebat: quod
nunc est nomen in claualle et nonaginta
pyrones in cella pbatoia sub discipli
na beati buardi instituerent. quatuor uo
te discipulis eius irant ad uisitandu
ros filios suos idem p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um: que se
quebat quibus cum spora malo calco ple
na. **E**t accedens ad p[ro]p[ri]um henrici quod
tunc por nonnorum erat: dulcissima ma
nu sua fructu calco poluit an eum co
monitionum hoc ubi dicitur. **D**e hinc si
grandis est tibi restat uia. **D**e hinc si
reus minister magni illius p[ro]p[ri]um familias
qui faceret seruos suos discipulis. et tunc
ens ministrabit illi. p[ro]p[ri]um an uimios nou
rios ministrans. ac singulis pitana caritatis
porriges eundem sermonem per singulos
reperes. et corpora eorum iocunde refect:
et metes ad sollicitudinem arte et an
guste uie quam terere reperat exortant
licet non frequenter uiri uirtutum de sacro
collegio clauallis ad pagantam cyst
rensis ordinis disciplinam per distincta
orbis climata emitterentur: nunquam tamen
aut hyperboreis. aut cathia frigo
ris horror. seu altera quelibet iclemē

na celi aios eorum inclinare poterant. ut non
formam ordinis quam in claualle didicerant
in habitu e uirtu ceterisq[ue] corporis uarijs
uiri q[ue]ntia retineret: pulchre ornamē
illud sibi uendicantes. **C**onstitutes autem:
quos non loco alterat alter. **S**ed solum di
uisarum p[ro]p[ri]um ep[iscop]i et magnates cenobia
et disciplinam uiri dei in suis regionibus
fundari postulabant: sed etiam sup[er]bas
urbium p[ro]p[ri]i et discipulis eius archiep[iscop]os sibi
et ep[iscop]os eligebant: felices se arbitantes.
si de tante p[ro]p[ri]o fonte pastores animarum
suis p[ro]p[ri]o potuissent: cum tamen p[ro]p[ri]o euilte
multitudinis p[ro]p[ri]um institutor hanc
apud deum et homines speciale gratia optinu
isset: et cum dignissimi e[ss]et cogi et aliquo
ries in archiep[iscop]um uel ep[iscop]um electus fuisset.
nunc tamen de amica sibi paupertate capis
dignitatis huius ap[er]it: cont[ra] uoluntatem
sua insigniri cogeret. **D**e quare uos ista
de ceteris uerbis replicamus: cum ip[s]um ca
put mundi. ip[s]a que est cetera om[n]ium emax
me scilicet romana etiam. te hac huius so
cietate. te hac beati buardi disciplina cum
mū pontifici in pleitudinem potestatis
assuplet. et in ip[s]a aplica curia. tardi
nales aliquos in p[ro]p[ri]o sollicitudinis ala
ueit. **T**ua sunt hec t[em]p[or]e d[omi]ni opa q[ue] glori
ficantes te et mandatis tuis obsecrantes
ita glorificas: ut serui tui qui sedin p[ro]p[ri]o
ceptu apli subiciunt se omni creaturę hu
ne p[ro]p[ri]o te: pleno pietatis iudicio sup[er] o
nem mortale naturam exaltent a te.
Ceterum p[ro]p[ri]o clara illa uallis p[ro]p[ri]o
et clauallis abbate cum p[ro]p[ri]o unū et tri
ginta annos ad sup[er]ni imperatoris t[em]p[or]e
sit palatium. ut in tanto e[ss]et potentior ad
subueniendum. quanto lumine maiestatis fa
cie uicarij q[ue]mplaet. p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o successo
res eius de quor[um] uirtutibus sup[er] aliqua

apphendi. scē religiois vigor a seruati
in eadē glorioſa domo illibati diuauit:
ſicut in tꝑibꝫ uenēabilis ac reo digni
viri dñi petri cuiꝫ ſucceſſois tōm̄i war
neri poſtea linguēſis ep̄i diua fauēte
grā nobis pbāe ꝗreſſū eſt. Tectis em̄
nob̄ eſt dñs ꝗz cū in clāuallē diſciplinā
clauſtralibꝫ et ſacri ordiſ obſeruācijs
ſubditi eſſemꝫ: tū ibi religiois et ſim
tatis. nūqꝫ puritatis et honeſtatis vi
dīmꝫ. ut ſepꝫ in grā dei exultantes
dicēꝫ in cordibꝫ nr̄is. ꝗz ſi ipe legi
lator nꝛ̄ hūllꝫ pꝛ̄ benedictus cuiꝫ re
gulā pꝛeſſi ſumꝫ i carne uiuēt et per
ſepꝫ ſcā illū quētū reget: Diſtric
tꝫ ſacri ordiſ inſtituta in loco illo ob
ſeruari nō potuiſſet. Incuria nempe
uel leuitas ſeu diſſolutio que ē ruina
ordiſ locū ibi penitꝫ nō habebat: ſi
uēnāciū v̄tutū. ſcēqꝫ caritatis emu
lano ibi ſcā uigebat: qdꝫ ꝗz magis mi
rū eſt ad her ſingulos auſterioꝫ aqua
caſtigatioe cogē ꝑlati opꝫ nō eāt: ꝗz
q̄i hēditaria ſucceſſioē ad ſe tūcūllū
tenebat ſcā illa aggratio uiaa tēclā
re: et v̄tutibꝫ opam tē. **U**idimꝫ
enā ibi ex diſciplinā ſcā bñardi. ſem
ores moꝫ ſimilitate religiois integritate.
pꝛutētia et ſimplicitate reuēntos. be
ate mēorie tōm̄i gherardū pore. tō
m̄i ganfridū em̄ ſcē ſā viri notariū.
plūmūqꝫ ab eo dilān. tōm̄i hugo
nē de morte felice. tōm̄i petrū mata
leuēſe tēclōqꝫ tā monachos ꝗz quer
loſ: ꝗz a tꝑibꝫ bñi viri v̄ſqꝫ nr̄am eta
tē durantes et exemplū feruoris et
reuociois reliquoꝫ tꝑi ſcē illiꝫ ſim
tans eſſā. facile in ſua amabili qu
ſanoē monſtrabat. quēte ꝑſoꝫ plei
tudo in clāuallē ꝑm̄is diebꝫ eſſū

ſeruit: quāquidē paucorꝫ ſemioꝫ ſcē
mū in ſacri ordiſ obſeruācijs exer
citiū paucorꝫ admodū reuocio potu
erit inuiri. **S**icut dñi de puritate re
ligiois que nō ſolū in clāuallē ſed
enā in tꝑſtāo. tēclōqꝫ bñ ordinati
tombꝫ cꝑſtētēſis ordiſ multos ad
culmē ꝑſoꝫ ꝑm̄is diebꝫ ꝑuerit lo
quunt: ꝗz a ꝑſtato uenēabili viro tō
no gherardo pore in caplo clāuallē
lis aliqū audierimꝫ. nō ſine multo
timore et tremore rem̄ſamur. **I**ſ nā
ꝗz dñi quātū uic ad moꝫ ſimilitate
diſciplināqꝫ cuſtodia melliflua nos
āmonitioē exhortat: ꝗz allelebat
anteiorū tꝑe aīas fr̄m tēclōꝫ cui
tā ſp̄itali uio em̄ſe tēnobꝫ mona
cho uisibilitꝫ appuſſe: ſe ꝗz penali
bꝫ locis reputatos miſerabili quimo
nia ꝑdidit: nō ꝗz gr̄m aliqꝫ ꝑſ
tati quuſſet: ſed ꝗz cotidianaſ
negligētijs uicere m̄iorū ſollicitu
die ꝗz oportuēat aīaſſent. **S**i cꝑꝫ
bñs illis tꝑibꝫ quibꝫ negligētia uic
ꝑ rimulas intrabat. rubiginē cil
pe diſtricti iudicis aīadiſio pena
li nūmūqꝫ moleſta ualua abate
bat: ꝗz de uicꝫ tꝑm̄ miſeria ſenā
dū eſt. quā negligētia nō iam ꝑ rimu
las. ſed ꝑ rimas uel ꝑꝫ ꝑ ruptu
ras tepiditatis irrūpit. **Q**ua ꝑꝫ
ue forte ꝑꝫ negligētijs et torpōis in
curia moꝫ maline et iniquitatis in
trēt ꝑ fenēſtras nr̄as. quā tꝑꝫ qdꝫ
oīā ſumit enā religioē enaruiat.
cū ꝑcliuocēs ſim hoīes ad certan
tā uiaa ꝑꝫ ꝗz v̄tutes: diſcuſſa
totis uiribus ignauia. uel ſignis
ꝑꝫ tēnā ꝑꝫ uirilē m̄herere
ſatagamꝫ. eoz mēoria i cordibꝫ

nris blando. cor qz sacros actz frequ
 ter et libent' relegendo: qnqz p rātu
 dūe opz ipoz nob' fortitudo nri
 opz. quasi de speculo suo lucidif
 limo appareat: sicut salubri venū
 dia qfili distam' bona enā q agi
 m' dūo nriā reputat: atqz ad am
 pliorē iustitiae pfrōne semp anhela
 re. Si qd uō multū pfrē volēs sed
 nō valens: iteoz tedio affrūs i' mīl
 lū agē repeit: audiat qd' sūis pater
 b'nard' dicit. **S**olo m'qz repete fi
 lūm: paulatī pfrē volo. **S**i ergo
 in studio pfrāendi nō qnuo seqr'
 effrūs: ē in omī volenti pfrē qdā
 pdiretē: si nō tūc ultra: solū qz nol
 le pfrē totū negligēne et dissolutō
 nis atqz ad extremū mortis et tūp
 nantis occasioē. **O**blecro itaqz eos
 qui ista lēri sūt p dūm nriū ihū
 xpū ne sola hec curiositate legisse
 velint: sed diligēt' qfiteatōe pen
 sent: q' in suis moribz a norma iust
 itiae que in suis p'ibz insiguit' ē sūl
 sit exorbitet: et q' q' in se a fūite
 vē religiois alienū repererit: totū
 hoc in condiano vicioz vntūqz cō
 flutu ad lūcā vntatis corrigē festi
 nent. Nam sicut iure omī hoīm sto
 lōdill' censeret: q' ad arbore vindi
 tate folioz atqz vberitate frūis pul
 cherrimā venēs. folioz ianitate vē
 tē farreret. et ab vtilitate frūis ic
 iun' remanēt: eadē rois equitate
 an' stultiss' reputat: q' venustilli
 mā et fecundiss' serie strēme qu
 sanois. p'm' scōz relegēs. velut cro
 nica tpm uel ānales regū ad solā
 curiosam noticiā rerū eā tūscurrit:
 et nichil ex hys que legit ad accedū

in se q' p'ctiois fervore ad detergēdā cō
 lac sue rubiginē et ad librandā mox
 suoz iequalitatē manu scē deuotiois
 decerpit. **S**ed ei p'p'tea p'm' p'cedentiū
 laudabilia gesta describit: ut vane et
 iquete curiositati seruiat: sed ut per
 ea vides instruant: i' s'ruū q' forēt: las
 tui q'uitatē lectent'. Duri corde q'p'm
 gant'. deuoti ad p'frōne i'formēt': et
 ut p' edificationē q' solacōnēq' legendū
 sancta emā robozet: et laus dei au' do
 ua sūt bona nra p' grāz actionē am
 plificet. **C**eterū in hac sola pte veniā
 a studiosis lōzibz petim'. q' aliquibz
 in locis sensū uel sūmā v'boz quedā
 sūt retinētes eandē sūmā q'petenti for
 mula orōis vestire curamim': nā de
 rebus ipis absit ut q'itū in nob' sūt
 mīmū saltem articulū aliter q' rei
 euentz sūt. menacōdi libidie lesa cō
 sciencia ponem'. **I**pē aut' etern' de
 etni dei filius d'ns nri ihūs xpūs qui
 in diebz hūilitatis sue sacramētū p
 ferte p'nie sanctiens. et fundamentū
 vē religiois iacens ait. si qd' vlt post
 me venie abneget semetipm et tollat
 cruce suā et sequat' me: quiqz extre
 mis diebz istis qū senescēte iā mūdo
 fites fluctuat. spes tūbat. caritas fri
 gelat. icentimū sū amois sū p' q' ster
 reusis ordis puritate multoz cordibz
 infudit. et emittē sacri ordis splendi
 dillimā colūpnā reuēntissimū sal
 prem' nriū sūm' b'nardū in clavaulle
 erexit: ipē m'qz d'ns ac de' nri p' meri
 ta et i'ntellioē scōz p'm. te quoz vi
 ta et moribz ad edificationē posteroz
 aliq' q' s'plim'. donet nob' ita vestigiis
 eoz inherē. ita simplicitatis et inocē
 tie sensū retinē. ita p' q' mēciā carnis

in hūilitate vch roborari: ut ad illā
etne bñctudis glām ad quā colde scōs
p̄ces nrōs indubitat̄ credim⁹ puenit
le. enā nos coopante grā dei quāq; pueni
re mereamur: p̄stante eodē dño nrō
ihū xpo: qui cū p̄re et spū scō vnūt et
regnat deus p̄ imortalia secula seculo
rum Amen

Epistola liber de illustrib⁹ viris or
dinis cysternensis. Anno incarnationis
dñi m^o ccc^o lxx^o iiii^o die scōz nrōz
felix simplici faulstii et beatrias
Deo grās scriptus per manus fr̄is theo
deici gl̄iosū & p̄m̄ & qu^o i n̄to

Incipit prologus bñ heronimi p̄l
biteri: in librū de viris illustrib⁹

Dicitur de
ter. ut tra
quillā seps
ecclesiasticos
sc̄ptores in
ordine dige
ram Et qd
ille i enume

randis gentiliū lēax viris fent il
lustribus: id ego in uris faciam
dest ut a pallioē ep̄i. v̄sq; ad q̄
tūteamū theodoli impatoris an
nū. om̄s qui de sc̄pturis sc̄is mēo
rie aliqd̄ p̄diderūt tibi brevit̄ ex
ponā. Fecerūt quidē hoc item a
pud grecos. herimppus. pipateticus
Antigonius carili⁹. satirus doctus
vir et longe oīm doctissim⁹. aristo
zenus music⁹. Apud latinos autē
varro santraucpos higim⁹ cinquil
lus ad quoz exemplū vis cogē me
et puocare. Sed nō est similitudo et
illoz condicio. Illi enī hystorias ve
teres. analesq; replicātes. potuerūt
quali de ingenti prato puā opulau
li sui coronā terere. Ego quid actu
rus sū. q̄ nullū p̄uim sequēs. pel
simū vt dicitur ingēm memetipm̄
habeo. Et q̄ ereusebus pamphi
li in tēte eccl̄stice hystorie libris mar
mo nobis aduimēto fuerit. et lin
guloz de quib⁹ sc̄pturi sum⁹ volu
nūa. etates auctoz suoz sepe testē
tur. **C**itāq; dñm̄ nrm̄ ih̄m̄ xp̄m̄
precor. vt q̄ cyero tuus q̄ in arte
romane eloquēte stetit. nō est fa
cē tedignat⁹ in bruto oratorū lati
ne lingue terens cathalogū. id ego

in eccl̄e eius sc̄ptorib⁹ eniandis dig
ne. cohortatioē tua impleam. Si qui
autē de hys qui v̄sq; hodie sc̄ptitant
a me in hoc voluēte p̄c̄missi sūt. li
bi magis q̄ michi imputāe debebūt
st̄eoz enī celantes sc̄pta sua. de hys
que nō legi nosse potui. et q̄ alijs for
sitan notū michi in hoc trarū angu
lo. fūcit ignotū. Certe cū sc̄ptis lu
is claruerint nō magnopē nri silē
ti dispendia suspirabūt. **C**il
tant igit̄ celsus porphyrus milian⁹
rabidi adulius tristū raues. distant
sc̄ptatores coz. qui putāt etiam nul
los philolophos et eloquētes. nullos
habuisse doctores. quāti et quales vi
ri fuerunt. ilstruxerunt adornaue
erunt. et tesuāt fidem uram. rustice
tū simplicitatis arguere. suā q̄ poa⁹
iperinā recognoscat. **Explicat pro**
logus **I**napiūt **capla** **sc̄u** **enumeā**.
noēs **viroz** **illustriū** **Caplin**

S imon petrus	I
J acobus fr̄ dñi	ij
M athieus qui et leui	ij
J udas fr̄ iacobi	iiij
P aulus q̄ et saul⁹	v
B arnabas q̄ et ioseph	vi
L ucas euāgelista	vii
M arcus euāgelista	viii
J ohēs apl̄s et euāḡta	ix
H ermen q̄ et pastor	x
P hilo iudeus	xi
L uca⁹ āncus seneca	xii
J osephus	xiii
J ustus tyberienis	xiiii
C lemens ep̄us	xv
I gnacius ep̄us	xvi
P olicarpus ep̄s	xvii
D apianus ep̄us	xviii

Quadratus epus	xxv
Aristides philosophus	xxvi
Agrippa agnometo castois	xxvii
Egelippus historicus	xxviii
Iulianus philosophus	xxix
Melito epus	xxx
Theophilus epus	xxxi
Appollinaris epus	xxxii
Dionysius epus	xxxiii
Diocletianus heliarches	xxxiiii
Philippus epus	xxxv
Mulanus epus	xxxvi
Modestus	xxxvii
Bartolomeus heliarches	xxxviii
Victor epus	xxxix
Hyreneus epus	xl
Panthenus	xli
Rodon	xlii
Clemens pbr	xliiii
Milicades	xlv
Apollonius	xli
Serapion	xlii
Apollonius senator	xliiii
Theophilus epus	xliiiii
Basilus epus	xlv
Policrates epus	xlvi
Heraclius epus	xlvii
Marinus	xlviii
Candidus	xlviiii
Apion	xli
Deetus	li
Arabianus	li
Iudas	li
Tertullianus	lii
Eugenius q et amicus	liii
Ammonius philosophus	liiii
Ambrosius dyaco	lv
Triphon auditor orig	lvi
Minucius q et felix	lvii

Gaus	lviii
Herillus epus	lix
Politus epus	lxi
Alexander epus	lxii
Iulius africanus	lxiii
Geminus pbr	lxiiii
Theodorus epus	lxv
Cornelius epus	lxvi
Cyprianus	lxvii
Donatus dyaco	lxviii
Dionysius epus	lxix
Romanianus heliarch	lxx
Malchion pbr	lxxi
Archelaus epus	lxxii
Anatholius epus	lxxiii
Victorinus epus	lxxiiii
Damphilus pbr	lxxv
Dieris pbr	lxxvi
Lucianus pbr	lxxvii
Phileas epus	lxxviii
Arnobius pbr	lxxix
Firminus	lxxx
Eusebius epus	lxxxi
Kentius epus	lxxxii
Methodius epus	lxxxiii
Iuvenius pbr	lxxxiiii
Eustachius epus	lxxxv
Mercellus epus	lxxxvi
Arcadius epus	lxxxvii
Anthonius mocha	lxxxviii
Basilus epus	lxxxix
Theodorus epus	lxxx
Eusebius epus	lxxxi
Trifilius epus	lxxxii
Donatus heliarch	lxxxiii
Asterius philosophus	lxxxiiii
Lucifer epus	lxxxv
Eusebius epus	lxxxvi
Fortunatianus epus	lxxxvii
Arcaus epus	lxxxviii

Herapion ep̄s	xcix
Hylarī ep̄s	c
Victorin⁹ rethor	ci
Titus ep̄s	cij
Damasus ep̄s	cij
Apollinaris ep̄	cij
Gregorius	cvi
Pacianus	cvi
Fotius hēliarch⁹	cviij
Phebadus	cviij
Didim⁹ reus	cix
Optatus	cix
Achilus leuer⁹	cxi
Cyillus ep̄s	cxiij
Eulonius ep̄s	cxiij
Ephiphani⁹ ep̄	cxiij
Estrem dyacon⁹	cxiij
Basilus ep̄s	cxiij
Gregori⁹ nazālen⁹	cxiij
Luci⁹ ep̄s	cxiij
Dyodorus ep̄s	cxiij
Eunomi⁹ hēliarch⁹	cxiij
Piscallianus ep̄s	cxiij
Datromani⁹ ep̄s	cxiij
Tiberiani⁹ boen⁹	cxiij
Ambrosius ep̄s	cxiij
Euagrius ep̄s	cxiij
Ambrosi⁹ alexandri⁹	cxiij
Nari⁹ ep̄s	cxiij
Gregori⁹ ep̄s	cxiij
Iohēs pb̄	cxiij
Gelasi⁹ ep̄s	cxiij
Theotim⁹ ep̄	cxiij
Dexter	cxiij
Ampphilouchi⁹ ep̄s	cxiij
Dophron⁹	cxiij

Iheroni⁹ pb̄ qz hūc libellū q̄sc̄p̄it
Explicit capla. Incipit liber be-
ati iheronimi pb̄i de uis illul-
tribus Caplm̄ p̄mum

Simon petrus
 fili⁹ iohis p̄u
 ne galilee. uico
 berthaida frat
 andree apli. et
 p̄nceps aplōz:
 post ep̄atū an
 thioctulsi emē.

et p̄dicacionē discipulis eoz qui de
 trāncione crederant. in ponto ga
 lana. capatona. alia et bithunia: se
 cūdo claudi anno ad expugnandū
 symonē magū romā p̄git ibiqz uis
 nquiqz annos cathedrā sacerdotalem
 tenuit. ulqz ad ultimū annū uero
 mis. t. q̄ntidēcimū. a quo et affrus
 aqua in uio cōuata est capite ad tram
 sō et in sublime pedib⁹ eleuatis. al
 lerens se indignū qui sic crucifigetur
 ut dās suus **S**cripsit duas eplās
 que canonicē noīant. quaz secūda
 a plerisqz ei⁹ eē negat. p̄t̄ stili cū p̄
 ore distonātiā. Et et ewangelū in
 martū qui auditor ei⁹ et in p̄res fu
 it hui⁹ eē dicit **L**ibri autē de q̄b⁹
 vnus actū ei⁹ in scribitur. alius ewā
 gelij. t̄m̄ p̄dicacionis. q̄rtus apoc̄
 lipleos. quita iudicij in apoc̄riphas
 scriptūas repudiantur. Depulsus ro
 me in uaticano in uia triumphale
 totius orbis uenētiōe celebratur.

Jacobus qui appella **Ca^mij**
 tur frater d̄ni cognomēto
 iustus. ut nō nulli existimāt
 ioseph et alia uore. ut aut michi ui
 tetur marie sororis inris d̄ni t̄m̄
 iohēs in libro suo memit filij. post
 passionē d̄ni statū ab aplis iheroso
 lioz ep̄s ē ordiāt⁹ vnā t̄m̄ scripsit
 eplām. que de septē canonicis est.

que et ip̄a ab alio quodā sub noīe eius
edita asserit. licet paulatī tpe. p̄ceden-
te obtinuit auctoritatē. **E**gelippus
viciū ap̄lōz t̄pib⁹ in quito anētario
rū libro de iacobo narrās ait Dulce
pit etiā iherosolymoz regentā p̄
ap̄lōs frat̄ dñi iacobus cognomēto
iustus. Multa liquidē iacobi vocabā-
tur. sed hic de vteō mris sc̄is fuit. vi-
nū et liceram nō bibit carnē nullā
comedit. Nūq̄ attouit ē nec vinctus
oleo nec vltis balneo. huic soli lic-
tū erat ingredi sc̄a sc̄oz. Diquitē vel
tib⁹ laucis nō vtebat̄ sed lineis. so-
lulq̄ ingrediebat̄ in templū et fixis
genib⁹ pro p̄lo tēp̄abatur in tm̄ ut
caucloz duriciā traxisse ei⁹ gemma
crederent̄. Dicit et alia multa que
enūare longū est. **H** et iosephus in
vieliō libro antiq̄itatū refert et de
mens in septio p̄ NOTY NOCEON. v
disputacionū uel iformacionū. mor-
tuo festo qui iudeā regēbat missū
cē a nerone successorē ei⁹ albinū. **E**
cū necdū ad puiciā puenisset. Ania-
n⁹ inq̄ pontifex adolescens aniani
filius de gr̄e sacerdotali. accepta oc-
casionē **ΑΝΑΡΧΙΑ** v p̄napa-
tus conalū congregauit et apelles
publici iacobū ut ep̄m dei filiū de-
negaret. stradicetē lapitari iul-
lit. **C**ui cū p̄cipitatus de p̄nna tē-
pli q̄ fractis crucib⁹ adhuc semini-
uus. tolles ad celū manus dicit. dñe
ignosce illis qd̄ eū faciūt uelant̄.
follonis fuisse quo vta vestimenta
extorqueti solent in cerebro p̄cill⁹
interit. Tradit item iosephus tan-
te eū latans fuisse et celebrans in
p̄lo. ut p̄t ei⁹ necē creditū sit. subū.

ypotyposcon

Anarchias

lam cē iherosolimā. **H**ic ē de quo a-
plius paulus scribit ad galathas. **A**
liū autē ap̄lōz vidi neinem nisi iac-
obū frēm dñi. **E**t ap̄lōz sup hoc ac-
tibus actus testant̄. **E**uangelū
quoq̄ qd̄ appellat̄ sc̄dm̄ hebreos
et a me nup̄ in grecū sermone la-
tinūq̄ trālatū est quo et origenes
sepe vtitur. **P**ost r̄surrectionē sal-
uatoris refert. **D**ns aut̄ cū redisset
lintonē seruo lactonis ibat ad ia-
cobū et apparuit ei. **J**uauerat eū
iacob⁹ se nō q̄mesturū panē ab illa
hora qua libeat calicē dñi. **T**onē
videt̄ eū r̄surgente a dormiētib⁹.
Rursumq̄ p̄ paululū. **A**fferre ait
dñs mentam et panē. **H**ancq̄ ad-
dit. **T**ulit panē et b̄ndixit ac fre-
git. et post redit iacobo iusto et
dicit. **f**i q̄ mede panē tuū q̄ sur-
rerit fili⁹ hoīs a dormiētib⁹. **T**ri-
ginta itaq̄ ānis iherosolime r̄e-
it etiā. r̄ usq̄ ad septimū neco-
nis annū. et iū templū ubi et p̄-
cipitatus fuit est sepulcr⁹. **T**itulū
usq̄ ad obsidionē titi et ultimam
adriani notissimū habuit. **C**ui-
tam de mris in mōte oliueti eū cō-
ditū putat̄. sed falsa est eozū opi-
nio.

Capitulum III

Matheus qui et leui ex pub-
licano ap̄lūs. **P**rim⁹ in iudea
p̄t̄ eos qui ex circūcisione crederat̄
euāgelū ep̄i hebreis lris vbiq̄q̄ cō-
posuit. **E**t quis postea in grecū t̄l-
tulit nō satis int̄ est. **P**orro ip̄m
hebraicū habet vltq̄ hodie in ceta-
riensi bibliotheca. quā p̄amphyl⁹
iū studio lillie confecti. **N**ichil q̄
a nazareis qui in beroea vrbē syrie

hoc volumine vniuersi scribendi faul-
tas sunt. In quo aduertendum est. qd
vbiq; euangelista. Sive ex persona
sua. Sive ex dno saluatoris. veteris
scripturę testimonijs abutit. nō sequit
septuaginta tūllator. auctoritate
sed hebrayca. Et quibus illa duo sūt
Et egipto vocam filium meum. Et qui
nazareus vocabitur. iii

Lucas frater iacobi ipam vna
pua que de septē canonias est
eplam reliquit. Et qd de libro enoch
qui apocryphus ē in ea assumit tel-
tionum a pleriq; reicitur. Tamen
auctoritate vetustate iam et vlti me-
ruit ut in sacris scripturis imputetur.

Dulus qui ante v
caulus est nūm duodecim a
ploz. de tribu beniamin et oppido
iudee galili fuit. Quo a romais
capto cum parentibus suis tharsu a
line comigravit. In quibus ob stu-
dia legis nullus iherosolima. a
samaliche viro doctissimo et lucas
memit eruditus est. Cū aut in ierusa-
lisset ueni mēis stephani et accep-
tis a pontifice templi eplis ad p-
sequenda eos qui in xpm credide-
runt tamalsu pgeret. reuelaco-
ne spulsi ad fidē que admodū i-
actibus aplōz scribit in vas elec-
tionis de persecutore tūllato. Cūq;
pnu ad pdicationē eius sergius
paulus pconsul apri credidisset.
ab eo qd eū xpi fidei subiecerit. sor-
titus ē nomē. Et quinto sibi barna-
ba multis urbibus paganus ruer-
tenq; iherosolimā. a petro iaco-
bo et iohē genau aplūs ē ordiarij.
Et qd in actibus aplōz plenissime

126.
de eius satisfactione. Aceptū est. hoc tū-
dū. qd p passionē dñi. iulio et
quinto anno id ē sedo neronis eo tē-
pore quo festus. pator iudee sur-
cessit felix. romā vinctus multus et
biennium in libera manēs custodia
adulus iudeos de aduetu xpi cotidie
disputavit. Dicendū aut in pma sa-
tisfactione nodū neronis impio robo-
rato nec in tanta erupente scelerā
qūta de eo narrat hystorie. paulū
dimissū a nerone ut euangelium xpi
in orientis quosq; partibus pdicaretur.
Sicut ipse scripsit in sacra epla ad ty-
motheū eo tpe quo et passus ē. Et
de vinculis dictavit eplam. In pma
ingit mea satisfactioe nemo michi
assuit sed omis me dereliquit nō eis
imputetur. Dñs aut assuit michi et
cōfortauit me. ut p me pdicatio cōple-
retur et audiret omis gentes qd libera-
tus sū de ore leonis. Manifestissime leo-
nē pferitatem neronē significans.
Et in sequentibus. Liberauit me aut de o-
re leonis. Et statim liberauit me dñs
ab omni ope malo et saluauit in reg-
nū suū celeste. qd scilicet pns sibi sentiret
imūne mirariū. Nam in eadē epla p-
miserat. Ego em iam imolor et tēp-
resoluois mee instat. Hic ergo qūto
tertio neronis anno. eodē die quo pe-
trus rome pro xpo capite trūctur.
sepultusq; ē in via ostiensis. āno post
passionē dñi. iulio septio. Scrip-
sit aut nouē ad septē etiās eplās.
Ad rōnos vna. Ad chorinthios duas
Ad galathas vna. Ad ephesios vnam
Ad philippēses vna. Ad cololenses vna
Ad thessaloniceles duas. Petra ad
discipulos suos quatuor. Ad thimotheū

duas **T**ito unā Philemoni unā **E**plā
 aut̄ que fert̄ ad hebreos nō eī credi-
 tur p̄t̄ sibi sermonisq̄ distonāciā
 sed uel barnabe mē terrullianū. uel
 luce euangeliste mē quolcā uel cle-
 mētis post̄ rōne ecclē ep̄i. **E**uē aut̄
 lūias pauli p̄p̄o ordinasse et ornasse
 sermone. **D**el ite q̄ paulus scribet̄
 ad hebreos. et p̄t̄ iudiciā sui apud eos
 noīs titulū in p̄ncipio salutaciōis am-
 putauit. **S**cript̄ aut̄ ut hebreus he-
 brayce idē suo eloquio disertissime.
 ea que eloquēt̄ sc̄pta fuerāt in hebreo
 eloquētiā uisū in grecū et hanc esse
 causā q̄ a ceteris pauli eplis discrepāe
 uideatur. **L**egūt quidā et ad laodice-
 ses sed ab oībus exploditur. **vi**

Barnabas cyprus q̄ et ioseph
 leuites cū paulo genū apl̄s
 ordinat̄. unā ad edificaciōne ecclē p̄-
 tinēt̄ eplā q̄ posuit̄ que int̄ apocri-
 phas scriptūas legit̄. **H**ic postea p̄t̄
 iohāne discipulū q̄ et marcus uoca-
 batur. **S**ep̄t̄ a paulo. nichilomin̄ e-
 uāgelice p̄dicaciōis iūctū sibi opus
 exercuit. **vii**

Lucas medicus autrocentis ut
 eī scripta indicant̄ grec̄ ser-
 monis nō ignarus fuit̄ sectator apl̄i
 pauli. et omīs eī p̄gnaciōis comēs.
 sc̄p̄lit̄ euāgelū. **D**e quo itē paulus
 dicit̄. **M**isim̄ inq̄t̄ cū illo frēm̄ cō lausē
 in euāgelio p̄ omīs ecclās. **E**t ad co-
 lōenses. **S**alutat̄ uos lucas medicus
 karissim̄. **E**t ad thymotheū. lucas me-
 cū est solus. **A**liud quoq̄ edidit̄ vo-
 lumē egregiū qd̄ titulo apostolor̄
ΠΡΑΞΕΩΝ r̄ actū p̄notat̄. cū
 hystoria usq̄ ad biennū rome cōmo-
 rantis pauli puenit. idē usq̄ ad q̄m

ueroms aūā. **E**t quo intelligi in
 eadē uibe libū eē ypoliti. **I**gitur
ΠΕΡΙΑ ΟΙΛ. r̄ uisionē pauli et ce-
 cle et totā babylani leonis fabulā
 int̄ apocryphas sc̄ptias cōputant̄.
Euale eū est ut indiuiduis romes
 apli int̄ ceteras eī res hoc solū igno-
 raucit̄. **D**et terrullianū uicini illoz
 t̄p̄m refert̄ pbim quēdā in alia
ΦΡΑΟΛΤΗΝ r̄ amatore pauli apli
 cōuictū apud iohēm q̄ auctor esset
 libi et confellū se hoc pauli amōe
 fecisse et de loro exardisse. **E**uitā sul-
 pitant̄ quonēcūq̄ pauli dicit̄ in
 eplis suis meū euāgelū de luce
 sigre uolūe. et lucā nō solū ab aplō
 paulo didicisse q̄ cū dno in carne uō
 fuerāt. sed a ceteris aplis. **E**t et ip̄e quo
 q̄ in p̄ncipio uolūis sui declat̄ dices
 sicut tradiderūt nob̄ qui a p̄ncipio
 ip̄i uiderūt et ministri fuerūt sermōis.
Igit̄ euāgelū sicut audierūt sc̄p̄lit̄.
Acta nō aplōz sicut uiderat̄ ip̄e ypo-
 lit̄. **D**ixit octoginta et quatuor an-
 nos. **D**oxōe nō habuit et sepulcr̄ est
 q̄stantinopoli. **A**d quā urbē uictō
 q̄stantiā aūo. ossa eī cū reliquis au-
 dice apli de achaya tūllam tū.

Marcus discipul̄ et int̄. **viii**
Marcus discipul̄ et int̄. **viii**
 pres petri apli int̄ q̄ petri
 referūt̄ audierūt rogata rome a fr̄
 bus breue sc̄p̄lit̄ euāgelū. **E**t
 cū petrus audisset probauit et eccl̄is
 legendū sua auctoritate tradidit̄.
 sicut sc̄p̄lit̄ clemēs in sermo p̄ **NOTY**
ΠΟΛΙΩΝ r̄ informaciōnū libro
 et pappas iherapolitan̄ ep̄us mē-
 nit̄ huius marci. **E**t petrus i p̄ma
 eplā sua mem̄it̄ sub noīe babilōis
 figuralit̄ romā signis. **S**alutat̄ uos

etiam que est in babilone collecta et
 marcus filius meus Allupto itaq
 ewangelio qd ipse fecerat puerit egip
 tu. et pmo alexandrie xpm annuans
 qstituit etiam tanta doctina et vite
 qtuena ut omis sectatores xpi ad ex
 emplu sui rogeret Deniq; phylo di
 scipulis iudeoz vitens alexandrie
 pma adhuc etiam iudizante q i
 laude gentis sue libri sup hac qusa
 none scripsit Et quo lucas narrat
 iherusolie cretentes oia habuisse co
 muna sic ille qd alexandrie fieri
 sub marco doctore cernebat meo
 tradidit Hortius e aut octavo ne
 ronis anno et sepulchris alexandrie
 succedente sibi amiano

Iohanes aplos que ihus ama
 ut plimiu filius sebedei. et
 frater iacobi que herodes p9 passio
 ne dni decollauit. Romulim oim
 scripsit ewangelu rogatz ab alye e
 piscopis. adulus therenti et alios
 heticos et maxie tuc hebionitaru
 dogma surgens. qui asserunt xpm
 ante maria no fuisse. unde ena co
 pullus est Diuina eis edicere natui
 tate. Et alia causa h9 scripture fer
 tur qd cu legisset. mathi et marci.
 et luce voluia pbauerit quide certu
 hystorie. et vera eos diuise firma
 uerit. sed vni9 tu am in quo et pas
 sus est post carcere iohis hystoria
 tenuisse pccinullo itaq anno au9
 acta a tibus exposita fuerat. cupio
 ris tpi9. anteq iohes claudet in car
 cere gesta narrauit sicut manifestu
 ee poterit hys q diliget quatuor ewa
 gelioz voluia legerit Que res DIA
 ONIAN. r. dilloniana q viter

iohis ee cu ceteris tulit Scripsit aut et
 vna eplam q exordiu est Qd fuit
 ab iano qd audim9 et vidim9 oculis
 nr9. qd p sperim9 et man9 nre itaue
 runt de vbo vite. que ab vni9is ecclia
 nis et eruditis viris pbatur Relique
 aut due quaz pncipiū est Demoz electe
 dne et natis ei9 Et sequens Demoz gazo
 lino que ego diligo in veritate. iohans
 pbr9 asserunt q hodie q alteru sepul
 chru apud ephesu ostenditur Et non
 nulli putant duas meoias euiste iohis
 ewangeliste ee. sup qua re cu p ordine
 ad pappā auditoie ei9 ventu fuerit
 differem9 Quartodecimo igit ano. se
 cunda p9 nerone psecutione mouente
 romiano in pathmos insula relega
 tus scripsit ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ r. reue
 lanone qua interpretati sut iustin9 uir
 et hyreneus In fecto aut romiano
 et actib9 ei9 ob nimia crudelitate a
 senatu relactis. sub uerua ptimate re
 dit ephesu. ubiq usq ad traianu pu
 npe psecrans totas alye fudauit rex
 itq etas. et afect9 leno sexagesimo octa
 no p9 passione dni ano mortu9. ac iur
 ta eandē vrbē sepult9 est

Hermen cui9 aplos pauli scri
 beus ad romanos meminit
 dicens Salutate flegontam. hermen
 patrobā herman et qui cu eis sut fra
 tres Huc asserunt auctore ee libri qui
 appellatur pastous. et apud qualdam
 grece etas enā publice legit Reuē
 vtilis liber multiq de eo scriptoū vere
 rū usurpare testonia. sed apud lati
 nos pene ignotus est

Dhilo iudeus natione alexand
 nis. de genie sacerdotū. idico a
 nobis in scriptores ecclasticos ponitur

apokalipsin.

roman

q̄ in libro quē de p̄ma marci euāgeliste
apud alexandriā scripsit etiā. in urōz lau
te blatus est. nō solū eos ibi sed i mltis
quoq; p̄uicis eē quēdians et habitacu
la eoz dicens monasteia. Et quo appaet
talem p̄mū in xpm̄ credentiū fuisse ec
clesiā. quales nūc monachi eē imitā
tur et cupiūt. ut nichil cuiusq; p̄mū
sit. nulli ut eos diues. nulli pauper
p̄mōia egentib; diuidebant. orōni va
cent et psalmis. doctrine quoq; et stitūcie
quales et lucas refert p̄mū ih̄esō solū
fuisse credentes. Aut hūc sub gazo ca
ligula rome perclitātū. quo legatus
sue gentis nullus fuerat. cū scdā vice
uenisset ad claudiū in eadē urbe locu
tū eē cū b̄ro petro eiusq; habuisse am
nias. et ob hanc cām etiā marci disci
puli petri apud alexandriā certatoēs
ornasse laudib; suis. **C**ertant huius
p̄clara et inuicabilia op̄a. In quib; li
bros moysi de ḡfusione linguaz liber
vni. De natia et inuēsiōe liber vni.
De h̄is que sensu p̄ramur et restantur
liber vni. De erudiciōe liber vni. De
herede diuiaz rerū liber vni. De diu
sione equaliū et cōtrarioz liber vni.
De r̄bus v̄tutib; liber vni. **C**uare
quorūdā in scripturis mutata sūt noia
liber vni. De pactis libri duo. De vita
sapientis liber vni. De gigantib; liber
vni. **E**x cōp̄nia mittant a deo libri quī
q; **Q**uestionū et solucionū in erodū
libri quīq; De tabnaculo et decalogo
libri quatuor. nec nō et de victimis siue
repm̄issionib; siue de maledictis. De p
uitencia. De iudeis. de ḡfacionē vite. De
alexandrio et q; p̄p̄am racionē habeāt
muta aīalia. et q; oīs insipiens seruus
sit. et de vita urōz libri de quo supra.

diuini vni de apostolicis viris quē
et inscripsit **ΠΕΙΣ** **W** **O** **I** **O** **E** **P** **P** **E** **T** **I**
K **O** **P** . r. de vita ḡtemplatiā. q; vite
liz celestia ḡtemplent et tempore
teū et sub alijs iudicib;. de agricul
tura duo. De ebrietate duo. **S**ūt et
alia e; monimēta ingenij que i ma
nū urās nō puenerūt. De hoc uisgo
apud grecos dicit **Η ΠΛΑΤΟΝ**
ΦΙΛΟΝΙΣΕΙΝ. **Η ΦΙΛΟΝ ΠΛΑΤΟΝ**
ΙΣΕΙΝ . r. aut plato philonē sequit
aut philo platonē sequit. **T**anta
enī est silitudo sensuū et eloquij

Lucius āncus seneca **Κ**
cordubensis forni stoyā di
cipulus et patruus lucani poete cō
tinēntiē vite sūt. **Q**uē nō ponere
in catalogo scōz. nisi me ille eplē p
uocaret que legit a plūib; pauli
ad senecā seneca ad paulū. In quibus
cū esset neronus m̄gr et illi q; po
tentiss; optari se dicit eē loci illi
apud suos cū sit pauli apud xp̄iā
nos. **H**ic ante biennū q; petrus et
pauli mirō coronarent a nerone
infertus est. **Κ**

Iosephus machathye fili; ex
hierocolimis sacerdos a uel
paliano captus cū tyro ei; filio re
lictus est. **Q**ui romā ueniens; sep
tē libros iudayce captiuitatis: ipe
rouib; patri filio q; optulit. **Q**ui et
bibliothecē publice traditi sūt. **E**t
ob ingenij gloriā statuā quoq; ro
me meruit. **S**cripsit aut et alios vi
ginti libros antiq̄tati. ab exordio
mūdi usq; ad q̄rtūdecimū annū do
miciāni cesaris et duos a **ΠΑΧΑ**
ΙΣΙΤΗΟC . r. cōflictus adū
sus apionē gramaticū alexandriū

qui sub caligula legatus missus ex
pre gentium. contra philonem etiam librum
vituperatione gentis iudaice continen-
tem scripserat. Alius quoque liber eius
qui inscribitur *Epistola Topologica*
Ticwori et de potentia loquendi val-
de elegans habetur. in quo et macha-
beorum sunt digesta uirtutia. **Hic** in
octauo et nono antiquitatum libro mani-
festissime dicitur. propter magnitudinem
lignorum. christum a phariseis infectum. et
iohannem baptista uerum prophetam fuisse.
et propter infectionem iacobi apostoli iheru-
solinam dirutam. Scripsit autem de
dno in hunc modum. Eodem tpe fuit ihs
sapiens uir si tamen uirum eum oporteat di-
cere. Erat enim mirabilium patratum ope-
rum et doctor eorum qui libenter uera susci-
piunt. Olimos quoque tam de uicis quam de
gentibus sui habuit sectatores et cre-
debatur esse christus. Cum in iudicia uicorum
principum cruce cum pilatus adduxisset.
nichilominus qui eum prius dilexerant ple-
uerauerunt in fide. Apparuit eis tertia
die uiuens. Hec et alia mirabilia car-
nibus prophetarum de eo uariis. Et
usque hodie christianorum gens ab hoc sor-
dida uocabulum non desinat. **Am**

Iustus tiberiensis de puincia ga-
lilea conatus est et ipse iudae-
rum rerum historiam terere. et quorundam
commentarios descripsit. **Hic** iose-
phus arguit mentacum. Constat autem
illu eodem tpe scripsisse quo et iosephus
Clemens de quo apostolus **Ab**
apostolus ad philippenses scribens
ait. Cum clemente et ceteris cooperato-
ribus meis quorum nomina scripta sunt in
libro uite. quibus pro apostolum petrum ro-
me episcopus fuit. **Hic** quidem scrosimus

fuit. **C**ercus auaricus. tam et si plerique
latinorum scdm pro apostolum petrum putet fuisse
clementem. Scripsit et persona romane ec-
clesie ad eorum chorinthios ualde utile
epistolam. et que in nonnullis locis etiam publi-
ce legitur. que michi uidetur characteri
epistolae que sub nomine pauli ad hebreos fer-
tur conuenire. **Hic** et multis de eadem epistola
solu sentibus sed uerborum quoque ordine
abuit. et omnino grandis in utraque simili-
tudo est. fertur et scdm ex eius nomine epistola que
a ueteribus reprobat. et disputatio petri
et apionis longo sermone scripta. quam
eusebius in tertio ecclesiasticae historie vo-
lume uocatur. **O**bit tunc traianus anno
et nomine eius usque hodie memoriam romae ex-
structa etiam custodit. **Ab**

Ignacius antiochene ecclesie sanctus
pro apostolum petrum apostolum episcopus. pro sermone
quomodo traiano captus est. et ad bel-
tias romam uinctus mittitur. Cum nauis
gens smirnam uenisset ubi polycarpus
auditor iohannis apostoli episcopus erat. scripsit u-
nam epistolam ad ephesios alteram ad mag-
nelianos. tertiam ad troilenses. quartam
ad romanos. Et inde egrediens scripsit
ad philadelphenos et smirnicos. et pro-
prie ad polycarpum. **A**mentas illi antio-
chena etiam. In qua et de euangelio ad-
mip a me translatus est super persona christi po-
nit testimonium dicens. Ego uero et pro resurrectione
in carne eum uidi. et credo quod sit.
Et quando uenit ad petrum et ad eos qui cum
petro erant. dixit eis. Ecce palpate et
uidete quod non sum demoniū incorpale. et
statim tenuerunt eum et crederunt. **D**ig-
num autem michi uidetur quod tanti uiri se-
cundum mentionem de epistola eius quam ad ro-
manos scripsit pauca ponere. **D**e siria uel
pro romam pugno ad bestias in marit

et industria sua congregavit. Cuius
 adrianus athenis eregisset hunc in
 uicibus eleusinam et omnibus pene
 grece lacris mirantem dedisset orati
 onem hinc quod christum oderant ab his pre
 ceptis imperatoris verare credentes. por
 terit ei librum pro nostra religione co
 polium valde vtilem plenumque rationis
 et fidei et aplice doctrina dignum. In quo
 et antiquitate sue etatis ostendens aut
 plimios a se visos qui sub duobus in
 tea varijs oppelli calamitatibus sana
 ti fuerant. et quod a mortuis resurrex
 erant.

Aristoteles athenensis philosophus
 eloquentissimus et sub pristino ha
 bitu discipulus christi. scripsit volumine
 nri cognatis ratione quatinus eodem
 tpe quo et quadratus adriano principi
 dedit. **ΑΠΟΛΟΓΕΤΙΚΟΝ**
 et inscribitur pro christiano quod usque ho
 die plenevans apud philosophos
 ingenij eius indicium est.

Agrippa cognomento castoris vir
 valde doctus aduersus viginti quatuor
 volumina basilidis hereticae. que in
 euangelium offerebat fortissime differunt
 preterea vniuersa misteria eius et prophetas
 enumerans barchabam et barchob et
 ad terrorem audientium alia quedam bar
 bara nomina figurans. et teum maxum
 eius abratas qui quasi animum continens
 iure grecorum numerum supputetur. Mortuus
 est autem basilides a quo gnostica in alex
 andria typibus adriani. qua tempestate
 et chochabas dux iudaice factionis
 christianos varijs supplicijs enecauit.

Sclippus vicarius
 apud christum. omnis a passione
 domini usque ad sua etate ecclesiasticorum ac

tuum terit historias: multaque ad valentem
 legentium pertinencia. hinc inde congregans
 quinquaginta libros composuit sermone simplici
 ut quorum vitam lectabat. Dicendi quoque
 exprimeret characterem. Asserit se venisse ro
 manam sub amiceo qui decimus pro petri e
 piscopus fuit. et plenevans usque ad e
 leutherium eiusdem vrbis episcopum: quod amiceo
 quondam dyaconus fuerat. Preterea aduersus
 ydola disputans quo primum errore comre
 uissent subterruit historiam. ex qua ostendit
 qua floruit etate. Aut enim tumulos
 mortuus templumque fecerunt. sicut usque ho
 die videmus. Equibus et antinobis seruus
 est adriani cesaris: cuius et geminis a
 gon exeret apud antinobis ciuitate. qua
 ex eius nomine condidit: et prophetas statuit
 in templo. Antinobis autem in delicijs ha
 buisse adriani cesar describit.

Iulianus philosophus habitu philosopho
 rum incedens de neapoli urbe pa
 lestine patre presbitero barchio pro religio
 ne christi plurimum laborauit. in tum ut an
 tonino quoque pio et filijs eius et scua
 tuum librum contra gentes scriptum traierit. igno
 miniamque crucis non erubesceret et alium
 librum eiusdem successorum antonini
 marco anthonino vero et lucio aure
 lio comoto. Erat huius et aliud volu
 mine contra gentes ubi et de demonum quo
 que natura disputat et quatinus aduersus gen
 tes mandatum prenotauit. **ΕΑΕΤΚΟΛ**
Β et alius de monarchia dei et alius
 quem prenotauit **ΠΑΑΤΕΝ** et alius
 de anima et dialogy contra iudeos quem
 habuit aduersus triphonem principem iude
 orum. Sed et contra marcionem. insignia vo
 lunta. quorum hyreneus quoque in quinto ad
 uersus hereses libro meminit. Et alius liber
 contra omnes hereses in facit mentionem

in apologico quē dedit antonino.
pio. Hic cū in urbe roma haberetur
ΔΙΑΚΡΙΒΑΣ. et dissensiones
et conflictus et crescentē ciuicū qui multā
adūsus xpianos blasphemaneant
retarguēt. gulosū et mortis timidū
luxurieq; et libidinū sectatore. ad ex
tremū studio eius et insidijs accusata
q; xpianus cēt pro xpo sanguinē fu
dit. **xxiii**

Alito alianus tartentis epūs libz
impatori marco antonino vero
qui frontonis oratoris discipulus fuit p
christiano cognate dedit. Scripsit quoq;
et alia de quib; ista sūt que subiectum.
De pascha duos libros. De vita pphā
rū libz unū. De etiā libz unū. De die
dnico libz unū. De fide libz unū. De
plasmate libz unū. De sensib; libz
unū. De aīa et corpe libz unū. De bap
tismate libz unū. De ueritate libz unū.
De gnāōe xpi libz unū. de pphēcia
sua libz unū. **DE DIANOZ ENIA**
et hospitalitate libz unū. Et alii libz
qui clausis inscribit. De diabolo libz
unū. De apocalipsa iohis libz unū. **ΚΑ**
ΙΤΟΝ ΠΕΡΙ ΕΝ ΚΩΡΑΤΟΡΟΡΩ.
libz unū. Et eglogarū libros sex. Cuius
elegans et declamatorū ingenū tercul
lianus in septē libz quos adūsus etiā
scripsit pro mōtano cauillat. dicens eū
a plerisq; urōz pphētā putari. **xxv**

Atheophilus sextus anthiochene
etiā epūs. sub impatorē marco
antonino uedō libz unū. cont. mar
tonē apoluit qui usq; hodie extat.
ferunt ei; ad antoliciū tria uolumina
et cont. heresim hermogenis liber v
vni; et alij breues elegantelq; tracta
tus ad edificacionē etiā p̄nētes. Legi

sub noīe ei; in euāgelū et p̄bia salo
moīs amētarios. qui nū cū superiorū
uoluminū elegancia et phrasi et nar
ratione non uident; agruere. **xxvi**

Apollinaris asie therapolitanus
epūs. sub impatore marco anto
nino uedō floruit. cui insignie uolumē
pro fide xpianoz dedit. Et aut et ei;
alij libz quicq; adūsus gentes. Libz
tres de ueritate. Duo adūsus rursifrigas
tūc p̄mū cū pulcra et maxilla in sa
nis uatib; incipiente mōtano. **xxvii**

Dionisius chorinthios epūs tā
te eloquēcie et industrie fuit
ut nō solū sue ciuitatis et p̄uine po
pulos sed et aliaz p̄uinaz et uerū
eplis erudiret. Et quib; ē una ad la
retimones. et alia ad athenienses.
Tercia ad nichomedienses. quā ad
cretenles. quā ad etiā amalorinā
et ad reliquas ponti etiā. Sexta ad
gnolianos et ad p̄nitu emistē uerbis
epm. Septimā ad romanos quā scripsit
ad lothereē epm eoz. Octaua ad celo
phorā scām feimā. Claruit sub impa
tore marco antonino uedō et lucio
aurelio cōmodo. **xxviii**

Dionysius aretensis gnolice uerbis
epūs ad dionisiū chorinthio
rū epm ualde eleganter scripsit eplām
in qua docet nō semp lacte populos
nutrientos. ne quasi p̄uuli ab ulnō
occupent die sed et solito uesci debe
re cibo ut in spitalē p̄ficiāt senectu
tē. Et hic sub marco antonino et
lucio aurelio cōmodo floruit. **xxix**

Aschianus hereliarches qui
p̄mū oratorū docēs nō p̄uā
sibi glām ex arte rethorica cōparā
uerat. iustini nris lector fuit flo

rens in emā q̄ diu ab ei latere nō dī
 cessit. Postea uō elatus eloquēte tu
 more nouā heresim condidit que eu
 tractat̄ dicit̄ quā postea Leuerus
 auri a quo emstē partis herena se
 ueriani usq; hodie appellant̄. Porro
 thaaan̄ infinita scripsit uolūa eq̄bus
 vni florentillij̄ cont̄ gentes extat liber
 qui int̄ oīa opa ei fertur insignis. Et
 hic sub impatore marco antonino uō
 et lucio aurelio q̄modo floruit. **xxx**

Dhilippus epus cretensis hoc ē
 vbiis gortine eius dponisus
 in eplā sua memit̄. quā scripsit ad e
 uistē ciuitatis eciām. Preclarū ad
 ulsus marionē edidit librū. rēpoib̄
 marci antonini veri et lucij aurelij
 comodi floruit. **xxxi**

Mplan̄ nō ignobilis int̄ eos qui
 de eccl̄stico dogmate scripserūt
 sub impatore marco antonino vero
 et lucio aurelio comodo cōfecit librū
 ad quosm̄ frēs qui de emā ad euerati
 cāz hēsim rediauerūt. **xxxii**

Morelius et ipse sub impatore
 marco antonino uō et lucio
 aurelio q̄modo adūsus marionē scrip
 sit librū qui usq; hodie extat. Ferunt̄
 sub noīe ei et alia **γυτ ατματα**
 sed ab eruditis qualis **εϋλοεπικ**
αδα r̄ false subscriptiones repudiāt.

Bartelanes in melopo. **xxxiii**
 r̄anus habet̄ est clar̄ q̄ p̄mū
 valentini sectator. temte cōfutat̄
 nouā ipse hēsim condidit. Ardens ei
 a syris p̄dicat̄ ingenū et in disputa
 none vehemens. Scripsit infinita ad
 ulsus pene omīs hēsimos q̄ etate ei pul
 lulauerūt. In quib̄ clarissim̄ ille et
 florentissim̄ liber est que marco an

tonino de fato tradidit. et multa alia
 sup̄ pleuicōse uolūa. que sectatores ei
 de syra lingua uerterūt in grecā. Si at
 tanta uis et fulgor est in impiatione q̄
 tā putam̄ in sermone p̄o. **xxxiiii**

Victor in grece vbiis rome ep̄s
 sup̄ questionē pasche et alia que
 tam scribens opuscula rexit eciām sub
 leuero p̄ncipe āms tere. **xxxv**

Frencus fortis ep̄i qui lugdunen
 sem in gallia regebat eciām p̄bi
 a martirib̄ emstē loci ob quāstā emē
 questiones legatus romā iustus. hono
 rificas sup̄ nomie suo ad eleutherū e
 piscopi refert lrās. Postea iam fortis
 p̄e nonagenario ob xpi martiriū corona
 to in locū ei substituit̄. Constat autē
 polycarpi ei sup̄ fecim̄ mentionē sacer
 tons et miris hic fuisse discipulū. Scrip
 sit quinq; adūsus hēses libros et contra
 gentes uolūe breue. Et de disciplina
 aliud. Et ad marianū frēm aliud de
 aplica p̄dicacione. Et librū uariorū tē
 tatiū. Et ad blastū de lasimate. et ad flo
 riniū de monarchia. siue q̄ deus nō sit
 conditor maloz et de oī d̄ w a d e.

r̄ ogter ogtoate egregiū **ι η τ α γ μ α**
 r̄ documentū in q̄ fine significat se a
 postolor̄ t̄pm uiciniū fuisse. Dubitat̄
 eciā. Ad iuro te qui t̄scribis librū istū
 p̄ dūm nr̄m ih̄m xp̄m et p̄ gloriosū
 ei aduentū quo iudicaturus ē uiuos
 et mortuos ut aſeras p̄ q̄ t̄scrip̄tis
 et ementes illū ad exemplar unde scrip
 sūt. Diligentillie. Hanc quoq; ob testa
 none similit̄ t̄scribas ut inuenisti in exem
 plari. Ferunt̄ ei et alie ad victorē ep̄m
 romanū de questione pasche epl̄e. in
 quib̄ amonet eū non facile debere uni
 tatē collegij laude. Digrem victor̄ multos

ingmata

synagma

alie et ouentis epōs qui quātadē luna
cū iudeis pascha celebrant dāpnandos
crediderat In quā suam etiā hū qui
discrepabāt ab illis victori nō tede
rūt man⁹ Floruit marie sub qmōdo
pūcipe qui marco antonino vōo suc
cellerat **xxxvi**

Danthenus stōice secte phīs iur
quātā veterē in alexandria cō
suetudinē. ubi a marco ewāgelista se
per ecclīa fuere doctores tante pru
tencie et erudiciois in scripturis sacris
q̄ in sc̄lari lītatura fuit. ut in indiam
quocq̄ rogat⁹ ab illi⁹ gentis legatis a
demetrio alexandrie epō mittēt⁹ ubi
repperit bartholomeū unū de duode
cī ap̄lis aduētū dñi nri ihū xpī iuxta
mathei ewāgelū predicasse qd̄ he
breis lris sc̄ptū reuēns alexandriā
sc̄nū tenuit Hui⁹ uultū quidē in sc̄ptu
ram sc̄nā extant qmētari sed magis
uua uox ecclīe profuit Docuit sub
seuero pūcipe et antonino ignomēto
caracalla **xxxvii**

Rodon gūe alian⁹ a tanano de quo
sup̄ dicit⁹ rome i sc̄pturis eruditi
edidit plima p̄cipūq̄ adūsus marci
nē opus in quo refert quō ipi quocq̄ it
se marciōnte discrepent. et appelle
senem aliū hereticū a se quōdā fuisse et
cōuictū et riliū habitū. eo q̄ deū quē co
leret ignorāe se dixerit Hēmit in eo
dē libro quē scripsit ad calistionē tana
ni se rome fuisse audiorē H̄ et in exa
meron elegantes tractatū cōposuit. et
adūsus catharigas insigne opus Tē
porib⁹ q̄ seueri et qmōdi floruit **xxxviii**

Quenes alexandrie ecclīe p̄bi pan
them de quo sup̄ retulim⁹ audi
tor. post ei⁹ mortē alexandrie ecclīa

sc̄lā tenuit et **THATHYCLEON**.
idē doctiaz ingr̄ fuit ferūt ei⁹ misis
ma uolūta plenāq̄ erudiciois et elo
quēcie tam de sc̄pturis diuinis q̄ de
sc̄lari lītature instrumēto **E** quib⁹
illa sc̄lā **CTPW MATEYKOC**
et **ΠΟΤΥΠΟΛΕΩΝ** libri oc
to adūsus gentes liber un⁹. de petago
gio libi tres De pascha liber un⁹. de
ieiunio libi un⁹ De discrepācōe liber
un⁹ et ali⁹ qui inscribit⁹ quicūq̄ illedi
ues sit De obtrectācōe liber un⁹ De
canonib⁹ ecclīas et adūsus eos qui
iudeoz errore sequūt⁹ liber un⁹ que
p̄ alexandrio iheosolimoꝝ epō
ΠΠΟΛΩΝ ΕΛΕΝΑ Hēmit autē i stro
matib⁹ suis uolūnt tariani adūsa
gentes de quo sup̄ dixim⁹ et calistiani
uulstā cronographie qd̄ opulculā
inuenire nō potui uer nō et de iudeis
aristobolū quēdā et demetriū et eu
polemiū scriptores adūsus gentes
refert qui in similitudie iosephi **A P**
ΕΙΚΡΟ ΑΑΝ p̄cipio tpm moy
si et uitaice gentis asseruerunt Erat
alexandri iheosolimoꝝ ep̄i qui cū mar
cillo p̄ca rerit ecclīam eplā sup̄ ordi
nācōe alclepiadis q̄ fellois ad anthi
ocules congratulans eis in qua po
luit in fine Hec uob⁹ dñi fr̄es sc̄pta
transmisi p̄ demētē br̄m p̄bim vi
rū illustre et probatū quē uos quo
q̄ sc̄tis et nūc plen⁹ cognoscetis **E**
cū huc uenisset iur̄ prouidentia et vi
sitacionē dei cōfirmant et aurit et
reliam dei Constat autē origenē hui⁹
fuisse discipulū Floruit autē seueri et
antonini filij ei⁹ t̄pibus **xxxix**

Milchates autē rodon in ope suo
qd̄ adūsus iōtāni et pulcram

Stromatikon
ppotysson

maximillāq; cōposuit recordatū ē. sc̄p̄.
sic cont̄ eorū volumē p̄cipuū et adu-
sus gentes iudeorūq; libros alios et p̄-
cipib; illis temporū apologetū dedit
Floruit aut̄ maria antonim cōmodi
q; temporib; ¶

Apolloni; vir discretissim; scrip-
sit adu'sus montanū et p̄ista
maximillāq; insigne et longū volu-
mē: in quo asserit mōtanū et ilanas
vates ei; perisse suspendio: et mlt̄
ta alia de quib; de p̄ista et mari-
milla refert dicens: Si negāt eas
accepisse munera: confiteant̄ non
ēē p̄phetas que accipiūt: et mille-
hor testib; approbabo: Si ex alijs
fructib; probant̄ p̄phete: Sic in
Crimen fuerat p̄phete: Habio om-
nos hui;: Vestib; ornatur et gem-
nis: P̄ha tabula ludit et tesse-
ris: P̄ha fen; accipit: Respon-
deant utrū hoc fieri liceat an non
Meū est p̄bae: q; fecerint: Dicit in
eodē libro quadragessimū ēē annū
usq; ad temp; quo et ip̄e scribebat
librū: ex quo heresis catafrigax
habuit exordiu; Teratillan; sex vo-
lūb; adu's; etiam editis que scrip-
sit de excessu mentis septimū p̄ue
adu's; apolloniū elaborauit in quo
om̄ia que ille arguit conatur refe-
tere floruit aut̄ apolloni; sub cō-
modo seuerorū principib; ¶

Serapion virens cōmodi im-
peratois anno antiochie
ep̄us ordinat; scripsit eplām ad
carinā et pontū de heresi mōtanū
in qua et hoc addidit: Ut aut̄ scia-
tis falsi hui; cognatis idē noue
p̄phete ab om̄i mūdo insanā rep̄-

bari nisi vobis apollināis br̄ssimū q;
fuit in iherapoli alie ep̄us iras Ad-
dōnū quoq; qui p̄secutiois tpe ad iu-
teos declinauerat volumē q̄posuit
et aliū de euangelio qd' sub noīe pe-
tri fert̄ librū ad roscensem: alie
etiam que in heresim ei; lectioē di-
uerterat legūtur et sparsim breues
ei; eplē auctois sui ACKKCOY: r
intelligentię et vite agruentes ¶

Apolloni; romane vrbis senator
sub quoto p̄ncipe a seruo pro-
dit; est q; xp̄ian; eēt impetrato ut
rationē sue fidei redderet insigne volu-
mē q̄posuit qd' in senatu legit̄ et nichil
om̄i; suā senat; pro cristo capite trū-
catur vetere apud eos obtinere lege-
abil; negandē nō dimitti xp̄ianos
qui semel ad eorū iudiciū p̄tracti eēt

Theophilus cesarce ¶
palestine que olim turris tra-
tonis vocabat̄ ep̄us sub seuero p̄-
ncipe adu's; eos qui q̄tadecim luna cū
iudeis pascha faciebāt cū ceteris ep̄is
sinodica et valde vtilem composuit
eplām ¶

Titulus chorinthiorū ep̄us sub
eodem seuero p̄ncipe clarus
habitus est et de pascha ex om̄i qui
in achana erant ep̄orū p̄sona elegā-
tem librū scripsit ¶

Policrates ephesiorū ep̄us cum
ceteris ep̄is alie qui iuxta quā-
dam veterē q̄suetudinē q̄tadecima
cū iudeis luna pascha celebrabāt
scripsit adu'sus victoriē ep̄m roma-
nū sinodicā eplām in qua docet
se ioh̄is apli et veterū auctoritatē
legi de qua pauca hec excerptim;
Nos igitur inuolabile pasche cele-

bram die neq; adentes a quid neq; di-
minuetes. Et in alia lunaria mari-
na dormuerunt que resurgunt in dñi
qn ventur⁹ est de celis in maiestate sua
suscipere om̄s sc̄os. Philippū loquor de
duodecim aplis qui dormuunt in ihera-
poli et duas filias eius que v̄gines se-
nuerunt et aliam eius filiam que spū sancto
plena in ephelo om̄bit. Et polycarp⁹
ep̄us et martir smirne cubat. traheas
quoq; ep̄us et martir de cunenia in ca-
tem smirna requiescat. Et iud nate est
sagaris ep̄i et miris recordari qui in
laodicia soporatur et bñ papiri et
mehitonis in spū sc̄o cunuchi qui deo
seruicus polit⁹ est in sardis et expec-
tat in aduentu eius r̄surrectionē. Hi o-
nes obseruauerunt diē pasche quater una
luna ab euangelica traditione in nul-
la p̄te declinantes et cāstiaū sequētes
canonē. Ego quoq; m̄m̄ om̄i v̄m
polycrates sc̄dm̄ doct̄nā p̄p̄inquoꝝ meo-
rū quos et secuti sūt septē liquitē fue-
runt p̄p̄inqui mei ep̄i et ego octauus
semp̄ pascha celebraui qn̄ p̄p̄is in
teoz azimia facebat. Itaq; fr̄es sexa-
ginta ānos h̄is etatis mee in dño et
a multis de toto orbe fr̄ib⁹ eruditus
pagratis oī scriptura nō formidabo eos
qui uobis minant. Ouerūt ei maio-
res mei obedie magis oportet teo q̄
hom̄ib⁹. Hec p̄p̄tēa potui ut igenū et
auctoritatē v̄ri ex p̄uo opusculo mō-
strare. Floruit seueri p̄ncipis tem-
porib⁹ eadē etate qua narallus iheru-
solime exitebat. *Flvi*

Heraclius sub quodam seueriq;
imperio in apostolū gimenta-
rios cōposuit. *Flviij*

Maxim⁹ sub istem p̄ncipib⁹ fa-

mosam questionē insigni voluē ven-
tilauit vnde malū et q̄ materia adeo
facta sit. *Flviij*

Qaudidus regnantib⁹ sup̄d̄is
impatorib⁹ in exameron pul-
cherrios t̄taty edidit. *Flviij*

Apion sub seueri p̄ncipe silit⁹
in exameron t̄taty fecit. *Flviij*

Sextus sub seueri p̄ncipe lib̄ū
de r̄surrectione scripsit. *Flviij*

Arabiana sub eodē p̄ncipe edi-
dit quetā opuscula ad xp̄ianum
dogma p̄tinentia. *Flviij*

Tortas de septuaginta apud ta-
mele ebdomadib⁹ plenissime
disputauit et

idē cronographiam superiorū tem-
porū usq; ad terminū seueri p̄tina-
as p̄dixit. In qua erroris ar-
guitur q̄ aduentū anti xp̄i circa sua
tp̄a futurū eē p̄dixerit. Hoc iteo
q̄ magnitudo p̄secutionū p̄ntem
mūdi minabat. *Flviij*

Cecullian⁹ p̄b̄i qui nūc tenu-
mū post vitorē et apollo-
niū latinorū p̄ncipis affrice
ciuitatis cartaginensis patre centu-
rione proconsulari. Hic acris et
vehementis ingenij sub seueri p̄nci-
pe et antonino caracallo maxime
floruit. In itaq; scripsit volumina q̄
q̄ nota sūt plurimis p̄mittit. Vidi
ego quetā paulū concordie ad opi-
dū ytalie et senē qui b̄m̄ b̄m̄ cypri-
ani iam grandis etatis notariū
cū ip̄e admodū esset adulescens
rome vidisse dicit. Et referentē q̄
sibi solitū nūq; cyprianū absq; ter-
cullianū lectione vnā preterisse die
ac sibi crebro dicentē tā in m̄strum

terullianū videlicet signans. Hic vltimad
mediā etate pbr fuit etie affrice. Inu-
dia postea et qumelhis clericor roma-
ne etie ad montanū dogma delapsus i
multis libris uone pphete meuit. Dpe
nalit aut adūsus etiam tenuit volu-
mā de puidina et pferuioe de ieiunio
de monogamia de certali libros sex et
septimū quē adūsus apollonū rōpo-
suit. Fertur usq ad decrepitā velle
etate et multa que nō extant volūta
condidisse. **Capitulum luy**

Origenes qui et atamania dēa
mo leueri pnuatis āno adūsus
xpianos pferuioe cōmota. leonide pte
eius xpi mūio coronato cū sex frīb et
uix vidua paup relinquit. annos na-
tus erat septidēim. Rem cū familia
re ob xpi gessione filius occupauerat.
Hic alexandrie dispersa etā octauo
tēno etatis sue āno **KATHXNCE**
ON. r. doctrinaz opus aggressus pol-
tea a demetrio euilte vrbis epō i locū
clementis pbr cōfirmatū p multos an-
nos floruit. Et cū medie eet etatis et
pēt etiam achais que pluīb hēlib
verabat. sub testidnio etāstuce eplē
athenas p palestina pgeret a theoc-
tisto et alexandrio cesaree et iherulo
limoz epō pbr ordinatū demetriū of-
fendit aīos. qui tanta adūsus eū teba-
chatus et infamia ut p totū mūdū su-
p noie eis scribēt. Constat eū anteq
migraret fuisse rome sub zepheri-
no epō et statū alexandriā reuerlū
heraclam pbrū qui in hitu philoso-
phi pferuabat adiutorē sibi fecisse
KATHXNCEON. r. doctrinaz qquidē
et post demetriū alexandriā tenuit
etiam. Quāte aut glorie fuit hinc

appareret. q fierullianū cesaree epōs cū oī
capadocia eū iūtauit. et diu tenuit. et
postea sub occasione scōz loaz palestina
ueniens diu cesaree ab eo in scōs scripturis
eruditus est. Et illud q ad māneā ma-
trē alexandriū impatois religiosā ferām
rogatus uenit antiochia. et cūmo ho-
nore habitus sit. et ad philippū impato-
rem qui p mō de regib⁹ romans xpia-
n⁹ fuerit. et ad mrem suā lrās fecit
que usq hodie extant. quis ignoat. et
q tū habueit in scptuas scās studiū
ut etiā hebreā linguā cōf etatis gen-
tis q sue naturā edisceret. et exreptis sep-
tuaginta mēpētib⁹ alias quoq edicio-
nes in vniū cōgregaret. aquile scilicet
pontici proleuti. et theodoraois hebri-
nei. et simachi euilte cognatis qui in
euāgelū quoq uix matheū scripsit cō-
mentarios de quo et suū dogma affir-
mae conatur. Preterā quātā et certam
et septimā edicioē quas et nos de eis
bibliotheca habem⁹. miro labore repe-
rit. et cū ceteris edicioib⁹ qparuit. Et q
iudicē opus e⁹ in volūtib⁹ eplaz quas
ad paulā scplim⁹ in quātā eplā contra
verronis opa cōferens posui nūc omitt
to. Illud de immortalē ingenio nō taces
q dyalectā quoq et geometriā et al-
tronomiā et arismetriā musicā grā-
maticā et rethoricā omīq philosofo-
rū scrtas ita didicit. ut studiosos quo-
q sclarū lrāz sectatores hēt et mēp-
tatur eis cōndie cōcur⁹ q ad eū mi-
ritice fierent. Quos ille ptea recipie-
bat ut sub occasione secularis lrātie
in fide xpi mltitueret. De crudelitate
aut pferuiois que adūsus xpianos sub
tēno cōsurrexit. eo q in religione phi-
lippi deseruisset quē mifererat sup flūū

thescon

thescon

dicere. cum enim fabianus tunc tunc episcopus in ipsa
omnibus et alexandri et babilas iherosolimo
rum et antiochene tunc pontifices in
carcere pro confessione christi dormierunt. Et
si quis super origenis statum scire velit quod
actum sit ei. Panam quidem de episcopis eius
que per persecutionem ad duos nullo modo
tenent et de sexto eusebii cesariensis
ecclesiastice historie libro pro eodem orige
ne sex voluminibus possit liquido cognos
cere. Vnde usque ad gallum et volusia
num id est usque ad serapellum nomen eta
tis sue annu et mortuus christi in qua urbe
sepultus est.

lv

Ammenius vir disertus et valde
eruditus in philosophia eodem
tempore alexandrie clarus habitus est. Cuius
multa ingenii et clara monumenta
etiam de gloriis moysi et ihesu opus
elegans composuit. Et euangelicos cano
nes excogitavit que postea secutus est
eusebii cesariensis. Hinc falso acular
porphirius quod ex christiano ethnicus fuerit
cum constat eum usque ad extremam vitam christia
num perseverasse.

lvi

Ambrosius primus marcionites dem
ab origine correctus tunc dyaco
nus et confessoris digne gloria insignis fuit. Cui
pro theotisto primo liber origenis de mir
tario scribitur. Huius industria et sumptu
et instantia ad hunc usque origenes dic
tauit volumina. Sed et ipse quippe ut vir
nobilis non inelegantis ingenii fuit.
Sicut enim ad origenis epistolam indiano scribitur. Obijt
autem ante mortem origenis et in hoc a ple
bis reprehendit quod vir locuples ami
ci sui semis et pauperis moriens non re
cordatus est.

lvij

Anton origenis auditor ad quem
nonnulli eius extant epistolae in scrip

turis eruditissimus fuit. quod quidem et mul
ta eius scripta sunt opuscula sed
papae liber quem composuit de vacca ru
ta in centronio et de coequalibus e
tate animalibus et de visionibus que in co
lumba et turture ab abraham ponu
tur in genesi.

lviii

Ammenius felix rome insignis au
dacious scripsit alterationis dya
logum christiani et heretici disputantis
qui octavo inscribitur. Sed et alius
sub nomine eius fertur de fato vel conf
mathematicos quoniam et ipse sit diser
ti hominis non michi videtur cum superioribus
libri stilo venire. Hinc huius
nunc lactantius in libris suis.

lix

Claus sub zepherino romane
urbis episcopus idem antonino tene
ri filio disputacione ad alium paulum
montanum sectatorem valde insignem
habuit arguens eum temeritatis super
nova prophetia de seipso et in eodem
voluit epistolam quoniam pauli tredecim
enimius. quinquandecima que fertur
ad hebreos dicit non eius esse. Sed et apud
romanos usque hodie quasi pauli
apostoli non habetur.

lx

Berillus arabie bostrenus
episcopus cum aquato tempore glorie rec
isset etiam ad extremum lapsus in
heresim que christum ante incarnationem
fuisse negat ab origine correctus scrip
sit varia opuscula et maxime epistolam
in quibus origeni gratias agit. Sed et
origenes ad eum litteras scripsit et extat dya
logus origenis et berilli in quo he
reticos coarguit. Claruit autem sub a
lexandro mamee filio et maximi
no qui cum in imperio successit.

lxi

Politius cuiusdam ecclesie episcopus nomine quidem urbis scire non potui in ratione pasche et tempore canone que scribit usque ad primum annum alexandri imperatoris secunda annorum circuli que grecis ΕΖΑΚΑΤΗΡΙΜ .r. sex et decem annorum vocant reperit et eusebio qui super eodem pasche canone novemdecim annorum circulum ΕΝΝΕΑΚΑΤΗΡΙΜ .r. decem novem annis occasione dedit Scripsit nonnullos in scripturis metatidos et quibus hec reperi In examero et in exodo et in cantibus canticorum In geneesim et sathariam de psalmis In ysaianum in tanelum in apocalypsi in pibia in ecclesiaste de saul et phito in illa de antrepo De resurrectione contra marcionem de pascha Adversus omnes hereses episcoporum .r. narracione tam de laute saluatoris in qua parte origene eloqui in eam legit In huiusmodi laconem ambrosii que de marcionis heresi ad veram fidei correctum diximus rohorat e origene in scripturas quicquid scribit .r. pbeno ei septe et eo amplius notarios eorum expensas hys librorum parum numerum et quod hys manus e incredibili studio condie ab eo opus erigens Dum et in quarta epla ΕΡΤΟΝΥΟΣΤΗΗ .r. operis expullore eum origenes vocat

Alexander episcopus cap **Ca^m Len** parone cum relicto scorum locorum theololima pgeret et narcallus episcopus emite urbis ia senex regeret eam: narcallus et multis clericorum es reuelata est altera die mane in tre episcopi: quod adiutor sacrorum cathedre ee debeverat Itaque re ita apleta ut supradicta

fuerant: cunctis palestine episcopi in unum congregatis: annuere quos ipse vel maxime narcallus theololimitane ecclesie cum eo gubnadium suscepit Hic in fine ruda eple que scribit ad antinoitas: ita super pace ecclesie ait Salutat vos narcallus quante me hic episcopalem locum tenuit et nunc eum dem meum oracionibus regit . annos natus erat centum septem . et vos meum precatur ut unum itemque lapidatis Harpsit et aliam ad antiochenses per demetrem presbiterum alexandrie de quo supradiximus nec non ad origene et pro origene contra demetrum unum eo quod iuxta testimonium demetri presbiterum eum constituit Hic et alie eorum ad diulos ferunt eple Septima autem persecutio sub reno quo tpe babilas antiochie passus est ductus est cesarea et clausus in carcere ob confessionem christi merito coronatus **LVII**

Quius africanus in quibus de episcopis certant voluit sub imperatore d. marco aurelio antonino quod maximo successerat legacione pro instauracione urbis emans suscepit que postea in copolis appellata est Huius epla ad origene super questione susane eo quod dicit in hebrayco hac fabulam non haberi nec quenie cum hebrayca ΕΘΙΜΩΛΟΣΙΑ. ΠΟΤΟΡΡΙΝΟΥ. ΠΡΙΣΤΙ. ΚΑΙ Α. ΠΟΤΟΥ. ΣΚΙΝΟΥ. ΣΚΙΣΑΥ. id est origene . primo pncipalis . et a sano sacris contra que tota eplam scripsit origenes Extat eorum ad aristide altera epla in qua super que videtur ee in genealogia saluatoris apud mattheum et lucam plenissime disputat **LVIII**

Gemma antiochene ecclesie presbiteri panta ingenium sui monumenta apoliuit florens sub alexandro pncipe et episcopo

vrbis sue zehenino uel maxie eo tēpōe
quo eraclas alexandrine ecclie pontifex
est ordinatus

lv

Theodorus qui p̄rea gregorius ap-
pellatus ē gūeo cesare ponti ep̄us
admodū atolestus ob studia grecarū
et latinarū l̄arū de cappaucia herintū
et inde cesareā palestine p̄xit iūcto li-
bi fr̄e athenodoro Quorū ai egregiā m̄to-
lem uidisset ougenes rohoratus ē eos ad
philosophiā in qua paulatī fuit ep̄i sibi
introducēs sui quoq; sectatores reddi-
dit Cuiquēno itaq; eruditū ab eo r̄mut-
tunt ad m̄rem Equib; theodorus p̄fi-
ciscens paucis r̄m̄ E **v x a p i e**
O N idē gr̄ax scripsit ougeni et cōuocata
grandi frequētia ip̄o quoq; ougene p̄-
sente recitauit quā usq; hodie extat **Scrip-**
sit M E T A P H I C I N. idē m̄pre-
tationē in eccl̄sten breuē quidē s̄ valde
vtilē Et alie h̄y ulgo ferūt eplē de fi-
te **S**; papue signa ac miracula que in
ep̄is n̄ multa eccl̄ax gl̄oria p̄tra-
uit extant

euchariston

methabrazin

Cornelius romane vrbis ep̄us ad
quē octo cypriani extant eplē:
scripsit eplām ad fabiū antiochene ec-
clesie ep̄m de synodo romana et italica
et africana. et alia de nouaciano. et de
h̄is qui lapsi sūt t̄rtiā De gestis syno-
di quartā ad eūdem fabiū valde plur-
am et nouaciane h̄elicos causas et ana-
thema ḡtinentē **R**exit eccl̄am sub gal-
lo et voluliano ānis duodecī Cui ob
ep̄i martiriū coronato successit lucas

Cyprianus alter p̄mū **lvij**
rethoricā gl̄ose docuit eximie sua-
tente p̄bio realio a quo ḡgnometū cor-
titū est xp̄ianus fr̄is oēm cōm̄ suam
paup̄ib; erogauit ac p̄ nō multum

tp̄is electy in p̄bim eccl̄a ep̄us cartagi-
nis constitutus est Huius ingenij sup-
flūū ē iudicē terere n̄ sole clariora
sūt eā opa **P**allus ē sub valeriano
et galieno p̄ncipib; p̄seruatiōe octa-
ua. eodē die quo rome cornelius s̄ nō
eodē anno

lviii

Donatus dyaconus cypriani vlt̄y
ad diē palliōis eā ip̄o exiliū
sultines egregiū volumē vite et pal-
lionis cypriani reliquit

lvix

Dionisius alexandrine vrbis
ep̄us sub eracla p̄bio scolā
doctrinā p̄bi tenuit et ougenis in-
signillā auditor fuit **H**ic in cypria
in et africanae synodi togna cōsen-
sens de h̄eticis rebaptisandis plu-
mas ad d̄m̄ d̄m̄os multas eplās quib;
hodie extant **S**; et ad fabiū antio-
chene eccl̄e ep̄m scripsit. et ad roma-
nos p̄ p̄p̄olū alterā et ad l̄ctū q̄
stephano successerat duas eplās.
et philemonē et ad d̄m̄onisiū roma-
ne vrbis p̄b̄os duas. et ad eūdem
d̄m̄onisiū p̄rea rome ep̄m vnā. et
ad nouacianū vnā causantē q̄ iū-
tus rome ordinatus sit **C**ius eplē hoc
erosdū est **D**ionisius nouaciano
fr̄i salutē **S**i iūta ut d̄m̄is ordinatus
es. p̄habis n̄ volens recedēs **E**t
eā ad d̄m̄onisiū et ad didimū alterā
eplā **E O P T A T I K A I.** idē so-
lemnis de pascha **P**lima declama-
toio sermōe ḡscripta et ad alexan-
drinā eccl̄am de exilio et ad eraclam
in egypto ep̄m. et alia de mortalita-
te et sabbato et pro paratiōe et ad her-
miamonē et alia de p̄seruatiōe t̄rti
Et duo libri adūsa nepotē ep̄m. qui
mille annorū corporale regnū scripsit

affirmat in quibus et de apocalypsi iohannis
 hanc diligentissime disputat. et adu-
 sus sabellium. et ad amonem heroniam
 episcopi et ad theophorum et ad eufra-
 nonem Et quatuor libri ad dyonisiu[m] ro-
 mane vrbis episcopi et ad laodiceos
 de p[er]nia Ite ad canone[m] de p[er]nia Ad ou-
 gene[m] de martirio Ad armenios de
 p[er]nia et de ordine delictorum De natura
 ad thimotheu[m] De temptacionibus ad
 naufrancu[m] Ad basilide[m] quoque mul-
 te epl[ist]e in quibus una asserit se etiam
 in eph[eso]nensi cepisse scribere cometarios
 Et ad adu[er]s[um] paulu[m] samolathenu[m] ante
 paucos dies q[uo]d moreret insignis ei[us]
 fertur epl[ist]a Hortur aut[em] xijº galie-
 ni et valeriani anno **lxx**

Donatus romane vrbis p[re]b[ite]r[us]
 adu[er]sus corneliu[m] cathedra[m] sac-
 ramentale conat[us] iuade[n]s nouacionu[m] q[uo]d
 greco dicitur **ΚΑΘΑΡΝΟΙΩΝ**
 iudicioru[m] dogma constituit nolens
 apostatas suscipere penitentes Huius
 auctor nouat[us] cypriani p[re]b[ite]r[us] fuit
 Dep[re]cat aut[em] de pascha de sabbato De
 trinitate De sacerdot[is] De oratione
 De cibis iusticiis. de iusticia. de ac-
 calo multa q[ue] alia De fuitate gr[ati]e
 volumine quali **ΕΠΙΤΟΜΕΝ**
 id est breuiariu[m] uel mediu[m] op[er]is ter-
 tulliani facies q[uo]d plimi uelacres
 cypriani estimat **lxxi**

Malchion disertiss[us] antioche
 ne eme p[re]b[ite]r[us] quippe qui in ea-
 de vrb[e] rethorica florentissime docue-
 rat adu[er]sus paulu[m] samolathenu[m] qui
 antiochene eccl[esi]e episcopus dogma arthe-
 monis instaurarat excipien[tes] no-
 tariis disputauit libru[m] qui usq[ue] ho-
 die dyalogus extat Et et alia gradis

epl[ist]a et p[ro]fona synodi ab eo scripta ad dyo-
 nisiu[m] et maximu[m] romane et alexandri-
 ne eme episcopo directa floruit sub clau-
 dio et aureliano p[re]s[idi]bus **lxxii**

Archelaus episcopus mesopotamie li-
 brum disputacionis sue que[m] habu-
 it adu[er]sus manicheu[m] exemit de p[re]s[idi]o
 cyro sermone[m] composuit qui tullianis in
 grecu[m] habet[ur] a multis Claruit sub im-
 peratore probo qui aureliano tuncq[ue]
 successerat **lxxiii**

Atholus alexandrin[us] laodicee
 syrie episcopus sub probo et caro ni-
 patoribus floruit mire doctrine vir i[n] arit-
 metica geometria astronomia gna-
 tica rethorica dyalectica Cui[us] ingenij
 magnitudine[m] de volu[n]te q[uo]d sup[er] pas-
 cha composuit et de tere libris arismetice
 instructio[n]is intelligere possit **lxxv**

Aetorius pittauone[n]s episcopus no-
 que latine ut grece nouerat
 vna op[er]a eius grandia sensibus viliora
 vident[ur] q[uo]d poliaone v[er]boru[m] Sunt aut[em] et
 cometarij eius in gene[si]m. i[n] exodu[m]. in
 leuiticu[m]. in psal[ter]ium in ezechiele in
 abacuc i[n] eph[eso]nensi in cantica cantu-
 coru[m] i[n] apocalypsi iohannis et adu[er]sus om-
 nes hereses et multa alia Ad extremu[m] iu-
 ditio coronatus est **lxxvi**

Amphilus p[re]b[ite]r[us] eusebii cesariensis
 epi[n]i necessarius tanto bibliotheca
 diuine amore flagrauit ut maria[m]
 p[re]ter origenis voluminu[m] sua manu cesari-
 bet[ur] que usq[ue] hodie in cesariensi bibliothe-
 ca habent[ur] Et in xij phetis viginqui
ΠΕΡΙ ΤΩΝ id est questionu[m] origenis
 volu[n]ta manu sua exarata repperi. q[uo]d
 tanto amplector et seruo gaudio ut cre-
 liopes h[ic] me certam Si eni[m] leticie e[st] vna
 epl[ist]a habenturis qu[on]iam magis tot milia

pitomen

meditatio

eusebon

ulium que in videtur sui sanguis lignat
se vestigia hpsit anq̄ aulebꝝ cesariē
lis ΑΠΟΑCΕΤΙΚΟΝ idē erula
bile pro ougene et pallus ē cesaree
palestine sub p̄sentioē maximū

Derius alq̄andine **lxxvi**
emē p̄bꝝ sub caro et diocletia
no p̄ncipibꝝ eo tpe quo eandē eccliam
theonas ep̄us regebat florentissie po
pulos docuit et in tāta sermons di
uicorūq̄ t̄tatiū qui usq̄ hodie extat
deuent elegantiā ut ougenis immor
vocaret̄. Constat hūc iure Α C K N
C N W N inopie et appetore volūta
rie paupertatis s̄cētissime dialectice et
rethorice artis p̄ p̄sentioē omē vite
sue tempꝝ romie fuisse v̄latū. Hūc
longissimꝝ tractatꝝ in osee p̄pheta que
in puilegio palche habitū ip̄e sermo
demonstrat

Lucianꝝ vir disertissꝝ antioche
ue ecclie p̄bꝝ p̄modū nicome
die ep̄us nū in septuaginta studio labo
rauit ut usq̄ hodie quēdā eccliaia
septuaginta luciani m̄cipent̄. Feruntur
eꝝ re fide libelli et breues ad nōnullos
eplē. Pallꝝ ē incomedie ob cōfessio
nē xpi sub p̄sentioē maximū se
pultusq̄ ē helenopoli bithimie **lxxvii**

Dhileas re v̄be egypti que vocat̄
thebais nobilis genē et nō p̄uꝝ
opibꝝ suscepto ep̄atū elegantissimū
librū de mirū laute q̄p̄oluit et dispu
tatioē actorꝝ habitū adūlū iudicē q̄
eū sacrificiē cogebat pro xp̄o capite
trūcatur. eodē in egypto auctore p̄
sentioē quo lucianꝝ incomedie **lxxviii**

Arnobius sub diocletiano p̄nci
pe apud affricā florentissie re
thorica docuit. Scripsit adūlū gentes

Duo volūta que ulgo extant **lxxix**

Hirminus qui et lactantiꝝ arno
by discipuly sub dyocletiano
p̄ncipe accitus in flauio ḡuatico. et
te mediana libri verbi q̄p̄oliti ex
tant. incomedie rethorica docuit
ac penuria discipuloy ob ḡreā vi
delicet ciuitatē ad scribendū se cōtu
lit. Habemꝝ eꝝ Θ I W P O Θ I W.
idē similitudinē que adolescentulꝝ
scripsit in scolis affricę et Ο Α Η Π W
P I K W N. idē viaticū vel iane
ra de affrica usq̄ in comediam era
metris descriptū v̄libus. et aliū libꝝ
qui inscribit̄ ḡuatico et aliū pul
cherrimū de ira dei et institutionū
diuinarꝝ. Aduersū gentes libros sep
tem **ΕΠΙΤΟΜΕΝ**. idē
breuariū eulcē op̄is in libro I Α
K Ε Φ Α Λ W. et visionis vel
medie dei et ad asclepiatē libros
duos. De p̄sentioē librū v̄nū. Ad p̄
bū eplāz libros quatuor. Ad senectū
eplāz libros duos. Ad temētū au
ditore sui eplāz libros tres. et ad
euitē de op̄ificio dei ul' formationis
hoīm librū v̄nū. Hic in extrema
senectute n̄ḡ cesaris crispi filij cō
stantini in gallia fuit q̄ p̄ca a p̄ie
infec̄tꝝ est **lxxx**

Aulebius cesaree palestine ep̄s
in scripturis diuinis studiōsiss
simꝝ et bibliothecę diuine cū pan
philo m̄re diligentissimꝝ p̄uestigator
edidit infinita volūta de q̄bꝝ a her
E V A N G E L I K H E A Π O
Λ I Z E W N. reuāgelice exp̄sio
nis librū viginti E V A N G E L I K
A E Π P O Π A P A K E Y E idē eua
gelicaz librū q̄ntē Θ Η Ο Φ Α Ν Α.

epitomen

euangeli

theophan

id e apparaciois libri quinq. **S**ancti
te historie libri decem In cronicoz cano
nu oimota historia et eoz **ESITOM**
MEN. r breuiariu et de euage
lioz **DIONISII**. r distonana
Et iplara libri decem **Et** cont porphi
ru qui eode tpe scribebat in lialia
ut quita putant libri triginta **De** q
bus ad me viginti cu puenerut

Topikon. r mortaliu libz vnu
APOLLONII M. pro origine libros
sex **De** vita pamphili libri tres **De**
miribus alia opuscula et in ceterum
psalmos eruditissios quetarios et
alia multa. floruit marie sub gsta
tino impatore et gstantio et ob ami
cicia pamphili miris cognomenti ab
eo sortitus est **lxxxij**

Betici eduoru ide augustidui
uenis epus sub gstantino cele
berime fame hitz est in gallia legu
tur e9 quetarij in cantici canticoz
et aliud grande volumē adulus no
uacianu. nec pter hec operu e9 qicij
legi **lxxxij**

Methodius olimpi hie et postea
tri epus. mitidi qpolitij sermo
nis aduls porphuru confect libros
et simpositu decem vginu et de resur
rectione opus egregiu cont ougenē et
adulus eundē de phitonilla et de **DO**
TEZOZOY. r aie erim In geneliniq
et in cantici canticoz quetarios et mit
ta alia que vlgō lectitant Ad extre
mū nouillie plenaciois lue ut alij
affirmat sub deno et valeriano i cal
nde grece mirio rōnatē **lxxxij**

Iuuentus nobilissimi genis
hispanus pbi. quatuor euage
lia erametris versibz ad vbu pene

transfereus quatuor libros expoluit et
nonnulla eode metro ad sacmetoz ordi
ne ptenencia **Floruit** sub gstantino pu
cipe **lxxxv**

Eustacius gnie pamphily. pmiu be
rie syrie epus. remte antiochie.
rexit etiam adulus arrianu dogma
multa qponēs sub gstantio pncipe pul
lus em erulu traianopolim tracie vbi
et usq hodie conditus ē. **Et** aut eis
volua de aia **TE N T A C P I M E I T A V A**.
adulsu origene et infinite eple **quō qd**
et enuare longu est **lxxxvi**

Marcellus antirius epus sub gsta
tino et gstantio principibz flou
it multaq diuisaz expolitionu scrip
volua et marie adulus arrianos **fe**
runt cont huc astury et appolluaris
libu sabelliane eu hereleos arguētes
Et hilary in septio aduls arrianos
libro nois e9 quali hēnci memit **Por**
ro ille defendit se nō ēē dogmatis mac
culatur. sed coionis iulij et athanasij
romane et alexandrie vrbis pontifi
cū **lxxxvii**

Athanasius alexandrie vrbis epus
multa arrianoz pessus in si
dus ad gstantē galliaz pncipē fugit
Unde reclus cu hie rurq p9 morte
illij fugatū est et usq ad nouissimū im
periu latuit a quo recepta eam sub va
lente mouitur **Feruntur** e9 adulsu gētes
duo libri. et cont valente et vrsacu li
ber vno **De** uiguitate lib vno **De** ple
cutionibz arrianoz plimi. et de psalmo
ru titulis **Et** historia anthomy mochi
vita gnicus **E O P T A C T I K A** r casti
gacionis eple et multa alia que enuare

Anthonius **lōgū** est **lxxxviii**
monachus et vita athanasij alex

Epitomen
pamphonia

andunus episcopus in lignum volu[m] prolecu-
tus est. misit egyptiade ad diuisa mo-
steria apostolica scilicet sermonibusq[ue] sep-
te epl[is]. que in grecam latinam t[ra]nslate
sunt quaz p[ri]ncipua e[st] ad arsenoitas flo-
ruit constantino et filijs eius regnantib[us]

Casilius auctoran[us] eps **lxxxix**
artis medicine scripsit cont[ra] mar-
cellu[m] de uirginitate libri et no[n] nulla
alia et sub rege constantino macedonia-
ne p[ri]ncipis cu[m] eustasio sebasteno p[ri]ncipe
fuit **lxxx**

Theodorus heraclee tranax[us] eps
elegantis aptiq[ue] sermo[n]is et ma-
gis historie intelligencie edidit sub
constantino p[ri]ncipe qu[od]metarios i[n] matheu[m]
et i[n] ioh[ann]em et i[n] ap[osto]lum et i[n] psaltem

Eusebius emisen[us] eps **lxxv**
elegantis et rethorici ingenij i[n]
n[on]nullis et qui ad plausu[m] p[ro]p[ri]e p[er]tine-
ant q[ui] fecit libros magisq[ue] historia[m] seu-
tus est ab h[is] qui declama[n]t splende-
loqui uolunt studiosissime legunt[ur]. Equi-
bus uel p[ro]p[ri]e s[un]t adu[er]sus iudeos et gen-
tes et nouacianos Et i[n] epl[is] ad ga-
lathas y[er]o d[omi]n[u]m **lxxvii** exp[on]it
libri decem et i[n] eu[ang]elia omelie bre-
ues sed plime flouit t[em]p[or]e constantij
imp[er]atoris sub quo et mortu[us] antio-
che sepult[us] est **lxxviii**

Criphilus apulitensis sine leuco-
reon episcopus eloquentiss[us] sue etatis
et sub rege constantino celeberrim[us] fuit
legi eius i[n] ca[n]ticiu[m] ca[n]ticor[um] qu[od]metarios
et multa alia q[uo]d scripsit fertur que i[n]
u[er]as manus n[on] uenire p[er]uenit **lxxviii**

Donatus a quo donaciani p[er] af-
ricam sub constantino constantinoq[ue]
p[ri]ncipib[us] pullulauer[un]t. aller[un]t a u[er]is
scripturas i[n] p[er]secutio[n]e ethnicis f[er]itas

totam pene affricam et marie mundicia
sua p[er]ualio[n]e recepit Extant e[ss]e mil-
ta ad sua heresim p[er]ueniens opuscula
et de sp[irit]u s[an]cto liber arriano cognati
congruens **lxxviii**

Asterius arriane p[er]is factio[n]is
scripsit regnante constantino i[n]
epl[is] ad romanos et i[n] eu[ang]elia et i[n]
psalmos qu[od]metarios et multa alia
que a sue p[ar]tis hominib[us] studiosissime
legunt[ur] **lxxv**

Luifer caralit[us] episcopus cu[m] pau-
lino et hilario r[ati]one e[ss]e de-
rias ad constantiu[m] imp[er]ator[em] a liberio
ep[iscop]o pro fide legat[us] miss[us] cu[m] nollet
sub no[m]i[n]e athanasij nice[n]a[m] capnare
fide[m] i[n] palestina[m] relegat[us] i[n] ure g[ra]m-
me et p[ar]ati animi ad martiriu[m] Co-
tra constantiu[m] imp[er]ator[em] scripsit libros
eius legendos misit ac no[n] multo post
iuliano p[ri]ncipe r[ati]one caralis va-
lentianiano regnate obiit **lxxvi**

Eusebius natione sardus ex
lectore urbis rome vercellens[is]
episcopus ob q[ui]ssione[m] fidei a constantino p[ri]nci-
pe antopolim et inde imp[er]atoriam re-
legat[us] sub iuliano imp[er]atore ad ec-
clesiam reuersus edidit i[n] psalmos co-
metarios eusebii cesariens[is] quos de
greco i[n] latinu[m] uerterat et mortu[us]
valentiniano et ualente regnantib[us]

Hortunacius nanoe afer **lxxvii**
aquileiens[is] episcopus imp[er]ante co-
stantino i[n] eu[ang]el[is] titulis ordinatis bre-
ui sermo[n]e rustico q[ui] scripsit comen-
tarios Et i[n] hoc habet detestabil[em]
q[ui] liberu[m] r[ati]one urbis ep[iscop]u[m] pro fide
ad exiliu[m] p[er]gent[em] p[er]u[er]it collatauit
et fregit et ad subscriptione[m] herese-
os apulit **lxxviii**

Arcadius quem quibus luscus erat Mo
N O M. Mo N. r. omomili
micipabant cesariens eme in pale
tina epus elaborabat in eccliam or
todea volua et C I N W K T H 3 H
T N P A T O N. r. dogmata plox ser
et multos pterea diulos qz titam co
posuit In tu aut sub gstanto impa
toze claruit ut in lom liberu epu ro
me felice arriannu epm gstantur

Serapion tuncus **rcu**
epus qui ob elegancia ingem
scolasticu ggnome meruit. carus. au
thony monachi. edidit adulu manu
cheu egregiu libru. et de psalmonu
titulis aliu. et ad diulos vales eplas
et sub gstanto pncipe etia in gstell
one mchm fuit **Caplin. C.**

Hilarius pitarum aquitanice
epus factioe laturnini arela
tensis epi de synodo bituriceli frigidia
relegatu duodea adulu arrianos co
fent libros et aliu libru de synodis
que ad galliaz epus scripsit Et i psal
mos gmetarios i pnu vitelz et se
cundu et a quinquagesimo pmo usq ad
seragesimu sed; et a ceterisimo octa
uo decio usq ad ceterisimu seragesi
mu In quo ope imitatu origene no
nulla etia de suo addidit Est et ad
gstantu libello que vnueti gstanto
poli porrerit. et alio in gstantu que
p9 morte e9 scripsit. et alio liber adu
sus valente et vifacu historiu Ari
minens et celeuacens synodi gntines
et ad pfectu salustiu sine cont diol
coru. et liber pnuoz et msteioru
alio. et gmetariu in mathen et trac
tatu in iob. quos de greco origenis
ad sensus tustulit. et alio elegans

libello cont aureanu. et nonulle ad
diulos eple **A**uit quita scripsit eu i
cantica canticoz sed a nobis hoc op9
ignorat **M**ortus e pitaris valentini
ano et valente regnatib9 **ri**

Astano pncipe rethoru toant
et in extrema senectute epi se tradens
fidei scripsit adulu arrianos libros mo
re dyalectico valde obscuros. qmli ab
eruditis no intelligit. et gmetarios
in apllu **ri**

Cyprianus bolstreng epus sub iuliano
et iouiniano pncipib9 fortis ad
ulum manicheos scripsit libros et no
nulla alia volua **M**ortur sub vale
te pncipe **ri**

Damasus romane vrbis epus
elegans in vtilibus gponedio
ingenuu habuit **M**ultaqz et breuia
opuscula heropro metro edidit. et
p9 octogenarius sub theodosio pnc
ape moritur **ri**

Apollinaris laodiceus syne eps
patre pbio. magis gramaticus
in adolecena opera dedit. et postea
i scas scripturas inuicabilia scribens
sub theodosio impatore obyt **E**xtat
e9 ad porphiru triginta libru qm
cetera opa e9 uel marie probat **ro**

Gregorius boeticus hiliberrri
epus usq in extrema senectu
te diulos mediocri sermoe titatus
gposuit et de fide elegantu libru qui
hodieqz superu dicitur **rb**

Dacianus in pireneis ingis bala
noie epus castitate et eloqcia
et ra vita q sermone clar9. scripsit va
ria opuscula de quib9 e cont noua
cianos liber. et sub theodosio pncipe

ad ultimam senectutem mortuus est **c viij**

Fotinus de gallo grecia marcelli
discipulus et firmi epus ordina-
tus. hebiois helim iustaurae conatus
est. et postea a valentino principe pulsus
ab ecclia. plura q scriptis voluita in qbus uel
papii sut cont gentes et ad valentina-
nu libri **c viij**

Phebadius ageni galliaru epus
edidit cont arrianos libri De
cunctis et et alia ee opuscula que necdu
legi. Vuit usq; hodie decepta senectute

Didimus alexandrina **c ix**
captus a puia etate oculis. et ob
hoc elemetoz quoz ignarus nu mia-
culu sui omib; pbiuit. ut dyalencia
quoz et geometria que uel mare uisu
indigent usq; ad piam didicit. Hic plu-
rima nobilia q; q scriptis. Comentarior
in psalmos omis Comentarior in euage-
lia mathei et iohis. Et de dogmanib; et
cont arrianos libros duos. Et de spu
sco libri unu que ego in latinu uerui.
Et in ysaya thomos octodeci. In osee
ad me scribens quetarior libros tres
et in zatharia libros quinq; et quetarior
in iob et multa alia que digere ppi i
genij. Vuit usq; hodie et octogeli-
mu tau etatis sue iam anu excellit

Pratius afer meluitany **c x**
epus ex pte catholica scripsit sub
valentiniano et valente principib; ad-
ulsum tonariane pti calupnias lib; s
lex in quib; asserit crime tonarianoz
in nos falso retroqueri **c xi**

Achilus leuerus hispan; de grie-
cilla leueri ad que lactanij
duo lib; eplaz scripti sut copoluit
uoluntate quali o d i p o k i c h w. id e
itinerariu ton; uite sue statu q; tines

tam prola q; plibus qd uocant. h d
T N C T K O P H N. regulacione sue
N E P N N. a peram et sub uale-
tiniانو pncipe mortuus **c xij**

Atrillius theosolime epus sepe
pulsus ab ecclia et receptus ad
extremu sub theodosio pncipe or-
to anis in concilio epatu tenuit. Ex-
tant ei; **id e** tor-
tuaz opuscula opuscula que i ato-
lestena sua qpoluit **c xiii**

Bronius apud thespeliu rtho-
rem cu gregorio nazaueno
epo adolefcens celaree eruditus est
et euide ptea epus plurio labore
corrupta bibliotheca ougenis et pa-
phili i mebrauis iustaurae conatus
est. et ad extremu sub theodosio pnc-
ipe ecclia pulsus e. Ferunt e; uarij
multiplicib; tractat; quos nosse
facile est **c xiiii**

Ephiphanius cypri salamine epus
scripsit ad alius omis hereses li-
bros et multa alia que ab eruditis
ppr sensu et a simpliciorib; ppr uia
quoz lectantur. Dupelt usq; hodie
et in extrema ia senectute varia ni-
dit opuscula **c xv**

Effrem edillene ecclie dyaconus
multa syro sermone qpoluit o-
puscula; et ad tanta uenit claita-
tem: ut p; lconne septuaz publice
in quibulra ecclis e; scripta recitentur
legi de spu sco e; uoluntate qd quita de
syriaca lingua uteratur. et acume sub
lunus ingenij ecclia in translatione q; quo-
u. Decellit sub valente pncipe

Basilus cesaree capa **c xvi**
tone que prius mazacha uoca-
batur epus egregius cont eunomiu

elaborauit libros et de spu sco volumē
et in exameron omelias nouē et
ACKENKON id ē intellā et breues
variolq; tractat; q; notur impante
gragano **Capitū c. xvii**

Gregorius nazaren; epūs vir
eloquentissim; p̄ceptor meus
et quo scriptis illo explanate didici
ad ignita multa vltim oia opa sua
cōposuit Equib; illa sūt de morte
fris cesarijs **Ep̄i oissostoxi.**
id ē de amore mōpie ac laudes ma
thabeoz laudes cyprani laudes
athanasij laudes marimi philo
sophi post exiliū reuerſi que falso
noīe quidā berona supscripserūt.
q; ē et ali; liber vitupēationē mari
mi euſtē q; tines quali nō licuerit
eundē et laudē et vitupare pro tpe
Et liber exameron verſu v̄ginitatis
et nuptiaz cont se differentiā Adū
lus emonimū libri duo De spu sco
liber vni; Cont uſhanū impatore
lib vni; De curi ē aut polemoniū di
cento **ΧΑΡΑΚΤΕΡΑ.** Duo q;
se epū in loco suo ordinās. tui vi
tium monachi exerceat Deceſſiq;
ante hoc ferme trienniū sub theo
tolio principe **c. xviii**

Lucas post athanaſiū arria
ne p̄tis epūs vlt; ad theodoli
um p̄ncipem a quo expulſ; ē alex
andriā eccliam tenuit Extant solep
nes e; de pascha eplē et paua vaia
rū **ΠΡΟΟΕΛΕΟΝ.** id ē expo
nū libelli **c. xix**

Dionysius tharsensis epūs dū
antiochie eccl p̄bz magis cla
ruit Extant e; in aplin cōmentarij
et multa alia ad euseb; magis euſe

ni caractere p̄uincē. q; tū sensū secus
lit eloquētiā p̄mutari non potuit p̄pter
ignoranciā sc̄larū l̄arū **c. xx**

Duo in; arriane p̄tis euazenijs
epūs in ap̄m hereseos sue prozum
pens blasphemā ut qd; illi tegit iste
publice fateatur. vlt; hodie v̄uē dicit
in cappadocia et multa cont eccliam scri
bere ausus ē Responderūt ei apollina
ris. didim; basili; cesariensis grego
ri; nazaren; et gregori; nisen;

Pulchriano abile epūs **c. xxi**
qui factione hydaci et itan; treue
ris a marimo tyrāno celus ē. edidit
multa volūta de quib; ad nos aqua
puenerūt Hic a nōnullis vlt; hodie
gnostic; id ē basilidis uel marionis
de quib; hereneus scripsit hereseos ac
culatur. defendentib; alijs nō ita eū
sensisse ut arguit **c. xxii**

Patroman; p̄uincē hispanie vir
valde erudit; et in metrico ope
veteribus q; parandis. celus ē et ip̄e
treueris cū pulchriano felicitio iulia
no eutropio euſtē factionis autorib;
Extant e; ingenij opa diuisis metris
edita **c. xxiii**

Pulchriano boetij scripsit pro sul
pitione qua cū pulchriano ac
culabat hereseos. apollogetinū tūmē
ti cōpositiq; sermone H; post suoz
cedem tedio vici; exili; mutauit p̄po
litū. et iuxta sc̄am scripturā canis re
ūsus ad vomitū suū. filiā deuotam
ep̄o v̄gine matrimonio copulauit libi

Ambrosius mediola **c. xxiiii**
nenſis epūs. vlt; in presentē
diem scribit. de quo q; superest meū
iudiciū subitā. ne in alterutrā p̄tē
aut adulationē in me reprehendatur aut

ypotheseon

veritas **Caplin . c. xxv**

Amagrus anthiochie epus acris et fecuentis ingenij cu adhuc eet pbi dnilaru yffo d e c e o n . id e expolitionu tractatu michi legit quos necdu edidit **Qua** quoq bñ anthoni de greco athanalij in sermone nostru tñstulit **C. xxvi**

Ambrosius alexandrinus auditor didi am scilicet aduhs app apollinarē vo lumē multoz vluū de cognatib. et ut ad me nuper quoda narrantē perlatū est cōmentarios in iob **Qu** in usq hodie superest **C. xxvii**

Arimus phus nary alexandrie constantinopoli epus ordinatq et pulsus insignē de fide aduhs arria nos scplit libru que graciāno impato ri mediolanū redit **C. xxviii**

Gregorius nilenus epus frater basilij celariensis ante paucos annos michi et gregorio nazameno conf euomiu legit libros qui et alia multa scplisse et scribē dicit **C. xxix**

Iohānes anthiochiene emē pbi eusebji emilem diodonq lecta tor multa yponē dicitur opuscula de quibz vnu libru v. legi **C. xxx**

Gelafius celaree palestine epus post euomiu episcopū accu rati limati q sermois. fertur queta scribē eplā s celare **C. xxxi**

Cheotimus scyrie thomoz epus i more dyalogoz et veteris eloq ſie breues romaticos q tractatq edi dit **A**udio eū et alia scribē **C. xxxii**

Dexter paciani filius de quo su pradixim. clarus ad seculū et cristi fidei rediit. fertur ad me cō motam historū teruisse quā nōdū

legi **C. xxxiii**

Amphiloctus yconij epus nuper michi libru legit de spu sco q deus et q adorandus qz omipo tens sit **C. xxxiiii**

Sofronius vir ad pme eruditq lautes bethleem adhuc puer et nup de subūsiōe serapis insignē libru yposuit **D**e vgnitate quoq ad eustochiū. et vitā hylarionis monachi. opuscula mea in grecū sermone elegantissime tñstulit **Pl**at terū quoq et pphetas quos nos te hebreo sermone in latinū vtrinq

Ieronimus **C. xxxv**
Inatus pte eusebio oppido stritonus qd a gothis euertū talmacie quontā pānonieqz continū fuit **Pl**q in pātem annū id e theodolij pncipis quartūdenimū her scripti **Qu**am pauli monachi **E**plāz ad diulos libru vnu **A**d heliodorū exhortatoriā **A**rtationē iustitiam et orthodoxi **R P O N I K O N** id e tpale oimote historie **I**n iherosolim et ezechiel omelias origenis vgnit sex quas de greco in latinū verti **D**e seraphim. de osanna **D**e frugi et luxuriolis filiis **D**e tribus questioibz legis veteris omelias tres **I**n cantū canticoz duas **A**dulsi heludū vna eplām de vgnitate maie ppena **A**d eustochiū de vgnitate seruanta vna **A**d marcellā eplāz libru vna **C**onsolatoriā de morte filie sue ad paulā vna **I**n eplām pauli ad galatas cōmentarioz libros tres **I**tem i eplāz ad ephesios q mētaioz libros tres. **I**n eplām eustē ad tytū libru vnu. **I**n eplām ad philemonē libru vnu

Cronica

In tractatibus quædam Questionum
hebræarum in genesim librum unum De
longo libro unum Hebræorum nomina li-
brum unum De spiritu sancto didimus que in
latinum translata librum unum In lucam
omelias triginta novæ In psalmos
a decimo usque ad sextagesimum tractatum
septem De captivo monacho Vitam
beati hyplariensis Nouum testamentum
grece fidei reddidi Vetera iuxta hebræi-
cum translata Epistolam autem ad paulam et
eustochium que cotidie scribuntur in christi-
anis Preterea in michæa explanatio-
num libros duos In naum librum unum
In abacuc libros duos In sophoniam
librum unum In aggeum librum unum Mul-
ta et alia de opere prophetali que nunc
habeo in manibus et necdum exple-
ta sunt

Explicit liber beati iheronimi
de viris illustribus. Anno dñi
1000. m. c. lxx.
Scriptus per manus fratris in gylberti
ca. regularis in traierio

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines. The ink is dark, and the paper shows signs of age, including yellowing and some staining. The handwriting is dense and fills most of the right-hand page.

Incipiunt decem omelie bti eusebii
emisseni epi ad monachos

Choratur nos sermo
diuinus ut auram
dū lucē habeam⁹: pri
usq̄ nos tenebre cōprehendant.
Lucē hēmus si currimus: si q̄
sū fidei promouem⁹. In tenebris
residemus: si promouē cessam⁹.
Paratos nos inueniat extrema
necessitas: que sepe impatos
puenit. Certam nob̄ imponat
sollicitudinē: incerta conditō.
Cordianus sit illius p̄cū me
tus: cui⁹ uelatur iaculus. Q̄
tardē miseram aīam malorū
suorū penitebit: cū die ultimo
superuemente separi se a corpe
suo uiderit: cū sibi in fine clau
dēt̄ oculos. Ingresserit oculos.
et horrelcē sp̄terna nox ceperit
cū iacere ante se uacū salu
tis ac lucis ifelicē cōmilitonem
suū uiderit: inuētorē p̄t̄ ac dē
ceptorē: cū quo de arena mūdi
hui⁹ p̄ flagitū suū uicta disces
at: cū cepit ab eodem iā diuul
sa imānes et ianes sup̄ eū dā
dare plauct⁹: et dicē. Vbi sunt
aioficates et apiditates tue:
q̄b⁹ huc usq̄ ipaciēter acsisti.
et arsiua uigil cōgregasti.
Ecce tūlicrūt oīa illa tq̄ vbra
Abierūt oblāmēta: et sola
ypetūū obprobria et crimina
remāserūt. De nichil oīa Ad
tā pditū uas uelū uolūe redi
tura sū: et p̄t̄ fugitiuas volup
tates uūq̄ effugicūdis cū eo
vaporib⁹ cōcremānda. Q̄d
inter hec erit cū eam ceperit

ad definitā sentētiā et imobili
lege defixam. iportius depoli
ti erator abstrahē et hīc in
uisultare et uisultere iferna
lūi due faaes uimultorū?
Quid erit cū apparitoribus
mortis p̄ hūc vastū aerē sepa
ri. et p̄ seuitas tenebrarū ab
dua tūus diē ceperit: et ne
q̄q̄ iūcabile iter agere p̄ fies
illos vbi ipa lux defiat: cum
pegina vbiq̄ aīa cōmutate
malorū suorū tristi agmine. vi
derit se p̄ extremas mūdi ora
in illud iāne ac uacū cadē
re de mūdo: atq̄ ill⁹ magnū
chaos. q̄d vite mortisq̄ regi
onē disceruit itrare: et vita
les auras uature ipius erul
amittere: cū rebus hūanis
uale ultimū dicens. morte
ante se hūs. et vitam post se
reliquēs. in illud horrendum
et vix oculis attigendū per
trahet: p̄fundū: diuils aua
ritie ac malicie cathenata
crimibus. q̄tū pdidit p̄
ū. tātū acceptura supplicū.
Cum ad hec itaq̄ crudelis
custodie puentium fuit loca:
vbi iā factū pena iudicij ip
sa sui expectacione desuuet:
ne dicam aliud solus meror
eruciabit aīam vniūsis
solacys destituta: sola torq̄
bit cogitacio desparam: sol⁹
metus eruciabit attonitam.
Et q̄ ibi iā nulla erit parā
di victus aut uelctiq̄ sollicitu
do: nulla laborandi militā
di agendūne occupacio: ul

la facultatis aut orō hono-
ris ambicio: solus mente
oībus alijs curis vacuam
itolleraudus reddendū rōnis
terror implebit: solum ac totū in-
diaz pondus captius sensibus in-
iunabit. Quid vero quā regredi ad
carere corporis sui? et per se iuratio
nem tempore illud p̄cipitur ad soae-
tatem maloz. Quid facit cū sedis
voluerit lignis. castis angelozum
presertimta consp̄ctibz? et ante
regē seculoz causa de singulis red-
ditura. Que nō absq; dubio si au-
in medio nū obicarentur? reatū int-
se sui sustine nō posset: pudore
magne confusiois oppellus. Ad-
tūc animum habebit. cū alios illic
erogante dño papere viderit d-
lese et integre fidei brauiū? cau-
dide thesaurū castitatis? fecis
uīe? talenta iusticie cū indig-
na sibi sorte consperit nouilli-
mos de primis fieri. et de nouis-
simis primos? paupes sup di-
uites. seruos supra dños glori-
ficari? et vniq; q; pro meritis
imortalitatis luce p̄filiū. in a-
angeloz statū ex hoībus p̄mo-
ueri. et cū t̄reno quoudam cor-
pore sup excelsa regni celestis
impom? et inter filios maiest-
tatis opulenta penus dei hēdi-
tate ditari? se autem int̄ her cū
p̄cis suis relictā de spectaculo
felicitatis aliene. dolorū iucia
reportantē? Ad post hec. cū
se miserāta condicio vident
dñi cōsolacione nutatam in
exteriores tenebras excuti?
et ab illa b̄iorū ec̄cia p̄etua

excōicatione sedulā. ab ipsa vi-
te radice p̄adi? Illud aut̄ quō-
do trepidus et male cōscius ser-
mo poterit explicare? cū cepit
ipia serpiabilis caro et infecte
p̄cis medulle. seuus getheue
estibus penetrari? et more feruē-
tū ac decoquētū metalloz t̄cti-
guibz ardore tota hoīs substantia
uitus infundi? et depalcentibz
flānis corpora atq; aīas ex p̄te
glumi et ex p̄te nutriti. ut inter
medios ignū globos dāpnata
natura det pabulū. et accipiat
incrementū? si forte in ipsū ill-
didū cōsciētus viaū. ut eris ac
plūbi adulterina gemitio. quāq;
inter stagna feruētia aīelati-
gurgitis exuretur? transiens
per vada ignea mora eic suppli-
ci magnitudo p̄ci? elatas ardo-
ribz crimina m̄strabūt?
Nancbit in hoc p̄ceptū aucto-
ris et iudicis. ut viscera doloribz
obuoria. et solis cruciatibus
consecrata. ignis arbiter de p̄-
ta nō deuoret? sed ad hoc p̄cat
ut sy interimat: ut opus ac-
figmentū corpis n̄ri in atq; s-
sceleribus mortuū. et ad sola
tormenta rediūmū? finē ī iplo
interitus confinio nō inueni-
at? seruanata iā tollerauāe
virtus sic pereat ut resurgat
Illa cū non casualis sed ratio-
nalis et penalis exultio. q; cul-
pam iubetur inquirē: s̄bān
uelat absumere Et q; velud
carbasa leuis aīa paures?
concrematio ipa purgatio
est: flāma illa non tam reū

persequitur quod reatu: et si modus
fuit delictorum: erit et mensura
cruciatum. Si vero totam naturam
occupavit peccator et inuoluit
secessus capitalium scelerum: quod
non recepit causa remedium:
carerebit sine supplicium. Occidit
igitur pena et vis uiuificatione
sententia: stabit seculis mat-
ria repabilis: et nunquam ad me-
tam malorum termino fugiente
perueniet. Et dum tibi nulla spem
permittere potuit uel post uinum
sa tpa: iam etiam in punita scientia
tormenta quaequam scilicet. Ac sic do-
lore mortis conscientia imor-
talitas augebit. De qui hec lu-
gentia in posterum: munda nunc depu-
tant. De quibus hec prius experi-
entia sunt: quae credenda. Ideoque hanc
hec omnia que illic finiri non potue-
runt. hic redimunt possunt. per emenda-
tionem prioris uitae: per elemosinas:
per lacrimas: per humilitatem cordis:
per corpus castitatem: per cetera
a iustitie ac misericordie. Que
cum ita sunt. quod per tot errores festi-
uam ad mortem: qui tot uias
accipiunt ad salutem. Per diuinum uerbum
Iesu christum: quod cum per et scilicet uerbum et de-
us: per omnia scilicet. **Incipit oratio secunda**
Quid salubritatem hanc etiam in
punita offerat: scilicet occupationes:
sane debent. Tradidit sacra lectio:
munda animalia esse quae ruminant.
Quid autem sit ruminare: apto do-
ctore sermo diuinus dicitur. In lege
domini uoluntas eius: et in lege eius
meditabitur die ac nocte. Et iterum
Meditatio cordis mei: in conspectu
tuo super. Ita nos quoque dum ab un-

salutis spiritaliter ruminamus:
dantis sensibus inprobis cogi-
tationes excludimus. Deinde dei lau-
dibus delectamur: et iterum nun-
quam mundum aial fieri per cetera scilicet
timemus. Et dum contra improbas vo-
luntates interiora nostra munitur:
aial uitas abis celestibus sacra-
mus: ut de nobis illud prophetiam
possit dici. Panem celi dedit eis:
panem angelorum manducauit homo.
Panis angelorum: christus est. Cuius
tibi et nos participes sumus: quoniam
mentem in eius participamus occupa-
mus. Ecce uerum abum qui reficit.
et non deficiat: sed usum suo proficiat:
et sius aelat expellit. Hoc panem
reficiamur elurendo: et palam
ieiunando: uinum quaedam uias
uitas inferentes: ut et de nobis dici
possit. Regnum celorum uinum patitur:
et uolenti diripiunt illud. Qui
sunt uolenti: nolite debere. Sa-
mus quod mens humana diuisis
huius mundi dilectibus et gaudis
ceteris delimita fugit laborem.
et expetit uoluptatem: et uix ad-
ducat: ut consuetudinem ponens ui-
te a se excludat. Sed cum aperit
cogitare uoluntate diei necessitate.
ac facit iudicij pondus: uel
sic inuitata uel spe punit. uel adore
supplicij: uoluntariu bellum indiat
passionibus: uel facit punitis stu-
dus: et uolenter se uicere incho-
ris uite mutacione contedit. Non
enim sine uolentia fieri potest. ut de
habudana et de diuicijs ad fa-
mum et sitim: ad abstinentiam et
crucem tulerit: ut sopno prius at-
oio amica carum. contricione

vigilijs; cōficiat. Non iñ sū vio
lencia fieri p̄t: ut vniūsq; iracu
diā paciēcia: supbia hūilitate
cōmutet: vniolencia cōbetate: i
lurina castitate cōmutet: et hō
bito in virū alterū tūlformetur.
et quodāmodo alter cōdatur et al
tero. Ac sic a talibus p̄ violēciā
ignū celeste diripitur. Duo aut
sūt abstinecie crucis generā. Vnū
corpale: aliud spūale. Vnū a po
tu atq; epulis temperare appen
tū gule a delectacoib; et mollis
simis suauitatibus coherere. ab
hys q̄ p̄ tactū. p̄ gustū. viliūq;
decapit sensū viriliter ruoca
re: ac violēter abstrahē. Alterū
abstinecie crucis genus est: pa
olius atq; sublimius. motus ani
mi regē: et p̄urbacoēs illi
modesta tūquillitate pacare:
ac supbie ipetus q̄li ferā bestia
refrenare: ligare cotidie cōt
vicia sua: increpare q̄dā cēlu
ra atq; austeritate virtutis:
et iram quodāmodo cū hōie int
riore cōferre. Hec facit: qui pru
pto passioū muro violēter
ad celozū regna cōscendit. Ad q̄
nos p̄duce in suo viuētes tōre
dignet: qui iquat in scā scloz

I Amen. **Incipit o. tertiā**
Nstruit nos atq; hortat:
sermo diuinus: q̄liter nos attin
gere debeamus ad iquirēda
pnūllā suā: et optinēda illa
bona que nec viliū capi. nec au
ditu p̄cipi: nec cogitatu q̄phēn
di p̄t. Petite iqt. et accipietis:
q̄rite et inuenietis: pullate et a
perietur vobis. Id est ut petam;

orādo: q̄muis laborādo: pulle
m; p̄ficiendo: pullem; desiderādo
: pullemus p̄fuerādo: et in spē
celestū p̄uultoz: tāto iatēmur
studio. tātoq; iardescam; affat:
ut cū p̄uiozū dignitate. delide
ozū magnitudo cōcordet. Non
vlt deus noster bona sua in uia
iueniendi facultate vilescē. Pre
ciola et cōcupiscibilis merces: ai
pidū amatozē et audū negoa
atozē requirit. Ergo ille tantoz
in uerū reprouultoz: nō vlt
in ope suo tepidū: despiciat fal
tidiosū: recusat coactū. r̄spuit
in deuotū. Lentū enī et parū gū
querē grām diuinū numeris:
inaria est iuria remunerato
ris. Ergo totis licet et aīe et cor
poris laboibus delidem;: totis
licet obediēcie viribus eritca:
nichil tū cōdignū merito p̄ cele
stibus boīs cōpēlare et offer
re valebim;. Nō valēt vite pū
tis obsequia: eterne vite gau
dys cōpari. Iallescāt licet inē
bra vigilijs: p̄allescāt licet
ora ieiunys: nō erūt tū cōdig
ne passiones hui; t̄pis ad futu
rā glām q̄ reuelabitur in uobis.
Pullem; q̄ hūm in q̄ntū possu
mus: q̄ nō possuim; q̄ntū debe
mus. Futura bātudo acquiri
p̄t: estimari nō p̄t. Nisi enī cū
auditate. si cū bō uolūate.
cū leticia dei opa egerimus: dō
uos perire nouerim;. Putam;
hūm; q̄ digue querat illa aīa
et ita pullet ut aperiat eī:
que ad leue p̄ceptū lemoz rel
pondere p̄sumit et dicere: nūq̄d

serui uestra sumus. iā feci uicē me
am. et ille faciat suā. Quō hoc
dicit cui p̄ceptū est. nolite querē
que uia sūt. et iterū uō q̄ sua sūt
singuli cōsiderātes. a quo nō solū
hoc expetit ut mercedem suam
impleat. sed ut alienas uadat.
p̄cipiet. rapiat. Putamus
in q̄ ita peccat ut accipiat. ita
querat ut inueniat. ita pulset
ut aperiat. qui pro aliqua
negligentia correctus. et p̄ disci-
plina ordine castigatus. uō se
ad emendationē uō ad sanctitatem
cōfert. sed inq̄ ad illā p̄teritiā
ut dicat. Defero atq̄ discedo. hoc
ego ferre nō pacior. ingenius hō
sū. Iā p̄mū qui ante p̄positū ul
abbatē ingeniuū se cō iactat. pu-
to q̄ adhuc esse se ueliat. Quid
taue uulcie mācipat. dice se p̄
sumit ingeniuū. pene est ut eue-
get serpi sanguine opatū. Quid
aliud est dice liber sū. q̄ ip̄o dno
clamare nichil tibi debeo. De t̄li-
bus dicebat apl̄s. Cū enī serui
esset inobediēte. liberi fuitis
iusticie. Non bñ ingeniuū appbat.
qui uulcia seruitute uicior depu-
nit. Clamat at̄ i cōtūelia dis-
ciplic. i p̄cō aie sue. Nolo discedē
q̄ emendare. q̄ latitāre. q̄ iplē
q̄ p̄cipis. Quid est hoc aliud q̄ in-
geniuū xpi a se rebelli ceruice disai-
tere. Ita t̄les. nō bñ petūt. h̄ma-
le a uicis appetūt. nō fide pulla-
nt. s̄ infidelitate pullant. Quid
p̄dest qd̄ discedis. qui uō diq̄ asst̄-
tus es uiculis passionū. q̄ h̄m̄-
in atq̄ arcuallāt uicia tua.
Qd̄ prodest inq̄ q̄ discedis. qui

145
quocūq̄ loco uadis te t̄cū portat.
Nemo discedes. si quoq̄ p̄ te
fugere posses. Digne aliq̄s disce-
dit. si illo ire possit ubi illi dia-
bolus inuenire nō possit. Nemo
se fallat. Non fugit ad uerlarū
de loco ad locū. sed de uicio ad uir-
tē. de passioe ad emendationē. Nā
si cū aliter fugias. seq̄tur te. Cū
da te et fugiet a te. sicut ait apl̄s
Resistite diabolo. et fugiet a uob̄
Non obedire at̄ et uelle discedē.
hoc est dupl̄ facere dyaboli vo-
lūtate. hoc ē uolūtate sibi etiā
in p̄m̄ dapnacōem iferre. Illis
ip̄is qui grauius apud nos deli-
quūt. nullam tristiorē nullā acer-
biorē possunt inuenire sententiā.
q̄ ut a corpe congregacionis ab-
sali. sine pace discedant. Et nō ue-
amēcie gen̄ est. ut hoc q̄s p̄ reme-
dio expetat. qd̄ etiā a p̄posito mli
p̄ lūmo anime possit inferri. In-
telligamus ergo h̄m̄ istas indig-
nacionēs et contradicōēs inuico
opante et disponēte p̄uenire. Ille
enī qui nō p̄t̄ absolute aliq̄ de loco
salutis eruitere. inuitat p̄mū oc-
casionēs et causas. inuitat iob̄ie
passionē. quā sy locia infidelitas
comitat. Que cū captiua illa q̄
uerit. inuicem. statū itolerāda atq̄
ip̄ossibilia facit etiā illa q̄ p̄ua ac-
leua st̄. Et sane dubiū nō est. q̄
uices iobediētibz diuinitz sub-
trahūt. Et sicut ille qui nō habe-
bat i se nā rā fidei deuocōne.
etiā qd̄ habebat auferetur ab eo.
ita iobēia obdurat acm̄ q̄ semel
ceperit. ut ad lulapicēda p̄cep-
ta. uer auctore uer rāone flet

manu: sed qd pessimum est sibi soli
ardat: et p omi ratione itenades
suas sequat: et hoc solum rectu
putet. qd obdurato corde coepe
rit: sicut a effais de quo diuinus
sermo punitat. **I**anera iapiēcū:
tra in cōspā eoz. Et iterū. **H**unt
vie q rē viduntur esse hōibus:
nonnulla eaz ueniūt ad pfdū
iferū. **P**ostremo eueniet euis
modi aiab9 qd dñs domū que
sup arenā edificata est. **H**ec enī
pabola: uirgine ad obedietes
respicit. **S**ic enī legim. **D**ñs qui
audit uerba her. et nō facit ea:
similabit: vno stulto. qui edifi
cauit domū suā sup arenā. **V**e
uerūt flumina. et riu9. **I**dest cū
ifluerunt stillidia passionū:
cū aduenerūt flumina tēptacōm.
torētes atq; ipet9 tribulacōm
ex multitudine negligēciāz.
cū flauerūt venti. illi utiq; qui
in aere isto volūtāt. pati ad
xpi aream ventilandā: si ubi
inueniant paleas qd ad ludi
briū suū rapiāt atq; dispāt.
tūc irruēt in domū illā que sū
obediēcie fūdamēto edificata
est: et fiet ruina illius uigua.
Sed forsitā dicat aliq9. **N**ū
qd statū de hoc loco discedere. ru
ina dicēda est. **D**ico hūc. **N**ō
grādis spes est si nauis in fluc
tibus cōstituta. licz ipa nō pe
at: cū iacturā uirgūā donē
ac de merab9 suis faciat et ip
sa ad portū vacua atq; ma
uis pueniat. **S**ic uō grande
gaudiū est si aliq9 ad scilicet fluc
tus reuertens. nomē atq; hūc

lue pfectiois custodire vidat:
aia vō eius negligēciis tabesct
ac defluat. **E**t quid gūius? q
ut sbito tū ales ipētū q radi
ceris de loco ad q te dñs tuus
vocaauerat: in quo te p mū il
lumiāuerat: i q te post mala
scilicet qū iportū de graui tēptate
induxerat: obliuiscā. **S**icut illi sibi
to fraternā societate et cōsolacō
ne: obliuiscā locū illū i quo p
pūstū habitū et nomē scāre
exueras. **A**ues ipē: diligūt in
dos suos. **A**uāt fere loca in qb9
nutrite sūt: auāt cibilia et pal
cia. **E**t q libz uali libertate pal
cuis p dūca rapiāt: erant sibi:
sep9. tū ad mira sibi loca. qdā illi
to sibi desiderio reuertuntur. **E**t tu
itellā p dūca. rācōne munit9:
in iterdū sēlu alien9 efficias. ut
pferas de bñficiis volūtates ul
itēcōnes tuas: et sequaris p par
cogitacōes. **Q**ue q libz ad duco9
labores. q libz ad salus nauis
agia atq; aie detrimētā te rapi
ant: totū tū hoc p nūna cordis
idignacōne nō sentis. **H**oc enī
ait sermo diuin9. **T**empe enī dil
cellionis: multa pmittit iūuic9.
p suadet sibi se illuc quo tēdit ma
iore p fā. mltā grāciā: atq;
rerū omī habitūciā repturū: ac
se tū aglū suscipiēdū. **E**t post h9:
quādoq; auriēte repler9 et pace
mudatus: memor quō p fā sū
studū et sacū ouile reliqrit:
tūc aiāduertit: et quasi sedata
tūc sū tēptate: tūc videt quid
mali de se gesserit. **T**ūc itrognolet
quid pūcū icurrit: cū de loco ad

q̄ ai gaudio uenerat sine pace et
ai scandalis discessit. Tūc se sera
p̄na sup ruina sua penitet ac de
flet: sicut q̄dā auces que p̄ dolore
sup eos q̄s occiderunt: flere dicū
tur. Et hec oīa aīe detrimēta: ex
tobediēcie malo eueniunt.
Obediētes at̄ et hūiles aīe: uul
tas et bulatōnes atq; oīs labo
res p̄stāt: atq; in cōpēdiū mit
tūt. **S**aciendū est enī: q̄ q̄ntū
hūiliores et obediētiōres fue
rit: tantū sup uos leuius et
dulci⁹ iugū dñi sentiem⁹. Quā
tū obediētiōres fuerim⁹: p̄oīt
is ac p̄rib⁹ n̄ris: in tantū obedi
et deus orōibus n̄ris. **V**ideam⁹
q̄ acceptabilia sūt dño opa uel
ieiunia eor. qui suis potus q̄
senior uolūtātib⁹ obsequē. **C**la
māt illi. **Q**uare ieiunam⁹ et
nec salū: hūiliauim⁹ aīas n̄ras
et nō asperim⁹. **E**t ille r̄ndet. **I**dō
q̄ in dieb⁹ ieiunior uxorū iue
niūt uolūtates v̄re. **V**idem⁹ p̄
inobiam aīarū opa nō respiciūt
ieiunia non audiūt: vota nō
suscipiūt. **V**ide uos āplius illius
mādata scētē: q̄ qui ad hoc
ad uos e celo descēdit: ut nō so
lū uos redimeret mortis p̄no:
sed enā ut uite edificaret exēplo:
et ai illo dicam⁹. **E**go nō ueni
face uolūtātē meā: sed uolūta
tē eius qui misit me p̄ris. **I**te
at̄ post uolūtates p̄pas tā p̄ni
ciosū est: ut hoc dñs iā post
modū uatus: pro d̄pna aīe
p̄ca uroget dices. **E**t dimisi
eos scdm̄ desideria cordis eor.
Quāob̄re qui uult tuta ēē opa

146
sua uel ita in cōsp̄u dei: nichil
obie p̄ferat: nichil penitē aī
ponat: sine senior sine iunior
sit. **M**agis q̄ntū senior est: tantū
pl⁹ debet audere edificatōi et
p̄fōm. **N**ullū sibi finē faciat
p̄ficiendi: nullūq; t̄m̄nū q̄sti
tuat acquiritōi: ai sibi dia au
diat. **D**ara ieritū opa tua. **E**t
iterū nō uerere v̄sq; ad mortē
iustificari. **E**t itē. **S**apientia in
eritū cauet. **E**rgo ergo plus p̄
ficiam⁹: tanto pl⁹ humiliemur:
q̄ q̄nto plus humiliati fuerim⁹:
tanto pl⁹ proficiemus. **N**illus
ille senior tā doctus appareat:
ut putet q̄ eū nō deceat obediā
q̄ deum deceat. **H**ūilitas enī atq;
obediēcia: in iuniorib⁹ adhuc
n̄citas: in seniorib⁹ uō dignitas
est. **I**lle enī b̄n p̄ficiat: ille bene cō
sūmar: qui cotidie sic agit q̄li
sy iapiat. **E**rob̄re augumenta
meritor: incrementa debent
esse p̄ficiū. **S**eptā uō pronūcia
aus de hys qui dñi p̄nas negli
genas p̄mittūt: in alias
atq; alias sēp iauerūt. ita ait.
Pātor adiacet ad p̄candū. **D**e
prof̄u uō dicit. **E**t sc̄us adhuc
sanctificetur. **V**ideamus p̄mū
Edō ē p̄tor adiacet ad p̄candū.
Verbi gr̄a. **M**ali cuiuslib⁹ aut
obrectatōis passio ip̄igua
re me cepit. **S**i nō statim peniti
tō ei⁹ me momordit: cras tā
tā michi hui⁹ uicij facilitas
ueniet. et quedam ut sic dixe
rim suauitas: ut reuocare
me ab illo et retinere nō possim.
Ita enī euenit: ut qui p̄mo tpe

emendare uoluit. incipiat in sequenti
uere uelle uere posse Verbi gratia
a. Supbia ad quiescere cepi. re
gulam uiolam. seniore lesi. in
more destruxi. Si non statim me
peccatum tam grauius fuisse pue
tu: ita de die in die libetissime
me rapiet ipsa uolentia consuetu
dinis. et ipse passiois. ut iam
nec me deliquere intelligam. nec pec
care me sentiam. Oblauiat enim at
obruit intellectum omnis delicti: al
siduitas deliquendi. Et enim in cor
negligentis oblauiatur: ut hoc
ipsum si se non humiliet si non satisfaciat
at proposito suo nocere se credat in sup
ilulter et dicat. Quodstant illi est
ta. quod bene non accipit. quod aucto
ritate respondit. Putabat quod me
spilli humiliare deberet. Ad quod fa
cit. dyabolo se tradidisse capta
um constat: quod de hominum uicis et pa
ssionibus ac peccatione letatur. Et
eiusmodi anime eueniet illa sententia.
Peccator adiacet ad peccatum. Quod nos
ipsum refugientes: illa potius te
neamus quod dicit. Et sanctus satisficitur
adhuc. Cotidie addam. ad me
rita. nec de nobis aliquid presumamus:
quia dei est omne quod possumus.
Sumus inquit fratres in opere dei de
ficiunt propter eternam retributio
nem: et cotidie ad meliora tendamus.
Ipsa enim apprehendi audiamus.
Ipsa consuetudo proficiendi: sepe
nos ad maiora prouocabit. Et
ubi uiderit deus deuotionem animi:
ardentior inuincit affectum.
Et quantum nos addiderimus ad
studium: tantum ille apponet ad
adiutorium. Quantum nos appolue

rimus ad diligentiam: tantum ille ad
det ad gratiam. sicut ipse dicit. Qui
habet: dabit. illi. et superhabundabit.
Et alio loco dicit. Possum adiutorium
super potentem. Gratia ergo de gra
tia nascitur: et profanis precibus
seruiunt. Iuxta lucas. et merita me
ritis lucrum faciunt: ut quantum quis
plus adquiret ceperit. tanto plus conc
tur et delectetur adquirere. ut
ad quicquid lucrum adquirendi nu
triat appetitum. et quantum quis audi
us de sapientie bonis hauserit. et
tanto plus haurire desideret. sicut
ipsa de se sapientia loquitur. Qui
edit me: adhuc esuriet. Virgea
mus utique huiusmodi uultum nostrum: ut
crescat in nouissimo uita nostra.
Queramus usque in finem: uel sine
fine gaude mereamur. Sed esto.
Non possumus excercere corporis la
bores: conferamus nos ad spiritu
ali bonorum desiderium: ad operum
omnis et caritatis augmentum. Si
cotidie in cordibus nostris ponamus
ascensus. et illa infirmitate nulla
etate lassari possumus: ut huius
spiritualibus quibuslibet gradibus ascen
de mereamur ad per nullam diuinitatem
in christi amen. **Explicit q. 3.**
Sicut a nobis **Incipit q. 4.**
Dicitur pro suscepti officij ne
cessitate. loquitur de posita officio:
ita a uobis huiusmodi audiendi requirit
affectum. Ita inquit caritati uere expe
dit. huiusmodi quod pro salute uia dicam
obedire: sicut nobis iminet non
noscere. Nam si nos offensa
metuum de silencio: quantum uigilans
vos eandem debetis expauescere
de contemptu. Si inquit nobis gratia

periculū est aliena nō arguē. q̄nto
vobis periculōsus est pp̄ia nō cor-
rigere? At quodam loco b̄s ap-
ostolus Videte vocacionē v̄am
fr̄es Quap̄pter dilāssimū et nos
vidēam⁹ vocacionē nr̄am Non
enī satis p̄dest q̄ istū locū expec-
tuū: si hic tales sum⁹. q̄les ī s̄do
esse potuim⁹ Si enī b̄n̄ p̄spiciam⁹:
nō solū ista solitudo nos ad p̄f̄ā
onīs nr̄itatē. sed etiā ip̄a cōgre-
gatiōis multitudine cōstrīgit.
Nā sicut p̄a osū atq; p̄apuū est
in medio ml̄toꝝ b̄n̄ agere: pl̄u-
mos ad p̄f̄m̄ exēplo boni opis
eritare: ita periculōsū atq; p̄uicio-
sū est negligentiā ac tepidius agē-
do. ml̄toꝝ fidē fr̄āgē: multoꝝq; ani-
mas dep̄auare. Si inq; fructuo-
sū ē ī medio tātoꝝ politū p̄babi-
liter viuē: ita periculōsū ē. aliquid
destructiōis egisse. Hoc autē q̄re
dico: Quia quod perī ē facilius
tuenim⁹ q̄ ea q̄ deteriora s̄t. q̄ qui
meliora sectentur. P̄uor est enī
ad imitacionē malī: hūana fra-
gilitas Quap̄pter nō nob̄ suffi-
cē credam⁹. q̄ nos hanc scōlā cer-
nim⁹ cōgregatos: nisi q̄ vehemē-
tius in nobis negligētiās nr̄as
p̄f̄lla p̄f̄ā quā nec assūpta con-
dep̄nat: q̄ sc̄dm̄ sc̄pturē fidē qui
ml̄tū promittit: ml̄tū nr̄e est
ut repetatur ab eis. Quāntis pro-
derit: et quāntis e contrario oberit
loca hui⁹ oportunitas. et cōgrue
h̄itacionis occasio. Nō enī ī hoc
loco v̄uisse. sed in hoc loco bene
egisse laudandū est Nā q̄d nob̄
habitacōis hui⁹ secretū p̄dest: q̄
quō nr̄anico d̄n̄ati malicia in

147
nobis regnat: q̄nto ira superqui-
tat: q̄nto maiorē metū ī nobis
hūan⁹ oclūs q̄ diuin⁹ indit:
q̄nto nos illi laudabiles hēmitē.
qui extra mūdū nos esse credi-
mus. per diuersarū passiōm vi-
cia mūdū intra nos idulū tene-
m⁹: ita ut qui putabam⁹ nos
p̄abus nr̄is seculo ip̄i posse suc-
currē: pene sit ut videamus
nos sc̄li iterressiōibus idigere.
Dubiū q̄ppe nō est q̄ illa aīa q̄
per cōcupiscētiā sc̄larū volu-
ptatū possessio efficit mūdane
cōsolacōis: nō p̄t effica r̄guum
diuinitatis Ideoq; fr̄es: vi-
dere vocacōem v̄am. Venire
q̄c̄ ad hēnū lūna p̄f̄ā est: sed
nō p̄f̄e in hēmo viuere. lūna
dāpnacō est Nō p̄dest si loais
quies tātū cōpaliter teneat:
et inquietudo tān̄ in corde verlet.
Quid itē p̄dest: si in h̄itacōe si-
lenciū sit: et ī h̄itacōib⁹ viciōꝝ
tumult⁹ et colluctacōe passiōm
si exteriora nr̄a serenitas tene-
at. et interiora tēpeltas: Nō enī
ideo ad istū conueim⁹ locū: ut
nob̄ mūdus famularet: ut re-
bus oib⁹ h̄ndantes omī quie-
te fruamur. Nō v̄nq; ad req̄ē
non ad securitatē: sed ad pug-
nam huc cōuenim⁹: ad ago-
nē p̄ocellim⁹: ad erācēda cū
vicijs bella p̄p̄raim⁹: ut ligue
gladios retundam⁹: ut nō solū
iūcē nō iteram⁹ iūrias: sed nec
sennam⁹ illatas. Peculiaris at
istud ad p̄f̄essionē nr̄am p̄tin-
et. nichil in hac vita cōsolacōis
requirere: nichil quietis. nec re-

cupere velle bona in vita sua:
sed hōres refugere. abiectio-
ne atq; abiectioe gaudere. paup-
tatem studio q̄rere: et nō solum
facultates. sed etiā ip̄as cupi-
ditates e cordibus eradicare.
Nichil enī hīc iterdū res n̄cita-
tis est: nichil vō cupere res virtutis
Et ideo hīc sibi specialiter mo-
dū religiosus debet ip̄onere. ut
tū habeat quātū n̄citas posuit:
non quātū cupiditas concupiscit
Habendi enī amor n̄cili ad inte-
grū referatur ardenaor ē in par-
uis: et plus torquet in minimis
Et n̄cili ex corde paup̄tis atq; af-
fectu: paup̄tis ip̄a nō v̄tus s̄
miseria iudicanda est. **N**ouem-
mus itaq; fr̄es nichil prodelle.
si carnē nr̄am ieiunijs ac vigili-
is affligamus: et mentē nr̄am
nō emendentem. aut q̄ iteriora s̄
nō curem. **Q**uod p̄dest afflictio
corp̄alis. si liguā nequicijs et
obsc̄ariorib; polluamus. **N**on
ne om̄s labores nr̄i in nichilū re-
diguntur. **N**one opus nr̄m ve-
lud fum; atq; v̄bra euanelat:
et velud stipe. fauilla in nichilū
redigat. **Q**uā et q̄ diutur-
ni labores s̄bito p̄eūt. quā v̄o
freq̄ter iā acq̄sita ac reposita de
manu rapiuntur: dū id qd̄ acq̄re
studem; custodire negligimus.
Quap̄ter gratis nobis de cru-
ce et corp̄is afflictione bl̄ndim;
si exterior hō nr̄ s̄as laborib;
exerceretur: et a passionibus
nō curetur iterior. **H**ic est q̄mō
si aliquis caruā faciat a foris
aurēam. a hit; luteā: v̄l quō

si dom; magnifica apte cōstructa
a foris pulcherrimis colorib; de-
picta videatur: et abitus serpe-
tib; atq; scorpiorib; plena sit.
Quod p̄dest q̄ affligis corp; tuū:
quā nichil p̄ficiat cor tuū. **V**alde du-
ra et nimis dolenda cōditio: om̄i
it̄atione studū laboīs ip̄edere.
et fr̄m nō itape post labore Je-
iunare et vigilare et mores nō
corrigē. sic est: quomō si aliq̄s
extra vineā. a. circa vineā exstru-
pet et colat. vineā aut ip̄am
relerat atq; iaultā dereliquat:
ut spinas ac tribulos germinet.
q̄ insilente cultore iocū distinnos
et se fr̄as potuisset proferre.
Agnoscite itaq; h̄m̄: q̄ ad salu-
tem p̄etua conquiritam. a. ab-
stinencia corp̄alis sola nō suffi-
at: nisi et aīe quoq; ieiunū p̄
abstinentiā viciōr; fuerit sociatū
Quod enī uiuat. si sit q̄sp̄ia cor-
pe castus. et mēte pollutus.
Quem malicia deprauat. quē
furo; iracūdie faab; exagitat:
q̄ sup̄bia om̄i d̄i gracia spoli-
at: q̄ mēdacijs ul' maledictis
ligua cōmaulat: nōne ip̄e se
fallit. nōne ip̄e se deridet ac de-
pic. si ardat se solis ieiunjs
ac vigilis s̄ficiandū. **E**t ideo
distinnu ita corp; exerceam;
ieiunjs: ut mētem purgemus
a vicijs. **C**ogitem; illi; iudicis
incessanter aduētū. qui vanā
sic patos nos iueniat: quō ne-
mō p̄t dubitare q̄ veniat. **Q**uā
si iquias quō veiat: illo v̄nq;
corp̄e qd̄ pro salute nr̄a suscipi-
tū. pro nr̄is c̄minib; addictū.

pn̄a abfoluōe dāpnatū: et p
n̄oz w̄n̄erū mediana lāca
dausq; confūū est. **S**uma cū
erit iros uolēda lēntēa: tūe
rēdārū pn̄a acatū. **E**d igit
hoc tpe facturi sum⁹: qñ cōtra
illos auafur dñi luozes. note
p̄tōz n̄oz ac macule libidinū
p̄ferentur. **A**ut quo putas wl
tu respia et rēpas n̄a p̄dōet
n̄a? cū tanto grauiora erunt
humana debita. qñto maiora
se ostenderūt. diuina bñhaa.
Verendū est autē: ne illā uocem
relur rectōis. p̄aola tuas p̄i uelū
ga protestatē: etiā i iudicio suo
ad uala iūq̄tatis platur⁹ atq; dic
turus sit. **I**nter digitū tuū huc et
uide manus meas. **E**t p̄dōet meos.
et affer manū tuā et mitte i latq;
meū: et agnosce q̄ pro te et a te ipi
etas hūana ptuleri. **I**lla unq; da
uoz signa boīs salūtera. malis
terribilia. q̄ vltq; ad diē iudicij nō
deletur: sñ cubio obiaēda seruā
tur. **E**t qd̄ post hec seq̄tur. nū ill⁹
i p̄p̄tū iter uiuos ac mortuos
expauēdū chaos. ualūq; dila
men⁹: excludē a natura uiuētiū
tenebre extēiores. **D**ura sep̄aō
a dula iūuū scōz et a loacitate
feliā. **E**t a cōtūano inter lac̄ma
biles gemitus. plāctq; lugētū
collegū esse miserōz. **E**t a bñā pa
tra etiū ceterime noctis eriliū.
Qlugubre eī hōi deū uidere et
p̄dere: et ante p̄cū sui p̄re cōsp̄n
Et ideo p̄nū ista dū tps̄ ē cogitan
tes. **U**ta i defello studio laborein
us: ut qd̄ nob̄ cōtulit iudicatus.
iēgrū in nobis iueniat iudica

28
turus. **E**xpl̄it **E**t **I**ncipit **V**
Sumus qd̄ sp̄uali militie
cū nos manapauimus.
magnā esse in fūto imūneratō
nē. **S**ed si bñ respiaam⁹: i hoc ip
so ope qd̄ agim⁹. quodā uō etiā
i p̄naa p̄tē p̄m̄i pollicem⁹. **E**t pla
ne n̄ignus uite fr̄us est: sc̄alū
potuisse despice et deo seruire ce
pisse. **C**ualisse uicōz i felicitimū
dñatū: effugisse gule atq; luru
ne fedillimam seruitutē. **Q**uid
ergo? **N**ōne iā ps̄ p̄m̄i est. nūdi
i h̄re cōe cū mūdo: uanarū erū
cupiditatibus nō exarimari. **S**ce
lerib⁹ nō admulceri. **E**t in iūocē.
diē iūligere. b̄tē castitati opam
tare. **G**loriose paup̄tatis iūficia
etiā cū timore dñi pollicē. **D**e
qua loq̄tur sapiā. **M**elior est ex
gua porciō cū timore dñi. q̄ the
laui n̄ignū sñ t̄ore. **I**ntelligam⁹
itaq;: qñtū nob̄ dñs pia uocaa
one gulerit. **N**umerem⁹ si pollu
mus. **E**t illo tpe ex quo hic cōuer
sari uidemur. q̄ta p̄cā lucēam⁹
te qñtis fraudib⁹. te qñtis ad
ultis. rapius. p̄m̄is. **S**ad legi
is libenti sum⁹: et tūc uidebim⁹
qñtū etiā te p̄ntab⁹ bñficia dño
debeam⁹. **S**i nūc i sc̄o essem⁹.
qd̄ aliud agerem⁹ q̄ uolūem⁹.
i malis n̄is. et aīas n̄as coti
dians uolarem⁹. **M**aculis.
cotidians cōfōdem⁹. **U**lūibus.
et ita ut nec sentirem⁹. **H**abz
enī hoc i felix cōluetudo p̄ccati
di: ut qñtū āplus q̄sq; p̄cca
uerit. tantū min⁹ p̄cā ip̄a sen
ciat. **E**t tantū cū plus p̄ccare
delectet: et eueniat illud qd̄ p̄p̄nā

p̄tatoribz clamat **N**ō ē de q̄ u
cōsp̄i eius: auferuntur iudicia
tua a facie ip̄i. **E**tēn q̄n lurr
pit p̄tandi: tēlācio: statū futū
iudicij diē abscōdit obliuio.
Cōntrāio aut̄ q̄to q̄sq; sollicitao:
cōta se hūc: tāto pl̄y metuit: sic
aut sc̄ptūa. **S**apies timēdo de
clinat a malo. **S**apies ergo sp̄
i cōpūctiōne et sp̄ i metu est: et
ut de p̄tatis suspirat malis. ita
de futuris p̄tatis puigili sollici
tudine cōtremulat. **Q**ui de p̄tatis
anxius est: id lectū cogitat ac
reuolet. ne forte parū defleuit
p̄tata: ne forte nūdū latisset
pro inumeris rebus suis. ne for
te nigis ad veteres iūctates no
ua sup̄soluit uolūa: ne sup̄ anq̄s
cōscēntiae maculas. recētia adq̄
cōmuna ip̄lletit. et cōsiliōnis no
mē allūpleit ad hoc ut graui
sub lacra p̄fessione delinqueret.
Alq̄nā sufficere nob̄ putamus.
q̄ ad secretū illud cōscēndim̄:
q̄ locū h̄itū q̄ mutauim̄: q̄ a
h̄itū t̄p̄is h̄ic uirimus: spem
oem i annorū nūo collocantes.
Ac sic p̄nciosa nosmetip̄os p̄
sualione fallentes. putam̄ de
oibz nos rebus t̄ilegisse: puta
mus q̄ mala n̄ra sp̄atio t̄p̄is e
uanuerūt. **E**t q̄ nos illa obliu:
credimus q̄ de memoria diuine
seueritatis clapsa sūt. **S**ed
non est ita. **D**ia apud illū collē
ta: oīa apud illū t̄p̄olita atq̄
signata sūt. **A**udiam̄ q̄d dicit
ille q̄ cū ip̄o dyabolo manu
ad manū singulari certamē
dimicabat b̄s iob. **S**ignata

q̄li i saculo p̄tā. **E**t iterū ip̄e do
min̄ ait. **N**ōne h̄ec collēta sūt ap̄
me. et signata in thesauris me
is? **N**on p̄tatem t̄m facile re
misi posse t̄lta semel animat
et p̄ p̄tato uolere i t̄e t̄p̄is
ip̄ella uilabo. **M**ltū op̄ ē fieri.
mltū gemitu: mltū dolore cor
dis ad sanādos ip̄i. **C**ordis to
lores. **T**ota iūbendū est sp̄itus
cōtione: ut uetusta mala t̄p̄
lagitte q̄dam de cōscētia rebelent.
Non suffiat lūmis labijs dicit:
peccau. parce. remitte. **E**t saul
dicebat peccau: sed nō optauit
illā uenā quā dauid uia
p̄tate uoce p̄meruit. **E**t hoc q̄re.
Quia cōfessionē nūdā nigis u
ba q̄ uel gemitu exprimebant:
q̄ nō cōpensabat cū magnitudo
ne cōmuni lenta hūiliatio sup
plicantis. **N**ō leui agēdū est cō
tione. ut debita illa rēdimā
tur. q̄b̄ mors et̄na debetur: n̄
t̄litoria opus est satisfōne.
pro malis illis p̄ter q̄ p̄tato at
ignis etern̄. **S**i uolum̄ iūcti
gere q̄ graues apud se n̄r iūcter
faciat hōmū culpas: respiciā
m̄ ad penas. **Q**uā enī n̄r pa
ciēs est deus n̄r in sustinendis
delictis n̄ris: tā leuē eic i d̄l
t̄uēdis. **E**t sicut iestimabilem
pauit iustis glām: ita iestima
bile pauit ip̄bis penā. **E**rgo sup
plicatōy acbitatē cōtione de p̄
nuoy nigritudīe colligamus.
q̄ qui nouit emunerare mēta.
nouit punire delicta. **S**alub
tima ḡ est ac mltū n̄taria fu
turi iudicij cōtione: et p̄tator

comemoratio vel deploratio
delictorum. **N**isi quis est qui sibi de
peccatis illis vite meritis blandi
atur. et adhuc innocentem se nihil
putet ad dominum servitum et ad
se credidit debere esse securum. iste
talis respiciat quod ieremias et quod luba
stertus vite: de quo dicitur. **N**e
laudaveris hominem in vita sua.
Et cum hoc prospicerent: etiam si de pe
ccato putat se non habere quod lugreat
de futuro inveniet hunc quod time
at. **N**emo ergo de peccatis securus sit
Tanta laquei obiecta sunt ante pe
des anime nostre: tam innumera hoste
obseruat et custodiunt iter nostrum
Tante fovee et tanta praeputa:
tante irruunt difficultates interia
cent inter nos et finem nostrum. **V**i
a ipsa quae per se ardua atque ardu
a est. tantis spiritualium latronum
insidiis obstruitur: tantos nos
scorpulos tantosque fluctus trahi
re nostre est. et unde atque anchoram
ram optato in litore collocemus
et putamus nos de peccatis debe
re esse securos. et in cotidiana
cura. et in cotidiano timore
et tremore die nostrum nihil gerere debet.
Nisi nihil super alicuius pericula
fluminis per altissimi pontis an
gustias. etiam si maiore pretem
moffenso nihil misit pede. nam
periculosa evasisse se credit: cum
in vltimo pontis spacio si paululum
titubavit. casum quod in medio ti
mebat incurrit. Sic nos etiam
si magna pars vite istius prospere vide
atur: nihil facta. non ideo periculum
extrema minetur. **N**isi tunc

positus: ante finem terrarum. aut
ante victorie securitate arma de
ponat. **N**emo ergo securum debet
se esse iudicet: atque ad finem felici
columnatione perveniat. **N**ec hoc
nobis sufficere putemus ad plenam
salutem: quod in servos dei vel huius
tatione censem. vel nomine computamus:
quod in illa viue atque iter inchoat
psallere videamus. **C**lamat enim
nobis deus noster. **N**on omnes qui dicunt
mihi domine domine: intrebunt in regnum
celorum. **H**oc dicitur. **Q**uia non audien
tes legis iusta sunt apud dominum: sed
factores legis iustificabuntur. **V**ni
si bene viderimus: cursum nostrum stabi
litate et perseverantia commutare
debemus: in loco nationis nostre persis
tendo et proficere. **V**ere dico: etiam
si hinc viginti a viginti annos domino
impendisset: aut vnaque totum nos
solum debet quod vivimus: et ut satis
vnum annum agemus: in solo iustitiam
le esset gratia nobis de eius gaudi
is fraudare: quod spes nostre omnis
in columnatione atque in fine consistit.
Quid mihi profunt si mihi lata
virtutibus in herbis specie mellis
ostendant: et me sub ipso fatalis tpe
obita vel acis intemperie vel plu
viarum inundatione decipiant. **Q**uid
mihi proderit si vinca specie omnem
in flore promittat: et vel ferax
incurio. vel vastitas grandinis
speciem omnem in columnatione subducit.
Ideoque omnes prosperitas. omnesque labor
felicitas: in fine consistit. **C**um autem
etiam illis dolendum sit. qui hunc
periculum laborum stipendia. post
aliquam annorum spatium pro ali
quibus affectum desideris abstra

hūtur: qd de illis est. qui hic
quatuor a quinq; ānos lōgissim
um tps credūt. et oēm rīq; vite
tētū in scli vāitate consumūt
: cū etiā vni ānis scli labores
nōs i hēmo acq̄sitos ita post
absumere. quō si mare mag
nū. puullimū ultra seruuulū
rāpiat et absorbeat. atq; enī
nomē rīliquat? Nescio ad que
lūc velimus in illo scli viuere
Nam hic grande putetur dāp
nū nō condie aliqd acquirē:
illuc grādis questū cēputādū
est. uel acq̄sita nō pdere. Hic
iq; graue detrimētum credit
nō condie proficē: ibi vō sūma
virtus ē nō pure. Itēoq; si ad h
tenuēs ac pāupes sum⁹: hic
aliqd cōsequi laborem⁹. Si
vō aliqd cōsecuti sum⁹: hic il
lud seruare curem⁹. Hoc solū
nob in cōpēdiū est et gaudiū
: qd hic dño vuerim⁹. Itēoq;
q; diu hic cōsistis: caribū est
cū uelis ad scli declinare. Cū
vō declinaueris: iā diffiale ac
pene ipossibile est ad locū istū
ul' cogitacōe rēpīcē. Nō si aq̄s
ideo securū se putat de hoc lo
co aliqñ posse dilcedē. qm̄ hic
bñ auerrent. q; hic mltū la
borauit. Hic talis hoc agit
quō si aliquis onerātū mer
ab⁹ nauē de portu soluat.
et tēpestatibus tradat: a et
ad scopulos atq; ad sara de
corqat. Quāto itaq; labora
m⁹: tanto auariores cē debe
m⁹. Hicentib⁹ enī insidiat
iunior. Et uidet vbi aliq; spē.

aliq; grā. Ibi tāq; leo rugi
ens et arcuēs: ad inuadendū
pcedam totū iābit. Et iō q; h
politis nocē nō pualet: vlt
aliquos mun⁹ cautos p cogi
tatoēs. ac p diuīlas tēptacōēs
ex hoc loco quodāmo qñ est cal
tia pducē. et qñ de munitissima
are deponē: et cū deponuerit.
velud de loco supiori cōfligē:
ut etiā si nauē mergē nō potu
erit: saltē ex detrimētis et dāp
nis q; hntant i scli. iocidillia;
pcedam referat. Inmittit p mū
itencōēs diuīlas: i dīgnacōēs
aioluitates: ut dū hō qd sel' dēli
nauit atq; i furore detinuit ipse
cōtēdit: nō cogitet dāpnū suū.
nō rēpiat ruinā. Et cū illo depo
suerit: tē i nichilo iā pūcā pē
tudo succedit. Hic sum⁹. Et totū
nō sum⁹. Aut em cordis cogita
tōibus varijs et iprobis am
ihonestis agitanur: aut ve
nenatis lique gladijs vincera
mur. pro nūmis et puullimis
rēbus scandalizantes: it dū ead
qd mōdū nō dēt i lites et iur
gia prūpentes: it dū p fessio
nem iūm reglē tūlgressiōe vi
olam⁹. furtū inferre ppolitā.
ymō aiab⁹ nris: sū dei oclis nō
timentes. Nō agē sū ppositoy
pnaa ppositoy verem⁹: sū dei o
culis cōmittē nō timem⁹. Nō
contenta sum⁹ nācijs: sed rur
sus p cordis tepore. habūdācā
quā in scli reliqm⁹ delideram⁹.
Vn nō satis pteit q; a nob q̄tel
aiq; facultates excludim⁹: qñ
ipē i nobis rēderit cupiditates

In est qd idū de rēbus puillimis
eracantur: et pro vilis rēu appe
titi. vultimas qtenōes moue
mus. Hoc qre? Quia licet rēiq
tūm i rēbus erātib9 bona er
tiora: adhuc tū m cordib9
mala tiora retinent. Et iter
her quō eruliat adūfai nū. qū
nos uidet ad hoc nūma qtep
lisse ut i nūmis reformis vin
cēmur? Itēoq; ea q fous erāt
abieasse nil prodest: nisi etiā
ea q i nū ipi aie vifāib9 adhe
serūt. radicata euellant? Unde
et apls nō dicit aurū ul argē
tū radix ē maloz om̄. sed iug
cupiditas dicitur: et nō solum
diuites. sed qui volūt diuites
fieri madūt m laqum ac tēpta
tōem. Ergo apls nō solū ha
bentes: sed ipam habēdi ple
qur volūtate. Itēoq; nichil
pfiat homo rēiq; qd extra se
habet: qui vicia mē se tenet.
Itaq; ut dixi frēs hic sum9: et
tōn nō sumus. Et qui ita mu
ros polia vū rēstimus: i tēdō
polia qd faciemus? Qualis
stare poterūt m fluctu. atq;
i ipō colluctāciū tēpestati i
petu? qui tā gūter piclitāt
m portu? Itēoq; i qūā polli
mus stabiles sumus: m hoc
trāqūllissimo sinu. Quālib9
negligens. qūlib9 tepidus. nō
i vacuū currit: qui ad palm
ā cōlūmacōis pfeuerando
puenerit. **Incipit o. sexta**
Ad hoc ad istū locū cō
uenim9 frēs: ut dñō
nō vacare possim9: nō hms

ibus qb9 nū delectat iunius.
Certū ē em q qū ea q ad sēdū
ptinent loqimur: a nūmis mur
muracōib9 et obrectacōibus
nos mordem9: ille oia nra deo
subtrahit. et sibi gaudet acqri.
Qd ē q nos p cōlis vigilis la
borib9 q; cōstiamus: et ea q nū
me m nob deus nū desiderat nō
habemus. hoc est cor mūdū et
liberū ab istis minutis negli
genciariū. quas qui nō obser
uat. paulatū defluit. et ad ma
iora plabitur. Illud ergo m
pms hēc studeam9 qd i nob dñs
nū expectat: id est. suauē beig
nūq; sermonē: mētē ab omī
maledcō. ab omī malicia libe
ram: et deuitatis hys rēb9 qb9
spūs sctūs offenditur. hūilitatē
quēta. caritatē opam dantes.
Hec est p̄cipua lachia: hec p̄
guia holocausta. q i qspū dō
mni ascendūt. Hoc etiā nū
me studeam9: ut illa q t̄ho
noie dei nū agimus: cū claro
agam9 aīo: cū fidei gaudio:
et cū bono deuote uolūtatis
affectu. Qd qd vō nū atq;
cōpulli faciam9: nouim9 nos
ereō nō solū nullū hēc frān:
sed nūmū iaurē detrimentū.
faciam9 alicui vno potē ob
sequiū solue: qd vtiq; supiores
plone a dieutib9 suis eripēta
re cōlueuerūt. Nōne si nos vi
deret homo ille debitū sibi of
ficiū iūto atq; ertorto aīmo.
atq; eadē cū quodā erubere
fastidio: nōne magis sibi
factū iudicaret iuriam et

et honorari se potius quam extolli. primum
ciaret? et cuiusmodi negligentem. atque
iteruoto. offensa potius arderet et
referenda esse quam gratiam. Si ergo cul-
tus atque honor hominis deuotione.
fide. hilaritate requirit? ubi utique iter-
dum melior est ille a quo cultus ipse ex-
hibetur. quam ille qui colitur? ubi nullum
fructum officiositas. ipsa consequitur. sed
hoc solum fructus est si mereat suscep-
tus vocari. quanto magis nos in hoc se-
culi non oblectare debemus. ne ad oble-
quia eius iteruoto atque compulsi. ne-
cessitates. ne ingrati inuitique veniamus.
et non respiciat deus munera. que neg-
ligenti ac vili animo offeruntur. Non enim
hominis. sed illi potius fides nostra seruiri-
ta se esse prouidit. cui ad mortem usque ser-
uimus. ut ipsa impedisse animas pariter debet
vitei? cui obsequis atque beneficiis
etiam ipsi angeli ipsares se confitent. cui
postremum cum totum debeant. nichil tamen
gratis soluitur. sed remuneratione
neque ipsi vialium debito factus et
reddat pro extoluatione debito. et
perignus vincula restituet. Pro hoc
enim in secula vita laboribus et dolibus
plena. in qua et vltus breuis est. et ipsa
buitas incerta? quia vltus vita etiam
si auctori suo offerre distulit de-
uotio voluntatis: conuincit a nobis
est exactura lex mortis. quod non dat
ex voto. soluit ex debito. Pro hoc itaque
vita tabit illa vita que nec otulo
preterit. nisi tanta uicis cogitatio
ne preterit. Quia vltus conleq est facili-
us quam euariari. Cuius est autem su-
tando? vltus sine fastidio? refectio
sine tibi adiutorio? reges sine noc-
tis otio? etas sine leno? ite facies
sub vltu rei dactas? et sub anas

pernisque gaudiis. quod noua iocandi-
tas: ac sine vltio amittendi mala
secura felicitas. Hinc ergo vite dul-
cedine. iam non de futuris illis seculis
cotidie cogitatio. etiam in hoc corpore
figurata conuenit? et exulsa te se-
libus vltis secularium ut colloquor?
uel desideriorum amaritudinem. quoniam
buitudinis illius odore. tons ad nos
cordibus attraham? Et discollo omni
corpore. omni pigrina. cuius in est itate
litas? illa iam hilaritate. illa alacri-
tate. dno ac deo vltio quoque gaudio
uam? quo gaudio ad munera sua
ipso iuuare veniam? Inue. **Incipit**
Quoniam multos vitam agere colatum
erunt? aut cum grandi fructu a-
cum grandi pialo. ut diligentes uel
etiam negligentes sit. Vnde scire est illa
sua? que dum bene in congregacione vltat
multorum gaudium est: et plurimum ex ea
uel edificauit uel illuauit. bono
enim eius dum multi conuincat addit. Ad
quod etiam sapiens illius sua respicit
fili si sapiens fueris tibi. et penitus
tuis plicares. Itaque si in congregacione
positus. obitiam tenuit? si humiliter
panemque se prebuit? quoniam edificata
ue. tantis fecerunt? et quantum
bonum ex se proximus conuincit. tan-
tum in sua lucra conuincit. Si vero contra-
rio per obedientiam ut superbia sua ali-
os quod finale euenit solet ad uacu-
la compulit: quoniam destruit. de tantis
pialu iniquacionis inuincit? quoniam
detincto fuit de tantis iniqua contrax-
it? et perit quod ab illo tenet. perit
sit: ad cum multiplicat reditumuit.
Quoniam obit licet ille valde aduincit
dus atque laudandus est: cuius autem
multorum preterit est: ita ille merito

lugendus est cuius vita multorum ruina est.
Itaque huius que ad edificacionem pertinet.
et in medio posita age studeamus? ne vi-
cia nostra aliorum virtutibus nocent? ne ali-
orum feruore teporibus debilitemur? ne alio-
rum paciencia inuidia nostra violetur? ne
aliorum humilitate superbia nostra tepuetur?
ne aliorum sanitate infirmitas nostra cor-
rumpatur? ne aliorum pulchritudine sedum
nostra contumet? ne aliorum artes exnu-
quam sapientes? si nostras illuminare non
possunt? Et quod stultus ille vngues quilibet
stultus cecit non tamen alienas extinguit? sed
suas illuminare cupiebant. Itaque ad istam
similitudinem si auerit dicitur pigrius inua-
gent humilitatis? si ateri ignis. si flamma
feruoris. si oleum caritatis. si lumen dil-
ectiois? uerit ad eos quos magis ha-
bitare preceperit? et gratiam in se primi-
no auferendo sed mutando transmu-
tat? et bona possessionis aliene sic
tempore. primo in lucidum possessoris inua-
tat. Nunc enim tibi deficiat? quidquid al-
ter de te proficiat? Nunc enim tunc scilicet huius
sui tempore pluuem ignis accensus? u-
numque solis luce conspiciantur multa-
tudo? sed quia ad eum conspexerunt? tantis
numquam sua commotat. et ipse semper
integrum permanet. Benedicite illa teo anima:
cuius humilitas alterius confundit su-
perbia? cuius paciencia primi extinguit in-
uidia? cuius obia pigritiam alterius ta-
te ite pat? cuius feruor inerciam
alieni teporis exsuscitat? qui primi
sui tbatu pre in oculum cordis. gratia
consolationis atque edificacionis illu-
nat. Melior hic? quod ille qui faciem suam
paululum ab aliquo contristatum. non
in solam posita manu subleuat?
sed magis turbante sicut panete
idnatum. maliloquorum? ipulsi ad

157.
uuat ad ruina: et pro discipline ro-
ne correptu. p sinistra consilia sic in-
tat ut alludat? sic armat ut peri-
uat. Itaque freres? cui mala pro non
sufficiunt? ille sic agit. ut iudiciu
etiam aliene predicis iuratur. Certu
est huius? nisi hic uis cotidie refere-
mus et cruciam? passiones? dete-
riores multo nos effici. quod sumus. du-
in seculo uiuerem? ita ut fiant ex-
tremia nostra peiora prioribus. **Expli-
cit o. septima incipit octaua**
S quando terre operari? et
ruris cultor agrum suum sem-
inibus preparat? non sibi suffice putat
rude campum uome proficuisse. et
alliduo aratro duras edomuisse
glebas. ac sulcis frequentibus confe-
cisse? sed in super studet agrum illum in
fecundis germinibus emundare? nor-
is euacuat ruderibus? spinosam str-
pui fomites ex nulla radice conuel-
le? sciens terram suam sine purgacio-
ne mali germinis. boni ferace esse
non posse: ad se dictum putas illud
quod ad spiritalem agricolam pertinet.
**Quate vobis noualia: et nolite
serere super spinas.** Ita et nos quidem
agricultum effecti sumus? qui spe
fructuum uerorum non terra credimus? sed
celo reposita: non nobis suffice pu-
tem? terram corporis nostri uigilare cre-
cis edomare? vel ieiuniorum labore
conficere? sed in primis mentem extru-
pacione uiciorum mundare conuenit?
eradicare mores. eiecere passiones:
eradicare superbiam. plantare humi-
tatem? effodere iram. fundere pacien-
ciam? amputare inuidiam. miserere
beniuolentiam: et huiusmodi vir-
tutibus agrum cordis quali quebul-

dam bone frugis fecundatē leuibus
Cet? si caro conterit et aia nō fruct
nificat: sicut ē ac si capus amari non
desinat. et nūq̄ tū mellis appareat.
Obrem si interius non mūdantur.
et exterius affliguntur: q̄tū video. in
micias cont' vtrūq̄ suscipim'. Tā
tū laboris nobis iudicium p̄t aiam:
et nichil ipendim' studij circa ipā
aiam. Inordinamus nobis diuisas se
culi voluptates: varios deliciarū
saporez. in quibus eat aliqd iocū
ditatis atq̄ dulcedis: et nūc abstrue
nō possum' a supbie. ab inuidie. ab
ire venenatis passionibz: in quibz
nichil ē nisi quiddā am amaritu
dinis atq̄ rancoris est. Ad amōre
dū nri ad relinquēdos dulces af
fectus et cara pignora fortissimi
sumus: iocūdissimos pessimosq̄
vltus parentū. quali odissem' im
fugim' bellū quodāmo pietati ipi
indirem': et nūc ad declinandas
negligencias. ad expugnada leuissi
ma vicia infirmi ac desides sumus.
In abdicauda scilicet iocūditate tam mag
na p̄missim': et nūc maledicē. obtrec
tare. moueri cont' vilia. in sup et in
hoēm irasci et scandalizari: hec vni
cū impossibile: ac sup hūanā puta
mus eē vtute. Sed qd nūc in mino
ribz cedim': p bona iūcia nra ipi nos
acculem'. Docem' enī qd quiddā
nūc agim': nō impossibilitatis ē sed
teponis. Ideoq̄ frēs respiciam' ad
fidē illā. feruore q̄ quo cepim': et
ad ornandū cōsuetudis nre vltū: sal
te de p̄mordis nris sumam' exem
plū. Si piculolu ē nō cotidie addi
dille: q̄to piculolu ē ab incis reuel
lille. Opus ē ergo: ut corporalem

labore spūalis fructū idest motū emē
dario subsequat'. Vicia que vtrūq̄
hoēm ipetūt: vtrūq̄ labore vin
cenda sunt atq̄ expugnada. parū
pdest carnis conitio: si nō adhibea
cordis sollicitudo et mentis intentio.
Et si solū labore corpus et spūs
nō repugnet: qd pdest passiones
ipugnari a famula. que pacē iue
niūt hīc cū dñā. Iam leuius ē si
mūdū caro sola impugroibz q̄bulatū
q̄ veret'. Verbi grā: si concupiscen
cia gula ac luxurie aculeis inq̄ret
fieri enī p̄t ut ad aiē nō pueniat
piculū: si mens respuat volupta
tem. Et si concupiscencia p̄cā artem
mētis obtinent: qd nō pdest si nō
dū maculat' videt' exterior hōme
liore sui pte viciata. Sicū interior
victus est: iam vterq̄ captiuus ē.
Quid pdest si erf ciuitate gemmū
bellū: et int' paciam' eridū?
Ideoq̄ si me de vigilijs reuētē in
obediē passio. si spūs inuidie: si cō
suetudo obtrectacois erapiat: si
ad transgressionē regule p̄supcio
furtiua sollicitet'. Si zania tritico
miltū. qd videbar congregat' dis
pli: spem mellis aubus feris qd
naui. Ac sic vno momento labore
totius noctis effudi: et qd p̄cius ē
nec effudisse me sculi. Hec est enī
spūaliū bonoz ratio: ut cū a sum
mo labore constat acq̄ri. tā facile
peant: ut vix possit intelligi. Et
inde ē qd nos mūdū scōs putam' qd
lucra de laboribz estimam': et det
mēta subsequētia dephēdē nō vale
m'. O q̄ frequēt' iudicacois malū.
vanitatis ac iactancie morbū dū
non sentim' iauerim': q̄ frequēt'

iudie spū adurim: uel inhonestis
atq; obsecris cogitacōib; in ipō cor
de confūdum: et post pceptōnem
uolūeis nullus sequit' sensus dolo
ris: nulla conticō compūctōis. Sed
quid ego de his occultis loquor: q
serpentina quodā lapsū ad ipām
aīam penetrātes: uenenato uelā
os et ignaros dente pcutiūt. Ap
tis interdū a nobilipis scandaloz
bellis collidim: obrectacōib; ac
maliloquis lingue nrē uelud ppo
microne confūdum: cōuicis int
dū etiā in ppositos uolam: illatis
et in eorū inuicis ipm quodā mō
ipm dnm colatizam: qui dixit:
qui uos spmit me spmit: et nullq
conscie scrupulus: nulla cōpūc
tōnis medicina subsequit'. Sed
quid i nobis pnie queō? Utinā i
terdū post speratā ueniā nō peni
tea: utinā nō penitet hūiliari:
quos nō penitet pueniri. Res pō
deat illa aīa: que pccm suū cō
fusione mortifera in conspctū fra
trū sic agnosce erubuit: quō vi
tāe debullit: quid faciet cū an
te dūmā dūmā. et ante celestis
militie fuerit p'sentata cōfessū:
cū hinc atq; m qsi qbusdā uelhe
mentillīs testib; uigēi ceperit.
veterib; cōdāta malis: que per
hūilitatis et compūctōis remediū
cuare uoluit: dū licebat: q ppo
litis libēdendo atq; celando: et
no examini atq; etno iudici inte
gra reseruauit. Ideo q; qui culpas
et negligēcias etiā q pue estimā
tur pūti de flet atq; exponit rea
tu: noueit se de supplicio et no
breu tūlisse compendio. Itaq;

si cupim: nō ut nos nequaq; fallat
atq; decipiat sollicitillia carnis uo
luntas: et secrete inhonesteq; cogita
cōis obscenitas: tacite mentis uo
luptas: incauti cordis impietas: p
usea q; manifesta. It' idē gule appe
titus: ire motus: superbie impetus: cō
fēdcoēs tumidas: obrectacōēs ip
bas: a morib; nrīs erādē festinē
Quō em pūde potēim in secreto
hostē? si hūc ciuitatē nō ualuerim
apta cōgressiōe pugnante? Ideo
q; hūc militā nrā hoc a nobis i
quirat: ut nō cōf alios: sed cōf
nolinetipōs cotidie dimicem:
et unūlos hostes nrōs i nobilmet
ipīs iugit' plequētes: paluā spūā
lis cūmpli a dūo cōsequim. Et qui
dem quā diu ad mūdū p'ueba:
illis actibus ac negociis militātes
in quibus nūc erubescim: tunc
nobis adūlaris nō obstabat: y
mo etiā cōfencēbat: quia circa
miserabile et p'ditā uitam nr
trā non iueniebat in quo suā ex
ceret iudiciā. Delcābant illū nrā
opēa: sufficiebat illi p se nostra
cūmina. Quis em suscipiat illū uel
lū cū milite suo? Quis uelut ipug
nare subiectū suū? Dup oēm in
felicitate erat uita illi: cui nocē
nō dignabat' inimicus. At uō nunc
postq; uoluptatib; illi renūciau
im: uidet cultores suos ad aucto
ris sui pulsim reddisse famulatū:
uidet in nobis quodā mō p'dola sua
in dei templa mutari: fremēns
et tamq; leo rugiens: omīs nocē
di additus aditus puigil insidia
tor: explorat. Dirigit cōf nos bi
corū acies: erubens secū septe

spūs neq̄ores se: si forte domū nos
trā spūalibus bonis iueniat va
cua atq; vacante: et cū turbis lu
is eam valeat occupare: ac sibi
in p̄nullis vicis quasi quibusdā
uicatoribus p̄parat mansionem.
Atq; ideo km̄: nulle cont̄ nos no
cendi excercet ingenia. Iuniores
quosq; et incipientes. uel in dero
sis gulle blandimentis attemp
tat: uel aculeis non edomite
carnus impugnat. si possit eorū
sensus. uel honestas cogitacōes
pollue: et ignobile triumphū de
castitatis uicē reportare. q̄ elio
res uo quosq; ac seniores: p̄ ela
cōnis ac iactancie malū. p̄fectu
ip̄o ac meritis p̄p̄is expugnae co
nat: ut dū t̄pa dū merita inge
rit. p̄ inuidissimā uanitatē hu
militatē cordis excidat: et quod
p̄iculosū ē in consp̄cū dei sibi ho
minē placē p̄suadeat. **I**am uero
illud coe ac familiae malū est:
quod armat cont̄ nos lingue n
urē gladios: qd̄ irarū inflamat
stimulos: atq; ita diuisis passio
nib; mebruat mentē: ut qui aut
irascim̄. aut obtrectam̄. aut
maledicim̄. alijs nos nocē creda
m̄. **S**ed nō ita ē km̄. **I**am unius
cuiusq; uici malū: in suū redū
dat auctore. **S**uā linguā malilo
quus maculat: suū cor obtrec
tator erulcerat: suē mentis lu
men iracū dus obcecat: suā ani
mā iudus ueneno lauoris aspgit.
In quo illud quoq; salomonis
implet fili si malus fueris: solus
hauries mala. **I**nde ergo euenit
dilectissimi sicut dixi: q̄ nos u in

terdū deteriores eē sentim̄. q̄ in se
culo fuim̄: q̄ hosti que ip̄a con
uisione puocauim̄. in medio cer
tamie manū damus: nec in fer
uore quo cepimus p̄fueram̄.
sed debellante tepore succubim̄.
Ideoq; magnis uiribus defendē
dū est magne nomē p̄fessionis
Nultū est qd̄ ad hēnū uenien
do p̄uulim̄. ideo: q̄libet multa
sint que speram̄ a deo. **I**deoq;
discutiam̄ oēm meritiā. omne
lassitudinē mentis: et p̄ciosam
iudiciā p̄cioso agam̄. affectū. **N**ō
exspectem̄ ad obsequia dñi nr̄i:
mercēnarioꝝ ac seruorū more
cōpelli. **R**eq; contēti sim̄. ut a
lius a uobis erigat: quiddā ad
salutē et gloriā ur̄am p̄tine cog
noscim̄. **A**nte oīa caueam̄. ut
qd̄ uobis nocē est: nō agamus
iuri: nec ante opus contēdica
m̄. nec in in ope murūrem̄:
nec nobis de consummato ope pla
ceam̄. male blandiete iactancie
Ante oīa fr̄es sollicito cordis o
culo negligencias ur̄as cotidie
discutiam̄: easq; nobis discul
so teporis nubilo ante oculos
constituam̄: dicentes illud. **P**er
catū meū ē. **A**gnosco: et delictū
meū cont̄ me est semp̄. **S**celus ē
qd̄ int̄dū nobis leuia ac uilia fa
cit p̄cā ur̄ā. ip̄a consuetudo per
candi: cū certū sit uos sicut de
minimis bonis augeri ita de mini
mis negligencis debere compun
gi. **N**on est enī m̄mū: uicia int̄
hoēm negligere m̄ma. **N**escio
de quib; delectis debeant eē securi.
ecia de p̄cis ignorancie iudicadi:

ar rōne de oculis sermonib; ac de
 cogitacōibus reddituri. **R**elino q̄
 debeat delicta negligē: de quib; et
 ip̄e dñs cū quadā diffinicoe decla
 rat. **A**me dico vobis: si quis dicit
 fr̄i suo fatue: reus erit gēne ig
 nis. Quis mē her vllam sperare
 indulgenciā possit? nisi q̄ p̄cli
 us ē homo ad delinquēdū: tam
 misericordia dñi nr̄i diues esset
 ad remittendū. **R**espiciam; er
 go fr̄es vocacōne nr̄am. **A**mbu
 lem; in hūilitate: in om̄i paciē
 tia: in om̄i mansuetudie. **P**ona
 m; or̄i nr̄o custodiā. **T**imor futu
 ri iudicii mitiget iracūdiam. **C**o
 gitacō vltimi diei: frangat sup
 biā. **C**ogitem; qui luctus erit neg
 ligenti aīe ex hoc corpe discedenti?
 q̄ angustie. q̄ caligo. que tenebre:
 cū ex illo adūlarior nio p̄ua oc
 curre cepit conscia diuis circū
 iecta r̄inūib;. **I**p̄a enī remotis oī
 bus pbacōibus: ip̄a ingerenda ē
 rit oculis nr̄is ut nos et comūcat
 pbacio: et confundat agnicō. **N**ō
 ibi licet uel celare aliquid uel
 negare: vbi nō de longe aliunde ē
 dentus p̄cellurus est accusator
 et testis. **O**biē ut futurā illam
 confusione ex p̄nti que mē hoīes
 euenire solet confusione cōicia
 mus: cogitem; si alicui nr̄m int̄
 nos obicerēt delicta et occulta
 sua q̄admodū cordi int̄secus
 nota sūt: vere dico coēs om̄i v̄l
 tus ferre nō pollet. **E**t quid faci
 et infelix aīa? qm̄ cū obp̄bys et
 fedicacib; suis angeloz fuerit con
 spectib; plentata. **A**t vero illa a
 nima que bñ cursū suū dixerit:

que xpo in leniorib; obtempera
 ueit: que p̄fessione suā in om̄ib;
 custodierit: nō timebit vltime il
 lius hore nocētem. **E**rue de huius
 corpus habitaculo ita sibi videbi
 tur: quali post longas carceris
 tenebras p̄ducatur ad lucē: q̄ si de
 aliquo obscurissimo specu i au
 lam regiā introducat: quali
 de lacu miserie et de luto fecis ab
 stracta: splendidis ac spēolis
 vestib; induat: atq; mē florū et
 aromatu suauitate miris refici
 enda odoribus collocet. **R**ecordem;
 q̄ iocūda sit q̄es: q̄ delectabilis
 repausacio post de poitū aīuius
 guillimi oneris falcem: q̄ didax
 sit: post longe captiuitatis cathe
 nas. ad caram p̄riam recuperata
 libertate remeasse: q̄ p̄ciolum
 sit: post multa nauigacōis p̄ci
 cula: ad optatā terrā atq; ad por
 tū desiderabile puenisse: atq; ex
 his colligam; et cognoscam; q̄
 iocūdū erit comite bona cōscia
 ad vera et solida gaudia: atq; ad
 angelozū transire cōsorcia: et
 ad illā vitā cōscēdē: ubi nulli
 erūt labores: nulli dolores: nul
 la dāpna: nulla incōmoda: et
 qd̄ sup̄ om̄e bonū ē nulla p̄nā:
 sed etna iocūdia: inuolata iusti
 cia: incōcussa securitas: ac sem
 pitna felicitas. **Explicit om̄e
 octaua. Incipit nona**

Uidete vocacionē nr̄am fr̄es
 km̄. venire ad hēmū suū
 ma p̄fō ē: nō p̄fō aut̄ in hēmo
 viuere sūma dāpnacō ē. **Q**uid
 p̄dest si in loco q̄es teneat: et in
 quietudo in corde verlet: si in

habitatione silentii sit. et in habita-
tionibus viciorum tumultus. et collucta-
passionum. si exteriora nostra serenitas
teneat. et interiora tepestas.
Solemus annos nostros et temporum spa-
tia quibus hic vivimus supputare.
Non te fallat quicumque es ille noster
dies: quos hic relicto corpore
satis contempsisti. **N**umquam tamen diem vix-
isse te computa: in quo voluntates
proprias abnegasti: in quo deside-
riis resististi: que sine ulla regu-
le transgressioe durasti. **N**umquam diem
computa te vixisse: que non mali-
cia. non invidia. non superbia ma-
culavit: que non mendaciam. non
puram culpa respicit: qui peccato
non cessit: qui dyabolo repug-
navit. **N**umquam diem te vixisse compu-
ta: qui puritatis et sancte medita-
tionis habuit lucem: que non com-
municatio tenebrosa: mutavit in noc-
tem. **N**umquam diem inquam applica ad vitam
tuam: et vultus pervenit ad animam tuam.
Solemus etiam nobis de corpore
ieiuniorum. ac visibiliu vigilantiu
assiduitate blandiri. **Q**ui post
vigilias ac de ipsis forte vigi-
liis ad obrectationes. ad verboli-
tates ad inimicitias egreditur:
qui se de choro psallentium ad co-
mestationes inhonestas. bibitiones
que furtivas: non solum dampnabili
transgressione. sed etiam abhominabi-
li vititate subducit: multo cet-
melius si sompnolentia dominante
te dormiret. **Q**ui ieiunans duc-
ratur et pergravis pectus solucio-
nis et indignationis distentione
circumfert: qui a vino abstinere
et in sensibus suis amara dis-

cordie ebrietate turbatur: qui in
quam in exteriori salutifera potatio-
ne peccata se macerat. et interiori
et homine mortifero sordidiorum vis-
cera infectus eructat: nonne in
se propheticas voces digni iam etiam
in presenti vita perampnat. **I**ntelli-
git. non tale ieiunium elegi dicit
dominus: vel illud. et vinea sordidiorum
tu vinea eorum. et vites eorum. ergo
morra: vicia eorum vicia fellis. et
botris amaritudinis in ipsis. **I**ta
autem in dicit dyabolus cum aduer-
terit animam fide vacuam et de timore
mutata: ita dicit passionibus
mentem inebriat: ut quam maledi-
cium. aut irascimur. aut obrecta-
m. quam hic agimus: alius nos non
credamus. **S**ed non est ita. **Q**uam
vultus inquam malum viciu in sui
recurrat auctorem: sicut dicit
sermo domini. **F**ili si malus fuis
solus hauries mala. **S**ua in-
quam maliloquus maculat: sua
invidus animam velud quadam rubi-
gine pestifero luore corrumpit.
Et sicut exulceratis parentibus
nascitur vipere: sicut inquam malum
in viperis fetus diruptis matris
vulceribus asserunt: ita humana pe-
cordia in ipsis punitur. quas contem-
perant passionibus dilacerant.
Illa inquam peccordia de quibus viciorum
guacio serpentina profert: in pa-
punitur monstruosi partu fecun-
ditate violat. **D**e tali partu dicit
sermo domini. **E**cce periturum
in iusticiam: concepit dolorem: et pe-
puit iniquitatem. **C**oniter dolor eius
in caput eius: et in vertice eius iniquitas
eius descendit. **H**is itaque a

ura utpote circa vos feruenciam ca-
 ritatis. p aliquoz negligencis. qz
 longo cruciabat colore pmissis:
 et ex aliquo exonerati pectoris
 estibus picipim. admonem. at
 qpena nos p uobis. si tu affem p
 cipitis obsecram. ut de reliquo
 corrigam mores. negligencias
 emendem. ne ad uos postmodu
 no cu lingue ac sermonis uirga:
 sed cu alius uerberis que obdura-
 ta deponit ueniam. **E**laborate
 potius deinceps ut int vos con-
 tencoe laudabili ac meliori ta-
 de emulacoe certetis. qz vnu in
 ope de pncior. qz in oroe ferue-
 nior. in looe sollicitior. in casti-
 tate sit purior. in sobrietate p-
 nior. in lacrimaz largitate p-
 ferior. in corpe honestior. in cor-
 de sincerior. in ira micioz. in ma-
 litudine moderatior. in risu ra-
 tior. in copuacione frequentior.
 in gultate fundatior. in carita-
 te iocundior. **E**t ideo ipi nolinet
 ipos caligem. cotidie ipi no-
 bilcu rone de cotidiana conu-
 sacoe faciam. **A**lloquat se in
 secretis cordis vnaqueq aia.
 et dicat **V**ideam. si huc die si-
 ne pcc. sine iuidia. sine obtrec-
 tacoe. ac nimiracoe trilegi **B**i-
 dram. si hodie aliqd qd ad pro-
 fctm meu. qd ad edificacoe a-
 lioru ptineret opatus sum. pu-
 to q hodie incipiente illu del-
 truri. hodie semou meo iobe
 diens fui. mentus sum. pua-
 ui. ira uel gula victus sum.
 plus hodie risi. plus cibo ac
 potui. plus ocio ac sompno

q decebat indula. mui legi. mi-
 u orau q debui. **Q**uis michi ed-
 dat huc diem. que i uanis fa-
 bulis pdidi. **A**c sic fres de oibz
 negligencis nris compuganur
 in cubilibus ide in cordibz nos-
 tris. **S**i ita egeritis. nos qde de
 pfcu vro letificabim. sed uos
 de acqrita salute gaudebitis. et
 nos vobis p salutis vre acqlico-
 ne subdetis. **D**onet illius pietas
 ut ita de sermoe nro pficiatis.
 ut nos vicissim vris orobz ad-
 iuuertis. nobisq in pnti vita
 ornamentu sitis. et in fu-
 tura plidiu. **E**xpliat omelia
nona. Incipit decia. vltia

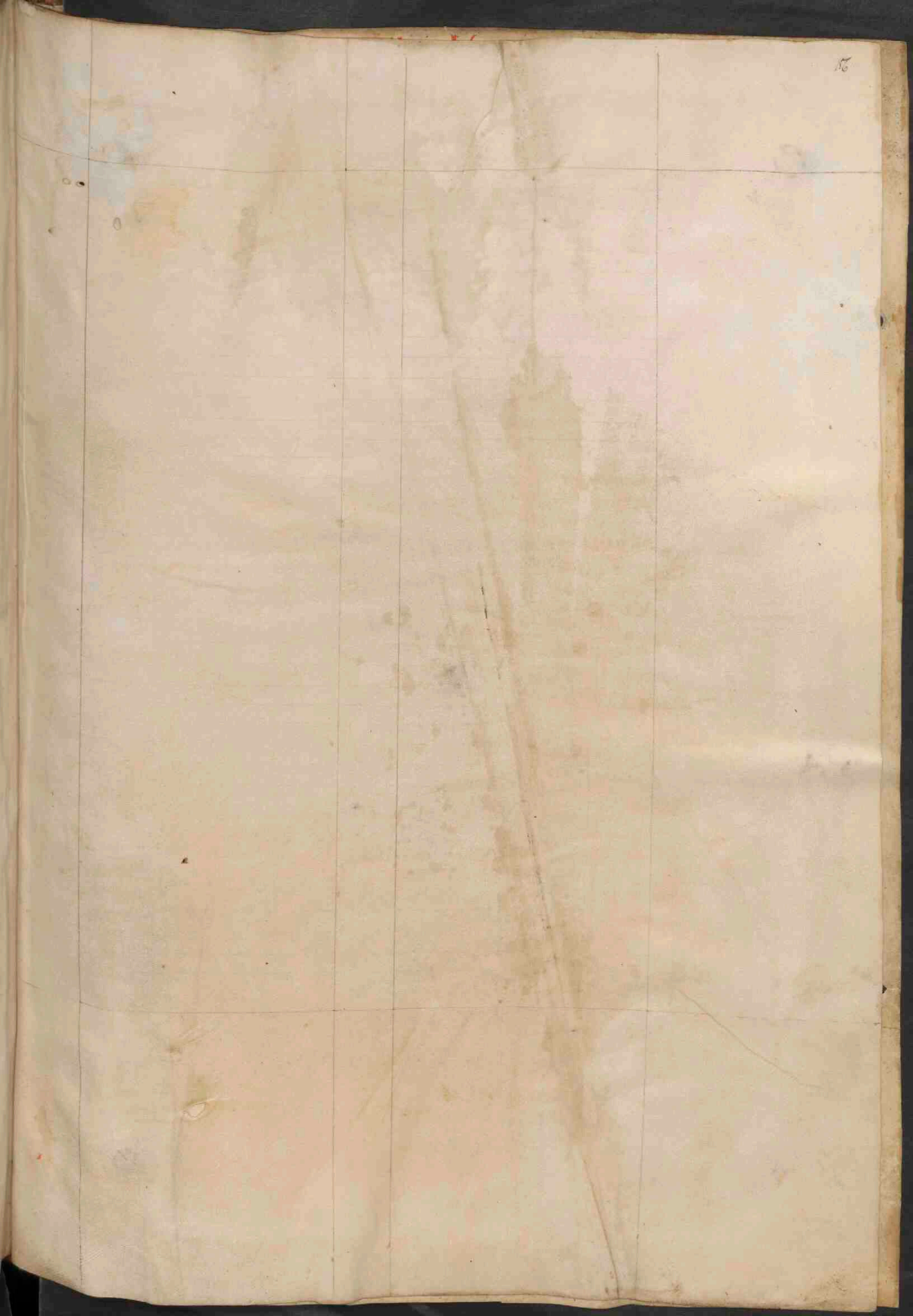
Affligite animas vestras
 in diebus sollemnitate
 viar. affligite animas vestras
 Quae hoc dicit. Quia ieiunia
 ac vigilie et scilicet afflictiones hu-
 miliata corda macerant. et
 maculata corda purificat. **S**ae-
 bus subthit fortitudine. sed
 consciencis addit nitore. **N**ich-
 ilom. de contricoe animi. redi-
 mitur. emina voluptatiu. **P**er-
 dure crucis exercitina. decep-
 te dudum carnis gaudia puni-
 unt. **A**c sic mortificacoe pnti.
 future mortis lina puenit. **E**t
 du culpe auctor humiliat. cul-
 pa consumit. **D**ug. exteior af-
 flicio volutaie districtonis
 infert. tremedi iudicii offen-
 sa sedat. et ingencia debita
 labor soluit eriguus. que vix
 consuptur. est ardor etnus
Tractantes ergo causa salutis
 nre. faciam. int. nos. qd tra

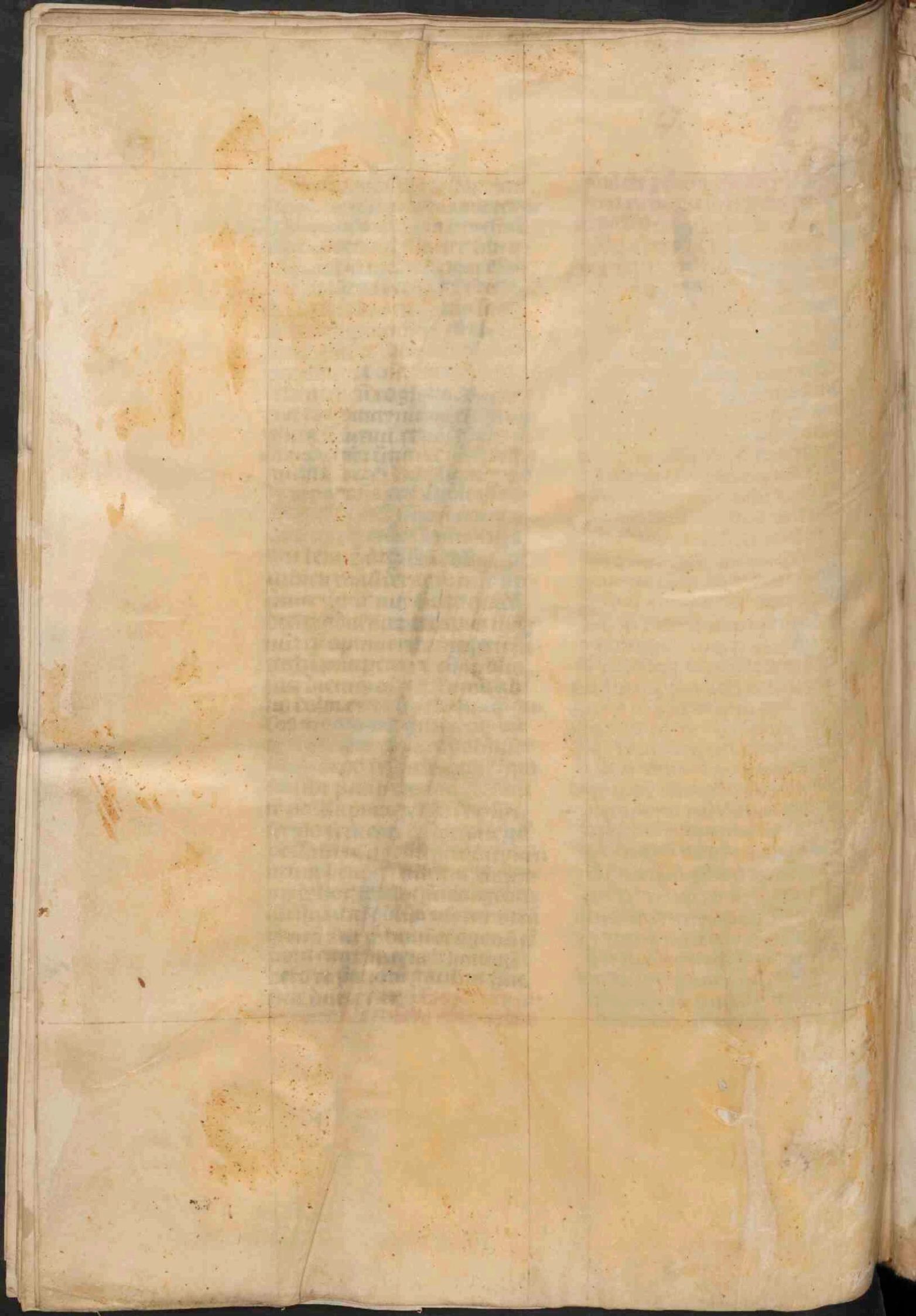
nos media solent. Si lesura
aliqua uel q̄rela in p̄ma cor-
poris cute sentit: curacō me-
dicamēti blandioris apponit.
Si uero ossib; uel abscondi-
tū aut in uiscera p̄funda de-
sum ē: austeriore uel violen-
tiore polcat vis occulta medi-
cinā: ut ulceris magnitudo
aut sectione aut erustione
sup̄ciet: et dolor dolore pella-
tur. Similis ratio in egritudi-
ne interioris hoīs adhibenda
ē. Si leuia sint fortasse delicta
ubi grā: si homo uel in sermo-
ne uel in aliqua r̄prehensibi-
li uolūtate: si oculo p̄cāuit
aut corde: uerborū et cogitacō-
nū macule cotidiana orōne
curandē et priuata compū-
cōe t̄gende sunt. Si uero quisq;
consciā suā int̄rogās
facinus aliq̄d capitale comi-
sit: aut si fidem suā falso tel-
tinnoio expugnauit ac p̄didit:
aut sacri ueritatis nomen
puerū temeritate uolauit: si
ueram baptismi tunicā et
speciosā uirginitatis olosei-
tam: ceno cōmaculati pudoris
infectit: si in semetip̄o nouū
hoēm uere hoīs occidit: si p̄
augures et diuos atq; incan-
tatores captiuū se dyabolo
tradidit: hec atq; huiusmodi
cōmissa expiari penitētiā et
mediocri uel secreta satisfac-
cōe nō possūt: sed gues cau-
le guiores et acriores et pub-
licas curas requirūt: ut qui
cū plimox destructōe se p̄di-

dit: sili mō cū plimox edifica-
cōe se redimat. Homo em̄ ip̄e
se decipit: si cū in medullis fer-
uere sibi sentiat moribū p̄ sup̄-
ficiem corporis molle deducat
unguentum. Hec itaq; p̄ma
palia mala ingenti rugitu et
fonte indigēt lacrimarū: atq; post
lacrimas clamandū est cū p̄p̄tia
Fugiebam agemtu cordis mei.
Et lauabo p̄ singulas noctes
lectū meū. Et iterū Ego aut̄
cinerem sicut panē mandu-
caba: et potū meū cū fletu mi-
caba. Nemo despiciat hanc hu-
militate. Sūm̄ rex eāt: qui il-
ta dicebat. Sūm̄ rex eāt: qui
ita facebat. Oportet itaq; si
aut sup̄ mortuū cōclamati:
ita magnos sup̄ extinctā aiā
dāe plāctus. Et quomō solet
mater orbata sup̄ amissio-
ne uicā filii sui fracto pecto-
re lamentari: ita cōuenit su-
per uicā suā: sed cū spe re-
pacionis affligi. De qua uicā
sermo p̄pheticus dicit. Eri-
pe a frātea d̄s aiām meā:
et de manu canis uicā meā.
Quae uicā dicit? Sive qua
tamq; uicā diligenda ē: siue
q; ip̄a sola et singularis de sm-
gulis ante tribunal celeste
rationē remotis oib; solacis
redditura est. Ita inq; uerelle
ē sup̄ hanc uicā criminū mu-
cronē cōfollam: totū pondus
doloris effundit: si forte possit
lacrimarū uiuificata fontib; ca-
lore fidei suscitari. Accidenda
est compūctio: corroborandē

lūt p̄ces. fūcū recordacōe iudi-
cij: atq; misericordiarū operib;.
adiuuandē. **A**udiendā est p̄phē-
sententia. sed audiendā obie-
aure: dicentis. **A**ccepe inq; o-
rer consiliū meū: et p̄cā tuā e-
lemosinis redime. **E**xemplum
enā illi euangelici viri ita au-
diēdū est: quasi vere p̄ n̄rā
redempcōe conscriptū. **E**re diu-
diū bonorū meorū dñe cō paupi-
bus. **D**e quib; audiūm; in etiā
gelio dñi ineffabili dignacōe
et caritate dicentē. **Q**ui fecit v-
ni ex minimis istis: michi fe-
cit. **Q**ue ūba: elemosinarū nob;
effectus. celesti autoritate cō-
mendant. **S**ed forte qu; de eleo-
nis: ex pauca angusta pau-
ptas. **N**on ita est k̄m̄ memine-
rit potius: era minuta diuitū
thesauris fuisse plata: q; dñs
ut nō solū copia largitatis:
sed beniuolentia palcatur.
largientis. **E**go aut̄ puto k̄m̄
q; ita dñs ut paupes in h; mū-
do ee p̄miserit: ut in paupib;
diuitiū fidem probaret: uel
in paupm̄ m̄ia diuitib; misere-
ret: ut habūdantib; boni opis
ac redempcōis sue occasio non
desset: ut beniuolū locupletē
enā mopia aliena ditaret: et
opulencior quisq; ingencia de-
egente lucra reciperet: et mi-
rifico sūmo q; cōmercio. **D**um
mopi m̄ia tpali largitate cō-
fertur: inde etiā thesaurū cō-
penlet. **D**irigam; ḡ actus uol-
tros: et qd̄ qud̄ possum; et
quidq; valeam; in exercitā

157
bone volūtatis. in studia iusti-
cie ac mie cōferam;. **C**urrām;
dū lucē habem;. pulq; tenebre
nos comprehendāt: q; iam in illo
sclo emendacioni ac redempcōi
p̄spicē non licebit: sicut dicit
sermo diuini. **Q**uonia nō est
in morte qui meorū sit tu. **S**i-
cut ergo ibi iam nulla time-
bit̄ meritorū amissio: ita nul-
la tribuet̄ remissio p̄ccorū.
Nulla ibi iam eritendi boni o-
peris concedet̄ licentia. **Q**uid
illuc pascē aliquis poterit: ubi
edendi et bibendi necessitas
non erit: ubi tibo et potu nō
ip̄ius int̄ infm̄ flāmas. nec
p̄ius int̄ p̄adisi delicias indi-
gebit. **Q**uid ibi nudū vel
tūre contigit: ubi oīno tēge-
di corpis cura cessabit: ubi
sub illo frigore de quo p̄pheta
dicit: ante faciē frigoris eius
quis sustinebit. **I**mpetū nudū
erit qui hic indumentū uis-
ciale p̄didit: ubi malus ma-
culose conscie tenebris: bonū
vero pallio immortalitatis et
b̄titudinis uestiet: ubi indu-
mēta merita erūt. sicut dicit
dñs. tūc iusti fulgebūt sicut
sol. **E**t p̄pheta. sacerdotēs tui
induant̄ iusticiā: uel velud
asstit̄ regina a dertis tuis in
uestitu d̄aurato. **I**bi ergo p̄-
scorū corpū tūcā lux fulgeb;
eterna. **I**bi uestiet̄ nullis vniq;
seculis eruendus: conūtet̄ in
corpore. **I**bi indumentū trāsi-
bit in p̄mū. **I**bi angelica illa
stolla non iam erit amictus

Dit boec hoert tot die regulieren bynnen vtrecht

